

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Summula clarissimi iurisconsultis||simiq[ue] viri
Raymu[n]di demu[m] reuisa|| ac castigatissime correcta
breuissimo|| compendio sacramento[rum] alta
com||plectens mysteria De sortilegijs sy||monia: ...**

Raimundus <de Pennaforti>

[Metz], [zwischen 1508 und 1515]

[urn:nbn:de:bsz:31-305369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305369)

+
Dg 193

M

AN 665 H. 3182 = JKW 4335

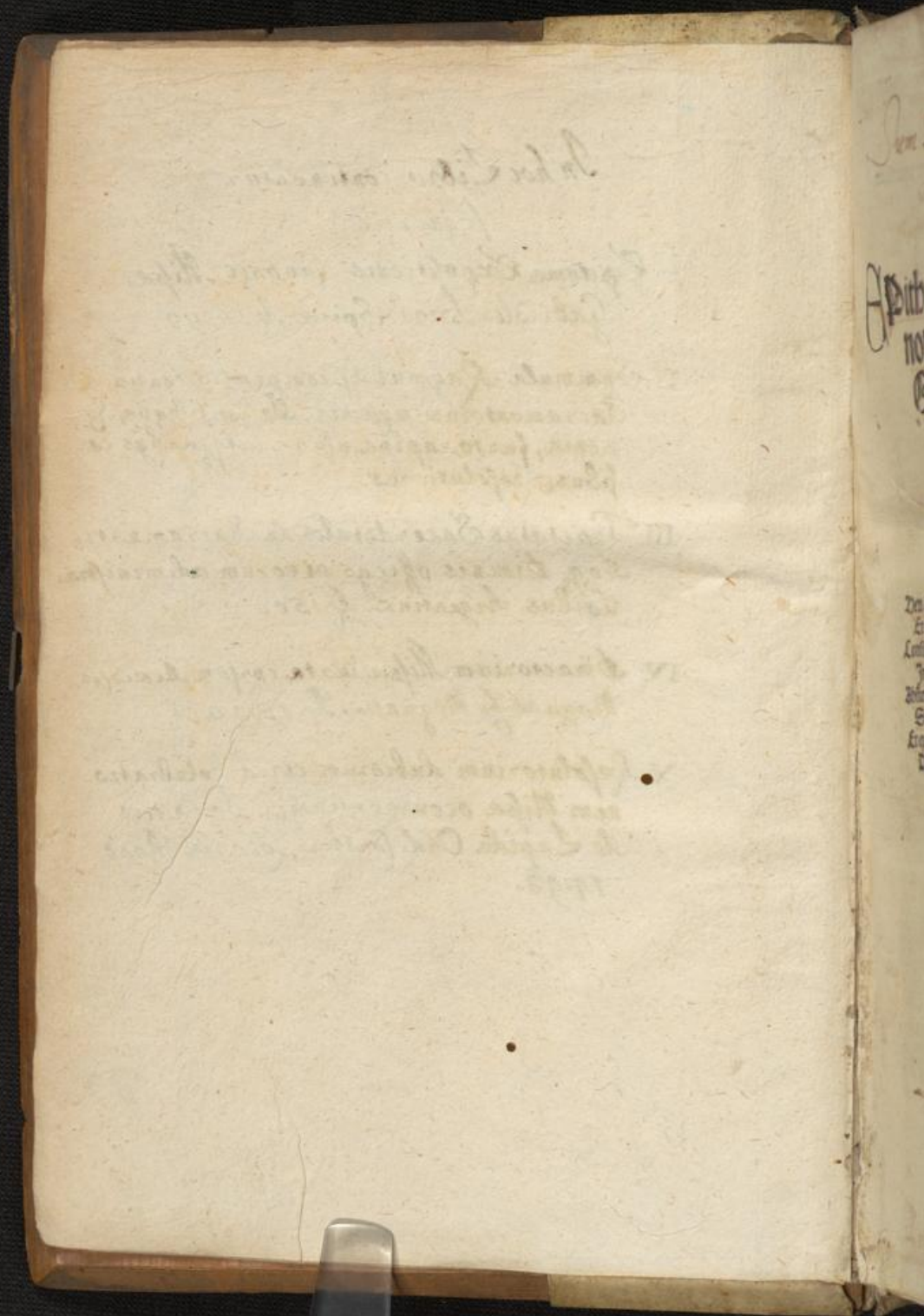
AN 666 H. 9906
GW 107817
= BMC 1.279
= BSB-Inv 1-471

2
manuscriptum

335

In hoc Libro continentur
sequeantia.

- I. Epitome Expositionis Canonis Missae
Gabrielis Biel. Spira. A. 1499.
- II. Summula Raymundi. compendio continens
Sacramentorum mysteria. De Sortilegijs, Sy-
monia, furto, rapina, usura, atq; uarijs ca-
sibus & resolutiones.
- III. Tractatus Sacerdotalis de Sacramentis
Eg. Diuinis officijs et eorum administraz
tionibus. Argentina. A. 1508.
- IV. Directorium Missae, iuxta cursum Diocesis
Mogunt. & Moguntiae. A. 1509.
- V. Resolutorium dubiorum circa celebratio-
nem Missae occurrentium Joannis
de Lapide Ord. Carthus. Colonia Anno
1493.

Raymundus de Pennaforte

Summula clarissimi iurisconsulti
simiqz viri Raymūdi demū reuīsa
ac castigatissime correctabreuissimo
compendio sacramentoz alta com
plectens mysteria De sortilegijs sy
mona: furto: rapina: vsura: atqz va
rijs casib⁹: que in plurimis iuris co
dicum voluminibus confusa: indi
stinctaqz multiplicatione dispergū
tur: resolutiones abunde tradēs pa
storibus: sacerdotibus: omib⁹qz
personis: diuino caractere insignitis
summe necessaria.

[um 1500]

ZQ

De initium summule Ray

O mundi de summa. Omnia scientia et doctrina sacra scriptura transcendit: verum predicat: et ad celestem patriam inuitat. Istam propositionem scribit sanctus gregorius in moralibus suis. In qua proponit tria tanguntur. Primo tangit quod ipsa sacra scriptura transcendit omnes alias scientias in dignitate. Secundo tangit quod ipsa sacra scriptura predicat vera. Tercio quod ipsa sacra scriptura reducit et inuitat ad celestem patriam. Primum patet in his predictis cum dicitur (sacra scriptura sciens et doctrinam transcendit) Secundo tangitur cum dicitur (verbum predicat) Tercium tangitur cum dicitur (et ad celestem patriam inuitat) Modo licet illa tria iam dicta de se sunt nota et manifesta: tamen propter partem auctoritatis et rationibus. Primum videlicet quod sacra scriptura excellit et transcendit omnes alias scientias: probatur sic: quia illa scientia est nobilior aliis scientiis et doctrinis que est de nobiliori et delectabiliore subiecto: sed sacra scriptura est homini: ergo. Maior rationis patet primo de anima: ubi dicitur quod una scientia est nobilior alia: eo quod est de nobiliori subiecto. Sed minor ratio patet quia subiectum sacre scripture est ipse deus: et nihil est excellentius deo: ut dicit Aristoteles in primo metaphysice ubi dicitur. Deus est optimum corpus que in natura sunt. Secundo probatur hoc idem sic. Illa scientia transcendit omnes alias scientias cuius auctoritas transcendit humanum intellectum: sed auctoritas sacre scripture est homini: ergo. Maior illius rationis patet quia transcendit humanum intellectum. Item quod commentator ait: secundo metaphysice loquens de rebus immaterialibus ubi dicitur. Comprehensio veritatis est nobis impossibilis in multis rebus. Sed minor ratio patet quia auctoritas beati augustini super genesim ubi dicitur. Maior est sacre scripture auctoritas quam totius humani generis intellectus perspicuitas. Tercio probatur hoc idem sic. Illa scientia est dignior et excellentior aliis que magis desideratur et est dulcior in intellectu: sed sacra scriptura est homini. ergo. Maior rationis est nota: eo quod obiectum appetitus est bonum: ut habetur in ethicorum: et quanto aliquid magis desideratur: tanto magis est bonum vel appetit bonum. ideo inquit aliquid maxime desideratur: in tantum maxime est bonum per regulam topicalem. 2. topicorum: sicut se habet sicut ad sicut: vel aliter simpliciter ad simpliciter: sic se habet maxime ad maximum: et minime ad minimum. Sed minor patet per Augustinum in libro primo de anima ubi dicitur. De quanto aliquid sentitur dulcius: de tanto avidius sumitur: et cum maiori desiderio: sed nihil magis mentem ab amore mundi separatur: nihil eandem magis corroborat: nichil etiam tamen homines ad dilectionem dei excitat: et ad opus celeste adiuvat quam studium sacre scripture: ergo excellit omnes alias. Secunda conclusio prefate propositionis: videlicet quod sacra scriptura predicat verum: probatur sic. Illa scientia predicat verum in qua nihil docetur nisi veritas: sed in sacra scriptura nihil docetur nisi veritas. ergo. Maior patet ex terminis. Sed minor patet per Augustinum primo de anima ubi dicitur. Quicquid docetur in sacra scriptura est nisi veritas: quicquid percipitur est nisi bonitas: et deus

*De sacra
scriptura et
sua excellencia*

Prologus.

qd pmitit ē felicitas. Scdo illa pclusio sic pbat. Illa scia pducit verus
cut⁹ subiectū ē ipa veritas: s3 subiectū sacre scripture ē hmō: g rē. Ma
tor p3 qd ois scia h3 denotatiōē a suo subiecto: vtp3. j. posterio. Sed mi
nor p3 p huguione i lib. palligato dicētē. Subiectū sacre scripture ē de
mō de⁹ ē ipa veritas: videlz sine fallacia: bonitas sine malicia: felicitas
sine miseria r tristitia. ¶ Tercia pclusio q tacta ē i prefata ppositiōe vi
delicet q sacra scriptura inuitat nos ad celestē patriā: pbat sic. Illud in
uitat hōiem ad celestē patriā. cuius inuētiō siue possessio reddit eū bñm
sed inuētiō siue possessio sacre scripture reddit hōiem bñm: g rē. pñia r3
Maioz p3 p Boetiu. 3. de solatiōe vbi dī. Brittudo est status bonorum
oim aggregatiōe pfectus: sed hoc nō est intelligēdū pfectissime nisi in ce
lo: ibi ē stat⁹ oim bonoz. Minoz p3 p Alanū i pabolis vbi dī. Nulla alia
sapiētia mēre dicit sapia nisi phia sacra. Et sapiēs loqns de sapia dicit.
Prover. iij. Bñs hō q inuenit sapiam r q affluit prudētia: melior est ac
quisitio ei⁹ negotiatiōe. i. lucratiōe auri et argēti purissimi: fructus ho
eius p̄ciosior cūctis opibus: et oia q desiderātur nō valēt hūic cōparari.
Scdo pbat hoc idē. puerbio. viij. sic. Illa scia inuitat nos ad celestē pa
triam in qua tanq in speculo videmus bona nostra in qbus p̄cimus: r
mala in qbus deficiamus: sed sacra scriptura est hmō: ergo rē. Maioz pa
ter: quia p bona opa nostra nos appropinquamus celesti patrie. sed per
mala opera elongamur ab ipa. Sed minoz patet p bñm Gregorium i se
cundo moralium vbi dicit. Sacra scriptura tanq speculum mentis nre
opponitur oculis: vt ibi eterna scientia videatur. Ibi em̄ ferida id est ma
la nostra prospicimus: et bona vbertus consideramus. Quare dicit san
ctus Augustinus in sermone quem fecit de laude sacre scripture (cui sub
ordinatur ius canonicū) qui p̄mo sic incipit. Hodie decet frēs chariss
mi sacras paginas laudare. Et subdit. rogo vos: discite sacrā scripturaz
r sepe legite eam: que dulciōr est melle: fortiōr vino: suauior oleo: sublimi
or auro. p̄cipue em̄ deū inuocat: diligētes inuitat: corda illuminat: fides
corroborat. linguā rectificat. v̄abolū reijcit: p̄ctā spernit. aīas frigidās
lumine scientie calefacit. tenebras ignorātie expellit. tristitias seculi exp̄
guit. leticiam sc̄i spūs ascēdit. somnolentos excitat. oculos increpat: q̄
obrem qui hanc diligit et legem eius diligenter adimplere curauerit: i
regno celorum maximus vocabitur. Cum ergo sit tāta dignitas et sacre
scripture auctoritas. ergo audiū est super eam differendum.
¶ Alterius sciendū: ex quo iste liber (que pze manibus habemus) sum
ma Raymundi intitūlat. in quo p̄tractatur ius canonicū et ea que p̄ti
nent ad p̄sbyterū: que oia sacre scripture subiiciuntur. Nam hic agit
de missa et de septē sacris: vt plenarie videbitur in p̄cessu. Ergo ad que
dam generalia accedamus sine quibus p̄libatis non possumus scire ea
que in isto libro traduntur. P̄mū qd requiritur ad p̄sbyterū est scientia
vt scilicet seipsum cognoscat: et vt suos subditos debite valeat in bonis
operibus informare r instruere. Quadrupelex autē scia est necessaria cui

Nota

Prologus

scz de declaratione thematis i principio libri & causis & titulo. Hic ppe
maiorē euidētiā & declarationē i scriptorū altq̃ sūt pnotāda. Un ex quo
phis liber ē de sacris: g̃ aliq̃ de sacris i generali vidēda & p̃mittēda sunt.
Et p̃mo qd sit sacm. Secdo d̃ diuisiōe sacri. Tercio accedēdum est spe
cialiter ad ip̃a sacra: & de vnoquoq̃ terminare p̃ se. Quarto dicēdū ē de
ornamētis sacerdotū mystice exponēdis. Quantū g̃ ad p̃mū r̃ndet q̃
sacm p̃ magm̃. ius. sniarū sic definit. Sacm est visibilis forma inuisibilis
gr̃e aie collata. q̃ i oibus sacris forma dūtarat est visibilis: vt in sacro bas
p̃sint forma aq̃ solūmō ē visibilis: s̃z gr̃a illi? sacri est inuisibilis. videlz ab
lutio pcti. Sili mō dici p̃t de sacro eucharistie. Nā ibi solū videmus for
mam panis: s̃z gr̃a hui? sacri inuisibilis ē. s̃. ip̃e dñs n̄r Iesus x̃ps: q̃ sua gr̃a
cia reficit aiam purgat & letificat. 3o etiā sacm a solo deo gl̃oso institutū
est. q̃ sacm ē signū rei sacre. s̃z signū ab hōie positū ē fallibile: sed sacra
dñt cē firma & infallibilia. g̃ sacra a solo dño sunt instituta. Et d̃: sacm q̃
si faciens mentē vel sacrificiās aiam. vel quasi signū sacre rei. & sic man
feste p̃z definitio sacri. Quātū ad scdm̃. s̃. de diuisiōe sacri. r̃ndet q̃ septē
sunt sacra. videlz ordo. matrimonū. baptisim⁹. p̃firmatiō. vinctio. euchar
istia & p̃fessio vñ sunt tales dñs. Ordinar: adiūgit: baptisim⁹: crisma: et
vngit. Pctm̃ plangit: & in altari sacra tangit. Et istis septē sacramentis
assimilant̃ septē vtutes. quaz tres sunt theologie & quatuor politice siue
formales. Tres vtutes theologie sunt fides: spes: & charitas. Un sacra
mento baptisimi coaptat̃ fides. q̃ i baptismo excitat̃ fides x̃pi. S̃z sacro
p̃firmatiōis coaptat̃ spes: q̃ ibi spes roborat̃ in futuro. Sed sacramento
eucharistie coaptat̃ charitas. q̃ eucharistia est signū maxime charitatis &
vñōis inter deum gl̃osum: ecclesiam et sanctam fidē catholicā. Sed
quattuor vtutes politice siue cardinales sunt. prudentia. temperantia.
fortitudo et iusticia. Iste quattuor vtutes coaptantur quattuor sacramē
tis predictis. Nam sacramento ordinis coaptatur prudentia. q̃ illi qui de
bent ordinari ad aliquos ordines tenent̃ esse p̃dētes. Et sacramento ma
trimoniū coaptatur t̃pantia. quia vt dicit apostolus. Quilibet licet accipe
re propriam uxorem p̃pter fornicationem cultandam. Et sacramento ex
treme vñctionis coaptatur fortitudo. q̃ per sacram vñctionē infirmi for
tificantur & roborant̃. Sed sacramento p̃nie coaptatur iusticia. quia iustū
est: vt quicunq̃ peccata commiserit q̃ ille debite peniteat. Et item aduer
tendum est: q̃ inter septē sacramenta quinq̃ sunt necessaria et generalia:
duo t̃m̃ voluntaria & particularia. P̃mū sacramentū necessarium et gene
rale est baptisimus: p̃ quod tanq̃ p̃ portam vñitatem ecclesie intramus: et
ideo baptisimus dicitur sacramentū intrantium. Secundum est p̃firmatiō
que fit per impositionem manus in qua datur gr̃a ad resistendū hosti
scz dyabolo. quare illud sacramentum dicitur pugnantium q̃d necessarium
est magis viuīs quā mortuis. Ideo stultissime et insipienter agunt homi
nes qui vsq̃ ad tempus mortis expectant anteq̃ confirmentur. Tercū
sacramentum necessarium est sacramentum candentium in pugna: videli

Nota

Nota p̃ 113 sunt
sacramenta

Nota

Nota

Prologus

et sanguis ptinet vñ pfiguratu est p panē z vinū ad refectionē: qz ibi su-
mit corp⁹ xpi sub specie panis: z sanguis xpi sub specie vini: qz bñ pfigu-
ratu est: qz sicut panis z vinū sūt nutrimenta corp⁹ hūmā: sic etiā corpus
z sanguis iesu xpi sūt nutrimenta aīe. Nā panis cor hoīs pfortat: z vinū
cor hoīs letificat. Per qd dñs itelligi qz sicut panis z vinū sūt nutrimenta
z refectiones corp⁹ hūmā: ita corp⁹ xpi z sanguis ei⁹ sūt nutrimenta et re-
fectiones aīe: vñ dī. puer. ix. Venite comedite panē meū. Secū illud sac-
mētū pfiguratu fuit in esu agni paschal: vt habetur Exodi. xij. Et ratio est
quia in esu agni paschalis fuit institutum qz iudei illum comedebant ac-
cinctis renib⁹: calciatis pedib⁹: baculos hñtes in manib⁹: cū lactucis ag-
gressib⁹: festināter comedēdo. Sic pariformis est de sacro eucharistie
qd nos suscipe debemus tanqz agnū paschalē. Nā ad spm accedendū ē:
(accinctis renib⁹) hoc ē p puritatē mētis: vñ dī i euāgel. Luce. xij. Sit
lūbi vñ pincti. i. renes. Sz p scdm videlz (calciatis pedib⁹) designatur
deuotionis affect⁹ z desiderū. vñ i canticis. vij. ca. dī: qz pulcra es i calcia-
mētis tuis filia ierlm Sed p tertū: videlz (baculos in manibus hñtes)
intelligit passiois memoria dñi nři iesu xpi: vñ in Genesi dī. In baculo
meo iordanē transiui. Sed p qrtū videlz (cū lactucis aggressib⁹) comedē-
do) amaritudo correctiois designat. Vñ ps. Libauit eos i panē lachry-
marū. Sed p quintū videlz (qz comedebant festinant) pōpitiudo bone vo-
luntatis z virtuose opationis intelligitur: Vñ in proverbijs dicit. Vidi
hoīem velocē in opibus suis corā regibus stare. Secū rō est: naz esus ag-
ni paschal fuit institutus ppter refectionē israeliticoz: quando fuerūt re-
dempti a captiuitate pharaōis: z preperūt ad mare rubi: et sic ad reue-
rentiam huius transitus celebrauerūt pascha: quia pascha grece idem est
qd transitus latine: ita etiam nos p agnū ab infernali captiuitate li-
erati sumus. Johannis. i. Ecce agnus dei: quia sicut agnus est mundus
et purus: sic corpus dñi nostri iesu xpi mundū est z purū: quare merito
p agnū fuit figuratum. Tercia ratio est: quia sicut agnus edebatur ab he-
breis quando transferūt p mare rubi: ita xps verum agnū instruit z co-
medit quando exiit de hoc mundo ad patrem. Tercio fuit figuratum p
manna quod pluebat de celo: de quo dicit sacra scriptura. Panem celi p-
stitisti eis. Unde postqz abierunt mare rubrum siccis pedibus: et pharaō
cum oībus suis equis z curribus fuit submersus: tunc istis pluebat man-
na de celo: et sicut mare rubrum filij israel transferunt siccis pedibus: sic
nos qñ sumus submersi per baptisum: tunc suscipimus corpus christi:
qz qui nō est baptizatus nō sumet illud. Alia ratio: quia sicut pluebat mā-
na de celo: ita corp⁹ xpi porrigit nobis sub specie panis. vñ. Ego sum pa-
nis viuus q de celo descēdi. Jo. vi. Alia ratio est: qz sicut manna qd plu-
ebat de celo habuit suauē sapore z dulcē: sic corp⁹ xpi hz oēm virtutem z
dulcedinē aīe. Alia rō: qz sicut ill qd die pluebat manna de celo: ita qd
die colligeret tñ qrtū sibi sufficeret p diem: sic in christianitate quolibet
die sacer dotes sumunt corpus xpi ad nutrimentū anime cuiuslibet fidelis

Nota

Alia similitudo: qz pluebat eis māna d' celo cū trāsierūt p terrā: z i trāsitu fuit eis viaticū: ita corpus xpi ē nobis viaticū ad terrā pmissiōis de hoc mūdo ad regnū celeste: vt possimus viriliter resistere aduersarijs nris.

Quarto corp' xpi fuit figuratū i p'ga ionathe mellica. Et p hoc desig-
tur resectio hui' sacri z et' deuota oblatio: z idō figura sanguis xpi ē vt
nū ad designandū refectionē: vñ i canticis. i. ca. Introduxit me rex i cel-
laria sua. **Quinto** pfiguratū ē p aquā: nā aq' desig' oblationē. vñ ezechiel.
Eidi aquā egredietē zē. Et i' pter has figuras alie i scripturis p'rine-
ant multē. tñ hec nūc breuē sufficiant p gñali introductiōe. Quātum ad
q'ntū dī. q' sacerdos volēs hoc sacm celebrare primo iduit humerale su-
per caput suū ad denotandū diuitatē eē circūdatā humanitate. Sz alba
z cingul' xpi castitatē z sue mris xginitatē demonstrant. Stola circa col-
lū obediētia xpi desig'. Casula officiū dīnū cū castitate desig' eē pagen-
dū. Sz p manipulū i manu leua hūilitas xpi designatur. Introit' pphes-
tarū exclamatiōē xpi aduētū desig' kyrieley son misēdiaz dī pfiguratur.
S'ha i excelsis canticū angelicū i natitate designat. Sed epla Johannis
p'dicationē z magoz apparitiōē designat. Graduale cū al'ia pueriōne
discipuloz ad xpm designat. Euāgelii xpi p'dicationē demonstrat. Credo
fidē xpianam z robur xpiane fidei sciat. Caput nudū sacerdotis mcrā ve-
ritatē xpi demonstrat. sed d' ferrozū sciat q' sicut xps se obtulit p nobis
i ara crucis: ita et nos corpus nostrum ad patiendum pro christo offera-
mus: et nō solū corpus sed animam dei ymagine insignitam offeramus
in odorem suauitatis qd' significat nūmus quē offerimus qui ymagine
est insignitus: que ymago nūmi ymaginē nostre anime significat q' deo
p oī sacrificio qd' in hac vita offerri potest maxime est acceptabilis. Silē-
tium post offertoriū: xpi passiōē et iude traditionē designat. Eleuatio
crucis eleuationē repñtat. Silentii post eleuationem xpi mortem et de-
positionē xpi a cruce designat. Percussio pectoris indulgentiam et dñi
nostri iesu xpi clamorē in cruce clamantis: ely ely zē. designat. Pax gau-
diū resurrectionis pñciat. Cōmunitio p'solationē discipulorum d' resur-
rectione designat. Oñes vltimē designant oñes xpi in terra pro no-
bis factas. Ite missa est: benedictionem in die iudicii p'figuratur: videlicet
Venite benedicti in regnum patris mei. Matth. xxv.

Queritur. Vtrū septē sint sacra in numero. Quia expeditis
p'p'oiū generalib' nūc ad quasdā q'stiōes gñales
et ad dubia gñalia int'cto nra est vertēda. Et qz hic determinat d' sacra-
mentis: ideoqz questio p'dicta p'ueniētē hic est mouenda. Et videt' p'ri-
mo q' nō. qz tot sunt sacra quot sunt vasa gratie susceptia: sed vas susce-
ptiuum gr'e est tñ vnū: ergo erit tñ vnū sacm. Maior patet p' magist'ru
sniay. Minor patet: qz sola eucharistia est vas gratie: cum ipsa includit
torū xpm doctozē et auctozem omnium rerum. Scdō sic: tot sunt sacramē-
ta quot sunt effectus sacramenti: sed effectus sacramenti sunt solum duo
ergo sacra erunt tñ duo. Maior est nota in iure vbi agitur de sacramē-

*Septem
sunt sacramenta*

Summula Raymundi.

tlo. s. minor p. ex. iij. s. s. q. sunt solū duo effect⁹ p. q. sacra ordina-
 ta sunt ppter dilectionē culpe et pene: mō culpa et pena tñ sunt duo effe-
 ctus: g. rē. Tercio af: pla sūt sacra q̄ septē igit rē. ahs pbat: q. missa ordi-
 z elemosyna sūt sacra: z nō sūt eūderata int̄ p̄dicta septē: g. si pla: ahs p
 pia pte p. q. illd qd liberat a penis z a culpis hoc ē sacm: s. missa ordi-
 z elemosyna sūt hmōi: g. z c. Maior p. ex. iij. s. s. q. etiā minor: q. elemo-
 sya extinguit pctm sicut aq ignē. In oppositū ē Raymūd⁹ i lra: z mgi l
 iij. s. s. q. ponit eē septē sacra dūtaxat: qd etiā rōne pbat sic. Tot sūt
 sacra q̄ sūt pctā capitalia: s. septē sūt pctā capitalia: g. septē erūt sacra.
 Maior p. ex. iij. s. s. q. Minor p. q. fide ecclie: q. d. q. ptra pcti vuln⁹ do-
 minus remedia iſtituit. s. septē sūt pcti vulnera q̄ patēt i hac dictiōe: sal-
 gia cur⁹ dōmōs q̄libz lra designat vñ d. septē pctis capitalib⁹: vñ dicit
 merita: Et tibi sit vita sp̄ saligia vita. Nō euidentia q̄stōis rememo-
 randū ē qd sit sacm: vñ sacm put supra patuit p mgi i s. s. sic defini-
 tur. Sacm est sacre rei signū. z scdo ibidē d. sic. Sacm est signū sacre
 rei gfe inſibil. Sed ptra illas definitiōes istat sic: nā si pia eēt bona seq̄
 ret q. ymagines scrōz depicte essent sacra: qd ē falsum fm oēs doctores
 sacre scripture: s. pia t. q. sunt signa sacrarū rez. Cōtra scdaz definitiōē
 nē sic instat: si eēt bona sequeret q. eucharistia nō esset sacm: qd ē falsum
 cū sit primū sacm in ordine dignitat⁹: ex q̄rto s. s. q. pbat tñ seq̄ia: q. eu-
 charistia ē visibil⁹ res: q. obiectū vñs. Q̄o solutiōe primū est notandū:
 q. triplex est sacm. Nā qdā est scattū tñ: aliud est effectū tñ: s. ter-
 ciū significatiū z effectū sūt. tūc ad ppositū d. q. primo descriptio que
 nō est definitio sed nōis interpretatio: intelligit de sacro primo mō: nā ta-
 li mō res sacra z cetera imagines scrōz pnt appellari sacra: sed tñ sūt
 sacra effectiue: sed sacra scdo mō dicta in veteri lege habebant i cerimo-
 nijs: videlz añ tps xpi et gfe. S. ztercio mō sacm sumit strictissime. asie
 caput i pposito. Ad rōne aut ptra scdam definitiōē habitā negat pia:
 videlz q. eucharistia ē visibil⁹ res q̄ ad effectū: q. als ibi sensus nō decipe-
 ret circa suū obiectū qd ē falsum: z d. tali sacro pprie habem⁹ fidē. Istis
 notatis sit conclusio ista. q. sacra i sacrosctā mfe ecclia nō sūt pla q̄ septē
 pbat illa conclusio pio sic: q. tot sūt sacra q̄ sūt vñta eis opposita: s. ta-
 lia vñta sunt septē: g. septē erūt sacra: maior nota ex primo topicoz: sed
 minor pbat: q. oē sacm vel est ordinatū ptra pctm culpe vel ptra pctm
 pene: si ptra pctm culpe: hoc ē tripl⁹ fm q. triplex est culpa: scz original:
 mortal⁹ z actual. Cōtra primā culpā ordinat baptism⁹: q. sicut pctm ori-
 ginale est pctm oim pctōz iceptiue: sic baptismū ipm delēs ē initū oim
 sacroz. Cōtra scdam culpā. s. pctm mortale ordinat p̄fessio ois: sed ptra
 tertiā sacra vñctio. si aut est ptra pctm pene hoc est qd rupl⁹. q. talia pec-
 cata sunt quadruplicia. scilz infirmitas: ignorantia: malitia: z p̄cupiscen-
 tia. Cōtra primū ordinat sacm p̄firmatiōis qd ē stabilitas xpiane fidei.
 Cōtra ignorantia ordinat ordo sacralis in q̄ pferē gfa z scia: s. ptra ma-
 litia ordinat eucharistia: in q̄ plenitudo gfe et malitie expulsiō: sed ptra

Nota q̄e An
 sunt sacra aucto-
 r Raymūd⁹ i lra

Nota

pceptis ordinat in simoniam qd est sacm illicitas pceptis expel
 les et licitas pmittes. Secdo pbat illa conclusio sic: tot sunt sacra qd sunt si
 maliter pntes qd p ea inducunt: sed tales pntes sunt septē: qd septē erunt
 sacra. Maior est nota: qd sufficientia sacroz est sumenda fm fines ipoz.
 Minor sic probatur: baptisimus ordinatur in fide, extrema unctio in spem
 eucharistia in charitate: ordo in prudentiam: matrimonium in tpantiam
 pfectio est penitētia in iusticiā: et pfirmatio in fortitudinē. ¶ Iuxta ma
 teriam pntem alia ontur dubitatio: videlicet utrum corpus xpi sit no
 bilissimū sacm. Et arguit qd nō: qd ois causa nobilitat est suo effectu: sed
 ita est qd sacm ordinis est cā corpis xpi: qd est melius et nobilius sacm.
 Maior pz qd causa dat pfectionē suo effectui. Minor pbat: qd nullus nō
 ordinatus pnt pferre corpus xpi. In oppositū arguit: qd ut volūt oēs do
 ctiores theologice et habetur in ture qd nihil in sacris maius esse pōt qd
 corpus xpi: qd ibi pntetur deus et hō. Deinde tūc arguit qd sacm baptis
 mi sit nobilissimū: et hoc sic illud sacm est nobilius sine quo nullus hō
 minū potest saluari: sed sacramentū baptismit est hūmōi. Igitur et c. Maior pz
 ex terminis. Sed minor pbat: qd nullus hō potest intrare in regnū celo
 rū sine baptismit: s; tū sine corpe xpi pnt aliqui intrare in regnū celo
 rū ut pueri qui moriunt infra septimū annū vel adhuc citra: videlicet inter qd
 nō sunt pntipes rōnis. Itē vidē qd sacm pntē qd pnter in se cordis cō
 tritionē: ois pfectionē: et reatus satisfactōne sit nobilius baptismit: qd
 illud qd delet pctm actuale ē melius qd illud qd delet pctm originale: s;
 pnta delet pctm actuale: et baptisimus originale: qd sacm pntē sacramēto
 baptismit est nobilius. Itē arguit qd sacm pfirmationis sit dignissimum
 quia illud est dignissimum sacramentū qd pferret a digniori ministro: s;
 sacramentū pfirmationis est huiusmodi: igitur et c. Minor patet: qd dig
 nitas sacramenti dependet a dignitate ministri. Minor pbat: quia sa
 cramentū pfirmatōis pferat ab epō: qd simplex sacerdos nō pōt pfirmare
 ¶ Pro solutione argumentoz diligenter est notanda vna distinctō bōa
 de dignitate sacramentoz: vñ vñū sacm dī nobilius et dignius alio ses
 prem modis. Primo qd ad rem et ad effectum: et sic baptisimus est di
 gnus sacm: qd delet oēm culpā et penā qd nō facit aliud sacm. Secū
 do sacramētū dī esse dignius qd ad ministrū: et qd ad cōem materiā
 et sic pfirmatio est sacm dignissimū: qd solus p̄sul porrigit hū illud: et
 materia est nobilissima. videlicet balsamus et oleū oliue. Tercio sacm dī
 dignius in qd pntuit a gradu digniori et ex pte pnti: et sic sacm eu
 charistie est dignius: vñ dī i ture nihil i sacris maius nisi in qd pntet de
 us et hō. Quarto sacm dī dignius in qd pntit p̄p̄m offensum diuine mate
 stas magis placat: et sic pnta est dignius et nobilius sacm: qd infinita
 pctā mortalia velent p pntiam et nō p aliud sacm. Quinto in qd causat
 vnionem in mente et in corde ratione signati vel signi: et sic matrimoni
 um est nobilissimum et dignissimum oīm sacramentoz: qd nobilissima si
 gnificat: vñ oī in spōsū et spōsam fecit vnionē hūane nature cum xpo

pbat corpus
 xpi sit nobiliss
 imū sacramentū

Rū vñū
 sacramētū sit
 nobilior et dignius
 alio septē modis

Prologus

Etia significat vntionē christi cū ecclia: quia sicut masculus vniū femine sic spūs xps vniū sue ecclie: etiā fecit vntionē aīe brē cū deo i eterna bea-
titudine: s; nullū aliud sacm talia fecit: q̄ est nobilissimū. Sexto vniū sa-
cramētū dī nobilius et dignius rōne p̄cti vel rōne pmissiōis patrie ce-
lestis: et sic extrema vntio ē nobilissimū: q; releuat iheritatem mentis et
corps: nā legi i scriptura q; apli vngēbāt iherimos sacro oleo et curabā-
tur vndiq; etiā corpāl. Septimo vniū sacm dī dignū alio q̄rtū ad pūde-
tiam mīstri: et sic ordo ē nobilissimū sacm: q; solū pūdetes et sapientes
sunt ordinādi. ¶ Per hoc ad rōnes p̄cipales. Ad pūmā trāseat maior
sed negat minor: ad p̄bationē dī: s; eucharistia p̄tineat totū xpm cēnti
aliter: tñ nō p̄tinet ipm causāl: q; adhuc i alijs sacris p̄infusionem gr̄e
pōt causari: et sic quodā mō sunt plura vasa formāl gr̄e susceptua: ideo
etiam plura erunt sacra. ¶ Ad scdā dī: q; effectus sacroꝝ triplicat ca-
piunt. Unomō generalissime: et sic sunt tñ duo. s. delere culpaz et delere
penam. Scdō capiunt inesse subalterno: et sic sunt septē. Tercio capiunt
in esse specialissimo: et sic sunt multiplices. Et hec est distinctio sc̄i
Thome sup quartū iniaꝝ. Et p hoc rīdet ad rōnē: q; si maior intelligat
de effectibus pūmo mō tūc cōcedit minor. Si aut intelligatur de effecti-
bus scdō mō: tūc p̄ceditur maior et negat minor. Si aut tercio modo sic
totū est falsum. ¶ Ad terciā rōnē dī: q; l; mīse orōnes et elemosyne de-
leant nra p̄ctā rōne meriti et humilitatis: tñ cū nō sint altcuius gr̄e colla-
tiue: tūc nō erūt sacramenta. Sed diceret quis: tūc humilitas et deuotio
essent etiā sacramēta. Rīdet q; nō. q; nō sunt visibiles forme: et sic non
conuenit eis definitio sacramenti. Et tñ de pūma quēstione.

Querit scdō. Utrū ius canonicū a lege et ab euāgelio et a
sc̄is patribus institutū sit hic subiectū. ¶ Et
arguit pūmo q; nō: q; illud qd subijcitur i decretis hoc nō est subiectum
hui⁹ sc̄ie s; ius canonicū est hmoi: igit rē. Maior patz: q; distictē sc̄ie re-
quirūt disticta subiecta: vt pz. iij. de aīa: sed minor patet in decretalibus.
¶ Scdō illud qd nō p̄dicatur de oībus in aliquo libro contentis hoc nō
est subiectū illi⁹ libi: sed ius canonicū nō p̄dicatur de oībus contentis
in isto libro: q; nō est hic subiectū. Maior est de se nota. Minor autē p̄ba-
tur: q; hic tractatur de v̄suris furtis et rapinis: de quibus ius canonicū
nō p̄dicatur. ¶ Tercio at subiectū altcui⁹ libi est eternū: s; ius cano-
nicū nō ē eternū: q; nō est subiectū. Maior declaraf. s. postērioz: s; minor
p̄bat: q; iura canonica p̄ romanos p̄r̄fices sunt instituta: s; tales nō fu-
erūt ab eterno igit rē. ¶ Pro euidentia q̄stiois ē notādū q; duplex ē sub-
iectū q̄rtū hic sufficit. s. subiectū p̄dicatiōis: et qd p̄dicat de oīb⁹ p̄sidera-
tis i aliq̄ sc̄ia. Aliud ē subiectū attributiōis: et illud ad qd oīa p̄siderata i
illa sc̄ia h̄nt attributiōē. Istis notatis sit hec conclusio. Ius canonicū nō ē
hic subiectū p̄dicatiōis: q; si sic: sequerē q; officiū mīse rapina et furtū
nō essent de esse libi. Cōsequēs est falsum: p̄batur tñ p̄ntia: q; ius cano-
nicū nō potest vere et affirmatiue de p̄dictis p̄dicari: vt patet de se

*Ut quid rano
mō sit q̄c ful
icet ius l. l. l.*

Sed conclusio ē: ius canonicū ē hīc subiectū attributiōis: pbat illud: ad qd ordinat et cui oīa attribuit pīcipalī l ali q libro tradita: hoc ē suble crū attributiōis: ius canonicū ē hīc dī. g. r. e. Maior est nota de se. Ma nor pbat sic: q i hoc libro pīderat qdā regle i iure: q ius canonicū dī a canon i greco qd ē regula i latino: eo q dant h nobis rīe de vīta clerici. et qd sit f. cīdū de rapina et furto. **P**er hoc ad rōnes Ad pīmā cōcedit maior: sed minor est falsa: q ius canonicū hīc pīderat p modū introdus ctiōis et sub cōpendio. in decretis et decretalibus pīderat adeqte. Ad scdām pat et solutio ex distinctiōe. Ad terciā pcedit maior: et negat mīor. Ad pbatōne dī q ius canonicū cōsiderat duplī. Uno mō quo ad se et q ad magīos iusticiā statuentes Aliomō pīderat quo ad veritatem in eūa gelio expressam: tūc dī q pīmo mō dependet a papa: et sic non est eternū Scdo mō ē h subiectū et etiā talit ē eternū. Et hec de qstīōe et alijs q pī us proposita fuerit circa declaratiōe thēmatīs hui⁹ libri modo sufficiāt.

Summa d summa raymundi pīit ista
i. nō ex gūi seu difficili. i. facili. i. pponim⁹ sup. scripta
Non ex subtili sed vili scribimus ista
i. tenore. i. valet. i. summa. i. clericis i. ardua volumīna

Eloquio placet hec socis: quia magna studendi

i. interio sup. paupibus clericis i. scribendi

Lura sibi non est: modus his valet ergo loquendi

i. multa intelligēs i. nō volumus sup. pitem

Inter doctores hunc volumus ire libellum,

i. iuvenib⁹ i. obtusis sup. librum i. pposuimus

Parus et rudibus quem tradimus esse legendum

sup. studētes sup. libello

Invenient in eo quid quod inuat utilitatis.

sup. septē i. i pīlo tractatu p⁹ hoc. i. d hīs que
hūius sumule. pīnēt ad missam.

Da sacramentis primo tractatur: et inde,

et de eius effectu tali sacro tali pīo

Hic de baptismo: de coniugio: symonia,

de istis oībus habet in sequentibus tractatibus

Furtis: et spoliis: vsuris: atq; rapinis

i. sup. stititosis sup. iste

Sortilegis: vitis carnis tractatus habetur

Summula Raymundi.

post hoc

huius libri

Hinc sequitur finis confessorum simul actus

sup. breuia. i. plon gau. i. nō ignorant sup. longa

Quedam longauī non inscius et breuiat;

i. pfectus

i. sententia

i. pateat

Ut melius metro sensus tibi luceat isto

Cum liber: cuius subiectū ē: ius canonicū a sc̄lis p̄tib⁹ institutū: p̄ia sub
antidē diuidit i duas ptes. s. in p̄tē penualē z p̄tē exequutiā. Pars ero
quarta ibi. In sumis festis. Prima ps adhuc diuiditur i tres ptes. Nam
prima pte autor p̄mittit int̄tū suū In sc̄da pte oñdit facultatē h⁹ libri an
tercia pte oñdit ea q̄ dicēda sūt p ordīnē. Sc̄da ps erit ibi. Int̄tū doctoris
Tercia tbi. h̄ic de baptismo. Intendit q̄ dicere: hec summula pcedit de
summa p̄fata Raymundi. z scripta ē cū p̄tib⁹ facillimis z leuī intelligib⁹
libris: iuste modus loq̄ndi seu pcedēdi i summula p̄fati placet z valz usq̄
fotijs supple clericoz z studētib⁹ q̄ nolūt seu ex paup̄tatē opp̄sitiōe non p̄t
magna studere: s. tbi. Int̄tū doctoris: oñdit autor ex q̄ istē liber facit ē z les
ui stilo cōp̄latus nō d̄z cōputari int̄tū alios libros doctorū. (a. re scripturē:
sed d̄z legi et quis z rudib⁹ q̄ inueniūt in isto libello qd̄ utilitatē ecc̄lia:
sticus ordo p̄tineat z inueniēt etiā lectores i isto libro quō fiat? clerical
debeat regere dīna siue ecc̄astica officia: s. tbi. h̄ic d̄ baptismo oñdit au
tor p̄ter q̄ i hoc libro determinabit de baptismo: p̄tugio: s. monia: sunt
z sic de alijs. S. tbi. (Quedā lō gau) Intendit autor p̄ter dicere: q̄ i hoc li
bro aliq̄ plōgant sciēt q̄ in magna suma sub breuib⁹ p̄tinent: z aliqua
hic abbreviant: ut fiat sensus lucidior et metru lucidius et delectabil⁹.

Cū dēdū circa istam q̄ nulla h̄z m̄lta p̄rogatiua. Primo q̄ celebrat solū
a ieiunis. Sc̄do q̄ solū i ecc̄lia celebratur z sup altare: ita qd̄ sp̄ i loc̄ cō
secratis celebrari debeat: nisi q̄siq̄ fieret ex sp̄ali ḡa z disp̄satiōe pape
p̄p̄ reuerētia magnorū d̄nōz z p̄ncipū: s. t̄n ad minus optet qd̄ tal cele
bratio fiat sub tentorio. Tertio optet celebrantē esse sacerdotē. Quarto
optet sacerdotē esse sacris vestib⁹ idutū. Quinto qd̄ t̄m̄mō celebratur in
die accēso lumīne: etiā si mille soles lucerēt sup terrā adhuc de necessita
te ad missē officiū pagēdū lumē incēsum requiritur. Sexto qd̄ tbi solēt so
nare bonarū dīna p̄ba cū cārat p̄f n̄f. z p̄ba angelica cū cātatur: ḡta in ex
cellis: z humana p̄ba ut in colicet et in seq̄ntis. Septimo tbi audiūt
tria bona et nobilitissima y diomara q̄ mūdus h̄z. s. hebraicū: ut p̄z tbi. saba
oth z osama: z alleluia. Sicut cū d̄z kyrieleyson. Latīnū auditur in ois
bus alijs d̄cōnib⁹ z ordīnib⁹. Octavo qd̄ missa ē cōpleta tot m̄stertis q̄
mare guttis firmamētū stelf: sol athomis z celū empyr̄reū angel: z terra
arenis. Nono qd̄ sacerdos i solēniorib⁹ z maiorib⁹ ecclesijs i missa habz
p̄fēs m̄stros. s. dyaconū: subdyaconū: z acolitrū. Decimo q̄ angel: ibidē
exultēs h̄mōi officio nō sufficerēt nisi i p̄fina t̄re maiestatis cēnt vius

*Missā habet
metru p̄rogatiua*

vñ duo adiutores fuisset missas. s. scholares vñ alij facti: et rō ē: qz ibi ē
 deo: et dñs oīs m rex creator. s. celi et terre etc. Unde cō qz aie i purga-
 toio purgāde ex missa remissione et venia psequit. Et sacrosctā mat ec-
 clesia sup addit duodecimū. s. qz qlibz catholicis et bonis xpianis ad min⁹
 die dñico teneat audire vnam integram missam: nisi aliq singulari necessi-
 tate pōitus fuerit: puta infirmitate vel aliquo hñdī. ¶ Itē posset aliq
 dubitare: in q lingua prima psecratio corporis xpi fuit celebrata. Rñr qz idi-
 oma seu lingua ē triplex. s. hebraica greca et latina: mō dico qz pñā cōsecra-
 tio fuit celebrata i lingua hebraica: et rō hui⁹ est: qz xps fuit primus sacer-
 dos: et i cena dñi psecrauit hoc sacm: et dedit suis discipulis: et qz pñc
 erāt inf iudeos: id vtebāt hebraico idiomate. Secō dñ qz illa psecratio se-
 cūdo celebrata fuit in lingua greca: vñ actū. vñ. ca. vñ dñ. Factus est
 murmur grecor aduersus hebreos et altercabātur mutuo: i. litigabāt ad-
 inuicem. Tercio dñ: qz tertia celebratio fuit facta in lingua latina qñ scūs
 petrus fuit electus i aplm. Qd aut hīs trib⁹ linguis solū corpus dñi the-
 su xpi pñfici patet ex titulo crucis q erat scriptus tribus idiomatibus. s.
 hebraice: grece: et latine: videlicet. Iesus nazarenus rex iudeorum.
 ¶ Itē notandū ē: qz i hoc sacro eucharistie qd i missa celebrat ex pñtute
 pñor qz a sacerdote pñfici est vñ corp⁹ xpi. qz pñba psecratiois faciunt
 mētiōē dñi xpi et sanguie ei⁹. s. sanguis ē ibi ex qdā pcomitātia necessari⁹
 qz corp⁹ viuū et alati nō ē sine sanguie. Et nllō mō pcedēdū est qz i hostia
 psecrata nō sit ver⁹ sanguis xpi: qz alis alati corp⁹ staret sine sanguie qd
 ē impossibile dñ alato rōnali. Ali dñ sacra scriptura. Ania ei⁹ i sanguine suo.
 Itē ibi ē alia xpi: ex qdā pcomitātia: qz impossibile ē corpus xpi pñfici nisi sit
 dispositū et organizatū. qz sine alia nullū corpus viuet pōt. Itē ibi est del-
 tas ex quadā pcomitātia: qz vñtate remota corpus et deltas sunt dispa-
 rata entia. Qd aut ista oīa sunt manifeste: pbat bñs Johannes. vñ. cap.
 sic dñs. Ego sum panis viui qui de celo descendi. In qbus pñbis omia
 ea que dicta sunt tangunt. Nam panū tangit cū dñ. Ego sum panis viu⁹
 et sic etiā corpus xpi ē ibi et alia cū sanguine: nam alia viuificat corpus me-
 diante sanguine. Itē p hoc qd dñ. Qui de celo descendi: tangit ipsa del-
 tas xpi circūdata humanitate. ¶ Itē eucharistia definitur sic. Eucharis-
 tia est sensibilis species panis et vini post psecrationem facta a sacerdos
 te sub certa et debita forma verbor: prolata cum intentione debita tra-
 cunificandī: ex insitutiōe diuina significans veraciter corpus et sanguis
 nem benedictum sub illis speciebus realiter contineri. In pñcta des-
 criptione quatuor: occurrunt que habent hoc sacm integrare. Primū est cā
 material: qz p panē et vini materia huius sacramenti datur intelligi: et
 vñum istor non sufficit qz se in missa celebratione: sed ambo simul concu-
 runt. Causa efficiens est duplex. s. principalis et instrumentalis. Pñc-
 palis est deus gloriosus. Instrumentalis vero est quilibet sacerdos rite
 et debite ordinatus. Causa formalis in debita prolata orationis consi-
 stit. Causa autem finalis est intentio consecrantis.

Hic notandum est
 quod eucharistia
 fit per verbum
 et per rem
 et per personam

Summula Raymundi.

Ultimo est notandum de quibusdam casibus. Primus est: ut in hostia
 consecrata sit aliud quod cernitur et aliud quod creditur. Ad hoc ratio quod verum corpus
 christi non videtur: sed sola species panis videtur: et ratio est. quia si non tunc non decipiant quibus
 sensus circa illud facimus quod est falsum: et hoc dicitur beatus gregorius. aliud est quod cernitur: et a
 aliud est quod creditur. Sed dicentes circa casum quod est ratio quod non videmus verum corpus christi
 ubi ratio quod nullum corpus videtur nisi quod habet accidentia sibi in existentia et nisi sit color
 ratum: ut patet per partem: sed color albus in hostia non est corpus christi nec inest ei: sed ac
 cidencia sunt ibi sine subiecto: per tanto corpus christi non videtur neque sanguis. Se
 cundus casus: an isti homines dicentes se vidisse corpus christi in manibus sacerdotum
 errant vel male loquantur. Ratio quod non errant: quia nullus errat cum per homines in sacra scri
 ptura verificantur: sed ea quod habent de visione corporis christi in sacra scriptura veri
 ficantur. Et sunt per homines. Primo patet in genesi et apocalypsi. ubi dicitur quod homines multos vid
 erunt angelos non in quantum spiritus: sed in quantum assumpti sunt corpus aereum in hoc rep
 tauerunt deum: dixerunt vidimus deum: et sacra scriptura in hoc non errat. Tunc
 solvendo istum casum dicitur quod sicut homines dixerunt se vidisse angelos et non errave
 runt: sic et nos corpus christi videmus et non erramus: sed tamen videre capimus ibi valde
 spiritus: quia nihil proprie videtur nisi coloratum seu color ut patet per 3. et 4. et alia modo cor
 pus christi non est coloratum. Tertius casus est: utrum aliquis sanguis christi qui effu
 sus fuit remansit in terra. Hic respondet aliquis doctor. sacre scriptura quod non quia christus
 scilicet in resurrectione totum sanguinem assumpsit quem prius in amara passione be
 misit: sed christus in sua passione totum sanguinem effudit: et in sua resurrectione totum
 sanguinem resumpsit. Alii autem doctores dicunt quod sanguis effusus de venerabili
 illo corpore christi fuit calidus: et propter positionem caloris remansit a se humidas in
 terra: ut manifeste ostendit in populo virginis marie: cum sub cruce steterat sa
 guis filii totum amictum album eius irrigavit et rubicavit. Hoc idem aliter proba
 tur: sicut corruptibile per se indiget de sanguine quod incorruptibile: sed christus
 ante passionem erat corruptibilis: et post resurrectionem sua incorruptibilis et
 ante passionem plus indiguit de sanguine: quia per nutrimentum sanguinis corpus
 augmentatur. sed immortale non indiget de tali nutrimento. et non est necesse:
 quod christus reassumpsisset totum sanguinem quem pro nobis effudit. Quartus casus
 ponatur quod aliquid remansit de sanguine corporis christi post suam resurrectionem
 hic in terra ut cernitur manifeste in populo beate marie virginis. Tunc dubita
 tur utrum talis sanguis qui fluxerat de corpore christi in ara crucis debeat habere
 et in tali et tanta reuerentia: sicut iste sanguis qui a sacerdote in calice conse
 cratur. Respondetur quod non: quia ponatur in casu quod totus sanguis christi effusus de
 corpore eius ponatur in una parte altaris: et ex alia parte sanguis consecratur: tunc
 dicitur quod sanguis consecratus est magis venerandus. Ratio est. quia visus in triduo
 anima christi fuit separata a corpore et sanguine: quia corpus christi in sepulcro fuit
 alia forma apud presens in limbo. Etiam deitas fuit separata a sanguine: quia non pot
 dici filius dei effusus est in terram: sed sanguis consecratus est magis venerandus: quia
 ibi est vera deitas. Item ibi integer est christus immortalis et impassibilis: sed ut perdidit in
 ara crucis: ibi erat passibilis et mortalis: sed sanguis christi consecratus est magis ve
 nerandus. Quintus casus est: quare quotidie missae celebrantur: cum tamen

Nota

Nota

xps nisi se passus est. et tñ illud sacm ē memoriale dñice passiois. Ibi
rñdetur q̄ q̄tuor sunt cause illius fm innocentū. Prima ē: q̄ op̄tet sp̄ pa
rātā ē medicīnā p̄tā p̄tā quotidiana: vñ extra i de p̄sec. dñ. ij. ca. vi.
figura. Iteraturq̄ q̄tīdie oblatio: i3 xps se passus sit. q̄ quotidiana p̄cca
mus: sine q̄bus mortal' infirmas vivere nō pōt: i3 q̄ q̄tīdie labimur in
p̄tā quotīdie p̄ nobis xps mystice imolat. Scda cā: quotīdie corp⁹
xpi sumit hī: memoria passiois xpi: vñ quotīdie q̄ feceritis hoc in meā
facite cōmemoratiōe: ḡ ut habet memoria passiois xpi quotīdie misse
celebrant p̄ viuis et mortuis. Tertia cā est: ut nobis xps quotīdie vñtā
sacralit' et nos et sp̄ualit'. Quarta cā: ut vero agno loco typici vñtā: quē
iudet ad vespas p̄uertēdo cōfiterūt: fm illud ps. Cōuertēt ad vespas et
famen patient' ut canes: nā vbi veritas venit figura. i. ver⁹ testm (q̄d fu
it figura noui testi) cessauit. ¶ Ali⁹ casus. ponat q̄ calix cū vino p̄crato
sine sanguine xpi fuisset leuat⁹ i triduo mortis: tūc dubitat vñtā fuisset ad
orandus: Ibi tñ q̄ triplex est adoratiō. s. latia. hy p̄dulia. et dulia. Latia
est honor soli deo exhibēdus: i3 dulia dñi futū ip̄sum creature: i3 hy p̄
dulia dñi futū: q̄ ē supra dulia: et hec xpi hūanitat' debet. Et q̄ illa hū
sita fuisset adorāda dulia adoratiōe et nō latia: q̄a deitas fuit legata a sa
guine. Ali⁹ aut' dicit q̄ corp⁹ et sanguis et⁹ hī potuisset p̄crari p̄ triduo
um mortis et adorari adoratiōe latia: q̄a et x̄ hōz deitas fuit vñta cum
corpore et sanguine. Alio dubitaret q̄s d̄ duob⁹ sacerdotib⁹: quoz vnus si
mularēt se celebrare et nō celebraret p̄pter p̄sciam mortal' p̄tā: aliter hō
celebraret cū p̄scia mortal' p̄tā p̄pter timorē dñi sui: tūc q̄nt q̄s eoz mag⁹
peccat et graui⁹. Hī q̄ ille q̄ simularēt se celebrare: q̄a p̄ hoc circūstātes
p̄mitterēt p̄dolatiōē ex eo q̄ adoraret creaturā. s. hostiā nō p̄secratā. Ali⁹
p̄nocētius: cū plura obiciēda remē dñā q̄ veris dñis sūt gūoia: p̄cul
dubio videt mag⁹ offendere q̄ fraudulētā p̄sumere: sic ille q̄ se simular⁹
celebrare et nō celebraret plus peccaret illo q̄ celebraret et nō simularēt

De collectarum fimbis et principiis earundem.

In solennitatib⁹ .i. in celebratione misse
In summis festis ad missam dicitur vna

vnā sup. aliqua collecta addita sup. alicui⁹ sc̄ti

Cū collecta: nisi sit coniuncta diei

¶ Ista est ps executiua: et diuidit in q̄tuor p̄tes p̄cipales. In p̄sa de
terminat de diuino officio: videlz de missa et de corpore xpi. de sacra vñcti
one et baptisate. In secunda p̄te p̄cipali determinat de matrimonio
et de ei⁹ effectu: et de his que p̄nt impedire matrimoniu. In tertia deter
minatur de vita et honestate clericoz: et de eoz impedimentis. s. de rap
tis furtis et de alijs. In quarta determinatur de indulgentijs: vbi que
libet ps incipit patebit. Dicit ergo magister sic p̄ prima p̄te. ¶ Sacerdos
ecclesiasticus ordo hoc extitit q̄ in summis festiuitatibus solū vna collecta

*De collectarum
fimbis*

Summula Raymundi.

de dicit i principio misse an eplaz: sic pñt in vna colla e dicēda i fine misse p cōione: qz vna alteri cōrūdere dz. Et subdit ponēdo exceptionē dicens: nisi in festo cadat festū alicui? scilicet tūc due collecte pñt eligi sub vna pñone: vt i festo oim scōz: z sic de alijs. ¶ Notādū circa istos lras dicit. In summis festis ad vñam cōiū festoz. Pro q sciēdū q festa sunt triplia. Aliq sūt summa sicut illa qtuor festa. natlras xpi: pascha: pēthecoste: et asumpcio bñe marie. d qd hñ extra d pe. z remi. z dicit illa qtuor summa festa: qz pagūf cū magna solēnitare: z illa festa sūt duplicata. qdā ppue dicit vt sūt illa imēdiate narrata: z i istis qtuor festis ob reuerētiā dei nō sepeliunt corpā mortuoz ppñ luctū hoim. sz alia sūt festa summa cōiter dēdā sicut sūt oia festa bñe xglis. z festū oim scōz z patronoz siue parronarū q vt q trā pueriebāt. In his oibz tñ vna d colla. nisi (vt dicit) in festo cadat festū alicui? scilicet qz tūc due sub vna pñone legi pñt. Exēp vt i festo natiuitatis xpi. nā pcurrit festū anastasiē: sñt ē i festo oim scōz: tūc nā festū scilicet cesarij pagūf: z tūc due collē sub vna pñone dicit: sz dices qre scūs cesari? nō cōphēdit sub nūero oim scōz: sz ei? festū tūc spāp agif. Ad hoc rñt q hoc ē id: qz pñt iñtunonē festi oim scōz scūs cesari? fuit passus: alia sūt festa mediocria: z dicit illa q pagūf i dño officio solēnitare. sz. lēoni: vt festa oim aploz Michael? scilicet nicolai: katherie. se nā inuētiōis scē cruce. Festū tēplū vt ē i dedicatiōe. Alia sunt festa simpliciā: vt sūt oia alia festa cōia q pcurrit i ecclia dei: vt festū elizabethe dñe: qz: sic d alijs: z festa pñessor: doctoꝝ mñm z xginū. Et ista adhuc sūt duplicia: qdā simplr nō celebra vt festū scilicet frāscilicet egidij: anthoni: et sic d alijs. Alia celebrāf an pñdū: sz post pñs nō phibet ab ope mecha nico: vt ē festū marci: augustini: gregori: z sic de alijs. Et q dñt magi in summis festis ad vñam illoꝝ simplicium festozum et mediocrium.

¶ Itē notādū dñt vñer? i textu (ad missam) vñ missa dñt vno mō a verbo mittor eris: z illo mō pñt ē pñcipū vel nomē adiecti: z sic dicitur: iste ē missus. i. legat? z sic nō capif bñ. Alio mō capif vt ē nomē substāti: z tunc definit sic. Missa ē dñi officiū ad saluē fidelū. z ad pñsecrationē corpis xpi a scis pñibz. sz a scō pñro z ab alijs istuñt. qz ibi pñsecrat corpus et sanguis xpi: illo mō etiā pñt dici a xbo mittor terz: qz ibi fili? dei mittit i altari. Scō qz ibi pñces sacerdotz p man? angeli mittūt ad deū. ¶ Itē dñt notant i lra (collecta) Pro q sciēdū q colla vno mō ē adiecti: z venit a xbo colligo is ere: z sic nō sumit bñ. Alio mō est nomē substāti: z definit sic. Collecta est ois i q deo loqmur z ei i loqndo vñtmur ad impetrā dñi dñi auxiliū z grām dñi: nā ille q orat deoloqitur. z p hoc dñt vñt. ¶ Itē notādū: q nō dñbz apñ? ē ad celebrādū missam: sz sol? sacerdos. Pro q sciēdū q sacerdos a scis patribz definit sic. Sacerdos est hō ma sculus pñsecrat? i iun? mēte z corpe mūd? nulla occasiōe pñedit? vñt vñ pñbz cōstāt? vt cōdicat? q ad vices z q ad tps determinatū debite ordinat? sñt tñqñt multa q requirunt ad sacerdotē q dñi officiū misse debz celebrare. Primo requirit qz in hō: q angelus nō pñt esse sacerdos: nec

pōt celebrare missam. Per hoc qđ dicitur (masculus) excludit femella: sicut et
 mortalitas: p hoc qđ dicitur: sēcratus: remouetur vna opinio hereticorū qđ di-
 xerūt qđ libet xpianus deuotus posset celebrare missam: p hoc qđ dicitur
 (celatus) tangitur qđ sacerdos volens celebrare missam debet celare
 a media nocte vsq; post celebrationē. et ad hoc requiritur qđ dormiat. nā
 maxime requiritur i tali officio qđ cibus corporalis sit digestus: et talis
 digestio maxime fit in somno: vt ex naturalibus manifeste habet. Et er-
 go si sacerdos nō dormierit a media nocte sic qđ mediam noctē vigilet
 incaute posset celebrare sequenti die: nisi hoc esset qđ non posset dormire
 p totam noctē ppter aliquā certam infirmitatē que non impediret som-
 num: tunc bñ admittitur qđ in sequenti die celebrat: vñ modo sit facta dige-
 stio. Per hoc autem qđ dicitur (mente et corpore mundus) vult qđ sacerdos vo-
 lens celebrare debet esse mundus ab oī pctō ne labijs immūdis tēgat et
 osculet filiiū virginis. Vñ dicit beatus Bernardus. Qđ clerice quō labijs
 oscularis filiiū virginis qbus pauloante osculatus es labia meretricis vt
 deas ne osculo filiiū virginis tradas. Per hoc qđ dicitur (nulla occasiōe ppedi-
 tus) vult qđ talis sacerdos nō sit irregularis neq; excoīcatus. Per hoc qđ
 dicitur (vñ vel pluribus coniunctus vel cōmunicatus) vñ modo intelligit
 qđ debet habere vñ vel plures adiutores. Vñ modo intelligitur qđ si nō
 sint plures adiutores: tñ adhuc p nobis debet orare in comuni. Nam ibi
 cer ibi sit nisi vnus minister: sufficit tamen qđ ibi sint plures assistentes: et
 ergo dicit. orate p me peccatore. Sed p hoc qđ dicitur (quo ad vices) vult qđ
 sacerdos nō debet celebrare missam nisi in ecclesijs et locis psecratis. et si
 fiat alibi qđ hoc fiat cum consensu et licentia episcopi. Sed p hoc qđ dicitur:
 (et quo ad tēpus determinatū) vult qđ celebratio nō fiat nisi in die et ante
 meridiem: nisi in festo natiuitatis dñi: tunc vna missa celebratur in nocte
 Etiam dicitur (et debite ordinatus) quia sacerdos volens celebrare debet
 esse sacris vestibus indutus et calciatus que requiruntur ad missam. qā
 nullus discalciatus potest celebrare missam. Aliter autem hoc sic intelli-
 gitur. i. qđ non sit per saltum p̄morus ad sacros ordines: vt si post ordi-
 nem subdiaconatus vel acolitus cepisset ordinem p̄sbyteratus.
 ¶ Hec sciendū sū aliquos qđ sex sunt virtutes missę. Prima est: qđ si al-
 qđ daret paupibus oīa qđ haberet: et cū hoc peregrinando transiret oīa
 spacia terre tantū ei nō p̄deret sicut si digne audiret vnam missam et hoc
 cum tota mentis sue deuotione in statu gratie absq; peccatis mortalibus
 Secūda virtus est: qđ infra audicionem in iuste anime consanguineorū non
 patitur penam in purgatorio. Tercia virtus: qđ infra audicionem missę
 homo nō efficitur senex nec infirmabit. Quarta virtus: quia post audie-
 tionem missę omnia que sumunt magis pueniunt nature qđ antea. Quinta
 virtus est: qđ missa plus p̄t̄ coram diuina maiestate qđ omnes oratō-
 nes que fiunt in toto mundo: qā est orō ecclie: ergo est oratio capital. La-
 pitulis em oratio p̄ualet omnibus orationibus. Igit̄ rē. Sexta virtus ē
 qđ vna missa cum deuotione audita in vita plus valet quam centum post

Summula Raymundi

vitam. Et hoc quo ad tria. scilicet primo quo ad remissionem culpe. secundo quo ad diminutionem pene. tertio quo ad augmentacionem gracie. **U**ltio nota est de casibus. **P**rimus est: utrum sacerdos excommunicatus possit perficere corpus christi. **R**espondetur quod ipsum sacerdotem excommunicatum conficere corpus christi intelligitur dupliciter: uno modo de iure: alio modo de facto. **M**odus de iure: quod sacerdos excommunicatus de facto bene conficit corpus christi: sed non de iure. **R**atio illius est: quia nulla pena iuris posita potest tollere illud quod datum est a iure diuino: quia ipse non tollit superius: sed excommunicatio est pena posita ipsius iuris: persecratio vero corporis christi. solum data est a deo vel a lege diuina: ergo excommunicatus potest perficere corpus christi de facto: sed non de iure: quia de iure exclusus est ab ecclesia. **S**ecundus casus est: utrum sacerdos irregularis possit perficere corpus christi. **R**espondetur quod potest perficere de facto. non autem de iure. **N**am ille potest perficere corpus christi quod habet illud in quo consistit sacramentum perfectionis huiusmodi: scilicet quodlibet sacerdos irregularis est hominiorum: et est minor prelati: quia ordo sacerdotis super characterem indelibilem qui manet in quolibet sacerdote: non tamen potest perficere de iure: quia sacerdos irregularis prohibetur esse ab ecclesia. **T**ercius casus est: utrum angelus potest celebrare missam dato quod habet formam et materiam sacerdotis. **R**espondetur quod non: quia nulli angelorum dictum est hoc: quod tunc fecerunt. **I**n quibus verbis ipse Iesus dedit hominibus auctoritatem perficiendi corpus suum. **I**tem de apostolis ad hebreos. **A**ltare autem habemus de quo non habet potestatem edere nisi qui tamen nactus seruimus: id est sacerdotes. **E**tiam angeli non habent characterem sacerdotale: ideo perficere non possunt corpus christi: quia ad hoc quod aliquis perficiat corpus christi requiritur auctoritas sacerdotalis. **E**x quo sequitur quod homo est dignior angelo in isto seruitio: quia non legitur in scripturis quod angelus sacerdotem fuit ordinatus. **E**tiam homines sunt maiore auctoritatis quam angeli in isto: et ideo sunt ipsis angelis digniores. **Q**uartus casus: ponatur quod aliquis sacerdos sit mortuus: et post longum tempus cum diuina potentia resuscitetur a mortuis: nunquid ille potest perficere corpus christi et celebrare diuinum officium missae sine nouo ordine consecrationis. **R**espondetur quod in tali casu ipse resurgens a mortuis habet adhuc omnia requisita ad consecrationem: habet enim characterem indelibilem qui est fundamentum totius ordinis sacerdotalis: et talis character non tollitur per mortem. **E**t ratio: quia talis character est signum impressum ipsi anime per receptionem sacramenti: ut patet. scilicet quod quidam ergo potest conficere. **Q**uintus casus est: utrum concubinari potest celebrare missam et perficere corpus christi. **R**espondetur quod sic: imo de iure et de facto nisi manifeste esset abiectus ab ecclesia. **S**extus casus. utrum sacerdos scismaticus potest perficere: dato quod habet debitam materiam et formam. **R**espondetur quod magister sententiarum quod non: et ratio est ista: quia quando aliquis perficit corpus christi: tunc deus et angeli assistunt conficienti: sed deus et angeli non assistunt scismatico sacerdoti: igitur non. **E**tiam scismaticus sacerdos non potest absolvere: nec perficere. **I**n isto articulo recedunt doctores sacre scripture a magistro sententiarum dicentes: quod scismaticus sacerdos de iure non potest perficere corpus christi: potest tamen de facto conficere corpus christi. **E**t ratio theologorum est: quia habet characterem indelibilem qui ab eo non potest tolli: igitur potest perficere. **N**am rationes rursus ad primum quod quidam de

et angeli non sunt priores quam ad meritum efficiuntur: tamen sunt utique ibi qui ad meritum et effectum faciunt. Ad secundum rursus quod non est sileo prout absolute et efficiendi. Septimus casus est. utrum sacerdos degradatus potest perficere corpus christi rursus per magister sententiarum quod non: cum eo concordat omnis iurista: sed docto. sacre scriptura ab eo recedunt quod debemus magis pie quam crude et ipse loquitur cum theologis. quod degradatus presbiter potest perficere corpus christi dummodo habeat debitam mentem et formam verborum. Talis dicat propter iustitias. quod sacerdos degradatus potest ad ministerium perficere corpus christi de facto: si casu non potest de iure. Octavus casus est: utrum sacerdos possit in monstrantia specie panis vel corpus christi. Ibi rursus quod sacerdos possit solam speciem panis: sed christus ibi seipsum possit mouere et levare. Et ratio est: quia indivisibile et super naturale proprie non potest portari: moueri vel levare ab altero. Ex isto sequitur quod sacerdos in altari elevat proprie speciem panis solum.

.i. in celebratione pro defunctis super unam legere

In defunctorum collectam dicere missam

de sancto

super collecta. i. de legatione ultimam

De sanctis poteris: tamen hec penultima fiet

tu sacerdos

scilicet missam

Sic econverso dum pro vivis celebras fac

¶ In ista parte autor determinat de collectis dicendis in missis defunctorum: et dividit in duos primo facit hoc quod dictum est. scilicet determinat de collectis dicendis in missis vivorum: scilicet ibi (Sit et econverso) Quo ad primam partem sic: quicumque celebras missam pro defunctis tu potes dicere unam collectam de sanctis sic tamen quod illa sit penultima. i. ultima sine una: et hoc sic sub hac forma quod sacerdos primo habeat collectam de mortuis quam rostrum decludere: et post hac iterum unam de mortuis: et una de sanctis et demum ultimam pro defunctis: sic econverso quando celebras missam pro vivis: tunc potest interponi una collecta pro mortuis: ita tamen quod est sit penultima. ¶ Notandum ex quo hic facit mentionem de missa defunctorum: dubitatur quod quis utrum missa de sanctis celebrare possunt ipsi mortuis intermisi acti missa legere pro defunctis. Rursus quod quantum ad oblationem facit: tunc equum valet missa de sanctis ipsis defunctis sicut missa pro defunctis. Sed quantum ad alia tunc plus valet missa defunctorum de ipsis defunctis quam missa de sanctis. In his tamen pensanda est devotio sacerdotis celebrantis. ¶ Preter quod. utrum missa vel bona opera pro defunctis valeant aliquid quod sunt in celo vel in terra vel in inferno. Et videtur quod nova lent aliquid illarum. Quod non istis qui sunt in celo propter quod alie in celo existentes non indigent suffragio: ex quo sunt in perfecto gaudio sine omni pena. unde iniurias facit sanctis qui orat pro eis: ut de extra de celestibus. quod alie in celo existentes non indigent aliquid remedium: quia sunt sine omni peccato: et cum hoc in maxima saturitate delectationis persistunt. Nec illa suffragia valent his animabus qui sunt in inferno: quia tales non habent aliquam spem redemptionis: eo quod in inferno nulla est redemptio. Nec illa suffragia valent animabus qui sunt in terra siue in purgatorio: quia nulli ibi in theologia expressum est et approbatum quod aliquid sit purgatorium. Sed in oppositum illud est ordinatio sacre matris ecclesie: quod ordinavit quod quo

Summula Raymundi.

*Nota remanebat
subiud*

et idie fierent suffragia ipso defunctis in salutē. d quo hñ. ij. machabe. xij.
Scia z salubris est cogitatio p defunctis exorare. Et pro q notadi q m
ti heretici existimāt solū esse duas vias post hanc vitā: videlz ad celū vel
ad infernū. sic q quicūqz aliqd moreretur q tūc imediate aīa ei? vel ascen
deret i celū: vel descēderet ad infernū: et terciā viam videlz purgatorij ne
gabāt. Dicebant em q talia suffragia mortuo z sacerdotes ppter lucrū imē
nissent. Et si d: eis q hoc sit approbatū p docto. sacros. tūc ipsi dicūt: q
tales docto. q posuerūt purgatorij fuerūt sacerdotes. z tō suspecti sūt i hac
pre. Sed tñ oppositū ē tota dispositio scie mīis ecclie q pcedit terciā viā
videlz purgatorij. Et hoc pōt psuaderi tali rōne: q si nō esse purgatorij
dō esset iniustus iudex: qis ē falsum. Sz q hoc seqret. pbat sic: z ponat
talis casus: q sint duo hoies quoz vn? sit bon? z sine ol pctō: z alius ma
lus z occisō: p totū tps vite sue: z q idē mal? hō in extremo termino sue
vite pñteret oīa pctā sua. Et tūc vitēus ponat q ambo mortant tunc q
ritur an aīa istius mali hoīs transit ad celū vel ad infernū. Nō pōt dīa q
transit ad celū: q tūc seqret q de? eēt iniustus iudex: q iste q fuerat bon?
p totā vitā suā: sīlī z ille q malus fuit p totā vitā: hñ ent sīle meritū: qd el
ser intusū. Nec pōt dici q aīa istius mali hoīs transiret ad infernū: q dō
fessus fuit pctā ei? gūssima z penituit z pñtuit d oībus fore sacris atqz
delictis: sed satisfactionē p hīs nōdū fecit. Et q relinquit q vñqz est vas
re mediū. p qd sit satisfactio p pctis mortalibus oblit: z p omibus alijs
pctis hñ pñssis z cōnitis p quibus tamē nō est adhuc satisfactum. Et
illud mediū fm sanctam matrem ecclesiam est purgatorij in quo pur
gantur anime postqz decedunt que hñc p peccatis non satisfecerūt. Hñaz
rationem heretici subtiliter solvunt. Nam quando arguitur q sic. seque
retur q deus esset iniustus iudex: ipsi heretici negant psequentiā. Ad p
bationē: vt si ponat q sint duo homines z ē. vt supra: qui similiter tran
eunt ad celum: dicūt q lz transeant ambo ad celū: ppterea tamen de? nō
est iniustus iudex: quia tales nō habent equalem gratiam. eo q non hñt
equale meritū: et sic heretici dicūt vltē? q iste sint rōnes sophistice q
nō curant: et ideo ppter tales hereticos summe necessarii est omnes sa
cerdotes esse logicos: qz als multū facilliter deciperent ab hereticis. vñ
presbyteri habēt q gratia nulli debetur nisi qui sua peccata deplānt. ad
vita satisfactōe. Et ergo si p aliquem hoīem sit sola confessio z peccato
rum pñitio: et ille tunc moritur adhuc gratia vel hñsūl modi non debetur
nisi etiam cū hoc sit satisfactio: modo illa satisfactio post recessum in vitā
vñuerse carnis nō pōt fieri in celo: nec etiam in inferno: ergo oportet q
vñqz sit ibi mediū p qd talis satisfactio pōt fieri: et illud est purgatorium
in sacra scriptura: sed tamen hoc est falsum. Vñ ad hoc q purgatorij sit
ponendum multipliciter adducitur scriptura. Primo patet autoritate va
teris testamenti: vt legitur in libro secundo Machabeorum. xij. xbi dicit
Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis sol

*q purgatorij
sit ponendū
multipliciter adducit
scriptura sacra*

uantur: sed notū est q̄ tales orationes nō subueniunt aīabus beatīs que
sunt in celo: q̄ ille sunt in sempiterna requie: nec etiā subueniūt aīabus
q̄ sunt in inferno. nam tales redemptionē nō sperant aliquā. Relinquit
q̄ orationes p̄ defunctis facte plene animabus in purgatorio existē-
tibus. Et patet hoc idem auctoritate sancti Augustini Gregorij Eusebij
et aliorum doctorum qui p̄ multa mirabilia miracula declarant esse purga-
torium. Unde dicit beatus Gregorius in libro dialogorum q̄ purgatori-
um superat omnem penam corporalem. quia nulla pena est maior purga-
torij pena: ergo manifeste concluditur q̄ purgatorium est ponendum.

Citē dubitatur in quo loco est purgatorij. Ad hoc rident doct. sacre
scripture distinguendo quatuor habitacula et mansiones. Prima mansio ē in
fernus simpliciter. s. in centro terre in quo p̄currūt omnes putredines to-
tus mundi: que quidē mansio infernus nuncupat in qua mansioe detē-
nentur aīe peccatrices decedētes in p̄ctis moralibus. et iste eternaliter
sunt damnate et p̄petuis cruciatibus dedite: q̄ ibi inhabitat horroz sempi-
ternus. Secunda mansio est supra infernū in qua habitāt seu detinent p̄nit
nō baptizati morientes in p̄ctō originali: et isti nō puniunt aliq̄ pena seu
sibi: s. corz pena est solū illa: q̄ eternalit̄ carent vīde dei. Tercia man-
sio est purgatorij in q̄ mansioe sunt illi q̄ moriunt seu decedūt in peccatis
venialibus vel in p̄ctis moralibus obliuio: vel p̄ oībus p̄ctis commissis et
p̄fessis p̄niam nō cōpleuerunt et si cōpleuerūt nō t̄n satis deuote et cōtēte
et isti h̄nt spem redemptionis: et isti sunt p̄ quibus celebrant missae. et p̄
quibus fiunt suffragia: elemosyne et communies semp̄ in ecclesijs oratō-
nes. Quarta mansio est alio beatior. et dicitur sinus abrahe: et ad istam
venerunt aīe legem nouam patres antiqui morientes sine p̄ctō mortali. s.
qua dicit dñs in euangelio de diuite et lazaro Luce. xvj. Factum est autē
ut moreretur mendicus: et portatus est ab angelis in sinu abrahe. Sed
tamen illa mansio destructa est p̄ christum: q̄ christus post suam resurre-
ctionem illam mansionem destruxit et omnes animas ibi dep̄rehensas i-
vitam eternam p̄dūit. **C**item ex quo hic fit mentio de suffragiis mortu-
orum: tunc dubitaret quis que tamen sunt illa suffragia que animabus p̄-
desse possunt. Respondet beatus Gregorius: quot sunt quatuor: videlicet
et preces: missae: elemosyne et ieiunia. Per ista em̄ quatuor minuunt pec-
cata in purgatorio. vnde versus. Missa. preces. dona. ieiunia quatuor ista
Absoluunt animas quas ardens detinet ignis.

Citē dubitatur vix pena purgatorij sit eīus pene infernali. R̄fir q̄ sic
q̄stū ad cōmētā: s. tñ illa est dīa: q̄ pena purgatorij est temporalis et t̄ra-
sitona: infernalis vero eterna. Etiam iste in purgatorio habent p̄solatio-
nem p̄pter spem redemptionis. iste autē aīe que sunt in inferno nullā ha-
bent consolationem. quia sciunt se esse eternaliter damnatas.

Citē querit̄: vix pena in purgatorio sit maior pena totius mundi. R̄fide
cōiter loquēdo: tūc pena purgatorij est maior et crudelior omni pena huius
mundi: sed tñ pōt esse minor: quandoq̄ iuxta q̄ritatem criminis.

*hic manent
in quo loco sit
purgatorium*

*Spina
pena vix
Cōfessio*

Summula Raymundi

Circa. vtz ignis purgatorij sit corporal' vel spūal': nūc fm bñ grego. q' in purgatorio ē ignis corporal' q' ē idē ignis i spē cū igne ifernali. S3 diceret q's ant agēs z panēs v3 cē pportio. i. d. gñatōe: s3 int corpale z spūale h est pportio: g aia nō punit igne corpali. i. nūc nātr hoc bñ cēt vtz q's celu dīf p argm: s3 aie patunt ibi ex vīna admissiōe z ordinatiōe z nō nātr. **C**irca q' vtz purgatorij maneat p' nouissimū diē. nūc simplr q' non dā dā z nā nūc faciūt frustra. i. celi. s3 p' nouissimū diē nulla erit pena trāsi toria: s3 oīs aia aut saluat' aut danat': si saluat' tūc ascēdit in altitudinē sū me deitaz z v3 beatitudis: si danat' tūc descēdit i pfunditatē iferni. igit p tūc ponret' frustra purgatorij. **C**irca q' vtz celebrare missam p aia vna luuet oēs alias aias: Nūc q' celebratio p vna spāl' aia gñat' pdest oib' aia b' exstib' i purgatorio q' ad liberationē: s3 tñ illi aie spāl' pdest q' ad honorē. Exem: sic cā dela ponit an pūctipē ad ei' honorē: tñ oib' aia b' tūc lucet. **C**irca q' vtz pctor exstēs i mortali pctor bonā opationē p defunct' faciēdo possit aias absolue a pena purgatorij. Nūc. aliqū facē bo na opa p defunct' itelligit' duplr. vno mō fm se z absolute. Alio mō inq' tā ē mīster ecclie. Primo mō si pctor exstēs i pctor mortali facit aliq' bo na opa p defunct' fm se z p pūlo nutu z motu z nō i dūte ecclie: tūc illa suffragia nō pūnt aia b' i purgatorio exstētib': vt dī scūs thomas de aquino. Si vō illa opatio p hmoi hoiem fieret inq' tūc est mīster ecclie er est i numero fidelū: tūc eis suffragia pūnt aie. **C**irca q' vtz purgatorij sit ps inferni. Nūc q' purgatorij est duplex. i. speciale z pūua tū. Et tūc vltē dicatur q' purgatorij speciale est pūncrū ipsi inferno: et ad illud mittunt aie q' de cōi lege sunt puniende. Et illud p3 p beatum grego. in l. bio dialogor: vbi dicit q' cum eodem igne purgant. S3 purgatorij pūnatū fm bñ grego. est in diuersis pūtib' mundi: nā qdā aie puniunt in glacie: quedā in aere: quedā in siluis: qdā i deserto: qdā in sterquilinis. z sic d' alijs pūtib' hui' mūdi. **C**irca q' vtz q're xps descen dit ad inferna. Nūc scūs thomas de aquino dicens: q' sicut xps ver' hō factus venit in hūc mundū: vt p pūam corpalem esset lumen mundi: sic ad infernum venit p diuinitatis maiestātē vt esset lumen sanctorum pa trum i ly mbo inferni exstētū: q' xps defunctus fm humanitatē iuit ad inferna potēt: z redemit oēs q' in hoc mūdo nō pūla volūrat: s3 hūant tatis fragilitate ceciderūt i pēra. sicut erāt scī patres z pphete z pūiles **C**irca q' vtz q' xps descēdit ad inferna an tūc defuit angelis i celo. Ad hoc rīdet scūs Aug'. q' quīs xps verus d's et hō fuit in hoc mūdo: tñ pūtia diuinitatis et claritatis ei' nūc defuit angelis i celo: et g' vult san ctus Aug. q' xps descendit ad inferna tali claritate et potentia quali cor rā angel' fulgebat i celesti hierarchia. **C**irca q' vtz hī q' nō cōplēt sa tisfactionē i vita pūnt et cū hoc moriunt: an iuste pena purgatorij puni untur. Nūc q' illi q' nō cōplēt pūam in pūti vita et i moriuntur iuste pu nientur pena purgatorij: quia dicit magīster in sententijs. Purgā duo est igne purgatiōis q' in aliud seculum detulit fructū pūctiōis. De illo igne

V.

Purgatorij
Speciale
Pūua

purgatorij de bris aug⁹. q^o ignis purgatorij si nō sit etius mīro tñ mō g
us ē: supat em dēm penā quā hō vnq⁹ pass⁹ ē v^l pati p^r i hac vita: sic em
depict⁹ ignis ad ignē reale se h³: sic s³ ignis p^ris seclⁱ i fernali cōparat⁹
De carcere i fernali etne dā natiōis dⁱ i qdā s³ mone. Carcer penat est hō
vñ manib⁹ z pedib⁹ viculat⁹: s³ penatior qñ tenebris p^ris i cludit⁹: penat
lissim⁹ tñ qñ p^risue fletib⁹ z dētū stridorib⁹ angustiat⁹. Tal⁹ erit carcer in
fernal⁹: dⁱ q^o dⁱ mat⁹. xxij. Ligat⁹ māib⁹ z pedib⁹ mittite eū i tenebras ex
teriores: ibi erit flet⁹ z stridor dētū. In isto igne etno diuersi sūt tortores
vñ merice dⁱ. Sūt ibi tortores spētib⁹ hominior⁹. Deformes nigri: s³
nō ad dⁱbera p^rigri. Nūq⁹ lassant s³ sp⁹ ad hec renouat⁹. De tali et igne nul
la ē redeptio absolute loq⁹do: s³ bñ dⁱ igne purgatiōis: vt supra dictū est
¶ Itē q^o q^o sacerdos an collectā saluat pplm dicēdo: dñs vobiscū: et
ppl⁹ mīdēt. z cū spū tuo. Ad hoc ē dñm q^o hec saluatio (dñs vobiscū) sū
pra ē ex libro Ruth ca. ij. vbi legit⁹ q^o boos salutauit mēsores suos: et est
fina ill⁹. dñs vobiscū. i. i petitiōib⁹ bonū tribuat affectū: vt i vob⁹ mēcat
fces v⁹as exaudiat. grām p^rferat: z p^rmita tribuat. Et chor⁹ rīdet. Et cū
spū tuo. i. dñs sit i te q^o spm tuū inouet q^o sit i viscerib⁹ tuis: q^o nō exaudī
unt fces ill⁹ q^o nō h³ spm s³ rectū: qñ chor⁹ z ppl⁹ dicāt: tu nobis hoc
opras dicēdo: dñs vobiscū: iō nos dicim⁹: z cū spū tuo sit dñs vt valeas
nobis hoc spetare: v^l pōt dici q^o p^r hoc qd⁹ dⁱ chor⁹: z cū spū tuo: dat itel
ligi q^o sacerdos dⁱ eē tor⁹ spūal⁹: vt sit sensus. z cū spū tuo. i. dñs q^o ē i ore
tuo sit etiā i corde tuo z i mēte tua. Deinde sacerdos dⁱ. Dñm⁹. in signū
q^o rps i hōto fuit trīst⁹ z merēs parrēq⁹ rogauit vt auferret a se calicem
passiōis amarissime quē bibitur⁹ erat qñ z dixit discipul⁹ suis: orate ne in
trentis i tentationē vt h³ mat⁹. xxiij. ca. ¶ Itē q^o q^o colla seq⁹ hyrtele
yson: z glia i excelsis cū legit missa. Dicēdū q^o rō ordīs ill⁹ ē ista. qñ nū
quā fieri pōt recta aut vera petitiō ad dñm deū nisi mens p^rantis fuerit
humiliata z p^risus ab omni supbia atq⁹ vana cogitaciōe alienata: qñ hu
miliatū cor de⁹ nō spernit: s³ exaudīt: iuxta illud ps. Cor p^rntū et humi
liatū deus nō despiciet. S³ h³ mōt hūiliatio fcat cū canit aut legit hyrie
leyson qd⁹ interpret⁹ dñe miserere. Scdo dⁱ fieri qdā eluatio mēt⁹ petē
tis in deū vt tota ei⁹ cogitatio in deū flectat: qd⁹ significat cū legit aut ca
nitur: gloria in excelsis: qd⁹ est laus angeloz p^r quā laudē mens hōis ele
uatur z in deū totaliter tendit: z tūc sequit⁹ petitiō que fit in collecta.

est sup. aliqua. i. i diuinis

.i. postea

Si collecta patrem prenomina: vt tamen infra

.i. memoria .i. filij .i. collecte. i. pcludas dñz nfm tesum zc.

¶ Mentio sit prolis: in fine legas per eundem

memoria filij sup. nostrū .i. pclude

¶ Mentio si nulla sit prolis: per dominum dic

.i. ponitur sup. collecta .i. filij .i. sine mētiōe facta de pfe

Si precedit in hac nomen nati: sine patre

*De memoria in
factuali etne
summaria
sup. i. quod fuit*

De collecta diuina

Summula Raymundi.

sup. et regnas etc. finitur sup. collecta

Qui cum patre deo vivis concluditur ista

.i. spūscī de. i. pcludas. i. si mentio fit de spūscō

Eiusdem dicas si spiritus intus habetur:

In hac pre raymundi determinat de collectis dicendis etiam in aliis festis: tunc et dividit in duas partes. In prima determinat de fine collationis. In secunda determinat de principiis collectionis: scilicet ubi (omnibus oremus). **Quarta** ad primam partem et ista elicitur quatuor rationes. **Quar** prima talis est: si aliquis colla dicitur ad patrem et ea fit merito de persona filii. tunc dicitur pcludi per illud relatum: per eundem dicendo. per eundem dñm nrm iesum xpm etc. **Secunda** ista si in aliquo colla fit merito de solo patre et non de filio: tunc in fine illius colle dicitur legi per dñm nrm: vt patet in omnibus collectionibus fiscalibus et ferialibus: sic in pce dñe pce patris etc. **Tertia** regula est: si in aliquo collecta merito fit de solo filio et non de patre: tunc talis collecta dicitur sic concludi. qd est deo patre vivis et regnas. vt patet ibi. **De** qd cruce sciam ascendit: ubi solū fit merito de filio: qd filius ascendit cruce: qd sic concludi sicut de ista. **Quarta** regula. quicūq; fit merito de spūscō: tunc in fine illius colle dicitur per omni illud relatum eiusdem: vt patet in hac collecta. **De** qd corda fidelium. **Ubi** namq; fit merito de spūscō. qd sic pcludi. Per dñm nrm iesum cristū filiū tuū qd tecū vivit et regit in unitate eiusdem spūscī etc. **Notandum** qd ultra illas regulas in ista politas ponit alie rationes. **Quar** prima est ista: qn in principio collectionis fit merito de patre et in fine de filio et de spūscō: tunc talis collecta dicitur concludi per eundem quo ad filium: et dicitur addi eiusdem qd ad spūscm: vt sic. per eundem dominum nrm iesum cristū filiū tuū: sic qd in fine addat: eiusdem spūscī etc. vt patet ibi. **Secunda** regula est: quicūq; in aliquo collecta fit merito de filio et de spūscō. tunc talis collecta dicitur pcludi per eundem quo ad filium: et debet addi eiusdem qd ad spūscm. vii. Per dñm dicat cū prem pñb orat. Cū cristū memorat per eundem dicere debet. Filio si loquitur qd vivis dicere debet. **Quia** tecū si fit collecta finita in illo. Si spūs almus eiusdem dicere debet. **Alia** regula in quacūq; collecta ponitur illa dictio: verbum redemptionis: vel vnguentus: tunc semper talis collecta debet concludi per eundem et ratio illius est ista: quia illa mentionem faciunt de filio. **Item** notandum qd omnes collectiones simul concluduntur per illam clausulam per dominum nostrum. Et ratio est quia omnis oratio nostra debet fieri in nomine filii ad patrem: vt in euangelio Johannis. xvi. dicit dominus. Si qd petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. **Item** notandum: collecta proprie dicitur eo vocabulo: quia antiquitus quando romani vicerunt transire cum reliquis: tunc ipsis venientibus super populum collectum talis collecta dicebatur: sicut verba orationis dicebatur. que verba postmodum dicta collecta a populo appellabantur. ideo dicitur collecta: quia ipse sacerdos collegit omnes orationes christifidelium. et petiit pro omnibus christifidelibus in fide catholica existentibus: et sic ratione illius petitis in conclusione dicitur collecta.

Item ex quo hic fit mentio de collis dicendis in missa tunc necessarium est ut sciatur numerus collectarum in diuino officio dicendarum ne aliquis ex ignorantia huiusmodi numeri in errorem incidat qui sumope in tam summo diuino officio precauendus est. Pro quo sciendum quod numerus collectarum in diuino officio misse dicendarum semper debet esse impar sic quod nunquam dicatur due collecte quatuor vel sex: sed una vel tres vel quinque vel septem: una propter unitatem ecclesie sed tres propter reuerentiam trinitatis: quinque propter quinque vulnera ihesu christi: et septem propter septem petitiones: quas christus docuit: et illum numerum nullus excedere debet ne astantes attedient. Si tamen beatus Gregorius facit exceptionem dicens: si in summo festo occurrit aliquod festum. tunc possunt legi due collecte sub una celebratione: sicut in die stephani protomartyris: ubi prima collecta legitur sancto: secunda de natiuitate christi: similiter in die Innocentii leguntur quatuor collecte: prima de innocentibus: secunda de natiuitate christi: tertia de sancto Iohanne: quarta de sancto stephano.

Item notandum: sacerdos dicens aliquam collectam discoopto capite dicere debet: et similiter puer sine episcopo insula deponere debet et debet tenere vultum versus orientem et stans eleuatis manibus. De primo quod debet stare discoopto capite in signum illius quod mundus debet esse ab omni peccato: et debet habere veram intentionem ad ipsum deum: et specialiter propter illud quod in deum et sacerdotem nulli debet esse mediū: sed debent esse uniti in celebratione tantum diuini officii: ideo in signum huiusmodi discooptus esse debet. Item debet retinere vultum versus orientem in signum ortus ipsius filii dei: qui per in dimis non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio suo: ad aduerentiam suam: et natiuitatis: tunc omnes orationes in diuino officio misse fiunt versus orientem. Item debet stare erectis manibus: quia sicut quia moyses orabat contra aduersarios suos Exod. vii. Tunc duo tenuerunt et brachia: et sic adhuc in Romana ecclesia cum dominus apostolicis celebrat tunc duo sustinent ei manus in signum huiusmodi quod christus filius dei pendebat in cruce extensis manibus.

Item notandum quod in fine cuiuslibet collecte debet per omnia secula seculorum quod multis modis exponitur. Uno modo sequitur: ut per omnia secula seculorum. id est per omnes generationes nunc et in futuro: quia filius dei semper regnat cum patre suo in quolibet generatione. Alio modo sic exponitur: per omnia secula seculorum: quod fiat tibi anthonomasia. id est excellentia: ut dicimus cantica canticorum: secula seculorum. Tercio modo exponitur: per omnia et cetera. id est sicut filius regnat ab eterno cum patre: sic adhuc regnat per omnia secula seculorum. id est in eternum et ultra. Et tunc chorus responderet Amen. Et hoc uno modo exponitur dupliciter: Uno modo potest respicere ipsam orationem: et tunc est sensus sicut vos optatis in oratione petendo: sic etiam opto quod fiat. Alio modo exponitur: potest respicere conclusionem orationis: et tunc est signum confirmationis. ut amen. vix est quod in dictis videtur: sicut quod filius in eternum regnat cum patre. Sed diceretur. quare hoc addit in collectis. Respondetur quod hoc addit propter aliquos viles hereticos qui dicunt quod lucifer qui detentus est in profundo inferni adhuc sit regnator et quod le

Summula Raymundi.

uari debeat ad astra et regere in secula seculorum: modo propter illam heresim destruentem
addidit illa clausula collectis in quibus concluditur quod christus cum preestit regatur in secula
seculorum. **Ultio** est notandum de casibus. **Primus** casus est iste: si sacerdos infra
canonem propter aliquam magnam debilitatem corporis recedat de altari utrum alter sa-
cerdos poterit pro ipso missam perficere: **Rursus** si dubium est an talis hostia sit consecra-
ta a tali sacerdote an non: et si in casu esset consecrata: tunc ipsa debet reservari in loco
consecrationis sic quod tunc alter sacerdos poterit incipere de nouo missam: et perficere alteram
cum prius propter dubium immovetur: et ratio est: quia unum sacramentum debet perfici ab uno sacerdo-
te vel ministro: et sicut tunc eodem modo dicitur de sanguine christi. **Secundus** casus est iste
si sacerdos perficeret corpus christi et si eum invaderet magis infirmitas: ita quod moreretur
referebat altare tunc dubium esset utrum alter sacerdos posset accedere completendo
premissam: **Ad hoc** respondet antiquum quod non est necesse in tali casu missam a principio
incipere. **Si** autem aliquis sine necessitate absque periculo mortis non perficeret mis-
sam incipit: tunc talis peccat mortaliter: et deberet excommunicari. **Alij** respondet ad ca-
sum et melius quod si sacerdos moreretur propter consecrationem tunc talis hostia debet conse-
uari in loco consecrationis: et tunc alter sacerdos poterit accedere et incipere missam de
nouo. **Ex quo** sequitur quod si sacerdos ante elevationem hostie interficeretur: tunc talis ho-
stia debet reservari in loco consecrationis: et non deberet alter accedere ad perficiendum
illam missam. **Tercius** casus: si aial buntum tangeret hostiam consecratam et comede-
ret ipsam: utrum tale aial comederet verum corpus christi. **Rursus** secundum beatum Innocentium
quod non: quia quanto magis vel aliquis aial buntum comederet: tunc amplius desinit esse
corpus christi. **Abi** nota quod quicumque non bene custodiret sacramentum talis debet penitere per
quadraginta dies. **Sed** quando tale sacramentum perdidit: tunc debet penitere ultra: ut per
in decem. **Quartus** casus: si sacerdos leuaret corpus christi et venderet collum vel
alia auiis et reciperet corpus christi de manibus sacerdotum: utrum talis auiis esset ex-
communicanda: et videtur quod sic: quia omne committens sacrilegium est excommunicandus: sed illa auiis
est homicida: ergo. **Ad hoc** respondetur quod illa auiis non sit excommunicanda: et ratio est: quia sola aia-
lia rationalia sunt excommunicanda: sed hec auiis non est homini. **Quintus** casus
est iste: utrum aliqui sunt impedimenta que possunt impedire sacerdotem nec corpus christi
digne perficeret. **Rursus** quod duplex est impedimentum. **Primum** impedimentum oritur
ex pena: scilicet autem ex culpa. **Modo** pena est duplex. scilicet canonica et naturalis: nam
pena canonica debet excommunicatio. scilicet ecclesie prohibicio et officij suspensio: sed pena
naturalis illa fundatur super defectum naturales ipsius corporis. sicut est carteria bra-
chij: et cecitas visus. **Sed** culpa etiam est duplex: nam quodammodo est culpa mortalis et quodam-
modo venialis: modo secundum hoc respondetur ad casum predictum quod culpa mortalis impedit sa-
cerdotem quod non poterit digne celebrare. **Nam** si celebraret in culpa mortali: tunc ip-
se duplicaret peccatum mortale. nam unum peccatum mortale committeret in sumendo: et
aliud committeret in perficiendo. **Sed** culpa venialis non impedit. **Sed** de primo impedimento
dictum est prius in casibus: quo ad primum preestit: sed etiam nota est de se. **Sextus**
casus utrum vitiat vel mutilat in una manu preestit celebrare. **Rursus** quod si talis muti-
lacio sit notabilis: tunc non preestit celebrare nisi papa secum dispensauerit. **Si** autem il-
la mutilatio non est notabilis: sic quod poterit stare sine scandalo populi: tunc poterit celebra-
re missam. **Et** si talis si illa mutilatio esset in pollice: tunc ille non debet celebrare: et

Illud hñ plen⁹ eē d corpe viciato. ca. gñficat o: vbi legiſ d qdā abbate qui
 fuit puiar⁹ officio ſuo ppter defectū man⁹. **Septim⁹** caſus: vtz mutilatio
 digitorū ſpediat celebrationē. Rñr q nō ſicut p3 eōd e corpe vitiatō: pre
 ſbyter. Nā ibidē dī q ſi aliq3 caret pollice vñ indice q nō poſſz celebrare:
 q nō poſſet fieri ſine ſcādalo ppli: ſz carētia alioz digitorū ſine mutilatō
 nō obſtat. **Octauus** caſus. vtz carēs teſticul⁹ ſine virilib⁹ p abſciſſionem
 pōt celebrare miſſam. Rñdetur q aliq3 caret virilib⁹ dupliciter. Uno
 mō ppter medicinam: videlz vt poſſet euadere leprā vel altam inſirmita
 tem: ita q teſticuli et ſunt abſciſi grā neceſſitatis: tunc pōt celebrare miſ
 ſam. Alio modo aliquis caret virilib⁹ ſine neceſſitate: ita q priuatus ē
 eis ppter euitare fornicationē ſine actus meretricios: tñc talis dī licē
 tiari ab oi officio z dignitate ſacerdotali: vt hñ extra d corpe viciato: pre
 ſbyter. **Nonus** caſus ē: vtz macula oculi vel claudicatio pedū impedit
 celebrationē. Ad hoc rñdetur q ſi talis claudicatio pedū eſſet valde no
 tabilis: videlz q nō poſſz bñ ſtare pſbryt ſine baculo circa altare tunc ipe
 dīt celebrationē. Si aut claudicatio ei⁹ nō eēt notabil⁹ nec eēt ſcādalum
 ppo: tñc nō ipedit. Sñr dī ſi macula i ocul⁹ e notabil⁹: ita q ipe ſacerdos
 nō pōt diſcernere ſas: tñc ipedit celebrationē. Si aut illa macula nō ē
 notabilis: tñc etiā nō ipedit celebrationē miſſe. **Y** ē ex quo dicitur in ſym
 bolo: qualis pater talis filius: talis ſpirituſ ſanctus: et paulo poſt. Omni
 potens pater. omnipotens filius. omnipotens ſpirituſ ſanctus. Quare er
 go aliqua oratio non dirigitur ſpirituſ ſancto: ita bñ ſicut patri z filio. Re
 ſpondetur q ſpirituſ ſanctus donū dicitur. Unde illud donum pmittēs:
 chriſtus diſcipulis dicit. Si paracletus ideſt ſpirituſ ſanctus quē pater
 mittet i nomine meo: mō a dono nō petiſ ſed a largitorē doni: quare z ē:
¶ Itē diceret q3. qualiter ſacerdos ſe habere debeat legēs collectā i miſ
ſa. Rñdetur q debz eam legere in dextera parte altaris. **L**ut⁹ rō eſt: qā
 p dexterā bona etna: z p ſiniſtra bona tpalia designant. **U**t designet er
 go q eterna z ſpūalia dona petere debem⁹: iuxta illud **P**rimū querite re
 gnū dei. ideo dī in dextera pte: vel etiā ideo: qz oīdnes in noīe chriſti ſūt
 qui ſedet ad dexterā dei: vt habetur p bñm **M**atthei: ideo in dextera parte
 debet dici. Etiam ad partē orientālē eleuatis manibus et capite denuda
 to vt dictū eſt. Et q debet dici verſus ptē orientālē: hoc fit ppter multas
 cauſas. **P**rimo ppter illuminationē: vt ſignificemus q illuminatio men
 tis noſtrę eſt a deo: ſicut lumen venit ab oriente. **S**cdō q oriens eſt nobi
 lior pars orbis. **T**ertio ppter opera nobilitiora: que magis apparēt in ori
 ente: qz ibi motus celi incipit. **A**lter dicitur ſm **D**amaſcenū: qz oriam⁹ ver
 ſus orientē tñplicit de cauſa. **P**rimo vt terrā noſtrā. ſ. paradīſuz terreſtrē
 vbi poſitus fuit prim⁹ hō nos effectare denotemus q eſt in pte orientali.
Scdō vt xpm crucifixum qui fuit ſans in cruce verſus orientem attēda
 mus. **T**ertio vt ipm venientē ad iudiciū. ibi expectare intendamus. de q
 dī. aſcēdit ſup celū ad orientē. z ab illa pte dī deus venire ad extremū iu
 diciū. iuxta illud. Veniet quemadmodū vidisti eum.

Summula Raymundi.

*De purpura
colle ctazum*

^{sup. dicere} ^{inhibemus}
Omnibus oremus exorcistis prohibemus
^{sup. collecte} ^{sup. nrm. l. nō admittō}
Hic ego non finem concludere per dominū do
Sed per eum qui venturus est iudicare per ignem
Per dominum prima finita quattuor addas
^{sup. collectas} ^{sub vna p̄clōsōe} ^{summā}
Sive duas nulle collectas si tibi festum

^{collectas} ^{supple in summis festis}
Decurrit: nullas ut supra diximus addas

¶ In ista pte magis determinat de p̄cipis collectaz: et dividit ista in duas ptes. i. prima facit qd dictū ē. i. scda pte determinat de collectis communib⁹ dicendis in cōmūbus festitatib⁹. Scda p̄s ibi (p̄ dñm p̄ia et c.) Et legat ista s̄l: vult q̄ autor primo ibi habere s̄m qd d̄r i decretis et i iure q̄ nlls exorci sta d̄z dicere i p̄cipio collecte: orem⁹: nec i fine d̄z dicere. p̄ dñm nrm: is i fine collecte d̄z dicere p̄ eū q̄ v̄tur⁹ ē iudicare viuos et mortuos et s̄lm p̄ ignē. Vel si magis subdit q̄ collecte dicēdis i cōib⁹ festitatib⁹ dicēs q̄ p̄b̄r i cōib⁹ festitatib⁹ tuit p̄iaz collaz ad quā sibi r̄suz ē. Si tūc q̄ruor aut duas vult legere collectas: hoc d̄z fieri sub vna p̄clōne: et hoc nunc d̄z fieri i summis festis: q̄ ibi tūc vna colla debz dici: vt supra dictū est.

¶ Circa istaz norādū ordines sunt duplices: nā qdā vocat ordines minores: et reliq̄ vocant ordines maiores. Ordines minores sūt q̄ruor. Quorū p̄m⁹ vocat ostiariat⁹: et ille h̄z nomē suū ab ostio siue a tanua. et officiū il loz est q̄ dñr ostiū ecclie custodire ne heretici: excoicari et iudet p̄ illā intrēt. vel etiā aialia irrōnalia cultū dei ipedientia. Et hūc ordinē r̄ps instituit qñ eiecit emētes et v̄dētes d̄ tēplo. Scda ordo minor vocat lectiona tus: h̄is nomē a lectione: et officiū illoz ē q̄ dñr legere lectiōes et p̄pheti as. et illū ordinē r̄ps instituit qñ ip̄is sc̄tis p̄phetis p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ sapiam̄ inspi raut. Tercius ordo minor d̄r exorcistat⁹. Exorcisto grece idē ē qd depel lere vel p̄urare line: et illoz officiū ē q̄ dñr depellere siue p̄urare demo nes ab obsessis. et illū ordinē instituit r̄pus qñ p̄iures demones expulsi ab obsessis. et nō distiguit s̄m aliq̄s ille ordo a sequenti. Quart⁹ ordo d̄r accoli tatus: qd in: n̄ valet sicut ceroserari⁹: et d̄r qñ p̄ortas cerā vel candelaz: et hūc ordinē instituit r̄ps cū dixit: ego sū lux mūdi. Johis. ix. Et dicit istī q̄ruor ordines minores idē: q̄ nō ligat aliq̄e h̄rē eos: q̄ ille q̄ eos h̄z ad hūc p̄t v̄torari siue se i m̄fomū trāsserre. Sed ordines maiores etiā sunt q̄ruor: quorū p̄m⁹ vocat subdiaconat⁹: et hūc r̄ps instituit qñ p̄cl̄m̄ se iuntho. et officiū illoz ē legere epl̄as Johis. xj. ca. Scda ordo maior d̄r diaconat⁹: et officiū illoz ē q̄ dñr legere euāgelia: et hūc ordinē dñs instit uit qñ autoritatē apl̄is i p̄dicando donauit. Marci. xj. Tercius vocat

*De ordinibus
minoribus*

*De ordinibus
maioribus*

hyteratus: et officium illorum est quod possint consecrare corpus domini: et hinc christus instituit cum pane et vino benedixit: et suis discipulis ad manducandum porrexit. mat. xxvi. Quartus vocatur episcopus: et hinc christus instituit quod se per redemptionem humani generis offereret in ara crucis. Marci. xv. Et officium illorum est offerre christum. Sed dicitur quod non: quia habet consecrare corpus domini et officere sicut simplex sacerdos: sed huius dignitas que est sibi superaddita illa est distincta: sed non sit specialis ordo. Et dicuntur maiores pro tanto: quia non possunt retrocedere: itaque aliquis huius unum ex ipsis non potest exorari. Et inter omnes illos exorantibus solummodo inhibetur quod non debent dicere: oramus: in principio collectionum. Et per exorantibus intelligimus quatuor ordines minores.

Ultimo notandum de calibus. Primum est iste: utrum sacerdos faciens pollutionem nocturnalem die sequenti possit celebrare missam. Ad hoc respondet cum distinctio. Nam illa pollutio quandoque puenit ex superabundantia materie non potens retineri in vasis seminalibus propter debilitatem virtutis retentive: et quandoque talis pollutio sic causatur: tunc non prohibet celebrationem missae. Alio modo puenit talis pollutio ex crapula et ex superflua comestione: et illa causa peccatum mortale: et prohibet celebrationem missae: nisi solennitates ex necessitate occurrerent. Tertio puenit talis pollutio ex precedenti cogitatione et illa pollutio tantum peccatum contra quod precedens cogitatio pmeruit. Nam si precedens cogitatio fuit peccatum veniale: tunc talis pollutio erit etiam peccatum veniale: et tunc illa pollutio etiam non prohibet celebrationem missae. Si autem precedens cogitatio fuit peccatum mortale: tunc talis pollutio etiam erit peccatum mortale: et tunc illa pollutio prohibet celebrationem missae. Secunda casus: utrum sacerdos curatus peccat denegando corpus christi deuote petenti. Vel sic: utrum sacerdos peccat denegando corpus christi deuote penitenti. Ad hoc responderetur quod sic: et ratio illius talis est. Nam qui retinet rem alterius sine voluntate eius: ille dicitur esse fur et peccat: sed petens corpus christi: ille petit rem suam propriam: et talis sacerdos sic denegando corpus christi fur reputatur. Minor probatur: quia qui deuote petit corpus christi ille petit salutem propriam: ergo si sacerdos sibi denegauerit: tunc grande committit peccatum. Sed si deuotus penitens singulis diebus peteret corpus christi: utrum esset sibi prebendum vel non. Responderetur quod licite potest ei abnegare: quia dicit beatus Augustinus: quod singulis diebus sumere corpus christi non laudo nec vitupero. Sed quilibet christianus existens deuotus et sine peccatis mortalibus singulis diebus dominicis potest sumere corpus christi. Tercius casus est iste: utrum corpus dominicum possit denegari petenti existenti in peccato mortali. Ibi responderetur cum distinctione. Nam si hoc peccatum mortale sit publicum: tunc potest illi denegari corpus dominicum: alias non. Et hoc patet sic: quia christus in cena dedit corpus suum iude. Math. xxvi. Quem iudam immediate deabolus intrauit: sic etiam esset de alio homine qui illud venerabile corpus suumeret in peccatis mortalibus. Si autem tale peccatum est occultum

*utrum sacerdos
faciens pollutio-
nem nocturnalem
die sequenti possit
celebrare*

Summula Raymundi.

tunc tunc non debet illi denegari corpus christi. et ratio est: quia scilicet in ecclesia non indicatur occulte: sed tunc manifeste. Alij sic respondet per similitudinem ad eam vel talis est in peccato mortali occulte vel manifeste: si manifeste tunc debet illi denegari corpus christi: quia alio faceret irreuerentiam tali sacro. si autem fuerit occulte in tali peccato mortali: tunc non debet illi denegari. Quartus casus est iste: sacerdos videtur usurarius in multitudinem populi accedere ad altare timens scandalum in populo abnegando sibi corpus christi: recipit duas hostias non consecratas: et in illas dat vinum grossum huius usurario: qui recedens ab altari percipit grossum in ore: incipitque penitere et flere propter peccata sua: putans corpus christi esse transmutatum in grossum propter peccata sua: et sic incipit se convertere ad christum: omnia sua bona distribuens pauperibus faciendo emendationem: tunc quod videtur sacerdos ille sit de gradibus vel ab officio deponendus. Et videtur quod non: quia convertendo peccator: maximum gaudium deo et angelis preparat: et ille sacerdos potest esse coledus quam deponendus ab officio et excommunicandus. Rursus quod talis sacerdos est suspensus ab officio suo: quia hostias non consecratas tradidit dicanti per idolatriam committendo. nam hoc est asinus adorauerit istas hostias tamquam consecratas. et talis sacerdos maxime peccauit: et ipse tenetur perscrutari: penam autem completa christi sui misericorditer per seculum dispensare. Quintus casus est iste: videtur sacerdos non letum? in aliquibus casibus possit celebrare. Rursus quod sic: et sunt tres casus in numero: quorum primum est iste: si sacerdos lauaret os suum faceret suum? et eo nesciente deglutiret tres guttas vel quatuor: tunc pro hoc celebrare possit: sed sciens facere non debet. Secundus est quando sacerdos gustat vinum? et si immediate expueret adhuc posset celebrare. Tertius si sacerdos careret hostiis: et pro praedictum deberet ire ad infirmos siue ad aliquem agonizantem tunc posset celebrare et etiam consecrare. et ratio habetur ista: quia talis sacerdos debilis est ad tantum officium exequendum? et idem posset tamen utique in melius? in infirmitate statum inferioris quam superioris. Nam preceptum est celebrare ieiuno stomacho: et hoc institutum est a sede apostolica. sed preceptum superioris est sibi infirmis salutem? et in tidotum. id est remedium quod est verum corpus christi. Sextus casus: videtur sacerdos incidens in palatium in manibus? vel in alia quae infirmitate: sic quod hostiam non possit elevare: an huiusmodi sibi esset peccatum. Rursus quod non: quia elevatio hostie consecrata non est de essentia illius sacri. Sed si quis temerarie obmittit: ille mortaliter peccaret: quia infringit formam sacre missae ecclesie a sede romana institutam. Si diceret quod sacerdos qui incidit in palatium in manibus: ita quod non potest elevare hostiam consecratam debet se habere: an debet sumere corpus christi: cum tamen manus non possit mouere. Rursus breviter quod debet sumere cum lingua. Septimus casus est iste: virum sacerdos veniens ad me dietatem misse vel usque ad canonem: et si tunc presbyter minister ab eo recederet: an tunc ulterius possit missam celebrare. Rursus quod sic: videtur quod licite et convenienter posset celebrare: quia maior est utilitas perficiendi missam quam in respectu minister qui recessit. Et si modo est dicendum si fuerit incendium alicuius edificij sub tali conditione si iste minister recederet ab eo ipse vel alius potest celebrare missam. Octavus casus: videtur sacerdos tenet singulis diebus celebrare missam. Respondetur sub tali restrictione: quod si sacerdotes sint coaducti pro primo ad celebrandam missam: tunc omnes qui die celebrare. nam celebrando

tes nemine dñt defraudare: si aut sacerdos ē curat? tñc dñt qđ sp dz celebra-
nisi obstarēt notabile impedimētū. nā i sac script. dñt omīs viues d altari dz
fuire altari: s; tal' sacerdos viuit d altari tolles primoniū xpī z laute vlt
uēs d altari: g etiā dz fuire altari z missaz qđ die celebrare: vtz eē d cele.
Non? casus est iste: si sacerdos incideret psecrare sex hostias: z eo nesciē
te postea inueniret septē vel octo: tñc qđ vtz oēs illas hostias psecrauit
vt iñi sex. Rñr fm aliqđ doct. qđ qlibz sacerdotū p eccliaica doctrina dz
fuare qđ i psecrōe hostiaz nūqđ dz se limitare ad aliquē certū nūez p p
tale dubiū r mouēdū: s; sua ltrō dz eē illa qđ oēs hostias ibi positas vult
psecrare. Alij dicūt qđ tales hostie dñt sumi cū p dñtōe. s. sic dicēdo. si nō
es corp? xpī te vt panē māduco. Si p oēs corp? xpī pficias i vitā eternā

De consecratione corporis et sanguinis xpī.

.i. tu sacerdos pparas

clarius. s. calicē

Quando paras calicem tunc vinum purius illi.

.i. quā guttā de aqua

.i. non fetida

Infundas: et aque modicum qđ et illa recens sit

.i. pura

.i. hostia psecrāda

sup. incēso

celebres

Munda sit oblata: nunq̄ sine lumine cantes

.i. oblata psecranda

sacerdotes

sup. hostiam

Hostia sit modica sic p̄bysyteri faciant hanc

.i. munda expositio huius

lfe clarius patet in punctis

Landida: triticea: tenuis: non magna rotunda

.i. carens fermento

sup. consecranda

Expers fermenti: non salsa sit hostia christi

Spernitur oblata duplex: vel a terra leuata

Facta: vel inflata: vel discolor: aut maculata

Quā? auctor determinauit d missis z istis qđ p̄tinet ad missaz quo ad nūerū
collectaz: h tā determinat d istis qđ p̄tinet ad psecratiōez corp̄ez sanguinis
xpī: z pōit q̄tuor rlas: qđ p̄ia tal' ē: qñ tu paras seu disponis calicē ad pfi
ciēdū sanguinē xpī: tñc pñ? infundas clari? vinū qđ poteris rep̄ire: z tñc sup
addes modicū d aq̄ qđ recēs ē z mūda. Scda rla talis ē. qđ oblata dz esse
mūda z figurata qđ dz psecrati: g sacerdos volēs celebrare missā dz elī
gere oblata purā z mūda n̄ fracrā: z talis oblata dz rē d tritico z nō de si
ligine nec alto frum̄to. Tertia regula ē talis: qđ ip̄e p̄bys dz facē z p̄sere
oblata: q̄ta rla qđ ip̄e sacerdos nūqđ dz celebrare vinū officiū missē sine
lumie. Notādū circa lras qđ lra dr (Qñ pas calicē) vñ hoc nomē calix hz
plura scata: vtz i equoc: omīssis quo ad p̄hs oib? alijs scatz hoc nomen
calix sumit h duplici: vno mō capīē p passōe xpī: vñ i passōe hī Math.

De consecra
tione corporis
et sanguinis xpī

xxvi. p̄r si fieri p̄r trā ēat a me calix iste z c̄. Itē alibi in sacra scriptis. Po
tēstis bibere calicē quē ego bibitur? sū: ubi fcat passioēs: alto mō calix acci
piē. p̄ isto vase i q̄o p̄ficiē corp⁹ z s̄gūis xp̄i: z sic capit hīc. Scdō nōrā
dū q̄ talis calix fm̄ dēfinationē romane ecclē dīz i se h̄e mām q̄ ēāz
z argētū: z nō dīz i se h̄e mām lignēā. i. q̄ tal nō dīz cē fact⁹ d̄ ligno: z hoc
p̄p̄ porositatē ligni: q̄z alī s̄gūis xp̄i p̄ poros trāit⁹: q̄z mā ligna ēē po
rosat i tēz z putrefact⁹: v̄t fuit tpe bonificat⁹: nec etiā calix dīz ēē d̄ vitis: p̄
pter ei⁹ fragilitatē: v̄t fuit tpe seuerim⁹: etiā calix nō dīz ēē lapidē: p̄pter
grossiciē z iēptitudinē illi⁹: materie. Nec etiā dīz ēē d̄ plūbo vel d̄ aurical
co vel dē cupio p̄p̄ putrefactiōz illoz metalioz: q̄z illa metallā fētilia:
z mali odor⁹: q̄z etiā nō dīz fieri calix: ne sacerdos. puocet ad vomitū: sed
dīz ēē d̄ argēto: auto: v̄t viban⁹ iſtituit. p̄. A ligno bonificat⁹: v̄t p̄ seuerim⁹
hēbat. Post hoc viban⁹ argētēa vasa tēnab⁹: i. z si paup̄es ecclē inm̄ in
aliq̄ regiōē dilateret ita q̄ nec h̄et aur⁹ nec argētū: tūc ex dīsp̄satiōē ip
si⁹ pape calix p̄r fieri d̄ stagno vel auricalco. i. i multis regiōib⁹ calices
sūt d̄ cupio: q̄d i. z bñ: i. z tūc adhibe rēgrū q̄ sint p̄aurati. Tercio nōrādū
q̄re in p̄secratiōē sanguis m̄rtis fct v̄ni cū aq̄: d̄ q̄ p̄t alligē q̄tuo: cause
q̄rū p̄ia ē: q̄z xp̄s hoc iſtituit i cena q̄m iſtituebat corp⁹ z sanguinē: q̄z
t̄pm̄ t̄m̄temur tūc v̄nū p̄m̄iceat aq̄ i p̄secratiōē sanguis xp̄i: Scdā cā q̄
hoc fit. p̄p̄ v̄niōē xp̄iant⁹: cū xp̄o vel p̄p̄ hoc q̄ p̄ lignū p̄m̄itutiōē lig
nificat v̄niō xp̄i cū ecclā. Hāc tūc p̄ v̄nū iſtelligit corp⁹ xp̄i p̄ aquā q̄r ad
d̄ iſtelligit ecclā. i. xp̄ianitas Tercia cā ē ista: q̄ hoc fit. p̄p̄ m̄cōrā corū
xp̄i q̄ d̄ venerabili v̄no corp⁹. p̄ salutē h̄ūanī ḡnis emanatū s̄gūis z aq̄
Quarta ē ista: q̄ ibi d̄ligit v̄no d̄ctat⁹: cū h̄ūanitatē q̄ fit p̄mixta in d̄o
Hāc p̄ v̄nū iſtelligit d̄ctas: p̄ aquā aut h̄ūanitas q̄ vere sūt ibi: q̄z sic v̄nū
in sua nā ē vigorosū? z fort⁹: aq̄. ita etiā d̄ctas ē fort⁹ h̄ūanitate. Quar
to notādū: q̄d p̄p̄ d̄ v̄no adm̄iceat q̄z d̄ aq̄: q̄d fit triplici d̄ cā. Prima q̄
p̄ modicū aq̄ iſtelligit h̄ūanitas i. z p̄ v̄nū iſtelligit d̄ctas: nō d̄ctas ē mul
to maior h̄ūanitate vigorosior: z dignior: q̄ etiā multū addit d̄ v̄no: mō
dicū d̄ aq̄. Scdā cā p̄ v̄nū iſtelligit sanguis xp̄i: z p̄ aquā iſtelligit p̄p̄s
d̄ siue ecclā: mō modicū aq̄ d̄ iſtundit i multū v̄nū: p̄ eo q̄ v̄nū trāsmu
tat aquā i se: sic etiā d̄ctas p̄uertit ad se h̄ūanitatē z nō ec̄cuerforō mul
tū d̄ v̄no: z modicū d̄ aq̄ iſtundit. Tercia cā q̄ i multū iſtunderet d̄ aq̄
modicū d̄ v̄no tūc substantia v̄ni mutaret i substantiā aq̄: tūc nō fieret iā
guis xp̄i fm̄ iſtitutiōē xp̄i: v̄n d̄ inccēt⁹: v̄nū inq̄tū vigorosū: z fort⁹
intārū etiā mell⁹ ē ad p̄ficiēdū sanguinē xp̄i. Hūc dubit aq̄ ē q̄ ibi sit ve
rū corp⁹ z ver⁹ sanguis d̄nī n̄rī tēsu xp̄i: ita q̄ ibi panis i trāsmutat⁹ i corp⁹
xp̄i: z v̄nū i sanguinē xp̄i: q̄z d̄ dubitet et ēēt rē corp⁹ z sanguis d̄nī:
z esset d̄nādus: v̄n d̄ q̄dā subtilis m̄rtisista. Sc̄dāt i altari carnē d̄ pane
creari. Illa caro d̄s ē q̄ dubitat reus ē. Q̄ v̄nū inq̄tū: auto: d̄ illa q̄
v̄nū d̄z ēē claz z puz. Dubitat citra hoc v̄nū cū aggressiōe aliq̄: possit cē
lebiare vel cū succo p̄sso d̄ botz. R̄r q̄ nō: q̄ aggressiōe siue succ⁹: nō h̄z

Calix de qua
ma scti
in romana ecclesia

purā substantiā vini & consecratio sanguis xpi dicitur fieri p. v. & pur. v. n. i. q. re
 sed q. nō pōt fieri i. succo nec i. aggregata. Itē mā sanguis dicitur ēē v. n. i.
 pur. & eiusdem speciei. s. aggregata nō ē p. spēs v. n. i. q. r. c. dicitur q. d. quō
 ē aggregata & v. n. i. dicitur. Itē sic p. l. t. u. & l. c. p. l. t. u. vel dicitur sicut magis & mī
 nus: s. talia diuersificāt spēm. q. p. f. i. c. i. s. cū hīs spēs? gūillime peccat. Du
 bitaret q. d. q. d. v. n. i. d. festo scilicet i. r. t. i. cū tibi celebrat sanguis xpi cū succo p. l.
 so de hōr. i. s. d. i. c. i. t. i. n. o. c. e. t. i. p. a. p. a. q. illud nō ē s. s. c. a. u. r. i. t. i. i. n. i. r. e. g. i. o. i. b. c. a.
 l. i. d. i. s. i. q. b. s. u. c. c. o. v. i. n. i. c. i. t. o. m. a. t. u. r. e. s. c. i. t. i. b. i. p. o. t. p. f. e. c. r. a. t. i. c. o. r. p. o. r. i. t. i. s. s. a. g. u. i. s. m. e.
 d. i. a. r. e. s. u. c. c. o. d. e. p. s. i. o. q. r. t. a. l. i. s. s. u. c. c. o. m. a. g. i. s. a. s. s. i. m. u. l. a. t. v. i. n. o. i. i. s. t. i. s. r. e. g. i. o. i. b. c. a. l. i.
 d. i. s. q. i. p. r. i. b. s. f. r. i. g. i. d. i. s. A. l. i. e. t. i. a. d. i. n. o. c. e. t. i. t. i. s. q. s. o. r. t. e. i. l. l. u. d. n. o. a. d. m. i. t. t. i. t. i. t.
 p. p. t. f. e. s. t. u. s. c. r. i. t. i. s. i. s. m. a. g. i. s. p. p. t. t. r. a. s. i. g. u. r. a. t. i. o. n. e. d. n. i. q. s. p. a. g. i. t. i. l. l. o. d. i. e. v. n. i. &
 x. p. s. d. e. d. i. c. i. t. x. x. v. i. A. m. e. a. m. e. d. i. c. o. v. o. b. i. s. a. m. e. n. o. b. i. b. a. d. h. o. c. g. e. n. i. m. i. n. e. r. t. i. s.
 i. b. i. f. u. i. t. i. n. c. o. r. p. o. r. i. t. i. s. s. i. c. f. o. r. t. e. p. p. t. h. i. i. n. i. s. p. r. i. b. s. s. u. e. r. e. g. i. o. i. b. c. a. l. i. d. i. s. a. d.
 m. i. t. t. i. t. q. s. a. n. g. u. i. s. c. e. l. e. b. r. a. t. cū s. u. c. c. o. d. e. p. s. i. o. s. l. o. q. u. o. d. q. d. a. l. i. a. s. r. e. g. i. o. i. s.
 n. e. s. p. o. t. r. i. d. e. r. i. f. i. m. u. n. o. c. e. t. i. u. q. d. p. o. t. f. i. e. r. i. t. h. o. c. t. i. p. e. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. i. s. & a. l. i. s. h. i. c.
 s. i. l. i. t. i. a. l. i. q. d. q. r. e. r. e. t. a. n. cū m. u. s. t. o. p. o. s. s. i. t. f. i. e. r. i. c. o. s. e. c. r. a. t. i. o. s. a. n. g. u. i. s. e. o. q. a. d. h. u. c.
 nō h. z. c. o. p. l. e. x. i. o. n. e. v. i. n. i. A. b. i. t. e. x. a. l. i. q. d. i. c. i. t. q. s. i. v. e. r. v. i. n. i. nō h. f. t. u. c. t. a. l. c. o.
 s. e. c. r. a. t. i. o. s. a. n. g. u. i. s. p. o. t. f. i. e. r. i. cū m. u. s. t. o. S. e. x. t. o. n. o. t. a. d. u. a. n. p. f. e. c. r. a. t. i. o. s. a. n. g. u. i. s.
 x. p. i. p. o. s. s. e. r. i. f. i. e. r. i. cū p. u. r. a. a. q. s. u. e. cū p. u. r. o. v. i. n. o. i. b. i. t. i. n. i. s. q. d. nō ē. e. o. q. d. s. i. i. l. l. o. q. d.
 m. a. g. i. s. v. i. d. e. t. u. r. i. n. e. s. s. e. n. o. n. i. n. e. s. t. e. r. g. o. n. e. c. i. l. l. u. d. q. u. o. d. m. i. n. u. s. s. e. d. m. a. g. i. s. v. i.
 d. e. t. u. r. i. n. e. s. s. e. q. cū a. c. e. t. o. p. o. s. s. e. t. c. o. n. f. i. c. i. e. r. i. t. i. l. l. u. d. f. i. m. m. a. n. d. a. t. a. r. o. m. a. n. e. e. c. c. l. e.
 nō d. z. f. i. e. r. i. t. & m. i. s. t. o. m. i. n. u. s. d. z. f. i. e. r. i. cū s. o. l. a. a. q. u. a. v. e. l. cū s. o. l. o. v. i. n. o. d. i. c. i. t. p. z.
 p. l. o. c. u. a. m. a. i. o. r. i. s. s. z. m. i. n. o. r. p. z. q. z. a. c. e. t. u. nō pōt t. r. a. s. m. u. t. a. r. i. i. s. a. n. g. u. i. n. e. c. h. u. i. t.
 nā ex a. c. e. t. o. nō f. i. t. v. i. n. i. s. s. z. b. i. e. c. c. e. t. r. a. ex v. i. n. o. f. i. t. a. c. e. t. u. s. S. e. p. t. i. m. o. n. o. t. a. n. d. u.
 s. i. f. a. c. e. r. d. o. s. p. f. i. c. i. e. s. c. o. r. p. u. s. c. r. i. s. t. i. v. o. l. e. s. s. u. m. e. r. e. s. a. n. g. u. i. n. e. c. r. i. s. t. i. i. n. c. a. l. i. c. e. i. u. e.
 n. i. a. t. p. u. r. a. a. q. u. a. t. u. c. d. u. b. i. t. a. t. a. n. i. p. s. e. f. a. c. e. r. d. o. s. d. z. s. u. m. e. r. e. a. q. u. a. z. a. u. t. a. u. d. e. a. t.
 r. e. i. n. f. u. n. d. e. r. e. v. i. n. u. cū a. q. u. a. & i. n. t. r. e. d. a. t. p. f. e. c. r. a. r. e. i. t. a. q. i. s. t. a. o. c. c. a. s. i. o. f. i. t. e. x. q. u. a.
 d. a. m. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. E. t. v. i. d. e. t. u. r. q. d. nō d. e. n. o. u. o. d. e. b. e. a. t. c. o. n. s. e. c. r. a. r. e. n. e. c. i. n. f. i. d. e.
 r. e. v. i. n. u. cū a. q. u. a. cū c. o. r. p. u. s. e. t. s. a. n. g. u. i. s. c. r. i. s. t. i. d. n. i. t. s. u. m. i. a. l. e. t. u. m. s. mō s. i. p. r. i.
 s. u. m. p. s. i. t. a. q. u. a. m. & p. o. s. t. e. a. d. e. n. o. u. o. v. e. l. l. e. t. p. f. e. c. r. a. r. e. t. u. n. c. i. p. s. e. nō s. u. m. e. r. e. t. c. o. r.
 p. u. s. e. t. s. a. n. g. u. i. n. e. c. r. i. s. t. i. t. e. i. u. n. u. s. q. u. o. d. i. n. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. u. e. s. t. a. s. e. d. e. a. p. o. s. t. o. l. i. c. a.
 s. i. c. u. t. h. o. c. p. z. i. n. a. r. i. t. a. t. e. c. r. i. s. t. i. q. u. i. f. a. c. e. r. d. o. s. p. r. i. m. a. l. o. t. t. o. n. e. s. u. m. p. s. i. t. t. u. c. nō s. u.
 m. i. t. v. i. t. i. m. a. p. p. t. h. o. c. q. p. o. s. s. i. t. i. t. e. r. a. t. o. c. e. l. e. b. r. a. r. e. A. d. h. o. c. r. i. d. e. t. q. d. a. d. o. c. t. o. r.
 i. t. h. e. o. l. o. g. i. a. & d. i. c. i. t. q. s. i. n. e. o. i. d. u. b. i. o. r. e. u. e. r. e. d. a. e. s. t. p. f. e. c. r. a. t. i. o. v. i. n. i. & a. q. u. e. E. t.
 h. o. c. p. b. a. t. s. i. c. q. m. u. l. t. o. p. l. u. s. l. i. g. a. t. p. r. e. c. e. p. t. u. s. s. u. p. i. o. r. i. s. q. i. n. f. e. r. i. o. r. i. s. s. e. d. p. r. e.
 c. e. p. t. u. s. s. u. p. i. o. r. i. s. v. i. d. e. l. z. x. p. i. c. s. i. f. a. c. e. r. d. o. s. d. e. b. e. a. t. p. f. e. c. r. e. c. o. r. p. o. r. i. t. i. s. e. t. s. a. n.
 g. u. i. n. e. m. q. nō d. e. b. e. t. s. a. n. g. u. i. s. d. i. u. i. d. i. a. a. c. o. r. p. o. r. e. s. e. d. p. r. e. c. e. p. t. u. i. n. f. e. r. i. o. r. i. s. s. e. z.
 a. p. o. s. t. o. l. i. c. i. e. s. t. q. i. p. s. e. f. a. c. e. r. d. o. s. d. e. b. e. t. s. u. m. e. r. e. c. o. r. p. u. s. c. h. r. i. s. t. i. t. e. i. u. n. u. s. q. m. e.
 l. i. u. s. ē. q. i. t. e. r. a. t. o. p. f. i. c. i. a. t. q. s. d. i. u. i. d. e. r. e. t. c. o. r. p. u. s. e. t. s. a. n. g. u. i. n. e. c. r. i. s. t. i. S. e. d. p. e.
 n. i. t. e. n. t. i. a. e. i. u. s. f. i. m. e. u. n. d. e. e. s. t. q. d. e. b. e. t. s. e. a. b. s. t. i. n. e. r. e. a. c. e. l. e. b. r. a. t. i. o. n. e. m. i. s. s. e. p. e. r.
 v. i. n. u. m. a. n. n. u. m. A. l. i. a. d. e. i. s. s. o. f. a. c. t. o. p. a. r. e. b. u. n. t. i. n. f. r. a. i. n. c. a. s. i. b. u. s. U. l. t. i. m. o. n. o.
 t. a. n. d. u. m. d. e. c. a. s. i. b. u. s. Q. u. o. r. u. m. p. r. i. m. u. s. e. s. t. i. t. e. f. a. c. e. r. d. o. s. m. i. t. t. e. n. s. v. n. a. g. u. t.
 t. a. m. a. q. i. n. m. a. g. n. u. v. a. s. v. e. l. i. n. m. a. g. n. u. d. o. l. u. p. l. e. n. u. v. i. n. o. v. i. t. u. p. o. s. s. e. t. c. o. n. f. e. s.

*Genh. Genh.
 a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.*

Summula Raymundi

erare sanguine xpi: ibi rñdet. s. tho. q. semoto oi dubio tal' sacerdos fit cō
secrare sanguine xpi: q. illa modica aq. puerit i substatm vini qñ saltē est
forma xpoz suata z recta intēdo: tūc fit psecratio sanguis xpi. Scdō
casus ē: sacerdos non habens vinū. vix possz celebrare cū multo. z vñ
q. nō q. mustū nō hz nām cōpletā vinū: q. nō ē purz neq. claz. Desup de
qdā mgi i expōne misse. q. si eet aliq. terra i q. nō hz vet. vinū tē tpe sacer
dos pōt celebrare cū musto z als neq. q. Tercius casus est: an sacerdos
possz celebrare sine vino vñ i sola aq. ita i intelligēdo q. tal' psecratio nō pos
set fieri sine vino. Ad hoc pñctz nō obstatibz rñdet qdā doctor subtil qd
ppr carētiā vini nō ē abstinēdū a missa: z hoc cū sit cū licētia sedis apli
ce: q. i corpe xpi ē sanguis ex qdā cōcomitantia: q. qñ pfici corpus dñi
nri iesu xpi ex pane triticeo: tūc ibi ē vñ corpe xpi z etiā sanguis xpi. ex
q. ibi ē corpe xpi sicut erat i vtero mris marie: z sicut etiā p nobis pepen
dit i ara cruci: fm q. fide credim: nō tale corpe nō est sine sanguine: ex eo
q. ē vinū: q. sacerdos nō pōt celebrare missā sine vino. Quart' casus ē: po
nat q. sint duo sacerdotes qz vn' qñdie celebrat cū deuotiōe z alt' absti
neat se qñq. ppr timorē a tali celebratiōe: tūc qñ qd illoz salubritas opet
Ad hoc rñdet theologi z oēs doctores theologie p tres bonas pñone s.
Quar' pma tal' ē. q. d. facto qñdie p se celebrare z deuote ē laudabile: nō
ē: q. hoc fit p remedio hūani gñis. Scdā pñō tal' ē: q. qñq. abstinē ppr
metū z nō celebrare ē laudabile rō ē: q. fit ppr reuerentiā sacri z idispō
tione celebrat: Tertia pñō ē: q. qñdie ex amore dilectōe z deuotiōe pura
celebrat ē melior eo q. ppr metū abstinē: z pñā pñō sic pbat: videz q. d.
facto z qñdie p se celebrare ex deuotiōe ē laudabile. Na sicut ē d. nutriti
to corporali: sic etiā ē d. nutritiōe spūali: s. sic ē d. nutritiōe corporali q. ipi
qñdie hēm' idigētiā ad reñtationē vite nre: q. etiā ita ē d. nutritiōe
spūali. i. d. nutritiōe aie: z tale nutritiū aie nō ē aliud h. i. pposito et in
scdā mfe ecclia nisi celebratio misse quotidiana. Igit' z c. Scdā pñō sic p
bat. s. q. aliqñ abstinere ppr metū z nō celebrare ē laudabile: nā illd ē lau
dabile qd facit aliqñ laudabilē cū reuerētia: s. aliqñ abstinere ppr timorē
a celebratiōe misse ē hūmōt igit' z c. Sz tertia pñō pbat sic. s. q. qñdie
ex amore z deuotiōe pura celebrat ē melior eo q. ppr metū abstinē: nam
oē bonū p se ē melius pfecti' z digni' q. bonū p accis: sed quotidie ce
lebrare ē bonū p se: z aliqñ abstinē ē bonū p accis: q. z c. Quint' casus est
iste: vñ in vna siue in botris pōt cōfici sanguis xpi si integre ponētur
vne ad calicē. Ad hoc rñdetur q. nō q. cōsecratio sanguinis nō debet esse
edibilis: sed tñ potabilis. quia xps post cōsecrationem sanguinis dixit.
Accipite et bibite ex hoc oēs: et nō dixit comedite: s. integre vne nō sūt
potabiles s. edibiles igit' z c. Sextus casus: qñ hoc est q. sanguis xpi nō
habet specie veri sanguis: nec corpus xpi habet specie z carnis. Sup hoc
magister sniarū assignat tres rationes. Quarū prima est q. hoc fit vñ ne
fiat nausea z horror ipsis hominibus ad sumendū sanguinē vel ad sumen
dum carnem crudā: q. hō naturaliter abhorret sanguinē bibere et come

*no pñone
s. i. pñone*

vere carnē hūanā et crudā. Scda rō ē: ne nra xōiana fides derideat a sar-
 racenis iudicis et hereticis q̄ dicrēt q̄ sumerem⁹ carnē crudā et crudū sagui-
 nē. Tercia rō ē ista: vt fides nra h̄ret aliq̄ meritū i p̄spectū dīne maiesta-
 tis. An si crederem⁹ hoc q̄ nobis apperet ad sēsu ex hoc nullū meritum
 hērem⁹: s̄ si hoc credim⁹ q̄d n̄ vidē: vt vey vinū trāsmutari i vey sangui-
 nē xpi. et vey panē i verā et carnē: tūc ex illo augmētat meritū nrm: q̄ et
 brūs Sieg. Fides nō h̄z meritū vbi rō hūana p̄bet expmētū. Septim⁹
 casus ē iste: si sacerdos heretic⁹ leuaret vinū n̄ p̄secratū et hostiā nō p̄sec-
 ratā: ita q̄ p̄p̄s circūstās adoraz illa xē q̄ vey tal p̄p̄s p̄mittat idolatri-
 am. Ad hoc r̄ndet inocē q̄ tal sacdos malefacit et iniq̄ opat: et p̄p̄s circū-
 stās dīnū officiū misse sp̄ d̄z sic orare. Adoro te iesu xpe q̄ amara tua pas-
 sione mūdū redemisti: ex hoc tūc p̄p̄s nō p̄mittit idolatriā: et l̄z sit sol⁹
 p̄p̄s tñ n̄ adorāt hostiā: s̄z adorāt illū q̄ redemit mūdū: hoc ē iesum xpm.
 Octim⁹ casus ē iste: si miraculose p̄tīgēt q̄ cōicās videret sp̄m iuuenis
 i hostiā p̄secrata et i specie vini vey sanguinē: vel videret hostiā p̄secratā
 eē mutatā i verā carnē vt sc̄o Siego. s̄l p̄tīgēbat: tūc q̄ n̄ ille cōicās
 d̄z sumere v̄l nō. Ad hoc r̄ndet cōit oēs docto. sacre scrip q̄ nō: s̄z d̄z expe-
 ctare donec trāsmutet: et si nollit trāsmutari sic videt q̄ illa apparitio si
 desineret: tunc corp⁹ dñicū in loco p̄secrato firmū d̄z p̄seruari ad p̄firma-
 tionē xp̄iani fidei. Notādū q̄ aliq̄ text⁹ h̄nt hūc x̄pus loco duoz vltioz.
 Hec et triticea: sol⁹ p̄f̄r faciat h̄ac. vbi vult q̄ n̄līs d̄z facere oblatas n̄
 si p̄f̄r: et hoc ē itelligēdū q̄ sic erat t̄p̄b⁹ m̄gri i cōp̄lariōe hui⁹ lib⁹ p̄l
 istā cām: ne aliq̄ negligētia ex tali factōe p̄rigat videm⁹ tñ oppositū fieri
 nūc etiā p̄mittit q̄ x̄gīes religiose et custodes ecc̄l̄az q̄ q̄h̄s sunt acoli
 q̄h̄s v̄roati faciūt oblatas: et vñ p̄nt dūmō tñ fūit mūde. Itē textus ē
 (cādida triticea et) vñ i talib⁹ x̄lib⁹ inuēit q̄dā p̄ditōes req̄site ad hostiā
 p̄secratā q̄s h̄o d̄z h̄re sp̄ualr volēs corp⁹ xpi digne māducare. Primo cū
 hostia d̄z eē mūda et candida: hoc ē pure alba: ad designādū q̄ xpi ver⁹
 corp⁹ i hostia p̄fici q̄ nat⁹ ē d̄ x̄gīe pura et imaculata: sic volēs digne ac-
 cedere ad hoc sacm d̄z eē cādida et pur⁹. s̄. mūdi cordis et bone p̄scie p̄pe-
 nitētiā et p̄fessionē purgat⁹: q̄ p̄ cādōrē desiḡt castitas q̄ oppōit luxurie.
 Scda hostia d̄z eē d̄ puro tritico: q̄ triticū ē dulc⁹ alijs frumētis v̄l q̄ trit-
 icū ē nobilissimū ḡnoz et fructuosissimū: cū hoc suauē sit: sic xps etiā oñ
 debat nobis dulcedinē fruct⁹ et ḡraz: q̄ h̄o accēs ad hoc sacm etiā d̄z eē
 dulc⁹ oēm rācorē et oē odiū p̄ponēdo: et d̄z hostia eē triticea p̄ h̄m̄i desiḡ-
 tur māfuctudo opposita iuidie. Tercio hostia d̄z eē tenuis ad designādū
 magnā xpi hūilitatē: nā seipm̄ exinanuit formā sui accipiēs fact⁹ p̄ nos
 bis obediēs vsq̄ ad mortē: sic etiā h̄o volēs digne accedere d̄z eē tenuis
 .i. sobri⁹ si solū a cib⁹ corp̄alib⁹: s̄ et ab oib⁹ p̄ris mortalib⁹: vñ i x̄o d̄f
 si h̄z p̄tātē edēdū agnū paschalē q̄ fuit tabernaclo. .i. volūtariū mūdi: et
 p̄ hostiā tenuē desiḡt abstinentia opposita gula. Quarto hostia d̄z eē p̄ua
 sic h̄o accēs ad cor: p̄ xpi d̄z eē pur⁹. .i. hūilis hūilē imitando exēplū cristi
 An oñs i cūā. Mat. xj. d̄f. Discite a me q̄ mit⁹ sū et hūil corde. Per hoc
 q̄ hostia nō d̄z eē magna hūilitas desiḡt opposita superbie. Quinto hostia

Summula Raymundi.

dicitur esse rotunda. vñ de rotundū facit ē mobile ē volubile. sic hō accitio ad cō-
 pus xpi dicitur esse factū mobilē ē volubilē d' vno bono ope i alt' d'. Et ita sic rectū
 dicitur siue circūl' rotund' caret p'cepto ē sine. sic etiā i deitate nō pōt d'ci
 ri p'ceptū neq' sinte. Et ita h' ex mathematica q' figura rotunda ē oīz alt'
 arū p'fectissima. sic et d' ē p'fectissimū ens oīz ē p' figurā rotundā it' estigit
 velocitas hōis i vñtio d' q' oppōit' accid' ē. Sexto dicitur esse sine fermēto hoc
 ē sine amaritudine q' fecit supbia. q' hō accitio dicitur esse sine supbia. Septimo
 hostia si dicitur esse falsa: sal cū d' q'nto p' cōcedit d' rāto p' puocat liri. ē p' sal
 auaritia itelligit: q' q'nto mag' aliq's i'istit auaricie tāto p' desiderat ei
 sistere: sicut q' hostia si dicitur esse falsa: sic hō accedēs ad mēsa vñi si dicitur esse sal'
 .i. auar'. ē d' totā mētē ē cogitantiē erigē i deu. Itē q' d'cat esse oblata
 ē q' dicitur reuici ē spū i p'fectionē p' hoc i mētē subleq'ntib'. vñ **Secratur**
 oblata duplex d' terra leuata. Fracta vel i'flata vel discolor' aut maculata
 Per hos em' p'ius inuit q' sacerdos volēs p'secrare dicitur respicē oblata ne
 lit duplex. .i. due oblate p'depēdeāt: nā tal' oblata nō dicitur p'secrari: etiā obla-
 ta obiecta ad terrā si dicitur scilicet p'secrari: etiā oblata si acta i circūferentia
 nec i'flata nec maculata sic q' h'z eleuatiōes i sup'ficieb' suis nec discolor-
 rata Diceret q's. vñ. i solo pane triticeo ē si alio p'ficiat corp' xpi. Ad hoc
 rñdēt antiq' doc. .i. f. tho. ē alij mlti dicētes q' si q's i sacro vteret' d' p'cel-
 teri' grani dēp't' g'nis tritici tal' nō p'secraret corp' xpi. sicut nec p'secraret
 sanguinē q' t'mmō haberet: aqm i calice: q' sicut d'ficerz debita mā p'ficiē
 di sāguinē xpi. sic et d'ficeret debita mā p'ficiē corp'. Ad p'p'one illor'
 doctorū ē: q' xps vñ p. f. iobez cōpauit se g'no tritici: vñ d' scūpō loq'ns est
 Granū tritici cadēs i trā nisi mortuū fuerit ipm solū manet. q' d' vñ tra-
 ctās b. aug'. sup iobez d' Cū sint mlti g'na frugū nulli se cōpauit xps nō
 si g'no tritici. vñ mos ecclie cepit ortū d' hoc solo g'no p'ficere. Dicit' em' sū-
 nali' q' p'sultū ē q' i p'secrādo corp' xpi sacerdos vñ illo pane quē mlti
 doctores reputāt pueri i corp' xpi dicit' p'bis p'secrādo ab ipso sacerdote
 q' q' illo pane vñ quē mlti docto. si reputāt pueri i corp' xpi. Dicit' q's
 an ex pane fermentato possit p'fici corp' xpi. Dm ē q' sic: ē sacerdos q' hoc
 facit g'ntē peccat p'ra p'suetudinē ecclie. q' fm. f. Tho. panis azim' ē pue-
 mēo p' tanto: q' xps panē azimū p'secravit: nā p' panē azimū simplicitas
 ē sinceritas et paup'tas xpi fecit. vñ brūs Paulus. Epulemur i azimis
 ē c. Alia multa dubia de p'fīto vel materia i sequentibus patebunt.

De mappis
 altarium

.i. cū duob' pānto lineis mensa dei rectum

Si binis mappis altare tuum coopertum

sup. altare .i. femine p' vel .i. virgines

Nolo tegant illud mulieres siue puelle

.i. p'ba tu p'byter .i. nimis velocit' vñ p' saltū p'ferat

Canonis eloquia recites nec precipitantur

sup. rñ .i. p'etuitas aliq' d' p'bis canonis cōmitteres

Nec fiteris ea. quia crimen grande creares

sacerdoti .i. valde diu .i. legēdo .i. dices sup. hīs cononīs
Hinc tibi: nec nimium recitando moreris in illis

.i. murmuratōes nō pmitas sup. ipso

sup. canone

Murmura non facias in canone dum legis illum

¶ Postq̃ autor posuit quasdā r̃as obſeruandas ad p̃ficiendū corpus xp̃i e sanguine. Itē ic mō pōit q̃sdā r̃as obſeruandas circa altare. Et diuidit illa p̃s i duas p̃tes. In prima autor facit q̃d dictū ē: in sc̃da autor ponit q̃sdā regulas obſeruandas circa canone. sc̃da ibi (Canonis eloq̃a). Et stat itē. Ite in q̃q̃ regulis. **Quar** p̃ia talis est: q̃ altare in quo corp⁹ dñi cū p̃ficiendū d̃z esse cooptuz siue sectū ad minus cū duabus mappis. i. cū duobus pannis līneis. Sc̃da regula q̃ illud altare nō dñt regere mulieres siue puelle sed d̃z regi ab hōib⁹ qui sunt de sexu masculino: hoc ē solū ab ip̃is viris. Tercia regula est. q̃ verba canonis debent ordinate et debite p̃nunciari: ita q̃ nihil subtrahatur seu diminuatur ⁊ cū hoc nihil apponatur: q̃ si hoc faceret sacerdos tūc cōmitteret grande pct̃m. **Quarta** regula q̃ s̃ba canonis nō dñt nimis tarde nec nimis velociter p̃ferri: sed dñt esse integra et indiuisa ne sensus pueratur. **Quinta** regula q̃ verba canonis non dñt murmurari nec alta voce p̃ferri: sed debent dici sub silentio: ita q̃ nullus audiat ea alijs a sacerdote. ¶ Circa istam est primo notandum a quo ritus altaris principaliter est inuentus. Ad hoc r̃ndet: q̃ p̃im⁹ ritus altaris humanitus loq̃ndo fuit inuentus ab ip̃so Noe: q̃a noe edificauit altare dño. vt h̃r Gen. viij. Sc̃ds ritus altaris est inuēus ab ip̃so Iacob et ab ip̃so abrahā et ab ip̃so Moysē: vñ erexit iacob lapidē ⁊ hoc totū fuit in antiquo testamento. ¶ Secundo est notandū q̃ altare d̃z q̃si alta res: q̃ in altari p̃secraf. s. corpus ⁊ sanguis dñi nostri iesu xp̃isti q̃d est sac̃m altissimū: vñ dicit altare quasi alta res quo ad ascensum: q̃ est eleuatū super terram. Vel dicitur ara idēo ab ardore: vt dicit Innocēti. q̃ sup altare antiquus vituli cōburebant ad reuerētiā dñi. ¶ Tercio notandū de materia altaris q̃ sit. R̃ndet Innocen. q̃ ip̃suz altare debet fieri de materia lapidū p̃pter tres causas. Primo p̃pter debilitatem: quia res que sit de lapidibus diutius durat q̃ que sit de lignis. Secūda ratio: q̃ altare consecratur: mō ne p̃secratio semp̃ reiteret: tunc altare debet fieri de lapidibus ⁊ nō de lignis: q̃ lignū cito putrescit: idēo tunc opteret semp̃ reiterari cōsecrationem. Tercia ratio est sp̃ualis: q̃a p̃ altare sp̃ritualiter designatur xp̃s qui dictus est lapis. iuxta illud psalmi Lapidem quē reprobauerunt iudei ⁊ c. ¶ Quarto notandū de figura altaris qualis sit. R̃ndet q̃ altare debet esse quadrangulatis figure. Et r̃ō illius est duplex. Prima q̃ altare debet esse quadratum: q̃ illud quod est quadratū magis est imobile ⁊ inuolubile: sed in altari conficit ex pane deus ⁊ sic inq̃stū d̃s ē imobilis altare d̃z esse imobile: q̃ primus motor ē in mobilis ⁊ inmutabilis vt p̃z. viij. phisicor. Et ibi p̃ primū motorem merito quo ad p̃ns possumus intelligere ip̃m xp̃m per quē oīa facta sunt: Iob p̃im⁹: et sic per consequens altare habet quadratā figurā p̃pter ei⁹ imobi-

*Quo ritus
no fit inuēus*

*Altare dñi ē
de m̃a lapidū*

De figura altaris

Summula Raymundi.

litatē quā dñs hñe ad reuerētiā sacri xpi: qd xps inqñtū dñs imutabilē ē. Et hñ
hostia psecrata ibi eleuet: nñ p hoc dñs nō mouet qd mouet ē dñs termino a q
ad finitū ad quē alr se hñe: z hoc pprie nō ppetit dñs. Scda rō ē qd altare
ē qdratū i signū dñice passiōis: qd qñ xps fuit oblat⁹ p salute hñana i cru
ce: tñc illa crux hñit qtuor cornua: z q in signū illi⁹ altare est quadratum
Quinto notandū qd ipm altare fit ppter tria sicut etiaz fuit antiq⁹ i ve
rerū testō: Primo fit ppter sacrificia offerēda: qd antiq⁹ offerēbant sua sacri
ficia sup altaria z nō sup aliū locū. Scdo fit altare ppter nomē dñi inuocā
dū: qd ibi xps pl⁹ inuocat qd i aliq⁹ alto loco. Tercio fit altare ppter cōtores
qd cantores offerūt melodīā deo oipotēti. Sexto notandū qd altare psec
tur tñc septies cū aq bñdicta abstergit. Cui⁹ rō fm Innocē. est: qd xps se
pries emisit suū sanguinē p nobis: z ppter hoc septē vicib⁹ altare cū aq bñ
dicta aspgit. Nā xps pmo emisit suū sanguinē in circūcisiōe. Scdo p
passiōis i ei⁹ orōne qd fm aliq⁹ erat sudor ei⁹. Tercio i tñc ardna flagella
tiōe. Quarto i ei⁹ coronatiōe. Quinto i tñc manuū pforatiōe. Sexto i tñc
us pedū aptione. Septimo in ipsius lateris lanceatiōe. Et in signū illi⁹
altare in eius consecratōe septē vicib⁹ aspgitur cū aqua benedicta.
Septimo notandū si diceret qd qd est rō qd altare debet esse tectū cū du
abus mappis. Nñ qd hoc est in signū antiq⁹ legis: qd sicut vna mappa tes
ta ē sub alta i altari: sic antiq⁹ lex recta ē sub nua. Sz alij assignant altaz
rōnē et dicūt: qd qñqz ptigit ex casu qd sacerdos iprouidus effundit de ca
lice sanguinē xpi: rō altare dñs tegi duplici mappa: sic qd iste gutte imedi
ate nō cadant super altare: sz qd cadāt sup mappas ex qb⁹ pñt extrahi. vñ
Innocē. dr. Altare debet esse duplici mappa tectū: et hoc sp est ver⁹. nñ
i die parascueus: tñc denudant altaria ppter reuerētiā xpi z mēoriā eius
passiōis: nam xps i cruce fuit denudat⁹: vt legit ibi. Dñs fuit sibi vesti
menta mea z c. Quare merito i ecclesijs xpi fidelīū altare isto denudat.
In signū hui⁹ qd ipse christus iesus in ara crucis fuit denudatus. Item
notandū: quare mulieres nō dñt tegere altaria neqz puellē. Nñ qd hoc
fit ob reuerētiā illius sacri i tali altari pficiēdi: videlz qd mulieres qñ
qz patiunt menstrū z sunt valde immūde. Vel hoc fit ppter specialem ef
fluxum sanguinis ipsaz: z qñ hñt illū effluxū tunc inhibite sunt ab igne
su eccle: z si nō dñt hñe ingressum eccle eo minus debent adesse spara
tioni altariū: nisi in claustris monialiū vbi bene potest fieri. Notandū
lia dr. (Canonis eloquia) vñ canon in greco idem ē qd rñ i lino: Nñ den
uat canonit⁹: z dñt canon. i. rñ z ycos custos qñ custos regulari siue cu
stos regulari. qd canonit⁹ dñt ē regularis z obfuator suaz regulari: z eas
nō excedere. vñ illa pba dicunt canon: qd regularit canon dñt pferri z si
ne alta voce. Lutus ratio est: quia si sacerdos pferret alta voce tñc laici
circumstantes ex continua auditiōe possent addiscere et pferre illa p
ba in comestionibus ipsorum: sic qd tunc fierent in aliquo inconueniētia:
sicut legitur qd temp beati Gregorij pape quidam sacerdos erat qd sem
per alta voce canonem pferēbat: ita qd circumstantes addiscēbat talia
verba canonis: et postea in eoz comestionibus qñ comedebat pferēbant:

*Quare altare
regit nō dñt
mappa tectū*

*Quare altare
regit nō dñt
mappa tectū*

*De isto pcepto
regit nō dñt
mappa tectū*

pba canonis: ita miraculose panis uertebat in carne ita qd illi ex fractu-
 ra dei fuerit psumpti p igne gehene. Sicut pba canonis nō dñr nimis tar-
 dē pferri: ita duplex ē rō. Pba ē pfiguratio antiq legi; i qē mādatū come-
 dese agnū paschale festinant. Scda rō ē: nā si nīs tarde legeret canō tūc
 dyabol⁹ mille artifex posset iducere sacerdoti malas cogitantes: z g sa-
 cerdos dē cāutus i legēdo canonē. sic q medio mō se hēat et ordinate
 legat sic qd nō nimis cito legat: nec etiā nimis diu in eodem moreretur.
 ¶ Alio notādū ē casib⁹. qz p m⁹ ē iste: si sacerdos psecraret oblatā fa-
 ctā de tritico mixtā cū siligine missam totalit pificēdo: ita dubitaf vtruz
 sit credēdū illā hostiā eē psecratā. rñr. hostiā de tritico psecrari z siligie
 itelligit tripliciter. Primo mō q ibi pl⁹ ē de siligine qz de tritico: tūc dī q ta-
 lis panis nō pōt psecrari. Scdo qd intm sit de siligie qz de tritico: ita
 q sint eqli mēsurā: tūc dī q itez tal panis nō pōt psecrari. Tercio q pl⁹
 bz d tritico z mīn⁹ d siligine: ita q siligo nō pōt iudicari i pane: tūc pōt cō-
 fici a sacerdote z psecrari: s; tñ eo sciēte ipe sacerdos peccat mortāl z eū
 optet penitere z teneat pferri z puiam agē. Scds casus ē iste. ex q corp⁹
 z sanguis xpi apparēt sub specieb⁹ certis sensibilib⁹. vt corp⁹ sub spē pās
 z sanguis sub spē vini: tūc dubitaf vtz fractio z ille son⁹ ibi fiat i corpe
 xpi vel i pane vel i accitib⁹. Nō i corpe xpi: qz illud ē idiuisibile: nā i qlibz
 pre hostie psecrate ē iteger z tot⁹ xps sicut p nobis pepēdit i ara crucis
 imo si i ptes mille diuideret tal hostia: tūc i qlibz pre xps ē iteger sicut i
 tota hostia: g son⁹ nō causaf i corpe xpi: sicut nec fractio: nec etiā i pane cū
 panis sit trāsmutat⁹ i verū corp⁹ xpi: nec i accitib⁹: qz accitia de se non
 faciūt sonū. Ad hoc rñdēt docto. sacre sc̄pt. q fractio seu son⁹ ē in accitib⁹
 bus. Tūc ad rōnē i oppositū qñ dī: tñ accitia p se nō faciūt sonū nisi cum
 eoz subiectis. Abi rñdēt q hoc nāl r ē vtz vbi accitia inhesiue sūt i subie-
 ctis. S; ē sec⁹ i hostia psecrata: qz i tali hostia psecrata accitia supnatu-
 ralit stant sine subiectis. ¶ Tertio casus ē: vtz sacerdos possit satiari z in-
 ebuari ex corpe z sanguie xpi. Rñr q nō: qz iam panis trāsmutatus est i
 corp⁹ xpi z vinū i sanguinē: z hoc nō iebuat nec satiat cū sit spūale qddā
 S; tñ si fieret inebuatio tūc hoc eēt ex accitib⁹ z ex solo sapore panis z
 vini: z nō eēt de substantia panis z vini qz sūt trāsmutata i corp⁹ z sangui-
 nē xpi. Quart⁹ casus. vtz sacerdos diuidēs hostiā psecratā an ibi corp⁹
 xpi diuidit i accitia. Nō corp⁹ xpi: qz ē idiuisibile z icorruptibile: z etiā
 nō accitia qz talia stāt sine subiecto supnaturalit. Rñr q corp⁹ xpi diui-
 dit: s; nō diuisiōe reali: qz tal apud xpm glouificatū ē ipossibile. Sed dī
 uidit diuisiōe q quali intellēctui humano ē supuentēs: nā tñ qlibz pre ho-
 stie psecrate ē integrū corp⁹ xpi, sicut istud pōt etiā ex naturalib⁹ psuade-
 ri: qz videmus ad sensum q si frangat speculū i plures ptes tūc i qlibet
 speculū manet integra imago: nō speculū diuidit nō imago: sic accitia nō
 corpus xpi diuidūtur. S; eodē mō i diuisiōe hostie manet integrū corp⁹
 xpi: vñ sumit vn⁹ sumit mille et tantū isti qz illi nec sumpt⁹ absumit.
 Quint⁹ casus ē: vtz corpus xpi psumit dū a multis accipit. Rñr q xps

Summula Raymundi.

nō psumit s; manz ieger. s; sola spēs panis psumit nec xps dīminuit q; mītrudie psonaz recipiētū. Prio declaratōe istū pōt sic sumi ex mī: vt si icēdat vna cādela z vteri⁹ mīte alte cādēle icēdant ab eadē cādela: itē illa cādela nō dīminuit: g; a fortiori sic fit i corpore xpi. Serius casus: quō corp⁹ xpi sumit⁹ a bōis z a mal⁹: cū tñ xps i se ē bon⁹. nū q; corp⁹ xpi sumitur a bōis ad salutē: a mal⁹ sumit⁹ ad etnā dānatiōz. s; dicit⁹ qd sic op⁹ pōt te cause erūt i vna z eadē re. Nū q; hoc nō vidē ē icōueniēs q; oppositē cause sint i vna z eadē re: vt pz i nātū⁹. z picipat⁹ pz i flore q; pōt apib⁹ succū q; ad pductionē mēl⁹: z pōt araneē iuccū q; ad gñationē venem⁹: et sic i vna z eadē re sūt oppositē cause: sicut hoc pz i igne q; dissoluit z pgregat siue pglutinat q; ignis dissoluit plūbū. z pgregat siue pglutinat lūcū: sed hoc fit respectū diuersoz obiectoz: z cū istū fit i naturalib⁹: g; multomagis pōt fieri i supnaturalib⁹: vt pz. ij. d. gñatiōe: vel dōm q; h⁹ nō ē ex pte cor⁹ pōis xpi s; ex pte sumētū alit⁹ z alit⁹ dispositoz. Septim⁹ casus qre sacerdos h; spāles gestus qñ vult psecrare hostiā: sic q; tē fac plura sū: v; delz eleuādo eā. sicut z calicē ab i⁹ inocēt⁹ sup expōnē mīsse: q; facta psecratōe ipse sacerdos eleuat corp⁹ xpi i signū ill⁹ q; corp⁹ xpi fuit eleuātū i ara crucis. Qñ etiā dicit⁹ inocēt⁹ qñ spēs fuit extēsus i colūna vt dūcūz itueret illū spētē liberaret a morsu spētino. i. a diabolo. Sic xps fuit extēsus i ara crucis: vt dūcūz itueret eū liberaret a morte spētino. i. a diabolo. vñ subdit inocēt⁹ cauedū ē ne sacerdos eleuet corp⁹ xpi alte z signat⁹ hostiā: nisi p⁹ fuerit psecrata: q; si antea eleuaret tūc ppls adorare posset: z ibi pmittere ydolatriā q; ibi adhuc nō ē psecratū corp⁹ xpi. Octau⁹ casus ē iste an sacerdoti dubitāt quō pōt fieri trāsmutatio panis i corp⁹ z trāsmutatio vini i sanguinē xpi possit aliq; pualio dari. Nū aliq; pualio pōt illi dari quō panis trāsmutat⁹ i corp⁹ xpi z vinū i sanguinē xpi: z hoc sic. q; qd pōt sūt ifertor hoc etiā pōt sūt supior vt dicit⁹ autor libri causa rū: s; sūt ifertor pōt q; mutat vñā spēm i aliā. q; mutat nutrimentū panis i carnē z nutrimentū vini i sanguinē. g; pculdubio multomagis pōt sūt supior facere q; ē i p⁹ autor. Ultim⁹ casus ē. quō pōt fieri q; nō ad sensus videmus trāsmutationē vini nec realit⁹ sentim⁹: cū tñ visus nō decipiat circa ppriū suū obiectū. Pōt tñ q; sensus decipit multiplicat circa ppriū suū obiectū. Nā videm⁹ ipm solē matore ē ē mane z d; vespe q; i meridie: qñ tñ sit etnā dē magnitudis: sic etiā illi hīstriones z icātarozes decipiūt visū qñ faciūt ex calamo spētē sic pz d; mag⁹ pharaōis q; hoc mō puer tēst⁹ vit⁹ gas i spētes. z idē apparet i baculo q; stat i aq; s; i se rect⁹ tñ apparet esse curu⁹. Cū g; facit hoc creatura ifertor: g; multomagis de hoc facere pōt: z sic est hic finalit⁹ dicēdū q; nō est icōueniēs q; aliud videm⁹ q; est: q; videmus albedinē: tñ est ibi verū corpus dñi nri i tēsu xpi. quare dicit sacra scriptura. A dño factū est illud: z est mirabile in oculis nostris.

De variis piculis incidentibus circa officium missae

^{.i. tpatum} Vinum conditum vel commixtum speciebus

^{sup. aromaticis.}

^{.i. celebratione divini officij}

^{.i. vinum acetosum}

Ad domini mensam non accipias: nec acetum

^{venenosus .i. aliquid hmoi}

Si crinis vermis vel tale quid in calicem sit

^{.i. cecidit sup. tunc tu sacerdos sup. et ego raymundus}

Lapsum: sepe laues. que dico lotio tui

sacerdotis ^{ut est mu'ca vel aranea}

At te sumatur: et non substantia rerum

^{.i. substantia ego raymundus sup. ardentem}

Hanc in piscinam volo proicias vel in ignem.

^{.i. narravit ex casu. i. faceres.}

Si deglutiens que dixi forte creares

^{nauseam}

^{.i. aliam infirmitatem}

Indebite tibi vomitum: vel quod te ledere posset

^{.i. officium misse}

^{aliquo tpe}

Non celebres missam sine libro canonis unquam

^{sup. sacerdos .i. vinum i calice consecratum madefacta}

Si super altare fundas calicem: fuge tincta

^{sup. fuge sup. madefactas}

Linthea vel mappas sacras: quas sepe lanabis

^{.i. in calice}

^{sup. lintheis vel mappis madefactis}

In calicis vase: quod ab his fluit hoc bibe totum

^{.i. ptes mappae sup. tu sacerdos}

^{.i. p'ndisti}

Frustra reservare debes ea que maduisti

^{sup. frustra .i. in loco p'secrato absconde}

Ac ea perpetua sub claue reconde. sed illud

ego raymundus ^{sup. missam}

^{sup. de tali crimine}

Consulo ne celebres donec facias satis inde

C In hac pte autor ponit alias regulas observandas circa p'secrationes
corpore et sanguis xpi. Et dividit illa p's i duas ptes. In primo facit hoc
qd dictu e. In scda pte ponit aliquas r'sas d' celebratione missar: scda ibi Ad
celebres. Et stat r'us l're s'c in q'bus regulis. Quay prima est talis. Sa
cerdos volens celebrare no debz celebrare cu vino codito. i. cu vino mixto

*De variis
periculis in
sibis officium
misse*

Summula Raymundi

*Quid dicit
sacerdos huius
ad celebrandum*

spedeb⁹ nec cū vino acetoso: s; d; sp recte vinū purū existēs i sua nā pā
Scōa rīa tal⁹ ē si crinis aliq; vel arena vel aliq; ali⁹ p̄mis venenos⁹ iue
niet i vino p̄secrato: tūc ip̄e sacerdos d; lauare calicē z hūc p̄mē vel crī
nē p̄sciet i piscinā siue i aquā fluminalē vel i ignē: z capiat siue bibat solū
lotionē z nō crinē vel p̄mē: q; ex hoc icidēt i nauseā vomitū faciēdo z sic
tē fieret mai⁹ scādālū: v; crinis d; p̄buri cū lūme altarj: z ex līaz d; poni
i loco p̄secrato z resuari p̄ reliquijs. Tertia rīa ē tal⁹: q; sacerdos nūq;
d; celebrare missā cū libro i q; n̄ h̄ p̄ba canonis: posito et illo q; sacerdos
sciat canonē cordeten⁹ seu exteri⁹: z rō ē: q; sacerdos ex cogitatōe mēris
rūp̄t z agitaf ita q; nō p̄t ordiare dicē illa p̄ba: p̄t illū scādālū euitādū
tūc sacerdos d; h̄re missale. Alia rō ē: q; dyabol⁹ q; ē mille artificez inducit
diuerfas cogitatōes sacerdoti faciēs eū errare: q; sacerdos d; h̄re libru;
Quarta rīa ē tal⁹: si sacerdos ex negligētia effūderet sanguinē xp̄i sup li
theamina altarj: tūc ip̄e sacerdos d; illā p̄tē mappē sugere z m̄foriēs la
uare p̄tes madesfactas: z illā lotionē d; ebibere: z p̄ hoc p̄tēclās mappē
d; abscidere z i loco p̄secrato resuare. Quinta rīa ē tal⁹: q; sacerdos q; pa
git illā negligētiā nō d; celebrare nisi pu⁹ peniteat z satisfaciāt p̄ tali ne
gligētia. Circa līaz p̄rio ē notādū. q; docto. sacre scriptu. tractatēs illā
mān circa. līij. sniaz dicūt q; mā h̄mōi sacri q; ē p̄uertēda i sanguinē xp̄i:
ē naturale vinū vitis: z illa p̄tio p̄bat sic: q; cū vino xp̄s hoc sacm p̄secrā
do instituit: vt h̄t Mat. xxvj. z. j. ad Lhōf. xj. agit h̄mōi vinū d; obferuari
i celebratiōe missaz. Et q; seq̄t correlatiōe q; d; vino pomoz vel p̄roz nō
d; fieri p̄secratio hui⁹ sacri: z rō est: q; n̄ ē naturale vinū. Scōo correlatiōe
seq̄t q; de vino vere acetoso n̄ d; fieri p̄secratio h̄⁹ sacri: q; vinū vere ace
tosum nō ē vinū: iō nō ē naturale vinū: q; ex p̄nti cū eo nō d; fieri celebra
tio missē. Dictū ē notant⁹ vere) q; si vinū eēt ali⁹ mō stipticū siue p̄dulo
sum z nō totāl⁹ eēt acetosum: tūc tpe necessitat⁹ cū eo licitū est celebrare
Tertio correlatiōe seq̄t q; cū agrestia nō d; fieri cōsecratio sanguis xp̄i
hoc correlatiū p̄bat sic: q; agrestia solū ē i viridi vino z de facto nō est
vinū: ideo nō debet fieri celebratio missē cū agrestia: q; agrestia nōdā ma
turebit. Et illa materia ē doctoꝝ circa. līij. sniaz. Scōo est notādum q;
h̄mōi natural⁹ vino d; modicū d; aq; adm̄icēti. z rō p̄m aliq; docto. ē: q;
dñs iesus xp̄s credit hoc sacm ita p̄secrasse: s; Damascē. Et q; hec ē rō:
q; cōis p̄suetudo terre sc̄e ē nō bibere vinū nisi līphatū p̄t ei⁹ fortitudi
nē excellētē: z iō dñs i cena qñ hoc sacm instituit fecit p̄m vīz regiōis
īta q; dedit discipul⁹ suis vīnū līphatū: z iō eandē formā quā dñs instituit
etia tenemur seruare. Tertio notādum ē. q; si crinis vel venenis veneno
sus (sicut aranea vel musca) iueneret i calice p̄secrato hoc p̄m sc̄m Lhō.
p̄tigit dupl⁹: v; añ p̄secrationē v; p̄⁹: si añ p̄secrationē tē illū vinū effūdū
rur z aliū vinū accipit z d; nouo celebrat: sic tñ q; sacerdos pu⁹ d; mīda
re suū calicē vaide diligent⁹ z bñ. Si at hoc p̄tingit p̄⁹ p̄secratioz tūc sa
cerdos d; facere p̄m q; autoꝝ līa docet. s. q; d; p̄bure illū p̄men v; ad
aquā fluxibilē p̄scere z solā lotionē d; sumere: s; tñ si sic eēt q; sacerdos

eet tã grosse pplexiõis ita qd nō timet vomitū tūc pōt sumere sub stātia il-
 loz sūmū: qd vī miraculose qd qdā sacerdos i psecratōe deglutit ara-
 neas postea p multos dies i minutis sanguis aranea erunt vultū: s; n
 sacerdos nō ē grosse cōplexiõis ita qd tūc nāusea tūc nō d; sumere sub stā-
 tia corp: s; lotiõez vt s; dñe. Quarto ē notādū: si sacerdos inuenit ven-
 enū i calice: tūc ibi dubiū ē qd ēt faciendū. Ad hoc rñd; s; tho. qd sacer-
 dos nullo mō d; sumere tale venenū s; d; fundere i asculū z valde cau-
 te reſuare z ad locū sacz reponere: z d; valde bñ calicē mūdare: z calicē
 mūdato d; nouo ifudat vinū z pſecret z postea aſſumat. S; tñ aliq docto-
 dicūt qd ipe sacerdos deberet sumere illud venenū. In oppositū āt ē san-
 ctus tho. p p hūane nature fragilitatē. Quito ē notādū: si sacerdoti ex
 negligētia acciderit qd effuderet vinū psecratū p duas mappas: qd dēat
 facere. Rñr qd ipe sacerdos ptes mappę medefactas d; sept lauare sup
 calicē z d; illā lotiõē sumere ad se: z illā negligētiaz d; pñ pñterit z nō
 celebrat nisi pñ faciat pñtēdo: qd āt sit pñtia pñtēbit. i. Sexto notādū
 ad qd valeat missa i pñs holb; deuote z sine pctō mortali ad missaz veniē-
 tiū. Rñr qd i pñs spālī t decē gfe i ferūt: qz prima talis est. qd pctā eis ibi
 dimittit. scda qd ibi spālī rēplebūt. tertia qd i pñs oīz corā dei pietate
 exaudīt: qzta qd oratio ipsius sacerdot; p eis exaudīt. qnta qd ipsi i picu-
 lo mort; securiores est illd attēdēdo: sexta qd purgatorū illoz hoīm mī-
 norat: septio qd angeli cū his hoīm; hīare solēt: octaua qd frutes illoz
 hoīm augmētāt: nona qd isti hoīes i fide catholica roborant: decia qd ma-
 gnū gaudū corā deo eis i perrabūt. Septio notādū. Ista d; fundas vñ
 effusio calic; sit mul; mōis. Uno mō qd effudit i tāra qstitate qd stillat su-
 per tabulā altaz vel effudit i modica qstitate qd nō stillat sup tabulā altaz
 ris: i pñlo mō: tūc tabule altaz dñt ligi: z postmodū dñt radi cū cultello
 z p hoc cineres illi; abscondi vel abascondi dñt i loco reliqaz reſeruati
 Et sic eodē mō ē faciendū d; corpē xpi si sup terrā ceciderit. Si āt stillat i
 modica qstitate: ita qd nō pñtāseat nisi p vnā mappā: tūc sacerdos sic ne-
 gligēs d; penitere tres dies i pane z aq; z d; se abstinere a celebratione
 missaz donec peniteat. Si āt pñtāseat duas mappas tūc ipe sacerdos d;
 ieiunare z penitere sex dies i pane z aq; z itez se abstinere a celebratiōe
 missaz donec satisfecit d; crimine ppetrato. si āt p tres mappas tē ipe sa-
 cerdos d; ieiunare z penitere nouē dies i pane z aq; z se itez abstine a
 celebratiōe missaz: si āt sanguis xpi stillauerit p quoz mappas vñ p pñs
 ita qd attingit tabulā altaz. tē ipe sacerdos d; ieiunare i pane z aq; .xxx.
 dies: z se itez abstinere a celebratiōe missaz donec peiteat. Si āt sanguis
 xpi ceciderit sup frā. tē ipe sacerdos d; ieiunare i pane z aq; .xl. dieb; z se
 abstinere a dño officio misse donec peniteat. Si aut corp; xpi caderet su-
 per terrā. tē itez ipe sacerdos d; penitere p .xl. dies z ieiunare i pane et
 aq; z abstinere se ab officio misse donec peniteat. z hoc ē dñtēdo i nocētis
 Et tñ notādū. dubitaret qd: vñ i trāsmutatiōe vini i sanguinē vinū to-
 talit; annihilat: s; i trāsmutatiōe panis i carnē. Ad hoc rñr qd vinū de-
 ſinit cē: nō tñ annihilat i trāsmutatiōe totali: qd i tali trāsmutatiōe tūc

ne opto

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

Summula Raymundi.

nro trāsmutatiois ē ens: qz corp⁹ ⁊ sanguis xpi. s. i. naturalī trāsmutatio
 ne termin⁹ trāsmutatiois ē simplr nō ene. S. d. dices: oē qz desinit esse
 hoc annihilat: s. vinū desinit eē. g. zc. R. n. qz aliqd desinere eē intelligi
 duplr: vel i se vel i ordine ad altud: mō d. qz i annihilatiōe sive trāsmuta-
 tiōe i se bñ vez ē: s. i. trāsmutatioe vint i sanguie z vinū desinit eē i ordine
 ad altud: qz i ordine ad corp⁹ xpi. ⁊ pbat hoc i sili: ponat qz d. s. faciat hanc
 dīspōnē cū hūana nā: qz q̄cito hō moriat icpiat creari angel⁹ ⁊ tūc hōis
 destructio ē angeli creatio: ⁊ sic tunc illa destructio nō ē pprie annihila-
 tio: qz ē i creat urā: eo qz succedit hōi: ⁊ sic etiā fit i trāsmutatioe vni ⁊ pa-
 nis. Ultio notādū d. casib⁹. Prim⁹ est iste: an angel⁹ possit mouere corp⁹
 dñi localit⁹: ⁊ vidē qz sic: qz qdqd pōt p̄t i ferioz hoc multo mag⁹ pōt p̄tus
 supior: s. p̄t i ferioz p̄t mouere cor. xpi localit⁹. s. hō: g. m. s. mag⁹ p̄t p̄tus
 supior. s. angel⁹: s. i. oppositiū arguit: qdqd nō hz p̄tute p̄ficiēdi corp⁹ xpi:
 hoc nō pōt mouere corp⁹ xpi: s. angel⁹ ē hīdō: agt s. pōt mouere cor. xpi.
 Maior ē nota: s. minor pbat: qz angel⁹ nō pōt p̄ficere corp⁹ xpi. v. d. d. d. d.
 g. neqz pōt mouere localit⁹. Intellige qz nō mouet motu p̄fectiōis sue p̄-
 creatiōis: tñ pōt mouere alit⁹ sicut ⁊ reliq. corpa: sicut mouet celū ⁊ p̄tā in
 ipso: qz hī nō creauit. Ad rōnē p̄cedit maior ⁊ negat minor. s. qz hō mouet
 corp⁹ xpi: s. hī mouet sp̄z p̄tō ⁊ nō corp⁹ xpi. cū ipse d. s. sit imobil⁹. v. d. d. d.
 phisicor. Et ex illo tūc p̄z qz nō vez ē dicere qz ipse hō eleuat corp⁹ xpi: s.
 eleuat sp̄m sub qz cōphendit vez corp⁹ xpi. Secus casus ē iste: an aīa xpi
 possit mouere corp⁹ xpi. Ad hoc breuit⁹ tūc qz nō qz aīa xpi est ens natu-
 rale: corpus autem christi est supernaturale: modo ens naturale nō potest
 mouere ens supernaturale. Quod autem naturale non potest mouere su-
 pernaturale ē p̄z ex dictis philosophi i variis philosophiē passib⁹ qz iū agēs
 et paties d. ē p̄positio: que int illa nō repit. Tertius casus ē iste: si vna
 hostia esset tecta sub mappa ⁊ sacerdos desup p̄secrat duas vel tres: tunc
 dubitatur vtrum illa hostia tecta sub mappa etiā esset p̄secrata: Ad hoc
 respondet qz non: qz p̄secratio nō habet effectū nisi ad intētiōē p̄secran-
 tis: sed ad illā hostiā ibi tectam sub mappa consecrans non habuit inten-
 tionem: ideo nec cōsecratur. Et ideo quando greci consecrant tunc accipit
 vnt panē quem cauant seu p̄forant in medio: et quicquid in circulo conti-
 netur hoc reputant p̄ corpe xpi: et hoc dant p̄ p̄foratōē panes b̄dictos
 ⁊ si aliqd extra circulū inueniret: tunc illud corā eis nō est panis b̄dict⁹.
 Quartus casus. vtrū sacerdos pōt cōsecrare vnam guttam vel duas in
 calice ⁊ alias non. Similiter an possit consecrare vnam ptem hostie ⁊ a-
 liam nō. Ibi est magna dubitatio siue difficultas ratione confluribilita-
 tis vni et ratione compactionis panis. Vt tñ in veritate: si sacerdos in-
 tendat consecrare solum vnam guttam: tunc consecrat vna solam guttā
 sifr si intēdit p̄secrare solā vna pte in hostia tūc p̄secrat solā vna partem.
 Sed dices: qz tñ ibi ptes in vna p̄stunt. R. n. qz hoc nō impedit: qz
 adhuc deo gloriozo p̄stat que p̄ sit p̄secrata et que nō. Quintus casus
 si aliqd sacerdos ex negligētia effunderet sanguinē christi ad palliū pau-
 peris vel ventus flaret hostiam cōsecratā in palliū paupis. tūc ex ista h̄

an aīa
 possit mouere
 corp⁹ xpi

R. s. o. h.

q̄ loca sacra dñt radi: et in locū reliquiarū reponit: tūc dubitat an sacerdos
 tenet paup̄ p̄soluere palliū: vel illi p̄ illo aliquid facere. Rñdet q̄ paup̄
 si nollit carere pallio: et ip̄o sacerdote aliquid hñre: tunc sacerdos tenet pau-
 perem p̄soluere vel illi p̄ illo sacrificare. Si autē sacerdos esset non hñs
 et tñ ip̄e paup̄ nollit carere pallio: tunc ip̄i cristifideles facientes rñme-
 dia animarū dñt palliū paup̄ p̄soluere. Sextus casus. si sacerdos testis
 stomacho in cellario alicuius cuius crñs indutus habitu sacerdotali tege-
 ret vinū cū mappis et modicū d̄ aqua infunderet in plenum vas vini et le-
 geret missam et consecraret vas vini: tunc dubitat quid sit faciendū d̄ vi-
 no: et vtrum tale vas vini sit cōsecratū. Rñdetur q̄ si ip̄e sacerdos debite
 platōne verborū seruauerit: et intētiōe cōsecrandi habuerit: tunc illud
 vinū totaliter est consecratū in vase: sed illud vas debet q̄ presbyterū et
 suos parrochiales cōparari et in cōmuniōe cristifidelium ministrari. Et ci-
 uis nō debet vendere vinū p̄secratū: q̄ tūc cōmitteret sy moniā et eo qd̄
 res sacras vēderet. Septimus casus est: si sacerdos indutus vestimen-
 tis glorie siue ecclesie intrans forum vbi panes vendūtur: et incipiat lo-
 qui verba tanonis bñdictiones faciendo super panes. tunc dubitatur an
 isti panes sint p̄secrati. Rñdetur ad hoc q̄ si ip̄e debite platōne verborū
 et intētiōe p̄secrandi habuerit: tunc isti panes oēs sunt cōsecrati. Sz
 diceret an pñt tunc p̄statores illos panes vendere. Respondet q̄ non: sed
 x̄p̄fideles debent cōparare illos panes cum plebano et sacerdotibus pñt nu-
 triri ex eisdem panibus. Octauus casus est: si sacerdos volens bñdicere
 placentas: et incipiat et consecrēt oēs placentas in corpus cristi: tūc du-
 bitatur vtrū teneatur soluere placentas. Ad hoc rñdetur q̄ sic: si ip̄e sa-
 cerdos est habens: si vero non habet: tunc ip̄i cristifideles debent p̄sol-
 uere: vt supra dictum est. Sed omnes tales grauissime peccant. Vltim⁹
 casus: vtrum sacerdos cecus possit celebrare missam dummodo debite et
 complēte sciat officium suum extertus. Rñdetur fm̄ plures q̄ sic: sed ta-
 men ip̄e debet habere sacerdotē videntem et assantem sibi qui dirigat et
 regat ipsum adiungendo ei hostiam et calicem vt debite valeat eleuare:
 et alia que dñoscantur diuinum officium perficere.

Nota

Nota
p̄secrati placIn sacros
arg posset
celebrareDe sacros
miania mha

sup. tu sacerdos sup. dñi .i. sacrificatum
 Quando leuas calicem post corpus sanctificatum.

sup. in tali calice .i. regis cōuenientius
 Si vinum vel aquam non inuenis: aptius illa

.i. cito in celebrando .i. p̄fectudo
 Protinus infundas et procedas velut est mos

.i. resumendo .i. secundo
 Quā super oblatam textum recitando secundo

sup. ex tali negligentia
 Canonis inspicias: ne plebi scandala fiant

Summula Raymundi

Canonis ad finem si venisti: duo dicta
^{.f. vini & aqua}
Infundas. dimitte cruce panis. calicis non
^{.f. benedictiones sup. dimittas}
^{sup. ego raymundus} ^{.f. consecratu}
Nolo leues corpus domini nisi sit benedictum
^{.f. in altu mandat sup. ecclesie. f. seruari}
Aut calicem sursum: sic precipit ordo teneri
^{sup. tu sacerdos tale vas sacri} ^{.f. secundario}
Quando lauas calicem si vis celebrare secundo
^{sup. de tali lotio} ^{sup. tuos} ^{.f. sugendo}
Non sumas quicquid: digitos nec in ore lauabis
^{.f. nō ad scdā missam} ^{sup. misse}
Non ad opus reliquum seruetur lotio prime
^{sup. prima} ^{sup. xpiano}
Lotio nam talis dabitur cuiusque fidei
^{.f. festa dies} ^{.f. bina vice} ^{.f. celebrare}
Officiata dies vult te bis dicere missam
^{corp⁹ mortuū sup. sit} ^{sup. funus sit} ^{sup. missa}
Si funus presens: si nullum sufficit una

Hic autor ponit alias regulas siue p⁹uasides circa sacm eucharistie ob
seruandas: & diuidit ista p⁹ i duas: nā i prima autor facit qd dictum est
In scda autor ponit aliquas r⁹as de elevatione corp⁹is xpi. Scda p⁹o ibi.
(Nolo leues) p⁹ima pars adhuc i duas. Nā p⁹io ponit quasda p⁹uasio:
nes circa sacm eucharistie. In scda p⁹te ponit quadā doctrinā q⁹ seruandā
ē i celebratione missarū. Scda ibi (Officiata dies) Et stat p⁹us l⁹e in
quorū regulis. Prima ibi (Nō leuas calicē) & est talis. Quicquid leuas ca
licem post corpus xpi p⁹secratū ostēdo ipi p⁹p⁹o fm q⁹ mos ē: si tunc nō
inuenias vinū vel aq⁹m in calice tūc repēte & secrete dēs infundere vinū
& aquā: & debes resumere verba canonis q⁹ spectant ad p⁹secrationē vini:
& hoc fiat secrete ne scandala fiant i p⁹p⁹o: & tūc vlt⁹erius dēs signa & cha
racteres facere q⁹ spectāt ad calicē: s⁹ illa s⁹ q⁹ spectant ad hostias debes
obmittere. Scda regula tangit ibi (Nolo leues &c.) q⁹ est talis. Nūq⁹ de
bes leuare hostiā nisi p⁹secratā: nec calicē nisi sit p⁹secrat⁹. Ad huius est
q⁹ si leuares an p⁹secrationē: tūc hoies astātes adorarēt illū panē tanq⁹m
deū: & sic cōmitterēt ydolatriā: & si hoies stantes p⁹ntes in diuino offi
cio misse suspitionē h⁹rent d⁹ aliq⁹ sacerdote p⁹ctōre q⁹ nō p⁹secraret corpus
xpi: illi deberent sic orare. Adoro te iesu xpe q⁹ redemisti mūdū quē cre
do latere sub specie panis quam video &c. Tercia regula tangitur ibi.

*Quo no inuen
itur vinum et
aqua in calice
qd facit p⁹*

(Quia lauas calicē) q̄ ē tal. Si laueris calicē post cōiōnē ⁊ vis adhuc i eadē die seſ celebrare: tūc nō dēs ſumere lotionē vltimā: nec dēs fugē digitoſ ſz da ſolari miſtrātī. Ad hui⁹ ē: qz ſacerdos dz leiuno ſtomacho celebra- re: ⁊ tūc ſumeret illā lotionē vbi ē vinū incoſecratū nō maneret leiun⁹. Quarta rſa tangit ibi (Mſciata dies) q̄ talis eſt qz ipſe ſacerdos i die of- ſciata. ſicut ē i feſto brē katherine ſcti Nicolai ⁊ ceteris. ſi aliq̄d ſunus eſt p̄is pōt duas miſſas celebrare: vnā de ſctis ⁊ aliā p defunctis. et caute ſe regat: ita qz ablutionē pume miſſe nō ſumat. ¶ Circa ſſam ē notādum: qz poſtqz ſacerdos eleuauit corpus xpi: tūc ſtat i altari cū duob⁹ digitis cōiū- ctis. ſ. cū pollice ⁊ indice. Et h⁹ aſſignat multiplex rō. Quaz p̄ia talis ē nā ſi aliq̄ p̄icula corpis xpi adhuc adhereret digitis: qz tūc ſacerdos cauti⁹ ⁊ ſecuri⁹ referuaret illā p̄icula cū digitis p̄ictis. Secda rō ē. ob reuerētiam leſu xpi: eo qz nihil tāgar aſi lotionē niſi corp⁹ xpi: xq̄ eſt nobiliſſimū. Ter- cia rō ē: qz p̄ indice q̄ lōgi⁹ ē pollice itelligit deitas: ⁊ p̄ pollice itelligitur ipſa humanitas: ſz illa duo ibi p̄iūgiū: nō ſi ſignū ill⁹ ſit p̄iūctio illoz duo- rū digitorū. Quarta rō eſt: qz p̄ indicē itelligit fili⁹ dei: et p̄ pollicē in- telligit p̄: modo pater coniungit filio: ⁊ ecceuerſo filius patris: qz fili⁹ fuit obediens patri vſqz ad mortē philippe. ij. Quinta ratio ē ſp̄ial: nā p̄ cō- functionē illoz duoz digitorū itelligit qz anima cuiuſlibet xpiſidelis in ſepabiliter eſt cōſucta charitati dei ⁊ c. Secda notandū qz ipſi ſacerdotes h̄nt diuerſas p̄uerudines i eleuando calicē. nam aliqui eleuāt eū coeper- tū ⁊ aliq̄ eleuant eū diſcoopertū. Diceret q̄ aliquis: vñ p̄ſurgit illa diuer- ſitas. Añdetur qz illi ſacerdotes qui eleuant calicē: p̄imo mō faciunt hoc in ſignū huius: qz qñ chriſtus inſtituit illud ſac̄m in cena: tūc iſte ſan- guis nō iuit viſibil: ita qz adhuc etius ſanguis latuit in corpore ſuo: et q̄ aliqui memorantes hoc leuant calicē coopertū. Sed poſt cenam vt in die paraſceues tūc ille ſanguis patuit ad oculū: et q̄ aliqui ſacerdotes mēo- rantes hoc leuāt calicē diſcoopertum: in ſignū hui⁹ qz ſanguis xpi i die pa- raſceues patuit et reſplenduit cunctis hominibus. Tercio notandū: qd vinū fundere in calicē (vt ſupra dictū eſt in p̄ima regula) itelligitur multipliciter. P̄imo qz nihil inueniat in calice: et qz tñ inueniat aquam vel qz tñ inueniat vinū. Si ipſe ſacerdos nihil inueniat in calice: tūc ipſe dz iſundere vinū cū aq̄. Si tñ inueniat vinū: hoc eſt dupl̄: vñ añ ſumpti- onē corpis xpi: vel poſt ſumptionē. Si inueniat tñ vinū añ ſumptionem corpis xpi: tunc ipſe ſacerdos debet inſundere aquā: dicere p̄ba cano- nis q̄ p̄tinet ad p̄ſecrationē ſanguis. Si aut poſt ſumptionē corpis xpi inueniat tñ vinū: tūc nō eſt neceſſariū: vt inſundat aquā: qz ibi adhuc eſt corpus ⁊ ſanguis xpi: nā ipſm vinū maxime facit ad p̄ſecrationē ſanguis: nō aqua aſi nō hz tantam neceſſitatē. Si aut inueniat ſolam aquā ante ſumptionē corpis xpi: tūc ipſe ſacerdos dz inſundere vinū ne illud ſac̄m diſindat: qz i ſola aqua ſacerdos nō pōt p̄ſecrare ſanguinē xpi. Si autē ſumpſit de illa aq̄ quā inuenit eſſe ſolam: tunc nō debet apponere vñum nec a principio p̄ſecrare: qz hoc ſac̄m ſolum a leiuno eſt ſumēdū. Quar- to notandū qz ipſe ſacerdos nunq̄ pōt complete celebrare tres miſſas i

Quia lauas calicē
post cōiōnē
et vis adhuc i eadē
die seſ celebrare
tūc nō dēs ſumere
lotionē vltimā: nec dēs
fugē digitoſ ſz da ſolari
miſtrātī. Ad hui⁹ ē: qz
ſacerdos dz leiuno ſtomacho
celebrare: ⁊ tūc ſumeret
illā lotionē vbi ē vinū
incoſecratū nō maneret
leiun⁹. Quarta rſa tangit
ibi (Mſciata dies) q̄ talis
eſt qz ipſe ſacerdos i die of-
ſciata. ſicut ē i feſto brē
katherine ſcti Nicolai ⁊
ceteris. ſi aliq̄d ſunus eſt
p̄is pōt duas miſſas celebra-
re: vnā de ſctis ⁊ aliā p
defunctis. et caute ſe
regat: ita qz ablutionē
pume miſſe nō ſumat.
¶ Circa ſſam ē notādum:
qz poſtqz ſacerdos eleuauit
corpus xpi: tūc ſtat i
altari cū duob⁹ digitis
cōiūctis. ſ. cū pollice ⁊
indice. Et h⁹ aſſignat
multiplex rō. Quaz p̄ia
talis ē nā ſi aliq̄ p̄icula
corpis xpi adhuc adheret
digitis: qz tūc ſacerdos
cauti⁹ ⁊ ſecuri⁹ referuaret
illā p̄icula cū digitis
p̄ictis. Secda rō ē. ob
reuerētiam leſu xpi: eo
qz nihil tāgar aſi lotionē
niſi corp⁹ xpi: xq̄ eſt
nobiliſſimū. Tercia rō ē:
qz p̄ indice q̄ lōgi⁹ ē
pollice itelligit deitas: ⁊
p̄ pollice itelligitur ipſa
humanitas: ſz illa duo ibi
p̄iūgiū: nō ſi ſignū ill⁹
ſit p̄iūctio illoz duoz
digitorū. Quarta rō eſt:
qz p̄ indicē itelligit fili⁹
dei: et p̄ pollicē in-
telligitur p̄: modo pater
coniungit filio: ⁊ ecceuerſo
ſilius patris: qz fili⁹ fuit
obediens patri vſqz ad
mortē philippe. ij. Quinta
ratio ē ſp̄ial: nā p̄ cō-
functionē illoz duoz
digitorū itelligit qz anima
cuiuſlibet xpiſidelis in
ſepabiliter eſt cōſucta
charitati dei ⁊ c. Secda
notandū qz ipſi ſacerdotes
h̄nt diuerſas p̄uerudines
i eleuando calicē. nam
aliqui eleuāt eū coeper-
tū ⁊ aliq̄ eleuant eū
diſcoopertū. Diceret q̄
aliquis: vñ p̄ſurgit illa
diuerſitas. Añdetur qz
illi ſacerdotes qui eleuant
calicē: p̄imo mō faciunt
hoc in ſignū huius: qz
qñ chriſtus inſtituit illud
ſac̄m in cena: tūc iſte
ſanguis nō iuit viſibil:
ita qz adhuc etius ſanguis
latuit in corpore ſuo: et
q̄ aliqui memorantes hoc
leuant calicē coopertū.
Sed poſt cenam vt in die
paraſceues tūc ille ſanguis
patuit ad oculū: et q̄
aliqui ſacerdotes mēo-
rantes hoc leuāt calicē
diſcoopertum: in ſignū
hui⁹ qz ſanguis xpi i die
paraſceues patuit et
reſplenduit cunctis
hominibus. Tercio
notandū: qd vinū
fundere in calicē (vt ſupra
dictū eſt in p̄ima regula)
itelligitur multipliciter.
P̄imo qz nihil inueniat
in calice: et qz tñ
inueniat aquam vel qz
tñ inueniat vinū. Si
ipſe ſacerdos nihil inueniat
in calice: tūc ipſe dz
iſundere vinū cū aq̄. Si
tñ inueniat vinū: hoc eſt
dupl̄: vñ añ ſumpti-
onē corpis xpi: vel poſt
ſumptionē. Si inueniat
tñ vinū añ ſumptionem
corpis xpi: tunc ipſe
ſacerdos debet inſundere
aquā: dicere p̄ba cano-
nis q̄ p̄tinet ad p̄ſecra-
tionē ſanguis. Si aut
poſt ſumptionē corpis
xpi inueniat tñ vinū:
tūc nō eſt neceſſariū: vt
inſundat aquā: qz ibi
adhuc eſt corpus ⁊ ſanguis
xpi: nā ipſm vinū maxime
facit ad p̄ſecrationē ſanguis:
nō aqua aſi nō hz tantam
neceſſitatē. Si aut inueniat
ſolam aquā ante ſumptionē
corpis xpi: tūc ipſe
ſacerdos dz inſundere
vinū ne illud ſac̄m
diſindat: qz i ſola aqua
ſacerdos nō pōt p̄ſecrare
ſanguinē xpi. Si autē
ſumpſit de illa aq̄ quā
inuenit eſſe ſolam: tunc
nō debet apponere vñum
nec a principio p̄ſecrare:
qz hoc ſac̄m ſolum a
leiuno eſt ſumēdū. Quar-
to notandū qz ipſe
ſacerdos nunq̄ pōt
complete celebrare tres
miſſas i

Nota bene

Summula Raymundi.

vno die nisi i naritate crist: z hoc e ppe certā cam: qz pila missa q cantat
 illa die desigt tps legi: z tps legi e illd tps qd fuerat a nq xps fuit natus
 siue icarnat: qz tūc ipsi hoies absolute vixerit: hinc legē: z gra nō dabatur
 eis: cū oēs ad lymbū iferni venerit: qz nlls potuit itare i gnu celo: z iō
 illa missa cātaf itenebuz. i. i media nocte. Scda missa q cātaf i diluculo
 siue i ortu diei respicit tps gfe: qz diluculū ē mediū nocti: z diei: z sic ipm
 tps gfe ē mediū saluatiōis z dānatiōis: qz possum? declinare ad diē vī ad
 noctē. i. ad saluatiōē vel dānatiōē: iterū q sum? i tpe gfe: z i illo tpe su-
 mus tā: qz dī brūs iohes i apoca. Vidi angelū vnu pedē i celo z aliu i ter-
 ra hntē: z iurauit p celū z p terrā z p oia q i eis sūt q p illud tps nō esset
 tps gfe. Apoc. x. Etia illa missa cātaf i ortu diei: qz desigt eccliam mi-
 litatē: qz debem? hic militare vt ambulem? i tenebuz ad lucē: vel sic. Il-
 la missa iō desigt eccliam mītatē: qz tps gfe ē nobilit? efficit? qz tps legi
 nō fuit nisi figura respectu tps gfe. Et i tali tpe gfe dēm? fortit? militare
 z pugre ptra antiquū hostē. i. diabolu: vt p tps gfe ad tps glie puenire
 mereamur: z q scda missa cātaf i ortu diei ppe tēp? gfe: z tal missa dīcitur
 maior solēnitare celebrari qz pma aut salte cū tāra. Tertia missa fit tps
 glie z eccliam trīphātē i celesti pīa. Et qz ibi ē sūma claritas: adeo illa
 missa dīcitur i meridie z cū maria solēnitare. Quinto notādū. qz ipse
 sacerdos pōt duas missas celebrare i vno die i sex casib?. Prio i die nati-
 uitatis xpi: tūc pōt celebrare tres missas: z nūq i alio tpe. Scdo pōt ce-
 lebrare duas missas i dieb? officiorū: v qd? dī pns lra. salte si fun? est pns
 z nō habuerit aliū sacerdotē. tunc pōt celebrare duas missas. Tertio qd
 adueniūt hospī: es. z si tūc sacerdos celebravit vnā missaz sine lōtōe ma-
 nuū pōt celebrare scdam missam cā hospitū. Quarto ppe ifirmos: vt si el
 set aliqds ifirm? quē sacerdos deberet cōicare z nō hset hostias psecratal
 z si celebrasset vnā missaz: pōt tūc i eodē die celebrare scdaz ppe ifirmos: vt
 psecraret hostias: z eos cōicare ne fieret negligētia i ppo. Quinto ppe ge-
 grinos: vt si veniūt pegrini tūc etiā pōt sacerdos pficere scdam missam.
 Sexto pōt duas missas celebrare ppe nuptias: qz si sacerdos celebrasset
 vnā missaz z adueniret spōsus cū spōsa z rogarēt p missa: tūc licitū est ipsi
 sacerdoti missaz scdario p eis celebrare: vñ si tales sūt. Natal fun? ho-
 spes lāguēs pegrin? Audētes faciūt missas celebrare scdas: vñ scbz ali-
 os dant isti sūs. Mortu? firm? spōsus: pegrin? z hospes. Vñ sinūt bē-
 nas celebrat dies dñi tres. Solū pbr̄ tēp: i3 lōtō sūpra sct sit. Septim?
 casus supaddit: z ē cōis i scdā mīse ecclia. i. q oēs illi sacerdotes pnt vno
 die bis celebrare missam q duas ecclias seu villas gubernāt qñ sacerdos
 tes alios hñe nō pnt. Vltio notādū ē d certis casib?. Prim? casus ē si el
 tpe hñe emali pgrigeret q sanguis xpi i calice pglaret: ppe frīg? intēsum
 quid eēt faciēdū. Rñdet Innocē. q qñ sic eueniret tūc ppe sacerdos dīcō
 iungere man? suas calici z mltū exalare cū fiatu z anhelitu suo: ita q ex
 calore natura si dissoluat glacies. Scds casus est ponat q aliqds sacerdos
 ifirmus celebraret: z p psecrationē tantū debilitet q vlti? nō possit
 celebrare: qd ē faciēdū eēt. Rñr: q si eēt aliqds sacerdos circūstās ille dī

Quid significat
 missa tunc
 celebrari

Sacerdos

considerare puncta ubi dimisit et ibi debet incipere et adimplere missam. Si autem ibi non esset sacerdos: tunc corpus Christi debet servari ipso infirmis et porrigi: quoniam est necessarium. Tertius casus ponatur quod sacerdos inveniat hostiam cruciantem propter miraculum aliquod: quod est ibi faciendum. R. hider. s. Hieron. quod hostia sanguinolenta non est sumenda a sacerdote: sed in reliquas sanctas est retinenda et tanquam reliquie in sanctuario reuerent est habenda. Quartus casus: si sacerdos volens consecrare corpus Christi dicat: hoc est corpus meum. de mittens se (em) tunc dubitat an consecrat corpus Christi. R. hider quod sic. quod se em non est de necessitate consecrationis: quod apostolus. I. ad Thimotheum. xj. non ponit. Et ratio est quod si de necessitate apponeretur: tunc ad appositionem illi deesset: sacerdotes non vere consecrasset corpus Christi: sed hoc est hereticum dicere. Sed diceret aliquis. quod tunc facit se em inter illa verba consecrationis. R. hider quod nihil aliud nisi quod ponit ibi propter verbum precedentium coniunctionem dicendo: accipite et manducate ex hoc ovis: hoc enim est corpus meum. Et se (em) de necessitate non ponit inter verba consecrationis: nisi si aliquis obmitteret frivole et ex intentione peccaret mortaliter: quod faceret contra statuta romane ecclesie. Quintus casus est: quare sacerdos debet hoc enim est corpus meum. et non debet hoc enim sit corpus meum. R. hider quod hoc verbum sit: importat quandam successionem seu transmutationem: sed hoc verbum est: importat permanentiam: sed in deo nulla est transmutatio nec ulla successio: sed pura permanentia. Sextus casus est: sacerdos debet hoc enim est corpus meum: hoc enim sit corpus meum. R. hider quod si diceret: hoc enim sit corpus meum. Sertus casus est: ponat quod sacerdos levando calicem cum sanguine consecrato incidat in magnam infirmitatem: sic quod calix cadat et tangat coronam capitis ipsius sacerdotis: utrum tunc corona sacerdotis et curis corone debeat abradere. R. hider ponat si eveniret casualiter quod turbo vel alius ventus impetuosus in elevatione fugaret hostiam consecratam: sic quod partes hostie consecrate caderent super coronam sacerdotis: utrum esset corona ipsius abradenda an non. Ad primum respondetur: si talis sanguis siue calix tetigerit crines: tunc sunt descendendi et cremandi. Si vero tetigerit coronam: tunc sumat lotionem cum vino et bibat. vel saltem lotionem ponat ad locum sanctuariorum. Aliud respondetur: si fiat huiusmodi negligentia ex parte corporis Christi: vel ex parte sanguinis Christi: tunc crines deberent abradere: sed corona sacerdotis creberime debet lavari: et lotio illa sumenda esset a sacerdote: si tamen fortis nature esset quod non timeret nauseam. vel illa lotio firmiter custodienda est in locis consecratis cum alijs reliquijs. Et si forte esset faciendum si sacerdos circa sumptionem sanguinis et circa elevationem calicis dormiret: ita quod calix cadat et super caput. Sic codem modo debet de secundo. Septimus casus est: utrum sacerdos faciens de spelta panes: possit de tali pane corpus Christi conficere et spelta secundum aliquos appellatur legumen ad modum tritici dispositum. et crescit de tritico propter ignobilitatem agri. Ad hoc quidam respondent quod cum ea potest celebrari: et ratio est: quod generatur de tritico: et panis tritici consecratur: ergo et panis spelte. Alij dicunt oppositum: et probant hoc sic: quod generas et generatur debent esse eiusdem speciei: sed spelta et tritici sunt diversarum specierum: ideo unum non generatur ex alio. Ad rationem cedat maior. Sed negatur minor: quia spelta generatur indirecte propter grossam nam ipsius

Summula Kaymundi.

terte vel agri. et p. p. s. relinquit q. cu. ea. nō. pōt. fieri. p. s. c. t. i. o. c. o. r. p. o. s. t. i. s.
Cōtrariū tñ tñ Albert⁹ magn⁹ q. d. q. spelta nō differt a tritico specificē
Octau⁹ casus si aliq. verula fingēt se ifirmā: et petēt corp⁹ xpi: et sacerdos
 ei pberet: et postea illa verula corp⁹ dñi iudeis traderet v. v. d. d. t. t. c. d. u. s.
 bitat qd huc verule seu mulieri cēt faciēdū. Rñr breuit⁹ q. tal⁹ mulier est
 pcremāda: eo q. tal⁹ mulier et⁹ creatorē et q. sanguinē suū p. ea. effudit ad
 crucifigēdū scdario tradidit. **N**on⁹ casus ē: si sacerdos eleuat corp⁹ xpi
 et i. eleuādo i. duas ptes diuidat: tūc dubiū ē qd sit ibi faciēdū. Rñr q. vñā
 medietatē circa agn⁹ dei i. duas ptes diuidat: et vñā medietatē i. calicem
 ponat. **N**ecum⁹ casus ē: si sacerdos eleuādo calicē gladio pforat: et retro
 cadēs sanguinē effuderit ad faciē homicide: et cū hoc rāgeret man⁹ eius
 tūc dubitat qd sit ibi faciēdū. Rñr q. man⁹ et⁹ facies et⁹ laue⁹ et lotio a
 sacerdotib⁹ sumat vel ad locū sanctuariorū refuet. **U**ndecim⁹ cas⁹ sacer
 dos leuās calicē: et si quis stercoreizat i. calicē facta cōsecrādo: tūc dubitat
 vñ sacerdos vñ totū sumere. Rñr si ipse sacerdos nō abhorret tūc sumat
 i. nose dñi. Si pō abhorret ponat totū ad locū sanctuariorū et vinū et aquā i.
 ciptat vñ nouo psecrare. **Q**uoddecim⁹ casus. ex q. i. pcedenti finis et sibi pñt
 dictū ē q. missa q. qre missa q. sit i. die pasceus: nec hñ pñcipiū nec finē:
 q. nec tñtōt⁹ pñcipat: nec bñdicam⁹ finit. Rñr q. illud sit ad tñtōtū q.
 ille q. ē pñcipiū et finis tūc a nobis recessit. **E**tia⁹ ex eo q. ille q. ē i. tribula
 tiōe nō i. diget bñdictiōe sñ ppassiōe. et i. d. nō dicit⁹ bñdicam⁹. **E**tia⁹ ista
 missa nō hñ mediū: q. hostia nō psecrat. ex eo q. vera hostia tūc fuit imo
 lata. vel pōt etiā dīa q. talis missa nō hñ pñcipiū nec finē nec mediū: qd
 ille tūc a nobis recessit q. est pñcipiū a quo oīa: et q. ē mediū p. quē oīa: et q.
 ē finis ad quē oīa pñi. aplm ad Rom. xj. **O**ctimustern⁹ casus ē: qre i. die
 parasceues altaria sunt denudata. Rñr: q. tūc xps suis vestib⁹ fuerat de
 nudat⁹: hēbat em tña genera vestimētōz. **P**rimū gen⁹ fuit materiale seu
 vestes materiales q. s. ut alijs hoīes ferebat: et illis vestib⁹ fuit denudatus
 vñ pñ. **D**iuiserūt sibi vestimēta mea. **S**cdo habuit vestimēta aīe. s. corp⁹
 pñiū qd erat vestimētū deitatis: isto vestimento anima xpi fuerat spo
 liata et corpe suo denudata. **U**nde in passione Mathei. xxvij. dicit. **E**t in
 clinato capite emisit spm. **T**ertio christus habuit vestes spirituales id ē
 sanctos apostolos qui cum quodammodo vestiebant et ornabant istis ve
 stibus christus etiam fuerat denudatus: quia ab omnibus erat derelict⁹.
Unde sacra scriptura. **E**cce venit hora et omnes dispergemini vniūsq⁹
 q. in locum suum et me solum derelinquetis.

sup. xpi fideles scz mente .s. cristū
Omnis homo purus et confessus sit vt illum
 sup. ad eternam saluationem
Digne suscipiat: qui dignos nos iubet esse
 sup. q. cūq. pñt. s. subiectus mortali pñt
Presbyter oppressus mortali crimine: missam

.i. si fecerit p[re]fessionē debitā

Non celebret nisi sit confessus crimina primum

sup. h[ab]eat int[er]iōnē nunq[ue] incidendi p[ec]c[at]i mortale

Ut sit contritus se nunq[ue] velle redire

Postq[ue] autor posuit documēta suāda tūc p[re]secratiōez corp[or]is xpi. i. hac p[ar]te ostendit a q[uo] corp[us] xpi sit sumēdū. 2. p[ri]mo facit hoc. scdo ostendit q[uo]d sit des negādū. ibi. (Cū vomit i firm[us]). P[ri]mo d[icitur] sic. hō xpian[us] volēs suscipe corp[us] xpi d[icitur] eē mūd[us] a p[ec]c[at]is. 2. d[icitur] eē p[re]fess[us] 2. p[er]it[us]. Et reddit cām q[uod] ē talis. vt iste. i. q[uod] reddit nos dignos digne suscipiat a q[ui]b[us]. Subdit q[uod] n[on] n[on] p[er]it[us] d[icitur] celebrare missam nisi sit p[re]fess[us]. 2. hoc ē v[er]z si ip[s]e ē p[er]it[us] i p[ec]c[at]o mortali. 2. d[icitur] h[ab]ere p[ro]positū amō se a p[ec]c[at]is abstinere. ¶ Scdū p[ri]mo q[uo]d rō l[icet] p[ot]t cap[er]e i s[an]c[t]is. q[uo]d cū inuitat aliq[ui]d honestū hōiem ad hospitil[em] suū ille disponit hospitil[em] suū q[uo]to curiali[ter] 2. pur[us] p[ot]t. 2. q[uo]d multo mag[is] d[icitur] hoc fieri tūc creatorē n[ost]r[um]. s. q[uod] hō ip[s]m inuitat ad domū suā. i. i aliam suāz quā marie d[icitur] purgare a p[ec]c[at]is mortalib[us] vt ip[s]e creator celi 2. terre digne suscipiat. Et rō p[ot]t ē: q[uia] si illd[us] q[uo]d m[un]d[us] vid[et] inesse iest. q[uo]d illud q[uo]d mag[is] vid[et]ur inesse iest. s. mag[is] vid[et]ur iest q[uod] hō debeat purgare suū hospitil[em] ad uersus suū creatorē q[uo]d p[ri]mū suū. Scdo notādū autor d[icitur] i l[icet] a. (Q[uo]d hō pur[us] q[uod] hō etiā d[icitur] eē pur[us] 2. mūd[us] i volūrate sua: sic q[uod] ip[s]e sit i firmo p[ro]posito dimittere: ampli[us] p[ec]c[at]a: q[uia] hō eē p[re]fess[us] sua p[ec]c[at]a 2. si p[ro]poneret ea dimittere ip[s]e idigne capet hoc venerabile sac[ra]m[entum]. Et iā ip[s]e d[icitur] eē mūd[us] a cibo corp[or]ali: q[uia] d[icitur] eē ieiun[us] 2. sobri[us] vt pur[us] visus ē: nisi hō eē in mag[is] infirmitate posu[er]it. Itē autor d[icitur] i l[icet] a. (2. p[re]fess[us] sit). Rō q[uo]d hō d[icitur] cōfiteri p[ec]c[at]a sua volēs sumere corp[us] d[omi]ni ē ista: q[uia] fm aplm. i. ad Cor. xi. Si q[ui]s corpus d[omi]ni māducat 2. sanguinē idigne bibit iudiciū sibi māducat 2. bibit: s. hō p[er]it[us] i p[ec]c[at]o mortali nō ē dign[us] sumere corp[us] xpi: 2. q[uo]d si suscipit indigne suscipit: 2. p[er] p[ec]c[at]is sumit eternā dānationē. Vñ notandū q[uod] illud nō ē i[n]stitu[t]ū: p[ro]pterea q[uod] hoc venerabile sac[ra]m[entum] maculet[ur]: q[uia] i malo hōie ita pur[us] 2. v[er]ū ē sac[ra]m[entum] sicut i bono hōie: hoc p[ot]t declarari i hac silitudine: q[uia] sol splendet sup[er] oia mūda 2. imūda. i. sup[er] aur[um] 2. lapidē p[er]iosū: 2. etiā sup[er] lutū: 2. tñ sol nō maculat sup[er] lutū mag[is] q[uam] p[ro]pter aur[um]. Sic ē d[omi]n[us] recipiētib[us] corp[us] d[omi]ni idigne: de q[uo]d canit eccl[esi]a. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ ieq[ui]l[iter] vite vel interit. Itē nota q[uod] hōies accedūt ad hoc sac[ra]m[entum] trib[us] mōis. Quidā accedūt digne: q[uo]dā idigne: q[uo]dā nec digne nec idigne. Illi accedūt digne q[uod] absq[ue] o[mn]i p[ec]c[at]o accedūt i rōre 2. reuerētia 2. i amore: 2. sūt illi q[uod] satisfaciūt fm p[er]it[us]atē: 2. ill[is] auge[re] g[ra]tia. Quidā accedūt nec digne nec idigne: 2. sūt illi q[uod] satisfaciūt: s. n[on] cū tāta p[er]it[us]iōe q[uo]ta merito dicēt: 2. ill[is] nihil vel parū auge[re] g[ra]tia. q[uo]dā accedūt idigne simpl[iter]: 2. sūt illi q[uod] nec satisfaciūt fm veritatē: nec fm p[ro]babilitatē sicut dixit apl[us] ad chor. loco p[er]allegato. Probet autē seip[s]m hō 2. ¶ Dubitat circa p[ec]c[at]a: q[uia] vid[et] q[uod] null[us] digne p[ot]t accedē ad hoc venerabile sac[ra]m[entum]. vt h[ic] i. epl[ist]a Joh. i. c. Si dixerim[us] q[uod] p[ec]c[at]i non hēmus nosmetip[s]os seducim[us]: igit[ur] vid[et] q[uod] null[us] ē sine eo p[ec]c[at]o: q[uo]d null[us] p[ot]t accedere digne: ex q[uo] d[icitur] eē pur[us] vt vult l[icet] a. In oppositū est glosa sup[er] isto

Summula Raymundi.

*Quatuor sunt signa
p q qo p r p r
m r r r r r r r
ad finem r r r r r r*

¶ hō accipiens iesus: q: d: gloſa. Felix ē ebrietas: ſatietas: q: q̄to pl⁹ ſu
miſ: rāto ſobri⁹ ſit. R̄ſr q: p̄ctm ē duplex. ſ. veniale: r mortale: mō. ſ. iohā.
tāgit hoc qd dcm ē d p̄cto veniali: q: d iſto nlls pōt ſe p̄caure: ſed a p̄cto
mortali ſe pōt q̄bz abſtinere ſi vult. vel ſoluiſ ſic q: p̄ctio ē duplex: qdā
ē certitudinalr: r ex iſta p̄ctio nlls pōt agnoſcere vtrū ſit dign⁹ vel idig
nus. Alia ē p̄ctio q̄ ſit ex ſignis: r ſm illā q̄bz pōt ſcire an ſit dign⁹ v
l dign⁹ nō tñ certitudinalr. Pro q̄ notādū q: q̄tuor ſt ſig p q hō pōt ſcire
an ſit dign⁹ ad ſumēdū corp⁹ dñi p̄cturalr. Prīmū ē ſi libent⁹ r deuore ſi
ne tedio audit ſbū dei: vt hī i iohē. Qui ex deo ē ſbū dei audit. Scdm
ſignū ē: ſi hō iuenit ſe p̄mptū ad oīa q̄ requiūt ad ſuitiū dī. ſ. adorare miſ
ſas audire: ieiunare: elemoſynas dare: r ſic d alijs: iſt d b. greg. Et h
bitio op̄is ē ſignū charitatis. Tertiū ſignū ē: ſi hō ex toto corde r ex tota
aīa r ex oīb⁹ virib⁹ ſuis dolet d p̄ctis p̄miſſis. Quartū ſignū ē: ſi hō vult
ſe firmiſ abſtinere ab oīb⁹ p̄ctis criminalib⁹ ne poſtea cadat in aliqd p̄ctm
ſaltē mortale. Itē nota q: autor tubz ſacerdotē eē p̄ctiū r p̄ſſiū: r hoc
nō ſp̄ requiſit⁹ p̄ſſioē op̄is: q: ſi deficit p̄ſſor ſufficit q: ſacerdos ſit i ſr
mo p̄polito p̄ſtēdi r ſatiffaciēdi p̄ctis. r oīa p̄ctā itēdit dimittere: et ſic
potent celebrare. Et ex illo qd vtrū ſacerdos exiſtēs ſine p̄cto mortali poſ
ſit ſine p̄ſſioē celebrare miſſas: r vtrū q: nō. q: dicit docto. q: null⁹ ſacer
dos pōt eē tā ſctūs volēs celebrare miſſas qn optet q: pu⁹ p̄ſſeaf p̄p ma
iorē cautela: r etiā ob reuerētiā venerabil⁹ ſacti: r p̄p ecclie inſtitutionē
nlls cā neceſſitatis. ſ. qn poſſit h̄e p̄ſſioē: r dato q: eēt i p̄cto mortali p̄ſi
tutus. r ſi mag⁹ neceſſitas poſtularēt: adhuc poſſit talis ſacerdos celebra
re miſſam ſine p̄ſſioē: r hoc ē vtrū ſi ipe nullo mō poſſit h̄e p̄ſſioē. Dī
q̄ finalr q: tal ſacerdos poſſit celebrare i calib⁹ p̄ſacti ſup miſſediaz dei: ſ
tñ requiſit⁹ q: h̄eat firmū r bonū p̄poſitū poſtea p̄ſtēdi r ſatiffaciēdi p̄o
bus p̄ctis ſuis iſtā neceſſitate deplāgēdo r p̄ſſioē cā enarrādo. Itē q̄ſt
acceſſioē: q̄re ecclia in trib⁹ dieb⁹ tpe p̄ntē mortē r paſſioē xp̄i deplāgit
r q̄ſi in tenebris. R̄ſdeſ q: hoc ſit ad inuendū q: triplex creatura mor
tē iēſu cr̄ſti tpe paſſioē deplangebat. Prīmō corp̄alis. ſ. terra q̄ tremu
it: r ſol q̄ obſcurat⁹ fuit. Et ſcdo creatura ſpiritual: ſicut angel⁹. Vñ dī
Iſaie. Angeli pacis amare ſtebūt. Et tertio p̄poſita: ſicut hō. ſ. ap̄l r dī
ſcipuli r ſctē mulieres: r petre ſcuſſe erant. Vel etiā ideo ecclia trib⁹ die
bus mortē cr̄ſti deplangit: q: cr̄ſtus vſq; ad tertiuū diē mortu⁹ in ſepul
chro quieuit. Itē querit⁹: quare paſſioē cr̄ſti pagimus cuſ lamentatione
et paſſiones alioꝝ ſctōꝝ celebramus cū gaudio R̄ſpondeſ q: alij ſancti
paſſi ſunt p̄pter ſe. ſ. vt p ſuas paſſiones acquirerēt celeſtē gloriā: r iſo
in paſſionibus eoꝝ eis p̄gaudendū eſt: ex eo q: ad eternā beatitudinē p
uenerunt. Chriſtus aut non paſſus eſt p̄pter ſe: ſc: vt gloriā acquireret
ſed p̄pter p̄ctā noſtra delenda: et ideo tunc flere debemus. Scda ratio eſt
q: a tali die ſicut terra qn contremuit: ſicut ſol qn obſcuratus fuit: ſicue
runt et ſanctē mulieres. vnde dicit beatus lucas. xxi. ca. Filie iheruſaleſ
nolite flere ſup me. Etiam fleuit Petrus apoſtolus. vñ habetur Mathei
xxvi. Fleuit gregē. Etiam fleuit Maria dolens gladio p̄forata Fleuit r

Christus: quia dixit. Tristis est anima mea usque ad mortem. Fleuerunt et angeli. Unde Isai. xxxij. Angeli pacis amare flebant. Et si possibile fuisset fleuisset et deus pater cum vidit filium suum unigenitum tam irreuerenter tractari. Inter tot ergo fientes nullus debet gaudere: ergo tunc a semper pro peccatis debemus flere.

sup. hō pēdōr pte correctus sup. sacerdote

Eger vel sanus monitus si sepius a te

.i. pēdā postponere.

Occultam culpamque suam dimittere non vult.

occulta eius pēdā .i. dimitte. f. pēdōr

Excessus proprios nec deserit ille latentes.

postulat affectuose sup. pēdōr

Et petit instanter domini des corpus eidem

.i. siliū da hūc pēdōr sup. iste occultus pēdōr

Consule quod poteris: iudex suus ipse sibi sit

.i. abnegationē corpis dñi p pēdō publicis.

Judicium legis da pro viciis manifestis

Hic auctor ponit alias cautelam iuxta administrationē corpis xpi suadens. Et dividit in tres pēdulas fm q tria ponit documēta. Scda ps ibi (Aut cū iudeis zc.) Tertia ibi (Nō pueris annos zc.) Dicens primo Si aliquis peccator: qui nō vult desistere a pēdō q̄uis tñ sepe a sacerdote monitus sit vt desistat a tali peccato: et si tale pēdō occultū non erit z petierit a te corpus xpi: tūc nō debes illud denegare: sed debes dicere q iudicet seipsum z dare sibi pēdō bonū. Sz si pēdō fuerit manifestū tūc dēs sibi denegare corpus xpi: q̄ p tali pēdō fm iustitias ecclie deberet gravit puniri. Et notandū auctor dē in lra q corpus xpi nō sit denegādū ist q pēdō occultū. Contra hoc diceret q̄s. nulli indigno debet dari corp⁹ dñi: sed ille est indignus: q̄ sibi nō debet dari corpus dñi. Maior habet in canone vbi dī. Sacrificia hec dona sunt illibata et sine malo. Minor parer: q̄ habet occultū pēdō: q̄ est indignus. A fidei q corpus dñi nō est sibi denegādū: quia si nō daret sibi. tunc ppli suspicionē incideret: q̄ populus forte diceret: iam apparet pēdō notoriū in eo: quare ppter tale scādalū euitandū non est sibi denegādū. Quā scandalū sic definitur. est dīctū vel factū nō recte prebens alijs ruinam idest casum Respondetur ad argumentum aliquem esse dignum corpore christi intelligitur dupliciter. Anomō fm veritatem. Alio mō fm estimationem: modo licet talis non est dignus fm veritatem: est tamen dignus fm estimationem: quia estimatur a plurib⁹ dign⁹. Ex illo soluit talis dubitatio: si aliquis vidisset sacerdotē peccare mortalit⁹: et post hoc cito legere missam: an debeat illam spernere. Solutio. ista missa ppter hoc nō est spernenda. Nō huius est: q̄ talis sacerdos posset habere tantā deuotionē in aggressu altaris p quam

De administracione corpis xpi

Summula Raymundi.

de? dimitteret sibi oia pctā. d. pñio habem? exenā xpo. xps em bñ scuit iudā eē cū traditur: alio tñ nō obstatē xps dedit sibi suū. scitissimū corp? qz tale pctm erat occultū: ex eo q nlls scuit nisi sol? xps q iudas eēt cū traditur? Itē pctōub? nō exstib? i ppositio pctā dimitteā pōt denegari corp? xpi ppter duas cās. Prima ē. qz p sacm eucharistie delect? pctā venialia z mortalia oblita: s; si aliq pctā scient sunt ppetrata: tūc i cōscato nihil delect: s; tal sumit eucharistiā ad mortē eternā: qz dāf oib? vñ vitā eternā vel i mortē eternā: vñ p hos xpus. Si vis i altari d xpo scificari. Corp? exterge z mūd? ad sacra pge. In dñi mēsa q sumus sedule pensa. Vivere vel mori pfer qd pcipis ore. Secda cā ē. ex q sacm eucharistie ce tens sacris ē nobili? iō pñuat idigne māducātes vita etna simpfr: sicut facit baptisim? iō pctōub? publicis ē denegādū corp? xpi donec peniteāt. Itē nota auctor intelligit istam de raptōub? z usurarijs publicis z quor dāmodo de oibus existētib? in pctis mortalibus publicis: rō est: qz ecclia nō iudicat de occultis: s; tñ de manifestis: z iō si pctō: eēt occultus z confessus nō debet sibi denegari corpus dominicum.

hoies cū tal ppls reice sup. eos nō cōdicando
Qui cum iudeis habitant expelle foras hos

i. nō cōfessis

i. sacm corpus xpi

Non inconfessis des sanctum sumere pascha

i. tales hoies ignoti

Non nisi pro iusta peregrinus et advena causa

pastore

i. eucharistiam

At te suscipiant corpus domini: caueas ne

sup. hoies qz forte denegat a pñio pastore ppter specialē delictum

Vicine ville veniant ad te fugientes

Hic auctor pōt scōz documētū: z hz tria mēbra. Primū mēbrū ē tale: qdū qz morāf cū iudeis ill: nō dēs dare corp? dñi: rō illi? ē: qz forte tales iudei: cerēt a iudeis: ita q possint illō corp? dñi obfuare z iudeis pñtare: z ipi postea cū isto sacro pñt nephas ppetrare: sic sepi? exptū ē: z tē possz pñgi renouatio passiōis xpi a iudeis: z possz hoc nobilissimū corp? p iudeos irreuerētiā tractari: qd ē euitādū. Subdit scōz mēbrū: cauēdū ē ne aliq icōfessi z icōtriti vēiāt ad te pñbñm corp? xpi postulādo. Subdit trū mēbrū q pegrīs d alijs puicīaz pñb? veniētib? z aduentis et nō dz dari corpus xpi: nisi hoc eēt ex iusta cā. Etia si vicini alteri? ventrēt ad te: nō dēs eis dē dare corp? xpi nisi ex iusta cā. Notādū. diceret qd: tu dicis q ill nō dz dari corp? xpi q morāf cū iudeis: cur q hoc ē q iudei admittunt ab ecclia. Rñr q hoc fit ppter qtuor cās. Prima cā est lex: qz lex fuit pñus da ta iudeis. s. Moyfi. Secda causa ppter sanctos patres: et ex eo q christi nāci voluit ex iudeis. Tñi Johānis. iiii. Salus ex iudeis est. Tertia causa est: quia iudei sperant adhuc vñum fieri in fide. et habetur per beatam

*De visitatione
iudeorum*

Jobem. x. ca. Et fiat vnus pastor et vnus ouis. Quarta cā ē: q̄ oīs xpian⁹ si
 delis qñ vidz iudeū d̄z recordari d̄ passiōe xpī. q̄ p nobis ab eis pedēdit
 ligno crucis: et sua morte mortē n̄raz destruxit: et vitā resurgēdo repa-
 uit sic h̄ i pfatiōe. et hoc idē p̄z i his metz. Lex patres: extrema fides: mo-
 tario xpī. Quatuor hīs causis p̄mittit iudei. Itē d̄: i l̄sa q̄ xp̄s nō debz
 ministrari nisi p̄fessis. Rō ē: q̄ p̄fessio ē signū p̄ritōis: vñ q̄ se hūiliat ad cō-
 fessione signū ē maxie p̄ritōis: vñ p̄ritio sic diffinit. Est dolor volūta-
 ris sūpt⁹ p̄ p̄ctis cū p̄posito p̄ritēdi et oīa p̄tā dimitteḃdi: et hoc designtū ē i
 Job. i. f. Anq̄ comedā suspiro. I. anq̄ accedā ad hoc venerabile sacm su-
 spiro. i. d̄ p̄ctis meis p̄missis p̄ritōne facio. Itē nota pegrinis nō d̄z da-
 ri corp⁹ xpī. Rō ē: q̄ forte eis fuit denegatū ab eoz p̄bro: igit nō debem⁹
 falcē mittere i messem alteri: vt h̄ i euāg. nisi hoc eēt i articulo necessi-
 tatis: sic q̄ tal pegrin⁹ eēt infirm⁹: et ipe itatū distaret a suis p̄tib⁹ q̄ possi-
 bile esset ipm mouē aq̄ ad p̄tes et pueniret: tunc licite pōt sibi dari cor-
 pus xpī. P̄io q̄ notādū q̄ pegrinis pōt dare corp⁹ xpī p̄t duas cās. P̄t
 ma si est aliq̄s pegrin⁹ volēs se dare seu trāsferre vltra mare versus l̄r̄z
 aut aliū locū: illi nō d̄z denegari corp⁹ xpī. Scdō cā ē: si eēt aliq̄s dñs vo-
 lens intrare bellū iustū: illi d̄z dari corp⁹ xpī. P̄io q̄ notādū q̄ aduentus de-
 bere dari corpus xpī itelligit dupl̄r. Vno mō q̄ sint infirmi sic d̄z eis dari
 corp⁹ xpī. Scdō mō q̄ nō sint infirmi: sic d̄z eis denegari corp⁹ xpī. Itē
 nota autor d̄ i l̄sa: si vicin⁹ alteri⁹ ville venerit ad te et velit audire mis-
 sam et ibidē cōicare: nō debes eū admittere: et hoc duobus modis: vel ip-
 se facit hoc causa deuotiōis: vel ex p̄tēptu p̄p̄i pleban⁹: si primo mō tūc
 d̄z admittere eū in auditiōe missē. sed nō in cōicatione: nisi hoc fiat ex spe-
 ciali licentia sui pleban⁹. Si scdō mō tūc nō d̄z admittere nec audire missā
 nec etiam cōicare eū: sed d̄z remitti ad suū p̄p̄iū plebanū. Itē q̄cūq̄
 vult accedere ad hoc venerabile sacm ad illū requirit triplex vñto. P̄t
 mo requirit vñto natural: et est illa q̄ aīa intellectus corpi hūano p̄iungit.
 ex illa vñione fit hō aptus ad suscipiēdū hoc venerabile sacm. Scdō re-
 quirit vñto charitatis p̄ fidē: et illa vñto facit hōiem digne sumere spūalr
 corpus xpī. Tercio requirit vñto p̄ p̄ritōne: vt hō cognoscat p̄ fidem q̄
 ibi sit corp⁹ xpī: et illa vñto facit ipm digne sumere corp⁹ xpī sacm aliter et
 spūalr. P̄io quo sciendū q̄ sumptō corporis xpī est q̄druplex. Quidā
 sumunt hoc venerabile sacm nec spūaliter nec sacramentalr: vt si aliq̄s
 infidel⁹ velit accedere et nō credit ibi esse verum corpus cristi: ille nec su-
 mit sacramentaliter nec impendit sibi honore nec timorem nec est cōfes-
 sus: igitur etiam nō sumit spūaliter. Alij sunt qui sumunt sacramenta-
 liter et tñ nō spūaliter: q̄ i p̄ctō mortali accedūt: et q̄ illi credūt ibi eē verū
 corpus xpī. q̄ suscipiūt sacralit: et q̄ i p̄ctō mortali sunt non sumunt spūal-
 ter. Alij sunt q̄ suscipiūt spūaliter et nō sacramentalr: vt sunt boni ho-
 mines q̄ assant et audiūt missam: illi p̄cipiunt hoc spūaliter qd̄ sacerdos
 recipit sacraliter. Alij aut sunt qui suscipiunt sacramentalr et spūalr sūl
 vt sunt boni hōies existētes sine p̄ctō mortali: illi capiunt corpus cristi
 spūaliter et sacramentaliter: et in illis augetur gratia.

Sacramentaliter
 p̄p̄iū plebanū

Summula Raymundi.

^{.i. iuuenib⁹ infra decē annos} ^{existentes}
Non pueris annos infra bis quinqz manentes

^{.i. eucharistiā tales pueri} ^{.i. mundi}
Des corpus domini quis sunt corpore puri
^{suscipiant nesciunt sup. eis}

Quid sumant tamen ignorant ergo prohibetur
^{sup. pueros punit}

Excipe quos urget sua mors. anni licet his sint
^{sacerdoti notū est}

Octo: siue nouem vel septem cum tibi constat
^{sup. pueros .i. ordē dñicā pueroz beneficia}

Scire pater noster: et eorum vitā probata
^{supflu⁹ supfluitates ciboꝝ hñōi varitates}

Potus et crapule: ludi saltus inhibentur
^{sup. illi christi nutriti}

Ne vomitum faciant qui sunt hoc corpore pasti
^{sup. pueri vomere non possunt}

Qui licet expuere christum nequeant: tamen illud
^{habitaclū .i. cū exclusiōe oīm vanitatū}

Hospitum caste seruetur quo sunt intus

Hic ponit tertiu⁹ documētū: z ē tale: q^{uod} pueri infra .x. annos pstituti nō bz
mistrari corp⁹ xpi: ne tales sumāt illd nescientes qd ipm sit: lz tales pueri
sint mudi a pctis: nisi hoc eēt i articulo mori: tūc pueri septē octo vel .ix.
annoz corp⁹ dñi tribui possz: tñ sub ista pditione. si sciāt ordines dñicā. s. p^{ri}
m: z sint bone vite: tūc p^{oss}nt illi mistrari corp⁹ xpi: illis iniūgēdo q^{uod} se abste
ant a potu supfluo z a crapula: etiā ne tales pueri exerceāt ludos z salt⁹
cū alijs ne faciāt vomitū: z lz si p^{oss}nt expuere corp⁹ xpi: tñ adhuc nēcessū ē
q^{uod} hospitū corpis xpi mūde fuet a vanitatib⁹ sēculi. Scēdū q^{uod} rō līc est
ista. Carēs vsu rōnis nō pōt cōgscere cām z nobilitatē eucharistiē: lz pue
ri infra .x. annos pstituti carēt vsu rōnis: q^{uod} nō pōt cōgscere qd sumūt. et si
sic tūc ipsi hoc sacm merito denegaf: lz dicēs: si ista oīa eēt: p^{oss}nt tūc et
corp⁹ xpi eēt pnegādū hoib⁹ annoz: q^{uod} nemo viuit q^{uod} rōnē aliud iudic
i corpe xpi q^{uod} panē: ex q^{uod} qlibz sentit ibi accētia pantis: q^{uod} saporē hz et pās
z colorē vt pantis. Etā d^{icit} b. greg⁹. q^{uod} fides nō hz meritū vbi hūana rō p
bet experimētū. Rār negādo pñtia: q^{uod} lz sint hoīes annosi: nō tñ itelligūt
mysteriū h^{oc} sacri plene. p^{oss}nt fidei argumētū: capiūt tñ p rōnē fidei in ipis
firmē radicātā: z credūt pstant q^{uod} audiūt in ecclia: z hoc nō est in pueris.
Morādū q^{uod} ill pueri sufficit oblatio sacri quā fac sacerdos p viuētib⁹ q^{uod}
qlibz sacerdos oblatā diuidit i tres ptes: q^{uod} vna offert p defūctos: alia vo

tur sup'is i celo: s; terra offert p fidelib; v'suētib; vtz i his merris. T'icta
 dat viuis: s; pō n' r'icta sup'is. Alia fidelib; i libo pdest alab; Et iymb;
 v'ille loq; i q'ici p'f'es f'ueit detēti an' passioz xpi. a q' i die reu'ectiois e-
 rāt liberati. Itē notādū: q'cuq; vult accēdē ad hoc venerabile sacfz: adq;
 lū nēcarto req'rūt t'ia. P'io req'rūt d'istictio corp'is xpi. q' d'z illd p'io cog-
 scere z discernere d'istictie ab alijs cibis: ex q' corp' xpi dat p fortitudie
 p'ia oēs aduersas t'etatiōes. vñ d' hel'p'a d'i. Et ambulabat i fortitudie il-
 li' c'ibi zē. Sēdo req'rūt q' hēat sup'li' p'sideratiōez: v'ic'v' sciat v'p' sat;
 fecit d' p'ctis p'missis: ista p'stēdo cū n'a p'it'ione cordis. iux' dictū apli. i.
 chor. xj. P'ob'et āt seip'sū hō zē. T'ercio req'rūt q' d'z accēdere i t'ioze et re-
 uerētia: q' i cōf'essio nō dat corp' xpi: q' i p'si nō h'nt p'sideratiōez sup'li' z
 nō cog'scūt illū abū nec h'nt t'morē nec debitā formā reuerētie. Q'orādū
 h' h'i d' potu: ludo: crapula: saltu z p'cipue d' oib; opib; carnalib; imūdis:
 q' ista sūt vitāda p' sūptōez corp'is xpi: vñ legi i lib. Reg. d' d' d' q' cūz
 tetigiss' archā dei obiit morte subitanea p'p' illd: q' ista nocte cognouit
 p'iozē: z ista archa fuit solū figura ill' sacri: q' multo p' debem' mūde ac-
 cedere ad hoc venerabile sacf'm: ne nobis ita p'ingāt. Et iā d' romanis le-
 gif i vita scil' Gregorij q' romani i t'p'e q'dragesimali se abstineūt ab oī
 p'ctō: s; p' festū palce imiscēbāt semetip'sos actib; illicitis: tē d' plagauit
 eos peste iugulnaria. z q'n d' sternutabat: tūc obiit morte subitanea: et
 tūc iuctū fuit illud q' q'n hō sternutat tūc d'i. d' adiuuet te: v' te absoluat
 s'it' q'n q's o'sitat: tūc obiit morte subitanea. q' inuērum fuit illud q' hō
 debeat se mūtre signo sc'te cruce q'n o'sitat: et q' ne nobis ita p'igāt. v'
 p'tingebat romanis: debemus nos ab omni p'ctō abstinerē a n' festū z post
 Ultimo norandum q' auctor p'hibet comunicatis ludos et crapulas. et
 ratio in ista est ista. quia tales cōmunicati q'uis per vomitum non possunt
 expuere cum se a talibus p'seruant: tamen hospitium in quo corpus cri-
 sti est sumptum: p'opter nobilitatē eius debet caste et caute teneri: z a
 vanitatibus sensuum reseruati illas penitus secludendo.

tu christi del eucharistia corpus cristi
 Lum sumas: corpus domini: tunc dentibus illud.

.i. masticare .i. cibaria

Noli conterere velut escas: sed moderatum

.i. mollificare debes corpus dentium

Lingua mollifices et dentibus hoc: vt eorum

.i. scissura sup. dentium .i. retineat sup. aliq's de corpe cristi

Rimula concantitas ne seruent particulas: quas

.i. forte .i. p' spiritū eisceres .i. p'ussio

Forstian expueres: datur ergo cautio talis

.i. vomitū facit .i. egrotus eucharistie

Lum vomit infirmus non debet sumere corpus,

Summula Raymundi

^{sup. talis} ^{firmus} certitudinaliter ^{sup. verū corpus xpi}
Christi: si credit credendo fideliter edit
^{sup. egeremittit} ^{sup. corp⁹} post sumptionē
Si vomit hoc idem post sumptum corpus: in ignem
^{sup. tu sacerdos} ^{sup. hmo} ^{.i. aq̃s}
Proijces vomitum: fluuit fundas vel in vndas
^{.i. corpus christi} ^{sup. in tali vomitu}
Si sacramenti species ibi cernitur vlla
^{.i. sacerdote. tal' spēs} ^{vel ab alio iusto}
At te sumatur aut a quocunq; fidelī
^{.i. in sanctuario} ^{sup. speciem}
Sive loco sancto conservari facias hanc
^{.i. infirm⁹} ^{.i. infirm⁹} ^{.i. sumere corpus christi}
Si dolcat tantū q̃ masticare nequit: tunc
^{sup. illud} ^{.i. intactam}
Non nisi sumat aquam contactam corpore cristi
^{sive magnam} ^{sive parvam} ^{sup. cristi}
Quantamcunq; tamen partem d corpore dicto
^{suscipere} ^{sup. corpus christi}
Sumperit infirmus totum sumpsisse probatur.
Ista ps prouat ad pcedētē sic. Postq̃ autor determinauit modū pfectā
di corp⁹ xpi. z docuit qd sit mīstrādū z qd nō h p̃r deſmīat d mō sum
di corp⁹ xpi. z illa ps diuidit i duas pres. Nā p̃rio cōdit modū sumendi
corp⁹ xpi a sanis: scō ab infirmis: scōa ibi (Cū vomit infirm⁹) P̃ria ps ad
huc i duas p̃rio facit h⁹ qd dcm ē. Scōo oñdit quō dēat p̃fici corp⁹ xpi p
infirmis. scōa ps ibi (Luce dicit z ē) Et stat p̃r lfe i q̃tuor r̃is: q̃z p̃ia tāgl
tur ibi (Cū sumas corp⁹) z ē tal'. Q̃d cūq; aliq̃s fidel' sumit corp⁹ xpi: tūc
d̃z lenit mōlificare illū cū sua lingua circa dētes aſtiores: z nō hoc corpus
terere circa dētes maxillares. z iō ē: q̃ dētes maxillares hnt multas ri
mas z p̃cavitates: z si ibi p̃terēt corp⁹ xpi: tūc q̃s q̃s p̃rgeret q̃ pres cor
por' xpi obſuarent i rimis dētiū maxillar: z sic tādē posset aliq̃s eas ex
puere eo neſciēte: qd eēt g̃ue z magnū pctm. ne q̃ hoc p̃rigat: iō mōlifica
tio corp⁹s cristi d̃z fieri i anteriori pte cū lingua. Scōa r̃ia tāgl' ibi (Cū
vomit infirm⁹) z ē tal'. Si corp⁹ dñi d̃z dari infirmo faciēti vomitū: tūc sacer
dos illi ofidere d̃z solū d corp⁹ xpi z d̃z d̃cere q̃ credat q̃ ibi sit ṽx cor
pus cristi: q̃ d̃t b. aug⁹. Crede z māducaſti: q̃ d̃cūq; infirm⁹ firm⁹ credit q̃
sub illa sp̃e panis corp⁹ dñi p̃tinet: ille corp⁹ dñi māducat. Tertia reglā
tāgl' ibi (Si vomit hoc idē) z ē tal'. Si ex casu eueniat q̃ tpe infirm⁹ sume
ret corp⁹ cristi z postea expueret: tūc sacerdos d̃z p̃icere illū vomitū iō

igne vel i aqua fluente: et hoc e' vez si nō apperit tibi spēs panis psecrati: si
 at spēs panis psecrati appetit: tūc illū d' sacerdos sum. ē v. l. in loco psecrato
 firmi custodire. Et dicit qdā circa ter. q' sacerdos neq'q' d' sumē illaz
 spēm pātis psecrati ne sibi generaret nauēa. Quarta r'ā tāgī tibi (si do
 leat tū) ē tal. Si i firm' eēt tāre d' bilitat' q' nō possz deglutire corp' xpi
 v' masticare: tūc l'ra d' cū b' d' aug'. q' aq' potrigat illi i firmo q' tāgī d' cū
 p'icula corp'is xpi: et i firm' absozbeat illā aquā: et sic sumit corp' xpi: et h'
 illa p'icula ē qua: tū q' tūcūq' pua sit ipa pphēdit i se totū corp' dñi. S'
 q're d' fieri cū aq. rñr q' iō: q' aq' ē subtil' et fluxibil': et sic i firm' meli' sumit
 p aquā q' p vinū. Quādū circa l'raz. ex q' h' pagis d' mō sumēdi corp' xpi
 possz aliq's dubitare q's tū effect' seqt' ex sūptioe corp'is xpi. rñr put aliq'
 l'iter pū: hitū ē: q' mlti effect' sequūf. et sūptioe corp'is xpi: Pūm' ē de
 letio p'ctōz venialū: ita q' i fñ q' sumit corp' dñi absoluunt ab oī p'ctō ve
 niali: scōs effect' est fñ scñ t'ho. puerio hoīs i corp' xpi: et q' hō cū aplo
 p' dicere. Aluo ego: nō ego i me: viuit at i me xps: et alr ē d' cibo corp'is
 et alr d' cibo spūali vel d' corp' dñi. Nā cib' corp'is puerit i carne et i san
 guine: cib' at spūal' seu corp' dñi puerit nos i se: et sic p' d' a tūc cibum
 corp'alē et spūalē: etiā q' cib' corp'is puerit passue: s' spūal' puerit acti
 ue: terti' effect' ē mēoria dñice passiois: q' effect' ē roboratio oīm viri
 um. Quit' ē remōtio suggestiois diabolice: s' diceret. nūq' p'ctā mortā
 lia delect' p sūptioe corp'is dñi sic venialia: et hoc rñdet scñ t'ho. q' p'ctā
 mortalia nullo mō delect' p sūptioem corp'is xpi: q' requit q' ille q' accie
 pit corp' dñi mōs sit ab oī p'ctō mortali: vt d' ap'ls. i. ad cor. xj. Probet
 aut scñm hō ē rō hui' ē: q' si illō sacm delectet p'ctā mortalia: tūc seqre
 tur q' iudas traditōr xpi eēt saluar': pñs ē falsum: q'z añs. Falsitas pñs
 p'z p oēs docto. sacre scrip. q' dicit ipm eterna l' eē dānatū: s' pñtia p'bal'
 scz q' hoc seqre: q' xps illi p'uerit suū corp' sicut et alijs discipulis suis
 mō si corp' dñi delectet p'ctā mortalia: tūc oīa p'ctā sua fuissent exticta: et
 p pñs fuisset saluar' qd ē falsum. Scōa rō sic format scōz scñ t'ho. sicut
 se h'z alimētū corp'alē ad corp' mortuū: sic se h'z alimētū aīe ad aīam mor
 tuā: scz certū ē q' cib' corp'al' nō reficit corp' mortuū: sic nec alimētū aīe
 aīam mortuā. i. aīam tacētē i p'ctō mortali: q' tal' aīa corā deo d' esse mor
 tua. Itē ex q' aīe tacētē i p'ctō mortali nō p'dest sūptio corp' xpi ad delectio
 nē p'ctōz mortaliū. Diceret q' aliq's: nūq' p'sūt et ad alia opa. Rñdz m'g'
 sniaz dicēs q' bōa opa p'desse exñtib' i p'ctō mortali i'telligit dupl'r: vno
 mō vt p'sint aīab' ad vitā eternā: et sic nō p'sunt eis. Alio mō vt p'sint ad
 bona t'palia: et illo mō p'sunt etiā ad sanitatē corp'is: et ad affluētiā diuitia
 rū etiā inuāt ad minutionē pene i'fernal': etiā inuāt ad hoc vt p'ces cor' ei
 tius exaudiant. et talia bona pcedū eis iō: q' nullū bonū i'remuneratuz
 manet neq' vllū malū i'punitū p'rasit: et o' exñtes i p'ctō mortali a bonis
 opib' desistere nō dñt. Quādū sup textū (Et uenit i firm') q' dupl'r ē
 sūptio corp'is xpi q'tū sufficit ad p'positu. s. qdā sac'alit': et qdā spūal':
 vñ q'libet firmi credēs corp' dñi manducat spūalit'. Nā Innocē. Quēs ho
 mines aīates circa sacerdotē qñ sumit corp' xpi i altari māducant sicut

*De sumendi
 corp'is xpi*

Summula Raymundi.

ipse: et hoc spūalr: et hoc ē vey maxie de his q̄ i p̄tō mortali non existunt
 ¶ Notādū circa q̄rtā r̄lam: q̄ aq̄ p̄tacta a corpe xpi n̄ ē corp⁹ cristi s̄z do
 cro. et q̄ nō d̄z adorari tāq̄ sanguis p̄p̄e ydolatriā euitādā: s̄z si i firm⁹ n̄
 liter credit se sumere corp⁹ cristi: tūc sub tali sp̄e aq̄ spūalr sumit verum
 corp⁹ cristi et vey sanguinē. An̄ oli fuit mox q̄ cū aliq̄s i firm⁹ nō potuit
 māducare corp⁹ dñi p̄ nūm̄a i firm̄itate: tūc sacdos idicauit illi corp⁹ dñi
 i struēs eū d̄ dignitate et efficacitā h̄? sacfi: et manū q̄ tetigit corp⁹ cristi sa
 cerdos i aq̄ lauit: et talē aquā i firmo porrexit ad bibēdū: tñ hoc nō ē v̄lita
 tū nec expediēs nec necariū: q̄ i firm⁹ solū credēdo spūalr manducat cor
 pus dñi et effectū sacfi recipit. vñ br̄us aug⁹. Quid purgas vētrē: qd pur
 gas dētes. crede et māducaſti. ¶ Itē notādū q̄ q̄cūq̄ euomit corp⁹ cristi
 ille peccat mortāl̄ et d̄z penitere s̄m ei⁹ statū: vñ docet decretū: q̄ si eſt
 ep̄s: tūc ipse d̄z penitere p̄. xc. dies i pane et aq̄. Si āt ē simplex sacerdos
 vel monach⁹: et vomit p̄ s̄ptionē corpis cristi: ille d̄z penitere p̄. xxx. di
 es i pane et aq̄. Si āt ē laic⁹: tūc d̄z penitere p̄. x. dies i pane et aq̄: s̄m a
 liq̄s docto. d̄creta. d̄z penitere p̄. xl. dies. Si āt aliq̄s ex i firm̄itate magna
 euomit corp⁹ dñi: tūc p̄ p̄ualeſcētā d̄z penitere p̄ septē dies i pane et aq̄
 ¶ Itē sciēdū ex q̄ h̄ d̄z s̄p̄tōe corpis dñi: q̄ q̄cūq̄ xp̄i fidelis vult ſuſci
 pere illud sacm̄ digne: ille d̄z eē pur⁹ et p̄fessus debita p̄ritiōe p̄uia: sic
 q̄ digne ſuſcipiat illū q̄ eū facit eē dignū: vt patuit ex p̄habitis metris s̄z
 ¶ Q̄is h̄o pur⁹? r̄c. Rōnes iſtoz patēt circa textū. An̄ sciēdū ē et firmū cre
 dēdū: q̄ mal⁹ h̄o ita h̄i ſumit illud venerabile ſacm̄ ſicut et bon⁹ h̄o: ſic
 tñ q̄ illud ſacm̄ ibi nō maculat̄ put̄ idē hoc declaratū ē i hac ſiſtudiē: q̄
 ipse ſolū ſp̄ledet ſup oīa i mūdo exiſtia. ſ. ſup aur̄ argētū et ſup lūtū: ſic tñ q̄ ſolū
 nō maculat̄: ſic etiā pariformit̄ ē d̄ his d̄ q̄b⁹ dictū ē q̄ ſuſcipiūt corp⁹ xpi
 nō p̄fessi nec p̄riti. Alio notādū ē d̄ certis calib⁹: vt p̄ hoſtia nō p̄ſecrata
 poſſit porrigi ipſi i firmo perēti ſacm̄. An̄ q̄ nō: q̄ nulla ſic tō d̄z eē in il
 lo ſacm̄: mō q̄n talis hoſtia porrigeret ipſi i firmo: tūc crederet et adora
 ret: et p̄ conſequens talis committeret ydolatriā: ex eo q̄ ipse adoraret
 hoſtiam nō conſecratam p̄ hoſtia p̄ſecrata. Secundus caſus: ſi ſacerdos
 dicat: hoc eſt corpus cristi. et nō: hoc eſt corp⁹ meū. dubitat vñ p̄ſecrat et
 corpus cristi. An̄ q̄ nō: q̄ oīs ch̄iſti actio n̄ ſa eſt inſtructio: ſed criſtus
 cū his p̄bis nō p̄ſecrauit: q̄ nec nos ipſe em̄ ſacerdos ſtat in p̄ſona cristi
 q̄n p̄ficiat: igitur ſicut criſtus p̄fecit dicendo: hoc eſt corpus meum: ſic etiā
 am̄ ſacerdos in p̄ſona ch̄iſti volēs p̄ficere d̄z dicere: ſz i ſiſtilla eſt tam for
 ma cōpleta: hoc em̄ eſt corpus meū. q̄ eccl̄ia addit h̄ac dictionē em̄ p̄p̄
 ter p̄cedētū p̄boz p̄nectionē: vt ſup̄a declaratū eſt. ¶ Tertius caſus
 eſt. vñ criſtus eiſdē verbis in die cene p̄fecit corpus ſuū quibus modo
 nos cōficiamus. Ad hoc ſm̄ aliquos r̄ndet q̄ nō: q̄ dñs ſine p̄bis cōfecit
 et poſt cenam tradidit formam diſcipulis ſuis. Et ratio ipſorū eſt: q̄ p̄
 oiporens virtutē et potentia ſua nō alligauit verbis. S̄z hoc vidē eē ſalsū
 ſum. q̄ criſtus in inſtitutiōe hui⁹ ſacfi in iſtis verbis dedit exemplum ſu
 is diſcipulis de mō cōficiendi cū dixit: exēplū dedi vobis vt et vos ita fa
 ciatis: Alij q̄ dicūt q̄ criſtus in p̄ſecratione p̄tulit illa p̄ba caute et ſub

*De Signis autem
 vñt corp⁹ xpi
 p̄o ſet p̄ſecrat*

Nota bene

filēto: et postea alta voce expressit illa. Ad rōnē q̄ predictā n̄r q̄ sic si al
ligant: q̄ potuit alr facere. h̄i ḡra. aīa creatz i creatō corpi organizato
infundit: et d̄s possit aīam nō infundere si ei placeret. Quartus casus ē
sacerdos dicens hec yba: hoc em̄ est corpus meū: tūc ibi dubitat vtrum
hoc p̄nomen (hoc) fecit ibi verū corpus ch̄isti an nō. Si dicatur q̄ nō. tūc
illa oīō est falsa. hoc em̄ est corp⁹ meū. Si autē dicat q̄ sic: tunc illa verba
non faciūt efficacitā quo ad p̄secrationē: q̄ hoc p̄nomen hoc sacerdoti de
monstrat hoc qd̄ sentit ibi: et illud nō est verū corpus. Ad hoc dicendū est
q̄ quidam magistri rident in suis questionibus circa quartū sniarum: q̄
hoc p̄nomen hoc: ibi nō facit demonstratiōē ad sensum: sed ad intellectus
q̄ intellectus debet hoc apprehendere qd̄ sensus nō pōt capere: et illa conse
cratio corporis ch̄isti fit in oībus istis verbis simul captis: et ergo illa in
p̄secratione dñt p̄ferri sine pausa. Quintus casus est Si sacerdos bñdī
cendo panem precise diceret illa verba: hoc em̄ est corpus meū: dimittens
do verba p̄cedentia: et tunc p̄ficiat. Ad hoc rident aliqui q̄ sic: q̄ qui
libet sacerdos pōt conficere sub illis verbis que sunt ē essentia forme cō
secratiōis: et talia sunt illa predicta: igitur et. Sed alij dicunt q̄ de neces
sitate p̄requiruntur verba p̄cedentia vsq̄ ad finem dicendo: hoc em̄
est corpus meū. Et ratio hui⁹ est: q̄ ad hoc q̄ verba p̄secratiōis habeāt
efficaciam requiritur ē necessitate q̄ intelligat de p̄sona ch̄isti: sed illa ver
ba nō bene possunt intelligi p̄termisissis verbis p̄cedentib⁹ ē p̄sona cri
sti. Et sic p̄ter dicunt q̄ bñ verū est q̄ ista sunt yba q̄ que quilibet sacer
dos potest p̄ficere. sed alia verba sunt causa sine qua non. Sextus casus
circa oīa predicta dubitatur: q̄ videtur q̄ nullus homo digne potest acce
dere ad hoc venerabile sacm̄: quia euangelica veritas dicit prima Johā
nis. i. ca. Si dixerimus q̄ peccatū non habemus et cetera. et ergo videt qd̄
nullus est sine peccato. et per consequens nullus potest etiam digne ac
cedere ergo debet esse purus et sine peccatis. Respondetur put etia su
pra habitū est: q̄ peccatū est duplex. i. veniale et mortale modo dictū san
cti Jo. intelligit de peccō veniali: quia de illo nullus potest se precauere: et
illud ē sacramenti sumptionē penitus absorbetur. Sed a peccato mor
tali pōt se q̄libet hō abstinere et precauere. Vel dicat sic: q̄ contritio ē du
plex: q̄daz est certitudinis et ex illa nullus hō pōt se cognoscere an dign⁹
sit vel indignus ad hoc sacm̄ suscipiendum. Alia est contritio q̄ fit ex lig
nis. et fm̄ illam quilibet hō pōt scire vtrum dignus vel indign⁹ sit ad hoc
venerabile sacm̄. Quorū signorū sunt quatuor: primū est. libenter et de
uote audire verbum dei: et sic de alijs que supra patuerunt.

Quibus non est dandum corpus christi.

furibundus stultus vel lufor hereticus

Ebrius insanus erroneus et male credens

carentib⁹ discretiōe eucharistiam

sup. predicti

Tum pueris domini corpus non suscipiant hi

f 2

*Quibus non est
dandum corpus christi*

Summula Raymundi.

^{in euentu labiē} ^{admiras corp⁹ cristi}
Si casu cadit in terram dum porrigis illud
^{infirmis} ^{sup. quā tetigit diligenter}
Egris vel sanis: terram debes studiose
^{deponere .i. illas} ^{.i. in loco sanctuarior⁹}
Reddere: raturas ubi sunt loca sacra reponas
^{sup. corpus cristi} ^{eodē mō et dictū est}
Si supra lignum cadit aut lapidem facras sic
^{.i. post tres dies egrotans secure corpus xpi suscipiat}
Post triduum languens tute communicet eger.
^{.i. rōnis} ^{potens} ^{hic homo infirmus}
Dumq; sue mentis est compos confiteatur
^{in die dñico corpus} ^{egris psecra cristi}
Luce dic quod das infirmis confice corpus
^{.i. qñ est necessariū alijs diebus} ^{.i. corpus cōfici.}
Quando necesse est subest alijs fertis licet illud
^{corpus cristi} ^{.i. hoi} ^{.i. reuerential ter}
Hoc des leproso si deuote petit illud
^{ego raymundus} ^{q patit⁹ morbu caducū} ^{.i. apoplecticus}
Nolo q accipiat epilepticus: aut similis quis
^{eandē infirmitatē} ^{desistat}
Qui patiat⁹ idem: nisi cesset lesio morbi

*Postq; autor determinauit d⁹ sup⁹ de corp⁹ xpi: hic ita ponit aliq⁹ r⁹as b⁹
ist⁹ q⁹ nō ē dādu corp⁹ xpi. Et stat⁹ h⁹re i dñq⁹ r⁹lis: q⁹ p⁹ia tal⁹ ē q⁹ in
sant⁹ ebus: erronē: stult⁹: frenetic⁹: heretic⁹: et sarraceni cū puer⁹ carētib⁹
discrēdōe nō dñt sumē corp⁹ xpi. z rō ē ista: q⁹ oēs isti abutūt⁹ rōne: s⁹ hoc
factū d⁹ sumi ab illis q⁹ etūt bona rōne: q⁹re seq⁹ q⁹ ipi nō dñt sumē cor
pus xpi. Scd⁹ ista: si et casu euenient q⁹ ipse sacerdos deberet infirmis vel
santis porrigere corp⁹ xpi: z ipse mitteret cadere sup⁹ terrā l⁹ sup⁹ lapidē v⁹
lig⁹ iūre ipse sacerdos d⁹ ē idone⁹. i. ita discret⁹ q⁹ radat trā lapidē v⁹ lig
nū z ponat i locū psecratū: t⁹bi firm⁹ custodiat: s⁹ tūc tal⁹ sacerdos d⁹ re
iunare p⁹ni de re. p. iij. d⁹os i pane z aq⁹. Tertia r⁹ta tal⁹ ē. q⁹ aliq⁹ sci. lit
i infirmitatē: z illa infirmitas durat p⁹ triduum: tūc tal⁹ infirm⁹ tria die d⁹ cō
care. Rō ē q⁹ infirmitates i p⁹ia die p⁹uāt hoīes a mēte. i. a deuotiōe: ita
q⁹ nulla p⁹ni p⁹re deuotiōe: vñ be. aug⁹. Vbi rapit i cēto mēt⁹ vbi stat vis
dolor⁹: q⁹ tal⁹ hō d⁹ cōicare t⁹na die. Si āt tal⁹ infirmitas eēt val⁹ le g⁹uis: sic
q⁹ certū piculū moris imineret. tūc ipse d⁹ cōicare p⁹ia die. Quarta r⁹ta
corp⁹ xpi q⁹ porrigit ipis infirmis illud debz psecrari in die dñico. Rāto*

*Sanctus
dñs antip
corpus xpi*

est qd ille dies ē dies tñi: hoc p excellētiā. Si āt eēt necessitas tē posse
 psecrari alijs dieb⁹ ferialib⁹. s3 tñ ob reuerētiā corp⁹ xpī: tñc d3 psecrā
 ri dieb⁹ dñic⁹. Quia rīa. leprosis porrigē corp⁹ xpī ē licitū. Ad ē: qd cor
 pus xpī nō ē cib⁹ corp⁹ s3 aīe: mō qñs leprosus sit imūd⁹ corpe: pōt
 tñ ēē mūd⁹ qd ad aīam. Sūl nlls epilētic⁹. i. qd pati f morbū caducū sumat
 corp⁹ xpī: qdū durat illa ifirmitas: s3 cessante ifirmitate pōt licite cōica
 re. ¶ Circa istam pñō ē notādū. qd duo sunt qd reqtunt ad sūptionē corp⁹
 xpī. Prīmū est actualis deuotio: scdm ē aīe mūdario: s3 illi i istam enun
 rati. s. ebrij: infanti: etronet: stulti: heretici: s3 saraceni nō hñt illa duo: qre
 sequit qd nō dñt sumere corp⁹ xpī. Prīmo ebrij nō dñt sumere corp⁹ xpī
 s3 nā s3 sūm dñtū Boenij i de disciplina scolariū: vñū modice sumptum
 acut ingenuū: tñ imoderate sumptū (vt idē refert) memoriā pfundit: s3 ob
 litiōē iducit. mō vbi ē ebrietas ibi ē furor: s3 nulla sapiā s3 isipētia: qre
 seqt qd ebrii carēt rōne: s3 pñs nō dñt sumere corp⁹ xpī. Itē infanti si de
 bent sumere corp⁹ xpī pñ defectū rōnis: qd euidēt s3 ultizāt: s3 natura
 liter. Itē stulti nō dñt sumere corp⁹ xpī pñt ignoitiā: qd nesciūt qd fa
 ciūt. Itē ifideles nō dñt sumere corp⁹ xpī pñt scādālū euitādū: qd tales
 forte sumerēt corp⁹ xpī sicut aliud nutrimentū vt panē: s3 indigne: s3 irre
 uerentialit tractarēt. Itē ipis pueris idiscrēt⁹ nō d3 porrigi corp⁹ xpī:
 Et rō hui⁹ ē ista: qd tales nō hñt discretionē int cibū corpalem: s3 spūalem
 s3 volēs recipe corp⁹ xpī d3 esse discretus: sic qd cognoscat qd alto modo
 sumendus est cibus corpalis: s3 alio mō cibus spūalis. Et cōo notandum
 p modū dubitaciōis circa textū: nūquid aīalia bruta sicut mus et canis:
 s3 sic de alijs pñt recipere corpus xpī. Et arguit qd nō: qd si talia reciperēt
 corpus xpī: vel qd reciperent ad saluatiōē vel ad damnatiōē: sed nullus
 illoz est dicendū: qd ē. Ad id: manifesta est p sufficiētiē diuisionē. Sed
 minor pz: qd bruta aīalia nō sumunt corpus xpī ad vitā eternā: qd eorū
 oīe cū corpibus mouētur. nec etiam sumūt ad dānationē ex eadē rōne
 Sed in oppositū arguit sic: quicquid recipit spēm sacri hoc etiaz recipit
 sacm: s3 bruta aīalia sūt hñt agūt ē. Ad id: pz ex vna maxia i theolo
 gia qd vbiq3 ē spēs sacri ibi ē s3 sacm: s3 qd bruta aīalia recipiūt spēcē
 sacri pz: qd si corp⁹ xpī poneret ad locū leuitū ita qd mures pūntent: s3
 illud coroderēt: tñc sumerēt spēm sacri. s3 etiā totum sacm. Ad hoc du
 biū rñdēt aliq qd talia aīalia bruta bñ recipiūt sacm: nō aut suscipiūt rē
 sacri. i. gratiā qd seqt p ipm sacm. S3 nūc ad rōnē qñ arguit: si recipi
 unt sacm vel qd ad dānationē vel ad saluatiōē. Rñt qd nulli illoz: qd ta
 lia aīalia bruta nō sunt capacia salutis: s3 dānationis. S3 scñs Innocen
 ti⁹ qd aīalia bruta nō recipiūt sacm: qd qñ talia tangūt sacm tñc ibi non
 manet corpus xpī. sed de⁹ gloriolus ex sua cūctiporētia trāsmutat cor
 pus xpī in spēm panis ex pñctu aīaliū brutoz: sicut p ei⁹ potētiā trāsl
 mutat spēm panis in corpus xpī: et sic ibidē nō est aliud nisi panis.
 Tertio notādū est p modū dubitaciōis: s3 est casus singularis circa pñ
 tem istam: qd sacerdos nō haberet hostias psecratas sicut qñq3 ptingit: s3
 ponat qd in eadē parochia sit infirmus qd iacet in agone mortis. ita qd nō

*Qui in dñi
 ampe rōp xpī*

*Optimū dñm
 Quid possit
 pñe facere*

no

no

Summula Raymundi.

pōt euadere mortē: z ponat q tal sacerdos sit pāsus: tūc dubitat vtrūq
tal pleban⁹ p⁹ pādū pē pficere corp⁹ xpi. Ad hoc dubiū rñd⁹ vna decre
tal q nō: z tō ē: q sacerdos d⁹ pficere corp⁹ xpi sobri⁹: z ieiun⁹: s⁹ tū ē alia
opio dicēs: q corp⁹ xpi d⁹ psecrat i alia prochia si ibi ē sacerdos seba⁹
z ieiun⁹: vel si ē ibi corpus xpi psecratū tūc deberet pōmgi tunc ieiunio
Aliter rñdet vna alia opinto dicēs. Int duo mala min⁹ malū eligēdū est
z mai⁹ malū ē euit adū. g. dī illa opīmo q sacerdos i talis nēditat⁹ articulo
d⁹ pficere corp⁹ xpi: qñs sit pāsus: q xps instituit hoc sacfcm post cenā
s⁹ si fiat ieiuno stomacho ē d bñ cē: nā sic iſtutur i feri ptes. mō i nēditat⁹
articulo meli⁹ ē fuare iſtutū d⁹ pūtor⁹. i. dei: q⁹ iſerior⁹. i. pape: iſt ille
sacerdos q hoc ex negligētia facit peccat mortali⁹: q facit ptra statuta ro
mane ecclie: s⁹ tū ne ille iſim⁹ moreret sine corp⁹ xpi: z ne fieret scādali⁹ i
pplo: itē sacerdos pē pſecre corp⁹ xpi p⁹ pādū vt pmissū ē: ne aliq dicat
ille ē mortu⁹ sine cōione: et illd ē factū ex negligētia sacerdotis. Quāto
notādū p modū dubij. vtrū sacerdos leprosus debeat celebrare missā: tū
dēt q sic. q si leprosus pē sumere corp⁹ xpi qd ē cib⁹ aſe: vt pu⁹ dictū est
tūc sacerdos leprosus pōt etiā celebrare in q maxie tractat⁹ d⁹ sūptiōe cor
por⁹ xpi. S⁹ tū qdā docto. dicūt q nō debeat celebrare i manifesto loco:
s⁹ i occulto. nisi eēt ita corrupt⁹ q nō posset celebrare sine piculo. tūc ipe
nec i occulto nec i manifesto loco d⁹ celebrare: s⁹ d⁹ mittre ob reuerē
tiā corpor⁹ xpi: s⁹ i iure bñ pōt celebrare. *¶* l. i. nota d⁹ casib⁹. Primus ca
sus ē iste. ponat q veniat hūrio vel iocularoz manifest⁹ ad iſm altare vo
lens sumere corp⁹ xpi: tūc dubitat vtrū sacerdos d⁹ illi dare corp⁹ xpi an
nō. Rñr breuit⁹ q si ipe pmissit se velle abſtinē a talib⁹ negotijs ita q n
vult vnuo retterare: tūc sacerdos hūit d⁹ eū iſormare vt pſteat z do
leat d⁹ pccis pmissis. tūc suis pccis pſeſſis z pccis illi pōmgiat corp⁹ xpi i
noſe dei. Scōs cas⁹ ē iste: vtrū iudex accedēs ad altare sit cōicad⁹. Rñr q
iudex ē duplex. i. iūq⁹: z ver⁹. mō d⁹ iudici vo corp⁹ xpi ē pbedū: s⁹ iūq
iudici z oi familie ei⁹ corp⁹ xpi nō ē pōmgiēdū: *¶* l. i. notādū q ver⁹ iudex
ē duplex q tal iudex ē elect⁹ ex pūctōe l⁹ ex electiōe: si ex pūctōe ita q
cōicat iudiciū p lucro alijs detrahēdo: tūc illi iudici nō ē pōmgiēdū corp⁹
xpi. Si at ē elect⁹ ex cōi electiōe: z nō cā lucu: tūc corp⁹ xpi pōt pōmgi ſi tē
z oib⁹ suis familijs. Terc⁹ cas⁹: xpian⁹ vel xpiana iudeis fuēs ad al
tare accedēs: pccēs corp⁹ xpi: tūc dubiū ē vtrū eis debeat pōmgi corpus
xpi. Rñr q nō put ſupia hūū est p p scādali⁹ curādū: q tales i vna mi
ſericordia d⁹ sperauerūt: z sic d⁹ eis ē tūc dū q velle vēdere corp⁹ xpi: z g
ppf illud scādali⁹ curādū tūc eis nō d⁹ pōmgi corp⁹ xpi. Quart⁹ cas⁹
an pccō seu bodellus pōt accedere ad altare z sumere corp⁹ xpi an non
Vel sic an pccō i articulo nēditat⁹ oēat cōicari. Rñr. si exercebat offi
ciū ſuū cā iſticia z nō p p lucu: nec vt poſſet viuere sine la roib⁹: tūc ſi
bi pōt dare corpus dñi: q tūc h⁹ vna meritoria. Si aut exercebat offi
ciū ſuū sine iſticia z am p p pmitit ſacerdoti velle deſiſtere et pniā a
gere de pmissis: tūc ipe sacerdos d⁹ illi dare corp⁹ xpi aſs nō. Quint⁹
caſus: ponat i caſu q sacerdos poſt diuſiōe hoſte cadat in ma gna dolo

*Nota in hys
plaz bñ*

retu dentis: ita qd nō pōt cōficare: tūc dubitat qd ibi sit faciē dū. Ibi rīdēt
 aliq̄ docto. sacre scriptu. qd talis sacerdos pōt hāc p̄tēlas distribuere cū
 fidelibus z p̄fessis. Alij aut̄ doctores dicūt qd sacerdos i tali casu hāc
 p̄tēlas tenet p sanguinē p̄sumere. **Sextus casus:** ponat qd circa cōionē
 aliq̄s sacerdotū hēat memoriā de vno p̄cō mortali: tūc dubitat vtrū tal
 sacerdos d; sumere corpus cristi in illo p̄cō mortali an nō. Rīdēt sub dī
 stinctiōe: qd vel talis sacerdos pōt hēe p̄tētiā alteri sacerdotis vñ nō. Si
 pōt hēe aliū sacerdotē: tūc illū ad se vocet: et illi p̄stet illud p̄tēti p̄ hoc
 tē corpus cristi capiat cū timore. Si aut̄ nullū aliū sacerdotē hēe poterit:
 tunc sit intētiō illi sacerdotis qd q̄cūq; aliū sacerdotē hēe poterit: qd hoc
 p̄tēti velit p̄stet: z sic sumat corpus cristi in noīe dei: z nō d; missam dē
 mittere ne fiat error in populo. **Septimus casus:** ponat qd aliq̄s sacerdos
 tū post dīcā orōnem. s. pater nī recordet se obmisisse siue p̄remisisse ali
 qua verba canonis: tunc dubitat vtrū debeat resumere x̄ba p̄secrationis.
 Rīdēt aliq̄ qd ipse d; resumere. Sed tunc diceret aliquis: tūc ipse sacre
 dos scandalizaret i p̄pō: qd aliqui dicunt qd sufficit resumere solo x̄ba p̄se
 crationis: z nō d; resumere totū canonē: z postea d; agere p̄nam de p̄mis
 sis. **Octauus casus:** ponat qd calix sit scissus vel hēet rimā sacerdote nes
 sciente: et post hoc infundat vinū z aquā z regat calicē et bīdicat calicē
 z p̄ eleuationē calicē i calice nihil inueniat: tūc dubitat vtrū vinū sūfuz su
 per altare sit p̄secratū. Ad hoc rīdēt ex quo sacerdos intēdebat illā aquā
 cū vino quā credebat in calice esse p̄secrare tūc mento est sanguis x̄pi: q̄
 re (vt supra dictū ē) sacerdos lingat z sugat map̄pas: et faciat iterius: vt
 pius patuit. **Nonus casus:** ponat qd candela ponat supra corp⁹ cristi cō
 sumens z denigrās aliquā p̄tē: vtrū tūc corp⁹ cristi ibi p̄sumit vel denigret
 Ad hoc rīdēt qd sola accidentia ibi cōsumunt vel denigrant: et nō corp⁹ cri
 sti eo qd ibi accidentia stant sine subiecto. **¶** Irimo nota ex quo lra dī (epl
 lentius) dicitur est inter apoplexiam et epilepsiam. Nam apoplexia est mor
 bus qui fit p opilationē neruoz: ita qd spūs vitales p̄hibent transire per
 membra: et p̄consequens p̄hibetur motus et sensus in homine pariente:
 unde tales p̄triduum sunt quasi mortui: tamen postea (natura eozum sup
 ante) resurgunt et vires suas recipiunt sicut ante. Sed epilepsia fit in tē
 pore breui: et illa inducit morbum caducum: ita tamen qd mentem z sens
 sum impedit: sicut patet in his qui morbum caducū ad duas vel tres ho
 ras patiuntur. Sed tamen cessante infirmitate: tunc tales possunt cōmu
 nicare: et hoc littera intendit dicere.

infirmus excōicatus accipe christi
Eger bannitus cupiens sibi sumere corpus
 excōicatus a quacūq; cā excōicatus
Hic absoluat pro re quacūq; ligatus
 .i. fuerit preda furtum huic cui ablatum est
Ext. terit: res aut ablatum restituatur

Summula Raymundi

^{sup. restitui poterit restitui ab excoīcatōe raptor seu fur}
Si poterit, si non: tamen absoluat: et idem
^{absolutōis .i. ius sup. sacri instituerit}
Sub forma quam lex et euangelium statuere
^{a pctis infirmū .f. eger .i. excoīcatū}
Presbyter absoluat egrum: licet ille legatum
^{sup. esse excoīcatū tutela sup. hoc fieri copiosa}
Se dicat vel non: cautela requirit abundans
^{infirmi incolumes .i. desistant .i. publicis}
Egri vel sani nisi cessent a manifestis
^{.i. pctis eucharistia pūantur}
Criminibus: pane celesti iure carebunt
^{sup. hoībus sup. patres instituerunt}
Confessis vel contritis sancti statuerunt
^{chasti .i. in agone mortis nullatenus}
Corpus in extremis nunq̄ debere negari
^{cōfessus et contrit⁹ pro peccato pmittit}
Ille satisfacere si se pro crimine spondet
^{p sanguine eius deficiente auxiliatur infirmo}
Proximitas sua se moriente subuenit illi
^{sup. infirmo porrigas requiras}
Sacramenta dei des: et nil inde reposcas
^{postulanti aliquid recipe caute}
Si nil poscenti tibi quid datur accipe tante
^{in mēse vna vice .f. laicus infirmus.}
Non nisi mense semel aliquis communicet eger

Hec ē ultima ps d sacro eucharistie: i q̄ autor ponit a l's r'as d mō sumē
di corp⁹ xpī: z x'p' l're pphēdit i q̄ tuor r'as: qz p'ia ē. q' oīs i firm⁹ hānt⁹.
.i. excoīcat⁹: cupiēs sumē corp⁹ xpī p'fessus a sacerdotē d'z absolut a vīcu
lo excoīcatōis z illi porrigi d'z corp⁹ xpī. Scda r'a ē ista. si aliq's p'fēt q'
fecit furtū v' spoliū: isti nō d'z porrigi corp⁹ xpī nisi p' f'ituar si pōt h're
Si at nō pōt h're tūc p'mittat ipsi sacerdoti: q' qñ possit h're q' velit resti
tuere. vñ b. Aug⁹. i. decre. suis. P'ctm nō dimittit nisi ablatū restituat. Et
si h'z i possessōe tūc d'z simpl'r restituere. z illi nō d'z porrigi corp⁹: nisi il
lud p' restituat vel satisfaciāt p' illo. Tertia r'a ē ista. q' oīs eger v' in
firm⁹ a vinculo excoīcatōis absoluat. Si aut eger nō v' se cē excoīcat⁹
tūc adhuc ipse sacerdos d'z dicere excoīcatōis absolutiōē: q' forsan tal

hō i grater icidebat excoicationē ita q̄ locut⁹ fuisse cū excoicato. Q̄ nar
ta r̄ta ē: si aliq̄s i firm⁹ vel san⁹ ē i p̄cō mortali manifeste z n̄ vult se absti
nere ab illo p̄cō: tūc illi nō d̄z porrigi corp⁹ xpi cū nō velit abstinē a tali
p̄cō manifesto nec vult imitari mēre sui p̄fessor. **Q̄ ultra r̄ta q̄ sc̄ti p̄res**
(vt. f. greg⁹ z alij) iſtitueſt q̄ p̄fessio z p̄ritū nūq̄ d̄z denegari corp⁹ xpi q̄
uis ſint magni p̄cōres z marie i agone mortis. ſi p̄mittūt ſat̄ facē q̄n̄qua
leſcāt: ſi āt mouūt tē d̄ſt p̄ritū eoz āmoneri vt ſat̄ faciāt p̄ ſab⁹ eozū
Serra r̄ta ē tal. q̄ q̄n̄ das ſac̄m ſano vel i firmo: tē n̄ d̄s poſcere ab eo p̄
miū ſiue pecūā cape. rō ē: q̄ ſi poſceres ſeu poſtulares p̄miū: tūc tu ven
deres ſac̄ra z ſic p̄mitteres ſimontā: q̄d ē grāde p̄c̄m. vñ. Erat⁹ accipi
ſtis gr̄s date. Tūc ſi n̄ poſc̄s z t̄l porrigereſ pecuniā: tūc illā d̄s valde cau
te recipe: z d̄s p̄ſiderare diligēt cui⁹ ſac̄rari⁹ ſit iſte hō: nā ſi ſit pau
tūc n̄ accipe: ſi āt ſit diues tē caute recipias. Septia z vltia r̄ta ē talis q̄
iſpe i firm⁹ n̄ ſi ſc̄l d̄z cōicare i mēſe: hoc ē i q̄ uer⁹ ſcriptanis: z illō ē itelligē
dū ſi lat⁹ ſz ſi firm⁹ claſſralib⁹ n̄ ē itelligēdū: q̄ iſti oī die d̄ſico p̄ritū cō
municare. ¶ Circa ſiaz ē notādū: q̄ ſoſa abſolutōis iſp̄i excoicationē q̄
iſpe ſacerdos d̄z tenere ē tal. Ego abſoluo te auctōta ap̄loz petri z pau
li a vinculo excoicationis q̄s iſciſti: z reſtituo te ſac̄ris ſc̄e m̄ris ecc̄ie i nōle
p̄rit z ſi ſz i ſp̄ſſſſi. Sz tū ſi iſpe p̄ritēs velle d̄cere q̄ n̄ eēt i victo excoi
cationis: q̄re tē cū abſoluer⁹ a vinculo excoicationis: ibi d̄z q̄ p̄ritō: q̄ ſoſte
tal p̄ritēs i gr̄t ē i vinculo excoicationis. ſ. q̄ ſoſte locut⁹ ē cū aliq̄ excoicato
Sc̄dō ē notādū: ſia d̄r q̄ ſan⁹ vel i firm⁹ i p̄cō manifest⁹ n̄ d̄z cōicare: p̄ q̄
nota q̄ crimē p̄cōis ē duplex: vel ē manifest⁹ vel occult⁹: ſi ē manifest⁹ tē
nullo mō d̄z illi porrigi corp⁹ xpi: ſi āt ē occult⁹ a q̄ n̄ vult deſistere hoc eſt
duplicit⁹: vel ei petri corp⁹ xpi i manifest⁹ vel i occulto. Si i facie ecc̄ie z in
manifesto petri corp⁹ xpi: tūc n̄ d̄z illi denegari: rō ē: q̄ ſi ſacerdos d̄nega
ret ei corp⁹ xpi: tūc eēt reu⁹ lator criminis z p̄duor⁹ p̄fessiois: q̄ tē hoies cit
cūſtātes itelligerēt eū cē grāde p̄cōis: z iō ſi petri i manifest⁹ ſacerdos
d̄z ei porrigere ſup ſuā p̄ſciāz: ſi āt iſpe p̄cōis petri corp⁹ xpi i occulto: tē
d̄z ei denegare. Tercio notādū ē p̄ modū dubitationis: q̄re ſac̄m euchar
ſtie p̄fici ſub duplici ſp̄e ſ. ſub ſp̄e p̄tis z ſub ſp̄e vini: cū tū ſit ibi vni ſa
cramētū. tūc ad hoc ſm̄ doct. ſac̄re ſcrip. q̄ iſtō ſit p̄p̄ tres cās. Primā po
nit ſc̄lis Innocē. ſup expōnē miſſe dic. Sz iſt⁹ xps ſua paſſiōe redēt hūa
nā nām q̄ ad duo. ſ. q̄ ad corp⁹ z q̄ ad aīaz. z p̄ ſp̄em p̄tis itelligit corp⁹: p̄
ſp̄z āt vni itelligit aīa: t̄git corp⁹ xpi p̄fici ſub duplici ſp̄e. Aliā cām z
ſc̄daz p̄rit alerā di. q̄ illō ſac̄m p̄fici ſub duplici ſp̄e i memoriā paſſiōis
xpi q̄ i amara paſſiōe iſu xpi: tot⁹ ſāguis ei⁹ fuit exēct⁹ a corpe: q̄ d̄ uſim
p̄fici corp⁹ xpi z ſāguis ſub duplici ſp̄e ſ. p̄tis z vini: q̄ āt tot⁹ ſāguis fu
it exēct⁹ a corpe xpi z diuſ⁹: hoc ſic p̄z: q̄ ſāguis ſub illis iſcurane⁹. i. ſā
guis q̄ ſatuit int cutē z carnē fuit exēct⁹ p̄ ſudorē: vñ erat ſudor ei⁹ z c̄. Sz
ſāguis mag⁹ groſſ⁹ fuit extract⁹ a corpe xpi p̄ amarā ſi agellandēz: ſz ſā
guis neru⁹z fuit extract⁹ p̄ clauoz iſſione. ſz ſāguis iſtriſec⁹. ſ. cordis fu
it extract⁹ p̄ lāc̄: ā: ita p̄z q̄ tot⁹ ſāguis fuit extract⁹ a corpe xpi: z q̄ in
memoriā diuſim d̄z p̄fici corp⁹ z ſāguis xpi ſub duplici ſp̄e. Tercia cāz

*Quia ſac̄m
eucharistia rō
ſub duplici
ſp̄e*

Summula Raymundi.

ponit. s. hicro. vi. q. p. tātō illō sacm sub duplici spē p̄ficiat: ad denotādūm
q. ibi fiat p̄lea refectio corpis z aīe: q. sicut videm⁹ i altitō corpis q. ei
b⁹ sū potu nō ē p̄leatū seu totale nutritiū corpis: igit nec altitēu spū
ale: qd corūdet alimēto corpali: q. sacm eucharistie sub duplici spē. s. pa
nis z vini p̄ficiat. Quarto ē notādū. si aliqd ifirm⁹ i vltia extremitate ca
ret vsu loquēdi: z velle accipe corp⁹ xpi: sic tñ q. daret sig p̄mittōis gemē
do z man⁹ ad celū eleuādo: tūc dubitat vtz illi dō porrigi corp⁹ xpi. Ad
hoc rīdēt qdā docto. sacre scriptu. dicētes cū diffictōe: nā si ille q. est ifir
mus potuit h̄e copā sacerdotū z nō p̄ferebat: tūc ip̄e eo mag⁹ peccat. si
ār nō potuit h̄e: hoc ē dupl̄: vel ip̄e p̄ euadere mortē vel nō: si p̄ euadē
tūc ei nō dō porrigi corp⁹ xpi. Si āt nō pōt euadere mortē: tūc ei dō porri
gi corp⁹ xpi sub tali p̄ditōe q. p̄mittat qd si ex mīa dei p̄ualeceret: q. tē
immediate velit p̄fieri z p̄cā sua deplāgere: z suā p̄niam adimplere. Quinto
notādū ē casib⁹. P̄m⁹ ē iste: sic legit i miracul b̄re barbare q. caput vni
us decollati loq̄bat z clamauit dicēs se nō posse mori nisi p̄u⁹ sū p̄fiss⁹ corp⁹
dñi: tūc ibi dubitat an tali capiti debuit dari corp⁹ dñi: z vidē q. si: q. qd
to caput a corp̄e abscidit tūc statim deficiūt sēsus: s. sic fuit ibi q. z. Ad b⁹
rñr q. si caput fuerit vnitū corp̄i: tūc ip̄e sacerdos p̄p̄t miraculū p̄ illi p̄be
re corp⁹ xpi: sicut ibidē dī: vt illi h̄i i passionali b̄re barbare. q. postq. p̄u
rauit corp⁹ dñi: tūc caput illi⁹ fuit vnitū corp̄i z ita p̄buit ei corp⁹ xpi: s.
si caput ei⁹ n̄ fuit s. vnitū corp̄i: tūc n̄ debuiss⁹ ei dedisse corp⁹ dñi: z sic ad
huc hōdie dō fieri si h̄mōi miracula euentrēt. Scd⁹ casus p̄oat q. aliqd p̄
s̄p̄e cōbunt: z p̄ p̄bustōez illi⁹ iuciret spēs panis: tūc dubitat an sit re
rū corp⁹ dñi an nō: posito est q. eodē die celebrauit. Ad hoc rñd⁹ subtil do
cto: cū itē dē b̄re greg. q. n̄ cū em māduco corp⁹ xpi cū sua spē z p̄ cōtō
nē sēsus corp̄i i p̄cipiēdo deficit. tūc āpl̄i ibi nō ē q̄reda p̄nia corp⁹ xpi.
Tert⁹ cas⁹ p̄oat q. fili⁹ iudei fuit xp̄ianis: z cōtōnis accedat ad altare
cū alijs xp̄ifidelib⁹: z p̄oat vltim⁹ q. sub spē panis appeat sibi formos⁹ pu
er: z cū hoc recipiat: tūc dubitat vtz ille fili⁹ iudei b̄n fecit an nō: vtz il
le b̄n recepit ad salutē vel ad dānatōez. z vidē q. recipit ad dānatōē: q.
recipit corp⁹ xpi i p̄ctis originalib⁹: cū nō fuit baptizat⁹. Ad hoc rñr q. ip̄
se recepit sibi ad salutē. tūc ad rōnē qñ arguit: ip̄e recepit i p̄ctis originalib⁹
bus. q. ad dānatōē: ibi rñr q. nō recepit in p̄ctis originalib⁹: s. illa p̄cā
fuerit deleta: cū tal puer credidit z formosū puer vidit sub spē panis la
titare. Et illi⁹ legit i miracul q. qndā erat fili⁹ vni⁹ iudei adhuc puer: q. cū
alijs puer xp̄ianis tpe cōcatōis ad altare accessit: z ei sub spē panis ap
paruit puer formosus: z hūc recepit: qd reuelatū erat p̄fī suo p̄r āt audi
ens illi⁹ miraculū interrogauit a filio vtz hoc fuit factū: q. rñdit q. sic: vtz
delz q. ip̄e se dedit cōdēdū puer cū xp̄ianis. p̄r āt hoc a filio audiēs gran
de irascebat: ita q. hūc puer ad fornacē calidā posuit: vbi ille puer ille
pmāsit: donec turba p̄s b̄foz veniebat. tūc ille puer d fornacē descēdebat
p̄r nō audiēs hoc: misit se baptizari: z ad fidē catholicā puer⁹ erat: q. se
quit m̄āfesse q. ille puer recepit corp⁹ xpi ad salutē etnā. Quart⁹ casus
an mulierib⁹ corp⁹ xpi sit p̄bēdū: z p̄oat q. nō: q. glōsa p̄go maria q. fuit

Nota optica

Nota b̄n

denudata ab ol crine: et mltre alle se qd tñ xps i cena corp⁹ suū nō pbulit:
 et cū pceptū supior sit tenēdū magis qd i ferioz: et xps si dāt puell nec mu-
 lierib⁹ suū corp⁹: g mlt⁹ sacerdos q ē mltier dz dare corp⁹ xpi mulierib⁹
 Ad hoc rñr q xps nō dedit mlti sue nec alijs mltierib⁹ i cena corp⁹ suū: sz
 solū discipul. ad designndū q ipse mulieres nō dñt psecrē corp⁹ dñicū: qd
 ipse xps ibi instituit sacrm eucharistie: dās exēplū suis discipul q hoc face-
 rēt i suā cōmemoratiōz: g sol discipul dedit autoritatē psecrādi: et qre no-
 tuit matr suā intesse: ad designndū q ipse mulieres n hñt autoritatē cōse-
 crādi: sz solū viri. Illo tñ nō obstatē ipis mulierib⁹ et puell corp⁹ xpi ē dā-
 dū. sz ab ipis nō ē pbedū. Quit⁹ cas⁹ pōat i casu q aliqz larro venerit ad
ecciam tpe cōicatioz: et trāscrit ad altare vel aliqz alia psona suspecta: tūc
dubitat vtz sacerdos dz sibi dāt corp⁹ dñi. Ad hoc rñr q psona suspecte
 sz duplices. nā aliqz sūt icerte suspitōis: et istz nō denegēt corp⁹ xpi si ad al-
 tare venerit: sz alie sūt psona d qd hñ certa suspitio et talib⁹ dz denegat
 corp⁹ xpi: et sic ē d larrone. Sext⁹ casus pōat i casu q sit aliqz hō
mal⁹ d q nobis later vtz eēt pfect⁹ vel n: et recipet corp⁹ dñi ad altare trā-
siēs: et postqz corp⁹ xpi deglutiret caderet ad trā et vomeret ita q ibi ap-
paret alij spēs sacri: tūc qd sit faciēdū. Hñr q si ibi sentit spēs sacri
 tūc ponat ad locū sanctuarior: et fra tradet vt pū⁹ ē determinatū: et nō ē cu-
 randū si cruetat: qz tñ ipsi rustici phibēt q nlls hō pīo die cōicatio-
 nis dz cruetare siue sāguinē emittere neqz spnere sup trā. Septim⁹ cas⁹
sacerdos bñdicēs hostiā dicēs: hoc ē ei corp⁹: dimittes meū: et iapiēs er-
rare cogitās quō ibi pōt eē corp⁹ xpi: tūc dubitat an ipse i illo errore vbe-
at vltē: pficere missā vel cessare a celebratiōe missē. Hñr q ipse dz ad se
 vocare aliū d sibi hñc errorē declarat: si āt nō hñet altū pfectm: et errorē
 dz pponere et vltē⁹ missā pficere i noi e xpi. Altē⁹ notādū q ipse sacer-
dos qñ dñt (hoc em ē corp⁹ meū) stat i psona xpi: et id pfert hēc vba: hoc ei
ē corp⁹ meū i psona xpi: et p hoc pnomē (hoc) nō demōstrat ibi corp⁹ cristi
eris: qz adhuc nō ē ibi: sz qñ tota bñdictio adimplet: vñ qñtū d illa dubita-
tiōe qd p hoc pnomē hoc in fofa vboz psecratiōis demōstrat sint varie
opiniōes: nñ ablecti oib⁹ optinōib⁹ qdā mgt solēntis pcludit q p illō pno-
mē hoc demōstrat et designat corp⁹ xpi i ordie ad totā pponē h⁹ ordis:
hoc em ē corp⁹ meū: nō q plato solū illo pnoie hoc: ibi sit corp⁹ xpi: sz p-
lara tota fofa vboz a cristo instituta. Octau⁹ cas⁹: sacerdos cogitās corp⁹
cristi itegrū sub spē panis forte sicut fuit i vtero brē aginis marie: iapi-
at dubitare quō sub tāta pñcula corp⁹ cristi q erat magne qñtitat⁹ possit
ibi pñneri: tūc dubitat vtz ille deat missā pficere. Ad hoc rñdetur q sic
 sz finita missā tūc ille solutiōis dubitatiōis dz iueitigare. Nonus casus
est iste: ponat q sacerdos tpe necessitat⁹ nō hñat hostiam neqz farināz tri-
cti: et vltē⁹ ponat q si aliqz infirmus de cuius morte est timendū: tūc
dubitat vtrū ipse sacerdos hostiā factā de hordeo possit dare tali infirmo
ne sine cōmunicatiōe mortā. Ad hoc rñdetur q non debet fieri: sed in ta-
 li casu ipse sacerdos debet infirmū instruere vt firmiter credat. et illi pō-
 ponere articulos fidei. vñ Aug⁹. Crede et manducasti.

*Vir loquens
de vinctio
extrema*

Summula Raymundi

Capitulū scdm De vinctioe extrema.

scz infirmus .i. vno

.i. vngi debet

Ic idem solo non bis vngatur in anno

vel citra

sup. homo

habere debet

Octo decemq; tamen annos vngendus habebit

.i. vngendi sup. psona fruuntur sup. personis

Ordine claustrales alio potiuntur in egris

sup. hō .i. vngi debet .i. n. si cū desiderio appetit

Nullus inungatur nisi qui preposulat ante

.i. voluntate bona .i. cū varijs demonstratiōibus

Antibus aut verbis aut signis iudiciis de

.i. demonstrans .i. hō .i. catholice .i. signa .i. eucharistiā

Distendens mutus fidei vestigia corpus

.i. crismatur .i. l. articulo mortis positi

Christi suscipiat: at vngatur moriturus

.i. talis mutus pñiam agat .i. a pctō mortali .i. cessans

Dummodo peniteat mortali labe recedens

.i. mutus vel infirmus .i. pñitiōis vere pñie

Inuentantur in his manifeste signa doloris

.i. mēbra .i. crismanda sup. loca

Que sunt vngenda loca vel que membra lauentur

.i. sedule .i. egrum .i. tu sacerdos .i. pctā sua .i. pñteri

Sepius infirmum moueas sua probra fateri

.i. egrū .i. tu sacerdos portare infirmitates

Hunc hortare dei patienter ferre flagella

.i. serotina .i. pñctis penitētia .i. es

Despertina tibi contritio si datur: et sis.

.i. fideliter sup. tua .i. dimitte

Pure confessus peccata deus miseretur

.i. infirmū .i. in fronte sup. tu sacerdos

Hunc non in capite si confirmatus inungas

sup. homine illa ps capis sup. dñt vngi illa loca

In confirmato non frons: sed tempora debent

.i. episcopi .i. vngent tales partes faciei

Vngi: pontifices crismabunt crismate frontes

post hoc

illas ptes

Hinc oculos: aures: nares: loca post labiorum

i. ultimo

Pectus vtriusq; manus vngas. postremo pedesq;

i. tu p'sb'te crismas illas ptes

Non vngas scapulas quia mysterio caruerunt

i. sacerdotis i. man⁹ i. interior i. exterior sup. tu sacerdos

Presbyteri palmas non intus: sed foris vngas

i. asserit sup. sacre scripture. i. man⁹ sacerdotis i. licitū

Dicunt doctores q' eas non vngere phas sit

sup. man⁹ i. crismavit. i. epi. i. dū

ordinabat

Quas vixit presul cum presbyterum faciebat

crismare

i. infirmū

i. epi crismavit

Vngere non debes egrum quem presul munxit

i. eger

i. crismata

Si facit infirmus cresum tunc vincta lauentur.

sup. illud

i. pisciaf siue i aqua fluētē

Membra: quod inde lauas totum iaciatur in ignem

i. pena mortalis

sup. septē

Si trahit vngendum dolor extremus: sine psalmis.

i. egrū. i. tu sacerdos. i. subito

sup. infirmus

i. nō crismatus

Hunc vngas citius vt non moriatur inunctus

Capitulum scđz hui⁹ totū i q' autor vult determinare de sacro vinctiois p⁹ q' in pcedēti determinauit de sacro eucharistie. Et diuidit illa ps i duas ptes. Nā i p'ia pre autor ponit aliq's r'as z decumēta d' illo quō sacerdos d' se h'et circa loca vngēda. In scđa pre pōit qdā icidētia. Scđa ps ibi. (Intomeamēt) Quātū ad primā pte x' l'ie stat i. xj. regul. P'ia ē tal q' ipse eger seu infirm⁹ nō d' bis i vno anno vngi: s'z tñ sel. z hoc ē vez si ipe manz i vna infirmitate: s'z si ipe vadit d' vna infirmitate i aliā: tūc ipe p' bis vngi. Et q' sacerdos qñ vult aliqū infirmū vngere tūc d' requirere vtz sit vinct⁹ i illo anno. Tūc autor i l'ia addit q' alit ē d' psonis claustralib⁹ z spūalib⁹: q' iste p'one plures p'nt vngi q' p'one seculares. z iō sacerdos caute d' se regere circa vngēdos: q' tenet scire an vngēdi sint spūales z etiā seculares: z tenet introgare an infirm⁹ infirmabat p totū annū an non z fm hoc se regat. Scđa r'ia q' ille q' d' vngi d' eē dccē z octo annoz en ti qu⁹. Et rōne aff'gt. i. tho z dr. q' ipe vngēd⁹ d' h'et rōne z voluntatē cō plētā z pfectā: z iō pueri nō vtētes rōne nō dñt vngi: s'z si aliq's puer eēt p'ius. annoz vel circa cū bona rōne z discretiōe tal possz vngi: vt p'z d' mltis puerz vbi vñ magz vñ rōne q' alit. Tercia regula q' nullus d'z vn-

Summula Raymundi.

gl nifi pñ cū deuotidē illā vnctiōē desiderauerit ⁊ postulauerit. S; n
ita debet eēt q nō pñ facim vnctiōē postulare: tē suffic q signū faciat cū
ocul vel cū manib; illō facim desiderando: ⁊ nā sū sū illa vt cū o. ul' la
chymet ⁊ vt man; suas ad celū eleuet: ⁊ et q suspirat i suo corde. Quar
ta rīa ē: q ipse mut; si d; sumē corp; xpi. nec d; vngt nisi postulauerit cū
certis signis. ⁊ cū hoc si ē catholic; sū xpian; ver;. Quīta rīa est tal q lo
ca vngēda ⁊ mēbra dñt lauari ⁊ lotio i igne pñct. ⁊ sacerdos d; ipm infir
mū sept; monere q oia pctā sua pñctat: ⁊ patient suslineat cōpūctiōē p
suis pctis. Sexta rīa. q si aliq; ē pñctat: tē sacerdos nō d; ip; vngere
l frōre: ⁊ rō ē: q ep; cū eū pñctauit: tūc vngit eū i frōre: ⁊ tō nō ē vngen
dus i frōre post. Septia rīa ē tal: q oculi aures nares man; ⁊ pccr; neci
⁊ pedes oia hec sū vngēda. s; scapule nō dñt vngi: ⁊ rō illi; p; i lra: q sca
pule carēt m;strio dñi: q nō faciūt ad dñi officū sicut alia mēbra. Oc
taua rīa ē. q pñctat ali; vngēd; q; laic;. Et rō ē: q man; pñctat i mēbr; nō
dñt vngi: q ab epō vncta sū illa loca qñ gñdū sacerdotū pdonauit: s; ma
nus pñctat dñt vngi ex. er;. Nona rīa: si aliq; pñctat al; quē nō firmū
tūc simplex sacerdos nō d; vngere eū: ⁊ hoc ē vñ i vna ⁊ eade infirmitate
Decima rīa. si infirm; vnct; facit cresim. i. trāsitiū de infirmitate ad san
tate: tunc loca vncta dñt lauari: ⁊ lotio illa pñctat i igne vel i aqua hu
entē. Vñ dñt expōsitos hic circa textū q cresim est mutatio hui; mor
bi siue infirmitat; ad sanitatē. Ultima regula ē tal: si aliq; infirm; eē dñ
nat; ad agōnē mort; tūc sacerdos hec cognoscēs d; omittēre septē pñ
mos. et d; agonizātē vngere: ⁊ postea septē psalmos legere ne aliq; sū
vnctiōē mouat: et sic substantia sacri carēs etiā careret effectū sacri.
Notandū est circalfam. q cōlter in passu pñctat: tē tēp; nō est
hoc opinādū eē d; vnctiōē auctōr; s; pñctat antiq; qdā ⁊ posuit qdā grām
cos. Pro q iacēdū ē q qdā antiq; grāmattci dixerūt q hoc nomē tps hñt
duo scata: nā qñ scribere p e: q tūc scarz qñdā dimēsiōē pñctat ad qñ
S; qñ scaret pñctat hñt tūc deberet scribi p i: dicēdo tēp;. Et fm illaz
distinctionē antiquoz i lra stabit tēp;ora. S; tñ i pñctate illa distict d; mi
nus valz: nā illō duplex scatū hñt p hoc nomē tps sub vna platiōē. Hāz q
tps scat dimēsiōē rep; d; se p; s; q tps sub eadē platiōē: etiam scat par
tes facit p; p psalmistā d; cētē. Et redem tpsbus mēto: vbi ponit tpsb;
Et illud clare declarat Gecista dicēs. Pertinet ad qñ tps dimēsiōē verū.
Signat p idē ps pñctat a facit. Hāc p pte tñ pñctat dicere qdā. Tipus
qō tanq; dñt pñctat refuto. Et sic p; q fm rei veritatē dñt d; tps: sed
si i textualibus hñt tēp;ora hoc est fm vñctū antiquoz positiū q sic sūt
loquuti ppter hñt dñctam lter hec duo scata. Secō notādū i lra: q eger
nō debet vngi nisi semel i anno. Et hoc lra elici; q infirmus solū vngen
dus est i fine vite qñ nō est spes vite amplius. Pro quo dubitat vtrum
quibet postulans vnctiōē sacra sit vngēdus. Ad hoc rñdet scrius thō
mas. q null; hñt sit vngēdus nisi infirmus ⁊ positus i articulo mortis: de
quo nō est spes euadēdi mortē. Per hoc q d; infirmus excludit san; i m
mo si isti statim peterent non sūnt vngendi. Per hoc qō pñctat i arti

culo mortis: excludit illos infirmos qui nō timent mortē: nā tales nō sūt
 vngēdi. Sed p hoc qd ē in textu qd dicitur postulare vncionē: excludit illos
 qui nō postulat cū debita rōne sacralē vncionē: vt sunt frenetici qui con
 tinue sunt furibundi: qz tales sunt sine rōne. Tercio qd scribit Iacobus in
 canonica sua dicit. Si quis vestrū infirmat vngat oleo scitificato: et si qd
 est in peccatis p̄sbyteri orient p eo vt remittantur ei peccā. Ex qbus p̄bis no
 tatur triplex effectus vncionis. Primus est qd vncio augmentat grāz et
 deuotionem. Scd̄s effectus qd p vncionē alleviat morib: nā si infirmus
 esset euasur⁹ mortē: tūc citius euaderet q̄ si eēt vinctus. Et hoc ē p̄ria il
 los qd credūt qd qñ aliqd vngat qd ille nō pōt euadere mortē. Tertius effe
 ctus ē qñ vncio delet ventalia. vñ dicit metrista. Vngor in extremis vt sit
 mihi grā maior. Et morbus lentior: ac mea culpa minor. Itē nota qd in ip
 sa vncione duo sunt. s. materia et forma. Materia vncionis ē oleū oliue
 p̄secratū ab ep̄o: s. forma vncionis est duplex quā instituit Greg⁹. et ē de
 precatiua et ista. Per istā sacra vncionē deleat tibi deus qdqd deliquisti
 p visum auditū gustū tactū. et sic d alij. Alia ē quā instituit be. Hiero. et
 est indicatiua. et est ista. Vngo oculos tuos oleo scitificato i noīe p̄ris et fi
 lii et sp̄s sancti. amen. Sed aliqui moderni p̄sbyteri faciūt vnā aliā for
 mam mixtam ex illis duabus dicētes. Vngo oculos oleo scitificato i no
 mine p̄ris et filij et sp̄s sancti. Et subiūgūt. et p istā scām vncionē deleat tibi
 deus qdqd deliquisti p visum: auditū gustū et tactū: et sic d alij. Itē
 nota. d. in vna regula qd mēbra vngēda prius dñt lavari: hoc em̄ fit dupl
 ci de causa. Prima cā est. ppter reuerentiā facti. videlz ne sacm̄ ad locū
 immundū ponatur. Scda causa est in signū hui⁹ qd nra p̄scia debet eē lo
 ca ab oib⁹ peccatis. Sed d. vltimus in regula qd infirmus nō debz vngi
 in fronte: et ratio hui⁹ est: qz xps frontem vñxit in p̄firmatōe: mō pore
 stas sup̄ioris non puenit inferiori. Itē nota in vna regula d. qd sacerdos
 debet inducere infirmū vt cōfiteat⁹ et p̄niam agat. Dubitatur qd vtrū pen
 tentia serotina vel contritio sit vera penitentia. Dicūt aliq docto. qd nō
 quia omnis penitētia dicitur fieri ex amore et nō ex timore: sed p̄nia vel p̄tia
 vel serotina nō fit ppter amorē: s. magis ppter timorē: ergo p̄nia seroti
 na vel vespertina nō est vera p̄nia. Maior patet p m̄gm̄ sn̄iaz dicentem
 qd directa penitentia debz esse charitativa: sed minor p̄batur: quia illa pe
 nitentia que fit in agone mortis ista fit ex timore: quia ipse infirmus pe
 nitet ppter metum mortis: qd si nō timeret mortē et sciret se euadere nū
 q̄ peniteret. quare sequit⁹ qd tarda p̄nia siue serotina fit ex timore: et p cō
 sequens nō est p̄nia. Ad hoc dubiū respondent doctores vñanimit⁹ qd pe
 nitentia serotina dummodo penitentia fiat ex tora cordis cōtritione p̄a
 est. Et hoc patet de latrone qui pendeat in cruce cum chusto i latere de
 xtro. quia ille latro penituit in agone mortis dicens. Memento mei dñe:
 dñe venis in regnū tuū. Sed tñ sup hoc nemo debet se remittere vt su
 am penitentiam tardare velit vsq ad vltimam extremitatē vite sue. Hāz
 dicunt doctores qd nō tñ contritio siue penitentia saluant istum latronē
 in cruce: sed sua magna fides quā habuit in chustum: magis em̄ credidit

Summula Kaymundi.

¶ Sciēz et scēz martyres: et hoc ex tactu sille sanguis xpi sup ipm sille sille
q erāt i sille sille ad soluēdū vīcula pctōz. et d hoc d: Apoc. i. Et nō la
uit nos a pctis nris i suo sanguie. Nā hoc qd fideles mres crediderūt hoc
vidit ad oculū. Etia eoz fides pfirmata fuit p sig et miracula. Iste aut la
tro vidit xpm pēdētē i cruce et dānatū tāq malefactorē: nihilomin⁹ tñ ip
sum filiu dei esse credebat. et hec maxie fuit cā sue saluatōis. Et g d: be.
Aug⁹. Pnia sera raro ē pā. Nā vt frēqnt nō ex amore et pā cordis cōtri
tōe: s; ex timore pcedit. Alter⁹ ē notādū. Ista d: q illa mēbra. s. oculi et
man⁹ dnt vngi. Et hui⁹ ē duplex rō. Prima qz p ista mēbra picipalr ex
erceat cult⁹ diuin⁹: et qz vinctio ē qdā pfirmatio spūal: g vt ista mēbra con
fortarent vngi dnt. Scda rō: illa mēbra vngi dnt p q deliqm⁹ et peccauit
mus: s; visu auditu tactu: et sic d alijs peccauim⁹. g illa mēbra tāq pūci
paltora vngēda sūt. Alrio ē notādū d casib⁹. Pmo dubitat vtz vesanus
freneticus i extremis sūt vngēdi. Rñr sub diffictōe: qz vel tales sunt cōtri
tue furbūdi absqz ipis interuallo. vel aliqn et aliqn nō. Mō ad dubium
dicif: q si ptnue sūt furbūdi nō sunt vngēdi. Rō ē: qz oīs vngēdus debz
hē rōnē et voluntatē et desideriu vinctōis: s; tales frenetici nō desiderāt
vinctōnē. Si aut isti frenetici et vesani aliqn sunt furbundi: tunc si pētūt
vinctōnē qñ vsum rōnis hñt: tūc dnt vngi als nō. Scda casus an sit ve
rū q ipsi infirmi dicūt aī mortē ipis apparere ipm angelū vel dyabolū
et videre iudiciū diuinū. Ad hoc rñdet brūs Aug⁹. q sic aīa pōt scire iud
diciū pūulare: vt maneat i purgatorio vel in locovbi peccauit: nō tñ hoc
pferōibz aīabus. Sed aīa nō pōt scire iudiciū vniuersale: qz tale iudi
cium tñ apparet i die nouissimo qñ dicet bonis: venite bñdicti et malis
ite maledicti. Mat. xxv. An si bona fecerūt i pñti vita tūc ipis erūt an
gelī pñres aīam custodiētes: p oppositū āt: si mala fecerūt i pñti vita: tunc
ipis erūt dyaboli pñtes aīam expectātes. Alij aut sic rñdent qñ qñtur
vtrū ipsi infirmi verū dicūt qñ dicūt se vidisse angelū vel dyabolū circa
se in infirmitate: dicēdū q hoc est possibile qñ ex dīna pudentia pmitit
et sine cūctipōtētia dei fieri nō pōt: qz illi sunt spūs q non pñt videri: cū nī
hñl videat nisi coloratū: vt d: Aristo. i. lt. ij. d aīa: sed ipsi non sunt colorati
quare se quis q nō pñt videri nisi spūaliter pcedat ex grā dei. Tertius
casus. an verū sit q plures hoies dicūt se vidisse deū in agone mortis. Ad
hoc rñdet brūs l. d. lero. q sic: qz filij dei tantā misericōdiam hz ad ipm hoies
q in fine vite cuiuslibz hois se manifestat: nam mori p nobis voluit. Et il
lud idē pfirmat i euāgelio vbi d: Et itez veniā ad vos: et iō apparet ipsi
hoi i fine mortis. Quartus casus ponat q aliqz hō sit sē vinctus i vna in
firmitate. et diu manet in eadē infirmitate: s; nō sub equali transitu: tunc
dubitat vtz postea articulo mortis imminente possit iterū vngi. Respōde
tur q illa medicina nō solū respicit morbū: s; etiā infirmitatis longitudi
nem: g nō obstat pma vinctōe i articulo mortis facta: si euaserit et diu i
ista infirmitate psecraverit sub incōqñl transitu pōt itez vngi: qz medio tpe
pōt hō venialr peccare: qz illud tūc itez desit p vinctōnē. Quintus cas⁹
aliqz intrās bellū tumēs se infici vel etiā iudicari fidelit pētēs vinctōz.

franchiſſi et
venging

nota

dubitat an debeat ungere. Rñdet qñ si qñ solus ifirmus vngedus. talis alit si
 e hñmōi igitur c. **Sextus casus** iste. vtz gñan⁹ a pigmeiz tales philestis
 sū vngēdi. Rñdet qñ si qñ ist q debet vngi debet et alia pfecta bona rō
 nevicia. s3 sic si e d pigmeis a qñq d gñants. Si em⁹ rōntis bone l gna
 no reptet sec⁹ eēt. **Septim⁹ cas⁹**. ponat i casu qñ aliqñ ifirm⁹ dicat ad
 sacerdotē: dñe dñctre mīlīvīā p quā valcoveire ad regnū celoz. tūc dubita
 tur quāviā sacdos dñet ei mīlīstare. z quō ipz iſtrūē dñet vt pueiat ad
 regnū celoz. Ad hoc rñdet scñs Augustin⁹. qñ ipe sacerdos dñet iqrere
 ab ifirmo. z si affirmative rñdet ad ea qñ qñt ab eo tūc talis pculdubio se
 cure mouet. Pñmū qñ qñrē dñet ab ipso ifirmo an credit i articlōs fidei qñ sūt
 traditi i ecclesia dei. Si ifirm⁹ dñct qñ sic tūc sacerdos dñet rñde. hoc ē bo
 nū signū qñ ad salutē aīe tue. Scdo sacdos qñrat. an gaudet mori i fide ca
 tholīca. si rñdet qñ sic tūc sacerdos dicat: hoc ē bonū signū z c. Tertio sa
 cerdos qñrat. vtz doleat vnqñ rñz offēdisse ei⁹ creatorē. si rñdz qñ sic. tūc sa
 cerdos dicat hoc ē bonū signū. Quarto qñrat. vtz doleat dñctis pñsīis.
 si rñdet qñ sic tūc sacerdos dicat. hoc ē bonū signū. Quinto qñrat. si euaserit
 morē vt pñt pñtā dñctā dñctā pñtā. z si hoc sua pñtā velit emē
 dare. si rñdet qñ sic. tūc sacerdos dicat. hoc ē bonū signū. Sexto z vltio qñ
 rat sacerdos. an credat pñre ad regnū dei nō meritis suis: s3 p merita te
 su xpi z p ei⁹ amantissimā passionē. z si ipe ifirm⁹ oib⁹ ist⁹ firmit adhēt pñtē
 doz credēdo. tūc ipe sacerdos dicat sibi eū pñlādo. Si aduersarij tui ad
 te vēiāt i exitu aīe tue fcozdat xpi passionē: z eis secur⁹ dñctā cñna. **De
 cas⁹ cas⁹**. ponat qñ sit aliqñ mal⁹ qñ p maliciā iſtat iſi. mītatē ita qñ mīr⁹ eſ
 fiaf. sicut legf dñctus qñ solēt scñs iſcrepare z vitupare. tūc dubitat vtz ta
 les morte iminētē dñct vngi. Ad hoc rñdet qñ ipe sacerdos p aliqñ signa
 manifesta: sicut p gemitū vel deuotionē manū i celū vel suspirationē co
 gnoscit illū ifirmū sacramētū vñctōis dñctare: tūc tenet ipz vngē. si ist⁹
 signis remotior nō factis trāseat vñctio a talib⁹ malitiosis. **Ultimus
 cas⁹** iste. ex qñ i ture phibet qñ hñs parū caput vt mus nō dñet vngi
 tūc dubitat an et hñs nimis magnū caput hñs nō dñet vngi. Rñdet qñ inter
 oīa aīa quedā sunt mōstruosar impfecta. siue talis dñctus venit ex su
 perabundantia siue ex defectu. ita qñ habent rōnē valde imperfecte: hñmōi
 non sunt vngēda. quia oīe aīa qñ debet vngi debet habere perfectā rō
 nem et dñctationem.

In torneamentis lesus si dixerit horam
 sup. hora sup. exstēs .i. peccata
In qua contritus: sua crimina confiteatur
 .i. eucharistia sup. in loco sacro
Corpus ei domini datur: vngitur: nec sepelitur
 sup. vel aliqñ nobilis sup. torneamenta
Ne miles promus sit ad ista: negat et isti

Summula Raymundi

^{ecclesiastica} ^{blasphematur} ^{sup. l. c.}
Ecclesiastica tumultuatio blasphematur sup. l. c.

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Sancta sepultura: corpus confunditur eius

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Qui sic decedit: sed cetera nulla negantur

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Que prosunt anime: sic iste restringitur inde

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
In bello iusto ius omne datur morienti

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Confessor licite sis furibus et sceleratis

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
His: quos damnant sententia iudicis equa

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Et quos compedibus custodia publica vinxit

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Patronum mortem, furum suspendia: clades

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Qualescunq; caue ne conspicias: quia iure

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Et iam cantandi tibi tollitur inde potestas

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Non facias quicq; quo casum mortis mire

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Possit: et absq; necis consensu condoleas huic

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Dicimus articulus q; dispensabilis hic est

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Fortius inuentus ubicunq; sit: hic sepelitur

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Nobiscum: dubia sit mortis causa sit eius

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Si manifesta mali sit causa: foris sepelitur

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
Ille magis ponit incidenda q; incidit ex p'dictis. Et videtur illa p'si

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
tot p'tes quot ponit incidenda. p'tes patebunt. p'mu incidens siue p'ia regu

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
la e. si alq's lesus fuerit i torneamentis vel p'cussus vsq; ad articulu mor

^{sup. i. i. i.} ^{sup. i. i. i.}
tis 2 ille sup'p'ent ad modicu hora ita q; sua crimia p' p'sentir: tunc ille e

ecclesia? vnde? s; d; caré ecclesiastica sepultura: vt; d; romeamēt; p;so r; el
 timo. Rō ē: q; tūc alij nobiles n; efficiūt ita pnt ad hōm; romeamētia siue
 ludos: s; sic vt alij restringāt a tali ludo nō dnt sepeliri i eccia siue i cimiteri-
 o: s; i cāpo p; aspectū alior; vt alij cesset a tali ludo: s; rñ oīa alia ecclesiasti-
 ca iura q; p;st saluti aīe siue n; dnt dnegari tali. Scō; i cōdēs qd ex illo ori-
 tur ē. si aliq; irrat bellū iustū: tūc oīa iura sacralia pnt illi porrigi. r hoc ē
 vtz si cā iusticie vel cā defēdēdi cōe bonū vel patriā defendēda irtrauent
 bellū. St āt cā spoliandis: vel p;pt aliā cām sibi filijs irtrauent bellū: tunc
 illa iura sacralia r ecclesiastica n; porrigēt et. Tērtiū i cōdēs siue rla q; licitū
 ē audire p;fessionē ab ipso furib; r latronib; r si cōtīgēt q; aliq; sacerdos
 debet eos audire: tūc disponat q; tales fures r latrōes sint soluti a vicul
 q; si n; eēt soluti s; ligati cū pedib; tūc n; d; eos audire. r hoc ē p;pt reues-
 rētiā facti siue d; bñ eē illi? sacri. s; p;fessionis: s; n; d; iure: q; cōfessio liberat a
 p;ctō. s; d; eē solut; a vicul corpis quēadmodū petr; Act. ix. Quarta rla
 q; qūq; h; volūtatē clericaliū: ille d; se causē ne vñq; videat mortē malor;
 hōim: vt suspēdit; p;bustionē rē. q; tal; facit irrat irregularitatē p; quā tol-
 lit officiū celebrandi missas: vt si ipse letaret d; morte ipor; vel cōsile op; ex-
 pectaret. Quinta rla: nīllē sacerdotū loq; qd; d; his malefactorib; ita q; nē
 h; d; facē nec dicē d; his maleficis: r hoc nec signis nec nutib; nec v;bis nec
 ope ne sit irregularitatē. Sexta rla. si aliq; mortu; iuer; fuerit in aliq;
 loco siue sit i aq; siue i cāpo sū i silua: ille ē sepeliēd; nobiscū. i. i cimiterio
 r hoc ē vtz si cā mort; illi; sit dubia: tūc fm hoc d; opari. Si āt sit nota r
 manifesta: tūc itez fm hoc d; opari: puta si cā mort; ē homicidiū v; aliq;
 hōm; tūc n; ē sepeliēd; i cimiterio: s; i cāpo. Eodē mō d; si aliq; suspēsus
 iuentret i cāpo quē sciret eē suspēsum: ille nō ē sepeliēdus i cimiterio.
 Circa istas pmo ē notādū. ex q; romeamētū d; esse lud; siue exercitiū vbi
 plures armati p;stū sū puentūt vt vellet iure bellū: tūc sciēdū q; aliq; p;st
 strare bellū cū romeamēt; dupl; r. Vno mō p;pt vanā gloriā. s; p;pt mulier;
 siue vgnū cōplacētā. r si tal; sic mort; siue inficit: tūc ipse n; d; sepeliri i
 cimiterio r i loco scō. Alio mō aliq; p;st irrare romeamētū siue bellū cau-
 sa eretici; vt postea possit eē abitoz i vero p;lo. r mēbra sua ablitē r ab-
 tlia si it. aut ad defēdēdū patriā: ad defēdēdū cōe bonū: vel ad defēdēdū
 orphanos viduas: r si tal; mort; i bello tūc ei dnt ecclesiastica sepulsa. Se-
 cūdo nota q; quis aliq; corp; sepelit et cimiteriū p;pt hoc n; ē crēdēdū q; ille
 hō sit dānat; ex eo q; sepelitur et cimiteriū: r rō ē: q; loc; nō scificat corp;
 s; corp; scificat locū: q; scitū corp; ad quēcūq; locū pōtūit illū locū scitifi-
 cat: vt istō p; p; mltā corpa scōz q; scitificauerit loca. r q; n; ē credēdū q; aīe
 illoz hōim sepulcor; extra cimiteriū p;ptea p;uabūtur glia celesti. Tērtio
 notādū. sic h; et lib. v. d; romeamēt;: romeamētra sūt p;bita i qb; puentūt
 milites ad offērationē audacie crōb; aīab; mltā picula sepi; pueniunt
 nam si q; ibidē interfect; fuerit ecclesiastica carebit sepultura: s; si q; ad ro-
 neamētra venerit nō oīno p;pt laudē: s; p;pt aliam causā honestā: videt;
 vt requirat debita sua a creditore: si tunc interfectus fuerit potest in cimi-
 terio sepeliri. Sicut legitur extra de romeamētis loco p;eallegro.

Summula Raymundi.

¶ Quarto notādū, si fures vel latrones i furādo vel pīādo occidā nō est
orādū p. ci. a. vt habet ca. d. furs. q. n. o. p. i. e. f. i. e. c. c. l. i. a. nō dā sepulsa. s. z
tū cū fuerit p. f. e. l. i. z. p. t. r. u. l. z. c. o. z. c. r. i. a. s. i. n. e. m. a. n. i. f. e. s. t. a. t. u. c. i. p. s. o. p. o. t. d. a. r. i. c. o. z.
p. u. s. d. n. i. l. z. s. e. p. u. l. s. a. n. i. s. i. e. o. z. p. s. a. n. g. u. i. n. e. i. s. a. t. i. s. f. a. c. e. p. e. i. s. p. m. i. t. t. a. r. v. t. p. z. e. r.
t. r. a. d. r. a. p. o. u. b. c. a. v. b. i. s. **¶** Q. u. i. t. o. e. n. o. t. a. d. u. d. c. a. s. i. b. **¶** P. u. i. m. e. i. s. t. e. p. o. n. a. t. q.
a. l. i. q. s. s. a. c. e. r. d. o. s. i. t. a. r. e. t. c. i. r. c. a. m. o. r. t. e. m. a. l. e. f. a. c. t. o. r. s. g. a. u. d. e. s. m. o. r. t. e. i. p. i. n. u. q. d.
e. f. f. i. c. i. t. i. r. r. e. g. l. a. r. s. A. n. t. q. nō ē p. u. e. n. i. e. s. s. a. c. e. r. d. o. t. u. b. z. c. l. e. r. i. c. s. a. u. d. i. t. v. i. d. e. a. u. t.
i. u. d. i. c. a. t. m. o. r. t. e. m. a. l. e. f. a. c. t. o. r. s. q. z. f. a. c. i. l. i. t. p. h. i. t. i. c. u. r. r. e. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. A. n. t. s. a. c. e. r.
d. o. s. p. m. o. n. e. s. a. l. i. q. u. e. p. b. o. v. l. f. a. c. t. o. z. s. i. s. l. e. c. t. a. t. z. d. a. t. p. s. e. n. s. u. a. l. i. q. i. s. a. d. m. o. r. t. e.
i. p. i. v. e. l. c. o. a. d. i. u. a. t. v. e. l. s. i. n. u. r. i. b. v. e. l. s. i. g. n. i. s. i. p. m. p. m. o. u. e. t. a. d. m. o. r. t. e. e. s. t. i. r. r. e. g.
u. l. a. r. s. s. i. e. x. c. a. s. u. p. t. i. g. i. t. q. z. p. s. i. t. a. t. m. o. r. t. e. i. p. i. t. u. c. d. e. b. e. t. c. i. p. d. o. l. e. p. b. o. v. e. l.
o. p. e. E. t. i. l. l. e. a. r. t. i. c. u. l. u. s. d. i. s. p. e. s. a. n. d. e. r. e. x. c. u. s. a. b. i. l. i. s. S. i. c. s. i. l. i. t. s. i. g. a. u. d. i. s. m. o. r. t. e.
i. p. i. z. t. u. n. p. m. o. u. e. t. i. p. s. a. d. m. o. r. t. e. i. s. t. e. a. r. t. i. c. u. l. u. s. i. t. e. z. ē. d. i. s. p. e. s. a. b. i. l. i. s. s. i. h. o. c. s. o. l. u.
a. s. e. d. e. a. p. l. i. c. a. **¶** S. e. c. d. o. c. a. s. u. s. p. o. n. a. t. q. i. n. d. e. x. c. l. u. t. a. r. s. d. a. t. l. i. c. e. c. i. a. a. l. i. q. u. e. s. u.
s. p. e. n. s. u. v. e. l. r. o. t. a. t. u. s. e. p. e. l. u. r. i. z. a. m. i. c. i. e. i. p. o. n. t. a. t. e. u. a. d. e. c. c. l. i. a. t. u. c. d. u. b. i. t. a. t. a. n.
p. s. i. t. i. d. e. b. e. t. c. u. a. d. m. i. t. t. e. a. d. s. e. p. u. l. t. u. r. a. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. A. n. d. e. f. s. i. t. a. l. f. u. r. i. t. u. e. n. t. c. o.
f. e. s. s. u. s. p. r. i. t. z. c. o. i. c. a. t. t. u. c. p. o. t. s. e. p. e. l. u. r. i. i. c. i. m. i. t. i. o. z. h. o. c. c. u. l. i. c. e. r. t. a. e. p. i. z. p. i. e.
b. a. n. i. z. t. u. s. i. m. p. l. i. s. s. e. p. e. l. u. r. i. n. d. e. b. e. t. n. i. s. i. a. m. i. c. i. p. m. i. t. t. a. t. s. a. t. i. s. f. a. c. i. p. e. o. p. q. i. s. t. e.
f. u. r. ē. m. o. r. t. u. s. S. z. d. i. c. e. r. e. s. n. u. q. d. e. c. c. l. i. a. d. e. b. e. t. a. d. m. i. t. t. e. q. c. o. r. p. a. s. u. s. p. e. n. s. i. o. z.
s. e. p. e. l. i. a. t. i. e. c. c. l. i. a. z. q. o. b. l. a. t. i. o. e. s. z. m. i. s. s. e. f. i. a. t. p. e. i. s. A. n. d. e. f. q. s. i. t. a. l. f. u. s. p. e. s. u. s.
d. e. o. i. b. p. e. r. t. i. s. s. u. i. s. p. u. r. a. p. f. e. s. s. i. o. e. z. f. e. c. e. r. a. t. z. d. i. g. n. e. p. e. n. i. t. u. r. z. f. m. p. s. i. t. u. t. i. o.
n. e. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. i. s. i. n. e. p. m. u. n. i. t. i. o. n. e. s. u. s. c. e. p. i. t. t. u. c. i. z. d. i. l. u. r. e. c. o. i. s. i. b. i. s. s. e. p. u. l. s. a. e. c. c. l. i. a.
s. t. i. c. a. d. e. n. e. g. a. t. t. a. q. s. m. a. l. e. f. a. c. t. o. r. i. p. u. b. l. i. c. o. t. u. n. e. x. g. r. a. p. o. t. s. i. b. i. i. d. u. l. g. e. r. i. s. i. c. q.
a. d. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. s. e. p. u. l. t. u. r. a. a. d. m. i. t. t. a. t. z. e. x. p. s. e. q. u. e. r. i. t. e. t. i. a. a. d. m. i. t. t. u. n. t. s. u. f. f. r. a. g. i. a.
t. a. l. i. u. m. m. o. r. t. u. o. z. v. z. o. b. l. a. t. i. o. n. e. s. z. m. i. s. s. e. **¶** T. e. r. t. i. o. c. a. s. u. s. p. o. n. a. t. q. a. l. i. q. d. s. a. d.
d. o. s. s. i. t. i. n. c. a. s. t. r. o. a. l. i. c. u. i. p. r. i. n. c. i. p. i. s. q. s. c. r. i. b. i. t. l. r. a. s. p. r. i. n. d. i. c. t. a. s. a. n. g. u. i. n. i. s. t. u. c. d. u.
b. i. t. a. t. u. r. a. n. e. f. f. i. c. i. t. u. r. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. A. n. d. e. f. q. c. l. e. r. i. c. o. s. p. r. i. b. e. t. s. t. r. i. c. t. e. n. e. a. l. i. q. d.
d. i. c. t. e. r. v. e. l. s. c. r. i. b. a. r. l. r. a. s. p. r. i. d. i. c. t. a. s. a. n. g. u. i. s. s. z. l. a. i. c. s. p. m. i. t. t. i. d. e. b. e. t. z. n. u. l. l. o. m. o.
s. u. b. d. i. a. c. o. n. u. s. d. i. a. c. o. n. u. s. v. e. l. s. a. c. e. r. d. o. s. t. a. l. e. o. f. f. i. c. i. u. e. x. e. r. c. e. a. t. n. e. a. d. o. c. c. i. s. i. o. n. e.
a. l. i. q. u. e. i. n. d. u. c. a. t. p. e. r. t. a. l. e. o. f. f. i. c. i. u. q. z. e. f. f. i. c. e. r. e. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. z. h. o. c. h. a. b. e. t. i. d. e. s.
e. r. e. r. a. l. i. b. e. x. t. r. a. d. e. c. l. e. r. i. c. s. **¶** Q. u. a. r. t. o. c. a. s. u. s. p. o. n. a. t. s. i. a. l. i. q. d. v. e. n. t. e. s. a. d. e. c. c. l. i.
s. i. a. v. i. d. e. s. c. a. l. i. c. e. q. u. e. d. a. m. i. n. c. a. u. t. e. d. i. m. i. s. s. u. z. i. p. m. r. e. c. i. p. i. a. r. l. o. g. o. t. p. e. v. e. t. i. n. e.
a. t. t. u. n. c. d. u. b. i. t. a. t. u. t. r. u. m. t. a. l. i. s. p. o. s. s. i. t. p. m. o. u. e. r. i. a. d. s. a. c. r. o. s. o. r. d. i. n. e. s. A. n. d. e. f. q.
s. i. i. l. l. e. v. o. l. u. n. t. a. r. t. e. f. u. e. r. i. t. c. o. f. e. s. s. u. s. z. s. a. t. i. s. f. e. c. e. r. i. t. e. c. c. l. i. e. c. u. i. c. a. l. i. t. f. u. e. r. a. t. n. e. c. d. e.
h. o. c. ē. n. o. t. a. v. e. l. m. a. n. i. f. e. s. t. a. s. u. s. p. i. t. i. o. t. u. c. t. a. l. i. s. p. p. n. i. a. m. f. a. c. t. a. d. i. m. o. i. d. o. n. c. u. s.
c. o. g. n. o. s. c. a. t. u. r. p. o. t. p. m. o. u. e. r. i. a. d. s. a. c. r. o. s. o. r. d. i. n. e. s. **¶** Q. u. i. n. t. u. s. c. a. s. u. s. p. o. n. a. t. q.
s. i. a. l. i. q. d. c. a. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. i. s. v. i. d. e. l. i. c. e. t. c. a. n. u. d. i. t. a. t. i. s. v. e. l. f. a. m. i. s. a. l. i. q. d. f. u. r. e. t. u. r. t. u. c.
d. u. b. i. t. a. t. u. r. v. t. r. u. t. e. n. e. f. r. e. s. t. i. t. u. e. A. n. d. e. f. q. n. o. n. a. m. o. i. s. q. c. i. b. a. r. i. a. v. e. l. v. e. s. t. i. v. l.
p. o. t. u. r. e. c. i. p. e. r. e. t. e. x. v. e. r. a. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. n. o. n. t. e. n. e. f. s. i. m. p. l. i. c. i. t. l. o. q. u. e. n. d. o. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e.
q. z. i. n. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. o. i. a. d. e. b. e. t. c. e. c. o. m. u. n. i. a. s. i. c. u. t. f. u. i. t. i. n. p. r. i. m. i. t. i. a. n. a. e. c. c. l. i. a. s. t. i. c. a. t. p. e.
a. p. l. o. z. v. t. l. e. g. i. t. u. r. i. n. a. c. r. i. b. i. s. a. p. l. o. z. E. t. e. r. a. t. i. l. l. i. s. o. i. a. c. o. i. a. V. e. l. a. l. t. o. m. o. r. i. d. e.
t. u. r. p. r. o. b. a. b. i. l. i. t. a. d. d. u. b. i. u. q. n. o. n. a. o. i. s. q. c. i. b. a. r. i. a. v. e. s. t. i. v. e. l. p. o. t. u. r. e. c. i. p. e. t. c. a. u. s. a.
n. u. d. i. t. a. t. i. s. v. e. l. f. a. m. i. s. i. l. l. e. t. e. n. e. f. d. i. s. p. e. n. i. t. e. r. e. p. a. l. i. q. d. h. e. b. d. o. m. a. d. a. s. z. h. o. c.
e. x. t. r. e. m. a. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. c. o. g. e. n. t. e. s. i. a. u. t. r. e. d. d. e. r. e. t. e. c. o. t. r. a. n. o. t. e. n. e. f. p. e. n. i. t. e. r. e. l. i. c. z.

Mata

ista nō hāt d iure. **Ser?** cas? pōat q aliq piceps pmittat icēdiū ecclē
 2 ponat q egritudine puet? piteat suo capellano q ipm absoluit a vicio
 anathematis: tūc dubitat an iste d3 hre ecclesiasticā sepulturā. **Rñr** q sic qz
 heredes ei? pcellēti sūt vt his qb? iste piceps p icēdiū vel alio mō dam
 nū fecerit iuxta facultates suas digne satisfaciāt: 2 vt sic aia illi? picipis
 a pctis p̄t liberari. **Ultim?** cas? ē: ponat q aliq icēdiari? vel malefactor
 ecclīaz a sacerdote cōphēdat: 2 ab eo interficiat: tūc dubitat an iste cleri
 cus interficiēs eū sit irregularis. **Rñr** sub difficultate. nā si ille malefactor
 ei nocere noluerat: s3 solū spoliare voluit ecclīaz: tūc si interficeret a clerico
 clericus ē irregularis. Si aut clericū voluiss3 interficere: 2 cleric? alio mō si
 potuiss3 euadere nisi ipm interficiss3: tūc ē irregularis si talē malefactorē
 interficeret: sed valde facilliter posset secū dispensari. Sed alij doctores
 dicunt q simpliciter non efficeret irregularis: cū inter duo mala minus
 malum est eligendum: modo minus videtur inesse periculositas q p̄sby
 ter interficeret illū cū aliter euadere non potuit q3 econuerfo.

Capitulum tertium de baptismo.

tu sacerdos

.i. accipias

c Om cathēzias puerum tunc tres tibi sumas

patrinos

sup. tres p̄sone

Personas: et non plures: quia sufficiunt he

sup. patrnis sup. catholicam

His iunige fidem puerum debere docere

illā orōnē dñicā .i. dñi venerit ad annos discretiōis

Atq; pater noster: maturos dum tñet annos

C Istud ē tertiu caplm i q̄ autor determinat d̄ tertio sacfio: qz autor sup̄
 determinauit d̄ duob? .i. eucharistia 2 sacra vñctiōe q̄ sūt sacra reiterabilia
 hīc tā determinat de sacfio irriterabili. .i. de baptismo. Et diuidit illa ps
 i duo. nā primo determinat de sacfio baptisui. Scdo determinat d̄ neglī
 gētis ptingētib? circa baptismū. scda ibi (Infans infans) Prima ps ad
 huc diuidit i duo. nā p̄mo determinat d̄ psonis req̄sitis ad baptismū. Se
 cūdo remouet qdā dubia. scda ps ibi (Mortis agēs) Quātū ad primū dē
 sic: Quicūq; cathēzias puez: tūc sume solū tres psonas: 2 hi tres v̄l ille
 tres psona sufficiūt. ad q̄s tres psonas dēs dicere q̄ qñ ille puer venerit
 ad annos discretiōis q̄ tūc eū iformant p̄f nī 2 fidē catholicā. **C** Circa
 istam ē notandū: q cathēziso ē vna dictio greca: 2 valet tñ i latīno quātū
 puerū bñdicere an baptismū: et h3 fieri in facie ecclīe. Cathēziso plura si
 gñificat. vñ. Est cathēziso p̄firmo vel istuo sacra. Iubeo vel doceo tūgo
 redarguo sperno. Scdo notādū q baptism? differt a duob? sacris p̄dictis
 ctis tā q̄ reiterabile 2 irriterabile: qz duo p̄cedētia sunt reiterabilia: qā
 nō inducūt effectū eternū: vt eucharistia 2 sacra vñctio: 2 iō dñiū reite
 rabilla: qz p̄sa p̄nt i codē hoīe reiterari. s3 baptism? 2 p̄firmatio et ordo d̄

Baptismo

Summula Raymundi.

cum sit crederabilia: id quod inducit effectum eternum. **Ubi** baptismus sic definitur.
 Baptismus est caracter indelibilis a se processus: per quem baptizati dantur a non bap-
 tizatis. **Ubi** baptismus in greco idem est quod lotio in latino: quod sicut aqua mundat
 corpus externum: visibiliter sic baptismus invisibiliter et supernaturaliter mundat animam
 interius. **Ubi** beatus Augustinus. **Ad** quod corpus tingit et meretur abluit. **Quarto** nota-
 dum quod triplex est baptismus secundum quod habetur in decretis. scilicet baptismus fluminis: fluminis et
 sanguinis. Baptismus fluminis est principalis baptismus: quod fit cum aqua fontis ex gratia
 spiritus sancti. **Sed** baptismus fluminis est quod fit igne spiritus sancti cum gratia spiritus sancti. **Et** illo
 baptismo beata **Maria** baptizata est. **Item** albertus dicit quod non baptismate sicut
 apostoli baptizata est: quia ipsa non legitur esse baptizata: aqua fontis: sed fuit bap-
 tizata in gratia spiritus sancti. **Sed** baptismus sanguinis est: quoniam propter fidem christianam san-
 guis effunditur. **Et** sic fieri martyres qui sanguinem per christum fuderunt: et pueri inoe-
 centes per tale baptismum fuerunt baptizati. **Quarto** notandum quod sacrum bap-
 tismi est institutum quadruplex secundum quod quatuor sunt gratiarum causarum. scilicet generum: materiale:
 finale efficiens et formale. **Ad** quod ad causam materiale tunc baptismus est institutus
 in aqua quod est communis omnibus. **Ad** quod est: sicut legitur: christus in iordane est baptizatus
 in aqua quod est communis omnibus. **Et** idem dicit magister lucas. **Item** magister. **Quod** baptismus non dicitur fieri in vino
 nec illuxito nec in aqua turbida nisi tunc magne necessitatis: sed secundum causam forma-
 le tunc baptismus est institutus a christo quando dixit. **Marcus** ultimus. **Item** baptizantes in
 nomine patris et filii et spiritus sancti. **Et** hec forma dicitur suavi a quolibet baptizante. **Et**
 ideo si aliquis baptizaret puerum sic diceret. **Ego** baptizo te in nomine patris: filii
 et spiritus sancti et in nomine sancti **Nicolas**. illa forma non valeret. **Et** idem talis puer co-
 ram deo oporteret baptizari non esset: id quod ibi dimitteret formam institutionis et
 aliquid supadderet: quod tunc forme nihil est supaddendum. **Et** idem mulieres bap-
 tizantes pueros tunc necessitatis: quoniam negligunt pueros aliquid addentes ad ve-
 ram formam dicentes. **Ego** baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. **Item** virgi-
 nis **Maria** et beati **Nicolas**. **Et** iste sic facientes gravissime peccant: et creden-
 dum est puerum tale si suputerit esse rebaptizandum. **Causa** efficiens baptismi
 fuit christus: sed effectus baptismi est ablutio in fine et promptitudo ad bonum
 et tarditas ad malum. **Sed** finis baptismi est ablutio peccati originalis et
 transitus regni celestis si innocenter baptizatus custodiat. **Item** nota est
 causa efficiens. quod christus baptismum instituit ut quidam doctores dicunt: cum
 de latere suo sanguinem et aquam voluit emanare: et postea aquam sanctificavit
 dicens. **Nisi** quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit regnum coe-
 loz **Joannis** 3. **Item** baptizandus cum primo ad ecclesiam venerit tunc primo in-
 rogetur utrum abrenunciet diabolo. **Et** respondet patrum abrenuncio. **Et** iterum
 quoniam vix credat in patrem et filium et spiritum sanctum. **Et** iterum patrum respondet: credo.
 et per hoc baptizandus instruitur de vita et fide. **Item** de vita docet abrenun-
 ciare diabolo: sed de fide docet credere in sanctam trinitatem. **Item** in interro-
 gat si credit in ecclesiam catholicam: scilicet de communione: remissione peccatorum
 Respondet patrum: credo. **Post** istam interrogationem et response parvulus per
 sacerdotem in faciem sufflatur: per hoc exhortatur ad ministerium dei: ut expellatur
 ab eo de abolice potestates: secundum beatum Augustinum. hec omnia fiunt ex im-
 peno salvatoris qui dixit discipulis suis. **Item** docere omnes gentes bap-

fluminis
 baptis fluminis
 sanguinis

*Septem sunt dona
baptismi uel*

titantes eas in noie patris et filii et spiritus sancti. **I**tem nota s'm Alber-
tū: sicut sunt septē dona spū sancti: sic etiam septē sunt dona ipsi⁹ baptis-
mi. **P**rimū est salis collatio: vñ dicit venerabilis beda. Sal benedictum da-
tur in os baptizandi: vt pcpiat doctrinam vere fidei. **S**cōm donum ē: au-
ritum et nariū cum spūto linitio: qd fit exemplo chūsti: qui lūtū cum spūto
faciens murū et surdū sanauit. **J**ohā. ix. Et oculos cecī nati linit. **T**er-
ciū donū ē signatio pcrōas cū oleo et custodiat cor suū inuictū: **Q**uartū
donū est: signatio inter scapulas cū oleo. p quā fortitudo et armatura con-
tra diabolu denotat. **Q**uintū donū ipā imersio aque. **U**bi nota q trina
immersio fit in fonte: p qd designat tridua nā sepultura xpī: qui trib⁹ die-
bus et noctibus fuit in sepulcro. **C**irca id addit vna cautela que est talis.
Nam si puer sit ita debilis q nō possit ter immergi fenti: tunc sola trina
aspersio aque sufficeret. **S**extum donū est vinctio facta in vertice cū cris-
mate. **S**eptimū donū est crismatio facta in fronte quod significat effectū
contemplationis diuine et cognitionis eterne. **I**tem nota q puer debz
solum tres patrinos habere. hoc est in signum sancte trinitatis: vel ideo
qz omne verū testimoniu stat in ore duoz vel trium. **S**i autē essent ptes
ppter paupertatem parentum: vel si esset vnus tpe necessitatis non impe-
direr sacramentum baptisimi. ita q ex hoc sacm baptisimi nō hñt effectū
Item nota duo sunt que pcedunt hoc sacm. s. exorcismus et cathezi-
mus. **C**athezismus pcedit nō ad eius instructionē: sed quo ad fidei sus-
ceptionē: professionem et sponfionem quā facit paruulus nō in ppra p-
sona. sed p vicariū. s. p parrinos. **E**xorcismus etiam pcedit. baptisimus
idest adiutatio contra malos spūs et suggestiones eorundē vt depellat
pās dyaboli: ita q minuitur ne possit saluē i paruulis impedire sicut an-
tea potuit. **E**t de tali incidit tale dubium: si aliquis moreretur post exor-
cismum et cathezinū et nō baptizaret: vtrū talis sine baptismo aliquez
haberet effectū saluandū. **E**t videt q nō: qz baptisimus est tanua scē ma-
tris ecclesie: et sine baptismo nullus liberatur a dānatiōe. **R**espondet ad du-
bium: q exorcismus et cathezismus nō pnt aliquem liberare a pena vt q-
dam doctores volūt: sed quidā docto. dicūt q cathezinus aliquo mō ab-
soluit ipm hoīem a pena. **E**t p illo sciēdū q pena est multiplex. **N**ā qdaz
pena dāni et sensus: et istā penā sustinet ale in inferno exñtes: et dñs iō pēa
dāni qz carēt visione dei: sed dñs iō pena sensus: qz patiunt in aia: et post diē
iudicii tā i aia qz in corpe patient: qz tūc ibi erunt sensus: et p de diuine e-
pulone **L**uce. xvi. dicente. **T**rucior in hac flamma. **A**liq ho aie nec habēt
penā dāni nec sensus: vt fuerūt scri ptes olim in ly mbo. **A**lia ē pena sens-
sus et nō dāni: et talis pena est aia i purgatorio exñtū q licet habent pe-
nam sensus et patiunt i aia: tñ nō hñt penā dāni: qz spant qd dicit hñt exilio
nē dei. **Q**uare hñt penā dāni et nō sensus: vt pueri q mor. ūf sine bap-
tismate. illi em penā dāni hñt: qz carēt visione scē trinitatis: et nō hñt pe-
nā sensus: qz nō patiunt i aia. **E**t dicit doctores sacre scripture q gaudi-
um eoz vel delectatio est maior qz alicui⁹ hoīs in hoc mōdo qnta pōt has-
beret ex naturali reyz cognitiōe. **L**ūc igit ad dubitationē rñdicitur q si tal

Summula Raymundi

puer nō fuerit baptizatus: tunc nō fructū dīna vīdē. z qñ tūc at: q cathecis-
mus z exorcism⁹ nulli⁹ s' effect⁹. Rñr q' alleuāt eis penā: s; tñ fructū dē
dīne vīdēt carēt. Ultio nota. dubitaret q's vix possit fieri dilatio p' ex-
orcismū cathecismū ad tres vl' ad quatuor annos. Vbi tñr q' securi⁹ z meli⁹
ē q' statim p' exorcismū baptizet p' tres cās. Prima ē vt morbo pueniēs re-
mediū exhibeat: q' si differret aliq's exhibitiōem remediū: tē qñq' morb⁹
i puero fieri icurabil: vt videm⁹ illd i extioib⁹ qñ medela nimis tarda ē:
tē morb⁹ fit icurabil: vt q morbo statim pueniēs imediū p'stet: tūc puer sta-
tim d; baptizari ne morb⁹ i puero fiat icurabil: vñ ap'le. Q' es nascimur
filij ire. Ephe. ij. Pro q' sciēdū q' duplex ē gñatio: qdā ē i vto: z ē illa qñ
aīa ifundit corpi. Alia ē gñatio ex vto: z ē qñ puer i natitare gñat: mō sta-
tim qñ aīa ifundit ipi corpi: tūc tñ ē morb⁹: z qñ ex vto gñat: tūc imedi-
are morb⁹ d; curari: z p' pñs d; statim baptizari. Secda cā ē ne puer morte
pueniat: q' nec exorcism⁹ nec cathecism⁹ curat puez: s; solū baptism⁹: et
ne fiat piculū: tūc puer statim est baptizad⁹. Tertia cā ē. ne puer a diabolo
oppugnatus: q' diabol⁹ p' puerū oppugnare aī baptismū ex p'missioe dīna iō
immediate puer ē baptizand⁹ p' exorcismū z cathecismū p' tres cās
.i. q' icltnatus ē ad mortē .i. ex vtero sue m'is (dictas

Mortis agens puer officium dum nascitur ille

sup. hoīe .i. illud sacm .i. aliquā

Aliquocunq; potest baptismum sumere nec quā

.i. in quacūq; linea p'sanguinitatis

Personam reitit quocunq; modo sibi iunctam

z hoc ē verū .i. baptizandi .i. a tali p'sona .i. ego baptisote zc.

Dummodo mergendi seruetur debita forma

.i. tal' ifans .i. decedit .i. oleo scificato

Si tunc non moritur crismetur crismate sacro.

.i. nō esse necesse .i. ad hūc puez. i. vocare. s. i. testimoniū

Non opus est aliquos hunc accedere paternos

Hic mgi remouet dubiū. z ē illd: si aliq's puer eēt var⁹ z ad mortē icltna-
tus quō h'mōi puer ē baptizad⁹. Ad hoc dubiū rñdet l'ra sic: qñcūq; puer
ē agēs officiū mo' it. i. qñcūq; puer ē icltnat⁹ ad mortē i p'ictpio sue nati-
tatis: tūc ille puer d; baptizari a qñcūq; siue a muliere siue a viro: z nō dñt
spñere p'sonas qñcūq; mō tales p'sone sūt sibi iūctē: z ille baptizad⁹ d; obf-
uare debitā formā q' tal'. Ego baptisote i noīe p'ris z filij z spūs scti. Et
si ille puer nō morit⁹: tūc postmodū d; crismari sacro crismate. i. oleo scifi-
cato. Et i tali casu nō ē nēcariū p'inos vocari ad baptismū: nec d; cathe-
zizari. Circa l'ram primo est sciēdū q' si mulier i tali nēcitate baptizaret
puez suū: si eēt iō a viro suo sepanda: z sic p'sit itelligēdū ē d; viro z d; pa-
tre z d; alijs p'sanguinets. Secdo nota. q' circa sacm baptismi tria pcur-
rūt sic circa alia sacra. s. sacm tñ. res sacri z sacm z res sacramenti sūt

Nota

Nā sacm baptismi ē fōs z aq bñdicta illi fōs: s; res saci ē gfa spūali
 data z spāl p quā hō i fide pfirmat. z g p tātō aliq baptisat vt sibi gfa
 augmētē. z vt i fide pfirmet: s; res saci z sacm sī ē caracter idelibilis
 aīe ipsius. Tercio notādū q sacm baptismat adhuc aīr notificatur. et
 hoc sic. Sacm baptismat ē pīcipiū vite spūal. nā ipse baptismus ē ianua
 regni celestis p quā optet vniūquēq fidelē intrare ad eternā vitā pīcipiēdā
 z sic merito baptismus dī pīcipiū vite spūal: qz dispōit nos ad vitā eternā
 Job. ij. Nisi qd renat⁹ fuerit ex aq z c. Scdō dī p qd sit sigillū: z hoc sīltu
 dinarie qz sicut p sigillū vna lra discernit ab alia siue cōgscit sic īsa epī
 vī pīcipiū p sigillū vniūquēq cōgscit dīfferre a lra militis vel comitis vel baro
 nis: sic nos xpian p hoc sacm baptismi z sigilli dīstīgūtī ab alijs hoīb⁹
 s. a gētilib⁹ z a iudeis. z sic dīlīs. Tercio dī (z custodīa) qz ibi ē caract
 idelibilis īpīess⁹ aīe eternāl vñ caract sic dīstīnit. Est qūtras aīe disponēs
 potias et⁹ ad pīdū maiorē gfa. Quarto dī (mētē illūinatio) qz p baptis
 mū fides ītroducīt: z mēs. i. aīa illūinat. Itē nota q cā efficiēs h⁹ saci
 ē duplex. s. pīcipal z īstīfīal. Cā efficiēs pīcipal h⁹ saci ē ipse xps. S; cā
 efficiēs īstīfīal hui⁹ saci ē sacerdos vel mīster. Itē cā final pīcipal
 loqndo hui⁹ saci ē deletio oīm pctōz z oīm penaz. Et g ipse baptismus ē
 dignior oīb⁹ sacis i efficacīa. Nā sciēdū q pena ē duplex q ad pīs. s. eter
 nalis z tpālis. Nā pena tpālis ē q nobīs hic īstīgīt: sicut ē sītis z fames:
 z illā penā nō delet baptismus. S; pena eternal ē q assumpta ē a pīmo ho
 mine ex pctō. z istā delet baptismus. z ex hoc dicto soluit vna dubitatio q
 talis ē: vt p baptism⁹ delere pōt pctā iadulto. z dī q sic: qz baptism⁹ ē tal
 efficacīe q delet oīa pctā: actuale et originale. Istō sic stāte ponat casus
 possibīl: si ēēt aliq iudeus z ferret sīnam iustā corā iudice īn aliquē homi
 nē malū: ex hoc tūcerit īregularis: z ī hoc nō peccat: mō si tūc tal bap
 tisaret: tūc qrit vt p ibi īregularitas dīpēsetur. Ad hoc rīr fm aliq q
 nō: qz baptism⁹ delet pctā: s; istud nō ē pctm īgīt z c. Sed alij dicūt q etī
 am baptīsinus aufert īregularitatē: et arguūt sic: si aufert maius etiā
 aufert minus. sed maius est pctm qz īregularitas: qm ppter pctm aliq
 dānatur: nō aut ppter īregularitatē. Itē sciēdū q puer tali mō baptizā
 tus vt docet litera: obfūata debita forma pboz vt pīdictū est: d; postea
 ī ecclīa crīsmari: vt dī magīst i litera. Et rē hui⁹ ē: qz als nō ēēt pfecte
 baptisatus: qz nō haberet donā q pferunt i baptīsmo de qb⁹ pī⁹ dictū ē.
 Itē debita forma (vt s patuit) est. ego baptizo te ī noīe patris z filij et spūs
 scī. Et ī illud pīomē ego determinatē ītelligīt īn illo pbo pīme pso
 ne. s. baptīso. tū requīrīt vtiq q expīse ponat. Itē illa pba tā plata debēt
 esse oīno sīlia i scartōe īn theutonico et ī codē ordine. qz als laic⁹ nō pos
 set baptīzare: qd ē ptra ītētīonē litere. Itē sciēdū. talia pba dīnt pīer
 ri sīne aliquoz alioz pboz īnterpositīōe: qz si caderet trabs vel aliqd alī
 ud cuenīret ex īpīouiso z tēreret baptīzantē: et si tūc dīceret pīstīter sic
 baptīzans. Ego baptīso te. aliqd est ibi. īn noīe patris z filij z spūs scī: ta
 lis puer nō ē baptīsat⁹: qz illa pba aliqd ē ibi: nō s; o forma pboz baptīsmi
 Itē si aliq nō ītelligēs latinū dīceret hec pba. Ego baptizo te ī noīe pa
 tris z filij et spūs scī. b

Summula Raymundi.

tris et filij et spiritus sancti. qd est sba baptismi et si sciret qd p ista sba notaretur
ipse n p e baptizare. cu ad baptizare requireretur intentio baptizandi: et cu hoc
requiritur qd intelligat qd sba p cernitur forma baptismi sciat siue respiciantur.
Itē sciendū si i cāu necitatis puer ad fōrē teneret cū debita fōsa hōy: tūc
eet baptizari. et ex illo p3 qd i cāu necitatis sola aspicio aq suffic ad baptismū
Itē mgt vtr qd i cāu necitatis nlla psona abijcit s baptismū: diceret qd qd
vtr iude qd ē baptizari vlt pagan vlt sarracen possit aliqui ē baptizare. nūq
qd sic: dūm hō hēret iterōne baptizandi: et sciret debita fōmā p op illē vtr
patere ex hoc: qd bēus iohes xpm i iordane baptizauit: et tñ ipsemet si iude
baptizari. Et ex illo manifeste p3 vltē qd nullus d3 seipm baptizare: et h
exēplū ē qd xps a iohē baptista voluit baptizari: nisi aliq3 spāl p bonā le
tationē baptizaret. qd i sra dicit ibi. Jude curres p m? et. Notandum
ita d3. qd hō p baptizare. circa hoc dubitat vtr hoc sit vtr. et arguit qd
nō qd hoc ē solū pmissus successorib3 aploz. i. ipis sacerdotib3: igit n oīz
hō p baptizare. pnat3. s3 aīz phat p dictū Marc. xvi. vbi xps dixit su
is discipul3 et eoz successorib3 sacerdotib3. Eūz docete oīs gētes bapti
zantes eas i nōie p. et. S3 i oppositū ē sra pns. qd a qdā puer pōt bap
tizari. igit et. Vbi nūq alique baptizari intelligit duplici. Vno mō ex of
ficio: sic solū sacerdos baptizat. Alio mō ex articulo necessitatis: et sic quib3
psona pōt baptizare: et sic intelligit sra: s3 d illo pto dicte intelligit dictū
Marc: et nō pns sra. Tūc ad rōnē qñ d3. tñ hoc solū est cōmūsum succes
soribus aploz. i. ipis sacerdotib3. ibi rfidetur qd hoc est intelligēdū s offi
cio: sic solū successorib3 apostolor3 ē pcessum ex officio baptizare: nō āt ex
articulo necessitatis. Itē nota dubitaret qd vtr puul3 pōt baptizari. et vi
det qd nō: qd vtr hō p bīm marcū loco allegato: tūc talis qd crediderit et qd ba
ptizari fuerit salu3 erit: mō puul3 adhuc nō credit. iō nō pōt baptizari.
Maio p3: qd qd nō habuerit fidē nō crediderit non potest baptizari s3 ille
puul3 non h3 fidē: igit n pōt baptizari. Ad hoc nūq qd fides pnt h3 suffic
ē duplex. nā qdā est fides ppuā: quedā ē fides aliena. mō qut3 puer non
h3 fidē ppuā: h3 tñ fidē alienā. S3 diceret qd: sub qd ē fide baptizaf puer
cū fidē ppuā adhuc nō h3. Ad illud ē dūm qd puer baptizaf i fide patrio3
Sed ptra hoc arguitur sic: stat qñq qd patrit sunt male fidei. videlicet qd
forte sunt heretici. et sic de alijs. et sic tūc stare qd puer baptizaf in mala
fide. Ad illud nūq sīm bīm Aug. qd triplex est fides. s. seminata: germinans
et matura. Fides seminata est qñ puer est baptizatus: qd tūc statim i eo fi
des xpiana seminata ē a spūscō. et ideo tūc i fide ecclie baptizatur: et sic
tūc non obstat qd qñq patrit sunt male fidei. vel etiā ipse sacerdos bap
tizans. qd ppterea puer nihilominus baptizatur: qd ei imputatur sacm
baptismi in fide ecclie. S3 fides germinans est qñ talis puer creuit in
adolefcentia. et si tūc puer floret i d3rutib3 xpianis tūc h3 fidē germinare
Sed fides matura qñ puer puenit ad annos discretiōis sciēs discernere
bonū a malo: et ecōuerso: tūc h3 fidē maturā. et p hoc tūc d3 qd vbi parti
ni erant heretici vlt male fidei: tūc ille puer nō baptizatur in fide malo: qd
baptizatur i fide apostolor3 et in fide sacri. et sic si qd3 mala ipso3 patritio3

Nota

Summula
fidei germinata
et matura

Dummula Kaymundi.

pñmāsvt ē eps. vñ ē sciēdū q̄ duo sacra a solo ep̄o pferūt. s. sacm̄ ordi
 z sacm̄ pñmatiois. Rōne illi⁹ dī mgt. iij. sniaz: q̄ p̄ ista duo sacra con
 ferti pleirudo gfe: z iō pferūt a psona q̄ h̄z plēitudinē ptāt. s. ab ep̄o. q̄
 to req̄rit itēio: z hec expūit p̄ p̄ba q̄n dī ep̄s signo tē z ē. vñ ad illa q̄n
 q̄ adhuc duo pcurrūt. s. puḡ z noua gfa. Puḡ iō q̄ dēm⁹ publice nomen
 xpi pñert: s̄z noua gfa vt no efficiamur tā p̄mpti ad peccādū. vñ. Frōs
 pñmā p̄sul itēio p̄ba. S̄ra donat pñtās ad bella p̄at. S̄z dicēs. q̄ ē rō
 ordiis q̄re p⁹ baptisimū h̄ dēminat d̄ pñmatōe. rñr q̄ iō facit: p̄io q̄ i cō
 firmatiōe daf gfa ad roborandū baptisimū. s. q̄ hō audact z sine tione pñ
 teat nōmē xpi corā i fdelib⁹. Scdo iō facit: q̄ ista duo sacra. s. baptisim⁹ z
 pñmatio imediate scquūt. q̄ null⁹ p̄t pcedere ad sacros ordines nisi cō
 matus sit z baptizat⁹. S̄z q̄n q̄ritur: q̄re nō fecit spālē tractatū de confir
 matiōe sicut d̄ baptisimo. Rñr q̄ iō: q̄ circa pñmationē n̄ h̄ntur aliq̄
 casus diffciles sic circa baptisimū z alia sacra iō p̄ modū doctrine z no
 tabil⁹ i caplo d̄ baptismo dēminat d̄ pñmatioe. Scdo notādū. i pñma
 tione tria s̄t notāda. p̄io q̄re d̄s inūgatur: scdo q̄re in signū scē crucis in
 ungatur: tēio q̄re i faciē pcutitur. De p̄io ē sciēdū q̄ quoz vicib⁹ inūgit.
 videlz ter i baptismo. z sel i pñmatione. P̄io vngatur i pectore: p hoc
 designtur q̄ d̄z suscipe sciam z scitātē z reiscere oē malū. Scdo vngitur
 int̄ scaplas ad designdū q̄ oēm pigniciā reiciat z suscipiat opationē bo
 nā. Et his duob⁹ modis vngit oleo p̄scro. S̄līr z tēcio vngitur i fronte
 cū crismate. z p hoc designt q̄ sp̄ d̄z eē par⁹ reddē rōnē d̄ fide. Quarto in
 pñmatioe vngit directe i frōte. p hoc designt augmētū gfe z act⁹ strenuū
 exercēdi i fine: vt si aliq̄s vellz p̄radicere fidei: tē d̄z strenue z publice pñ
 tēri nōmē xpi: scdo q̄ hoc vicz q̄re i signū crucis pñmā. rō ē: q̄ oia sacra
 vident⁹ sumere efficacā a passiōe xpi q̄n p̄ redēptōe hūani gñis i ara cru
 cis sustinuit: q̄ aduersa ptās supatur p crucē. ḡ i signū crucis q̄libz pñma
 tur. Tercio q̄. q̄re d̄s i faciē pcutitur. rñr q̄ hoc ē q̄druplici rōne. P̄ia ē.
 vt illd̄ mel⁹ mēorie impumatur: ḡ dī ep̄s: recordare. z ē rō: q̄ pñmatio est
 sacm̄ irriterabile. z ḡ nccē ē vt mēorie ipriatur ne iteretur: scdo rō ē: vt
 diabolica ptās expellatur: ē ei signū patie z hūilitat⁹ p q̄d diabol⁹ expel
 litur sic legitur d̄ quodā obfesso q̄ dedit alapā cuidā monacho: quā mona
 chus patiens sustinuit p̄bēs ei aliā maxillā tuē p̄litiū saluator: diabolus
 at̄ pariam illi⁹ monachi nō potuit tolerare. iō illū obfessū reliq̄t z euasit z
 sic iste liberat⁹ erat. Tercia rō ē: vt homo cōfirmat⁹ sit for⁹ in fide vbiq̄
 nōmē xpi pñtēdo: q̄ pñmatio daf baptisato p̄pt pñtātā fidei. sic q̄ hō si
 at ita for⁹ i fide q̄ nūq̄ erubescat. nōmē dei pñtēti. Quarta rō ē ista. ad
 repñtationē pñmationis ap̄loz: q̄ apli pñmauer⁹ p ipositionē man⁹ r
 istā pñmationē fecat p̄cussio ep̄i i faciē hois pñmati. Tercio notādū p
 modū dubitationis. vtz n̄ pñmat⁹ possz pñmare. Et vidē q̄ non pñma
 tus possit pñmare aliū. q̄d p̄batur. q̄ non baptizat⁹ p̄t baptizare. ḡ non
 pñmat⁹ p̄t pñmare. pñat̄ ex s̄litudine. S̄z añs p̄bat ex s̄litudine p̄cedenti
 vbi dicbatur q̄ a quocūq̄ baptisim⁹ p̄t sumi. Et p̄batur rōne tali: puta q̄
 nō baptizat⁹ p̄t baptizare. q̄ iudeus p̄t baptizare si h̄z intētiōē bonam. z

nota

Nota

p^{ri}mo videtur q^{uo}d nō p^{ro}firmat^{ur} h^{oc} cōfirmare. Ad hoc r^{ati}o q^{uo}d nō cōfirmat^{ur} nō p^{ro}firmare. 2° q^{uo}d p^{ri}mo ē ille q^{ui} d^{icit} eē patr^{is} al^{ius} cōfirmat^{ur} d^{icit} eē p^{ro}firmatus. Sed ad rōnē d^{icit} q^{ui} a^{li} nō baptizat^{ur} p^{ot} baptizare. q^{uo}d nō p^{ro}firmat^{ur} p^{ot} p^{ro}firmare: megāda ē p^{ri}ntia. Et q^{ui} p^{ro}bat ex s^{im}ilitudinē: q^{uo}d illa s^{im}ilitudo nō valet q^{uo}d a^{li} ē de sacro baptis^{mi} q^{uo}d d^{icit} sacro cōfirmatōis q^{uo}d sic p^{er} q^{uo}d sac^{ri} bap^{tis}mi ē sac^{ri} mⁱⁿist^{er}is: q^{uo}d sine eo n^{on} p^{ot} saluari: sed sic nō ē de sacro cōfirmatōis: q^{uo}d sine cōfirmatōe homo saluari p^{ot} est. ¶ Quarto notandū: v^{er}ū simplex sacerdos p^{ot} p^{ro}firmare: vel an simplex sacerdos p^{ot} p^{ro}rigere p^{ro}firmationē. 2° videtur q^{uo}d sic: nā si simplex sacerdos h^{oc} p^{ot} rigere mⁱⁿist^{er}us sac^{ri} mⁱⁿist^{er} etia^m p^{ot} p^{ot} rigere mⁱⁿist^{er}. 3° simplex sacerdos h^{oc} p^{ot} rigere corp^{us} c^{on}tr^{it}us n^{on} q^{uo}d ē sac^{ri} mⁱⁿist^{er} mⁱⁿist^{er} 2°. 4° Si iⁿ oppositū ē illud q^{uo}d d^{icit} est s^{an}ct^{us}. 5° q^{uo}d e^{pi}s^{cop}us t^{em}p^{or}al^{is} h^{oc} p^{ot} ferre p^{ro}firmationē p^{ro}bi^{us} r^{ati}o q^{uo}d n^{on} h^{oc} p^{ot} ferre p^{ro}firmationē nisi sol^{us} e^{pi}s^{cop}us. 6° tūc ad rōnē d^{icit} q^{uo}d v^{er}ū sac^{ri} mⁱⁿist^{er} esse dign^{us} alto itelligit^{ur} q^{uo}d d^{icit} ad p^{ro}positū sufficit. 7° rōnē efficacie 2° sic baptis^{mi} ē dign^{us} sac^{ri} mⁱⁿist^{er}. 8° rōnē dignitat^{is} 2° excellētie. 2° sic eucharistia ē dign^{us} sac^{ri} mⁱⁿist^{er}. 3° rōnē si gnificatōis. 2° sic mⁱⁿist^{er} mⁱⁿist^{er} ē dign^{us} sac^{ri} mⁱⁿist^{er}. 4° rōnē p^{ro}ferēt^{is}: 2° sic sac^{ri} mⁱⁿist^{er} p^{ro}firmatōis ē nobil^{is}: q^{uo}d a nobil^{is} p^{ro}fer^{et}. v^{er}idē ab e^{pi}s^{cop}o. Per hoc d^{icit} ad rōnē. 3° eucharistia ē dign^{us} sac^{ri} mⁱⁿist^{er} s^{an}ct^{us} excellētia: si t^{em}p^{or}al^{is} rōnē cōferēt^{is}. ¶ Quinto notandū p^{er} modū dubij v^{er}ū noua g^{ra}ta p^{ro}ferat iⁿ p^{ro}firmatōe. 2° r^{ati}o q^{uo}d sic. 1° p^{ro} q^{uo}d nota q^{uo}d g^{ra}ta ē duplex. q^{uo}dā ē g^{ra}ta g^{ra}ta^{is} data. 2° ista d^{icit} p^{ro}bat^{ur} de q^{uo}d n^{on} ad p^{ro}positū. Alia ē g^{ra}ta g^{ra}ta^{is} facies. 2° illa p^{ro} quā h^{oc} deo recon ciliat^{ur}. Et tal^{is} est duplex q^{uo}dā est de n^{on} grato g^{ra}ta^{is} facies. Alia n^{on} est de magis grato magis g^{ra}ta^{is} facies. prima d^{icit} 2° p^{ro}firmat^{ur} iⁿ baptis^{mo}. 3° g^{ra}ta de magis grato magis g^{ra}ta^{is} facies d^{icit} iⁿ cōfirmatōe. 2° sic p^{er} q^{uo}d maior va tur iⁿ p^{ro}firmatōe q^{uo}d iⁿ baptis^{mo}. ¶ Ultio notandū. dubitat^{ur} v^{er}ū p^{ro}firmat^{ur} sit sac^{ri} mⁱⁿist^{er} necessariū. ibi r^{ati}o p^{ro} d^{ist}inctionē. nā aliqd eē necessariū intelli git^{ur} dupl^{ic}it^{er}. Uno m^{od}o simpl^{ic}it^{er}. 2° illo m^{od}o p^{ro}firmatō nō est necessariū sacramē discrete .i. femine sup. aliquos tū: q^{uo}d sine cōfir matione h^{oc} sal uari p^{ot}. Alio m^{od}o li necessari um p^{ot} capi p^{ro} utill^{is}. 2° sic cōfir matione est neces saria. i. v^{er}it^{as}: q^{uo}d si h^{oc} d^{icit} resistet pugne diaboli ce seu resistere mal^{is} siue iⁿfideli b^{us} n^{on} cōfirmat^{ur} est si bi v^{er}it^{as} h^{oc}at sac^{ri} mⁱⁿist^{er} cōfirmationis. ¶ Corrigitur sic baptis^{mus}: s^{ed} nō iteratur. H^{oc} m^{od}o reuerēdo se sup baptis^{mu}: cū prius aliqd dixit de cōfirmatione ponit q^{uo}dā notabilia seu q^{uo}dā p^{ro}posu^{er}it v^{er}it^{as} circa baptis^{mu}. Et diuidit^{ur} b^{us} 2

Summula Raymundi

In quattuor ptes s'm q' hic ponit q'tuor p'suasões. scda ps ibi (Nullus ab
 oriūus) tertia ibi (A'or abortiuū) q'tra ibi (Si puer mergit) p'ia pars
 adhuc diuidit in duas ptes. In p'ma p'it p'ma p'suasione. scda docet re
 cupare q'ndā negligētia factā circa baptisimū. Scda ps ibi (I'ic p'mū
 tū) Erunt p'p'ute si alii t'm'li mulier aliq' parit puez deb' lē qui ē inclina
 tus ad mortē: iā in agone mortis posuit? aūc mulieres p'it illū puez baps
 tizare. S; tū tpe debet eē p'mūte. i. fortes discretē: sane mētis ita q' ob
 feruēt rectā formā p'edictā ipius baptisimū. Tunc ibi (I'anc p'fermit
 tū) M'g' subdit dicens: quōd recuperari debeat negligētia scā circa baptis
 mū. 2 vult t'm'li q'iq; p'tingit q' mulieres sint nimis stupefacte. i. p'terite
 seu pauēfacte: ita q' p'p' timore formā baptisandi i'ringū. Et si sic tunc
 talis mulier debet p'nter se debūā formā baptisandi circa puez non tes
 nuisse. ita q' talis forma ē p'fracta: tūc talis baptisim' fact' in puero debet
 corrigi 2 debet reiterari: ita q' talis puer debet deferri ad eccliam 2 ca
 thezizari 2 in fontē sacruū mergi s'm modū p'suetū. 2 debet crismari 2 vngi.
 ¶ Circa s'as p'mo ē notādū. ex s'ca habet q' baptisim' d; corrigi 2 non ite
 rari. Pro q' i'cedū q' sacra sūt duplicia nā q'dā sūt rēstabilia. 2 q'dā irrite
 rabilia. Et aūq; determinat de illis p'plere rememorādū ē p' dictū videt
 et q' omē sacm habet se sicut medicina. Et ipa medicina debet p'cedē
 morbos. An septe sunt sacra p'p' septuplicē lesione p'cti. vñ lesio p'cti est
 duplex. nā q'dā ē lesio pene. 2 q'dā culpe. Lesio culpe ē triplex. q' aut ē le
 sio p'cti originalis. aut ē lesio p'cti mortalis. aut ē lesio p'cti venialis. Et p'tra
 hāc triplē lesione daf triplex sacm. Nā p'tra morbu p'cti origina
 lis daf baptisim'. q' baptisim' ē p'p' deletionē. c' i' original'. Contra scdm
 morbu p'cti mortalis daf p'ntiaz p'fessio q' delet omē p'ctm mortale. S; cō
 tra tertiū morbu p'cti venialis daf vncio eccl'ia q' delet oīa p'ctā venialia
 sed lesio siue p'ctm pene ē q'druxplex. vel talis sit ex ignorantia. vel ex mali
 cia. vel ex p'cupiscētia. vel ex p'utate ad peccādū. Et p'tra hūc q'druxplē
 morbu daf q'druxplex sacm. Nā p'tra p'mū morbu ignorātie daf sacm oi
 dinis. q' i' ordie daf g'fāz p'firmatio illūinatioz discretōis. q' ordinat
 debet h're g'fāz sciam discernēdi inter bonū 2 malū. sic q' bonū doceat
 operari 2 crequi: 2 malum doceat sp'nerē. Contra scdū morbu malicie
 datur sancta eucharistia. q' sacm eucharistie ē origo oīs dignitatis bo
 nitatis. Contra tertiū morbu p'cupiscētie datur matrimoniu. vt p' hoc sacm
 remoueat iordinata p'cupiscētia. S; p'tra morbu p'ntiaz ad peccādū daf
 sacra p'firmatio vt t'p'i p'firmati nō sint ita p'm ad peccādū vt pus. q' in ta
 li sacramēto datur g'fā p'firmationis ad bonū. Et cū hoc ibi datur rēfars
 datio ad malū. Tunc ad p'positū est dicendū q' sacra sunt duplicia. s. rē
 terabilia 2 irriterabilia. An tria sunt sacra irriterabilia. scz baptisimus
 cōfirmatio. 2 ordo. q' in talib' sacramētis imp'untur caractes indebilis.
 S; sacra reiterabilia sunt q'tuor. vt cōfessio. eucharistia. matrimonium.
 2 extrema vinctio. q' in eis non imp'untur caractes indebilis.
 ¶ Scdō nota. vt in hoc p'nomē ego nccario apponā i' forma baptisimū Et
 videt q' nō. q' i' oī p'p'o p'ne p'fōne cert' itelligit nūo. vt p' p' p'ficanū

Nota

*Capitulum
 de sacra
 baptisimi
 et de
 eius
 effectibus
 et de
 eius
 materia
 et de
 eius
 forma
 et de
 eius
 materia
 et de
 eius
 forma*

primo minoris. scilicet baptismo est solus primus personae. et in eo intelligitur certus nomen
et per nomen si erit necessarium exprimitur illud nomen in forma baptismi. Ad hoc rati-
onem per distinctionem: quod quidam sunt de necessitate baptisandi. et quidam sunt de ne-
cessitate baptisantis. et quidam de necessitate forme baptismi. Ad hoc dubi-
um respondetur quod hoc pronomen ego non est de necessitate baptisandi. nec etiam est de ne-
cessitate forme baptismi. sed est de necessitate baptisantis. Et ratio huius est ista
quod per hoc pronomen ego exprimitur intentio baptizantis. et ipse baptizans velit facere
illa que facit ecclesia. ergo illud pronomen ego non debet omitti.

¶ Tertio notandum. dubitaret quis. utrum si lingua aliquis per baptizare.
Ad hoc dubium respondetur quod sic quod quilibet potest baptizare in sua lingua vulgari
vulgari: et sic etiam in sua lingua potest baptizare. et sic bohemus. sclauius. po-
lonus. dacus. et sic etiam alii: et hoc ipse necessitatur. sed ipse sacerdos cuiuscunque
idcomas fuerit ipse debet baptizare puerum in lingua latina.

¶ Quarto notandum. videtur hoc est baptismus potest omitti: sic quod loco eius ponatur
hoc verbum: mergo. Ad hoc respondetur quod non. quod illud verbum mergo habet se per se
ly baptismus ex eo quod mergo et baptismus non sunt synonyma. quod omnis baptizatus
est merus. et non e converso omnis merus est baptizatus. ergo mergo et baptismus non
sunt synonyma: et eo quod differunt sicut magis esse et minus esse. id loco illius
quod est baptismus non potest poni mergo. ut dicendo. ego mergo te in nomine pa-
tris et filii et spiritus sancti. Sed debet dici. ego baptizo te et c.

¶ Quinto notandum. dubitaret aliquis. utrum loco illius pronomen te posset poni no-
me proprium. ut sic dicendo. ego baptizo henricum in nomine patris et filii et spiritus sancti.
Ad hoc respondetur quod non. et ratio est ista. quod propria nomina sub diversis conceptibus in
propositionibus significant confuse. sed pronomen significat certe. Et cum in
baptismo intentio baptisantis debet dirigere in certum et unum suppositum
indivisibile. igitur propter hoc est tale certitudine debet exprimi hoc pronomen
te. et loco illius pronomen te non debet poni nomen proprium.

¶ Sexto dubitaret quis. utrum sic possit poni forma baptismi. ego baptizo
te in nominibus patris et filii et spiritus sancti. ex quo tres sunt persone diversae
habentes nomina. scilicet pater et filius et spiritus sanctus. Respondetur quod debet dici. ego
baptizo te in nominibus. per et. et. Ad hoc respondetur quod non dicitur in nominibus in plurali
numero. sed debet dici in nomine in numero singulari. Et ratio huius est ista:
quod unus est baptismus. unus est deus. et una est fides. et una est ecclesia extra
quam nullus saluatur: ut patet inde summa trinitate et fide catholica. Firmius
credimus. et sunt officium omnes. modo illarum essentiae signatur primum ab-
lativus singularis numeri. scilicet nomine. ergo debet dici in nomine et non in nominibus.
¶ Septimo notandum. dubitaret quis. utrum intentio baptisantis sit necessaria
ad baptismum. Respondetur quod sic. quod secundum beatum Augustinum. bona intentio requiritur
ad bonum opus. et etiam si sit necessario requiritur ad baptismum: quod ibi exerce-
tur opus optimum. Sed in oppositum est beatus Augustinus. in quodam omelia super Iohannem
vbi dicit. Accedat verbum ad elementum et sit sacramentum. vbi vult quod ibi non
sit necessaria intentio: sed solum verborum prolatio. Ad hoc dubium respon-
detur quod intentio requiritur propter reverentiam sacramenti. Unde est sciendum quod
intentio est duplex. scilicet generalis. et specialis. Intentio generalis quando ipse

*Quia dubia
sunt baptismi
et primum*

Summula Raymundi

baptizans intendit facere illud quod ecclesia facit. licet non credit esse verum quod ecclesia credit. Et ex hoc patet quod infidelis: ut iudeus vel hereticus potest baptizare dum habeat intentionem generalem. et ista intentio generalis super extinguitur et requiritur ad baptizantem. Alia est intentio specialis et ista. quod quilibet credat quod baptismus habet virtutem delendi peccata et ista non super requiritur. et sic ad auctoritatem beati augustini. ubi quod si non exprimit intentionem generalem: tamen ibi est quod bene vult illud. Et sic hoc argumentum non valet. Augustinus non exprimit intentionem generalem: sed non requiritur intentio generalis ad baptismum: quia ibi arguitur ab auctoritate negative: quod praesentia non valet. Octavo dubitatur et ponatur talis casus: quod sint duo pueri filii qui inueniuntur in certo loco: et unus illos est baptizatus? et alius non sic quod dubium est quod illos sit baptizatus. Tunc quod utrum ambo dunt baptizari aut non. Et videtur quod non: quia si ambo baptizarentur. tunc alii eorum bis baptizarentur: quod non potest fieri secundum primum dicta: quia nullus bis baptizari ex eo quod illud sacramentum est irrepetibile. In oppositum autem sic. si nullus eorum baptizaretur tunc unus eorum maneret non baptizatus. et per hoc anima istius eternaliter damnaretur. propter caritatem baptismi quod tamen maxime esset inconueniens et absurdum. Ad hoc est respondendum quod isti pueri sic filii inueniuntur ambo debeant baptizari. propter inconueniens quod ex hoc posset sequi si unus eorum non baptizaretur. puta quod anima eius posset eternaliter damnari. et tunc est in homines bis baptizari quod eternaliter damnari siue fide christiana ignorare. sed ad remouendum tale incertitudinem: tunc ambo dunt baptizari. et si per eam aliquis discretio inter pueros. tunc ipse baptizans nullo modo bis baptizare aliquem bis propter rationem prius tactam. Sed alii dicunt sic: quod isti pueri sic inueniuntur ambo debeant baptizari. et hoc bis fieri sub eo dicitur. ut sic dicitur: Si non es baptizatus tunc ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et hoc fit propter securitatem. quia tunc est homines baptizari bis quod si fieri contingat. Ultimo est notandum. dubitatur quod utrum baptismus sit melius a sacerdote bono vel malo. Ad hoc respondendum quod baptismus neque melioratur per bonum sacerdotem neque peioratur per malum sacerdotem sed tamen tutior et securior est baptismus a bono sacerdote quam a malo: quia ubi exaudit citius preces bonorum quam malorum. Et tunc ulterius dicitur quod baptizatus nec melioratur nec peioratur per baptizantem dummodo foveretur. et nullus puer super sacro baptismate

Nullus abortiuus: nullus nisi forte renatus

in cimiterio

.i. testatur

Infra sancta loca sepeliri debet: ut ait lex

.i. puer non mortuus gignit

.i. puer

Propter abortiuum tua si parit ille licet sit

.i. parit tempore

in puerperio

Tempons exiguu: legem seruabit eandem

sup. legem

sup. puerum

genuisset

Quam conseruaret si maturum peperisset

baptizatus: tunc talis non debet sepeliri in cimiterio quia sicut lex et ius canonicum dicunt tunc nullus debet sepeliri in cimiterio nisi fuerit baptizatus

hic autem ponitur secundum caute lam circa baptismum ostendens quod debet fieri circa pueros abortiuos in baptizando. hoc per modum doctrine: quod talis est. si alius quis puer abortiuus mouet non

Nota

*pulchra dubia
non baptizantur*

status. Deñ subdit mgi ponēdo aliud documētū circa baptisimū ostēdēs q̄
liter p̄pone insignare se debēat regē p̄p̄tū: 7 d̄t q̄ si aliq̄ mulier ḡnat pu
erū abortiuū: ita q̄ añ matuz tps puer d̄ matrice exiuit: tūc ista mulier cu
stodiat tps puerperij. xl. dieb⁹ ac puer matuz matuz generassz. Notan
dū p̄rio circa istam: q̄ abortiu⁹ ē puer q̄ nōdū p̄pleuit tps nāle sue ḡnatōis
et si ḡnaret aliq̄s puer 7 nōdū tps nāle p̄pleuissz: ille puer diceret abor
tiu⁹. Uñ tps nāle ḡnatōis: vt cōt̄ ff. ix. mēses: mō si puer ḡnat⁹ i septio
vel octauo mēse: tūc ḡnatō d̄t rep̄tina 7 puer ḡnat⁹ d̄t abortiu⁹: 7 tal pu
er abortiu⁹ nō d̄t sepeliri i cimiterio si mortu⁹ ē postq̄ abscidit ab vtero
materno. Si at̄ viuit 7 postea baptisef: 7 tūc p̄ hoc mort⁹: tūc i cimiterio
ē sepeliēdus. Sedo notādū q̄ qñ abortiu⁹ ḡnat⁹ hoc ē dupl̄r: vel em̄ ille ē
aiat⁹ vel nō: si nō ē aiat⁹: tūc nō d̄t sepeliri i cimiterio. rō ē: q̄ null⁹ ē sepe
liēdus i cimiterio nisi hō: s̄z ille nō ē hō: ḡ etiā nō ē sepeliēdus i cimiterio
Si at̄ tal abortiu⁹ ē aiat⁹: hoc ē dupl̄r. vel em̄ ille ē baptizat⁹ vel nō: si est
baptizat⁹ tūc sepeliet i cimiterio: si nō ē baptizat⁹: nō sepeliet i cimiterio
Tertio notandū. diceret quis. si mulier moritur in partu. antequam pu
er erit vterum maternum: quid ibi est faciendum an fructus cum matre
d̄t sepeliri aut nō. Ad hoc r̄r q̄ tal mulier d̄t diuidi: 7 fruct⁹ viū⁹ d̄t ere
ni: ita q̄ saluabit i vita. 7 p̄ hoc tūc fruct⁹ d̄t baptizari: m̄ at̄ d̄t i cimi
terio sepeliri. Quarto notādū. vñ hoc ē q̄ pueri nō baptisati nō d̄nt in c̄
miterio sepeliri: s̄z ex cimiteriū. Rō ē. q̄ q̄ nō it̄rat regnū celoz nō d̄nt lo
cari int̄ corpa fidelū. q̄ i fidelū nō ent p̄miterio: sed aīc talū pucroz non
pueniūt ad regnū celoz: q̄ dixit x̄ps ad Nicodemū. Nisi q̄s renat⁹ fuerit
ex aq̄ 7 sp̄scto nō it̄rabit regnū celoz: id nō d̄nt colari int̄ corpa fidelū
defuoz. Ex illo corrlatne seq̄t̄: si puer mort⁹ añq̄ baptisans p̄ficiat for
mā p̄p̄oz: dato q̄ l̄cepisset adhuc aīa i illo pueri nō saluabit⁹: q̄ nō ē mer
sus ter in aq̄: nec etiā baptisat⁹ p̄ formā cōpletā req̄sitā ad sac̄m baptis
mi. Sed diceret. q̄ ē rō pueri nō debet denegari baptism⁹. x̄p̄t manifestū
p̄ctm̄ p̄ntū. Ant q̄ rō ē ista: q̄ i iudicio dei 7 ecc̄ie puer nō portabit int̄q̄
tātē p̄ris nec ec̄ouersō. vñ apl̄s. Q̄pa em̄ illoz sequunt̄ illos. Et d̄t notā
i iudicio dei: q̄ i iudicio tp̄ali q̄nq̄s tenet̄ oppositū: 7 ḡ sacerdos baptisās
puerū cū p̄cubitis nō debet nimis indagare q̄ 7 q̄les sunt p̄ntes eius. q̄a
als sacerdos i baptisando male p̄cederet. Ex illo manifeste p̄cludit q̄ sa
cramētū baptismi nulli est denegādū: 7 rō est ista. q̄ illud sac̄m est d̄t
gn̄ssimū q̄ ad magnā necessitatē. ex q̄ ē tanua oīm alioz sacram̄toz ad vi
tā et̄nā 7 magis nccārū: licet em̄ sac̄m eucharistie sit digni⁹ quo ad sc̄i
tātē: q̄m p̄ oib⁹ sac̄is icludit. 7 sac̄m p̄firmatiōis quo ad p̄sonā a q̄ p̄ce
dit: q̄ p̄firmatō sit a sol̄ ep̄is. 7 sic d̄t alijs sac̄is vt d̄cm ē: tñ sac̄m baptis
mi ad oīa sac̄a ē p̄l⁹ nccārū: q̄ si i ip̄o n̄l̄s p̄t saluari. Quīro notādū. du
bitabit q̄s vtz ne forma baptismi possit viciari. Ad hoc r̄r q̄ forma bap
tismi p̄t viciari sex modis. p̄rio q̄rū ad mutatiōē: sc̄do q̄rū ad corrupti
ōē: t̄uo q̄rū ad additiōē: q̄rto q̄rū ad subtractiōē. q̄nto q̄rū ad int̄
positiōē: sexto q̄rū ad trāsp̄positiōē. nā p̄rio viciat q̄rū ad mutatiōē
plurib⁹ modis. P̄ilo q̄ si aliq̄s baptisaret sic: ego baptiso te i noīe genito

12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847.

[illegible]

de q^{uo} dicitur ē. Alii autē sic dicūt: q^{uo} talis puer nō sit baptizatus. Et rōnem assignāt: q^{uo} ille sic baptizans peccat p^{ro}pter formā baptismi institutā a sanctis p^{ro}p^{ri}is. Circa notandū: diceret aliq^{ui}s sic baptizans: ego baptizo te i nō mine trinitatis vel i nōie triū p^{er}sonarū: tunc dubitatur utrū talis puer sit baptizatus vel nō. R^{es}pondet q^{uo} talis puer nō esset baptizatus. Et ratio ē ista: quia illa non est forma quā iesus x^pus instituit. vt h^{ic} Math^{aei} vlti. Euntes docete oēs gētes &c. Sed tñ sc^{ilicet} trinitas ita bñ sp^{iritu}aliter pōt luocari.

i. infante i. sacro trib^{us} vicibus

Si puerum mergis in fonte ter: et nihil addas

i. forme baptismi i. non baptizatus

Verborum forme: manet illotus puer iste

p^{ro} licet i. alter i. baptismi

Quāvis assistat qui verborum seriem dat

In ista p^{ar}te mag^{is} pōit quartū documētū de ipso baptismō dicēs. Si alius quis baptizaret puerū & mergeret ipm trib^{us} vicib^{us} & omitteret formā p^{ro}p^{ri}ā: tunc ille puer nō esset baptizatus: & q^{uo}d plus ē si vnus assistet qui p^{ro}ferret formā verborū: adhuc puer nō esset baptizatus. Et ratio littere ista q^{uo} si alter diceret verba: tunc illa verba non p^{ro}ficcerent: nec aliquem effectum inducerent: q^{uo} dicit br^{unus} Augusti. Appone verbum ad elementū: tunc erit sac^{ra}mentū. Et sic ille baptizans si omitteret p^{ro}p^{ri}ā tñc maneret solū aqua. Circa istam notandū. auctor dicit i ista: Si puer imergitur et verba nō p^{ro}feruntur. tunc talis permaneret non baptizatus siue illotus. P^{ro} q^{uo}d sciendum p^{ri}mo. q^{uo}d tria requirūt^{ur} circa baptismum. P^{ri}mu^m est debita verborum platio. Scd^{um} est ip^{si}us infantis immersio vel aque sup^{er}fusio. Terciu^m est intentio sc^{ilicet} vt ipse baptizans intēdat facere id quod facit ip^{se} ecclesia. Et si vnu^m illorū defuerit: tñc baptismus viciatur. id est q^{uo} ip^{se} puer manet in baptizatus. Notandum secūdo p^{ro} modū dubij et ponatur casus q^{uo} si: duo hoīes: quorū vnus immergat puerū: et alter p^{ro}ferat verba et ponatur alterius casus possib^{ilis}. q^{uo} hoc sit tpe necessitatis ita q^{uo} siue duo sacerdotes: quorū vnus est factus mutus: et ille immergat puerū: et alter sit carēs manibus: et ille formā verborū p^{ro}ferat: tunc dubitatur utrū talis puer sit baptizatus an nō. Et vid^{etur} q^{uo} talis puer sit baptizatus: q^{uo} si iⁿ isto sac^{ra}mento nullus pōt saluari. vt p^{er} ex dicto euangel^{io} i p^{ri}mo allegato. R^{es}pondetur ad hoc dubiū s^{ecundum} Richar. in. iij. de lege cōdi: q^{uo} talis puer nō est baptizatus: quia ad baptizantē tria requiruntur. P^{ri}mo q^{uo} ibi sit debita p^{ro}p^{ri}ā platio. Scd^o q^{uo}d immergat. Tercio q^{uo} intēdat facere hoc q^{uo} ecclesia facit mō cū vnu^m illorū defuerit: tunc puer nō est baptizatus: sed in p^{re}senti cāu vnū illorū deest. i. debita p^{ro}p^{ri}ā platio: sicut in muto: g^o talis puer manet si baptizatus. Alij at^{que} docto. r^{es}pondent q^{uo} tō talis puer manet in baptizatus: q^{uo} immersio & platio verborū debent fieri ab vno. sed sic non fit hic: ergo &c. Tercio notādum: ponat q^{uo} duo circa fontē. p^{ro}ferret p^{ro}p^{ri}ā: sic q^{uo} ambo dicant. ego baptizo te i nōie p^{at}ris & filij & sp^{iritu}s sc^{ilicet}i: & vnus solū immergat: tunc

Summula Raymundi

dubitat utrum talis puer est baptizatus. Et videtur quod non sit baptizatus quia vel illi dicitur nos baptizamus te in nomine patris et filii et spiritus sancti. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. Si pater non tenet non habet debita forma baptismi quam Christus instituit. Si scilicet modo tenet puer bis baptizaretur. et quia baptismus est sacramentum irreiterabile: ergo videtur quod talis puer non sit baptizatus. Ad hoc dubium respondetur quod talis puer est baptizatus. scilicet tunc ad rationem dicitur quod dicitur vel dicit nos vel ego. respondetur quod non dicit nos: sed quilibet illorum dicat: ego baptizo te etc. Et sic iste vicarius proferens verba et cum hoc imergens baptizat. Sed tamen si quando respondet sub cautela sic: quod si unus citius diceret: ego baptizo te quod alter: tunc ab illo qui citius diceret talis puer esset baptizatus et non ab alio quia sacramentum baptismi est irreiterabile: sed hoc non bene valet: quia si alius diceret citius illa verba et non immergeret: tunc ipse puer non baptizaretur: sed solum immergeretur. Quarto notandum. utrum iudeus vel infidelis potest baptizare. et videtur quod non: nam quantum est per se scilicet ab ecclesia: ille non potest baptizare: sed iudeus est hereticus: ergo non potest. sed si maior. Sed minor potest dicitur propheticum verbum dicit. Nolite scribere contra nos: sed si oppositum est autor potest per illud quod patet dicitur: a quocumque possit sumere potestatem. Ad idem dubium respondetur quod ipse iudeus potest baptizare: quia eodem modo valet baptismus collatus per malum sicut per bonum et baptismus non est minister proferens: sed ipse: et hoc est verum si ipse intendit facere hoc quod intendit ecclesia facere: et cum hoc proferret debita orationem verborum et immergat puerum: tamen quod hoc permittit ab ecclesia rite necessitas: siue causa necessitatis: quia sine isto sacramento nullo potest saluari: sed ipse iudeus non potest baptizare ex officio et ex autoritate: ut probavit argumentum: sed tunc ad rationem auctoris hic infra dicitur quod autoritas est intelligitur articulo mortis: sed non quod ad autoritatem vel quod ad officium. Alii autem aliter respondet ad rationem: quod aliqui esse peius ab ecclesia intelligitur dupliciter. Uno modo quo ad vinculum charitatis: sic ipse iudeus per se est ab ecclesia romana. Alio modo quo ad vinculum vel unionem baptismi: et sic ipse iudeus non est per se ab ecclesia. Ultimo notandum per modum dubitationis: utrum diabolus possit baptizare aliquem. Et arguitur quod sic: quia quicumque debite proferat verba et alia requisita bene facit ille potest baptizare: sed diabolus potest omnia ista facere: cum ipse vocat mille artifices: ergo potest baptizare. Ad hoc dubium respondetur quod diabolus nullus potest baptizare: et hoc probatur aliquibus rationibus sic. Prima est. quicumque baptizat: ille intendit bonum: et hoc debita forma verborum: et omnia necessaria requisita ad tale officium: sed diabolus non est hereticus. et etc. Alia ratio. nullus potest baptizare nisi homo: nam dominus dixit in euangelio. Bre docete omnes gentes. et illa verba dixit discipulis suis et successoribus discipulorum: sed diabolus non est homo neque successor discipulorum. ergo non potest baptizare. Tertia ratio sequitur ex prima: et est ista. His baptizans dicitur intendere bonum: sed diabolus non potest dicere bonum: cum sit spiritus malignus ergo etiam non dicit baptizare. Et si diabolus diceret debita forma verborum: tamen in hac forma non intendit bonum. ergo non baptizat: sed dicens quod homo baptizat et non diabolus. Respondetur quod ideo: quia sicut homo fuit causa mortis: vel sicut homo mortificatus fuit per hominem: ita dicitur vivificari et reconciliari per hominem: non per diabolum seu per spiritum malignum. ergo baptizat homo et non diabolus. Alia ratio: quia sicut homo est causa generationis realis: sic etiam dicitur causa generationis spiritualis. scilicet Christus principaliter a quo facta sunt creature: cuius minister est homo sacerdos. ergo homo baptizat et non diabolus. Sed tunc ad rationem quam dicitur: quod proferat verba et omnia que requiruntur

Nota per

ad baptismum. ille baptizat. s. diabolus potest huiusmodi. ergo et c. Maior est negatio. quia ibi maxime requiritur intentio bona. modo notum est quod diabolus non habet illud quod ecclesia intendit. ergo non potest baptizare.

1. puer sup. baptismus

1. effunde. sup. baptismus

Infans in fontem si stercoreat enice fontem

sup. infans sup. fontem

1. non est faciendum effusio

Si dimittit in hunc vinam: questio non est

In ista parte determinat de negligentia recuperanda circa fontem baptismi. Et dividit illa pars in duas. In prima facit hoc quod dictum est. In secunda docet specialiter quid sit pueri sint baptizandi. Secunda pars ibi (Inuenio puerum) prima pars adhuc in duas. nam primo facit autorem quod dictum est. Secundo ponit tres cautelam circa negligentiam baptismi obsequandas. ibi (Si puer egreditur) Quamvis ad primum autorem vult: si aliquis puer contingit in fontem baptismi stercorea mittere: tunc talis aqua est effundenda. Si si aliquis puer in hanc aquam baptismi urinat non est necessarium ipsam effundere.

Circa istam primo notandum. quod ista dicit notant. aqua baptismi debet effundi: et hoc est intelligendum de casu predicto. puta cum ipse puer emittit stercorem in fontem ipsius baptismi. Et huiusmodi ratio est. quia puer baptizandus baptizari in munda aqua. ut habet ex dictis. Etzech. xxxvi. ubi dicit. Et effundam super vos. aquam mundam et munda buntur ab omni iniquitate. Si si puer stercoreat in aqua tunc non est in munda. et ideo talis aqua non effunditur nisi alii pueri in aqua illa baptizantur.

Secundo notandum quod alii doctores dicunt quod tota aqua non est effundenda in casu predicto. sed tamen hoc stercore cum modica aqua. sed hoc non videtur esse de intentione auctoritatis. et ideo aqua totaliter debet effundi et secrete de nouo alia consecrari in fontem. Sed diceret aliquis. tamen solum in festo pasche et penthecostes debet fieri consecratio baptismi. ut illud patet ad naturam experientiam: quia videmus solum hoc fieri annualiter in ecclesia dei per illam festam. Respondetur quod non solum in festo pasche et penthecostes potest consecrari baptismus. sed etiam in quocumque alio tempore. sed tamen hoc debet fieri secrete ne orietur scandalum in populo.

Tercio notandum. in euangelio dicitur. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei. Ioh. iii. Et istud dictum colligitur quod nemo potest saluari absque isto sacramento scilicet baptismi. Ibi aliquis posset dubitare utrum possit sine baptismate saluari. Et videtur quod non. ut patuit ex dicto euangelii tam per allegato ubi dicit. Nisi quis renatus fuerit etc. Sed in oppositum arguitur sic. scripti in octaves non fuerunt baptizati in aliquo liquore aqueo et tamen saluari sunt. ergo etc. Iste ex alio grammatici et rhetores quos perit brachylogus katherina non sunt baptizati in aliquo liquore. et tamen salui facti sunt. Iste beata virgo maria non est baptizata in aliquo liquore. et tamen salua facta est. ideo illud dictum euangelicum fuit aliter legatum apparet falsum. Ad hoc dubium respondendo dicatur quod baptismus est triplex de quo prius dictum est. scilicet fluminis. fluminis. et sanguinis. ut habet de preceptis. dist. iiij. baptismi vice. Et hoc dictum patet. quod sancti innocentes sunt baptizati in sanguine. non loquendo sed moriendo precessi sunt et fide catholica docti: cum qua vita eternam meruerunt. Sed virgo maria fuit baptizata in spiritu

Summula Raymundi

scd. q. p. i. enāgelio Luc. ii. vbi dicit. Spūs scūs supuierit i te. Sz rhetores
r doct. qd scā katheria puerit sunt baptizati igne r sanguine. Et i aucte
enāgelica tā pallegrata ly(er) debet glosari p vel. vt dicēdo sic. nūl qd res
natus fuerit ex aq. et. i. v. spūscito: nō pōt irrare regnū celoz. vel itellige
q hoc sit solū tpe oportuno. sz tpe necessitatē solū sit p spūm sanctū.

Nota

¶ Alrio notādū p modū dubitatiōis. vtz qd seipm possit baptizare. Et
videt q sic. nā dicit de qdā iudeo q ipse seipm baptizauit tpe necessitatis et
saluus fact⁹ ē. igit videt manifeste q alio pōt seipm baptizare. Bñt q nūl
lus pōt seipm baptizare. vt p. extra d. bap. r et esse. debitu. qz ille q seipm
baptizat nō pōt suare debita formā. qz necessario requirit dūeritas psonaz
sic q i. h. sūt plures psonae. qz pma itelligit i illo pnoie(ego) et scda i illo
pnoie(te) Et hoc manifeste declarat in fili. Nā sicut i gñatiōe reali est
pariformit etia ē i gñatiōe spūali. sūm gñatiōe reali hō nō pōt seipm gñare
igit i gñatiōe spūali nullus hō pōt seipm baptizare. Maior nō ē nota p
sufficientē similitudinē. Sz minor: p. de ie. qz si sic tūc idē eēt generāz ge
neratū: causa r causatū. r esset aliqd aliqd fieret. r sic idē gñaret seipm
ē falsum r ptra oēpōs. Sz tūc ad rōne qñ dicit d. iurdo q seipm baptizauit
videt q hoc nō fuit p baptizatiū hūmānis. sz p. p. baptizatiū flammaz qz ipse
habuit tantā cōtinentia qz deus remittit et omnia peccata sua.

i. infans exi

Si puer egreditur ventrem matris moriturus

nō pōt gñari i. totalit

Et nequeat nasci totus: pars corporis illa

sup tale mēbrū pueri

p. suctudo

Si caput est: ter aqua baptizetur velut est mos

sep. in partu

sup. matre

Si mater moritur puer excidatur ab illa

debilis i. puer si debito tpe nat⁹

i. aqua

Infirmus vel abortiuus: baptismatis vnda

i. aspgatur

i. nō baptizans

Ter perfundatur: ne non meris moriatur

i. congelata sup. aq. scz q puer aspgat trib⁹ vici⁹ cū aq. qz

Si glaciata sit hec formam teneas modo dictam

¶ Hic autor ponit scdm documētū in q. docet negligentia quādam re
cuperare circa baptismū. r vult tantū. Si puer vel infans qui debet nasci
egreditur de ventre siue de vto matris moritū pueritus r nō pōt tot⁹ nas
ci. quid tūc est faciendū q ille puer non esset beref dñationi. Ad hoc
dicit autor in l. fa. q. p. illius pueri q est egressa. i. caput r non pes vel aliqd
mēbrū tūc tale caput r non aliud mēbrū debet trib⁹ gurtis aque aspgat⁹
posita debita dñoz forma ad baptismū redita: tūc erit baptizatus. Quod
autē dicit caput aspgat r non aliud mēbrū rō ē ista. qz in capite pueniūt qnq

Nota

sensus huius et tota huius v. get in capite. et hoc caput tanquam membrum dignum de
aspici tribus guttis aqua et non totaliter perfunditur ne per tantam fortitudinem aqua et effu-
sione illi puer decederet. quia si sic. tunc ille qui puerum baptizat. et fieret homicida
da. et eo quod forte talis puer videretur quem ut sic ex nimia interfecit perfusione
Deinde autem subdit alius documentum dicens. quod si mulier impregnata moritur ita quod
puer in partu moritur. tunc ille puer debet exire ab ipsa et deinde aspici tribus guttis aqua ne
moriatur sine baptismo: habitum debet habere formam ad baptismum requisitam.
Ratio huius est. quia talis puer non est valde fortis. si ergo totum mergere in aquam tunc
posset eam mori. ita. et sic illud quod est in remedium iuxta puerum et in supplicium
Deinde autem iterum subdit alius documentum dicens. si sacerdos fuerit glacialis
et congelatus. tunc ad baptizandum puerum debet teneri forma predicta.
scilicet quod talis puer aspergatur tribus guttis aqua. et baptizans dicat. ego baptizo
te in nomine patris et filii et spiritus sancti. et hoc propter rationem prius dictam
scilicet ne hoc quod est in remedium inuentum pervertatur in supplicium.

Circa istam notandum. nam sicut in ista habetur de egressu pueri ex utero
materno partialiter. ita quod debeat aspici et baptizari statim si debilis est.
Et hoc tunc dubitatur. utrum puer in utero matris possit baptizari. Et videtur
quod sic. quia aliquis sanctificatur in utero. et etiam potest aliquis baptizari in utero. Tenet
prima per locum a maiori. quia si illud quod minus videtur inesse inest. et illud quod ma-
gis videtur inesse inest. scilicet maior est gratia sanctificationis quam gratia baptismatis. et
ergo. et alius probatur. quia sanctus Iohannes in utero matris fuit sanctificatus. Luc. 1. et
videtur quod nullus in utero potest baptizari. Unde est sciendum quod generatio
est duplex. quedam est in utero. et quedam ex utero. Generatio ex utero est
quoniam aliquis nascitur in nativitate. siue quoniam aliquis liberatur ex diabólica potestate. et hoc
fit in baptismo. Unde aliquis in utero nascitur tunc adhuc filius ire est. et ergo
statim cum nascitur ex utero debet baptizari et non in utero. Hoc est ista. quia secundum
evangelicam venturum prius debet in utero nasci. et post renasci in baptismo. Et per
hoc ad rationem quod aliquis sanctificatur in utero hoc est ex lege spirituali. scilicet quod aliquis
baptizatur hoc est ex lege civilis. Et tunc generatio est in utero quoniam ipsa anima inveniatur.
et hoc ex eo quod sacramenta vim sacrificandi non habent nisi per tractum qui non fit
ad puellum in utero existere. et requiritur operatio ministri ut infra patebit.

Secundo notandum. ex ista habet de parte egressa ex hoc dubitatur utrum
puer tamen in parte per baptizari. et posito quod sic tunc utrum dubitatur. utrum ille
puer in parte principali baptizatus per totalem generationem iterum debeat baptiza-
ri: vel utrum iste baptismus sibi sufficit. Ad hoc respondetur. si non totus puer
est egressus. sed solummodo pars principalis sicut caput: tunc talis puer debet
baptizari et hoc cum debita forma propter baptismum. et hoc in capite. Sed diceretur
quod solummodo caput debet baptizari. Ad hoc respondetur ut dictum est. quod hoc est idem. quia in
ista parte sunt omnes sensus tam exteriores quam interiores. Sensus enim exte-
res sunt quoniam. scilicet visus. auditus et similes. ibi sunt sensus interiores. scilicet sensus
cordis. phantasia. et sic de alijs. et ipse infans plus tenetur baptizari in capite
quam in alijs partibus corporis. Et sic finaliter respondetur ad questionem. scilicet quoniam queritur
utrum puer baptizatus in parte postea debeat baptizari in toto. et dicatur
quod sic. scilicet quod postea in toto debet baptizandus. tamen sub tali cautela propter sollicitudinem

Summula Raymundi.

nō es baptisatus ego baptiso te in noīe patris z filij z spūs sancti zē.
¶ Tertio notandū. auctor dicit i lra q puer debet excidi a matre. ex hoc
dubitat. vtz puer debet extmī a pteuēte. vel agomzante. vel mouente.
Rūdet si mater vult puer nō dz excidi ab ea. qz nō sunt faciēda mala vt
eueniāt bona. s3 si mal mortua ē z pcpit q pueri vtero matris adhuc vi
uit: tūc obstetricib⁹ daf talis cautela. s. qz matre mortua imēdiate aperiat
et violēt os ne puer moriat: qz ex q puer vult in vfo matris idiger i spira
tione z respiratōe. sō os mris dz apiri donec puer ex vfo excidet. Quarto
notādū. nā ex lra etiā habet qz si puer sit i firm⁹ vel debil⁹ seu abortiuus
tūc nō dz mergi i fontē. s3 dz aq fontis aspgi ne sacm salutis fieret pēlita
rōis. qz p talē imersionē forte puer moreret. ne q hoc pīgat daf illa cau
tio. sc3 qz tal puer aspgat trib⁹ gutt⁹ aq sacri fontis. Ex q tūc seqt corēla
ne q imersio aq si ē necessaria: ex eo qd puer abortiuus vel ali⁹ puer infir
mus pī aspgi cū aq. Qñ sciēdū q tal imersio siue aspsio dz fieri trib⁹ mos
dis. Primo qz tal puer baptisat i noīe trinitatis ad vīgnādū q tres sunt
pōne l vna pā essentia. Scdō tō imergit ter. qz baptisim⁹ dicit oē pctm.
mō peccatū vī pmutis cogitandē. vī loquutōe. vel ope. tō i signū illi⁹
puer trib⁹ vicib⁹ i fontē imergit vī trib⁹ gutt⁹ aspgit. Tertio imergit
ter ppt trāsgressiōē triplicis legi. sc3 legis nate. legis moy saice. z legis
euāgelice. Quīto notādū. qz tria dant i baptisimo. s. character idelibil⁹. resti
tutio innocentie. z grā. Tūc ex hoc qrit an illa tria oib⁹ eqūt dent vel ne.
Ad hoc rūdet q illa duo. s. character idelibil⁹ z restitutio innocentie dant
oib⁹ eqūt. s3 tertiu sc3 grā daf ineqūt. qz grā duo facit. nā delet pecca
tū z pferit hūilitatē. z vni plus delet iquātū parētes eius plus in pctō oī
ginali sunt pvoluti. z sic tūc etiā pī dīspōnt vni ad hūilitatē qz reliquā
pī qd subiectū recipiēs sit dīspōsitū. **¶** Quinto notandū q modū dubi.
vtz vnus pōt baptisare duos simul. Et videt qz sic. qz si duo hoīes essent
simul pneri z haberēt duo capita z qtuor manus. z cū hoc haberēt dīspō
sitōēz duoz corpōz tūc illi essent simul baptisandi. z tū nō eēt ibi vnus
hō qūis in corpore videt vī specialis hō eēt. qre seqtur qz rōne illius pne
xiōis sunt simul baptisandi. In oppositū arguit sic. si duo simul baptisa
rent tūc forma baptisimi infringeret. qz diceret. ego baptiso vos: s3 hoc
nō debet fieri. ergo nec duo simul sunt baptisandi. Pro isto dubio est scē
dū qz si ita eēt mōstrū vt casus dicit tūc illi sunt baptisandi sub tali cau
tela: qz hō sacerdos dicat sic. Si vnus es hō baptiso te in noīe patris et
filij z spūs sancti. s3 si sunt duo hoīes dices. ego baptiso vos in noīe patris
z filij z spūs sancti. De isto dubio latius dicitur infra.

i. repto illi⁹ sacri i. fauo:

Inuenio puero baptismi gratia detur

sup. baptismi

sup. baptisandi

Si data nescitur: verborum forma sit ista

sup. forma

sup. verba

Qua pueros omnes baptizas: attamen ista

Nota

Nota

Inuenio puero baptismi gratia detur
sup. baptismi

preponere

Si non es baptizatus premittere debes

sup. sequentia

plocare

i. doctores

Ista volunt aliqui premittere verba magistri

sup. infantem

Non te baptizo: sed si non es baptizatus

sup. ego sacerdos

Tunc te baptizo in nomine. p. et. f. et. ff.

Hic autor docet sp̄sfr quōd pueri suēt dñt baptizari d̄ q̄b̄ dubiū est utri
sint baptizati vel n̄. et pōt triplicē formā. Prima forma ē talis ut dicūt q̄dam
maḡi q̄ tales pueri dñt baptizari sub ista forma q̄ pueri cōs baptizant. s. ego
baptizo te i noīe p̄ris et fi. et. Et h̄ rō ē q̄ dubiū ē utri talis puer sit bapti-
zatus vel n̄. et q̄ dubiū sp̄ certior et melior mod⁹ ē tē nēdus. q̄ meli⁹ ē p̄
erū bis baptizare q̄ ipm xpianū ignorare. Secūda forma ē tal. ut si dicat. si
nō es baptizatus. tūc ego baptizo te i noīe p̄ris et fi. et. Ad h̄ ē. q̄ si h̄ p̄po-
neres illa f̄ba. s. si n̄ es baptizatus. tūc si p̄us cēt baptizatus. mō itē p̄ baptiza-
re. tūc sic i eo baptisim⁹ reiteraret. q̄d ē p̄bitū i iure. et q̄cūq̄ hoc faceret
heretice p̄ heretico cēt h̄ndus. Tertia forma ē. q̄ si dicat. ego nō baptizo te si
tu es baptizatus. s. si nō es baptizatus. tūc ego baptizo te i noīe p̄ris et fi. et.
Et p̄ declaratiōe hui⁹ l̄e mouet tale dubiū. Ponat q̄ inueniatur duo pue-
ri quorū vn⁹ baptizatus ē. alit nō. tūc q̄d ē faciendū i tali cāu. q̄ si ambo t a-
ptizarent. tūc vnus illoz bis baptizaretur. si autē sol⁹ vn⁹ tūc forte cōtin-
geret q̄ puer baptizatus rebaptizaret et nō baptizatus maneret sine baptis-
mo. Sed i talid dubiū n̄r quēadmodū s̄ r̄sum est. s. q̄ dñt ambo baptizari
sub h̄c forma quā docet hic autor in l̄ra. videlz si es baptizatus. tūc ego nō
baptizo te. si aut nō es baptizatus. tūc ego baptizo te i noīe p̄ris et filij et sp̄s
sci. Et ponatur q̄ sint duo gemelli generati q̄ cōbinat et cōadiunant
sibinutē mutuo. tūc dubitat q̄d sit faciendū. s. utri sint baptizandi sicut vn⁹
puer vel sicut duo. et vbi q̄ sint baptizandi nō sicut duo. q̄a ibi ē vnū corp⁹
q̄ dñt baptizari sicut vn⁹ hō q̄ vnū corp⁹ idē gēnā h̄z vn⁹ baptisim⁹. i.
q̄ tm̄ sēl baptizetur. S3 i oppositū vbi q̄ isti gemelli nō sint baptizandi
sicut vn⁹ hō. s. sicut duo. q̄ si talis hō h̄z plures pedes q̄ duos. et plura ca-
pita q̄ vnū nō est baptizand⁹ sicut vn⁹. s. sicut duo. sic ē hic. q̄ rō. Ad istū
dubiū n̄r sub distinctiōe. q̄ vel i talib⁹ gemellis discernit duplex aīa vel si
ibi discernit duplex aīa. tūc dñt baptizari sicut duo pueri. et hoc cogno-
scit si ibi sit distinctio mēbrorū in capitib⁹ pedib⁹ et māib⁹. et ex hoc scitur
q̄ ibi sint due aīe. et tūc ē seruāda doctrina autoris i textu declarata. s. q̄ p̄-
mus baptizet absolute. sc̄s aut sub ista distinctiōe ē baptizandus. q̄ si si
es baptizatus. tūc ego baptizo te i noīe p̄ris et filij et sp̄s sci. Si aut ibi n̄
est distinctio mēbrorū. tūc d̄ baptizari sicut vnus hō. Itē notandū q̄ se-
cū mentū baptisimi nō d̄ reiterari ppter multas causas. Prima cā est q̄ nō
stat error siue iniuria tali facio. nā i baptismo ipsum character indebit.

Summula Raymundi

mō si reſteret vñ q̄ tñc duo caracteſes ipſum rētur: vel ſm^o deleteretur. ſz
 qd̄ibz illoz ē icōueniēs. q̄ ne tal' icōueniētia ſeq̄ret cauēdū ē ne hoc ſac̄z
 reuteret. **Secūda** cā ē: qz illud ſac̄m nō d̄z ſi iterari ne def' alicui occaſio pec
 candi qz forte poſſet aliq̄s dicē volum^o adhuc expectare: z poſtea mitē^o
 nos baptizare: qz ſac̄m baptiſmi delet oē petm̄: z p̄pt hoc ſac̄m baptiſ
 mi nō eſt reuterādū. **Tercia** cā eſt iſta: qz hoc ſac̄m h̄z originē ex merito
 paſſiōis dñi n̄i iſu xpi z reſurrectiōe ei^o: z qz xps ſcl' paſſus eſt ſeml' re
 ſurrexit. q̄ tñ ſemel dadū ē illud ſac̄m et nō plures. **I** tē notādū p̄ mo
 dū dubij: qz q̄rere poſſet aliq̄s vtrū character idelibil' i baptiſmo xpi ſueat
 xpo impoſitus. Ad hoc rñr q̄ nō: qz character idelibilis diſponit ad grām re
 cipiendā: ſz dñs n̄r iſus xps i ſtanti ſue gñatiōis habuit plenariā grām
 iō n̄ fuit necariū q̄ ip̄e ſumpliſſet caractere idelibilē. **Etia** tal' ē ip̄oz rena
 ſcētiū: ſz xps nūq̄ renat^o fuerat: iō character ei nō fuerat ip̄ſus. p̄ut dicitū
 eſt p̄ius. **Alio** notandū: ſuprad' ctū ē q̄ iude^o vel ſarracen^o p̄t baptiza
 ri: tñ dubitāt ibi q̄ fide h̄i baptizant: qz nō i fide baptizantio: qz ſunt in fide
 les: nec etiā baptizāt in fide parētū: qz forte etiā ſunt iſideles: q̄ neſcit in
 qua fide h̄i baptizant. **Alio** q̄ fides ē triplex vt dicitū ē ſupra. **Prā** quedā ē
 fides ſeminata. z ē fides eccle^{ie} z aploz q̄ ē diſpoſa p̄ totū mūdū: z i hac fide
 baptizat hēticus z iudeus ſi intēdit facere qd̄ eccle^{ia} intēdit. **Alia** eſt fides
 germinans. z eſt qñ pueri baptizant in fide ſuoz parētū: z ſic iude^o vel hē
 reticus nō baptizat. **Tercia** fides eſt matura: qz eſt bonis opibz corrobor
 rata. mō iudei vel hēretici ſolum baptizant in fide prima. ſ. in fide eccleſie.
 et hoc ſi intendunt facere quod eccleſia intendit.

feſtinās

l. ad ianuā eccleſie

Iudeus currens contritus ad oſtia templi

ſup. iudeo

baptiſmi

Si ſibi defuerit aqua: p̄ſbyter: et moriatur

fiducialiter

confidēs

ſup. iudeus

Firmiter in chriſtum credens: ſaluabitur ille

interfectū .i. p̄pter xpm .i. baptiſmus ſanguinis

Occiſum chriſti pro nomine ſanguis vnda

mūdat ſup. originali qñ baptizat^o eēt aq̄ fontis ſup. interfectus

Abſint a ſcelere: quaſi fonte renaſcitur ille

Superius auctor determinauit de baptiſmo fluminis: hic p̄ſr determinat
 de baptiſmo fluminis z ſanguinis. z diuiditur illa p̄s in duas p̄tes. Nam
 in p̄ma p̄e determinat de baptiſmo fluminis z ſanguinis. In ſc̄da deter
 minat de baptiſmo fluminis. ibi (Baptizare volēs) Quantū ad primam
 p̄tem vult auctor q̄ ſi aliq̄s iudeus vel pagan^o aut ſarracen^o q̄ eſt p̄ritus
 p̄ p̄cis ſuis: currens ad oſtiū tēpli volēs baptizari. z defuerit ibi aq̄ z p̄ſ
 byter. z cū hoc talis firmit̄ credat in xpm z moriatur ille añ baptiſmum:
 tūc talis ſine dubio ſaluatur. Deinde auctor ſubdit baptiſmū ſanguis.

Nota

gens. si aliq̃s iudeus vel pagan⁹ infidelis currit ad ecclesiā credēs firmi
ter in deo cupiens baptizari. et si talis in via interficitur cū gladio v^l alio
infirio quocunq̃ p̃ noie xp̃i. tunc talis est baptizatus in sanguine suo: et p̃
pter suam bonam voluntatem sine dubio saluabit. Circa istam p̃mo notā
dum: q̃ iudei sunt inconstantes et ecclesiā dei maxie p̃sequentes. et q̃nq̃ ip̃s
sio baptizates ecōuerso intrant iudaismū spernendo fidē xp̃ianam. id̃ p̃sul
tum est q̃ iudei debent p̃bati p̃ octo menses volentes baptizari: ad p̃scru
tandū vt ip̃i h̃eant integrā volūtate et verā fidei charitatē ad dñm iesū
chr̃stū. et vt ip̃i errorem iudaicū velint dimittere et istis exptis post octauū
mensem dñt baptizari: sed si haberent infirmitatē magram sic p̃rimendū
esset de eorum morte. tunc ipsis credentibus citi⁹ debent baptizari abs
q̃ magna p̃batiōe. Et rō huius est. q̃ maxime difficile est ip̃is iudeis pe
ccatam attractam seu vsuram dimittere: et sic necessarium est vt prius
p̃bentur añ. baptizentur: p̃cipue q̃n sunt sani. Secdo notandū. q̃ baptis
mus est multiplex. s. baptismus fluminis. fluminis. sanguinis. et peniten
tie. mō de baptismō fluminis fluminis et sanguinis prius dictū est. Sed
baptism⁹ p̃nie fit i articulo mortis. vt si aliq̃s ec̃r positus i articulo mortis
et nō possit h̃e copā aq̃ et si h̃uerit p̃nitentiā: tūc talis sine dubio saluabitur
et effect⁹ illi⁹ baptismi ē delere culpā et nō penā: q̃ pena seruatur ad futurū
Sed tñ cōtritiō posset esse tanta q̃ deleteret ec̃m penā et culpā. Et hoc ē ve
rū cū talis dolet intimo corde de peccis cōmissis. Etiaq̃ aliq̃n talis p̃nitio
delet tñ penā et nō culpā. vt quidā doctores volunt. Tercio notandū. ex q̃
vt hic taz dictū est: baptismus est multiplex. s. fluminis. fluminis. i agut
nis. et p̃nie: tūc et hoc posset aliq̃s sic instare. Hoc vidē ē contra aplm ad
E. h. iij. vbi dicit q̃ vn⁹ est baptismus vna fides. et vn⁹ deus. et si tñ vn⁹
est baptismus. sequit̃ q̃ baptismus nō sit quadruplex. cōtra est nota de
se: s. añs pater auctoritate apli. Ad hoc r̃sponderetur q̃ baptismus capitur du
plexiter. vno mō p̃pue. alio mō impropue. Propue baptismus requirit duo
scz verba et elementa. talis baptismus solum est vnus. et cōsistit in aqua
et sp̃sctō. Et de tali intelligit̃ dictū apli: vbi dicit q̃ vnus est baptismus.
Sed baptismus impropue est q̃ delet peccatū originale cum alijs si sunt: s.
nō sit in aqua: et de tali baptismō loquitur p̃s iſa. Item dubitatur. vt r̃u
illa tria baptismata. vidēz sanguis fluminis et p̃nie p̃nt sufficere ad vitam
eternā. Et vidē q̃ nō. sicut h̃t iohannis. iij. Nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃
et r̃e. mō tales baptizati sunt baptismō sanguinis et penitentie: nō sunt re
nati ex aqua et sp̃sctō. igitur non intrabunt regnum dei. Ad hoc r̃sponde
t̃ q̃ nō solū aliq̃s renascit̃ ex aq̃: sed etiam renascit̃ alio mō. q̃ aliq̃s renascit̃
tur baptismō sanguinis. aliquis p̃r renascit̃ baptismō penitentie: et simili
ter aliq̃s p̃r renascit̃ baptismō fluminis: sed nō illo mō: vt h̃t in euangelio
iohannis. ergo dictum beati iohannis non est vniuersale: sed est indi
cūm. Et sic manifeste patet q̃ si baptismus fluminis non pot̃ est haberi q̃
tūc illa tria baptismata sufficiunt ad vitam eternā: sed si baptism⁹ fluminis
p̃r haberi tunc alijs non sufficiunt. Item dubitatur. vt illa tria baptis
mata imp̃mant caracterē. Et vidē q̃ sic. q̃ baptism⁹ sanguis imp̃mit gras

*Baptismus
penitentie*

Summula Raymundi

etiam igitur character. Aliis notum est quod multum scilicet quod saluati sunt per effusionem sanguinis
Sed prima probatur quod si illud quod minus videtur inesse igitur illud quod magis videtur
in esse scilicet. Item maior est gratia quam character: quia character ipsum est per gratiam. Ad hoc
ratio quod solus in baptismo sumis impunit character. et hoc fit ex vi verborum et elem-
torum. Sed tunc ad rationem dicitur quod character ipse dignior est gratia. quia character idelibilis
est: sed gratia adesse vel abesse potest. etiam gratia characteris perpetua est sed gratia absolute
non. Item dubitatur quod si baptismus sit maior: vel sumis vel sanguis. Ad
hoc ratio per distinctionem quod baptismus habet duplicem effectum. Primus effectus est a ma-
lo liberare. Secundus effectus est ad bonum ordinare existitque quod ad istos effectus ba-
ptismus sumis est maior: vel melior baptismo sanguis. Ad id est ista. quia plures
liberet a malo. et etiam plures saluatur baptizare sumis quam sanguis: quia
ubi videtur mortuus baptizatur in sanguine ibi multo mortuus qui baptizatur in sumis.
Secundo baptismus sumis est melior baptismo sanguis: quia liberat hominem ab om-
nibus peccatis. scilicet venialibus mortalibus et originalibus. Etiam per baptismum sumis
datur aureola. id est essentiale premium et eternale si in macularius custodit-
tur. et cum hoc impunitur character idelibilis. Sed per baptismum sanguis. ubi datur au-
reola: sed si impunitur character idelibilis. et sic patet quod baptismus sumis maior est
quod maior est baptismo sanguis. quia liberat plures a malo: et etiam ad maius bonum or-
dinat: sed tunc baptismus sanguis est maior quam baptismus sumis quia ba-
ptismus sanguis liberat a malo tam secundum actum quam secundum penam. baptismus autem sumis
solus liberat a malo secundum actum et non secundum penam. Item quod post baptismum sumis
iterum potest peccare: sed post baptismum sanguis non. Sicut quoque ad secundum effectum
baptismus sanguis est maior baptismo sumis. in quo ad ordinationem ho-
minis ad bonum existitque: quia immediate facit animam volare in regnum dei.

sup. aqua

Baptizare volens mulier puerum: nec aqua sit

1. cum quod sup. puerum eterna gloria

Qua baptizat eum: celesti luce carebit

sup. puer puero

Fortis iste: fides nec ei prodest mulieris

fides mulieris sup. puer discretioris

Que sibi prodesset cum peruenisset ad annos

existens in utero matris renascitur per baptismum

Non puer innatus in christo nascitur: ut si

modo mulierem 1. impugnatam existere

Iam baptizares iudeam parturientem

talis liquor talis liquor talis liquor sup. ab istis

Non oleum: vinum: ceruisia: nec liquor ullus

proficit sacrum istis tribus proficitur baptismus

Supplet baptismum: nisi sanguis. spiritus vnda

Nota

In ista pte auctor regrediſ ſup baptiſmū ſumīs ponēs qdā documēta
ſine notabilia dicēs. ſi mulier vellet baptizari aliquē puer qd cēt i articulo
necitat: poſit: vīz mort: et n poſſet hīc aqua: ſi tūc iſte puer mouitur abſ
q baptiſmo nō ſaluabitur. et ſi dicēs: vīz fides mulier: pdeſſ puer. Ad
hoc rōd: i ſcā q nō q: fides mulier: nō amat eū: nec cooꝑatur iſt q ad ſa
lutē: et tūc iſt cū ſi pueniſſ ad annos diſcretiōis. et ſi vīz pmaſſiſſ: tūc
fides mulier: bñ ſaluatiſſ iſm. Deīn ſubdit aliud documētū dicēs. q puer
nō nat: ex vſo n pē ſinaſc i xpo. i. baptizari: i. m: iſtus baptizetur. Qñ iſ
baptizaretur iudea exiſtēs imp̄gnata: non tñ ob hoc baptizatur puer eius
Tandē ſubdit aliud documētū dicēs: q null: liquor videlz neq oleū neq
ceruiſia neq vinū neq medo ſupplet baptiſmū niſi ſola aq. Alio ſubdit
vnā additiōē dicēs: q baptiſm: ē triplex. ſ. ſanguis. ſpūs et aque. Qñ
ca ſam nota dubiū ē q ſit cauſa q illud venerabile ſacim baptiſmi d: fieri
in mūda aqua. Ad hoc rōd q cauſa hui: eſt multiplex. Prima cauſa eſt
talis: q: aq ē pur: elemētū ſimplex: et cū d: glorioſus ē ſimplex ſubſtātia
iſ ſit trin: i pſonis: i. dō ad deſignādu hoc tūc oīs q baptizati nō ſcēt trin:
tatis d: baptizari i liquore ſimplici. ſ. aq. et nō in alio liquore. qd alij liquo
res qdāmō ſt mixti. qd ſic declaraf: q: iſta ceruiſia ē mixta ex aq et ſarina
hōidei ſeu alioz frumētōz. medo aut ex melle et aq: oleū aut cōpūm ex
olue ſiſ ſemib: terre. ſ. ex canapo: ex papauere: ex nucib: et ſic d: alijs. vī
nū aut ex borris. et ſic tūc p: q hñōi liqres nō ſunt ita ſimplices et puri ſi
cū aq: qre ſeq: q baptiſm: d: fieri i pura aq et nō i alio liqre. Alia cā eſt
ta: q: aq eſt magis cōmunis q ali: liq: iō ne aliq: hñet ſe excuſare de ba
ptiſmo. ita q dicat ſic: vīnū fuerat nimis p̄coſū: et ceruiſia nō potuit habē
iō puer mōſit in baptizat. Ne g illa occaſio mala et abſurda alleget: tē ba
ptiſm: ſit i cōi liqre. ſ. in aq. Alia cā videlz tertia ē iſta q: baptiſmus fue
rat inſtitut: tpe paſſiōis xpi: qñ miſit emanare ſanguinē et aqua de ei: ve
nerabili corpore: vt p: i ca. Cū mariā. d: cele. miſ. Et iō i ſignū hui: tūc ba
ptiſmus adhuc ſit i pura aq. Quarta cā et vltia eſt rōne efficacit: q: aq habz
iūrit purgatiuā et iūrit caloris rephēſiuā: et iūrit tranſparētē: et iūrit em
p̄maginis ſuſc: p̄uā: et iūrit ignis extictiū. Nam iſta aq pmo hz iūrit
purgatiuā: et hoc ſic declaraf: q: cō illd qd cū aliq liqre alio maculatur iū
cū aq abluuntur. et p aqua mūdā: vt p: d: ſingul. Et ſic p̄p̄ iūrit purgati
uam q purgat imūditias: tūc baptiſm: d: fieri i pura aq: qd recte ſicut p
aqua delet imūditia: ſic etiā p baptiſmū deletur p̄c̄m: qd ſonat imūdicti
am mortālē. Secūdo aq hz iūrit rephēſiuā ſeu rephēſiuam caloris: qd ſic des
claratur: q: frigūtas eſt p̄p̄ia q̄litas aq̄: et g ſicut p aquas rephēſitur ca
lor. ſic p baptiſmū ſive p aqua baptiſmati rephēſitur cō p̄c̄m: qd cupie quod
p̄c̄m in ſuū abſidat i calore. Tertio aq hz iūrit tranſparētē: qd ſic decla
ratur. q: ſicut radij ſolares penetrāt aqua: ſic ḡa dīna p baptiſmū pene
trat corp: et aīam. vel ſic: q: ſicut aq ē qdā corp: dīaphanū et tranſparens
ſic dīna ḡa nos circūdat et illuſtrat. Quarto aq hz iūrit imāgis ſuſcep
tiuā: q: aq imp̄mit ymaginē vt apparet ad ſenſum et ſic illa ymāgo ē eſt
deſoīnis p p̄c̄m originālē. hēc imāgo reformatur vel renouat p baptiſ

*Quarta baptiſm
q: ſit i pura aq
mūda*

Summula Raymundi

mū z mūdāt ab oī pctō. Quito z ultio: aq̄ h̄z virtutē ignis extinctiuam: qd̄ sic declarat: q̄ sicut aq̄ extinguit ignē: sic h̄r baptismus extinguit oē peccatū. Secūdo notandū. dubitāt vtz aliq̄s possit baptizari in terra. Et vidē q̄ sic q̄a in illo possit aliq̄s baptizari in q̄ xps̄ iesus: edēptor z saluator n̄ fuit sepultus: z xps̄ fuit sepultus i terra. q̄ v. dī etiā q̄ aliq̄s bñ z licite possit baptizari in terra. Ad hoc dubiū r̄r q̄ nullus p̄r baptizari in terra: qd̄ sic declarat: q̄a terra nō est materia baptismi: sed aqua pura z recens: nā terra est fer oīm elementoz: vt dicit naturales phi. Etia ex alio p̄r q̄ ip̄a terra nō h̄z virtutē purgatiuā. sed magis maculatiuā: q̄z terra nō pot̄ esse materia baptismi: z p̄ p̄s̄ sedr̄ ar q̄ aliq̄s nō p̄r baptizari i terra. Sed ad rōnē r̄r: q̄ bñ q̄ ad q̄ndā similitudinē aliq̄s p̄r baptizari in terra: qd̄ sic declarat: q̄a sicut xps̄ fuit sepultus trib⁹ diebus in terra: sic etiā puer ter debet immergi vel aspgi cū aqua baptismatis.

Tertio notandū q̄ dubitatur virum aliquis pōt baptizari in sanguine. Et videtur q̄ sic quia in illo potest aliquis baptizari in quo aliquis lauat a peccatis: sed aliq̄s lauat in sanguine a peccatis. q̄ zc. Ad hoc dubiū r̄ndetur. licet aliq̄s rōnabiliter et bñ p̄r baptizari in sanguine sicut fuerūt sc̄i innocentes baptizati z q̄plures alij martyres: n̄ illud non d̄ fieri p̄pter certas causas. Primo rōne necessitatis: q̄z sanguis nō pōt sp̄ h̄r. Scdō q̄ si sic: tunc multi excusarent se de illo sacro dicentes se n̄ h̄re sanguine: ne q̄ hoc p̄tingat idēo baptismus p̄ponitur nobis in aq̄ z nō in sanguine. Tertio rōne efficacit̄. q̄z sanguis nō h̄z purgare: sed magis maculare: q̄z baptismus p̄ponitur nobis in aqua pura z recenti q̄z virtutes purgatiuam et nō in sanguine q̄ habet virtutē maculatiuā. Quarto notandum. dubitāt vtz aliq̄s p̄r baptizari in oleo. Et videt q̄ sic: q̄ p̄ oleus de signatur ḡra sp̄s̄ sancti: q̄ etiā aliq̄s in oleo p̄r baptizari. R̄r q̄ null⁹ debet baptizari in oleo. z rō est ista: q̄a oleū nō habet virtutē clarificatiuā: sed magis roboratiuā: vt p̄us visum est. q̄ scquit q̄ in oleo nō potest aliquis baptizari: cū illud i q̄ aliq̄s baptizari d̄z: n̄ccitate debz h̄re virtutē clarificatiuā: etiāz iō: q̄z oleū nō est materia baptismatis: q̄a oleū nō habz virtutē purgatiuā. ideo aliq̄s nō pōt baptizari in oleo sed in aqua. O lilo notandum vtz aqua sumpta in bona q̄ritate: et alius liquor similiter: an tūc aliquis in isto cōmixto posset baptizari. Ad hoc r̄ndet cum distinctiōne. vel q̄ aqua ibi sup̄abundat in sapore vel non. si p̄mū tunc baptism⁹ valet: si scdō tunc valet. Et illo tūc vltim⁹ dubitāt: vtz aliq̄s posset baptizari in aere. Ad qd̄ r̄ndetur q̄ nō. z ratio est ista: q̄a a er z aq̄ h̄nt cōtrarias q̄litates. Ad sic declarat: q̄a aer est calidus. aqua aut̄ frigida: iō baptism⁹ nō valet in aere. Etia ex alio baptismus nō valet in aere: q̄a aer nō habet virtutē imps̄suam. I tē specialiter circa hanc l̄ram (Nā puer in matris) dubitāt an puer in utero matris existens posset baptizari. R̄r luxa intentionē l̄re p̄ talem cōclusionē. q̄ fm cōm legem dei z fm legē scripturā nobis traditā nō pōt puer in utero matris clausus baptizari. Ad sic p̄batur: q̄a p̄ baptismū regenerat sp̄u aliter in xpo iste q̄ baptizatur. Is nullus puer totaliter regenerari sp̄ualiter potest nisi p̄us sit natus corp⁹

nota

Uterq; nō pōt puer i vtero materno clausus baptizari. Nec ē intētio etiā
 mgi. in. iij. s. iij. vbi ad hoc allegat Plidof. dicentē. qd qm mris vtero
 sunt. ideo baptizari nō possunt: qā ille q natus adhuc fm Adam nō est fm
 pīm non potest renasci: neq; in eum regeneratio duci potest in quo gene
 ratio non pcessit. Ad illud etiam allegat beatus paulus in ep̄la quadam de
 centem. Nō p̄t qd̄s renasci anteq; natus est. Nec etiam est sententia tho
 me pte vti. Nec idē etiā dicit Bonauentu. sup. iij. s. iij. assignans rōne
 p̄dictę p̄clusiōis. qd rō quare qd nō purificatur nec baptizatur in vtero est
 diuina institutio: que sic instituit. Ad aut institutio diuine pōt esse cogru
 tas et non necessitas: qā si deus veller posset vtiq; alter fieri. Ad aut con
 gruitatē pōt esse ex pte sac̄alis remedij. nā sac̄ale remediū respicit ope
 rationem ecclesię: sed opatio talis non extendit se ad paruulum nisi extra
 vterum quando natus est et visibilibus pōt subijci sacramentis.

.i. aliquem

sup. p̄pū

Si quem baptizas et casu nomen omittas

.i. puer

.i. nō h̄m baptizatus

De quocunq; sit hic sexu nunq̄ reprobat

.i. mulierē

.i. nō iatur, sicut vtr

Et si baptizas ancillam nomine serui

.i. viceversa

.i. renouatur

Aut econuerso: baptismus non iteratur

.i. ep̄us

.i. imponat

.i. baptizans

Confirmator eis det nomina: siue sacerdos

¶ Hic autor ponit qdā notabilia de baptismo fluminis dicēs. Si aliq; puer
 autuscunq; sex? fuerit siue muliebris siue virilis baptizatur: et ei nomē
 in baptismo nō iponit: sic qd nomen eius ex casu omittit: tūc tal obliuio si
 ue omisso baptismū nō ipedit. Ad hūc? est: qd iposito nois nō est de cōn
 tia baptismi. sed est qdā accitale in baptismo: qd p tanto iponit nomē
 in baptismo: vt tunc hō cognoscatur ab alio. Deinde autor subdit aliud
 notabile dicēs: qd si aliq; cōtingat qd ancilla baptizetur nomine serui: et ecō
 uerso seruus baptizetur nomine ancille. tunc illa negligentia nō impedit
 baptismū: sed ep̄s vel suffraganeus aut alius simplex sacerdos p̄t talib?
 sic baptizatis postea nomen impore. ¶ Circa litteram p̄mo notandus
 p̄ modum dubitationis. vtrum in hac dimissione nominis baptismus vi
 dietur p̄o quo sciendum qd ad baptismum requiruntur duo. p̄mo requi
 runt cōstantialia. scō. accidentialia. Et ex p̄sequenti ad dubiū r̄spondetur qd si ip
 se baptizans omittit cōstantialia: tūc baptismus nō valeret: sed si omittit
 et solū accitalia baptismus manet bonus. Cū sicut supra patuit tria re
 quiruntur essentialia et vere ad hoc sacramentū. Primus est trina immersio
 vel aspersio aq. Secundum est debita p̄bōi forma seu platio Tertium
 ē debita intētio. i. qd sacerdos hoc intēdit facere qd ecclesia dei expostulat.
 Et si vnum ex his essentialiter requisitis ad baptismū defuerit. tūc baptis

Summula Raymundi

Nota

in uoluntate. Si acciderit requiritur ad baptismum ipso ioco nomen. Ita qd illi nomen imponatur: si nomen ipso ioco a casu omittitur baptismus non ualidatur. Secundo nota dicitur ex quibus sunt immeriones baptismi: ubi puer baptizatur. tunc dubitatur utrum puer sit baptizatus in prima vel secunda vel tertia immerione vel in omnibus tribus. Ad hoc respondetur qd baptismus solus fit in omnibus tribus immerionibus: si scilicet non in aliquo seorsum. et hoc ratio est: quia ipse corpus per se non facit hominem nec anima per se facit hominem. nec elementa per se constituunt hominem. igitur illa tria si perfecta faciunt hominem: et igitur a si in prima vel secunda vel tertia immerione non constituit baptismum. sed baptismus solum constituitur ex omnibus istis tribus immerionibus simul. Et si sacerdos negligens fuerit in aliqua triu illarum immersionum vel aspersionum: tamen baptismus ualidatur quo ad puerum non aliter ad sacerdotem: et sic optet ipsum sacerdotem agere priusquam de cetero discreti confessionis per tali negligentia facta. Tertio notandum. ponatur casus qd aliquis puer baptizetur et dicat sic. Ego baptizo te in nomine patris et filii. et tunc immediate postea loquatur et moratur. et tunc aliter accedat et dicat: et in spiritu sancto. tunc queritur an ille puer sit baptizatus an non. Si dicatur qd sit baptizatus. vel qd est baptizatus ab aliquo vel ab aliquibus. Si non sit baptizatus ab aliquo. igitur ab aliquibus: quia non est baptizatus ab uno: sed a duobus. et sic sequitur qd talis puer sit bis baptizatus. et tunc talis puer cum hereticis est reputandus. Ad hoc respondetur qd ille puer est baptizatus. et tunc gratia. vel ab uno vel a pluribus. Rursus qd talis puer est baptizatus a pluribus seu ab aliquibus per modum unius. Si tamen alius doctor dicit qd melius et tutius est qd ille secunda sacerdos de nouo resumendo formam uerborum incipiat eum baptizare. Quarto notandum. dubitaret aliquis de sacro eucharistie et baptismi et diceret. ex quo in sacro eucharistie est unum deus et indiuisus. quare tunc hoc sacrum nobis preponitur sub duplici specie. scilicet panis et uini. et etiam puer ter immeritur scilicet baptizatur. Rursus qd hoc fit duplici causa. Prima ad designandum plenariam refectionem anime: quia sicut corpus plenarie reficitur ex cibo et potu et non ex cibo tantum vel ex potu tantum. sed ex utroque simul: sic deus noster iesus christus dedit se nobis in plenariam refectionem anime. de qua iohannis. uis. Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus et cetera. sub duplici specie preponitur. Secunda causa est: quia christus assumpsit totam naturam humanam ad se. scilicet corpus et animam. igitur nobis sub duplici specie preponitur. quia per speciem panis designatur corpus: quia panis transmutatur in corpus: per speciem uini designatur anima. quia hoc sedet in sanguine secundum medicos: et ideo uinum ibi transsubstantiatur in sanguine christi. quod est unum deus et indiuisus. igitur sub duplici specie preponitur. et sic si puer ter immeritur et aspersus scilicet baptizatur. Et hoc est manifeste contra hereticos: quod dicunt qd christus non assumpsit totam naturam humanam: quia dicunt eum uiuere per deitatem solum et non per humanitatem. quod est falsum: ut patet in causa. Et cum Christus de heretico. nam deus assumpsit totam naturam humanam. scilicet corpus et animam: dummodo erat incarnatus in utero beate virginis marie ex gratia spiritus sancti. Quinto notandum per modum dubii de heremofoditis. id est hominibus habentibus utrumque sexum: quo nomine debeant baptizari. Rursus qd in talibus hominibus debet considerari discretio sexus et quod illarum discretionum magis est cognoscibilis et aptior illa sub discretionem debet baptizari. et secundum hoc etiam nota dantur imponi. Si propter contingeret qd uirilia laterent in aliquo puero et baptizaretur sub nomine mulieris: postea

Nota in et opus

puero crescere virilia exitu ptererit et apparetur tunc puer non est rebaptizandus: si igitur confirmationis nomen sit mutari et pueritatem aliud imponi. Si vero puer fuerit confirmatus antequam virilia ei puerit apparetur, tunc simplex sacerdos nomen ei imposuit in baptismo pro mutare et aliud pueritatem nomen imponere. **U**ltio sciendum. quod ratio quare in confirmatione pro nomen imponi est ista: quia in confirmatione nomen imposuit pro variari. sicut a fortiori in confirmatione alicui pro nomen imponi. **E**ps enim cum confirmat aliquem qui vocatur petrus pro eum nominare alio nomine. scilicet paulus vel iohannes. **S**ed dicemus ex quo ita est quod in baptismo remittitur peccatum originale: tunc dubium est an in prima vel secunda vel in tertia immersione remittitur. **U**bi dicitur aliquid doctore. quod in tertia immersione. **U**ltio ratio est: quia tunc baptismus est completus: si autem completionem facit si pro sacramento aliquid operari: sicut. **U**bi autem doctore. dicitur quod in quibus immersione dimittitur tunc peccata originalia. **E**t ex illo sequitur quod puer nisi seel immeritus est baptizatus non scilicet iohannis. **S**ed quod puer seel immergit in sacro fonte baptismatis sufficit: si tamen servanda est consuetudo romane ecclesie. **U**bi si in tertia immersione ecclesia esset consuetudo semel immergi puer: illa consuetudo esset observanda: si iterum esset servanda: sed tamen et supra paruit pueritatem videretur esse trina immersio seu aspersio ad designandum mysterium sancte trinitatis.

De cognatione et affinitate que contrahuntur in baptismo.

^{.f. spiritualis} ^{sup. baptismatis}
Patrem compatrem fratrem mihi fons parit iste

^{.f. de baptismo} ^{.f. pater spiritualis}
Que leuat inde pater: carnalis filius huius

^{.f. spiritualis} ^{.f. vxor legitima pater spiritualis}
Sit mihi tunc frater: sic commater mea mater

^{.f. mulieribus} ^{representat} ^{.f. cognationis}
Sexus femineus tot depingit tibi gradus:

Superius autor determinavit de baptismo. **N**unc autem vult determinare de cognatione et affinitate que contrahuntur in baptismo. et cum hoc ostendit effectum baptismi: vocales quod copater erit pro baptizati. et sic pater carnalis erit mater baptizati. filius eius erit frater baptizati. et filia eius soror baptizati: et sic isti erunt inter se mutuo patres et mares: sorores et fratres spirituales. **Q**uia si iam primo notandum ex quo hic in ista habet de cognitione. sciendum est quod ipsa cognitio est triplex. **N**am quodam est spiritualis: quedam carnalis et quedam legalis. **D**e his duabus ultimis cognitionibus nihil ad propositum: sed tamen de prima. scilicet de cognitione spirituali que definitur sic. **C**ognitio spiritualis est quedam attinctio spiritualis ex donatione sacri et spiritus sancti pueniens. et ista est triplex: quia aliquis dicitur pro. aliquis copater: et aliquis frater. **N**am aliquis leuans de sacro fonte baptismatis filium dicitur copater: quia sicut pater carnalis producit filium iure. sic pro spiritualis producit filium gratie. **E**t dicitur pater a conspectu filii et pro: quia sicut semel sumus nati a patre carnali sic seel renascimur a patre spirituali. seu a copatre. et sic talis vocatur pro spiritualis. et sic copatres dicuntur hi duo patres. scilicet carnalis et spiritualis. **S**ed fratres spirituales dicitur

Summula Raymundi

enit filij leuatis z leuati. vñ pñderandū ē qđ cōpatres i fōte z cōpatres i
pñfirmatiōe repurant p eadē affinitate. z ipedit mñmonū pñrahēdū z cō
tractū. z rō ē: qđ illa est vna cognatio spūal quā carnal nō pñt dissoluere.
Sēdo notandū: lra dē qđ baptisim⁹ facit frēm z sororē. hoc ē itelligēdū qđ
cōpñ hz filij: tūc ille fili⁹ z baptizat⁹ dicit frēs spūales. Sic pñt si cōpñ
hūerit filiā tē filia ei⁹ ē soror spūal baptizati. z sic illa affinitas ipedit mñ
monū pñrahēdū z dirimit pñtractū. S3 qñeres: vñ sp talis cōgñio ipedit
mñmonū pñrahēdū z dirimit pñtractū. Ad hoc rñr pñ distinctionē. l. l. cōgñio
spūal pñcedit mñmonū vel nō. si pñcedit cōgñio spūal: tūc nō ipedit mñ
monū cōtrahēdū nec dirimit cōtractū. vñ gñ. Si mñ i necitate seruaz
puez suū pñt hoc mñmonū nō ē sepandū: z ponat qđ volose faciat: tunc ei
d3 inuigi pñia cōdigna. Si aut cognatio spūal pñcedit mñmonū: tunc ipe
dit mñmonū cōtrahēdū et dirimit cōtractū. ¶ Itē dubitat ex qđ facis
pñcedit tal cōgñio spūalis. Ad hoc rñr fm Johā. andree l. iiii. decreta. qđ
solū cognatio spūalis contrahit pñ baptisimū z cōfirmatiōē. Et hoc pñ qđ
solū pñ illa duo facta sūt talis cognatio seu affinitas: qđ diuidit mñmonū
pñtractū z ipedit cōtrahēdū: s3 cathexism⁹ facit cōgñiōē spūalē: qđ cōgñio
ipedit solū mñmonū cōtrahēdū. nō aut dirimit cōtractū: sicut hoc pñ in
sist. nā ponat qđ qđ votū fecisset castitat⁹: tūc illud votū ipedit mñmonū
um cōtrahēdū z nō dirimit cōtractū: sic etiā in cathexismo. S3 sec⁹ ē d vo
to solēnt sicut sacri ordinēs z hñdō: qđ hoc votū dirimit mñmonū contra
ctū z ipedit cōtrahēdū: sic eodē modo facit baptisim⁹ z cōfirmatio.
¶ Itē dubitatur. vñ in leuantes contrahitur aliq cōgñio spūal. ad hoc
dubū rñr. qđ in leuantes nulla contrahitur cōgñio nec affinitas: s3 sp pñt
contrahere mñmonū nisi aliud obstat ipedimētū. Sed ex hoc vltm⁹ du
bitatur. vñ vñ contrahit cōgñiōē spūalē cū leuato. Rñr qđ eadē est af
finitas in vñ z vñ qđ vñ z vñ dicit vñ corpus esse z vñ aīas hñ
pñionē mñmonū: vñ pñbit latius ifra. ¶ Itē dubitat. vñ i sacro pñf
siois etiā pñrahit affinitas. nā vñq fm iura aliq vñ aliq d3 fili⁹ vel filia
pñfessous. Rñr qđ sic: sed solū in pñfessōe z pñfessōe. ¶ Quēq vñ fonte leuas
vñgēdo siue tenēdo. Siue cōfirmādo: sua pñt a fatēdo. Fili⁹ ille tibi spūal
erit. S3 tñ affinitas qđ contrahit ex cōfessioē nō ipedit mñmonū: nā sacer
dos hñs filiū fili⁹ bñ pñt ducē i vñ cū cōfessioē pñ sacerdos auduit.
S3 si illa vñgē baptizauit: tūc fili⁹ ille talē ducē nō pñt: imo si duxit ēent
sepandū. ¶ Itē dubitat vñ filij duoz cōpatrū seu pueri p quoz neutrū
deuentū est ad paternitatē pñt cōtrahere matrimonū. Rñr fm decreta.
de cognatione spūali vñ sic d3. Filij duoz cōpatrū p quoz neutrū deuen
tum est ad paternitatē licite mñmonū cōtrahunt nisi cōsuetudine repug
net. Et si pñte eoz vel vñq euentū ē ad paternitatē hoc sic declarāt
captendo exemplū tale. Hñbeat vñ vñ filiū qđ vocetur plato: z pater
platonis rogat aliū vñ vñ fiat cōpater ipius leuando platonē de sacro
fonte. quo leuato: tūc talis vñ leuans nullā filiā suā pñt despēsare plato
nī: si etiam haberet decē filias. Et rō est: qđ pñt platonē deuentū ē ad paterni
tatem. Si aut plato haberet alios fratres: tunc talis leuans istos fratribus

publica Dubia

Nota

posset aliquam filiarum suarum copulare. Ratio est: quia p neutrum illorum
deuentum est ad paternitatem. **I**tem dubitatur. ut de decem vel centum vel plures
possint ad unum puerum fieri copatres. et utrum circumstantes pueri non le-
uantes ex nimia multitudine copatrum etiam contrahant affinitatem. ad hoc
dubium respondeo lib. iiii. decreta. cap. Quatuor ubi dicitur. sufficit unum copater: si tamen
plures scilicet omnes erunt copatres. Et subdit ibidem. et idem est de confirmatione

Ultimo notandum. sicut potest elici ex iam dictis: tunc cognitio spiri-
tualis contrahitur in confirmatione. et contrahitur in baptismo quod sic de-
claratur. quia ille qui ducit aliquam puellam ad confirmationem. tunc nec cum ipsa
nec cum matre ipsius potest matrimonium contrahere: si mater puella que ducit ser-
uum ad confirmationem. nec cum isto nec patre eius potest matrimonium contrahere.
Unde est sciendum quod viginti sunt casus qui impediunt matrimonium con-
trahendum et diuidunt contractum: puenientes ex baptismo et confirmatione
Primus casus est inter leuantem et leuatum. Secundus casus est: inter pueros
leuantis et leuati. Tercius casus est inter uxorem leuantis et leuati. Quartus
casus est inter parentes leuari et leuantem. Quintus casus est inter uxorem
leuantis et parentes leuari. Sextus casus est inter baptizantem et baptiza-
tum. Septimus casus est inter pueros baptizantis et baptizatum. Ex isto se-
quitur: si sacerdos habet filium: iste non potest contrahere matrimonium cum puella
quam pater eius baptizauit: et e converso: si est filia ista non potest contrahere ma-
trimonium cum masculo quem pater eius baptizauit: sed sunt sorores et fratres
spirituales. Octauus casus est inter uxorem baptizantis et baptizatum. Ex isto
patet quod si sacerdos habet uxorem et baptizat aliquem masculum: tunc iste non potest con-
trahere matrimonium cum uxore sacerdotis. Nonus casus est inter baptizantes
et parentes baptizati. Decimus casus est inter uxorem baptizantis et paren-
tes baptizati. Et sic sunt decem casus respectu baptismi qui impediunt matrimonium
nisi contrahendum et diuidunt contractum. Et eodem modo ex parte confirmationis pue-
nit decem casus qui impediunt matrimonium contrahendum et diuidunt contractum.
Primus casus est inter confirmantem et confirmatum. Secundus casus est inter pue-
ros confirmantis et confirmati. posito quod ipsi habeant uxores et pueros. Tercius
casus est inter uxorem confirmantis et confirmatum. Quartus casus est in-
ter confirmantem et uxorem confirmati. Quintus casus est inter uxorem confirmantis
et parentes ipsius confirmati. Sextus casus est inter representantem et con-
firmatum. et sic iste representans est pater in confirmatione. Septimus ca-
sus est inter pueros representantis et confirmati. Octauus casus est inter uxorem
representantis et confirmati. Nonus casus est inter uxorem representantis et pa-
rentes confirmati. Decimus et ultimus casus est inter uxorem confirman-
tis et parentes confirmati. Et sic similiter sunt decem casus respectu con-
firmationis sicut respectu baptismi. qui impediunt matrimonium con-
trahendum et diuidunt contractum.

De officio diaconorum.

.i. cum sacerdos abest sup. aliquis infirmis

Nullo presbytero presente diaconus egres

*nota uel
virginis pueri
mag. qui ipse
matrimonium
contrahendū
nō potest*

Summula Raymundi

^{i. eucharistia}

^{i. confessione}

^{i. firmen.}

Det corpus domini: crimen simul audit eorum

^{i. infirmos excoicatioe} ^{tumulat} ^{infantes}

Hos non a banno soluit: sepelit: puerosq;

^{i. non in fonte baptismit}

^{i. p. iniquos}

Baptizat: non fonte sacro: nisi promptior vnda

^{p. vel}

^{baptizandis crudelior}

Nulla sit: aut vbi mors mergendis actior instat

^{i. sacro crismate in ecclesiam mulieres post partum}

Non crismabit eos: inducit purificandas

^{hec verba}

^{sup. diaconus.}

Non dicet dominus vobiscum hic: nisi quando

^{ad sanguine xpi pficiendū diaconus}

Lantat euangelium: calicem bene preparat idem

^{sicut sup. tenet}

^{diaconus}

Canonicas horas vt presbyter ipse tenebit

^{i. multi hoies}

^{sup. plebanū}

^{ad sumendum}

Si populus multus ad te venit ad comedendum

^{i. corpus xpi}

^{sup. diaconus}

^{hoib.}

^{plebanus}

Sanctum pascha: potest hic hoc illis dare si tu

^{i. mandas}

^{i. alter}

^{i. sacerdos p. p. l. s.}

Precipis: aut alius si desit presbyter illis

Hic autor i. d. e. t. a. l. r. docet off. cū diaconoz & p. t. u. n. a. f. ad p. t. e. p. c. e. d. e. r. e. q. a. pus autor determinat d. baptismo. l. h. i. c. p. h. r. vult determinare d. off. diaconoz. & d. i. d. i. f. illa p. s. i. t. o. r. p. r. e. s. q. t. a. u. t. o. r. p. o. t. i. t. d. o. c. t. r. i. n. a. s. p. r. e. s. p. r. e. b. i. t. & p. p. n. i. a. d. o. c. t. r. i. n. a. m. g. r. vult q. q. n. s. a. c. e. d. o. s. e. a. b. h. i. s. v. l. i. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. h. o. i. b. q. d. a. t. d. e. o. m. n. i. i. p. o. r. t. e. d. i. a. c. o. n. e. r. u. i. s. s. u. s. a. c. e. d. o. r. i. l. e. x. a. b. h. i. t. a. p. s. b. i. p. r. a. u. d. i. r. e. p. s. e. s. s. i. d. e. z. p. t. i. f. i. r. m. d. a. e. c. o. r. p. x. p. i. & s. i. i. f. i. r. m. e. t. i. b. a. n. o. s. e. u. i. e. x. c. o. i. c. a. t. i. o. e. t. e. d. i. a. c. o. n. n. d. i. e. s. i. a. b. s. o. l. u. e. a. b. a. n. o. l. a. b. e. x. c. o. i. c. a. t. i. o. e. n. i. s. i. s. u. b. t. a. l. i. p. d. i. r. i. t. i. o. e. s. i. p. u. a. l. e. r. q. p. m. i. t. t. a. t. e. s. i. a. d. s. u. p. i. o. r. e. s. i. a. d. i. l. l. o. s. q. h. i. n. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. a. b. s. o. l. u. e. d. i. e. s. i. a. b. e. x. c. o. i. c. a. t. i. o. e. & r. o. i. l. l. i. e. i. s. t. a. q. i. l. l. e. n. p. t. s. e. r. a. a. p. i. r. e. q. c. a. r. e. t. c. l. a. u. i. b. i. s. d. i. a. c. o. n. c. a. r. e. t. i. l. l. c. l. a. u. i. b. u. s. q. i. l. l. e. c. l. a. u. e. s. s. u. n. t. t. r. a. d. i. t. e. s. o. l. u. p. l. b. i. s. v. t. e. l. i. c. i. t. e. x. s. b. i. s. q. d. i. s. n. f. d. i. r. i. t. a. d. b. r. i. n. p. e. t. r. u. i. q. d. o. c. i. t. q. l. i. g. a. u. e. r. i. s. s. u. p. t. e. r. r. a. & c. & c. h. o. c. s. o. l. u. l. o. q. b. a. t. a. d. p. s. b. y. t. e. r. o. s. & n. a. d. d. i. a. c. o. n. o. s. & c. x. i. l. l. o. p. z. q. d. i. a. c. o. n. n. p. t. l. i. g. a. r. e. & p. p. n. s. e. t. i. a. n. p. o. t. e. s. t. s. o. l. u. e. q. i. l. l. i. e. s. o. l. u. e. r. e. c. u. i. e. l. i. g. a. r. e. s. d. i. a. c. o. n. n. p. t. a. l. i. q. u. e. e. x. c. o. i. c. a. r. e. q. n. o. p. t. a. l. i. q. u. e. a. b. s. o. l. u. e. a. b. e. x. c. o. i. c. a. t. i. o. e. & c. i. n. m. g. r. s. u. b. d. i. t. s. e. d. a. z. d. o. c. t. r. i. n. a. p. i. c. c. e. q. i. p. e. d. i. a. c. o. n. e. t. p. r. b. a. p. t. i. z. a. r. e. p. u. e. r. o. s. t. p. e. n. e. c. i. t. a. t. i. s. h. o. c. n. d. z. f. a. c. e. i. s. a. c. r. o. f. o. r. e. s. i. a. l. i. a. a. q. n. i. s. i. a. c. r. i. o. r. m. o. r. s. i. s. t. a. r. e. t. p. u. e. r. o. & q. n. a. l. i. a. a. q. m. h. i. c. n. p. o. s. s. i. t. h. i. c. b. a. p. t. i. z. e. t. p. u. e. r. i. i. s. a. c. r. o. f. o. n. t. e. n. e. p. u. e. r. m. o. u. a. t. s. i. n. e. b. a. p. t. i. s. m. o. & r. o. i. l. l. i. e. s. t. i. s. t. a. q. a.

facer fons baptisimi ē scilicetatus seu sacrificat⁹ a p^{ro}fo. z iō tact⁹ illi⁹ ad so
los p^{ro}fos p^{ro}inet. Deū m^o g^o subdit t^{er}ta doctrina dicens. q^o diacon⁹ i^o abie
tia sac^oos mulieres purificadas p^{ro} i^o eccia⁹ irroducē. Deū subūgit dicens
q^o diacon⁹ n^o d^oz crismare pueros. Et rō illi⁹ ē ista. q^o man⁹ ei⁹ n^o si crismate
vntre. q^o s^o statuta eccie nuli⁹ p^{ro}umat t^ogē crisma n^o p^{ro} mēb^o p^{ro} crisma
ta. Et hoc p^{ro} q^o sac^odos solū p^{ro} q^otuor digitos p^{ro}ncipales ab ep^o cōsec^ota
p^{ro} tangē sac^om vnt^o d^oz v^o crisma. Si nō cū digito n^o crismato p^{ro}sumptuo
se tāgeret crisma ille mortalit^o peccaret. si nō ex negligētiā v^o i^ogrātia p^{ro}i
geret tūc peccaret venia^ol^o. z tū ill^o mēb^o cū q^o tāgeret diligit cēt abluē
dū z tūc illa ablutio a sac^odore i^o ignē ardētē v^o i^o aquā fluētē d^oz p^{ro}ici. Deū
v^ol^oit^o subūgit ali^o documētū dicens. q^o diacon⁹ n^o dicat: d^ons vobiscū: nisi q^on
legat euāgeliū. N^o ē sūc^o q^o diacon⁹ volēs legē euāgeliū: d^o d^ons vobiscū
p^{ro} hoc exhorās p^{ro}p^{ro} q^o s^oba euāgelica aurib^o attēte p^{ro}apiat z corde duo
to artēdat. s^oz als n^o d^o diacon⁹ d^ons vobiscū. q^o ista s^o s^oba ad sac^odorale d^oi
gnitatē p^{ro}tinētia. q^o illi n^o p^{ro}cedūt nisi ad s^oba euāgelica. Deū subūgit d^oi
cēs. q^o diacon⁹ d^oz p^{ro}pare calicē z legehoras canonicas v^o sac^odos. Deinde
subūgit vltimū documētū dicens si t^ope pasche ē m^oltitudo hoīm cōcantū
tūc ex iussu sac^odor⁹ diacon⁹ p^{ro} t^ol^o dare corp⁹ d^onicū. Circa l^oram notādū q^o
aliq^o t^oer^o h^oit sic (crime nec audit eoz) z aliq^o h^oit sic (crime s^ol^o audit eoz)
sic q^o illa l^ora p^{ro}nt^o affirmatiue ab aliq^ob^o: z ab aliq^ob^o negatiue p^{ro}o isto no
tādū q^o p^{ro} p^{ro}cordia dicens ē sub forma distictōis sic. q^o p^{ro}fessor ē duplex:
qdā ē sac^omētalis. z qdā venia^ol^o. Cōfessor sac^omētalis ē q^o h^oz clauēs eccie. z ad
tales p^{ro}onas duo requirūt p^{ro}mo aut^oas discernēti. z illa p^{ro}petit solū sac^o
dori. q^o solus sacerdos h^oz discernē leprā. i. p^{ro}ctm. Scdo requirūt p^{ro}as absol
uēti. ita q^o habeat absolue a culpa. z hoc it^o p^{ro}petit sac^odori. q^o hoc d^ons
solū p^{ro}mit aplis q^o fuerūt actu sacerdotes et eoz successorib^o v^o s^o sac^o
dotes iā actu existētes. v^o d^oit. Quoz remiserūt p^{ro}ctā z c. S^oz p^{ro}fessores
nialis d^oz cē ille q^o solū p^{ro}fessor audir venia^ol^o z nō ei p^{ro}nt^oaz ipent. z illud
p^{ro}petit ipis diaconis. N^o s^octū q^o p^{ro}nt^oaz euā s^octm h^ons i se etia. i. p^{ro}ritio
nē. p^{ro}fessione. z satisfationē. Mō ad p^{ro}positū l^ore ē dicēdū. q^o capiēdo p^{ro}mo
mō p^{ro}fessor tūc legit l^ora negatiue. S^oz capiēdo p^{ro}fessor scdo mō. tunc l^ora
legit affirmatiue. Scdo notādū. sicut h^o ex l^ora tūc diacon⁹ n^o d^oz dare cor
pus x^oi aliq^ob^o nisi ex iussu z licētia sacerdot⁹ seu pleban⁹. Rō hui⁹ ē talis
q^o illi⁹ n^o ē dispēsare corp⁹ x^oi seu porrigē eū⁹ n^o i^o i^oerest p^{ro}secrare. s^oz diacon⁹
n^o i^oerest p^{ro}secrare corp⁹ x^oi. q^o diacon⁹ etiā n^o i^oerest dispēsare corpus x^oi.
seu porrigē. Minor h^o Mar. ca. xij. sic s^ol^o nec ipse diacon⁹ p^{ro} crismare pu
eros v^o h^o in l^ora. Et rō hui⁹ ē. q^o nuli⁹ i^oerest crismare nisi q^o actu crisma
tus ē. s^oz diacon⁹ n^o ē h^omoi. q^o z c. Mator nota ē de se. S^oz minor sic declaraf
q^o diacon⁹ p^{ro}mo crisma⁹ cū sit sacerdos. p^{ro} q^o nota distictionē. q^o diacon⁹
nū h^ore aliquā efficacitā itelligit dupl^o. vno mō p^{ro}ture p^{ro}pa. alio mō p^{ro}ture
aliena. mō p^{ro}ture aliā v^oputa p^{ro}ture sui supior⁹ diacon⁹ p^{ro} dispēsare corp⁹
x^oi t^ope necit^oat. z cū h^o p^{ro} baptizāe puēos z mulieres irroducē. z i^ofirmos
cōicare z mortuos sepelire S^oz ipse diacon⁹ p^{ro}ture p^{ro}pa h^oz i se duplicē effi
caciā seu duo officia. p^{ro}mo q^o ipse euāgeliū dei p^{ro}dicat. Scdo ē q^o ad missā

Primo
Secundo
Tercio
Quarto
Quinto
Sexto
Septimo
Octavo
Nono
Decimo

Summula Raymundi

pōt ministrare. Nā dō pōt ministrare verbū dei pōt hoc qd in dō ore fideat et hoc ope adimpleat. Scōo em dō ministrare ad missa pōt hoc qd dō ē ministrer altaris. 2 sic ista duo ppetut sibi ppetute propa. Cū dō dō a dia qd ē duo. 2 cano. ius. nere. qd ipe duo in diuino officio misse canit scz euāgelū 2 ite missa ē. Al dō a dia qd ē duo 2 tonās. i. laborās. qd ille laborat i uobus ordinib⁹ maiorib⁹ ministrādo i ecclia dei legēdo euāgelū 2 pparādo calcē. Itē nota p modū dubij. vtz multitudo ordinū sit necēria. vel sic. vtz ordo i scā ecclia sit necēssari⁹. Et videt qd si. Et sic declarat. qd vbi est unitas ibi nō dō ē disparitas. S3 in ecclia dei ē unitas. nō nulla ordinū disparitas. Maior sic declarat. qd vbi multitudo ibi p̄fusio. S3 qd disparitas facit mltitudinē 2 nō unitatē. igit 2c. S3 minor hī ad Ep̄. p. iij. vbi dō. Solliciti fūat e unitatē fidei. S3 i acti. apost. vbi dō. Et erat eis vna mīa 2 vni cor. Ad hoc dubiū r̄r. qd ordo in scā ecclia ē necēssari⁹ pōt cōfusione tollendā. Tūc ad p̄bationē maioris qm dō. vbi ē mltitudo ibi cōfusiō: dico qd hoc ē vtz si ibi ē multitudo sine ordine tunc ibi ē p̄fusio. S3 si ibi ē multitudo cū ordine tūc nō ē p̄fusio. Tūc ad minōrē qm dō. qd i ecclia dei ē unitas Ibi r̄idet qd unitas ē duplex. nā qdā ē unitas aiaz. 2 qdā ē unitas officiorū. Tūc dō. I3 ibi nō sit unitas officiorū ad que officia diuersi ordines requirūt. tñ adhuc ē ibi 2 dō ē unitas aiaz. vī hī i acti apo. Itē dubitatur vtz vnus caracter ip̄umaf i oib⁹ ordinib⁹. Et vbi qd sic. qd sicut ē in sacro baptismatis: sic ē i sacro ordinis. S3 i baptismo solū im̄primif vnus caract. I3 puer ter imergat 2 ita et. ā i sacro ordinis tñ vn⁹ iōumif caracter. Ad hoc dubiū r̄idet. qd cuilibet ordini specialis caracter iōumif. Et rō ē ista: qd nullus ordo ē reit̄rādus. igit cuilibet ordini im̄pressus ē caracter. S3 tūc ad rōnem dicif qd in isto casu nō oportet qd ita sit de sacro ordinis sicut ē de sacro baptismi. qd baptism⁹ daf p̄t vnū cf̄ficiū tñ. g tñ vnus caracter iōumif ibi. S3 in ordinib⁹ multa dant officia g ppter diuersitatē officiorū cuilibet ordini daf specialis caracter. vt ac colitis diaconis subdiaconis 2 p̄bīs. Ultimo dicitur. vtz mulier potest recipere sacros ordines. Et videt qd sic. qd mulier pōt baptizare. sicut de beata Anna pphetissa legif 2 Sybilla. ergo concludit 2 infert qd mulieres possunt sacros ordines recipere. p̄ntia tenet a maiorib⁹. qd minus ē illi quē ad ordines: p̄mouet qd prophetizare. g. Ad hoc r̄ident doctores sacre scripture. qd mulier nō pōt p̄moueri ad sacros ordines. 2 si p̄moueret ignoranter nō reciperet caracterē. Et rō hui⁹ ē ista. qd ip̄a mulier ē imago viri: qd vir ē imago iesu xpi. Et sic ip̄a mulier mediante viro affiat xpo 2 non imediate. 2 qd nō pōt recipere caracterem nec p̄moueri ad sacros ordines. Sed tūc ad rōnem dicif qd ad hoc qd aliquis potest prophetizare nō requirit qd ip̄e sit sanct⁹. qd car phas pphetisauit cū dicit. Et pedit vobis 2c. 2 tamen nō fuit sanctus. 2 ergo magis ē aliquē p̄moueri ad sacros ordines qd p̄moueri ad prophetare. 2 ip̄a mulier nō pōt ordinari.

De mulieribus menstruosis

Nota

^{.i. mulier sup. mēstruū} caueat ^{et nō ingrediat}
Femina que patitur videat ne progre diatur

^{.i. sanctā ecclesiam} fluxus mēstruū
In loca sancta: nisi dolor abscedat prius eius

^{videat sup. mulier} maculet loca sancta
Vel saltem caueat sibi sic ne polluat ista

^{sup. mulier sua spnat. i. libidinē carnalē} mēstruū
Atq; viri vitet consortia dum dolor viget

^{mulier .i. puerperū} añ purificationē
Hec si post partum moritur non purificata

^{tal mulier .i. ad tēplū dei} s. p. sacerdotē
Fertur ad ecclesiam: post hoc infertur et ista

^{sup. sui .i. a pētis} talis mulier mūdara
Corpons a maculis si custodita videtur

¶ Ista ē vltia ps hui⁹ capituli. in q̄ pte mgi vult dicere de mulierib⁹ mēstruosis. ⁊ cōtinuat ad grē pcedētē sic. Postq̄ auroz determinauit de bas prismo ⁊ ei⁹ effectib⁹. ⁊ ex quo ita ē q̄ baptism⁹ cōrigat fieri circa pueros q̄s mulieres patiūt. rō mgi i fine illi⁹ capiti⁹ osidit q̄liter mulieres mēstruose ⁊ ip̄gnate vbeat ordinare vitā suā. ⁊ didit istalps i tres ptes fm q̄ ponit tres cautelas siue tria documēta de mulierib⁹ mēstruosis: ip̄gnat⁹ scōdaps ibi (Hec si post partū) tertia ibi (Sepl⁹ hanc moneas) Quo ad fmā grē vult intantū. si alq̄ mulier fuerit q̄ patiat pestē muliebri. i. mēstruū: illa nō d̄z intrare ecciam dei pp̄ reuerētā sacramētū ⁊ pp̄ loci sctitātē. Et si casu ecciam dei intraret vel alia sancta loca visitaret: tūc caueat ne ecciam dei maculet stillādo. et cū magna prouidētia caueat ⁊ diligētia ne virū illo tpe cognoscat. q̄ alias gñaret pueros leprosos vel cū rufis criminib⁹. Tunc ibi (Hec si post partū) mgi ponit scōdam cautela⁹ siue doctrinā dicēs. si al qua mulier moritur in partu pueroz: tūc ip̄a mortua debet ad ecciam portari ⁊ debet introduci a sacerdote. Et licet mēziua ē tñ purificat. i. mundatur a maculis corpis. i. ab imūdia mēstruositatis.

¶ Circa istam est pmo notandū. q̄ auroz dicit notant i lra (Femina q̄ patitur) ⁊ hoc dupliciter exponit. Pmo sic: femia q̄ patit supple mēstruū scōd mō sic. femia q̄ patit supple ex dolore partus. Et vtrūq; illoz pōt bñ stare. q̄ sic declaraf. q̄ quīs mulier patiat in partu iuxta illud dicitur creatoris. In dolore paries filios tuos ⁊ c. sic etiā bene pōt stare lra cuz dicit. Femina q̄ patit mēstruū. scz appropinquāre hora ptus. q̄ quīs mulier patitur mēstruū p̄tinuū ⁊ sibi post partū. ⁊ rō q̄cūq; modo patiatut siue ante partū siue in partu siue post partū. tunc non debet intrare ecclesiam dolore ⁊ passione eius vigente. h̄uitus rō est. q̄ h̄mōi mulieres sūt humide: ⁊ si tūc illo tpe intraret ecclesiā dei tunc possent ipsam pollucere

Summula Raymundi.

Nota

Quid sit mēstruū
p. mēstruū

Nota

per imūditā mēstrui. 7 ideo debent cauere ne trent ecclesiā isto tpe vel si intrant caueant ne poliūt domū dei. qz si sic polluerēt ecciam seu alia loca sancta macularēt tunc grande peccm pmuterēt. Secō ē notādū. autō notāt qd in ista. qz hmoi mulieres si dnt hfe pfortia cū viri cor tpe passio nis mēstrui. Cū rō ē ista. qz mēstruū ē vald imundū 7 qsi venenū salua re uerentia. 7 si tūc illo tpe vir coiret cū ea tūc vlti⁹ posset ifici cū veneno 7 cū malis hūorib⁹ qz forte morte paret. 7 hoc eēt sibi horribile peccm. qz mulier hoc patēs si appeteret coitū tale studiose eēt homicida. Itēz ex alio dato qz vitro nō obessz nec aliq picitatio corpaltis acedderet. tñ ipse puer qz hoc mō gñat lepra inficit 7 erit leprosus. qz ipi⁹ viri sperma i matricē mulieris receptū ificeret veneno. 7 p pñs gñant pueri leprosi. Et iō ad ista pcaueda mulier nō dz hfe pfortia cū viro suatempore fluxus mēstrui.

¶ Tertio notād qd sit mēstruū. vnde mēstruum sic definit. Est liquor in specie crudi sanguinis ab ipis p locū deputatū conflues. ab ipis hūoribus indigestis generatus. Un notādū qz iste liquor generat ex eo qz mulieres ad refectionē nature sumūt nimū de cibo 7 potu non potentes bene digerere. qz nālter sunt frigide nature sicut dicūt medici. qz calidifima mulier ē frigidior frigidissimo vitro: 7 cū illis qd sumūt ad refectionē nature non possint digerē. cū naturaliter sit frigide nature sicut dicūt medici nec in stomacho decoquere. tūc materia qz ipso imānet residua: i digesta diffundit p totū corpus 7 itit in crudū sanguinez. Et cū natura nō abundat in supfluis nec deficit in necessariis quātū est in seipsa tunc cogit istā materiā exire. talis autē matia cū non posset alibi exire exit p locū porosū 7 deputatū sibi. scz vuluā. 7 illud dicit mēstruū. Sz tpe viri cū sint valde calide nature: tūc p caliditatē hoc in digestionē digerūt in stomacho 7 psumunt 7 bene decoquūt. sic qz talis materia in ipis non est residua. 7 iō nō cōuertitur in crudum sanguinē. 7 p psequēs etiam nō patiuntur mēstruum. 7 dato qz aliquod fuerit residuum in viris. tamē hoc exiret p ipos crines 7 barbā. Et hec ē cā originalis qre mulieres carent barba. qz mulieres illā mēstruā emittūt p mēstruū. Viri autē p barbā 7 crines. iō viri nō patiūt mēstruū. Sz tñ aliq viri sūt ita pessime frigide nature qz et patiūt mēstruū sicut mulieres si tñ p mēbz virile patiunt. Sz p anū sine p culū. Itē sciēdū qz oēs mulieres 7 vrgines postqz ad etatē pueniūt idifferēter patiūt mēstruū. Sz tñ qdā magz qdā pō minus. qz mulieres 7 virgines calide nature singulis mensibus patiuntur semel. nisi qz mulieres sunt impregnate. quia tunc ante horam partus continue patiūtur. sed mulieres 7 virgines frigide nature in suo genere in singulis mēsis sibus patiunt. vel qñq plus patiūt. qz tale mēstruū pgregat ex nimia hūmoy indigestoz supfluitate. Et sic tūc iste mulieres siue virgines qz hnt multū de hmoi humoibus bis vel pluries patiuntur in vno mēse. qz autē minus habēt de hmoi humoibus ille in vno mēse semel patiūt. Itē dicūt medici 7 ipse Albertus magnus. qz mēstruū est ita imundū 7 venenosū qz si funderetur sup arbores virētes: tunc tales nō crescerēt nec fructum pducerent. sic qz illud lignū infructuosum. 7 sterile fieret. Itē dicit pōs i

de somno et vigilia. qd si tale menstruum fuerit et sup speculū novū tūc spe-
culū novū maculat ex mēstruo. et si mulier mēstruosa inspicere et qd
lū novū tūc facit nō sepā a speculo macula. et si speculū sit vtrū tūc facit res
pas. Si viri gignit qd mulieres mēstruosa hōies inspicit et inficiūt vsum ad
mōtē sic balilic. qd tūc tales mulieres vndiqz iplere sūt cōmalis hōi oī
bus. et sic mēstruosi hōies vndiqz erent. et tūc hōi hōies et iā petū ex
itū p oculos. et ita tūc ipe hō pvisū tūc mulier inficit facit ad mōtē. Et
etia aer inficit p mulierē q aer tūc defert ad hōies ppiquū ita forte qd talis
aer corruptus ipz hōies inficit ad mōtē. Et iō tales mulieres caveāt tpe mē-
strui ne accedat ad pueros iocētes i cum ne inficiāt eos. qd tales sūt fra-
giles nase. q valde facit ad mōtē inficeret. Et iō dicit nobilē Quicena. qd tal
mulier magis inficit cū visu qd cū tactu. et dat rōne de sup. qd oculi sūt magis
porosi. et iō ppter porositatē oclorū tal matia citi⁹ transit p oculos qd p alia
mēbra. Itē dubitat vtrū mulier tpe illi⁹ inficiat ppter reddē debitū carnis
vel exigē. Et videt q nō. vtrū hōi i leuitico vbi dicit. Mulieres mēstruosa ne ac-
cesserit. Et dicit glo. ibi. qd illo tpe nec dicit reddē nec exigē dicitū carnis. Sz
i oppositū arguit sic. leprose mulieri ē reddē dicitū carnis. q mulieri mē-
struosa. pna i. qd leprosa ē infirmitas quior qd passio mēstruorū. Sz aīo piz
extra d. iungo leprosoz l. i. iij. nā illa infirmitas nō diminit matrimoniu
vtrū parerit iura. Ad dubiū rōdet p distinctionē. qd i illo actu sūt duo. vnu est
voluntariū. s. exigē dicitū carnis. et aliud ē nēcessariū s. reddē debitū carnis
Ad d. qd i illo qd ē nēcessariū hoc ē faciendū. s. i illo qd ē voluntariū ē omittendū
Cā pmi ē ista. qd mulier nō ē sua s. viri. sic etiā vir nō ē suus s. mulieris. Alij
dō dicūt q mulierē pati illā infirmitatē itelligit dupl. Vno mō nāfali. x.
delz s. l. i. mēse ppter defectū caloris nātis. et isto tpe vtrū dicit accedē mulierē
Alio mō itelligit qd patiat illā infirmitatē ppter naturā sic qd qnqz dū labo-
rat i illa infirmitate. et tūc i isto tpe vtrū ppter accedē mulierē. Itē nota qd si vir
vel mulier petit dicitū carnis tpe festivitatis. vel i loco sacro vel tpe ieiunij
nisi. vel tpe mēstrui tūc peccat mortali. s. alijs dicit extra illud rōs licite
ppter dicitū carnis sine magis pēdō. Et dicit notat (sine magis pēdō) qd nūqz
vel raro fit sū pēdō. vñ s. ius. Festa sacerqz loc⁹ ieiunia mēstrua pūs. Si
petas coitū mortali peccat i ill. Et isto seqt qd cert⁹ tpi⁹ vir et mulier li-
cite pnt reddē dicitū carnis. s. hīs dicit nō ppter licite exigē. Alio notādū. qd
qnqz mulier apta ē ad fluxū mēstrui tūc apta ē ad viri pfortiū. vñ mulier
vel puella a tredecimo āno vsqz ad quāginta ānos nāfali patit mēstruū
et hīs tpi⁹ apta ē etiā ad viri pfortiū. vñ s. ius. A decēteris mulieris mē-
strua cernit. Ad quāginta durat purgatio tāta. Et hoc i aliqz bene pple-
tionary. qd in oib⁹ nō eodē mō oriūt mēstrua. s. sū pūs et posterius sū
magis et min⁹. qd quāto mulier calidior ē tāto min⁹ patit de mēstruo. cū
caliditas illā materiā psumit. Et quāto mulier ē frigidior tāto magis ē
mēstruosa. cū frigiditas illam materiā psumere non potest.

sup. mulierē

a puero impregnata

Septius hanc moncas ut dum se prole grauatam

Summula Raymundi

^{.i. sua pcta} ^{sup. mulier}
Senserit excessus q pure confiteatur
^{.i. corpe xpi} ^{.i. seipam} ^{.i. añ tps pariedt}
Et vno pane sic se premuniat ante
^{.i. qñ} ^{.i. agguat} ^{ad mortē vel ad vtrā}
Dum dolor viget eam partus: sit et ipsa parata
^{.i. in tpe ptus} ^{accedat} ^{incōueniens}
In pariendo quia q visitat est inhonestum
^{sacerdos} ^{mulierē} ^{hec doctrina diligēter aduertēda}
Presbyter hanc: ideo sit cautio sufficiens hec
^{.i. si ē ncēitas} ^{psuetudo} ^{mūdatur}
Non est lex sed mos si mortua purificatur

*Circa mulieres
 ipgnatas*

^{sacerdos} ^{ecclie} ^{sup. mulieri} ^{sup. tūc} ^{.i. statutu ecclie}
Presbyteri introitu dat huic dū vniit et est phas
¶ Cū mgi ponit aliā cautelā pūādā circa mulieres ipgnatas dicēs qñ
 aliqz sacdos curā aīaz gerēs suā parochialē mulierē nouerit eē guarā
 tūc dōz eē monē. i. iformare vt vilitet eccliaz seu domū dei: z ibi oīa pcta
 pteat z pūmunt se corpe xpi. vt qñ tps pariedt istat q ipa sit pata ad vtrā
 tā vel ad mortē. qz mulieres septi i partu mortuū. z iō dñt se pparare cū
 corpe dñico q tūc sacerdos n idigeat vilitare eas: cū hoc inhonestū videret
 Circūfraz ē notād. q mulieres hmoi ledūt i ptu z cū magnis dolorib⁹
 parūt p exitū infantū. qz tbi fet⁹ exit p locū valde artū z strictū. ita q ma
 xime hmoi mulieres ledūt. Vñ dixit dñs ad Euā z ad mulieres sequētes
 In dolore partes filios tuos zc. Et iō oēs mulieres idifferēt parūt i par
 tu. s. tñ qdā mag⁹ z qdā min⁹. s. quōd hoc fit lucid⁹ p i seclis mulierum
 Scōdo notād. q mulieres hmoi dñt purificari vt lra pēdit. Et rō ē qz
 vald imūde tpe pt⁹ ppt exitū secundine. vñ secundia ē illa cur⁹ vñ pellicula
 i q voluit fet⁹ vñ i q iacet puer i vto mris: z si mulieres tūc i ptu liberant
 a tñ pelliculā tūc signū ē sanitat⁹ eaz. Et iō qñ ifātes nascūt i secundia tūc
 dicūt mīstici q tal ifās cū felicitate z cū oī pspitate circūda f. Et vlti⁹
 cū q tal scōdina ē applicata vmbilico pueri cū vna pte z p obsterices se
 crete diuidit a puero z p easd remittit ad locū psuetū. z dicūt vlti⁹ q tñs
 mulieres p partū hñt imūdicia sibi attractā. z q ab itroitu ecclie p tps ab
 ecclia dputatū se qstrate st. Talē hō finito tpe dputat oeniētes ad eccliaz
 p bñdicte aq asplicōne purificat ab imūdicia co:pis attracta p partū z se
 cūdinā: z p sacerdotē itroducūt ad dñgnādū vnitatē ilaz cū ecclia Tertio
 notādū q mulier dōz pūmunt cū pfectiōe z cōicatiōe dñica vt lra pēdit z
 hoc ē ppta: qz ipa mulier tpe pt⁹ ē i articlo mort⁹ pstituta. qz nullū a sal
 itatū patit i ptu sicut mulier. Et rō ē ista. qz quāto plus sensus delicatus
 est de tāto pl⁹ patit. z q passio xpi maxima fuit. z hoc iō. qz eius cōplexio
 fuit nobilissima. Et q cū hō iter oīa aīalia sit aīal nobilissimū. q mulier pl⁹

Nota

patit in partu q̄ aliq̄d aliq̄d aīal. q̄ ip̄a patit it̄at̄i q̄ ip̄a t̄imet piculū mor-
tis se iure. q̄ seq̄ de p̄mo ad vltimū q̄ ip̄a mulier d̄s p̄munit cū p̄fessioe
et cōcatōe. Pro q̄ ē sciēdū q̄ pena siue passio ē dupl̄. Nā q̄dā ē pena cōis
et q̄dā ē pena p̄ticular̄. Cōis ē viri et mulier̄ sil. et ista pena ē nectis. vñ i
Benedi dñs dixit ad Eua et Adā. In q̄cūq̄ hōa comederit̄ morte morte
mini. Alia ē pena siue passio p̄ticular̄. et t̄m mulier̄. vt h̄. f. i. Gen. nam
ip̄a mulier p̄mo p̄sensit diabolo i padiso i morsu pomi et tradidit viro. vñ
dñs dixit. In dolore paries. et sic oēs mulieres patiunt in partu. Igitur
colligit de p̄mo ad vltimū q̄ mulieres debent eē p̄munire cū sacro ecc̄ie
Etia t̄do mulieres debent esse p̄parate cum sacro p̄p̄t remouere in hōne
statē. q̄ maxime in hōnestū eff̄ si sacerdos illis p̄tibus mulieres visitaret
etiā hoc maxime fieri debet p̄p̄t reuerētia sacramēti. q̄ in t̄pe partus
mulieres maxime sunt imūde. iō añ t̄ps prius debēt se p̄munire cū coipe
p̄p̄t. Vltio notandū. q̄ infans iacens siue iclusus in secundina. sicut me-
dici dicūt: tūc in tali caput ei⁹ ē sursum h̄ns cubitos suos sup̄ genūa. quā
libet manū ad vñū oculū et mēbra subitūt cōglutinata. et qñ t̄ps pariendī
affuerit: si debita generatio sit: tunc secundina trāsfertur sic q̄ p̄mo na-
scit caput. et si tunc aliter fieret generatio nō fieret debita. et mulieri ē val-
de p̄calosus si forsan mortē posset euadere. Et ideo q̄dā mulieres ḡtus
laborāt q̄ alie p̄p̄t diuersuz modū secundine. i. diuersuz modū embriōis
Et iō ne forte mulier ex piculo morte p̄ueniretur tūc ip̄a p̄mo suadet
sibi p̄muniri cū sacramētis ecc̄ie. Alij aut sic dicunt q̄ infans inclusus
in secundina facit in matrice sub pectore pendēs sursum cū capite ad imū
vero cū pedib⁹ et nō extēsis. Imo mēbra p̄stricta sunt: ob hoc ne mulier le-
datur nimis et t̄pe partus nō simul et semel exat. s̄ q̄dā mēbra p̄ p̄a et q̄dā
p̄ posteri. et t̄do si debito mō sit generatio tūc talis partus trāsfertur: ita
q̄ s̄p̄ma p̄s tendit ad imū. et inferior pars tendit sursum. ita q̄ p̄mo na-
scit caput: postea alia mēbra. Et si hoc mō infans p̄ducit ad esse tūc mulie-
res nō multū patiūt. q̄ iste est debitus modus pariedī. vt dicūt ph̄ysici. Et
si aliter sit ḡnatio: ita q̄ p̄mo nascit. man⁹ vel aliud mēbr⁹: ita q̄ nō p̄io
nascitur caput. tunc ibi est indebitus modus pariendi. Et qñ sic sit tunc
mulieres grande et maxime patiunt in partu. et qñq̄ dubium est vt p̄p̄t
cū infantibus possunt euadere mortē. Partu t̄do sacro mat̄rix q̄ exit per
vulvā in locū eius reuertit p̄ astuciā obstetricū. Et ideo seq̄tur illud q̄d
ip̄a p̄tēdit. videlz q̄ añ partū mulieres ip̄gnate debēt se p̄munire cū sacra-
mētis ecc̄ie: vt ḡa diuine maiestatis eis in suis laboribus et dolorib⁹ sub-
ueniat. q̄ valde in hōnestū esset q̄ sacerdos deberet eas visitare in partu
cū sacramētis ecc̄ie. Istō t̄m non obstante si p̄tingit casualiter tūc ip̄e sa-
cerdos licite p̄t eas visitare ne absq̄ cōfessione p̄ritōe et cōcatōe des-
cederēt. S̄z t̄m cauti⁹ ē q̄ se añ partū p̄parēt cū sacra p̄muniōe p̄p̄t causas
assignatas. et hoc ē de iurē t̄do l̄e. Et hec dicta de primo libro sufficiant.

**Liber secundus tractans de matrimonio et de
casibus que sequestrant matrimonium.**

Summula Raymundi.

.i. in hoc libro

sup. in iure pfirmata

De declarabo que sunt sponsalia scripto

sup. datus

.i. pecunia

sup. facta

Annulus aut arra data vel pmissio simplex

sup. factū cū pmissioe

.i. matrimonii

Aut iuramentum faciunt sponsalia carnis

quatuor enumerata sup. mfirmontij

Hec precunt copulam

De matrimonio

Constitutio est liber scds huius summulae. i. q. autor vult desinare de mfirmontio
z de effectibus. z pnuat ad pcedēde lras sic. Postq. mgi desinam de
qbusdā factis. videlz de sac eucharistia extrēa vnicioe. baptismo. z pfirm
matioe. Ilic i pñti scdo libro vult desinare d mfirmontio z de effecti
bus. Et diuidit i duas ptes. In pma desinam de mfirmontio. In scda i cōdē
talit ponit qdā notabilia d sacris ordinib. Scda tibi (Vem pñtē. z c.)
Prima ps adhuc diuidit i duo. pmo desinam d mfirmontio. scdo ponit per
suasiones circa mfirmontii vtiles. Scda tibi (Si gregi alteri?) Pñmū pñtē
cū adhuc i duo. Primo facit q. dicitur. Scdo ponit qdā icidēna mfirm
ontii ipediētia. tibi (Reddēsi coitu) ptes patebūt i pcessu lre. Quātū ad pñ
mā pte dē sic. q. spōsalia hñt fieri quatuor modis. Primo p anulū dationē.
Scdo p dona z clenodia siue p pecuniā. Tertio spōsalia hñt fieri p sim
plicē pmissione. Quarto p iuramētū. vt qñ aliq. iurat q. aliquā velt ducē
i vxorē. z ecōuēso iurat q. vel it ipz ducē i virū. Et hec spōsalia debēt pce
dere mfirmontii. Notāz circa lram fm Johēz andree iūma sua: spōsalia
sic describūt. Spōsalia sūt pñmōdo futuraz nuptiaz ad ipā pñciēda
vt dicēdo. ego duco te i vxorē. Et dñr ipōsalia a dñbo spōdeo. des. q. idē ē.
qd pmitto. q. ibi vir z mulier pmittūt sibi iūnicē fidē. Pro q. notād q. spō
salia sūt tñtū sūt quatuor modis. Primo spōsalia celebrāt p anulū dationē
vt qñ spōsus tradit spōsē anulū. Scdo celebrāt spōsalia p pmissione p
cuniaz vel aliaz rez sicut qñ dant velle aut alie res i signū huius q. ibi scā
sunt spōsalia. Tertio spōsalia fieri hñt p pmissione simplici. vt si dico.
ego ducā te i vxorē z sub bona fide tibi pmitto. Quarto spōsalia celebrāt
p iuramētū vt dicēdo. Per deū viūū ego duco te i vxorē. Et istū. i. i. modū
ponūt i lra. Sz qdā adhuc addūt qñtū. z hoc extra lras. i. q. spōsalia qñq.
sūt p obligatiōez. vt qñ pcuratores puerorū nōdū discretorū mruo se ob
ligāt ad mfirmontii ex pte aboz puerorū pmitrētes z dicētes. Quicunq.
mfirmontii hoc frāgerit ille dabit decē marcas puri auri. il. duob. pcura
toib. pñtētib. spōsalia sūt scā. sz tñ ē notād q. illa spōsalia p ipos puer
ros pñt fuocari. vt p. l. i. j. dē creta. vbi dicit spōsatiōes nulle sūt q. i cūlis
sūt. sūt ibi vult. puer. nisi p bono pacē fieret pñtēti nō dñt. Et pueri ibi vo
cāt q. gñare z accipē nō pñt. Itē ibi dicit q. mfirmontii solo pñtēti pñtēti. z
Scdo ē notād q. dñba p q. pñtēti mfirmontii sunt duplicia. qdā de fu
turo. vt sunt illa verba. accipiam. ducam. quedam de pñti. vt accipio ducō

Et huius primi: ut si vir dicet: ego ducā te i vxorē: et eēuerso illa: ego ducā
 te i vxorē: et huius scōti: ut si vir dicet: ego ducō te i vxorē: et illa eēuerso: ego
 ducō te i vxorē. Et in illa ē dñā: q̄ tales q̄ hoc faciūt p̄ hūi d̄ p̄nti nō p̄nt
 sequi: q̄ ip̄e n̄ p̄t alia ducē ip̄a vincte: nec ip̄a aliū ipo vincte ē. S̄z h̄ba
 d̄ futuro n̄ h̄nt tāta efficacā: q̄ p̄nt mutare p̄missa: eo q̄ iste q̄ fecit p̄missi
 one p̄ h̄ba futuri t̄p̄is p̄t alia ducē: et illa p̄nt: alii: q̄ ista p̄missio vinculi
 vigor: n̄ h̄nt. S̄z tñ p̄missio sp̄salū q̄ sit p̄ h̄ba p̄nt t̄p̄is p̄tingit dupl̄: a
 em sequit̄ copula carnalis aut nō ē vlt̄: aut sit testib⁹ p̄ntib⁹ aut n̄. Si
 sit testib⁹ p̄ntib⁹ siue carnal̄ copla sequit̄ aut si ip̄a ē vxorē: et eēuerso
 ip̄e ē vir et⁹: tñ i eccia militatē q̄ triūphatē. si sit p̄missio p̄ h̄ba p̄nt t̄p̄is
 si sit testib⁹ p̄ntib⁹: ip̄e p̄t ip̄az euadē si vult et eēuerso ip̄a si vult: s̄z tñ co
 rā dō oipotēt ip̄a ē vxorē: et eēuerso ip̄e ē vir et⁹: et eccia militatē i illo
 decipit: p̄ eccia tñ triūphatē. i. dñi oipotēt nō p̄t decipit: cū ip̄e nōscat oc
 culta cordū p̄ntū p̄dō: et futuroz. *Notādū q̄ eccia ē duplex. i. militās et*
et triūphās. eccia triūphās ē regnū celoz et tal̄ eccia si decipit: n̄ decipit.
h̄bi grā: ut si aliq̄s h̄bitā suā i h̄ mō spreuerit: eccia triūphatē. i. fignū
dei ad p̄fictē p̄ h̄c vitā. Et sic isti q̄ i xpo h̄bitāt: triūphāt ab hostib⁹ et⁹ ca
p̄tū: q̄ vitā mudanā i p̄nti seculo spernūt. id̄ ecciam triūphatē. i. regnū
dei adipiscēt. Tñ sciedū sicut dñm ē p̄nt⁹: eccia triūphās nō decipit: q̄
sic declarat. Ponat i casu et grā exēpli vt aliq̄s coeat cū vidua vel cū vgt
ne quā alto mō ad p̄sentis sūi puocare si p̄t: vt ad eā p̄sentias mibi d̄cot
tu ego ducā te i vxorē et i mulierē meā: ita tñ q̄ int̄io illi nō sit eā velle
ducē postq̄ cognoscit eā copulit̄ tūc p̄t eā sp̄diare: et sic eccia triūphās
nō decipit talē. eo q̄ nō coit ad hoc vt illā ducat: q̄ int̄io ei⁹ fuit eā si vel
le ducē: tñ ip̄a est ei⁹ vxorē corā deo. Scō dictū erat q̄ eccia triūphās
nō decipit talē. eo q̄ si coit ad hoc vt illā ducat: q̄ int̄io ei⁹ fuit eā si vel
le ducē: tñ ip̄a ē ei⁹ vxorē corā deo. Scō dictū erat q̄ eccia triūphās nō
decipit. h̄bi grā. ponat q̄ aliq̄s p̄mittit h̄ba int̄ione et tota volūtatē alī
quā puellā sibi i vxorē ducē ita tñ q̄ carnalis copula sequit̄ siue si. postea
eam repudiat et nō ducat i vxorē vel i mulierē suā: tūc in hoc eccia triū
phās nō decipit: s̄z ip̄e decipit seipm: q̄ aīaz suā eternāl̄ dānabit: ex eo
q̄ est vxorē sua corā altissimo deo: et eā dimitte nō p̄t: si aut dimittat eā: tūc
reus est iudicio. Sic etiā intelligēdū ē d̄ muliere. S̄z eccia militans ē cri
stianitas vel eccia inferior i hoc mūdo: q̄ ibi oīa sacra recipim⁹ et i fide con
seruamur. et h̄ eccia militans id̄: q̄ sicut aliq̄s militat et cū hoc actual̄ la
borat i corpe triūphū recipit: sic et ista eccia inferior i mūdo adhuc militat
et assidue laborat vt triūphū recipiat. et talis eccia q̄q̄ decipit et q̄q̄ deci
pit. Primo dico q̄ ip̄a decipit: q̄ sic declarat: ponat q̄ aliq̄s p̄mittit aliq̄s
puellā ducē vel aliq̄s mulierē p̄ntib⁹ testib⁹: siue fuerit de int̄ioe illius
siue nō: op̄et q̄ istā ducat i vxorē suā: q̄ eccia militās ip̄m cogit ad h̄o
Si aut ip̄am ducē noluerit: tūc oīa sacra eccie illi denegant: et sic eccia mi
litans istū decipit: q̄ nō fuit d̄ int̄ione sua illam velle ducē: et tñ coactus
ab eccia ip̄am ducat. Scō dico q̄ eccia militans q̄q̄ etiā decipit. q̄ sic
declaratur: q̄ ponatur q̄ aliq̄s alicui vgtm vel mulieri p̄ h̄ba p̄ntis t̄p̄is

et eccia triūphās
 et eccia triūphās

Summula Raymundi

pmittat: et tota sit iterio ducendi ea: talis aut pmittit fiat testis? ab initio? tunc
 ipse potest ea repudiare si voluerit: dato etiam quod copula carnalis ibi sequuta fuit
 sine no. s. tunc contra salutem ipsius? hoc: quia ipsa vxor sua est coram deo: et sic ecclesia mi-
 litas deest: et sic tunc per quod diuersificat sponsalia pmittit s. p. d. b. p. n. t. p. s.
 Si autem talis pmittit fiat p. d. b. futuri t. p. s. hoc est dupl. r. v. l. seq. copula carna-
 lis vel no. si copula carnalis seq. tunc o. z. q. iste q. pmittit ista ducit p. d. b. fu-
 turi t. p. s. vt ducat ea i vxore: q. ipaz carnalis coquit: et ipsa est vxor ipsius? Si
 autem non seq. copula carnalis: tunc potest ea euadere coram deo et coram ecclesia: quia ista non est vx-
 or eius? At dubitat in q. d. hanc p. r. a. b. i. sponsalia ibi r. r. q. id septenes. q. d.
 ibi p. r. a. b. i. publica honestas nisi malicia supplet etatem: sic q. an septenus
 cognoscent se mutuo carnaliter: tunc iter eos dicit sponsalia celebrant an septe-
 niu: v. n. q. d. a. doct. dicit. Septenes pueri ta sunt sponsalibus apti. p. q. r. t. d. c. m. u.
 mas p. r. a. b. i. h. e. c. duodeniu. hoc o. z. sic itelligi: q. pueri septe annos p. n. t. p. m. t.
 tere sponsalia: s. q. n. v. r. e. x. i. j. annos et mulier. x. i. j. tunc p. n. t. p. r. a. b. i. m. i. f. u. m. o. n. i. u.
 s. e. t. g. subdit id doctor: q. pubertate p. n. t. attulit mior expectat iue: nec et is
 hic resiliat. Q. o. illi? euidetia vltio dubitat: v. r. z. spoli et spole sunt p. n. t. e. d. i.
 ad m. i. f. u. m. o. n. i. u. p. c. e. l. e. b. r. a. t. i. o. n. e. s. p. o. s. a. l. i. u. r. i. n. r. s. i. o. h. a. a. n. d. r. p. d. i. s. t. i. c. t. i. o. n. e. v. e. l.
 g. s. i. n. t. m. a. i. o. r. e. s. v. e. l. m. i. n. o. r. e. s. v. e. l. v. n. a. p. s. o. n. a. m. a. i. o. r. z. a. l. i. a. m. i. n. o. r. s. i. p. m. o. s. i. c.
 q. s. i. n. t. m. a. i. o. r. e. s. s. i. n. t. i. t. p. e. p. u. b. e. r. t. a. t. e. t. e. p. p. e. l. l. e. d. i. s. u. t. a. d. m. i. f. u. m. o. n. i. u. s. i. p. r. a. r. e.
 r. u. t. s. p. o. s. a. l. i. a. i. s. e. p. t. e. n. i. o. n. i. s. n. i. s. i. e. e. t. a. l. i. o. i. p. e. d. u. n. e. t. u. v. i. c. z. q. v. n. i. s. t. o. z. v. e. l. l. y. i. t. r. a. d.
 r. e. l. i. g. i. o. n. e. s. i. a. r. p. s. e. c. u. t. a. e. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. t. e. n. p. r. i. t. r. a. d. s. i. s. e. c. d. o. v. i. c. z. q. s. i. n. t. m. i-
 n. o. r. e. s. t. e. n. s. i. s. t. p. p. e. l. l. e. d. i. q. n. s. i. n. t. d. e. b. i. t. e. e. t. a. t. e. s. i. t. e. r. t. i. o. v. i. c. z. q. v. n. a. p. s. o. n. a. s. i. t.
 m. a. i. o. r. z. a. l. i. a. m. i. n. o. r. t. u. c. v. e. l. m. a. i. o. r. v. u. l. t. z. m. i. n. o. r. n. v. u. l. t. z. s. i. c. n. s. u. n. t. c. o. p. e. l. l. e. n.
 d. i. n. a. u. t. m. i. n. o. r. v. u. l. t. z. m. a. i. o. r. n. t. u. n. c. s. u. n. t. c. o. p. e. l. l. e. d. i. a. d. m. i. f. u. m. o. n. i. u. m.

Nota

Octo s. r. a. g. p. q. u. o. r.
 sponsalia solunt

Soluuntur casibus octo

.i. quod sequitur

Subscriptis videas casus studiosius istos

.i. mea vxor

.i. claustrum

Inuito me sponsa velit mea religionem

.i. an copula trimi thori

.i. factu. i. i. h. d. e. possunt

Ante thori sedus intrare: nec hoc inhibebo

.i. mea

.i. remore. i. recedo inueniri

A patria longe si cedo q. reperiri

.i. valeo

.i. no. constans

Non possum: vel ego sum factus homo vagabundus

.i. h. i. c. i. d. e. v. a. g. a. n. d. o. i. o. u. e. i. c. i. n. t. e. r

.i. i. m. u. d. a. t. u. e. l

Per terras h. i. t. e. m. i. b. i. t. r. e. l. i. q. u. o. m. a. c. u. l. a. t. u. s

.i. t. a. l. i. i. f. i. r. m. i. t. a. t. e

.i. n. o. f. u. i. t. c. o. p. u. l. a

Si lepra fuero cognatam si prius eius

^{f. carnal r.} ^{.i. ambab⁹ psonis} ^{.f. caste vnuēdi}

Lognoni: vel si sit nobis equa voluntas

^{f. mōis dicit} ^{spōsalia hōcarnaliter cōguit. f. vrozē}

Istis absolui: vel si quis polluit istam

^{f. mīmonū duri} ^{.i. denegari}

Quam desponsauit: q non possit reprobare

^{.i. infirmitas ptra legē} ^{.i. circūdar}

Corbus siue dolor enormis detineat me

^{.i. alteri puelle p nba de pñti} ^{.i. sequatur}

Si dederō relique sponsalia q comitetur

^{.i. carnalis copula} ^{.i. mīor ancilla}

Larnis amicitiam: minor aut veniens ad adultam.

^{f. octo iā dicit} ^{.i. mīmonū}

Estatem casus isti sponsalia solunt

Legge diligenter

Hic auctor enumerat octo casus mediātib⁹ q⁹ spōsalia solūt v^l medi
antib⁹ q⁹ mīmonū ipedit⁹ vult tñ p cāu pmo. si fecisti pmissione p^{er}et
ba futuri t^{em}ps: sic q copula carnal n fuit sequuta: si tñc ipe vel ipa volue
rit intrare religionē. tñc spōsalia dissolūt. **Qu^o rō ē ista.** q⁹ vnuq⁹q⁹ p^{er} in
melt⁹ cōmutari. s^z melt⁹ ē intrare religionē q⁹ mīmonū: q⁹ ipe hō tūc p^{er}
fuitre dō i religionē q⁹ i mīmonū. t^{em}p^{or} rē. Et iō illi⁹ ē ista: q⁹ ille q⁹ i matri
monio ille ē ipedit⁹ mūdānis negociis curā gerēs d suo mīmonū r mus
lier⁹ r alior⁹ vñ d^{ic} ap^{er}s. **Dis hñs vrozē q sunt hui⁹ seculi negotia custo
diat.** Scōs casus ē iste. si fecisti p. nūssioz p nba pñti t^{em}p^{or} r copla carna
lis siue lit. secuta siue n r si postea lōge ab ea recedas: sic q⁹ fact⁹ es vaga
būd⁹ p vniuersā terrā ipa cū alto viro nubē p^{er}. **Quo q⁹ nōrādū:** q⁹ ptra illū
casū nōn iura pclamāt. q⁹ dicit q⁹ tal⁹ mulier n d^{ic} aliū vroz dūce eo viuere
siue ipe sit lōge ab ea siue p^{er}inā: nisi ipa veraciter sciat ipm eē mortuū. r
si supducēt aliū: iuste pcedēt. Et illd inuit iohēs theutonit⁹ r alij iuste:
v^l p^{er} i decre. q⁹ ei⁹ ē vroz corā dō. r dato q⁹ ipa aliū duxiss⁹ p^{er} lōgū tēpus
isto redeūte opt⁹ derelinq^{re} se d^{ic} r redire ad pñtū: q⁹ est ei⁹ vroz corā dō
Tert⁹ cas⁹ ē iste. si alter illor⁹ ē leprosus. tē p^{er} fieri sepattio iter eos. q⁹ le
prosi dñt eē exclusi a cōitare hōim: s^z tñ si illi libēter sibi nūcē copulāt: ad
mittant. r istd i^llegēdū ē tā d viro q⁹ d muliē: q⁹ q⁹ illor⁹ supposito⁹
iñrmat⁹ lepra p^{er} separt ab alto. **Quart⁹ casus ē.** si fecisti alicui vorū cus
tus cōgrā pus aliq⁹iter cognouisti. vel mīmonū cū ea p^{er}traxisti. hoc ipe
dñt mīmonū r dissoluit spōsalia. **Quint⁹ casus ē iste.** si ē cōvolūtas ma
ris et fele. f. si ābo pponit caste viuē: q⁹ v^l sit mīmonū r dissoluit. s^z spōsa
lia manent. **Sext⁹ casus est iste.** si aliquis esset fornicatus cū aliqua que
luce de potest p^{er}stari q⁹ sit mechatus: talis potest dimittere virum r ecō
uerso. **Sept⁹ casus est.** q⁹ si contraxisti matrimonium cum aliqua p
verba de p^{re}senti. Et postea transis ad aliam. et das ei sponsalia et

Summula Raymundi

pueris cū ea: illa scdāretinet qm carnalr cognūit: 2 p̄maz rel nōrē dēs
 Octau^o cas^o ē: si puella nō ē mafa. s. q̄ sit ifra 24. ānos: 2 facit alicui p̄mis
 sōes: tūc ille p̄missōes seu vora nō stabūt. i. q̄ spōsalia q̄ ip̄a faci p̄t dī
 solui. 2 rō ē: q̄ ip̄a ad annos dīcretōis nō p̄ueit: q̄ illo tpe adhuc fatua fu
 it: 2 potuit facit decepti. Circa istam p̄lo ē notandū: q̄ int istos cas^o p̄m^o
 q̄r^o 2 octau^o ip̄edit mīfimonū p̄trahēdū 2 dīrimūt p̄tractū. Sz alij dī
 q̄ cas^o ip̄edit mīfimonū p̄trahēdū s̄z nō dīrimūt p̄tractū. Scdō notandū
 q̄ p̄ter hos p̄dictos casus ista tūc extra l̄ra adhuc sūt alij casus mediāt
 bus q̄b^o spōsalia dīsoluūt. Nā p̄m^o casus ē iste: q̄n vir 2 mulier fornicat
 spūalr. i. recedit a fide. Scdō ē susceptio sacroz ordinū: vt si aliq̄s ē dīaco
 nus vel subdiacon^o: illd soluit spōsalia. Tertio casus ē: si aliq̄s p̄mittat ali
 cui ad certū t̄p̄s q̄ ducat eaz i vxorē: 2 nō ē mōnū. i. illd tpe: tūc illo tpe reuo
 luto spōsalia sūt rupta. Quarto cas^o ē: vltim^o ē ille. si infuerit cognō spūal
 sic i tali cognōe fuit frēs 2 sorores spūales: 2 tūc itex spōsalia sunt rupta.
 Tercio notandū ē: l̄ra dī q̄ igress^o religiois dīminuit spōsalia. 2 nō hūc
 ista: q̄ tūc hō mouit i mōdo seclari^o negotijs abrenūciando. Pro q̄ notan
 dū ē q̄ triplex ē mors. q̄daz ē mors corpāl. q̄daz seclari^o. 2 q̄daz spūalis
 Mors corpāl ē q̄n aīa sepat a corpe. s̄z spūal ē q̄n aīa sepat a dō p̄petm.
 Sz seclari^o ē q̄n hō sepat a mōdo: 2 abrenūciat oib^o seclari^o negotijs: vult
 solū xpm. sic dī apls. Vltimo ego: s̄z laz nō ego: vult aīr i mē xps. 2 illo mō
 hō mouit p̄ igressū religiois: q̄ tūc abrenūciat oib^o q̄ h̄. P̄lo em abrenū
 ciat libe volūtati p̄ votū obediētē: scdō abrenūciat delectatōib^o carnalib^o
 bus p̄ votū castitat^{is}. tertio abrenūciat oib^o negocijs seclari^o p̄ votū pau
 ptat^{is}. 2 q̄ illa tria sūt eēntialia ordīs. s. obediētia: castitas 2 volūtas paup
 tatis. Quarto notandū: vīa ē int spōsalia 2 mīfimonū. Vñ mīfimonium
 dī q̄n iam est p̄sequuta copula carnalis: s̄z spōsalia dīcūtur aīq̄ coplacar
 nalis subsequitur. 2 sic spōsalia ichoant mīfimonū. copula nō carnal ter
 minat mīfimonū 2 p̄sumat. Mō mors corpāl dīminuit spōsalia 2 mīfimo
 niū: q̄ facit vacare bñficia. q̄ si miraculose aliq̄s sacerdos a mortuo sur
 geret: p̄bēde 2 bñficia q̄s p̄u^o habuit nō eēnt ei restitūde. Sic eodē mō ē dī
 mīfimonio. videlz si vir alicui^o mulier^{is} suscitaret a mortuo: ad istū ritū
 redire nō debz: q̄ talis mors diuidit mīfimonū etiam actu contractum.
 Quinto notandū est. in l̄ra dī: si aliq̄s cognouit cognatū alicui^o: postea nō
 p̄t eam ducē i vxorē cui^o fuit cognata. Dubitatur q̄. vtrū i oī coitu p̄traha
 tur affinitas siue legitime siue nō. Et vidz q̄ sic: q̄ affinitas est personarū
 p̄ximitas ex copula carnali pueniēs. mō si affinitas p̄ueit a copula car
 nali. 2 i oī coitu ē copula carnalis. q̄ vidz q̄ oī coitu p̄trahitur affinitas p̄t
 p̄batū hoc idē per aplūm q̄ dī. Vīs q̄ adheret meretrici sit vñ. cū mere
 trice. 2 per consequens ex hoc contrahitur affinitas. Sed in oppositū ar
 guitur sic. oīs extra ordinaria pollutio nō dīrimt mīfimonū. sed simplex
 fornicatio extra thoū legitimū est extraordinaria pollutio. q̄ talis nō dī
 rimit mīfimonū. Ad istud dubiū r̄r: q̄ fornicatio siue sit in legitimo tho
 ro siue nō. 2 q̄cuq̄z mō sit fm nām seu nālter. si aliq̄s cognouerit cogn
 tam alien^o nō dīz interrare mīfimonū cū ista. cū ex fornicatōe simplici ex

Nota

Raymundi
 mos seclari^o
 septuaginta

Summula Raymundi

ne excellentie. sic eucharistia est dignior alijs: quod intelligitur pluribus modis. Tercio in ratione consuetudinis. et sic ordo vel confirmatio est dignior alijs. Quarto ratione unionis siue institutionis siue significatiōis: et sic in matrimonium est dignius alijs. quia in matrimonio est duplex coniunctio siue unio. Prima est animorum. quia ibi animus mulieris coniungitur animo viri. Secunda coniunctio est corporum in copula carnali quod unio proprie designat unionem fidelis cum christo. unde apostolus dicit. Qui adheret deo est unus cum deo. et quia talis unio in matrimonio significat unionem dignissimam. videlicet unionem anime cum christo: ergo ratio istius unionis illud sacramentum est dignius alio sacramento. Etiam significat unionem dei: quia deus veluit se uniri homini nature. ergo sic duo corpora coniunguntur in utero: sic deitas fuit coniuncta humanitati in christo. ergo ratione illius unionis precellit alia omnia sacramenta et institutiones ecclesiasticas. Quantum ad quantum. scilicet quomodo illud sacramentum est institutum est notandum quod quidam dicunt matrimonium esse institutum sub his verbis. Crescite et multiplicamini et replete terram. sed hoc videtur minus verum. Ratio est ista: quia ista verba fuerunt placita tempore Noe post diluvium: sed matrimonium dum fuerat ante institutum. Sed per deum aliter quod sit institutum per hoc verba quod protulit adam cum euangelizans de somno et vidit eam et dixit. Hoc os ex ossibus meis: et caro de carne mea: et huiusmodi. Genesim et tamen nullus dicit libi quod esset vxor sua: sed ipse cognouit eam ex inspiratione diuina. Unde dixit. Propter hoc homo derelinquet patrem et matrem et adheret vxori sue. Et est notandum. sicut iam dictum est quod matrimonium sit institutum per hoc verba que protulit adam dicens. Hoc os ex ossibus meis etc. Ex isto arguitur sic. ab isto institutum est matrimonium quod protulit verba institutionis. sed adam protulit verba institutionis. ergo ab adam matrimonium est institutum. quod videtur esse falsum. quia supra dictum est quod christus instituit hoc sacramentum. Vbi tamen quod in matrimonio sunt duo. scilicet spirituales et humani: quod sacramentum matrimonium respicit aliquid spiritualiter et aliquid humanum seu humanitatis: modo sicut in matrimonio sunt duo sicut iam dictum est. sic ipsi matrimonium est institutum per hominem et inspirationem diuinam. Sed tunc ad rationem de quod matrimonium non est institutum ab homine inquit homo: sed matrimonium institutum est ab homine diuinitus illuminato et in quantum gratia spiritus sancti in eo operabatur. Ultimo notandum quod ecclesia militans debet esse causa huius copulationis. scilicet matrimonij: ita si vnus istorum vellet decipere alium: ut vir mulierem et ecclesia: sic ecclesia militans non debet hoc admittere nisi esset causa legitima impediens: sicut patet dictum est de casibus. ergo matrimonium debet fieri coram ecclesia et testibus presentibus publice seu manifeste: ut elicitur ex intentione littere.

.i. tota progenies .i. viri et mulieres

Tota parentela sexus utriusque probabit

sup. matrimonium .i. aliquibus impedimentis

Contractum: reprobis ne casibus euacuetur

matrimonium expresso per verbum patris et matris et non cum verbo alterius patris.

Hoc de presenti consensu non alio stat

.i. rationabili causa sup. hominem .i. sepe sup. sacramentum

Abique pia causa nemo dimortiet illud

.i. ipe deus .i. virū et mulierem

Unio summa duo facit vnum: de sibi qui de

.i. segregat sup. in carne

Quia hoc vnum: deus esse quod imperat vnum

Postq̃ autor determinavit d̃ m̃fimonio hic tā ostendit quōd q̃lī m̃fimonū
um debet celebrari et corā q̃b̃ p̃sonis. et vult q̃n sit p̃tractio m̃fimonij per
sp̃sum et sp̃sam: tūc illa d̃ fieri corā tota parēcla vtriusq̃ sex⁹ ne p̃mo
dū aliq̃b̃ casib⁹ possz impediri: et illa p̃tractio d̃ fieri cū h̃bo d̃ p̃siti et non de
faturō: q̃z alio nō staret m̃fimonij nec rite teneret. et null⁹ h̃oim d̃ illā cō-
tractionē matrimonij separare nisi eēt legitima cā. Tūc addit rōnē: q̃a q̃d
deus cōiūxit hoc h̃o nō separat: s̃ d̃ cōiūxit illa duo. q̃ nullus h̃o separat: et si
q̃s separaret absq̃ l̃ima cā h̃iet p̃petuū dolorē cū m̃fringeret mandatū d̃ct
Circa h̃am est norandū q̃ nullus d̃ separare hos h̃oies absq̃ causa l̃ima
et absq̃ aliq̃ casu de p̃dictis casibus: q̃z sicut deus q̃ est trīn⁹ i p̃sonis et vñ⁹
in essentia: sic etiā illi h̃oies sunt vñi. q̃z h̃ duo sunt in p̃sonis. s̃. vir et muli-
er: tñ sunt vñi p̃ copulam carnalē. q̃ nullus h̃o d̃ separare hos ab invicem:
q̃s d̃ gloriofus p̃iūxit. Et q̃ litera dicit: quos deus cōiūxit h̃o nō separat
Sed notandū. q̃ verus p̃cessus et recta forma in matrimonio sic d̃ fieri
postq̃ vir et mulier pueniunt tbi simul ad eccliam cupientes copulari: tūc
vir stet p̃mo a dextris et mulier a sinistris: tūc ipe sacerdos p̃mo querat
p̃sentiam vtriusq̃. s̃. an velint se mutuo in matrimonij ducere. Post hoc
faciat sacerdos querat a parentela et a p̃p̃lo circumstante an sciunt casus
illud m̃fimonij impediētes. His ita factis sacerdos dicat. Ego cōiū-
go tibi katherinam hanc h̃ginē vel puellam vel viduam vel quō nōiatur
sup corpus et aīam et fidem tuam et ei p̃s oībus diebus vite tue sicut licit-
um est: et vt diligas eam in p̃s p̃s sicut in aduersis. in infirmitate sicut i sa-
nitate. et in hoc salutē aīe tue q̃ras et ei p̃s vt sibi p̃cures necessaria vite
et si incurrat aliq̃d piculū corporis ipam nō deseras: sed ipsius salutē sicut sa-
lutē aīe tue q̃ras. Et eadē verba sacerdos dicat cōplete ad puellam vel ad
viduā s̃m exigentiam: ego coniūgo tibi hūc virz petrū vel quō tūc nōiatur sup
corpus tuū et aīam tuā vt ipa sis obediens oībus diebus vite tue diligas
et honores et nō molestes. fiduciam tuaz et adhibeas sicut tibi p̃i et ab eo nū-
q̃ recedas: et si incurrat aliq̃d piculū corporis necessaria vite ei p̃cures
in q̃rū potes sicut q̃ris aīe tue salutē. Hoc facto sacerdos cōiūgat man⁹
amboz adiuvē sic dicens Ego coniūgo vos in nomīne patris et filij et
spiritus sancti. Et quos deus cōiūxit hos h̃omo nō separet absq̃ p̃ia eā
Et sic matrimonij est confirmatum et coniunctum. Tercio est notandū
q̃ duodecim sunt casus impediētes matrimonij p̃trahendū et diuidētes
cōtractū. vñ⁹. Error. conditio. votum. cognatio. crimen. Cultus d̃spartias
vis. ordo. ligamen. honestas. Si sis affinis. vel si corā nequibis. Nec soci-
anda negant connubia. facta retractant.

Pro quo sciēdū. ex quo error impedit matrimonij qui est p̃mus casus
de his duodecim. Tūc est notandū q̃ error ē q̃druplex. scilz error persone

Summula Raymundi

*Esponse
Contra
Error
fortune
q. l. itas*

errori conditionis. errori fortune. et errori qualitas. Nam primus error persone est
quod si credere me trahere cum katharina et contrahere cum agatha: tunc ibi est error
personae quod sumere alias quod propositum. et sic ibi matrimonium contrahendum et contrarium
videtur: quod ibi est error. Item contra hoc aliter sic: ut ibi in genesi dicitur iacob quod fuit plu-
ribus annis pro rachel: et postmodum data fuit ei lya una despecta cum fuerit
oculus ibi fuit error persone: et tamen matrimonium non fuit ibi diminutum quod non fuerit se-
perant. sed propter hoc idem legitur de ysaac quod volebat benedicere esau. et benedixit ia-
cob. ibi benedictio fuit adimpleta in iacob et non in esau. Et hoc arguitur
sic contra eundem casum. nam sicut est benedictione sic etiam de matrimonio: Item
benedictio reuocari non potuit: nec matrimonium: propterea et nota: Item mater per suffi-
cientem similitudinem: Item minor declaratur de ysaac quod voluit benedicere esau et benedi-
xit iacob: tunc benedictio non potuit reuocari a iacob: et etiam de hoc de matrimonio
sic quod non potest reuocari: Item in oppositum arguitur sic: sicut est in tractatu de emptione et re-
tentione: sic est in tractatu de matrimonio: Item error impedit in tractatu de prius et re-
tentione: non error impedit in matrimonio. Maior est nota per similitudinem minoris per
eo quod si emere aux et aliquid daret mihi cupit tunc contrahere emendat si est firmum
per hoc ad rationem primam ubi fuit mentio facta de iacob et lya ubi de error persone di-
xit matrimonium omnimodo consensus utroque non sequitur. unde consensus est duplex
Nam unus est consensus precedens copulam carnalem: et alter est consensus qui subsequitur
copulam carnalem: modo Item iacob non habuit consensusum precedens carnalem copulam tamen
habuit consensusum subsequens copulam carnalem ad lyan. et per hoc consensus istum
que habuit statuit ipsum matrimonium. Tunc ad rationem secundam de qua dicitur in tractatu de
cognitione et matrimonio: quod benedictio est res divina. et dea voluit sic habere quod per ysaac
voluit benedictio est esau quod benedixit iacob: Item per matrimonium consistit in manu benedictio
Item et. Sed error est conditionalis: et est talis quod si credam me contrahere cum lya et
ipsum non est libera: tunc matrimonium non est. Item error est fortis: et est ille: unde si con-
trahere cum dante et contrahere cum ian: per iste error non impedit matrimonium.
Item error est qualitas: ut si credere me contrahere cum agathe et contrahere cum
marie hoc etiam non separat contrarium matrimonium. sed casus est verum solene sic
est per istos: ut antea paruit: terti casus est conditionalis quod casus concluditur in primo.
Item casus est cognitio spiritualis: Item casus est crimine: quod per hoc homicidium in manu
matrimonium. et hoc forte sic est intelligendum quod si ecclesia timet homicidium futurum
et tali causa tunc illud crimen matrimonium dissolvitur: si nec ipse nec ipsa al-
teri nubere possit: tertius casus est disparitas cultus quod impedit matrimonium: ut si
unus est christianus: mulier de iudea: septimus casus est visus. i. violentia: quod quod est
amens et impedit matrimonium. unde quidam doctor de hoc casu sic dicit: non levis
et ceculat visus si grauis aut violenta: octauus casus est ordo quod etiam impedit matri-
monium: nonus casus est ligamen quod etiam impedit matrimonium: et hoc est verum cum
ligamen precedit matrimonium: quod si subsequitur ligamen non reuocatur matri-
monium: decimus casus est honestas publica quod etiam impedit matrimonium: et
quod illa sit putus visum est et ista dicitur: undecimus casus est affinitas.
duodecimus casus est cum aliquis non potest coire. id est reddere debitum
carnis. De quibus casibus lucidius determinetur postea.

Primo notandum est. quod quidam heretici habent errorem de matrimonio dicen-

tes ipm mrimoniū nō ēē sacm. Et arguit sic. sine sacris nō saluari pōt.
 s; hō pō saluari sū mrimonio. igit mrimoniū nō ē sacm. Vatoz sic decla-
 rat. q; sū baptismo nō saluari pōt. 2 sic d' alijs sacris. Vnozē declarāt sic
 q; multi hōes sū mrimonio saluāt. vt notū ē. Rñr pōt imouē istū erro-
 re hēricū q; sacra sūt duplicia. Rā qdā sūt sacra sū qd' hō saluat. hō ē ordo
 mrimoniū siue pūgiū. q; si hō nūq; intraret pūgiū nec accipiet ordies ad
 huc alijs sū obstatib' sūgnū dei adipsat. S; qdā sūt sacra sū qd' hō nō pō
 saluari. vt ē baptisū. 2 iō manifeste p; q; argumētū eoz nūq; pcludit. q;
 dicūt logici q; ex pūis pūcularib' nūq; seqt. qū mō eoz argumētū pcedit
 Secō arguit sic. nullū sacm ē pcrim. s; mrimoniū ē pcrim. q; mrimoniū nō
 ē sacm. pñā t; i festio. Vatoz p; de se. Vnoz pbat. q; i mrimōio sit pec-
 catū origiale. igit 2 c. Ad argumētū rñr q; mrimōio ē falsū. S; tunc d; d' pcrō
 origialē q; hoc ē psecutiue 2 ptractiue. q; i mrimōio pūderāf tria. sc; p-
 lis gñatio. fides itē. 2 gñā psequēs. 2 qñ illa tria tenēt reglarit. tūc ma-
 trimoniū non currit in peccatum nisi consecutiue.
 .f. in matrimonio .f. mulieri

Legitime iungi sibi noli quam violasti

.f. p adulteriū

.f. seqntes

Turpis adulteriū vicio si tres tibi casus

.f. p tradidit

.f. ministrasti

.f. liquod

Obstant hi; q; procurasti forte venenum

.f. malum

mulieris

Aut aliquod simile quo vir sit mortuus eius

.f. mulieri

cupis

.f. in ptractu p d'ba de futuro

Qui iungi queris: si contractura fidem dat

.f. mulier

.f. p d'ba de pñti

.f. fidem

Illa tibi tecum vel presentem dat eandem

.f. extra istam posit

septē

.f. mulieri

Lasibus in reliquis poteris sibi legitimari

sup. iam scripta de viro

Hec econuerso scribantur de muliere

Supi' autor dēmiat d' mrimonio ltimoz. h' tā dēmiat d' mrimonio illi
 mox. Et diuidit i duo. nā pmo fac h' q; dictū ē. Secō ponit qdā casus q;
 faciūt retinē mulierē q; pmitit adulteriū. Secō ibi (Lasib' i reliq;). Et le-
 gat ista simul sic. Si aliq; pūbit cū mulierē: cū illa si d; ptabē mrimoniū
 si aliq; casuū seqntū occurrit de istis. Quoz pñtē. si vir dedit pñtē vñ pñ-
 tiū vt misit venenū q; mulier dēbet viri l'fice. 2 illo viro sic i'fecto ipse
 si d; ptabē mulierē i vxorē siue mrimoniū cū illi mulierē. Secō cas' ē iste
 si aliq; mulier h'et viri i'fmatē. 2 si pmitit alii p d'ba d' pñti q; p mortē sui
 viri vellet ipz dūcē: tūc illd mrimoniū nō t; nisi viro mortuo. Alij sic fm ca

Summula Raymundi

sum exponit. tu noli iugit ista mulieri: q̄ vivere viro dat fide p̄rahēdī mīl
monū p̄obitū viri sui. De assignat istā q̄ illa mulier te nesciēte possit vi
ro mortē inferre. **Terri^{us} casus** ē. si mulier cōguit carnalr aliquem vtz viro
et̄ vivere z ducat sp̄salia ad iugē: tūc illa n̄ tenet viro vivere: nisi p̄ mor
tē ibi seq̄t copula carnal. Deū subdit ibi (Cath^o i reltq̄s) dicēs q̄dā cal^o
eē q̄ faciit itine mulierē adulterā: volēs si vxor alicui⁹ p̄misit adulteriu⁹
ita q̄ vir ei⁹ nesciat. si tūc aliq̄s illoz casuū q̄ sequitur iter fuerit: tūc opoz
tet q̄ tal⁹ vxorē suā repudiātā fuerit. Quoz casuū p̄m^o ē. si vir fornicator ē
vt mulier: tūc vir n̄ p̄ vxorē suā sp̄diare. Rō ē. q̄ ibi arō gluditur ante.
xñ Catho. Tu q̄z fac sile. **Secū^{do} casus** ē. si vir alicui⁹ mulier⁹ p̄sentent vel
tusserit vt ipa facit adulteriū q̄cūq̄z mō hoc fiat. siue fiat coactio mō siue p̄p̄
iopia: siue p̄p̄ mādātū supior⁹ vtz reg^{is} vel p̄ncipis. tūc vir ipaz sp̄diat
n̄ p̄t. **Terri^{us} casus** ē si ipa mulier latēter facit adulteriū: ita q̄ marit⁹ ei⁹ n̄ p̄
p̄duce testimoniū d̄ h̄mōi scō: tūc n̄ p̄t repudiare ipaz. **Quat^{us} casus** ē. si ipa
mulier absq̄z velle suo z violēt ē opp̄ssa. tūc itez vir n̄ d̄z sp̄diare ipam.
Quit^{us} casus ē. si ipa mulier credit virū obisse z p̄mittat adulteriū extra
neo: viro autē p̄cipite adhuc n̄ d̄z eā dimitte. **Sext^{us} casus** ē si vir cōguit
eā postq̄z scitūq̄z fornicatā aliū de: adhuc eā nō d̄z dimitte. **Septim^{us} casus**
ē. si vir lōge ē vel recessit a muliere: hoc p̄ lōgū spaciū t̄p̄is: ita q̄ mulier t̄
mis virū p̄p̄t viri absentiam: z ita p̄mittat adulteriū. tunc ipse vir adhuc n̄ d̄z
eā dimitte. Rō ē. q̄ ex h̄is oib⁹ casib⁹ aliq̄s p̄ solū vñū ipediret: tunc vxorē
adulterā n̄ p̄t dimitte. Si nō null⁹ casuū ita dictoz affuerit vxorē adulterā
licite p̄t repudiare. n̄ tñ ex suis p̄p̄s voluntate: s̄z ex p̄sensu suoz supior⁹ z
corā ecc̄ia militate. Itē sciend⁹ q̄ doct. sacre sc̄pture supaddit octauū ca
sū. v. delz qñ vir infidel⁹ p̄uertit ad fidē catholica muliere manēre i infidelita
te. et hec mulier si ducat aliū: z postea etiā p̄uertit ad fidē catholica: tūc
pam⁹ vir tenetur eā reassumē. Itē notād⁹ q̄ ex ista auctor⁹ trahitur talis
doctrina. q̄ si aliq̄s habuerit p̄cubinā: z aliq̄s illoz casuū ista enūciator⁹
affuerit: tūc ipse cū ea m̄rimoniū p̄rahē n̄ p̄t. Si aut a lōq̄s istoz casuū n̄
ipedit: tūc ipse cū ea m̄rimoniū p̄rahē p̄t. Et sic eod⁹ mō itelligēdū ē de
muliere sicurō viro. Itē notādū sic h̄r ex ista z ex ture. q̄ si aliq̄s habuerit
vxorē q̄ p̄miserat adulteriū qd cū testionto probari p̄t. tūc p̄t ipaz repudiare
z ab ista p̄t separari. sic tñ q̄ hoc fiat ex p̄sensu supior⁹ z corā ecc̄ia militate
Ultio notand⁹ p̄ mōd dubitatiois. vtz aliq̄s cōgscēs aliquā mulierē car
nalis vxorē suā vivere. an tūc ille postea vxorē suā mortua p̄t p̄rahē m̄ri
moniū cū illa quaz p̄us cōguit. Et vid⁹ q̄ n̄. q̄z affinitas ipedit m̄rimoniū
s̄z affinitas ē cognatio p̄ueniens ex copula carnalis. et ibi fuerat copula
carnalis. q̄ ibi vir z mulier vñtri erant. q̄ copulaz carnalē. q̄ ibi fuerat co
pula affinitat⁹. z p̄ p̄ns n̄ p̄nt se sumē in m̄rimoniū qd fuit probandū. Ad
hoc dubiū r̄r q̄ licite p̄nt p̄rahē m̄rimoniū: dū aliq̄s illoz triū casuū
p̄moz n̄ affuerit. s̄z si aliq̄s affuerit tūc ipedit m̄rimoniū. S̄z itē ad rōez
d̄z q̄ copula carnalis illi me n̄ facit affinitatē q̄ ad bonaz famaz. Et sic r̄r
p̄m aliq̄s: q̄ iter istos nō ē affinitas. q̄z affinitas ē iter diuersas personas.
s̄z nō sūt diuerse p̄sone. q̄ vir z mulier sūt vñū p̄ copulaz carnal. Et

nota p̄ulz 20
cag 9° m̄rimoniū

Nota

aliter dicitur: ubi est affinitas: illa affinitas est occulta: et de occultis non iudicat ecclesia. Alii dicunt: talis affinitas bene impedit matrimonium contrahendum cum sanguinea adultere: et tamen si impedit matrimonium contrahi cum ipsa adulta per se. Et hoc tunc videtur dubitari. utrum aliquis interfectus possit contrahere matrimonium cum uxore interfecti. Alii quod sic: quia talis interfectus forte nunquam contraxit de matrimonio contrahendo.

Si potes abstineas prima muliere sepulta

potes caste vivere. scilicet in matrimonio. id est luxuria impugari.

Et si non: melius est nubere quam nuptiis viri

In ista parte auctor ponit quidam documenta siue quedam persuasiones circa hoc matrimonium. Et dicit sic: si aliquis habuerit uxorem: et ista diuina promissio mouet si talis per se abstinere a libidine et a coitu nullo modo ducat aliam uxorem. Si autem vir non per se abstinere melius est ut ducat uxorem quam quod nimium occupet carnaliter impugnetur. quia melius est nubere quam nuptiis viri. id est luxuria impugari. Circa istam notam auctor ponit vnam persuasionem quod vir mortua muliere prima alias non ducat. Ratio est: quia melior est status castorum quam coniugatorum. nam secundum triplicem statum datur triplex fructus. ut in quibusdam datur celestis fructus. viduatio sexagesimus. et coniugatus tricesimus. Et si aliquis se preabstinere maluit primus preceperit. Si autem abstinere non poterit propter antiquam et malam consuetudinem tunc melius est cum nubere quam nuptiis viri in luxuria ut dicit apostolus. quia tunc forte committeret maiora peccata. Preterea apostolus si non caste tamen caute. et hoc sic exponitur de matrimonio in hoc sensu: quia matrimonium est licitum propter fornicationem evitandam. sed tamen hoc dicitur apostolus aliquid exponitur dicentes: si non caste tamen caute. id est in loco secreto vel in angulo. sed hoc non valet: quia ubique committitur extra matrimonium semper est peccatum mortale. Et in ista parte. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus. Sed alii doctores pedem faciunt illa verba. melius est nubere quam viri: inferretes ex hoc quod nubere est bonum. quia omnis copulatio presumponit positum dici de ambobus copulatis. Ibi tamen ut dicitur loquitur quod copulatio caput duplex. propter et improprie. propter capiendum tunc presumponit positum dici de ambobus copulatis improprie non tamen hoc. et sic sumitur hic in aliis quilibet ordinibus. ubi ibi fides christiana est melior iudaica. Preterea notandum quod bonum est prima uxore mortua virum abstinere: ita quod aliam non ducat. Ratio est: nam si aliam duxerit bigamus efficitur. et per hoc inabilis ad suscipiendum sacrorum ordinem. unde bigamus dicitur bis. id est duo. et gamma mulier. quasi duas habens mulieres. Preterea notandum quod in isto sacro sunt tria sicut in aliis sacris. scilicet sacram. res sacri. sacram. et res sacri filii. Sacram tamen est coniunctio exterior vel coniunctio per evidentiam signa sacra. sed res sacri tamen est duplex. scilicet primaria. et est gratia que facit hominem declinare a malo et facere bonum. Alia est secundaria. et est signum unionis christi et ecclesie quod sicut se vir semel desponsauit mulieri: sic christus se semel desponsauit ecclesie cuius caput ipse est. sed sacram. et res sacri est aliam coniunctio et corpus iduissibile. unde non quod tunc homo intrat in matrimonium ad fornicationem evitandam et ad proles generandas. Alio nota. dictum est quod error est vna conditio matrimonium impediens. Propter quod dubitatur. utrum nobilitas impediat matrimonium contrahendum et dirimat contractum. Et videtur quod sic. quia secundum magistram sententiam si aliquis contrahit cum nobili et talis

Summula Raymundi.

nō ē nobilitas videlicet p̄tractus. & sequit̄ q̄ nobilitas ipeditat m̄fimoniu. Sed in oppositū arguit̄ sic. accētia nō ipeditat m̄fimoniu: s; nobilitas ē accētia igit̄ rē. Minor nota ē d̄ se. & s̄r maior. Ad hoc dubiū r̄r q̄ m̄fimonio s̄ duo s. cēntialia & accētia s̄ mat̄ia & forma. mat̄ia ē p̄sona. forma p̄o ē v̄nto alaz idētibit̄. & t̄ia ipeditat m̄fimoniu. S; accētia s̄ nobilitas & diuitie. & t̄ia nō ipeditat m̄fimoniu. S; tūc ad rōez possit dici q̄ d̄ nobilitate dupl̄r loq̄mur. v̄nomō capim̄ nobilitatē p̄ subiecto nobilitatē. hoc ip̄e d̄t m̄fimoniu. p̄bi ḡra. si credere me p̄rahe cū p̄sona nobili tūc ēē t̄ibit̄ hoc ipeditat m̄fimoniu. & hoc p̄bat rō prima. Si autē loq̄mur de nobilitate accētia subiecti: hoc nō ipeditat m̄fimoniu. & hoc probat r̄atto tertia.

.i. deputata t̄pa. .i. d̄anf. .i. l̄q̄b̄ .i. m̄fimonium

T̄pa certa patēt q̄b̄ hoc liceat celebrari

.i. nēcariū .i. p̄ aliquos p̄sus

Et tibi nō op̄ est aliquo scripto reserari

.i. regles .i. casus

.i. nō debito p̄cessu

Iuuenies plures q̄uis nō ordine recto

.i. m̄fimonij

subdiuidimus s. casus

Las̄ cōiugii: nūc nos distiguim̄ hos sic

.i. vir .i. mortue mulieris .i. parentela

Tu de defūcte mulierē sanguine nullam

.i. mulierē. .i. accipias. .i. virū de p̄gente viri sui mortui

Prox̄ ducas: ecōuerso nec et illa

b̄ p̄hibēt. p̄mū t̄ps. p̄hibitiū ē ab aduētū d̄nt vsq; ad oct. ep̄bie. p̄m ē a q̄ dragelima vsq; ad oct. t̄nit. In oib̄ alijs t̄pib̄ p̄nt fieri solēnitates nuptiar. imo p̄sone q̄ s̄ n̄rimoialr p̄iuncte his t̄pib̄ d̄nt eē caste. Et d̄t v̄ltē. (Et tibi nō op̄ ē) volēs tātū q̄ ista t̄pa i nullo s̄cripto rep̄tari d̄nt. Rō est q̄ ista t̄pa s̄frīgūt q̄ i. lxx. & i aduētū d̄nt m̄ltoties s̄ūt solēnitates m̄fimonij qd̄ tū d̄ ture nō d̄z fieri. & q̄ ista t̄pa s̄frīgunt. igit̄ autor h̄ noiarim explicat ista festa. Et subdit altū casū dicēs. si vxor alicui mort̄: r̄al aliā nō d̄z ducē d̄ stirpe p̄mē vxorē. s; altēaz. si ecōuerso si vir mort̄: mulier si d̄z aliquot mōtū: s; si dimittit̄ p̄tractū. & s; h̄is t̄pib̄ solēnitates fieri nō d̄z. tū si sit m̄fimonij eā b̄n d̄z fuat̄z nō rūpi siue d̄ntm̄. Sc̄do notād̄: q̄ ist̄ t̄pib̄ nō possit m̄fimonij attēptari itelligit̄ dupl̄r. v̄no q̄ntū ad m̄fimoniale p̄tractū. alio mō q̄ntū ad solēnitates nuptiar. p̄mo mō possit fieri singlis t̄pib̄. s; sc̄do mō nō. Rō ē ista q̄ solēnitates nuptiar ipeditat hoies i duotioe. s; q̄ ist̄ t̄pib̄ hoies maḡ d̄nt eē vuoti & ad fuitiū dei p̄pati q̄ alijs t̄pib̄. s; h̄mōi solēnitates iphibēt. & nō solū solēnitates nuptiar. s; et m̄fimoniales. T̄rtio notād̄. q̄cūq; t̄pe sit p̄tract̄ m̄fimonij sp̄ stabit̄. siue sit t̄pib̄ iherd̄ etis & sacro siue nō. nisi aliq̄cā legitima p̄cesserit p̄pter quā stare nō p̄r. Et si sequit̄ q̄ t̄pe nēcariis sp̄ iugū p̄ celebrari: siue t̄pib̄ iherd̄: siue non.

Nā ponat q̄ iter a' ique masculū: & puellā facta eēnt spōsallā: & ipe n̄ possz
se abstinē i p̄tib' illis nisi cū dñgē sua p̄cūbēt. tales p̄nt celebrare m̄rimo
niū cū p̄sensu sup̄ior p̄p̄ scādālū & opprobriū euitādū. Quarto notādū
sup̄ dictū ē q̄ cōditio ē scōs casus ipeditēs m̄rimoniū cōtrahēdū & dirī
mēs cōtractū. P̄io q̄ scēd q̄ cōditio ē duplex. qdā licita & possibilis. alia ē
illicita & impossibilis. P̄ia cōditio ipedit m̄rimoniū. Vbi ḡra. si aliq̄s vult
p̄trahē cū aliq̄ & dē. ego accipiā te i vxoī si dederz mihi cētū marcas. vel
sic. ego ducā te i vxoī si placeat meis parētib' mō si talis pecuniā p̄mit
faz si dat. vel si recedit a p̄missio illd ipedit m̄rimoniū cōtrahēdū. s̄ si cō
secuta ē copula carnalis: tūc talis cōditio n̄ ipedit m̄rimoniū cōtrahēdū
S̄ c̄ similit̄ i illo casu q̄n dico: si parētib' meis placeat: tūc ibi n̄ ē m̄rimo
niū. s̄ spōsallā rūp̄t p̄ cōditionē licitā & possibilē. Alia ē cōditio illicita
& impossibilis. & ē duplex. vel em̄ ē iter vxoī m̄rimoniū vel si. si nō: tūc talis
cōditio nō ipedit m̄rimoniū. Verbi ḡra. q̄n ego accipiā te i vxoī si dederz
mihi aureū mōrē. ista p̄ditio ē illicita & impossibilis: & si dirimit m̄rimoniū tā
p̄tractū nec ipedit p̄trahēdū. Alia ē p̄ditio illicita p̄tra vxoī m̄rimoniū
Vbi ḡra. q̄n dico. ego accipiā te i vxoī si admittē vel multos amatores
p̄p̄ pecuniā. & illud ipedit m̄rimoniū p̄trahēdū si subsequuta copula car
nali. s̄ si subsequuta ē copula carnal. tūc si ipedit m̄rimoniū p̄trahēdū nec
dirimit p̄tractū. Ultio notād. q̄ circa m̄rimoniū si d̄z aliqd fieri siue exerce
ri nūl qd licitū ē: & qd n̄ ē p̄tra statuta romane ecclie. sic q̄ anic' nō sumat
ei' amicā. q̄ si hoc fieret tūc iter virū & mulierē d̄bēt celebrari diuor̄tuz:
qd nō dōm ē. & h̄c inq̄ntū se legitime ducit in thoro legitimo. Et h̄ ma
gister manifeste inuit in textu vbi vult q̄ null' vxoī d̄z ducē aliquā mu
lierē & stirpe siue p̄sanguitate siue mulier' mortue. s̄ d̄z ducē mulierē alie
nā. i. mulierē d̄ aliena p̄gente. & sic eod̄ mō mulier facit. si vir ei' transi
t in viā carnis vniuerse. & hoc rāgit autor ibi (nec illa virum)

.f. aliq̄s i loco seciero .f. i matrimoniu

Si vir occulto solus ducat mulierem

.f. p̄ vba .f. votū d̄spōsatiōis cōmittat

Et de presenti sponsalis pactio fiat

.f. cōfunctio .f. amboz .f. scq̄

Copula carnalis si consensus comitetur

.f. mulier oipotentī .f. vxoī

Hec coram domino sua diuix esse probatur

.f. mulierē .f. testificatio. .f. tal' vir .f. decipe

Hanc quia teste caret: si defraudare laborat

.f. caplēdo .f. aliā mulierē. i. i facie ecclie .f. corā p̄p̄o

Ducendo reliquam solēnter et manifeste

.f. admittit .f. xp̄ianitas .f. vir .f. muliere

Sustinet ecclesia: q̄ et ille recedit ab illa

*Plum & p̄lo
Londia
mum & d̄m p̄ lo*

Summula Raymundi

.i. trāsbīt .i. suis .i. redēptōis .i. illūzōi .i. ad etnas dānātōes
Ibit pro meritis sine spe deceptor ad oculos

Nota

¶ Postq̃ autor dēfīauit de mīfōnio manifestō. h̄ cōsequē dēfīat
de mīfōnio clādestīno et occulto. Et dīuīdīr in duas ptes s̄m q̃ ponit du
os casus. ptes patebūt ī pcessu. Dīc̄ q̃ pmo sic. si aliq̃s masculus dūcit ali
quā femellā ī occulto. s̄. nec corāz eccīa nec corāz p̄plo: s̄z absētib⁹ testib⁹
et pactio spōsalis. i. votū dīspōsitiōis fiat p̄ h̄ba p̄ntis t̄p̄lo: siue copla car
nalis sc̄q̃t siue n̄. talis ē vroz sua corā deo. S̄z si forte eaz dīraudare velit
et dīmītrē ex q̃ carz testīōio: et ducat aliāz ī facie eccīe et manifeste corāz
p̄plo p̄ma dīmīssa. h̄ eccīa mīlitrans hoc admittit. t̄n̄ ob hoc tal̄ illuzōi et so
phīsta q̃ p̄maz dīmīssit pennit ī inferno hīrabit. Notand⁹ p̄ maiorē itelle
ctu s̄c̄e s̄c̄dū. q̃ qdā iurisp̄ti ponūt talē casū circa dēclaratiōē s̄c̄e q̃ sit
aliq̃s vir q̃ p̄traxit mīfōniū secreta cū aliq̃ puella p̄ h̄ba de p̄nti subsecu
ta copla carnali. et postea vult eā dēfraudare p̄trahēdo cū alia muliē vīr
gīne ī facie eccīe corā viri idoneis testib⁹ p̄ntib⁹: tūc p̄ma ē vroz sua corā
deo. sc̄dā p̄o corā p̄plo. Tūc postea s̄c̄e cogitās se male fecisset p̄siderās
pct̄m suū eē magnū vadat et p̄stet. Et ponat vlti⁹ q̃ p̄stet officiali. et ta
lis det ei p̄siliū dīcēdo. si vis saluare aliam tuā debes redire ad p̄mā dī
mītrēdo sc̄dāz. Et tūc vlti⁹ ponat q̃ mulier sc̄dā citet eū ad iudiciū. q̃ s̄z
mīfōniū ē solēnt et manifeste celebratū ī facie eccīe corā testib⁹ idoneis
et p̄mā n̄. igit tūc a tali iudice p̄pellat ad sc̄dāz dīmītrēdo p̄mā. et hoc p̄p̄
solēntare celebratā. nō idē iudex dīc̄ q̃ d̄z manē circa p̄mā. s̄z hoc ī p̄fess
siōne. et t̄n̄ iudicat eū manē circa sc̄dāz ī iudicio p̄p̄ p̄ntiā testīū. Tūc du
bitat qd̄ illoz ille facē d̄z q̃ tūc vīdīr eē p̄radictio ī s̄p̄o officiali. q̃ ī p̄fessi
ōne dīxit q̃ deberz redire ad p̄mā. s̄z ī iudicio dīc̄ oppositiū. s̄. q̃ transfe
rāt se ad sc̄dāz. q̃ p̄traxit cū ea mīfōniū manifeste. Et vīdīr eē p̄radic
ctio. Ad hoc dubiū iurisp̄ti sic r̄ndēt. q̃ ibi n̄ ē p̄radictio: cap̄ctos funda
mētū ex logica. q̃ dīcūt logici q̃ n̄a p̄radictio d̄z fieri ad r̄s: s̄z sic n̄ ē h̄c
R̄s ē q̃ idē īq̄ntrū idē n̄ ē illa ābō. nā ī p̄fessīōe officialis seder loco dei
et dat p̄siliū ī foro p̄scīe. Sed officialis ī iudicio seder sicut mīnister ec
clesīe et iudicat s̄m forū manifestatiōis et p̄scīe. Et sic manifeste videtur
q̃ ibi nō ē p̄radictio. S̄z dī. qd̄ t̄n̄ ille d̄z facere si officialis p̄pter excessū
exēdicaret eū. R̄s q̃ turtus est q̃ aliq̃s excedat mādātū eccīe seu iudic
is q̃ p̄ trāsgrediat̄ dei p̄ceptū. q̃ cū p̄ma ē factū verū mīfōniū. s̄z se
cretum fuitz non ī facie eccīe celebratū. Sc̄dō ē notādū. q̃ mīfōniū
est duplex. Nam aliquod ē clādestīnū siue secretū. et aliq̃d est mīfōniū
manifestum siue publicum. Clādestīnū ē qd̄ sit secreta solū inter p̄trahē
tes. S̄z manifestū est qd̄ manifeste dīc̄ ī facie eccīe plurib⁹ viris idoneis
et mulierib⁹ p̄ntibus. Et differē illa duo mīfōnia sic. 2. mīfōniū ma
nifestū habet tale p̄uilegiū. q̃ si postea p̄bare alq̃d īpedimentū: vt affi
nitas vel aliq̃d s̄c̄e sic q̃ ibi celebrat̄ dīuorziū: tūc n̄ h̄ilominus omēs
pueri legitimi existūt. et hoc p̄pter honore mīfōniū manifesti. s̄z mīfō
niū clādestīnū tale p̄uilegiū non habet. q̃ si postea p̄baretur aliquod

¶ Nota s̄c̄e p̄ma
mīfōniū
manifestū
est duplex
1. clādestīnū
2. manifestū

Impedimentū ppter q̄ separarent: tūc oēs pueri nati essent illegitimi.

su. de prelatiōe p̄tractus

(sint)

Vxor nihil vna valz: duo testes ad min⁹ al

.i. caste viuat .i. valeat honesta h̄ p̄ba

Feia p̄tineat q̄ possit salua manere

.i. viri

.i. cupit

.i. virum ducē

Alius si vult post mortē nubere nubat

.i. exis

.i. vir mulierē

decepisse cupiēs mlierē

Si p̄trit⁹ hic: hanc dolet illusi fte: petēs quā

reliq̄ p̄mo

.i. in facie eccie

.i. peractum

Deserunt: scio quod solēnter ē celebratum

su. idonets

Nō reuocare pōt: nisi testibus hoc peragat

.i. pena tue deceptiōis

mulierl

Vnde ruina tue fraudis tibi sit erit: et cui

.i. p̄missiōez

q̄ ad cognitiōez carnalē

.i. vxor

Ante fidē deder⁹: tua nō erit: vsq; secunda

.i. scda muliere

su. mulier

Mortua sit: nec ab hac contū q̄ras: q̄a p̄ma

sup. vxor

.i. mulierē

.i. p̄b̄ ventre

Est tua: q̄uis ad hāc neq̄as ihibēte venire

.i. scdā

.i. quia eccia vult q̄ scda sit vxor

Eccia: q̄ stat hic pro muliere secunda

.i. suadeo

securius recedat remote

Lōsulo q̄ potius cedat cū cōiuge prima

.i. i exiliū

.i. i patriā

.i. cū scda vxore

Exul: q̄q; domi maneat cum postertore

.i. exis

.i. vir

.i. delicti ad saluādū aīam suā

Lōcius ip̄e sui facti sibi subueniat sic

.i. defraudationez

.i. deceptiōez

.i. cū aliq̄ puella

Fraudē siue dolū licet intendat manifeste

.i. mulier līma

.i. i tali defraudatiōe

sup. a tali

Sponsa quā ducit: erit hec sua: nō reuocat

.i. p̄nā

relinquat .i. mulierē

Pena sue fraudis sit: q̄ non deserat ip̄am

hic autor po
nit aliū casū
cū hoc ondes
modū p̄stā
di m̄monū
clādestinū. z
cū hoc mag
declarās cas
sum p̄tractū.
Et vult p̄mo
q̄ mlier n̄ p̄
p̄stari p̄tra
ctū cū vno te
ste sz oz q̄ ad
minus sint
duo testes
idonet. Tūc
subdit doct
nā q̄ ad mult
erē deceptaz
q̄ est. rāf dece
proz pennit i
inferno hira
bit. z ista p̄t
ma vxor cas
sta p̄maneat.
z ipo decept
toze viuentē
aliū nō ducat
q̄ ip̄e est ma
ritus et corā
deo: sed post
mortē ei pōt
ducere aliū.
si vult. sz tam
ille illuso q̄
prima dimis
it z defrau
data duxit a
liam.

Summula Kaymundi

Alitro p[er] peccati sui veniens ad primā doct[ri]nā ip[s]am illu[s]iffe petēs / I[n]st[itu]t[us] ut ip[s]i i[n]sciat excessus suos. nā tūc ecclesia non p[er]mittit ut dimittat scd[un]d[um] vxorē quā i[n] facie ecc[lesi]e duxit solēnt / Et ideo ip[s]az nō p[er]t dimitte. s[ed] adducit testimonio q[uo]d p[ri]ma fuit vxor sua secreta. tūc tal[is] erit p[er]a ei[us] : q[uo]d illa p[ri]ma quā d[ef]raudauit nō erit vxor sua q[uo]d ad corrū. l[icet] sit vxor sua corā d[eo]. z tñ nō i[n] facie ecc[lesi]e duxit eā. igit nec p[ot]t ip[s]az itaro ducē donec sc[ilicet] (quā i[n] facie ecc[lesi]e duxit) mortua sit. Sic et nec q[ui]rat corrū a scd[un]d[um]. q[uo]d ip[s]a non est vxor sua scd[un]d[um] p[ri]ma. q[ui]bus tñ nō p[er]t ipe m[is]mōmōtū d[ef]dre d[ef] scd[un]d[um] ad p[ri]mā. q[uo]d ecc[lesi]a hoc non p[er]mittit. z sic ipe manēdo cū scd[un]d[um] aiām suā etnāl[iter] dānat. Ergo d[icitur] autor cō sultitue[re] dar t[em]p[or]e cōsiliū. q[uo]d p[er]t d[imittere] d[ef] scd[un]d[um] exeat tra[ns] cū p[ri]ma ad i[n] giquā distātiā z se iulcē nurrat: q[uo]d q[uo]d maneat domi cū posteriori. z sic p[er] saluare aliaz suaz z als n[on]. Subdit ponēdo altū casū z vult tārū. si q[ui]s iten[er] dat d[ef]raudat aliquā puellā siue itēdar fraude v[el] doli cū aliq[uo] puella legit[im]o mādō. z q[ui]bus spōsaz postea ducat mai[est]ate. tūc hec. i. p[ri]ma erit vxor sua: z nō fuocat a p[ri]ma. Et pena sue fraudis sit ista. q[uo]d nō d[ef]re[re]t p[ri]mā. Al[ia] p[ri]mā aliq[ui]s i[n] facie legi. si aliq[ui]s eēt q[uo]d libet p[er]trahet cū aliq[uo] libeā: z forte ip[s]az alio[rum] cogit scē nō p[er]t n[on] p[er]mittere corā aliq[uo] testib[us] q[uo]d velit eā ducē. z illa p[er]s[on]a t[em]p[or]is ita q[uo]d copula carnal[is] scd[un]d[um] post q[uo]d i[n]st[itu]tū cogit q[uo]d de itēdō siue nō fu it q[uo]d ip[s]az ducē velle[re]t z forte velle[re]t se saluare p[er] hoc q[uo]d ad m[is]mōmōtū redit p[er]s[on]as vtriusq[ue] s[ed] volūtas ei[us] nō fuit eā velle ducē. iō rōe ist[us] vult eā repu[di]are. Tūc illa vult q[uo]d ipe nō p[er]t se p[er] hoc saluare. Imo ecc[lesi]a militans cogit ip[s]m q[uo]d ip[s]az p[er]uat p[er] vxore sua. q[uo]d p[er]ducit testimonio p[er]t. Et pena sue fraudis erit q[uo]d nullo mōdō ip[s]az d[ef]erat seu d[on]at. q[uo]d vxor sua ē. z l[icet] de itēdō sua nō fuit ip[s]az velle ducē. q[uo]d testes z ecc[lesi]a militās ad talē v[er]itētem ip[s]m p[er]pellunt Billa ē lectura scd[un]d[um]. s[ed] tñ p[ri]ma magis vult eē de itēdō p[er]s[on]is iure. Circa istā ē notā. q[uo]d si aliq[ui]s p[er]trahet puellā cū fraude siue cū dolo. sc[ilicet] q[uo]d dicit. ego sumā te i[n] vxorē meā: p[er]be mihi copulā carnalē. ip[s]a autē credēs v[er]bis suis. z sup[er] hoc dat ei copulā carnalē. ipe autē nō i[n]tēdēs eaz obfuarē: postmōdū i[n] facie ecc[lesi]e: coraz v[er]it[as] idoneis mittit lib[er] alteraz obfuarē. Tūc illa p[er]t maquā ita p[ri]mo d[ef]raudauit sua vxorē ē coraz d[eo] z coraz ecc[lesi]a. cū illa de fraudario fit testib[us] p[er]s[on]is. Scd[un]d[um] ē notā. si q[ui]s dicit i[n] illo casu. tñ i[n] m[is]mōmōtū d[ef] p[er]currē volūtas vtriusq[ue]. s[ed] ego nūq[uam] habui volūtātē q[uo]d eam sc[ilicet] p[ri]maz volui sumē i[n] m[is]mōmōtū. s[ed] v[er]it[as] q[uo]d p[er]t cū p[er]ducit. Ad hoc n[on] p[er]t ecc[lesi]a militans cū cogit q[uo]d eam sumat p[er] vxore. q[uo]d ficta fraus nō p[er]mittit ad m[is]mōmōtū nec i[n]fragit illa. q[uo]d ecc[lesi]a iudicat de manifestis. z sol[us] d[eo] de occultis. Et iō q[ui] i[n] facie ecc[lesi]e d[ef]r. ego sumā te i[n] vxorē. Tūc ex istis v[er]bis elucet q[uo]d ecc[lesi]a iudicat v[er]it[as] q[uo]d illa sit vxor ei[us]: dūmō p[er]s[on]is z volūtas de ore v[er]o r[ati]o p[er]sequit[ur]. Hā z ecc[lesi]a militās nō iudicat de istis q[uo]d itus i[n] m[is]mōmōtū. s[ed] sol[us] d[eo] illa h[ab]et iudicare. Tertio notā. sic sup[er] d[icitur] i[n] v[er]bis t[em]p[or]is et v[er]it[as] casus q[uo]d ipe d[icit] m[is]mōmōtū cōrrahēdi: z d[icitur] cōrractū. p[ri]mo q[uo]d sc[ilicet] dū q[uo]d v[er]it[as] ē duplex. simplex. v[er]it[as] z solēne. Morū solēne ē q[uo]d fit cū aliq[uo] solē nitate. v[er]it[as] d[icitur] v[er]it[as]. q[uo]d v[er]it[as] solēne fit p[er] s[uff]icte p[er]s[on]e ordi[n]i sacro. v[er]it[as] g[ra]tia. si q[ui]s p[er]trahet r[ati]o p[er]t alia cū aliq[uo] z si nō n[on] i[n] facie carnal[is]. z si v[er]it[as] i[n] facie factū p[er] eo q[uo]d deberet fieri claustralis. z sic de illo p[er]t i[n]formaretur: tūc

Notes

Vota
Simplex
Solenne

tibi fit fieri duorum qd iteret claustru. Sz votu simplex e qd fit sine solentia
re. vt si sit aliqd i corde suo voues obfuar castitate: tale votu no ipedit
mimoiu ptractu sz tñ votu solene ipedit mimoiu ptractu dñm
ptractu hñc dñm e qd votu simplr castitat: n dirimit mimoiu ptractu
Lōra hñ instat sic. hñ pl⁹ ligat ad viculu mai⁹ qd ad viculu min⁹. sz vñl⁹
pñctie e mai⁹ viclo mimoiu: igit mag⁹ ligat ad castitate qd ad mimoiu
mñ. Maior e nota. sz minor pbat. qz pñctia z castitas pñtut dñ glo
fo. sz mimoiu pñtut hñ. z e. Scdo af sic pñctia id. iste ptract⁹. n valz ut
q iplicat pñm mortale. sz i mimoiu iplicat pñm mortale. igit no valz
Maior e nota. qz sacra excludit oia pñctia mortalia Sz minor pbat. qz qñ
cuqz iste pe. it thoz tñc peccat mortl. Tertio sic af. pl⁹ e tñc dñ pceptu
dei qd pceptu ecclie. sz pceptu ecclie dirimit mimoiu. id pceptu dei qd e
votu simplex pñssu. Maior e nota dñ se. sz minor pbat. qz affinitas e pñ
ceptu ecclie. z hñc dirimit mimoiu. qd pceptu dei qd e votu simplex.
Hñc circa istu casu e notad sic dñm e lupi. tñc votu i plex ipedit mimoiu
mñ ptractu de futuro. sz no dirimit ptractu id dñ pñt subsecura copula
carnali. Ad e sic dñc docet. qz i voto simplici solu vñl⁹ pcurrit. f. pñssio
z pñ illa pñssioz adhuc pñt eē dñs illi rei pñssio. qz simplex pñssio no
trāsire dñm rei pñssio. qd votu simplex solu ipedit mimoiu ptractu.
sz n dirimit ptractu Sz i voto solent sūt duo. f. pñssio z donatio pñssio
qz pñtut. donatio qz donat z trāsire volūtate i manu alii⁹ z i alii⁹ pñā
te. Sic eo dñm i mimoiu sūt duo. f. donatio. qz donat se vxori. z rei pñssio
et e ibi. qz pñtut eā dñc. Et qd votu solene ipedit mimoiu ptractu
eū z dirimit ptractu. qz hñ i se duo. f. pñssioz z donatioz Sz votu sim
plex solu vñl⁹ illoz fac: qd n dirimit ptractu mimoiu sz ipedit solu pñā
pñā. qz hñ i se solu vñl⁹. f. pñssione Ad tñc sic dñs istu dñ qd pñtut mimoiu
mñ istu mō tal n petat thoz qz qñtēscūqz petierit n oz alr peccat. sz si pe
nit mulier tñc reddē dñtū cū cordis amaritudine. Tñc ad rēnes i oppo
sitū iñr. pñm ad pñā qñ af. hñ pl⁹ ligat ad viculu mai⁹ z c. pñctit mai⁹
ad bonu itellectu. Sz cū dñ i minor. qd viculu pñctie sit mai⁹ vñl⁹ mñ
monis. Hñr qd illd e vñl⁹ qd ad illu cui pñtut. qz pñctia z castitas deo
pñtut. mimoiu alr hñ sz qd ad mimoiu tñc mai⁹ e viculu mñ. monis
qz i mimoiu sūt duo. f. donatio: qz vñr dat fidē mulieri. Et ibi e pñssio. qz
pñtut eā dñc. sz i simplici voto e vñl⁹ solu. f. pñssio. igit. z c. Ad rē z
scdaz. qñ af. iste ptract⁹ n valz i qd pñctat pñm mortale. Hñr qd hoc e vñl⁹
put petat dñtū. qz tñc peccat mortl. Et alr si petat. sz e vñl⁹ i dñat ad
pñctione mulieris: tñc n peccat mortl. sz reddat cū cordis amaritudine.
Ad f. dñz rēz qñ af. plus e imēdū pceptu dei qd ecclie Lōcedat maior z
ad pñctione finalr dicat qd votu simplex no est pceptu. sic qd dirimat ma
trimoniu ptractu sed votum solenne bene.

i. m. herē sup. pñanguinitatis
Sponsam ducendi tibi linea quinta dat ausum

i. de pñpā pñctie .f. dñctū sup. qñtā lineā i scdo tertio qñto qñdib⁹

Sanguine de proprio: quod non concedimus infra

*Vir Equit⁹
quis hñssā pñ
qñtā qñtā mñ
monis*

Non aliquo casu mulieri iunguntur vni

Supius mgi desinunt d multis casibz mfirmomiu. h pñr pfecte de linea
confanguitatz. s. i. q̄ gdu siue i q̄ linea pñr contrahz mfirmomiu. Et dicitur il
la pñr duas ptes. nā i pma autor facit hoc q̄ dicitur i In scda pte autor po
nit q̄das casus. S. d. pñr tibi (Mortua si tua sit) Quāto ad pñm pñr ma
gister vult tm. q̄ iñstitutū ē i iure q̄ null? i mfirmomiu ducat alicuaz ḡginē
vel mulierē q̄ ē i scdo vel tertio vel q̄to gdu confanguitatz. i3 bñ q̄nta li
nea dat tibi ausū. i. licetiam desponsandi siue ducēti vxorē aliquaz dē san
guis propius vel de progene propia. z si aliq̄ modo eñt aliq̄ iñfra iñstaz li
neaz illi nō dñt desponsare mfirmomiu. q̄ ego vir z tu vir exites in q̄to gdu cō
fanguitatz nullo modo possum? enam vxorē ducē m successiōē tpiis in
pima scda tertia vel q̄tra linea. Et ita si euenerit q̄ ego z tu eēm? i tertio
vel q̄to gdu cōfanguitatz z tu moreretur? tūc ego vxorē tuaz relictam non
possum sumē. i3 si ego eēm i q̄to gdu z tu i q̄to iñ hoc possz fieri. ¶ Circa
lram notand? ex ira autor? colligit q̄ aliqz vir in pñlo scdo tertio vel q̄to
gdu exñs pñr ducē aliquam mulierē vel ḡginē q̄ ē i q̄to gdu. Et rō ē ista.
q̄ iter ipos nō ē aliq̄ cognatio. Scdo notand? q̄ b̄ circa iñstaz iñstaz. i. q̄ dñt
confanguitatz z q̄ dñt linea confanguitatz. z q̄ dñt ḡdus. Quāto ad pñm
rñr q̄ cognatio lre cōfanguinitatz sic describit. Confanguinitas ē cogna
tio psonaz ab vna stirpe descēdentū spūali. p pagine ptractū. Vel sic fm
aliq̄ z Confanguinitas ē uiculi psonaz ab vna stirpe descēdentū carnali. p pa
gine ptractū. Et dñt confanguinitas a con. q̄dñt sñt. z sanguis q̄ sñt de vno si
guis descēdēs. Pro q̄ ē sciend? q̄ pfanguinitas ē duplex. Nā q̄dā ē pfangui
tas fōmca. oua z q̄dā legitima. Nā illa dñt pfanguinitas legitima q̄ sñt i co
pula carnali vxorū. siue q̄ ptractū. copula carnalē vxorū z sic due sōro
res ltime sunt pfanguine p copula carnalē vxorū mō pñr. i3a maritus
telligit de pfanguinate ltime S. d. fornicatoria pfanguinitate lra nūquā
dñt glosari. q̄ possz dari cert? casus in q̄ se i mfirmomiu fumerent z certus
casus in q̄ nō fumerēt. S. q̄ ad scdm ē sciendū. q̄ linea pfanguinitatis sic dñt
scribit. Est multiplicatio psonaz ab eadē stirpe descēdentū fm aliq̄ certū
tū gdu. S. q̄ ad tñm ē sciendū. q̄ ḡdus sic describit. Est multitudo pñ
nā i q̄ cognoscit q̄ distantia cognatiōis aliq̄ pñone dñt siue ab iñce b̄
stir. q̄ aliq̄ sunt in pmo gdu pfanguitatz. aliq̄ i scdo. aliq̄ i tertio. z sic dñt
aliqz. ¶ Tertio notand? q̄ linea pfanguitatz ē triplex. nā q̄dā fit p pñm
suz. q̄dā p descēsus. z q̄dā. a collateralibz? Nā linea p a cēsus b̄z q̄ntu
ḡdus. i pmo ḡdu sunt pñr z mñ. iñ scdo sūt aus z aua. iñ tertio sunt pro
aus z proaia. iñ q̄to abau? z abaua. S. linea p descēsum erit habz
q̄ tuor ḡdus. ita q̄ in pmo ḡdu sunt filij z filie. iñ scdo ḡdu nepotes z ne
ptes. iñ tertio ḡdu sunt pñepotes z pñepres. iñ q̄to sūt ab nepotes z ab
nepres. Sic erit iñ linea collateralī sunt q̄ntu ḡdus. iñ pmo sūt fr̄es

Quid sit gong
unitas / linea
et qd ad gong
unitas

forores. in secdo sunt sobolus et filij duoz fratru. in tertio sunt filij sobolis
nozz. in quarto sunt filij illoz. Et hoc manifeste patet quia ista intelligitur de li
nea collateralibus ita quod matrimonium non est contrahendum nisi in quinta linea vel gra
du. quia per lineam per ascensum et descensum consanguinitas multiplicatur in infinitum. et
dicunt doctores. et sic tunc in lineis ascendenti et descendenti prohibetur contractus.
quia dicunt doctores. si adhuc per divinam potentiam esset sic aliquis in mundo tunc nul
la mulier cum eo posset ducere matrimonium. **¶** Quarto notandum. ponatur cas
sus quod unus sit in tertio. vel in quarto gradu et alter in quinto gradu. tunc dubi
tatur utrum possint contrahere matrimonium. Respondeo quod non possunt contrahere. si unus est in quarto
gradu et alter in quinto gradu omnino gradus sit excessus altius gradus. etiam si
aliqui essent infideles contrahentes matrimonium in gradu prohibito. et si postea
converterantur ad fidem catholicam tunc illud matrimonium statuitur. quia baptismus videtur
satisfacere de tali peccato. **¶** Quinto est notandum. ista dicitur: si aliquis duceret uxorem il
le non ducit aliquam in quarto vel in sexto gradu. et si in secundo vel in tertio. istud dictum
solum est intelligendum de personis simplicibus et de populo vulgari quia copia est: et sunt
rustici milites cives siue clerici. Sed tamen reges et principes possunt contrahere in ter
tium vel in quarto gradu. **¶** Sexto ratio est ista. quia reges principes barones
sunt pauci vulgares vero multi. igitur reges principes et eorum filii et barones et
eorum filii possunt contrahere in tertio vel in quarto gradu. et hoc propter faciliorem
morem et securitatem. Alii quoniam reges mutuo inter se affinitatem contrahunt. sicut et prin
cipes et barones tunc omnis populus eorum erit magis securus et pacificus.
¶ Ultimo notandum. quod in veteri testamento tunc iudei contraxerunt in primo vel
in secundo vel in tertio linea. quia tempore illo et circa originem mundi medica erat qua
ritas hominum. et igitur ut augmerentur homines tunc iudei in secundo vel in tertio linea
contraxerunt matrimonium. sed modo non debet fieri. quia nunc mundus satis aug
mentatus est. et ideo iam ante quintam lineam non fit contractus.

.i. defuncta

.i. de parentela eius

¶ Mortua si tua sit mulier non sanguinis eius

.i. ducas

.i. quod continet infra quintum gradum

¶ Accipias illam quam linea quinta figurat

.i. si non cognovisti super talis mulier

.i. faciendum est

¶ Incorrupta licet moriatur: idem teneatur

¶ Hic ponit quidam casus circa in primum contrahendum. Et dividit in tres
partes secundum quod ponit hic tres casus. Secundo casus ibi. (Si cognovisti) tertio ibi.
(Si qua et c.) Quartum ad primam partem vult si uxor tua sit mortua et aliam volue
ris ducere non ducas aliquam que est de sanguine illius et quod est in quinta linea
et ultra. Et datur quod ipsa solum esset tibi promissa et nondum carnaliter cognovisti: idem
teneatur. scilicet quod non ducas aliquam de sanguine eius in quarta linea sed ultra.
Circum istam notatur quod casus littere stat in hoc. si alius habet uxorem quam
non cognovisset carnaliter propter eius abstinentiam. et si mulier tunc merere
tur incorrupta tunc ille sponsus adhuc non debet aliam ducere que est infra
quintam lineam seu quintum gradum illius linee mulieris.

Summula Raymundi.

Secūdo ē notā d nā pus dcm ē q i ol cottu ptabit affinitas. Pro q ē sciend
q affinitas ptabit tpi p qua gñat publica honestas pūo qñ qō ptab
bit cū aliq dñe vñ mulie n subsecuta copula carnal. ita q vñ illo p sup
positoꝝ mouit. s. vñ mulier an copulā adhuc ptabit affinitas i ter pā
guineos illi? mortue mulier? vel dñis. z tñ tal n d ptabit cū aliq nūl in
qñta linea. Secūdo ptabit affinitas p actū fornicatōis. qz p bñ gñat pub
ca honestas. qz oēs pāguinet i tñ affines q sic cōguit istā. z n d ptabit
mī. mōiū nūl i qñta linea. Tertio ptabit affinitas p mutuū cōseñu que se
qē copula carnal. igit et gñat publica honestas p qua ptabit affinitas i
oēs cōsanguineos viri z mulier. Tertio notā d vñ sup expōitū ē. q mīa
st mīmonū ipedit a cōtrahēdū z dirimētia cōtracū. z it hēc tūl mīes
rata cognatio. Pro q sciend q triplex ē cognatio. nā qdā ē carnal. z qdā ē
spūal z legalis. Et ista triplex cognatio hz oitū a triplici lege. s. a lege nā
li. a lege diuina. z a lege positua. Nā a lege naturali cognatio carnal ē hz
oitū. qz nāit i oēs cōsanguineos cōtrahit ieu gñat amicitia q ipedit mī
mōiū. Sza lege diuina cognatio spūalis. qz facia hñt efficacia a xpo. z
tō cognatio spūal hz efficacā a lege diuina Sza a lege positua cognatio te
gatis hz oitū. qz ista tūl a volūate hūana. Et dñs nūl ad ppositū. s. so
lū d cognatiōe carn. li. s. qz ista cause alie ipediētes mīmonū cōtrahēdū z
dirimētes cōtracū de istis sufficiēt pus dictū ē. Quarto notā d. ex q bñolū
a qz d cognatiōe carnal: tūc d. bñū ē vñ cōsanguitas ipedit mīmonū
E. vñ q nō. qz iñt adā z eua fuit maxia affinitas. qz aliep fuit de alto z
tñ poss. debāt mīmonū. qz dñs cū eis pmo mīmonū istituit. igit man
feste vidē q affinitas siue cōsanguitas n ipedit mīmonū. Itē ex alio sic.
nūl a mulier ē pl cōiūcta viro qz eua fuit cōiūcta ade alio tñ nō obstante
adā cōtrahit mīmonū cū eua. igit dñs q cōsanguitas n ipedit mīmonū
Sza q eua fuit pl cōiūcta ade d. larā sic. qz eua fuit tomata ex colla ade
igit fuit ei pl cōiūcta z maxie. Sza i oppositū ē auroz i līa q dñs q cōsangu
tas ipedit mīmonū Et bñ dñs i Leuit. vbi dñs. oīs hō n accēdat ad pro
ximā sūguis sui. Nā ē sciē dñs q mīmonū n d cōtrahit cū cōsanguineis p
triplice causā siue legē. Pro pōt d. crāmē legē nālis. qz apō omēs hoies
hec lex nālis rectip q fili n cōtrahat cū mīre ncc pī cū filia. Secūdo ppter
ibibitōē legē diuine qz vñ s patuit tē plone pōpt cōsanguinitatē pōp. dñs
a mīmonū. Tertio pōpt ibibitōē legē ecclie. qz hodierna die ecclia ad
huc ibibet cōtrahē mīmonū ista qñtū gdu cōsanguinitatē. Quz ar ecclia i
sepmo gdu pmitit solū cōtrahē mīmonū. nūc aut i qñto gdu pmitit.
Et rō pmi ē qz nūc dñs cōtrahit iter cōanguineos q olim ad rāñ n dñs
ctebat. Et rō s. dñs ē pōpt obliuionē iterueniēre ne fiat error tē iā istitū
ē ab ecclia i qñto gdu cōsanguinitatē cōtrahē mīmonū. Tūc ad rōñ rñt. qz
cōsanguitas iter adā z eua n fuit ex propagine carnal. s. ex miraculosa
formationē: illa n ipedit mīmonū. Sza ad scōam pīe rōnto qñ dñs nulla
mulier ē pl cōiūcta viro suo zc. Iti rñt qz eua maxie ē cōiūcta ade i illi
qz dupl. Alio mō sīm carnalē cōiūctionē. z sic n fuit marie cōiūcta ade
Alio modo q miraculosa formationē. z sic tūc eua fuit maxie coniuncta
ade. modo dictū ē q miraculosa formatio non impedit matrimonium.

*Summa
Cognatio spiritualis
Legalis*

Nota

sup. vir carnalr .i. ex casu

Si cognouisti casu proprie mulieris

.i. fororem

sup. hmoi. i. aliqm

Germanā: siue matrē: vlt cōsilem quā

.i. requiras multere. i. carnalit

Personā: nō ius repetas ab ea coeundi

sup. vxor .i. q. abstineas a coitu

Si tua legitima cōsentit: perpetuo tu

sup. te sup. tua vxor

.i. petent

Abstineas si nō p̄senscrit: huic repetēti

.i. actū coeundi

sup. mulier

Intra thori reddas iur? : & hec tua n̄ sit

.i. vxor sup. a te. i. ppetratū

Lōiur: et grauit cōmissus: dilue crimē

.i. aliquā .i. duceres

.i. p coitū deslorasti

Si quā p̄traheres quā tu coitu violasti

sup. mulieres sup. viro

.i. desposabatur

Illius neptis tibi nunq̄ legitimetur

.i. ignoranter p̄sanguinee

sup. viro

Inscius huic iunctus si sis: a te separet.

.i. pgnoscat sup. multans sup. tale

Noscat et ecclesia factū rōne probatus.

mulier. i. vxor. nūq̄ p̄t tecū cōtrahē m̄rimoniū. si aut̄ nesci? cū ea contra-
xisti tūc sepanda ē a te: q̄ n̄ potes l̄ime cōtrahē m̄rimoniū cū ea: q̄ ibi est
affinitas. & hoc v̄z cū p̄bata rōne fieri & cū cōsensu epi. Circa istam nota q̄
p̄ declarandō l̄re p̄d̄t tal casus: si eēnt due forores. & vn? cognoscēt vnam
carnalr: & postea sumēt aliā l̄ime: tūc dubitat an tūc cū p̄ma debēt cōtra-
here copulā carnalē vel cū scda n̄ cū p̄ma: q̄ scda ē sua l̄ima: nec cū scda:
q̄ p̄u? cōguit et? fororē carnalr q̄ ē germana ei? : & id v̄z se abstine p̄petue
vt d̄t l̄ra. R̄s̄r q̄ cū nulla illar v̄z cōplē actū carnalē: id q̄ vnā fororē p̄u?
cōguit. & si tūc scda accipet (vt d̄t scda casus) eēnt sepandi: nec v̄z cōgscē
p̄ma. q̄ nō ē et? l̄ima vxor. s̄z ambab? mortuis p̄t accipe aliā cū q̄ hoc fa-
ciat: & sic p̄z q̄ iō coitū ē affinitas: q̄ s̄z p̄mā cōguit fornicatoz: tūc illa for-
nicatoz ipedit q̄ n̄ p̄t sumē scda: q̄ ibi ē affinitas q̄ ipedit m̄rimoniū con-
trahendū. Itē nota ex l̄ra h̄i q̄ si vir cōgsceret germanā vxor̄ sue: tūc ex
hoc p̄deret ius coeundi: siue petitionē debiti carnis ab vxore p̄p̄a. Contra
hoc arguit sic illd qd nō sepat m̄rimoniū nō sepat virū a petitionē debiti
carnis: s̄z vir si cōguit cōgtrā vxor̄ sue illd n̄ sepat m̄rimoniū. ḡ r̄ f. 20a

Ubi autō p̄oib

alios casus circa

matrimoniu. Et

vult: si casualiter

eueniat q̄ cognos-

ceres fororē vlt a

mitam tue mulie-

ris. & si postea p̄ce

peris: tūc nūq̄ de

bes actum coeundi

nec cū p̄p̄a mulie

nec cū alia exerce

Sed si ip̄a p̄sente

rit abstineas p̄pe

tue a coitu. si aut̄

n̄ p̄senscrit: tūc ip̄

sa rep̄te redde et

coitū: q̄ ip̄a vxor

tua ē q̄stū ad iura

carnalia: s̄z tu non

dēs petē. Deinde

subdit ibi (si quaz

zē.) dicens: si tu vlt

olasti aliquā muli

erē p̄ coitū: et po-

stea cū ea cōtrare

ris m̄rimoniū: tūc

nept̄ vel filia ist?

Summula Raymundi

forē nota d se. qz magis ē separe mrimontū q̄ a petitiōe debiti carnis sepa-
rari. Minor p̄z d se: qz si vir cōgiscit cōsanguineaz vxorē: sue: ex hoc tūc nō
tenet celebrari diuorū: q̄ vidē qz p̄p hoc etiaz n̄ amittit ius carnis l' r̄ho
ri. Ad hoc r̄r p̄ difficiōz. qz aliquē cōgiscit cōsanguineā vxorē: sue itelligit
dupl'r. Anomō an cōtractū mrimonij: alto mō p̄ cōtractū mrimonij. Si
an cōtractū mrimonij cognouerit cōsanguineaz vxorē: sue. hoc ipedit ma-
trimoniū cōtrahēdū z dirimit cōtractū: si p̄ cōtractū mrimonij cognoue-
rit cōsanguineaz vxorē: sue. tūc solū ipedit ius petēdi debitū carnis: nāz si
h̄ separet mrimoniū: tūc q̄libz facti s̄ possz separe ab vxore sua qn accede-
ret ei' cōgiam. ergo seq̄ qz solū tal' amittit ius petēdi debitū carnis: qz q̄
triscūqz petierit peccat mortāl'r: I tē sciēdū. illa l'ra (Hoc est ab ecclesia) sū-
pta ē ex decreta. d diuor. ca. Porro vbi dī. vir nō p̄t dimittere vxorem si
ne iudicio ecclesie: nisi notorium sit impedimen tum mrimonij.

.i. furtive. f. aliq̄s

sup. aliqua

Sup̄ autor expe-

Si furtim pueros genuisti de muliere

.i. alteri' viri

.i. phibe

.i. matrimonium

i q̄ gñant pueri le-

Lōngis alterius: inhi be ne zingū q̄s

.i. cū istis puenis legitimis

.i. legitima

gñant pueri illegi-

In teos celebret: quostua pturit vxor

.i. duceret

.i. cū cōsanguinea

ris i mrimonio il-

Cōtrahē cū nepte nepos cū fr̄e sorores

legitime gñat. z vult tm̄ q̄ ad pm̄ā. si aliq̄s vir gñat pueros d aliq̄ mulie-
re illegitia siue cōcubia sua: z cū hoc gñat ali q̄s filios l'rimos cū p̄pā vxorē
sua: tē tallo vtr siue mascul' oz ihibē ne aliq̄s illoz pueroz illegitioz cō-
trahat mrimoniū cū suis pueris legitimis q̄s genuit ex sua p̄pā vxore tē. Et
rō ē: qz als fr̄es sorores: nepotes neptes iter se cōtrahēt mrimoniū q̄
p̄pā ē ihibitū: qz tm̄ i q̄nta linea d̄ fieri cōtract' mrimonij. Dubitat vtr
filij illegitimi p̄r eē hēdes p̄narū possessionū cū puens legitimis. z vidē qz
sic. qz dī p̄pā: qz filij n̄ p̄rā: ut iniquitatē p̄ris vel mulieris. i. mris: qz filij n̄
ē i culpa: s̄ p̄r v̄l m̄ q̄ adulteriū cōmiserūt: nō vidē qz filij legitimi n̄ exclu-
dūt a paternis possessionib' siue hēditatib'. s̄ i oppositū sūt cōiter cōs ier-
ste q̄ ponūt dīam iter l'rimos z illegitios: qz legitimi sumūt hēditatē. ille-
gitimi nō s̄. Ad hoc r̄r qz isti filij illegitimi n̄ sumūt p̄ nāz hēditatē. S̄
q̄n dī filij nō p̄rābit iniquitatē p̄ris tē. Ad hoc r̄r qz filij p̄rābit iniquitates
p̄ris itelligit f̄ dupl'r. Anomō q̄ ad penā etnā: z tē dī qz filij n̄ p̄rābit iniqui-
tatē p̄ris. A tomō itelligit q̄ ad penā corpale: z sic puer bñ p̄r p̄rābit iniqui-
tatē p̄ris. Alij at sic dicūt qz puer bñ p̄rābit iniquitatē p̄ris q̄ ad iniquitates
pene. n̄ at q̄ ad iniquitatē culpe. Alio dubitat: vtr p̄rābit iniquitates cōse-
rat gr̄az. z vidē qz n̄ qz illd q̄ a volūtate d̄pēdet nō p̄fert gratiā: s̄ mrimo-
niū d̄pēdet a volūtate. ḡ matrimonij n̄ p̄fert gr̄az. Maior p̄z: qz nos oēs
volūtate hēim' z sic tūc gr̄a d̄pēderet a volūtate: tūc oīs hērem' gr̄am
q̄d ē fallū. minor p̄bat: qz mrimoniū ibi fit p̄ p̄sensum vtriusqz: igit matri-

no

monitū depēdet a volūtate: s; i oppositū af sic. cō sacm noue legi pferet q̄
 etiā: s; mīmonitū ē sacm noue legi. q̄ mīmonitū pferet grām. tenet pntia
 dīe Wato: pbat: q; sacra hnt originē a passioe xpi siue efficacā a q̄ pfer
 tur nobis grā. s; mīno: p; dīe. Ad argm rnt q; sacm matrimonij cōfert
 grā: q; sacm matrimonij excusat culpā. Rō: q; si copla carnal sit debito
 mō i matrimonio tūc fit sine pctō: q̄ tñ cēt cū pctō extra matrimoniū: nam
 ois fornicatio extra matrimoniū ē pctm mortale: vt. dīe pphē Perdes cōs
 q̄ fornicant abs te. Un sciēdū q; mīmonitū pferet grām ppter triplex bonū
 qd ē i matrimonio. i. fides. ples: sacramētum. Et q; ibi ē copula triplex.
 scilicet: copula sanguinis. copula vtilis: et copula inseparabilis. et sic ex hoc
 hnt triplex bonū. Nā pmo ibi ē copula sanguis. q; ibi vir cūz sola muliere
 ptrahit matrimoniū: ex hoc tūc gñat q; matrimoniū h; bonū fidei: qā ex
 hoc generat amor. charitas. s; fides. Scdo ibi est copula vtilis. ppter qd
 sequit bonū plis ad cultū dei. Tertio ibi ē copula inseparabilis ppter sac
 mentū matrimonij: q; ē sacramētū inseparabile. Tūc ad rōnē qñ dī: illd qd
 depēdet a volūtate nō cōfert gratiam. Nā q; vey ē: illd qd pāle: et adeq;
 te depēdet a volūtate q; hoc nō cōfert gratiā: mō mīmonitū maxie depē
 det ab institutione diuina. ideo nō solū a voluntate.

sup. aliquem. i. pduxit extra thōrū legitimū sup. puerū

Si puerum genuit in adulterio mulier: quem

i. fieri i. cohereditariū sup. i. iuris mulier

esse coheredem pueris aliis velit: ista

i. incurrit piculū eterne dānatiōis remoueat illegitimā.

Mortis mit casum: nisi caute subtrahat istum

sup. ipm i. in religionē i. aliqd pñe i. depellēdo a pueris

Aut locet in claustro: vel quod faciat remonendo

sup. puerū illegitimū i. legitimū i. d. possēdōibus i. illegitimus

Hunc patris aut fratru domibus: q; spurius hic est

sup. legitimos postulando hereditates

Aut pueris puer esse patris si spurius hic vult

sup. trahēdo hanc spuriū i. picula sup. eterne

Cesset ab inceptis mater: ne scandala mortis

i. inde i. q̄ bona i. mulierē i. hēditate paterna

Hinc crescant: quod tangit eam de proprietate

i. legitimus pregat i. pctm

Det veris pueris: vt sic redimat scelus ille

Hic autor ponit aliū casum d mīmonio i q̄ gñantur pueri illegitimi Et
 vult q; si cōtingit q; aliqua mulier cōcipiat puerū in secreto cū aliquo viro
 illegitimo: et ille puer iter legitimos collocet: et nutriet. tūc dubiū est quid

Summula Raymundi.

factura sit circa tale puer. ibi mgi vult illā doctrinā: q si tal' mlier vult
eundē ppetuā dānariōrūcū faciat istū spurū pncipē in hēditatib' p'nis
cū alijs puer' suis l'imis: q' spuri' ē z facit rapinā puer' l'imis. Sz qd
sit faciendū cū illo r'ndz l'ia: q' m' d'z cū i'formare q' h'at claustrā: et mulier
secrete hoc d'z tenē: q' si sciet hoc filij l'imi vel p' tūc possēt m'ez offēdē.
vel puer' illegitimū iterficē. Circa istaz ē notādū: vt etiā ex l'ia p' q' m'
et credat q' pueri eoz sint l'imi s' tū q' h'at sint illegitimi z spuri: hoc mu
lieres secrete tenēt ne scādalizēt. vñ oēs tales pueri illegitimi h'at i se tres
p'itōdes: vel em sūt supbi z pōposi l' luxuriosi: z h'at etiā p'monē bl'sū vt
p'z i illis metr'. Sz sua nā tra fuit spuri' ista. Qd sūt pōposi. mēdaces lu
xuriosi. Sermone blādū bl'sū h'at addū' istis. Scdo notādū: q' tales pu
eri religiōi d'nt tradi vt vult l'ia. Sz tūc dubitat: vñ tal' spuri' d'eat tra
di religiōi: z vñ: q' n. q' n'ls ihabil' d'z tradi religiōi: s' tal' spuri' ē ihabil'
g' t'. Vñ: q' nota q' solū habiles d'nt tradi religiōi. Minor p'bat: q' oēs
spuri' sūt ihabiles ad suscipiendū sacros ordies sū dispēsiōne: z p' p'no nō
d'z tradi religiōi. Ad hoc r'at. q' ibi p'cedit maior: s' q' d'z i minor q' tales
sūt ihabiles ad suscipiendū sacros ordies. Ibi d'z: q' hoc ē vñ si veller mar
nere i seculo q' tūc s' ihabiles: si āt irrāt religiōne vel aliq' claustrū. tunc
dispēsiō cū eis p'p' fauorē ordis: sic tūc tales erūt habiles ad suscipiendū
sacros ordies. g' tal' spuri' d'z irrare religiōne vt vult l'ia. Vñ nota: sic
dictū ē i l'ia p'cedēti q' talis p' v' m' d'z reuelare puer' illegitimos ne p'ra
hant m'imonū cū puer' legitimis: z hoc iō ne sic frat' p'rabat m'imonū cū
sorore. Sz hoc tūc dubitat: vñ p' vel m' d'eat hoc reuelare. z vñ: q' non
q' p' ē p'ceptū dei q' p'ceptū eccie: g' n' d'z ei reuelare. Vñ notū ē d' se: q'
p'ceptū d' ē mai' q' p'ceptū eccie. s' p'ntia p'bat: q' ex reuelatiōe g'nat p'nt
m' i irreuerētia a filijs illis legitimis. qd ē p'ra p'ceptū d'z: q' d' i enā. Vñ
nota p' cū z ma. s' si p'rabat m'imonū cū alijs legitimis: hoc ē solū p'ra p'
ceptū eccie: g' vñ: q' nō d'eat eis reuelari. Ibi r'at q' vñ q' d'z illoz ē p'cep
tū dei. nam d' p'mo h' i decē p'ceptis z in euang'. vñ d'z: Vñ nota patrem z
matrē De scdo h' i l'ia. vñ enumerant duodeci p'sone inter q's non d'z
p'rahi matrimonij p'pter affinitatē. g' talis d'z esse cautus vt p'caueat hoc
ne frater sic cōtr. h'at cum sorore. neq' nepos cum nepre.

.i. subtrahit .i. ego raymundus

Sic de subtrato puero iubeo faciendum

.i. suffocatus puerū sup. mater

Vt si puer hic oppressus quem genuit

.i. occultando .i. suā negligētiā sup. puerū loco sui pueri

Sic abscondendo sua probra: locans alienum

.i. claudēdo sup. tam dictum

Hoc de secreto dicto tibi consilium do

sup. factū .i. notum

Est via plana tibi vicium si sit manifestum

¶ Hic autem ponit tertium casum circa infamiam in q̄ gñant pueri illegi-
timi. et vult q̄ si p̄git aliquis talis casus q̄ aliquis mulier ē h̄us pueri v̄m̄ ant
vel dimidiū siue infantē ap̄ se interfectū vel opp̄ssū. vel etiam q̄ puer nāl
morte mortuū. tūc mulier timēs se p̄uari hereditate cā pueri. vel timēs
se aliq̄ p̄icm mortis ītrare siue a viro īfici. p̄t opp̄ssionē pueri. tūc mu-
lieryolēs hoc p̄icū euadē abscondat illū pueri opp̄ssū. et accipiat alibi aliū
puerū alicui⁹ paup̄cule. et p̄cedat cū illo puero alieno: ac si eēt puer suus
p̄p̄us v̄l q̄ ad etatē. tūc dubiū ē qd sit faciendū cū illo puero. R̄r q̄ care-
at p̄na h̄editate. et si lumeret tunc faceret rapinā pueris l̄imis vel alijs
ad th̄or. l̄imis p̄t̄nētib⁹ Tūc ibi (Est v̄ta plana) īnḡt specificat dictū suū
dicēs. si hoc factū ē manifestū q̄ sic egit: tūc v̄ta ē plana. s. q̄ si admittit eū
marit⁹ ad h̄editatē. si autē hoc factū maneat secretū: tūc mulier p̄ illū puerū
obf̄uat oēs res: tūc p̄ illo tal mulier crucabit⁹ ī īfemo. q̄ fecit īp̄olū alijs
l̄imis filijs. Circa istaz nota q̄ crīmē etiā ē v̄n⁹ casus īp̄ediēs infamiam
p̄trahēdū et dirimēs p̄tractū. vt si aliq̄s p̄mittit crīmē manifestū. sic adul-
terū vel h̄m̄i siue sit vir vel mulier. tūc tale crīmē īp̄edit infamiam p̄tra-
hēdū et dirimit p̄tractū. Exēpt̄ ḡra. vt si vir facit adulteriū cū alia muliere
et mulier p̄p̄a fecit hoc testib⁹ p̄bare. tūc hoc crīmē dirimit p̄tractū. et sic to-
talr̄ p̄t fieri diuortiu. Idē dicendū ē muliē. In q̄b⁹ casib⁹ adultera p̄t r̄fua-
tur s̄ patuit. Scdō notā d. q̄ adhuc v̄lra p̄dictos casus ali⁹ ponit casus ī
p̄ediēs infamiam p̄trahēdū et dirimēs p̄tractū. vt ponat q̄ aliq̄s vir p̄b̄a
de p̄nti p̄trahat infamiam cū aliq̄ muliē. elapso autē aliq̄ t̄p̄e eandē cognō
tā tradat suo p̄s̄guico. l̄z iūct⁹ sit ali⁹ q̄ cū ea solēnt celebrat infamiam
mulier s̄o infamiam coactū p̄o libertate circūfusa recedit ab eo p̄tens
viro p̄o copulari corā iudicio ip̄m postulādo. tūc q̄rit v̄t d̄z manē c̄r-
ca p̄m̄ v̄l scdm̄. R̄r q̄ viro p̄o ḡuis p̄na ē īponēda mulier s̄o p̄t ho-
nellatē moneat et petat ne p̄m̄ v̄t repetat: et ne cū scdō maneat si p̄-
nēt v̄nē p̄t Si s̄o p̄t̄nē n̄ p̄t tūc d̄z restitui p̄o marito. et ille adulteriū p̄mis-
sū p̄ mulierē obijcē n̄ p̄t. q̄ cū sua volūtate tradita ē alit̄ viro l̄z inuitē.
¶ Alit̄o notā d. ponat ī casu q̄ aliq̄s iur⁹ v̄l mur⁹ velat ad ecciam cū mu-
liere p̄tēs copulari et n̄ p̄t exp̄mē s̄ba de p̄nti. Tūc q̄rit v̄t p̄t sacdos illi
d̄z mulierē copulare. R̄r q̄ sic. q̄ s̄ba de p̄nti n̄ solū s̄t s̄ cēntia infamiam
s̄z et q̄nq̄ sufficit p̄sensu. q̄ tal mur⁹ v̄l iur⁹ p̄ signa manifesta p̄t oñdē
p̄sensū infamiam q̄rit ad p̄tractū. Et sic l̄z tal mur⁹ non exp̄mat s̄ba s̄ p̄nti
et adhuc ē d̄sp̄osand⁹: salte cū p̄bet signa euidentia p̄sensū infamiam oñden-
tia. S̄z sec⁹ ē de furib⁹ et freneticis. q̄ isti n̄ p̄nt p̄trahē infamiam du-
rante tali infirmitate. s̄z cessante illa infirmitate et sanitate recuperata: tūc
possunt licite contrahere matrimonium. vt infra dicitur.

.f. vxor .f. pueri m̄ .f. puer

.f. suscept

Non mea sit mulier eius quem fonte leuau

.f. nutu amboz

.f. masculus

Communī de consensu si vir mulier q̄z

n. l.

Summula Raymundi

sup. castitatis .i. voueat .i. vir .i. mulier
Votum solenne faciant: licet iste vel ista
.i. societate legitimi .i. dicant .i. nō posse deficere
Si consorte thori fateantur nolle carere
.i. firmiter .i. tale
Stat votum: punire reum iubet ardua pena
.i. nō sua voluntate .i. mascul⁹ .i. aliq⁹ nō go
Si non sponte sua claustrum puer atq; puella
.i. pellit .i. stroire .i. annus
Cogitur intrare: cum debita venerit etas
.i. claustrū .i. puerū z puellā religiosorū
Creat: exire si vult: nec eos tenet ordo
.i. vxor .i. copulata ē viro
Femina si nupsit aly tua: te rediturum
.i. exis .i. ad domū viro .i. mulier
Desperata domum: tibi redditur hec redeunt
.i. vxor .i. exis .i. pueniet .i. tuam .i. associat .i. viro scō
Illa tua licite post mortem iungitur illi
.i. scōarie .i. mīmonis .i. pñcit
Cum nupsit: nouus hic consensus: et integer implet
.i. culpa .i. mīer .i. nō bñ mēte intēta .i. ppetrauit
Vindicta caret hec: quia mens non conscia fecit
.i. seruus .i. ancilla .i. aliqū .i. de baptismo iuicē
Masculus aut mulier puerum de fonte leuantes
.i. mīmonialis .i. copari .i. fies .i. cupit
Legitime iungi si querunt non prohibentur
.i. carnali .i. pacta .i. fisti .i. diuiduntur
Legitime copula celebrata non separantur
ego ray. phibeo .i. filijs z filiab⁹ pucros .i. de sacro baptismo
Nolo meis pueris pueros quos fonte leuanti
.i. mīmonialr p sed
Legitime iungi: fratres tamen atq; sorores
sc: pueroz .i. filijs z filiab⁹ .i. puenient
Ipsoz copulare meis pueris bene possum
.i. de baptismo .i. filiū vel filiā .i. tua legitima
Si de fonte meum puerum susceperit vxor

.i. decedēte vxor

ē mulier legitima

Temoriente tua nec esse potest mea: nec tu

.i. decedēte

.i. copulati .i. vxor

Ne moriente mee poteris iungi mulieri

.i. matrimonii

.i. documēta

.i. p^o tractū m^orimonii

Extra contractum non stabunt ista: sed infra

¶ Hic m^o ponit alios casus viles et bonos circa m^orimonii. Et vult t^o q^{uod} ad p^{ri}ma p^{re} ponēdo tria documēta i^o p^{ro}p^{ri}et^{is}. P^{ri}mu^m ē ist^{ud} si aliq^{ui}s leuat pue-
rū de fonte baptisimatⁱ: tūc matrē illi^{us} pueri leuati i^{ps}e leuās nō p^ot sumere
ad th^oz legitimū. Ad ē q^{uod} talis mulier ē cōmater illi^{us}. et iter cōmatrē et cō
patrē ē spūalis amicitia q^{uod} ipedit th^oz legitimū: q^{uod} nō p^ot mutuo copulari
Scōm documētū ē. si vir et mulier ex cōi p^{re}sensu āb^oz facerēt votū solēne
sic q^{uod} vellēt manere casti et p^{re}inētes: vñ suppositū illoz postea nō posset
carere copula carnali. tūc ille q^{uod} ē fractor et trāsgressor voti: ille d^{icitur} sumere
p^{ri}ma p^{re}ali trāsgressione voti. Tertiū documētū ē. si aliq^{ui}s puer nō volū
tate tradit ad claustrū anteq^{uam} h^{ab}sum rōnis et discretions. tūc talis pu-
er licite pōt exire claustrū cū puenerit ad debitos ānos. i. ad ānos discre-
tionis si sibi placuerit. et hoc ē verū si nōdū fecit p^{re}fessionē. s^{ed} p^{re}fessio scā
tūc talis puer ē obligat^{us} ad ordinē illū. tūc tibi (scia si nupsit) m^og^{is} intētū
suū exequit^{ur} ponēdo aliū casuz de m^orimonio dicēs. si v^{ir} l^{it}imus alicuius
mulieris visitaret loca scā. v^{ir}puta Romā v^{el} terrā scām. vel eq^{ui}taret cō-
tra paganos. et ille v^{ir} diu nō rediret ad patriā. et mulier ei^{us} q^{uod}reret ip^{su}m cū
magna diligētia: et tandē mulier i^{ps}oformaret q^{uod} v^{ir} ei^{us} ēēt mortu^s: et sic m^ulti-
t^{er} sibi aliū v^{ir}ū dēspōsare. tūc p^{ri}mo viro redeunte mulier tenet scōm de-
relinq^{ue}re: et trāfire ad p^{ri}mu^m. et si p^{ri}mus v^{ir} i^{ps}e eodē āno mo^{re}ret^{ur}: tūc mulier
pōt ecōuerso trāfire ad secūndū v^{ir}ū. s^{ed} tūc de nouo d^{icitur} fieri p^{re}sensu v^{ir}o-
rūq^{ue}. q^{uod} q^{uod} p^{ri}u^m factū ē de illo: mulier fuit in^{it}icia. tunc tibi (Mausculus aut
mulier) m^og^{is} ponit tria notabilia. Quoz p^{ri}mu^m ē q^{uod} aliq^{ui}s v^{ir} cū aliq^{ua} mulie-
re leuat vñ puerū de fonte sacri baptis^{mi}: tūc nō in^{hi}bemus eos ad l^{it}i-
cē l^{it}i mari. i. i th^oz l^{it}imo copulari. Deⁱⁿ subdit scōm documētū dicēs. pue-
ri mei nō p^ot copulari cū illis pueris q^{uod} ego de fonte sacri baptis^{mi} leua-
ui. s^{ed} bene possunt copulari cū fratribus et cū sororibus illius pueri leua-
ti. Deⁱⁿ m^og^{is} subdit tertiū documētū dicēs. si tua m^ulier legitima sumpsit
puerū meū de fonte sacri baptis^{mi}. tunc te moriente ego non possūz illā
sumere ad th^oz legitimū. et sic ecōuerso me moriente tunc tu non possēs
sumere meā vxorē ad th^oz legitimū. Et rō h^{uius} est ista. q^{uod} tibi ē amicitia
spiritalis: que dirimit p^{re}tractū et impedit p^{re}trahēdū matrimonii

¶ Circa litteram est notandum. q^{uod} duplex est votum: scilicet votum sim-
plex. et est: quando aliquis vouet absq^{ue} magna deliberatione in occulto et
non in publico. vt si aliquis voueret q^{uod} in quartis feriis noller portare li-
nea vestimenta vel aliquod huiusmodi: tunc aliud votum non ligat quo
ad homines: nec impedit matrimonium. Aliud est votum solemne. et il-

¶ Simplex
votum
et solenne

Summula Raymundi

lud votum sit cum magna deliberatione mentis et in facie ecclesie coram
sacerdote vel episcopo. ut quoniam aliquis sumit ordinem diaconatus vel subdiaconatus vel
presbyteratus. tunc vult castitatem deo et christo et hoc in facie ecclesie. Et si nunc illud votum
dicitur esse solenne: et impedit infirmitatem. quoniam dicitur per apostolum. Mouete et reddite. modo prius ista
intelligitur de voto solenni. quoniam de voto solenni est magis vis et non de voto simplici
Pro quo notandum: quod adhuc votum simplex est duplex. Nam quoddam est votum necessitatis. et
quoddam est votum voluntatis. Nam votum necessitatis dicitur illud si quis nullum saluabitur. sicut
abrenunciare diabolo et huare fide catholicam. Et illud votum vouetur in catholica
fide puerorum. scilicet ubi abrenunciatur diabolo et populo eius. et sicut vouetur huare fide
catholicam. Et quicunque aliquis transgreditur illud votum tunc peccat mortaliter. et pro
illo ponit illi penam. Sed votum voluntatis est bonum aliquod ad quod aliquis habet tenet.
quoniam si illud propter salutem esse. et tamen si sponte et voluntarie se obligat ad illud votum. tunc
postea tenet illud huare et exequi. sic est votum continentie: abstinence vel pigrinas
tionis: et similia. Et duo presertim exiunt ad hoc quod talis votum fiat receptio.
scilicet: superioris auctoritatis. Et ut si ipse vouens est senex: debilis vel infirmus. Etiam
requirit superioris auctoritatem. scilicet licentiam. quoniam nemini propria auctoritate est redimere votum
suum vel mutare. Et secundo est notandum. quod mulier non potest facere votum solenne absque
consensu viri sui post contractum matrimonium vel e converso. ita quod mulier si velit
absque licentia viri se iunare per aliquot dies in hebdomada in aqua et pane. vel quod
let ob huare continentiam vel castitatem. tunc ad illud votum non restituitur viro pro
voto. quoniam mulier in illo casu non est superior: sed est sub viri. et e converso. Etiam id quod
in hoc fieret iudicium alteri. ut habetur in decretalibus. extra de voto. Nec etiam seru
similis potestatis potest vouere aliquid sine consensu domini sui. Sicut nec puer ante annos
discretionis seu pubertatis. Sicut alienatus a mente. scilicet si postea fuerit compos
rationis sue et presentiat et adhuc vouet: tunc tenetur implere tale votum: alioquin non. Item
nec episcopus nisi cum licentia pape. Nec monachus nisi cum licentia sui superioris. ut patet
decreto. et hoc intelligitur de voto abstinence. Et tertio notandum. quod nulla mu
lier ad secundas nuptias migrare presumat donec de morte mariti sui certum con
stat et manifeste sciat ipsum esse mortuum. Et illud habetur in illius decreto. de secundo nup.
Et si aliquis mulier crederetur suum legitimum esse mortuum ita quod de hoc sic cre
didisset: nec ille reperiretur: et traheret cum alio viro solenniter infirmitatem
tunc ipsa mulier excusatur ab adultio et fornicatione si prius vir rediret: propter
ignorantiam. Et quarto notandum. quod mulier in illo casu excusatur ab adultio
cum inquit morte eius cum magna diligentia. et si mulier interim cum secundo vi
ro generasset filios. tunc illi filii sunt legitimi patris hereditatis. sic quod prius
possidet omnes patris possessiones. et illa mulier immediate quoniam prius vir re
uertitur: tunc amplius non habeat copulam carnalem cum secundo viro. quoniam si hoc
faceret mulier fornicaria et adultera esset. Si autem post hoc mortuus fue
rit prius vir: tunc potest a nouo redire ad secundum virum a quo fuerat separata
Et tamen oportet quod hoc fiat cum consensu utriusque. Et interim quod mulier non est certa
de morte mariti eius: tunc non debet ducere alium virum donec ei sit certum
et manifestum: sic quod videat aliqua euidentia signa ex quibus potest elicere mor
tem sui mariti. vel quod hoc dicat sibi per homines fide dignos. sic quod mors sui viri
sufficiat testimonio approbatur.

Votum
Interdictionis
Voluntatis

no

Quis notādū qd ex ista vbi dicitur (masculi? a mulier?) hñ tale documētū qno
mē ppiqat siue affinitatē ouit ex baptismo puuloz: 2 illa affinitas ē itē ba
ptizate 2 baptizati. qd ē pñitas spūal ex pte baptizati. 2 filiaro ex pte ba
ptizati. Et qd ē seqd talē ista. qd nūl? baptizās cū baptizato pñt pñt hē mñs
monū. Etiam fili? baptizantis cum filia baptizati nō pñt contrahē matris
monū: qd ibi ē ppiqas seu affinitas itē baptizati ē 2 pñt baptizati qd ē pñt i
tas. Et qd ē seqd alia ista qd baptizās nō pñt pñt hē mñs monū cū mñs bapti
zati: qd ibi ē ppiqas siue affinitas spūal qd ē mñs baptizate 2 mñs baptiza
ti: 2 hec dicit mñs mñs. aliqñ affinitas siue ppiqas spūal fir itē filios baptizati
2 baptizati. 2 hec dicit spūal fñmñs. 2 illi itē nō pñt iuicē pñt hē mñs cū
2 aliqñ etiā affinitas siue ppiqas spūal ē mñs baptizati: 2 ē itē illos dē euz
dē fere sacri baptismi suscipiūt. 2 hec dicit cōpñitas siue filiaro. Aliqñ si itē
baptizati 2 exorē leuanti: eā dē fere sacro. 2 hec si itē cōpñitas siue filia
rio. Aliqñ erit iter baptizati 2 filios suscipiūt: eū dē sacro fere. 2 hec dicit fñ
mñs. aliqñ erit iter suscipiētes 2 pñt suscipiētes: 2 hec ppiqas dicit cōmñs
tas. 2 iter oēs has pñonas pñctas fm decreta. ph beñ mñs monū. Tūc io
notandū dicitur. pñt? cas? ē iste: pñt qd aliqñ mulier itret valuas eccie ad
bñdicēdū cū alijs spōns: vel ad itroducēdū. ibiqñ reclamās affirmādo se
nūqñ i vñ mñs monū icidisse. tūc qd vñ istū mulier sit credēdū. 2 vñ
spōns siue marit? illi? mulier sit examinand? nñ qd talis spōns nō ē exa
minand?: naz ppter astutiaz harū mulierū nō cū tñ idoneis testib? pñra
tiū hñ pñare. Secūs casus: pñt qd aliqñ mulier vel nōgo die scdā sit icogit
ta a viro veniēs ad ecciam vñ bñdicēf: reclamās 2 si spōse deponēs asse
rēs se nūqñ i mñs monū vñ icidisse: vel ppter metū penū sēnsū addidisse
tūc qd vñ hñc nōgint siue mulieri sit credēdū. nñ ad cassū qd talē met?
seu tñor ē fidelit? itrogand? 2 pñrurand?. naz si talis tñor fuerit iucē? tūc
mor ab eo sepāf: nisi ipōte 2 volūtate cū eo manē voluerit. Terti? cas?
ē pñt qd aliqñ rex ppter discordias suozū filiozū recipet vñ oēs cōmñta
qd ista discordia mitigaret: tūc qd vñ vñ oēs tpe discordie dñt eis. istū
id casū nñ: qd sic 2 sic pñt hñc filijs noliz reddē vñ oēs: tē itē dicitū possz i dē
loio? regiōib? 2 territorijs i qd? iste ecñt coartate. Quart? cas? ē pñt qd
aliqñ dat i. xij. anno vñaz puellaz alicui marito: 2 pñt qd illa puella ab i
tuo iure ei fuisset tradita. 2 tñ retinēs eū. s. 3. anno. xv. elapso 2. xvi. nihil locū ē
ei: tūc qd vñ illa puella. i. xvi. anno ipā reclamāte possz ab eo sepāf. Et d
casus nñ qd si hñc puella a. xij. anno vsq ad. xv. annū 2 i. xvi. etiam recla
massz: tūc possz ab eo sepāf. s. 3. si i. anno. xv. 2. xvi. nō reclamassz: tē nō pñt se
pari ab eo: qd mora tantū tps pñt oēs excludit. Quir? cas? pñt qd ali
qñ studēs icipiat dñt gē aliquaz 2 nesciat inuēire modū quō possit eaz am
plexare 2 cāgscē. 2 tūc postea dñt liberando transeat ad aliaz religiōne assu
mēs hñtū nōgiz 2 eligat i pñdissquaz alicui? regiē. quaz postea perat vt et
sperrēt ordinē mñs alii qd facto voueat castitatē i man? abbatisse 2 pñt
vñtū pñtūte nōgiz: hñc assumēs hñtū. elapso autē tpe pñt uersando cū abbatiss
sa eaz cōgscat: ipe nōgiz vt gñet pñt pñt oēs hñtū talē postpōt et in
hñtū seculari pñt manet. tūc qd vñ cūc ordinē igrediet vel alii. Rñr ad ca

Summula Raymundi

sum qd nō eūdē ordinē dēat intrare: qz vir cū viro in monasteriis habitad
dy: sifr z mulier cū muliere. z nō cū nō gīe: sī tpe rēf intrare ordinē d q nūq
exeat: sī pīnue delictū dēfīat pīam adiplēdo. vñ pō. Aouere z reddite
qz i isto casu filia cogit mīez: qz oēs moniales sūt filie abbatisse: ad nēce
ē vt ille gūter peniteat: qz grauit peccauit. Vltim⁹ casus ē ille: ponat q
aliquis scriptor i curia regis diligit filiā regis q sit. xij. annor. puella vero iu
rat ei maritatu z tpe cōuerso: tpe nō elapio rex velit eam tradē alicui no
bilit: ista nō puella recalcitrans z clamans asserēs se fore maritatu cū
notario z illud cū iuramento cōfirmasse: pī nō notariū extra regnū pīter
nens filiā alteri tradēdo: illa nō puella nolens pīmitē hoc pīter iuramē
tum z nō mīrat se cognosci ab alio: z qñ signū sponie sup caput ei⁹ fuerit
positū ipā deponit se asserēs virginē. Tūc querit qd sit faciendum in ta
li casu. Ad casum breuiter responderit: qz de iure primo marito est tradē
da s. ipsi notario salua meliori correctione.

^{i. ppter fornicationē} ^{tuam legitimam}
Propter adulterium si dimittis mulierem

^{i. sine muliere}

Innuptus maneat, sic dico reconciliari

^{sup. mulier}

^{i. excedis sup. pctō}

Si sibi nolueris, nam si peccas in eodem

^{i. lege cōsimili}

^{i. retinere}

Conditione pari cogeris eam rehabere

^{i. ordinē sacrū intrare}

^{sup. mulier}

Claustrare poteris licet adultera negat

^{i. mulier aliqua}

^{coartari}

Femina non debet cogi cum fure marito

^{i. mauere}

^{desistat}

^{vir}

Viueret: furari nisi desinat, attamen ille

^{i. secrete}

^{furi}

Si venit occulte coitū non deneget illi

^{i. iura thoi}

^{sup. sue}

Reddere si coitum vir non poterit mulieri

^{i. intoxicationibus.}

Sine beneficiis infectus perpetuis sit

^{i. cū alijs fraudibus}

Sine dolis alijs: coeundi pura voluntas

^{sup. ambobus}

^{sup. exercere actum}

Cum sit eis: et non possunt: dum tertius annus

^{.i. pcefferit} ^{.i. defect⁹ coeūdi} ^{.i. separant}
 Preterit: et maneat quod obest: tunc dissocientur

^{.i. sub celebratiōe diuorij}

Lege sub ecclesie: nisi sponte velint simul esse

^{.i. sit quasi soror cum fratre}

Si forte non poterit: mulier saltem soror: hec est

^{.i. deficient} ^{.i. ad generationē ptnēribus}

Si careant membris genitalibus iste vel illa

^{.i. iste et illa}

^{.i. ad iudicandum}

Quique sur sexus iungantur ad inspiciendum

^{.i. causam}

^{.i. exprimant}

Qui rem iurati dicant: examine quorum

^{.i. discretio}

^{sup. homines}

Causa sit occulta: discreti iudicium dent

^{.i. postmodū}

^{.i. cum alia}

Postea si coeat hic: cum reliqua muliere

^{compellit} ^{sup. mulierē}

Logitur ad primam communem lege redire

^{.i. stricta in membro muliebri}

Si nimis est arcta mulieri subueniatur

^{sup. mulier apta}

^{sup. viro pilos}

Hec habilis fuerit eadem reddi sibi debet

^{.i. tribus annis}

Annis inde tribus: alii si facta marito

^{.i. pdesse videant}

^{viro}

^{transactis}

Nil prosint: aliam licet sibi ducere: lapsis

^{sup. aliq}

^{.i. occulta medicina}

^{medicina}

Ungento vel secreto medicamine que si

hic pōt alios cas⁹ mrimoniū ipediētes. qz p⁹ ē iste: si aliq⁹ dēmittat mulierē p⁹ fornicatōis: si n⁹ vult ei recēdunt tē d⁹ manē cas⁹: si āt n⁹ manet cas⁹ sed alia fornicat cū alia mliere: tē cogit fide ad p⁹ m⁹. sic pari lege sit q⁹ mliet adultera n⁹ p⁹ viro ihibē claustr⁹ itrare si vult. Scds cas⁹ ē iste si aliq⁹ mliet h⁹ furē q⁹ p⁹na suā volūtatē fac furtū tē nil p⁹ fessor d⁹ et p⁹ sūlēq⁹ maneat cum eo: nisi ipē velit desistere a furto: at tamen si mulier non maneat cū illo: si vir i occitovenit ad mliere: p⁹ petet tura thoz: tē si debz il li dnegat: q⁹ ē illi⁹ ltiayro: s⁹ tal mliet si d⁹ cū eo p⁹ cūbē i malfesto p⁹ p⁹ d⁹ eunt d⁹ ne tal mliet vidat p⁹iceps furti. Terti⁹ cas⁹ si aliq⁹ vir ē q⁹ n⁹ p⁹ red

Summula Raymundi

dere iura puzgala. vicij contu ppe cas accitales: vt si ceter itercat? ita q
 e nis frigid? qd e ifect? aut maleficijs. mo si te e aboz volutas coru di
 z n pnt sic dnt ambo fil? pmoari ad tres annos: si te ulto maleficiu cessat
 tuc n dnt separi si at n cessat tuc dnt ab iuce separi: si volut fil ee casti
 z iuce pmoari hoc pnt face si vna psona siue mulier siue vir n velit sic
 cu a to manet dnt separi. Quart? cas? e iste. si vir vel mtr carcat vhu
 b? ita q n hrent mebra gentalia sic q coire n possint. z si cet d: fecit? ex pre
 mulier? vel viri. tunc hoc d: mitti ad illos q st iurati. z isti dnt valde occulte
 respice ex p: e cui? sit defect? tal? opis co. iudi. z fm hoc dnt iudicac vtrū
 vir z mulier pnt reddere siue age iuce iura tho: l f h: qdlibz os dan suo se
 xui ad examinadu: z h? oz fieri occulte. z si defect? si e ex pte mulieris: tunc oz
 redire ad maritu. si at defect? e ex pre viri: vtr dnt alia z cont cu illa se
 cūda te cogit ire ad p nā z dimittit scdaz. Quint? cas? e iste. si vir si vult e
 nis arca: ita q vir nō pnt mebra suū iduce sic q ea carnalr cogit: tunc fm
 medicos q sciūt scurari seu expiri d talib? oz eis subueit medicamie scē
 to: ita q reddat hūis viro: si tñ claps trib? ānis si te n dualeit: tē p fieri
 duoru int eos. si at illa mulier e hūis alci viro: tūc dnt dnt ad p
 mū viri. nā q rōne e hūis viro z: eadē rōne erit hūis viro pmo. Notā
 dū ex lra h? q ipōnia e viciū corpis mī nomū p: rahēdū phēbē et dū
 mēs ptractū. z pigit aliqñ ex defectu q: rari. vicij an ipō determinatū
 an ānos maturos i vtroqz an xij. annos i femella. z xxiij. annos i viro. ali
 qñ at pigit ipōna talis ex nāli dispōne: q: forte nāli et e nis frigid? z il
 la frigiditas ipedit mī nomū p: rahēdū. n solū i viro s: etiā i mulie. aliqñ
 veit ex castratiōe: vt si vir eet castrat? z o: bar? tūc hec e ipōnia gñandi z
 illa castratio ipedit p: e. z id ē phūs i lib. d aia. Aūsumū opm e i viciū
 b? ipōneā gñandiōz n hūit? z n o: bar? ex silib? silia gñari. aliqñ dō ipō
 tēria pigit ex maleficijs vicij ex icantatiōe mulier. z hoc pigit dupli: qd
 vel talis ipōna e tpalis ita q solū ad modicū tps durat: tē nō dnt mī
 nomū cōtractū nec ipedit cōtrahēdū. Si nō illa ipōna e cōtinua z hecōns
 tē ipedit mī nomū p: rahēdū z dnt mī ptractū: vt p: e d coipe viciato.
 Notādū: pōat cas? q aliqz mascul? accipiat vxorē qz h: p vnu v: p tres
 mēses l p itegz ānū z cēseat se eē frigide nāe ita q n pnt coire cū ea z dnt
 cat corā iudice q n possit eā cogicē ppe frigiditatē: tē q v: p sit si pand?
 ab ea l n. Si vxor hūdi frigiditatē affirmat z iudiciū certū illd cōficat:
 tē pnt separi ab iuce sub tali rōne q ipē ma: cui? n ducat alia i mī nomū
 si at alia dūcēt z illā mī nomū cōguent tē re? erit plur?. z tūc plecta
 pnia q illi desup inūgit? pellant ire ad p mā. Notādū pōat q aliqz cōtra
 hat mī nomū cū puella. r. v. xij. ānoz: z cū ipaz velit cogicē n possit: illa
 at mulier tpe medio icadat cōgritudine magnā ita q penit? amō fiet viro
 iurū: tē q v: p possint separi. iust docet. si mtr ptractū hoc a nā q n lēcē
 viri sic q n medicamie medicoz pnt sanari z viro hūitari: tē viro dnt p: as
 dūcēt alia vxorē si at ipostez p aliqz subsidū reddere habet viro: tē de
 iure vir tē redire ad p mā. I tē pōat i casu q aliqz cuius hēat vna filiā
 xv. ānoz tradat eaz alicui viro i lī mū mī nomū. iste at vō lēcē tē dē d

bitū nāe si potes pphibitātē puelle qd narrās pentib⁹ puelle. mī nō re
cipiēs cā adhuc videt cā eē nō gine: z si pētes dirigētes p medico fciptū
piliū ab eo qd facit. medic⁹ spiciēs puellā cogitat cā eē vix z si puellā
z sic p icisione maiseitānt mēbra virilia. sic qd oia ad vix reqsita ibi appa
reāt: tē qd sit faciēdū. Hīc decto. iur⁹ qd iste vir pōt ducē aliā vxorē: sī
puella qd ē facta vir pōt ducē aliā. z sic pōt fieri qd vxor mīmoniafr duxit vx
orē. Tūc notādū ponat qd aliq⁹ mascul⁹ duxit aliquā puellā i vxorē qd
p mltos ānos fuit icognita ab eo. ista puella dferēs lras ad epm affirmās
se eē icognitā pētes selēpari ab eo: tūc qd vix debeat separi. tūc si mulier
eēt i cā sic qd exptū ē p discretas mulieres: tē mulier d⁹ iduci z informari
vt itret religionē: vt i castitate dō fuit. Si āt vir fuerit i cā: tūc mulier
dat libera volūtas z trahēdi cū alio. s⁹ si vir postea redderet habil: tē vx
or: tē redire ad eū. I tē dubitat: pōat qd aliq⁹ cōphēdat vxorē suā i māt
festo pph qd eā a se remoueat. ista nō i alienis ptib⁹ assumēs bitū religio
nis aut monialiū. z postea vir ducat aliā vxorē cū qd z trahat plēs pueros
viuētē pīa vxorē: qd pētiēs pīma vxor exeat monasteriū repetēdo virū
suū. tūc qd vix tenet redire ad eā z dimitte scdaz. Hīc decto. iur⁹ qd il
le vir ē cōpellēdus vt relinqt scdā z ducat pīam: z scdē mulier datur
libera volūtas cōtrahēdi vel ducēdi altum virum legitimū.

i. intrans i. monasteriū te nō pēsentiente. i. vxor sup. illa vxor
Ingressus claustrum sine te tua spōsa: redibit

i. vtrū desideras mulierē i. postulanti sup. mulieri
Ad te si petis hanc: nec poscenti sibi reddas

i. debitū i. nō es sup. maritus quo ad debitū
Iura thori: quia nō suus es: tua sit licet ista

i. nō i. mortuo sup. viro sup. nos raymundus
Ne te defuncto reliquo nubat prohibemus

i. i. mīmonia. i. pēllor. i. puellam i. pūcta
Ducere si cogor aliquam: nec sit mihi iuncta

i. carnalr carnal sup. carnal sup. mulierē.
Carne: pater meus aut frater bene ducit eandem

sup. mulier. i. integer
Si non consensus illi purus fuit in me

i. legitima i. carnalis i. vir vel mulier
Ex vxore mei fratris si tu genuisti

i. filiam i. dūre. i. mīmoniafr sup. filia.
Prolem femineam: licite mihi iungitur ista

p vel i. ecōuerso intelligit de viro
Sine meo nato: casus conuertitur iste

Summula Raymundi

^{.f. legitima} ^{.f. carnalis} ^{carnalis s; nouerca}
De muliere mei patris que non mea mater

^{.i. gentia filia} ^{p vel .f. pueris} ^{.i. copulaf}
Edita filiola: mihi sine meis bene nubit

^{.i. taliter} ^{tenere dēs} ^{.i. cōiunctis}
Sic de personis teneas tibi sanguine iunctis

^{.i. alteri? prochie} ^{.i. mulier plebanū .i. accesserit .f. mulierē.}
Si gregis alterius ouis ad te venerit illam

^{.f. mrimontaliter .i. tu? prochie? .i. p vxore legitimo.}
Non tuus agnoscat aries pro coniuge: donec

^{.i. illud} ^{.i. liquet} ^{ista mulier} ^{.i. ab oī viro}
Hoc constat q sit ouis ista soluta marito

^{.i. de alia villa exiis} ^{.i. transierit .f. plebanū}
Masculus alterius ville si venerit ad te.

^{.i. de populo} ^{.f. plebano} ^{.f. legitime} ^{.f. aliquam}
De grege commisso tibi nō ducat mulierem

^{.i. solutus} ^{.i. tamdiu} ^{.i. legaliter} ^{.i. attestetur}
Qd sit liber ab hac donec de iure probetur

Hic autor ponit alios casus circa mrimontū. qz p m? ē: si aliqz vir sumē
puellas z ipa curreret d viro itando ordinē. tūc vir pē eaz postulare dōr
dine. z hoc facto: si puella tūc postularē d viro copulaz carnalē: tūc pōt el
denegare. z rō ē. qz ipa vōuit castitatē: vt oīs montalis facit qn irat clau
strā. Si aut vir postularē d ea iura cōiugalia: tūc ipa mulier tenet reddē
viro. z pena illi? mulieris ē qz si ille vir moreret q ipa nūqz nuber alteri vi
ro. Deū subdit scdm casum dicēs: si aliqz p violētiā cogit a pēcipe v
alijs sumē vxorē: z ipa ppter necessitatē cōsentit. s; si cōgscit eaz carnaliter
p? pmissionē: tūc ipō ducēdē ab ea seqnti die z imediate: tūc frater illi?
vel p? p? sumē eandē. Deinde subdit terciū casum dicēs: q aliqz p? du
cere filiam vxoris sui p?is sub tali cōditione: si illa filia nō est nā siue car
nalis sui p?is. nbi grā. Si aliqz vir duceret viduā: que vidua h?et filiā
ab alio viro. si tūc p? sumit viduā: tūc filius p?is pōt sumere filiam illi?
vidue. z sic ille nō sumit filiā illi? p?is (cū ipa nō ē filia ei? s; m carnē) s; so
lum fm vocē. Deū subdit quartū casum dicēs: si vxor fratris alicuius
ipō fratre mortuo sociat alteri viro. z pariat filiā cū eo tūc frater prioris
viri pōt ducē filiā quā habuit euz scdo viro. z sic cōsimiliter si placēt filio
tūc pōt ducē sororē prioris viri. Ex hoc aut sumunt iuriste vñā rām qz p?
pōt ducere mrem z filius filiam quā nō genuit p? illius. Tandē subdit qn
tum casum dicēs. si aliqz ouis .i. parrochiana alteri? veniret ad te z velis
ducere maritū de tuis parrochianis. tūc talis plebanus non debet d alia
quē arietem dare. i. virū d suis. nisi prius sciat qz illa mulier sit soluta a q?

libet viro: ne postea diuortii inter eos celebrare. Ultimo subdit casum
dicēs q̄ aliq̄s masculi⁹ alteri⁹ velle n̄ v̄ sumere aliquā vxorē de grege tibi
pmisso nisi p̄bet q̄ tal⁹ vir eēt libe⁹ p̄ditōis. Ad e. q̄ vir fore h̄er aliq̄s ca
sus ipeditēs m̄imonii. Circa h̄az notādū: q̄ vxorē alicui⁹ itrare reli
gionē p̄git dupl̄r. vel em̄ copula carnal⁹ fuit p̄us pacta vel n̄. Si p̄mū: tē
n̄ v̄ itrare religioē sine p̄sensu viri: nec vir sine p̄sensu m̄lieri: nisi aboin
trarēt ordinē: si autē copula carnalis n̄ p̄cessit: r̄ absq̄ velle uiri ip̄a p̄ itra
re ordinē. q̄ tuti⁹ r̄ securi⁹ ē dō fuisse i castitate q̄ mūdane uiuē: r̄ iō scōz
hic sustinet r̄ n̄ p̄mū. Itē si uir ē uet⁹ r̄ antiqu⁹ r̄ mulier iuuenis: tē ip̄e lē
cite p̄ itrare religionē. r̄ hoc ē uer⁹ si dēa p̄sumit icōtinētia. r̄ si tūc mul
uoluerit p̄ licētari ad religionē: saltē m̄liere legitima p̄sentire. Scdō est
notādū p̄ modū dubitatis: v̄z dñs aplicus h̄eat disp̄sare d̄ m̄imōio
p̄tractoyt si vir s̄n p̄sensu m̄lieri⁹ itraret religionē: v̄z tē dñs aplic⁹ pos
set disp̄sare cū viro: sic q̄i religioē p̄manēt sine p̄sensu vxoris l̄time. r̄ir
q̄ nō: q̄ papa n̄ disp̄sat i illo cāu cū tali r̄ i q̄ plurib⁹ calib⁹ v̄n dñs apl̄
cus p̄io n̄ h̄z disp̄sare p̄tra articulos fidei xp̄iane r̄ p̄tra ḡnāle statutum
eccie romane: s̄z ip̄e aplic⁹ p̄tra statutū qd̄ n̄ ē oīno ḡnāle: sicut d̄ p̄tinētia
sacerdotū vel alioz h̄mōi b̄n p̄t disp̄sare. r̄ tñ aliq̄ dicit q̄ dñs aplic⁹ p̄t
disp̄sare cōtra ḡnāle statutū eccie. Scdō dñs aplic⁹ nō h̄z disp̄sare cum
his q̄ s̄t cōtra statuta monachoz nisi ex maḡ cā: sicut augustin⁹. m̄iōres:
p̄dicatores tē q̄ n̄ dñt h̄re aliq̄ bona p̄p̄ia: q̄ illi dicūt m̄dicū: r̄ q̄ papa n̄
disp̄sat cū istis: r̄ si hoc facēt: cōtra statutū iur⁹ facēt. Tertio aplicus n̄ h̄z
disp̄sare i his q̄ i sua nā sunt mala: vt s̄t illa q̄ s̄nt p̄hibita i statut⁹ roma
ne eccie: sicut ē sy monia r̄ h̄mōi. Quarto aplicus n̄ disp̄sat cū bigamis:
s̄z q̄ ordināt bigamū ad sacros ordies: cū istis dñs aplic⁹ p̄t disp̄sare. Ul
timo dñs aplicus n̄ p̄t disp̄sare cōtra dicta euāgelij scri: s̄z b̄n p̄t disp̄sare
cōtra ius nāle. Tertio notādū d̄ calib⁹. P̄m⁹ ē iste. ponat i casu q̄ ali
q̄s p̄noctans i domo alicui⁹ ciuis: r̄ filia hospitis circa eū reptat: q̄ nōdum
eā coguit r̄ cogit p̄ violētā eā obfuarē. r̄ ip̄e facit p̄missū q̄ eā velit ob
seruare: r̄ seq̄nti die recederet ab ea: tūc q̄r vtrū ip̄e sit coact⁹ eā obfuarē
vel nō. ibi r̄ir q̄ si talis ē coact⁹ ad eā p̄ violētā: r̄ nō coguit eā carnalit̄
p̄ p̄missū: tūc n̄ tenet redire ad eā siue eā obfuarē. sed illā puellā b̄n p̄t
m̄imōialiter ducē p̄r vel s̄t ei⁹: vel ip̄e p̄t licite recedē cū disp̄satōe epi
Si āt ip̄am coguit carnalit̄ p̄ p̄missum: tūc nullo⁹ poss̄t separi ab ea: r̄
sic tenet eā obfuarē. Itē qd̄ maḡ ē: si ip̄e socius coguit filia ciuis p̄ vio
lētā aq̄s p̄r veniss̄: r̄ tūc postea p̄ violentiam cogetur eam ducere non
staret tunc m̄imōiū. Scdō casus. ponat i casu q̄ p̄r r̄ m̄r mutuo h̄rent fi
lios: et postmodū eueniat q̄ vnus illoz h̄ret causam sepatiōis: sic q̄ snia
diuortij diuulgatur cōtra ambas personas: et si tūc postea secrete se car
naliter cognoscerent et generarent filios et filias. tūc dubitat an tunc fi
lii essent participes paterne hereditatis. vel vtrū cōt pueri legitimi. r̄ir
q̄ nō: q̄ p̄mū pueri fuerūt legitimi aq̄s snia diuortij erat diuulgata. Si
autē vtra sniam diuortij remansissent r̄ generassent: illi essent illegitimi:
r̄ sic tūc ex seq̄nti non dñt cēpticeps paterne hereditatis. ¶ Tertius

Summula Raymundi.

casus ponat i casu q' aliq's sit diues: sicut si factu fuisse de qda rege fran-
cie q' cu sua vxore gñare pucros n' potat. tādē puer pulcre dispōis a mer-
catorib' fuit adduct' idumt' aurels z regalib' idur' q' erat sibi repirae
z p' modū fec' vxore suā tacē i puerpio dicēs eā pepisse eūdē puer: z si tē
iste rex p' dīnā gñaz p' octauū annū siue aliu nouū filiū z ltimū obtinerz
tūc q' vtz p'm' cū scdo d3 eē p'iceps p'ine hēditat' z ponat q' iste p'm'
puer credat se eē filiū ltimū: s'it volēs h're p're hēditat' z n' separi ab hēdi-
tate: tūc q' qd sit faciēdū. Ad hūc casū duplr r'it: nā qda sic dicit q' tal'
puer p'm' nō p't eē p'iceps p'ine hēditat' z si p'entes hoc admittēt. pecca-
rēt mortale: z facēt rapinā d' p'p'is bonis. z hēditates p'pas filijs suis
legitis auferēt. Ponat q' aliq' mulier ducēt vtz quē credēt eē libez qui
tū pus vxore ltimā h'ret: tūc q' vtz cū p'ma dēat p'rahē vel cū scdo. Ibi
r'it p' diffidēz: vel g' ista mulier sciuit vtz illū h'uisse aliā: vel n'. si sciuit:
tūc m'fimonū n' stabit: nec eū obfuare d3: si n' sciuit: hoc ē duplr. vel igno-
rat simplr. vel p' illd' ip'su iteri q' eū h'uit. Si scdo mō tūc p'ma mortua d3
ea obfuari. si at p'mo mō. f. q' igravit simplr qñ accepit eā z postea sciuit
z isup illi cōmāsit: tūc n' p't eā dūcē p' vxore p'ine mulier'. Quart' cas' ē
pōat i casu q' aliq's vir cū muliē aliq' diuit' iuicē p'māssiz z postea vir vel
let separi ab ea z p'pōat corā iudice eā eē ancillā z petit separi ab ea. tūc
dubitat an illa sit sepanda ab eo. Ibi r'it q' si tal' coguit eā carnalr p' qñ
tpe iudex audiuit eē ancillā: tūc nō tenet separi ab eo. Si at n' cognouit:
ser eā carnalr z tpe pbat eā eē ancillā corā iudice. tūc tpe vir tēf r'istitūē
pecuniā quā cepit p' dote. z sic tūc separat i noie dñi. Quint' casus ponat
q' aliq's diacon' h3 vxore ltimā: z c'ps velit separē eū ab ea p' excoicatioē
z ille nihil aduertat suā excoicationē: tūc q' vtz c'ps dēat eū cōpellere ad
hoc q' eā dimittat. R'it q' si talis voluerit trāfire ad sacros ordines: tūc
tpe licite p't eā dimitte: z tūc p' ei' laudabilē p'uerfationē p't p'moueri ad
sacros ordies iusticiā illi p'nia desup. Sextus casus ponat q' aliq's faciat
sibi despōsari vñā puellā vel viduā p'p' pecuniā vel diuitias: ita q' ille sic
vellet eā fraudulēt accipere: h3 terrā i n' calceis siue i n' ocreis: z dicat. in
terim q' ego transeā sup istā terrā ego ducā te i vxorē: denotando terras
quā h3 i n' calceis: z ambob' p'sentientib' deponat terrā d' calceis dicere se
nō ambulare sup istā terrā quā denotauit. Tūc q' vtz tal' sit sepand' sū
nō. z vid' q' sic: q' ibi m'fimonū fuerat p'tractū p'ditionale: ex eo q' tpe p'
misit eā dūcē iteri q' trāfiret sup istā terrā quā i calceis vel i ocreis h'ret
z g' vid' q' ibi eēt solutio z separat' In oppositū ē fōra m'fimonij vbi d' q's
d3 p'uxit hō n' separat n' si mors. Ibi r'it q' tal' n' sit sepand' ab ea: q' ibi illa
p'ditio n' ipedit m'fimonū q' ecclia n' iudicat d' occult' s3 solū d' manifest'
iō illa fallacia eā n' fallit. Septim' cas' ponat q' aliq's ducat vñā q' h3 sit
etā vuluā vt eā nō p't cōgscē carnalr. z tū ista imp'gnet. Et ponat vltimū
casu q' aliq's cū vna p'raxiz m'fimonū: s3 nodū copula carnal' fuisset
quira. ille nō existēs i balneo semen virile emitteret: puella autē sibi des-
pōsari ad eūdē locū veniret. z sicut narrat cōmētator z Albert' i secre-
mille: p'tūc ponat vltimū q' mat'rix illi' p'rahāt semen. vir nō ei' videns

Solium. LXXVIII.

puellā ab eo incognitā eē ip̄gnatā nō volēs eā ducē: dicēs eā cū alto viro
eē fornicatā: tūc q̄rē qd sit faciendū in tali casu. **¶** Ibi r̄r breuit̄ stāte meli
ori correctione: si puellā pōt habē firmū testimoniū p̄nāles p̄boz p̄ alios
viros idoneos circa hācimā q̄ ip̄gnata sit a seie illi? **¶** Ipe tenet eā ducē. **¶** I. aliq̄s (si sec⁹ fuerit si tenet.

Si duxit binas mulieres ltime quis

virū relinq̄r. **¶** I. tu index. **¶** I. cogē. **¶** I. quā duxit. **¶** I. hic sup addit alt
os casus dicēs q̄
Hūc vt dimittat debes arcere secūdā **¶** I. altq̄s h̄ret vxo
rē ltimā ille si d̄z
Hāc ecōuerso si nupserit illa duobus **¶** I. d̄me **¶** I. ipediētes p̄mū p̄tractum
ducere aliā. si at
ducit aliā: tē ipe
d̄z cogit ad hoc vt
redcat ad p̄mam
hoc ē t̄m dicē. si
altq̄s v̄r duceret
duas vxoies ad
thoꝝ ltimū: tunc
sacerdos d̄z virū

Excipe ltimos casus interuenientes

¶ I. in exēplo **¶** I. tua p̄ sanguinea **¶** I. foras sis
ut si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte
amica **¶** I. tua amica **¶** I. p̄ma mulier. **¶** I. p̄ baptisimā p̄firmariōem

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

¶ I. si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

Summula Raymundi

qñ aliqd pñligit alit dñmō interuenit pñsens de pñti. vt pz extra de spō
salub⁹. Quarto notād. q causa pñt quā vir poterit dimitte vxorē ē nimia
z iordinata fornicatio. z cū ipse dimittit eā nō pñt aliā cōgicē sñi modera
mē pñs vñsi. z si vxor tūc ab eo si ē carnalr cognita z aliū virūz admittit
adultera ē. qz verū mñmōnū ē iter illos. lz ibi carnalr copula si sit sequuta.
Ultio nota. z ponat casus q tpe noctnali ventat vn⁹ fur ad hōspitiū vñi⁹
q hz pulchra vxorē z volēs intrare a marito audiat. q surgēs qñi credat sa
lē extra domū circūqz abulārē. z tūc fur intrat p ostiū accedēs vxorē sub
illi⁹ pñtis ipaz subagitādo. q facto recipiat vestimēta aliq z recedat. z ma
rito reuētiēte ad vxorē volēs eā pñolari. z tūc ipa rñdet dicēs. tu apd me
fuiſti hic z me subagitasti z cōgñisti carnalr. Tūc dubitat ex q auduit ip
sam esse cognitā a fure: vñz ipa sit tenēda p adultera. z vñz ipa sit sepanda
ab eo. Rñr q nō. ex q ipa creditur furē fore maritū etñ⁹ z fuit decepta per
pñba furz tūc nō ē ab eo sepanda. Si autē furē nouisset si fore maritū et⁹
z fornicationē cū eo cōmisset tūc cēt adultera z sepanda ab eo.

.i. vxor pñtia .i. vitas vxorē leprosa

Si tua sit coniunx infecta: licet fugias hanc

.i. accipere .i. non potes vxorē .i. qñqz

Ducere non debes aliam donec moriatur

requit puldeas mulieri. i. nutrimēta

Ipsa fides q vult des corporis huius alimenta

vales caste vñas .i. potes abstinē .i. mulier leprosa

Si potes abstinere: si non: eandem tibi carnis

.i. tribuat .i. trāsgressorē lēmi thori .i. si aliā cōgñet

Debita persoluet: vel adulter eris aliunde

.i. pñet mēbro virili .i. nñtat virū

Si vir castretur sua nunq̄ deferat illum

.i. relinquat mulierē .i. illa sustineat defectum

Femina: nec vir eam quocunqz modo patiatnr

¶ Ibi mñt ponit aliū casus de mñmōnō dicēs. si tua mulier cēt infecta
cū aliq veneno vel cū aliq infirmitate vel cū lepra tūc pñt illā cāz mñmo
nū pñt dissolui z separi. z pñt separationē z dissolutionē vir nō dñt sumē aliam
vxorē nisi ipa sit mortua. z si ipa ē lēdigēs z egena: tūc vir tenet ei pcura
re z dare nutrimētu corpus. Tūc ibi (Si potes abstinere) vult trñ. si ma
scul⁹ pñt tūc dñt pñnēl vñdē. vñ si vñqz velit cōire tūc noscat vxorē leprosa
siue infectā: ne aliūde adultū pñttrāt. Tūc ibi (Si vir castretur) ponit docu
mētū siue aliū casus dicēs. si vir pñaret mēbus sex tonalib⁹ siue genitalib⁹
qñqz mō hoc fieret: tūc ipa mulier nō dñt cū pñt hoc deferē. z cōduerſo si
mulier occuparet apñstematib⁹ vel alijs infirmitatibus pñres vel pñp
annos vel plures. tūc pñtrea vir non deberet mulierē derelinquere.

Folium LXXIX.

Circa istam nota. ex q̄ vir & vxor sunt vna caro: & cū hoc aio dñt inuicez
comozari. & si vir tūc nō p̄r h̄e abstinerē a carnis: vnde tunc d̄z postulare
debitū carnis: ex q̄ ip̄a eet infecta cū aliq̄ veneno vel cū aliqua infirmitate
vt lra dicit. & sic erit dubiū an ip̄e d̄z postulare iura coniugalit̄ ab ip̄a vxore
infecta. an ab aliena. nō p̄mū q̄ sepatio est facta. etiā nō scōm. q̄ si alio
faceret: fieret adulter. Ibi r̄r fm̄ textū: q̄ mulier leprosa siue veneno in
fecta d̄z ei p̄soluere debitū thori ne fiat adulter. Et hoc est verū si ip̄e vir
nullaten⁹ p̄t coitu carere. **S**ecūdo ē notā. m̄ḡ i lra ponit duos casus.
p̄mū de lepra. scōm de castratione siue de inhabilitatiōe. & ambo debent
intelligi dūmodo accederēt post copulā carnalē. q̄ ante copulā carnalem
tam lepra q̄ castratio impedit matrimonii p̄trahēdū & dirimit p̄tractum.
Tercio notandū fm̄ sc̄m Th̄o. p̄lū infecta lepra post copulam carnalē: l̄z
tenet viro reddere iura coniugalit̄: nō autē tenet ei viro cohabitare. q̄ si tam
cito inficit q̄ ex coitu sicut ex fr̄quēti cohabitatione. Si autē alit̄ coniugiz
posset abstinere meli⁹ ēēt. q̄ vt sic possent ḡnari pueni leprosi. vel ip̄e vir et
quandoq̄ posset infici ab ip̄a muliere: vt dicit lra. ergo si potes abstineas
fr̄em suū debet manere cū sano ne inficiant. Et dicit lra. (Ducere non de
bez aliā) & ibi innuit q̄ lepra nō ē impedimētū impedies matrimonii p̄tra
ctū. **T**ercio ē nota. q̄ sp̄salia lepra supueniente licite possunt distrūpi &
solui. & san⁹ ad copulā maritalē p̄sumēdā p̄pellit nō d̄z. vt p̄z de coniug. le
pro. c. vi. **Q**uarto notā. q̄ vir san⁹ mulieri leprose de necessitate p̄t
dere d̄z: vt ē de viro & vestitu: & l̄z isti sunt separati ab inuice p̄pter hoc
ne alter ab altero inficiat. n̄ q̄ ad eoz. bona q̄ possident separati nō possunt
Quinto nota. Et lra habet q̄ ip̄e vir post copulā carnalē si fiat impos
tes q̄ prius fuit potēs. tūc mulier nō d̄z cū relinq̄re p̄pter hoc Et p̄sūter
ecōuerso. si ip̄a mulier postq̄ est cognita a viro fiat impotēs & ei inep̄ta:
tūc ip̄e vir p̄pter hoc nō debet eā dimittere. Rō illius est talis. q̄ mat̄
monii ē vinculū indissolubile qd̄ statū p̄ totā vitā coniugatorum non in
teruenient adulterio. **U**ltimo ē notandū. qd̄ cōsiliū ē vt iste qui ē ma
gis ap̄tus ad coitum cōtinent viuat ne fiat adulter. Omnis em̄ ille adul
ter est qui cognoscit altā mulierem a sua legitima vxore.

.i. mulier p̄ma .i. articulo mortis simplici fornicatiōe deflorasti
Si sit in extremis quam simpliciter violasti
.i. p̄missione .i. p̄trahē .i. cessante
Atq̄ fidem dederis hanc ducere velle fugato
.i. infirmitate mulierem p̄ hoc q̄ aliā duc̄
Morbo: si ducis aliam periurus es inde
pniam facias .i. p̄tractū .i. dissoluo hoc ē cū scda vxore d̄z manē
Digne peniteas: pactum non soluo secundum
.i. carnalit̄ .i. p̄cubina
Post nūmentum: nisi cognita sit tibi prima

Suminula Kaymundi

f. manifeste .i. desponsare multerē sic dictā
Si michi iurasti q̄ velles ducere bertam
.i. desponsas sic dictā .i. matrimoniu .f. cū scōa
Et ducas agathā: cōtract' tūc stabit et tu
.i. q̄ falsē .i. cū tormētis
Qd̄ male iurasti debes e .oluere penis
.f. multerē .f. vir vxor .f. mlier inuitus
Quā tu duxisti tua non erit illa coactus
.f. mulier vxor multerē .i. volitante .i. reuenisti
Hece adētua sit ad eā si sponte redisti
.f. mlier .i. p̄sentū p̄bz vir mulieri p̄sentē alteri viro
Si tibi p̄sentit: nec tu sibi: nubere nulli
mulieri .i. licitū ē .i. donec mortuus es .i. nō inibet
Huic l̄ vsq; tuā post mortē: nō p̄hibet lex
virū multerē .f. inducendo altam vxorem
Ducere te reliquā; nec cogere te valz illd̄
.f. multerē .i. pecunias
Q̄ si duxisti quia promisi tibi nummos
nūmos .f. tibi viro .i. ista defraudatio
Et nllōs dederim: nō separāt iste dol' nos
ramētū carnal' si cōguit. q̄ si sic tūc tenet redire ad p̄mā .i. dimittē scōaz
Tūc ibi (Si mibi tu) vult si aliq̄s iurauit sumē bertā ad thōz itimū .i. lu-
merz ei' forore: vtz agathā. tūc illd̄ m̄fimōtū stabit cū agathā. z ip̄e tene
tūc satisciat iuramētō cū p̄nia. z hoc ē v̄ez eo sciēte q̄ fūpsit agathā. Tē
itū (Quā tu du.) sup̄addit aliū casū dī. si aliq̄s ducēt vxorē coact' ē nō
tenet eā obfuarē si postea n̄ adh̄ibeat p̄sentū: nec copula carnalis ibi ad
be'z: si ita euenerit q̄ mlier p̄fētirz viro z vir n̄ p̄sentirz mulierē. tē m̄r n̄
p̄t ducē aliū v̄iz p̄p̄t ei' p̄sentū. f. vir bñ p̄t ducē aliā vxorē. q̄ n̄ fecit p̄fē
tūz l̄ coact' fuerat. Tē ibi (Si me du.) p̄nt t̄vā doctrinā. dī. si q̄ sumē
ret vxorē p̄p̄t pecuniā z diuitias z credēt mlierē h̄re multos nūmos vel
q̄ mulier dicat: sumas me z ego tibi dabo cētū marcas v̄ m̄lle. iste autē
credēs istū h̄bis sumit eā l̄rime i facie eccie. p̄ h̄ aut̄ vir postulat nūmos
iueniēs crumēnā vacuā: an tē m̄fimōtū possit reuocare. R̄ndz l̄ra q̄ nō
q̄ ille dol' n̄ sepat m̄fimōtiū. At̄ca l̄ra az nota. p̄iur' Si ille q̄ frāgit eius
prop̄iū iuramētū. z sic ille q̄ iurauit ducē p̄māz fūpsit aliā a p̄mā: factus
ē p̄iur' vt l̄ra p̄t dī. z si strahēt scōaz p̄ sp̄salia p̄mā adhuc decibēre. z
alia imediate mōdē aq̄q̄ eā nōscēt carnal'. z p̄mā v̄uētē eā sumēt iustū
facēt iuramētō. f. n̄ itētiēt q̄ iurauit eā sumē. z hoc fecit f. itēdēdē scōam
sumē si v̄ixit. z p̄ hoc nō satisfecit. Tē scōa notand. q̄ si aliq̄s vir p̄tra:

hinc sponsalia de futuro cum concubina sua iam laborante in extremis addendo iuramentum. ita quod pro illis iuramentum ipsa cognita reducit reliqua tunc de puritate et de mane cum secunda. et ideo etiam preterit cum dicit. Si sit in extremis. Tercio notandum de ista. (pactum non solue scdm) Ad illud si est ista. quod cum secunda mulier presumatur in multis moniti et ad suam perfectionem redacti. sed cum prima quando nodum subsecuta est copula carnalis. nodum presumatur in multis moniti. sed solum facta sunt sponsalia. sed si aliquam cognovisset carnalem tunc in multis moniti primum esset presumatur et perfectum. sed secunda nullum est. ergo de ista. (De iuramentum) Quarto notandum ibi. (Si mihi iurasti) quod si alius pertrahit per verba de futuro sponsalia cum aliquo nomine vel muliere addito iuramentum. et deinde pertrahit in multis moniti cum reliquo non obliante illo iuramento ipse de mane cum secunda. et hoc per hanc in ista. de decre. c. de spso. sed si iuratur pertrahit per verba de futuro. tunc deinde cum prima stare propter evidentiam ne agat puritatem. sed si iste iurat per mulierem vel aliam ad manum suam prima sit cognita siue sit: tunc tenet eam suam est. Quito notandum. quod si iura perclamant tunc iuramentum in multis moniti de hoc facit libere et bona voluntate. unde si alius fuerit coactus sine proprio sensu tunc in multis moniti non habet locum. Unde sagaces sacerdotes hanc rem tenent scire: sic quod quando sponsus et sponsa veniunt ad domum dei et petunt copulari: tunc sacerdos cum magna sollicitudine de interrogare si spontanee et ex sensu proprio velit in multis moniti stare. imo etiam de interrogare si per dilectionem sit inter eos. quod si illa inveniatur in eis tunc fiat copula non in multis moniti in nomine dei. Sed si sacerdos post cognoscere quod aliter illorum de proprio sensu in multis moniti non irriteret. sed coactus: tunc non se copulandi ne postea fieri irruerent ita sacro vel alio scilicet scilicet sequere. sed quod unde aliam relinquere. Unde si alius esset coactus ad mulierem et manet cum ea per dimidium annum et copula carnalis non subsecuta: res in illo tempore nec adhibeat proprio sensu voluntatem ad eam. tunc vir non tenet eam tenet propter mutua et diuturnam cohabitacionem. Sexto notandum ibi. (Si me duxisti) dicitur quod tunc iura dicunt quod fraus et dolus puniri debent. sed huius oppositum videtur hic in hoc casu. Nam quod talis dolus non puniatur tunc id quod iste vir et quidam dolose et per finis debuit in multis moniti ireritone pertrahit in multis moniti. nam magis propter peccata et diuturnas quam propter purificationem pertrahit. Secundo id ius non punit illud delictum ne malefic. daret viam et occasione repudiandi suas uxores. vel quod facit alios post allegare in huius dolo. Etiam ille dolus non sufficit tollere essentialia illius in multis moniti sicut facit error additionis vel persone. quod ista duo impedimenta tollunt sensum. sed cum isto dolo de quo loquitur ista stat bene sensus. Ultimo notandum dictum est super ista. (Si mihi iurasti) Ad huius si est: quod in multis moniti fundat in contractu determinato. sed iuramentum nullam velle ducere nisi berta facit contractum determinatum. eo quod plures vocant hoc nomine berta. Si ergo iste certe et determinate contraxit cum agatha tunc stabit iste contractus indissolubilis. et. Brevis ratio illi si videtur (qua tu dixisti): si ista. quod sensus liber est de essentialia in multis moniti. et habet se quodammodo sicut forma essentialis ipsius matrimonii. Et finis forma est quod dat esse rei. ideoque deficiente forma rei tunc nihil fit. ergo deficiente sensu alterius persone contrahentium quantum ad illam personam non erit matrimonium. Si autem altera persona contrahentium consentit quantum ad illam erit matrimonium unde dicit ista. ergo si dicitur quod etiam talis persona non potest nubere alteri: non obliante quod altera persona alteri nubat.

Summula Raymundi

1. iuramēto cōfirmas .i. in mīfimoniū iuramētum
Si iuras nolle mulierē ducere: post hoc
^{sup. mulierem} ^{sup. tu}
Cōtrahis iste manet ptractus: phteatis
.i. fal. iuramētū cōmīssū
Quod male iurasti domino facias satis inde
^{sup. tu} ^{sup. peccata}
Si semel abstineas peccata lapsus in ista
^{sup. peccata} ^{.i. reiterare} ^{sup. dicta}
Nō iuras eadem non perpetrare. sed hec te
intelligere *.i. iuramētū feceris*
Scire volo: quoties iuraueris: hoc toties tu
^{sup. perpetratis} ^{.i. pniā} ^{.i. sustinere}
Pro iuramētis penas absoluerē de bēis

Hic mgt subdit alios casus d mīfimonio dicēs. si a l'q's iurauerit nolle su
 me vxorē: iuramēto facto: a l'q' tpe lapso supserit vxorē an tūc iuramē
 tū ipediat cōtra: tū. Rīdet l'ra q' n. q' cōtract' ille stabit. s'z ipe d'z satisfi
 cere deo p iuramē. o qd fecit. **E**t ibi: (Si semel) auctor ponit aliū ca ū per
 modū doctne volēs. si aliq's abiurauerit pcā sel pmissa nūq' velle facere
 et si tē ille relabit i ead pcā tē nūq' apli' d'z iurare se nolle pmitte tū pcā
 imo pun ēd' ē. q' tūc apli' pmissent iuramentū. **E**t circa l'ram nota q' mgt
 b rāgit aliq' ipedimētū ipediēs mīfimoniū ptractū dū. et dūmēs ptractus
 qd vocat error fortune. s'z tū illd n sufficit ipedire mīfimoniū ptractū dū
 dūmēs ptractus. s'z bñ error pductōis. **S**cdo nota. circa istū casus pmi. si iu
 ramētū et votū eēnt solēntia tūc hoc iuramentū ipedit mīfimoniū cōtrahē
 dū. de q' iuramēto solēnt' dictū ē s. vt si aliq's pmoneret ad ordinē diaco
 natus vel subdiaconat' tūc fac iuramentū solēnt. et si tūc ille ptractū mīf
 moniū: tunc tale iuramentū et votū solēnt ipediūt mīfimoniū ptractū dū
 et dūmēs ptractus. **E**t l'ra auctor d'z intelligi de simplici iuramēto: n solēnt
Et tertio notā q' si aliq's abiurat pcā pū pmissa et postea relabit i ead
 peccata: tē ipe tenet dupl'r penitē. nā tenet penitē pmo de iuramēto scdo
 de pcō istaro pmissa q' tūc illd amodo fecit. **Q**uarto notā. aliq' est
 mār q' pcā sel pmissa et pmissa si scdario ead pcā pageret q' tē illd pcā res
 utit fecerit q' quodā vīta fuerit. s'z alii dicūt q' pcā sel pmissa et ptractū de
 planctū n reuultūcūt si iterato pmitit. q' illoz dñs nūq' recordabit. nec
 et vñū pcā d'z bis pferri saltē si cōfiteat aliquid q' h'z aut oziratē absolūdi.
 q' al' d'z diuidēt cōfessionē et sic tē d'curteret diuidētis circa sacm qd nō d'z
 fieri. **Q**uinto notā. s'm scdm Tho. et s'm Hōsti. qd q's iur. i iuramētū ge
 neralē et si obligat se ad īspectale tūc gñaliras cōfessionē et obsecratē pa
 rit. si q' cōtingit euentre calū īnopinātū de q' si q's cogitass' cū iuramentū

fecit nullo mō fecisse: non tenet hoc iuramētū adimplere: & q̄ dicit i lsa (Si iuras nolle &c.) Alta causa eiusdē lre. q̄ iuramētū q̄ q̄o iurat si velle ducē vxorē nō ligat ābas psonas. s̄z solū iurātē. q̄ si duxit mulierē ampli⁹ nō solū sūt iuris. s̄z etiā mulieris. q̄ tenet satiliacē iuri: eo q̄ h̄z mlierē vtz pmanēdo cū ip̄a & reddere ei debitū carnis cū petit. s̄z erigere debitum carnis ab ip̄a sine peccato nō p̄t. S̄z dī. nūqd tale iuramētū ip̄edit mīmo nū cōtrahēdū. Et vīdī q̄ sic q̄ oē iuramētū q̄d sine piculo p̄t adimpleri nō d̄z irritari s̄z magis p̄fici. s̄z q̄dale iuramētū sine piculo aīe pōt adīple ri imo etiā in salutē aīe. eo q̄ non ip̄edit hoīem quantūz ad celestia regna igitur istud moderandum est iuxta p̄dicta.

sup. vxor

sup. tu vir

i. si velle

hic m̄gr superad

Legitime contum si iuras reddere nolle

i. qñ sup. a te contū

Quā petit hūc dico quod iurasti nihil eē

sup. a te p̄petrato

i. consensū adhibuerit

Hūc iuramēto si non consenserit ipsa

i. postulare. sup. viro i. debitū

Querē nō tibi do p̄sortia carnis ab illa

sup. mulieris

sup. viro

sup. mulierem

Hūc post mortē tibi ducere nō l̄z vllam

cōmittis i. in tpe l̄tēdicto

i. diminuā

Si facis in bāno p̄tractū nō reuocabo

i. corrigere debes i. p̄ ip̄a interdictum

Corrige post bānū te cōsilio sapientū

persolvere debitū carnis. quia tunc hoc factum est in voluntate amboz. Et si ille idem vir qui iam fecisset votum viveret donec mulier mortef tunc nūq̄ post mortē illi⁹ mulier⁹ deberet aliā cognoscere carnaliter nec deberet aliā ducere matrimonialit. Deinde subdit scdm documentum dī cēs. q̄ si aliquis p̄traheret matrimonium qñ essent interdicta ecclē siarūz tunc h̄c matrimonii stabit. sed lugēda sunt p̄cā: eo q̄ ip̄e fecit contra mā datū ecclē. & iō d̄z vivē p̄m consilium sapientum viroz & sui confessoris. **Circa istam no. q̄ qñ aliq̄ mulier si p̄t p̄tinetē vxorē tūc iuramētū est il lictū & nō d̄z tūc iurare cōtinentā vire ne mar⁹ periculū sibi icurrat. Si r dōm q̄ vir nō d̄z p̄tinetā vire vouere cū scit se h̄re vxorē. q̄ continent vire non p̄t. **Scdo notād. nō ē lictū q̄ aliq̄ iure nolle reddere debi tū carnis p̄p̄te vxori sue. eo q̄ tenet ei reddē q̄tēs ip̄e vir fuit petitus a muliere. s̄z tū cū timore dī. Quā t̄p̄ibus sacris cū hoīes debēt cōicare vel pascha celebrare. tē ad minus vir p̄ q̄tinoz vel sex dies a p̄p̄ta vxore de ber abstinerē. & illud iuramētū intelligendū ē non esse lictum qñ vxor nō consensit viro. pōt tñ vir ex consensu sue vxoris continenter vivere.****

Inmunda Raymundi.

Tertio notat. q. si aliq. iurat tenē votū p̄nētic ita q. p. mortē līme vro
ris nūq. aliā velit ducē vxorē. tūc illi d. ē p̄uādū. 7 sic tūc p. mortē mulieris
tenet p̄nētic viue. s. si aliq. maliciose eā obuiat 7 odiole: tūc ista penā p.
dolo 7 fraude hīc d. q. ipā viuere n. h. illi p. posse ad dōtū carnis erigēdū
Quatro notand. q. iterdictū ab ecclia p. tres dies ipedit mīmonū p̄ra
hēdū s. si dirimit p̄tractū. Quito notand. līa d. (Si sis i bāno) tūc n. p.
hoc inuit q. qdā s. tpa q. b. ihibet q. n. d. fieri mīmonū. de q. b. parui d.
An illi t. p. b. p̄tractū p̄nt spōsalia 7 et mīmonū cō s. lū p̄sensu p̄tractū. s.
p̄tractio vxoris ad solēnitates n. p̄riaz. phibet. Sexto notand. q. i. oī
to p̄hannū p̄t itelligi snia excoīcatōis. q. i. p̄t excoīcato oīa sacra dēnegā
vt iura parebit. s. tū excoīcat. si cōtrahit mīmonū cū aliq. mulie v. h. gē
ille cōtract. stabit. s. p̄nīaz agē d. p. l. obediētia ecclie. Alcio notand. h. d.
hū. līe ē. q. oē turamētū sic 7 votū p̄supponit possibilitatē. s. q. i. m. aplm
vir q. ad reditōem debiti carnis n. ē sui iur. s. vxor. 7 excoīcatō. s. q. i. f. 3
turistas null. p. turamētū suū d. alī facē p̄iudiciū. igit. necet p̄t iurare
castitatē sine cōsensu mulieris. Si aut. mīr cōsentit. tē turamētū stat. 7
tūc deberēt muruo vinē sic frater cū sorore. vñ fm iura q. n. vir iurat se nol
le reddē dōtū carnis seu iura p̄iugalit. tūc hoc turamētū p̄dit ius rigēdi
debitū carnis: s. n. ius reddēdi. ex q. hoc n. h. i. p̄tāre iua s. ē i. p̄tāre suē vro
r. et p̄dit ius reducēdi. aliā vxorē p. mortē illi. R. d. ē. q. q. n. i. co. iur. tūc
votū p̄nētic p̄militē vout. q. tē suare iqtū m. cū p̄t. Credo tūc meliori
iudicio iternuēre 7 de dīsculīoe fortiori: si aliq. abiuraret reddē dōtū
carnis vñ certe 7 līme vxoris ita q. p. istā iurat d. n. p̄dit ius ducē aliā
vxorē p̄ma mortua. nec etiā p̄dit ius ex. gendi debū carnis ab ista scda
mul. cū sic simplr n. p̄milit cōtīnētīaz. s. si līa itelligēt. q. si aliq. abiu
raret colre cū mulie simplr 7 vñ uerīat. tē līa statz i. iurare simplr. Tē
tūc (Corrige p. bānū) An cōsiliandū ē talib. q. faciāt p̄nīaz de illo cōsili
cerūt cōtra statutū ecclie 7 q. scandalizauerūt ita ecclīaz. An p̄dicte p̄sone
ita clandestine mīmonū cōtrahētes mag. se supponūt piculo. nāz poss.
sup. vel dgo

Si beguina deū sponsūz pelegerit: atqz

sup. voti. i. casillos

sup. dgo

In signū crines p̄sciderit: ista marito

i. tale mīmonū n. p̄t reuocari

Si nubit nupta maneat. s. peniteat q

i. cessauit sup. cōtīnētīe

cōtrahē mīmonū

Infregit votū: phibetur nubere talis

sup. talis dgo

i. si cōtrahit n. p̄t reuocare

Renubat phibe: nuptā noli reuocare

dgo

i. copulata. i. dgo n. hīs annos pubertatē

Impubes si sit tibi desponsata

puella

Solium LXXVII.

annihilat. i. hanc desponsationē .i. duodeci anno p. hanc autē subitū
Irritat hoc factū si vult cū sit duodena .i. alicuius
.i. copula carnalis .i. alicuius
Carnis amicitia si nō pcesserit vlla .i. copula carnalis
marito nō pssentiente .i. copula carnalis
Inuito sponso: si nō commixtio carnis .i. talis puella mfmontiū .i. vir
Intereat: pōt claustrari: cōtrahit iste .i. muliere nubere .i. puelle .i. claustrū
Cū reliqua si vult: huic nō exire licebit .i. muliere .i. puella .i. claustrū
exire .i. nō .i. copulari
Hoc l: ipa velit nec deiceps nubē cuiq̃
 turamēto seu voto. s. mfmontiū reuocari nō p. Deū libūgit aliud docu-
 mētū dicens: si aliqua puella tenera et iuuenis desponsaret añ annos puber-
 tatis: tūc postq̃ ipa venient ad annos discretiōis seu pubertatis: p̃t reuoca-
 re illa spōsalia. i. mfmontiū ptractū et hoc ē vey si copula carnal int eos si
 ē sequuta: et ipa p̃t claustrari sine velle spōsi. et si spōsus postulat eā de
 claustro: nō d̃t exire ad eū cū illo p̃morādo. nec ipa postmodū d̃t nubē alit̃
 viro. Circa istam notandū q̃ hoc qd̃ auto: intēdit i lra ē itelligēdū d̃voto
 simplici: q̃ hoc ipedit mfmontiū p̃trahēdū: s. si dirimit p̃tractū: vt l3 aliq̃
 n̄go v̄l puella i signū voti p̃nēre deponeret crines. tñ depositio crinū
 nō solēizat votū. et l3 dictū sit q̃liter votū solēizet. tñ ad mfmontiū dirie-
 mēdū sufficit votū solēne qd̃ solēizatū fūcit p̃ susceptōez sacri ordīs aut
 p̃ p̃fessionē factā alicui religīōi p̃ sedē aplicā approbate. vt p3 ē d̃ voto et
 voti redēptiōe. Scdo notādū l3 actū ipi p̃tractū quē et ipubes cōmittūt
 p̃t reuocare cū se viderit deceptos tpe pubertatis. etiā si p̃ p̃traxerit p̃
 filia: ipa p̃t reuocare qñ añ tps pubertatis nō h̄z vsum et rōne d̃bitā: tñ si cō-
 fesserit postmodū: amō reuocare nō p̃t. et iō ipis p̃uers ponūt tutores vsq̃
 ad decimūq̃rtū annū: q̃ ipos regē d̃nt vt p̃tuoze viuāt: et eoz bona ne inu-
 eliter p̃sumāt. Tercio notandū q̃ sola copula carnal reuocat vxores de
 claustro: nō si aliq̃ puella discurret a viro ad claustrū copula carnali non p̃
 uia: nō d̃t redire: et ipē vir p̃t p̃trahē cū alia: et hoc ē vey si nō dederit p̃sen-
 sum q̃ ipa possit irare religione Quarto notandū. dicēt q̃s. tñ sepe sup̃
 us dictū ē q̃ votū ipedit mfmontiū p̃trahēdū et dirimit p̃tractū: quōd h̄ ē
 q̃ nō dirimit p̃tractū. Rñr q̃ sup̃ d̃cū intelligit d̃ voto solēnt: s. hic au-
 tor loquit d̃ voto simplici: q̃ p̃ absconsione crinis vel come manu p̃pā si so-
 lēizet votū. et itelligit h̄c lra fm hoc cū d̃t. (In signū crines abscondat)
 Si nō tal puella vel n̄go facit votū solēne: sic q̃ solēnt et abscondere co-
 ma. si cōtrahet mfmontiū nullū ēēt. Quinto notādū p̃ meliori intellectu
 lre: q̃ fm iura puella d̃t: pubes in. xij. anno. et mascul⁹ in. xij. anno. et isto
 tpe mascul⁹ et mulier p̃t sibi uicē cōmiserit. tūc d̃t i textu (ut irat) Et rō ē

Summula Raymundi

q: ad mīmonitū redit? p̄sensu volūtarī? q: vltē? p̄supponit deliberati
onē & discretionē: q: mascul? sub. xij. anno & mulier sub. xij. anno carē
discretōe & matura deliberatiōe: iō tūc n̄ hnt p̄sensu & volūtarī. & ex p̄nti
aū hēc tps n̄ pnt p̄trahē mīmonitū. vñ si hēc puella q̄ i sra viderit se de
lusaz cū puenerit ad. xij. annū p̄ illū p̄tracā mīmonitū irritatē. vñ de lra
& hō: ē vñ si istā irritatiōē n̄ p̄cesserit copula carnal. & hoc ē iō q: i mī
tis vigor nāe & malicia p̄cipue supplet etate: ita q: carnalr se cōmūcēt aū
tps. si ḡ in. x. aut. xij. anno fuerit carnal copula p̄acta stabit mīmonitū.
f. vxorē f. ancillā

Ancillam liber si ducat: et hanc putat esse

f. liberam f. liber f. vxor

Iugenuam: si vult non hec sua sponsa manebit

f. sequuta f. carnalis copula

Inter eos q̄uis fuerit cōmixtio carnis

f. delusum

Cum se deceptum videt atq: scienter ad eius

f. cognoscendo eā carnalr f. xij. f. ancillā f. vxor

Transcat amplexus semel iste: fit hec sua sponsa

f. est intelligendum

Sic e conuerso si nupsit libera seruo

hōc autor addit alios casus d̄ mīmonio dicēs. si eēt aliq̄ nobil & liber
petēs vxorē nobilē & liberā & daret sibi ancillā. q̄uis ille liber cognoscat
eā carnalr: dū p̄cepit se d̄lusaz p̄t reuocare mīmonitū. s; dū liber sciuerit
eā ancillā eē & desup eā coḡscar carnalr: tūc stabit mīmonitū: nec p̄t reuo
care. Sisse ē si aliq̄ nobil vñ libera sumeret aliq̄e suū vt putat h̄re liber
Circa istam notādū. q: tale ipedimētū d̄ esse ipedimētū p̄ditionis: et cū
hoc cōmittit error p̄sonē: vt patet sup̄a. Secūdo notādū. q: ille q̄ ē seruū
cōditionis nō p̄t petere separationē a libera p̄t cōditionē: si aut nobil vel
liber petēt: tūc possit fieri separatio. Et si si liber duxerit liberā quā putat
eē ancillā: tūc tal error nō p̄t d̄imīd mīmonitū. Tercio notādū. q: vir
liber q̄ duxerit ancillā. & cognuit eā fore ancillā. si nō intēdit eā retinere
amplē? nō d̄ eā cognoscē: q: si eā coḡscat p̄ hoc: tūc eā repudiare nō p̄t
Quarto notādū: q: p̄t istā p̄ditionē ille q̄ p̄trahit eā aliq̄ de q̄ caput cau
tionē & fidelit̄ores q: sit libera: & tū postea p̄cipit eā esse ancillā: p̄t ille
liber statī ab eā separari si vult. Quinto notādū. si vir liber ducet ancillā
quā putaret liberā: & ip̄e liber postq̄ sciuerit fore ancillā eā cognoscet car
naliter: non p̄t eā repudiare. Vltio notādū. q: cōditio libertatis p̄t re
stringit hōiem q̄ aliud accēs. Etiam p̄cessus generationis p̄pter viti
tatem carnis sp̄ inclināt ad pessimum. nam si aliqua fuerit seruilit̄. cē ge
neratū erit seruile. ḡ talis cōditio potius impedit mīmonitū. Etia; p̄
seruitutem p̄t impediri finis mīmonitū. f. p̄ficatō: q: seru? est sub p̄t

Solum .LXXXIII

te sui dñi: vel ancilla sub pñte sue dñe. ergo non pñt vir hñc pñte vxoris
fuitis pñtionis nisi pñtente dño. Un notandũ. q̃ duob⁹ modis liber
nō pñt repudiare ancillā si eā duxerit. Primo qñ scit eam eē ancillā: et q̃
dñs lra hoc remouēdo (hñc putet esse ingenuam) Secōdo si ignoraret eā esse
ancillā: postea sciuerit: et tñ eque bñ cognoscat eam carnali pñbis vñ scitis
tñc tenet eā iterũ seruare. q̃ qd̃ semel placuit: amplius displicere nō pñt
et videtur placere. pñter carnalē copulam subsequētam

.i. marit⁹ .i. ad habundũ .i. vxor
Si vir eat r̃ homam mansurus ibi: sua sponsa
de iure .i. virũ .i. nō tenet sed si pñtinatur.

Iure sequetur eum: nūq̃ si sit peregrinus
.i. r̃ homo legitimo

Si sponsum thalamo susceptum deserit vxor
.i. aliquod talis vxor .i. maritũ

Et fugit in claustrum: fugit uia redibit ad ipsum
.i. vero .i. signo .i. ostendi

Si cerro poterit examine virgo probari
.i. pñbet

Sexus iuratus examinet hoc mulieris
.i. palpatōnes .i. aspectus

Per digitũ tactus aut intuitus oculorum

Hic auctor ostendit alia documenta de mñtimento dicēs. si aliq̃s exiret patri
am relinquēdo pñtā vxorē alibi pñrahens moriā: tñc mulier tenet seq̃vix
et hoc ē vñ si vir nō sit vagabūdus et instabil⁹ et sunt ioculatores vel fistu-
latores: q̃ si sicut hñc honesta mulier nō vñ eū seq̃. Deinde subdit scōs docu-
mentũ. si aliq̃s sp̃s hñc sp̃s am que prima nocte curreret de eo et uir-
traret claustrũ. tñc illa sponsa fugitiua vñ redire ad vñ: nisi p̃ pñctũ mē-
bu seu p̃ intuitũ oculor̃ posset certitudinal⁹ pñari q̃ esset virgo.

Circa istam notandũ: q̃ ex quo vir est caput mulieris. id si vir itēdit hñtare
alibi: siue r̃ home siue ar̃hens: dñmō ip̃e velit eē instabil⁹: mulier honesta
et pñā tenet seq̃ vñ. Si aut̃ vir esset instabil⁹ et vagabūdus: tñc mulier si
obligat eū seq̃: nisi voluntarie hñc velit facere: vt facit vxores ioculato-
rũ et fistulatoz. et sic de aliis. Et si in casu vxor̃ alius ioculatoris aut viri
vagabūdi seu instabil⁹ eū seq̃ recusaret nō pñt aliq̃ iure ad hoc cogi.

Secōdo notandũ q̃ p̃ aspectũ corp̃is al: q̃ mulier pñt pñbare pñtē. et i ista
est potius ei credēdũ q̃ viro. Et istā pñbatōnē testari dñt honeste mulie-
res que diligenter hoc examinare dñt p̃ tactũ vel p̃ visum et docet litera
Et si reperit fuerit q̃ illa sit virgo: tñc talis si velit intrare monasteriũ
potest manere in claustrisponso nolente. Si vero fuerit inuicta q̃ sit cor-
rupta: tñc cogitur ad maritum suum redire.

Summula Raymundi.

Tertio notādū hāte illo casu q̄ spōsa dicēt se esse h̄gem: et sponsus
dictaēt oppositū dicēs scīpaz cognisse carnālī. tūc dubitāt qd sit faciendū
Rñr q̄ iurat^r ser^r mulier^r d̄z examinare spōsaz: et tē ille mulier^r dñt iuramē
to affīmare q̄tis spōsa sit. et si ap̄bat eē h̄go p̄t manē i claustrō. si ar̄ corru
pta fuerit: tē tēf f̄diē ad spōsū. **T**ertio notādū q̄ rō p̄ne p̄t ē: q̄ fm aplm
vir ē caput mulier^r: q̄ mulier tēf seq̄ virū sicut cetera mēbra suū caput. q̄
p̄pelleda ē mulier ad cōhabitādū viro suo et ad seq̄ndū eū: si alibi vult h̄ta
re et morā trahē. **S**z iec^r ē si fuerit romā pegrinādū cā vel aliūde ad mer
candū q̄ tūc si necesse ē mulierē seq̄ virū nisi vclut hoc ex p̄pā voluntate fa
cere. q̄ d̄t iura (nisi q̄ si sit pegrin^r) **H**ic p̄t sc̄do casu sciendū. q̄ quis h̄go
despōiata eēt vel etiā i lecto cū viro dominuerit: si nō ē cognita carnālī
ab eo: p̄t iurare religionē: vt sepi^r sup̄ dictū ē. h̄ p̄t copulā carnālē nō p̄t
iurare religionē: q̄ iura f. uet mag^r religio^r q̄ mirimonia: q̄ illi magis fa
uet qd p̄t p̄gruit saluti aīe. h̄ religio ex q̄ ei ānera ē p̄tneria mag^r colligit
salutē aīe seu p̄mouet q̄ mirimonia: q̄ p̄tneria ē mag^r d̄t^r vt sup̄ d̄ctū ē
a. de baptismo. f. puez

Si de fonte leuat vroz mea quem genuit

f. muliere nihil iudicii derogat vroz

Ex alia: preiudicium non coniugii fit

f. corrigat

f. facta f. voluntarie

Puniat ecclesia si sint commissa scienter

f. aliqua

f. facere nō p̄t

f. legitime.

Nec intramenta: nec vota queunt mulieres

f. sine cōsensu maritor

f. factū votū

f. cōsensu patris

2 bisq; viris facere: sic non pueri sine patre

f. acta

f. ratificat

f. p̄fecte etatis exis

Facta valent vidne: sed filia filius extra

sup. illa vota

Annos: que faciunt confirmo nec renocabo

f. cum meo preiudicio

Non sine iure meo debes transducere sponsam.

f. in alia parrochia

f. ius meum

f. sponsa

In reliquam villam: mea portio pendet ab ista

f. intendas

Si numerare gradus mihi vis consanguinitatis

f. dñt poni in primo gradu

f. carnales

Huius principium dant fratres atq; sorores

f. qñ vn^o ab altero distat

f. i quinto gradu

f. p̄t correre

Alter ab alterutro quinto membro bene nabit

sup. directe

.i. strabit.

Linea descendens de te nunq̃ tibi nubet

.i. ad lineā lateralem

.i. cupis

Ad transuersalem transi si nubete queris

sup. linea. i. quinto gdu

.f. quarto vel tertio

Illa loco quinto non infra dat tibi sponsum

Hic auctor pōit altā p̃ticulā. i. q̃ dat altā documēta circa m̃fimonū occurrētia. 2. sūt q̃tuor i nūcro. Primū ē q̃ vxor n̄ d̄z se part̃ a marito suo ob eaz cām. q̃ leuauit pueꝝ mariti ex alia muliere generatū d̄ fore baptis̃matis s̄z si fecerit ip̃a hoc sciēt eccl̃a d̄z eā p̃t̃re. Scd̄ documētū ē q̃ votū nō ē q̃d vouet p̃ multos l̃t̃mas sine p̃sensu mariti. etiā hoc n̄ p̃t̃ facē pueri s̄n̄ p̃sensu p̃entū. S̄z vidue hoc facē p̃t̃: filij 2. filij 2. filia si fuerit extra r̃ho r̃ū l̃t̃mū i annis matur̃ p̃t̃ facē turamētū aut votū. Tertiu documētū ē q̃ spōsa n̄ d̄z duci d̄ vna villa in aliā: nisi portio l̃t̃ma d̄z n̄o plebano. q̃r tū documētū ē. q̃ q̃ p̃cedit nūetate grad⁹ consanguinitat⁹ d̄z fr̃es 2. sorores ponere i p̃rio gdu. 2. illi q̃ distāt ab iuicē i q̃nto gdu siue i linea ascēdēte 2. de scēdēte. siue i linea trāsuersali: tales p̃trahere p̃t̃ 2. capere se mutuo.

Circa istam notandū p̃rio: q̃ rō p̃mi documētū ē tal⁹: q̃ cognatio spir̃it̃ual⁹ adueniēs i m̃fimonio. p̃summato nō frangit m̃fimonū: 2. q̃ si vxor alicui⁹ leuat pueꝝ d̄ fonte sacro quē genuit ei⁹ marit⁹ d̄ alia muliere nō dirimit m̃fimonū q̃uis ibi g̃h̃at cōgnitio sp̃it̃ual⁹: q̃ si fuisse aū p̃tractū m̃fimonij se perasset m̃fimonū p̃trahendū. Scd̄o notandū q̃ vxor alicui⁹ leuās puerū mariti sui g̃t̃itū d̄ alia muliere d̄ sacro fonte. vel hoc facit sciēt v̄l ignorāter. si facit sciēt ip̃a puniri d̄z v̄t d̄t l̃ra. si ignorāter nō est puniēda.

¶ Tertio notandū circa scd̄m documētū. q̃ p̃sone volentes vouē vota l̃ ea emittē d̄nt esse lib̃e p̃ditiōis: etiā d̄nt h̃re etatē l̃t̃mā ad vouendū propter p̃mū religiosi vouē nō d̄nt. p̃pter scd̄m pueri q̃ nōdū veniūt ad aūes discretiōis n̄ p̃t̃ vouere. Q̃d̄ aut̃ religiosi nō p̃t̃ vouere sine dispētatōe ē rō: q̃ q̃cunq̃ nō h̃nt lib̃erā seu p̃p̃riā volūtātē nō p̃t̃ alteri vouere vel suam volūtātē cōmittere: sed monachus nō h̃z lib̃eram volūtātē: q̃ monachus nō p̃t̃ vouere: p̃nā tenet. sed maior p̃bat ex dicto i philosophi q̃ nihil dat q̃d̄ nō h̃z. Minor p̃bat: q̃ ois monachus dedit volūtātē suā superiori: v̄t ab̃ati vel p̃iori quando ip̃e fecit professionem. Quarto notandū circa tertium documētū: q̃ versus illud documētū q̃dam t̃ex̃tus h̃nt in cap̃lo de sepulturis: sed nō est vis v̄trū hic vel ibi exponitur. 2. si querat. q̃ta est portio danda n̄o plebano de sponsa q̃n̄ ducit̃ ad alium locum. D̄z q̃ hoc debet teneri s̄m locum p̃suetudinē diu obseruāram. d̄z v̄n̄modo non sit contra statuta canonum. quia consuetudines de sacris canonibus recedentes non debent obseruari. Ultimo notandū circa q̃rtum documētum q̃ modus numerandi gradus consanguinitatis tam i linea recta q̃ trāsuersali parit̃ supra circa litteram istam (sponsum ducendo) et ergo desuper supersedeo.

Summula Raymundi

sup. hominibus

.i. vtile

Omibus est votum solenne tenere necesse

sup. voto sup. hoī

.i. recedere sup. votū

Non ab eo cuiq̃ concedimus ire, sed illud

.i. facili⁹ .i. varias

.i. difficile

In leuius mutes tibi sit nimis est onerosum

.i. cū dispensatione maioris

.i. variatio

In manibus stet maioris mutatio talis

Ista ē vltia ps istī capli. I q̃ autor pōit aliū casū aliq̃t respiciētē mīmo
nū dicēs: q̃ q̃cūq̃ fac solēne votū dī illō suare: sed si ob vilitatē corpis
tale votū p̃modose n̄ possz adiplē tē possz vti medicamine cū p̃silio idoneo
p̃fessorz. s. q̃ tale votū sibi alleuiat ex auctoritate epī l' alteri⁹ supiorz: z in
leui⁹ mutet. Circa istaz notādū q̃ p̃ns ista loq̃t solū d' voto solēni: d' voto
at̃ simplici n̄hīl dī alio tū n̄ obstatē vald' necariū ē vt votū simplex tene
aturz iplēat. q̃ scriptū ē **Quere** z **reddite** dō dñovro. Dicit ergo aliq̃ au
tor: p̃ns ē iustificēs ex eo q̃ si deficiat d' voto simplici. Rñr q̃ n̄ ē iustificēs
q̃ sup⁹ dñi ē: q̃ ipa eccia cogit ad votū solēne p̃ficiēdū z n̄ ad votū sim
plex. An q̃cūq̃ frāgit votū solēne hūc denegat oē sacm xpianitat: r̄ dō
ipā eccia cogit talē ad istō votū p̃ficiēdū. Scōdō notādū ex q̃ ista p̃ns fac
mētōez d' voto tūc vidēdū ē d' ipō voto. vñ votū sic definit. Est alicui⁹ bo
ni cū deliberatiōe facta p̃missio. z d' norant⁹ alicui⁹ boni q̃ si aliq̃s pio
mittit malū n̄ ē tenēdū nec oēt vez votū. z si ipē isrigēt votū nō peccat.
Tertio ē notādū. q̃ votū solēne fit trib⁹ mōis. **Primo** p̃ ordinū sacroz
supiorz. vt subdiaconat⁹. diaconat⁹: z sic d' alijs: q̃ diacon⁹ z subdiacon⁹ fa
cit votū dō z epō. z q̃ cito transgredit⁹ illō a simplici sacerdote absolui n̄
dñt. **Secōdo** votū solēne fit p̃ ingressū religiōis. z hoc i p̃fessōe. **Tertio** fit p̃
hirus susceptōez: vt si aliq̃s recipit hīrū religiōis. z. l. monachoz p̃fessorz
z si ē vsus spālū hīrū p̃fessōis: z spālū sub hoc fecē votū: si tē trāsgredit⁹ est
fractor voti solēnis. **Quarto** notādū q̃ h⁹ votū fit trib⁹ mōis. p̃io cū de
liberatiōe: sed oē firmo p̃posito: scio cū obligatiōe: d' q̃ mōis ē s̄ patuit
Quinto ē notādū. q̃ aliq̃ hoies sūt obligati ad votū z aliq̃ n̄: q̃ p̃uē q̃ nō
dū veniēt ad aīos pubertat⁹ n̄ sūt obligati ad votū vt patuit d' i mlt⁹ cas
sib⁹. **Etia** monach⁹ n̄ obligāt ad votū illō qd̄ ē p̃tra flām ordīs. s. q̃ faciēt
votū q̃ vellēt dimitte ordinē z vellēt ire z alleuare onus. Sīr furiosi nō
obligāt ad votū. nō ē: q̃ nō sūt cōpotes suarū rōnū. Sīr famul⁹ nō obli
gat ad votū illud qd̄ est p̃tra voluntatē dñi sui: vt prius dictū est. **Sexto**
est notādū. q̃ ad cōmutatiōē voti requirunt duo. **Primo** auctoritas. quia
nīlō p̃r cū seipō dispensare: s̄ requirēdus ē ille q̃ h̄z auctoritatē: vt epūs vñ pa
pa. q̃ fm illō est. dispensatio seu voti p̃mutatio ē vigor: p̃ius tūris p̃uē ad
quē spectat misericordis relaxatio. z q̃ d' ista. In manib⁹ stat maior⁹ rē. Se
cundo requirē cā sufficiēs q̃re qd̄ nō tenet suare votū nā nisi cā sufficiēs
supabūdauerit votū neq̃z alleuiat. **Septio** notati. fm Raym. votū oner

rosus i leu? ē cōmutādū vt letunū i elemosynas. Itē si qd vout pegrina-
tiones i infirmitatib? nō pē cōplētilē expēse qd eēt cōsūptur? i labor i li-
milia dñe i altos pios act? puerri. Circo notandū vix votū augmētā me-
ritū. Et vidē q nō nā ois fūies dōvolūtariē placz magz illi qz fūies ei d
tūre: s; ois seruicē ei ex voto seruit ei de iure i d voto. s; seruicē sūi vo-
to seruit libē q vidē q votū nō augmētā gām. In oppositū at est magz
sūiaz i de cto. theologie. q volūt q votū augmētā meritū. i declarat hoc
sic: qz si nūc claustrales seu religiosi inutiliter faciēt pfeffione: qd nū ab
hōiet tota xpianitas. Nūc g q actus q fit post votū pōt fieri duplx. Vno
mō in equi charitate sicut an. Alio mō in inuon charitate q antea. si pri-
mo mō tūc seruicium in tali est malous premiū et meritū. Si autē scdo mō
tūc seruicium illud a votuo deo impensum est innozis precij i remune-
ratiōis. q: Dum cor nō orat in vanum lingua laborat.

hoiem sup. mītmōnū nos raymundus

Quem contāhere prohibemus in ordine sacro

dn̄s aplicus

casir

Personam: nisi papa prius dispenset in illo

malchicus sup. clericus

recedere maleficiū clericū

Si malefactor hic est et ab ordine cedere: ius hunc

coartat

exorē

mītmōnialr sine dispēfatiōe pape

Compellit: nunq̄ sponsam ducat sine papa

i. i. alq̄ vicio sup. clene? p quo crimine sniam

Crimine si rapitur quo promeruit capitalem

q̄ interficiat sup. secularis

sup. clericū

i. prius

Vindictam: iudex non indiget hunc: nisi primum

degradet

clericum

Ordine de sacro deponat episcopus illum

Post q̄ autor i pcedētib? caplis determinauit d alq̄b? sacris. hic tā i pñt ca-
pio determinauit d alio sacro. s. ordie. i videt i duo. pmo determinat d ordib?
sacris. Scdo icidēat determinat d mōachis fugitiis d claustris. Pñia pō
adhuc i duo pmo determinat d ordib? sacris. scdo ipālir regredit sup ordine
ei? mām pñctando. scda ibi (si laic?). Pñia adhuc i duo. pmo fac qd dī-
ctū ē. scda pōt qdā documētū d clerice malchic. scda ibi (crimine si ra.)
Quātū ad pñū dī sic. ois pñona exis i malch ordie i sacro nō pē pñrabē
mītmōnū nisi hoc fiat p dispēfatiōe pape. i si eēt aliq̄ sacerdos q pñca
fit malefactor i irregular. ita q pñtea pñaret offiō i bñficio: tē ille adhuc
si pē irrare mītmōnū pñt caracēs idebliles ei ipsos: s; si fuerit cōstitut? i
mītmōnū oib? tē tal pē pcedē ad mītmōnū sine dispēfatiōe: vñ pñt cōtēri?
pñoueri. Circa līaz nota q̄ ordo ē duplex. s. ordo sacer: et ordo nō sacer
et ille vocat minor: videt ordo accolitatus: et alj mītmōnē: s; de quib? us

*De sacramento
ordinis*

Summula Raymundi

dictū ē p̄us ibi (oib⁹ orem⁹) ⁊ illi p̄stituti i tali ordie mōit si sacro p̄st cō-
trahē m̄rimoniū sū d̄sp̄satiōe pape. Rō h⁹ ē: q̄ si tales abstine n̄ p̄nt: tē
meli⁹ ē cū līma mīliere alaz suā saluare q̄ cū multis illegitis dānari et na-
liter. ⁊ si viter⁹ i ordib⁹ sacris pcedēt ⁊ abstine nō possēt. tē ip̄i fornicā-
tione cōmittēt ⁊ maxie peccarēt: q̄ tūc xpm̄ corde imūdo ⁊ malb⁹ pollu-
tis i altarib⁹ tractarēt. vñ qdā metrista. Tange cū gandes meretrice q̄st
audes. Palmis pollut⁹ regē tractare salut⁹. Prē. Si missam d̄c⁹ p̄us am-
pler⁹ meretricis. Idis ad antra stigs qm̄ xpm̄ crucifig⁹. Et iō ihs i mīcib⁹
ordib⁹ exhib⁹ meli⁹ ē nūbē q̄ n̄s vñ p̄ luxuriā. S̄z ordo sacer ē: et ordo
subdiaconat⁹ diaconat⁹. ⁊ p̄byterat⁹. ⁊ isti cōmutari n̄ p̄nt. nā exites i ill
ordib⁹ nō p̄nt p̄trahē nisi p̄ d̄sp̄satiōe pape: q̄ fecerūt votū solēne p̄ su-
sceptiōe sacri ordis. sic q̄ vouēt caste viuē. dō fuit. ⁊ p̄p̄m et⁹ i fide xp̄ia
na iformare. ⁊ iō iusticia hoc p̄suadet q̄ clerici volētes pcedē in sacris or-
dib⁹ bñ p̄spiciant vñ p̄nt caste viuē. si p̄nt tunc ad sacros ordines p̄ce-
dāt i noie dñi. si nō p̄nt caste viuē: tūc meli⁹ est sacros ordines dimittere
⁊ vxoīē ducē: q̄ postea suscep⁹ sacris ordib⁹ cū vxoīb⁹ alioz fornicari ⁊
aiam et⁹ eternā dānare. S̄z clerici greci nō curā castitatē seu votū ca-
stitatis: q̄ suscipiūt sacros ordines ⁊ celebrāt dīna officia hñtes vxoīele-
gitimas. ⁊ vxoīes q̄ eoz filij filijs p̄ncipiū in nobilitate comparantur
Secū notandū. ex q̄ dictū est de voto q̄ triplex est vocat⁹. i. votū p̄tinentie.
votū abstinentie. ⁊ votū pegrinationis. ⁊ cū qd̄ ibet illoz pōt cōmutari
i melius: ideo dubitat vtrū votū cōtinentie possēt cōmutari i melius. ⁊
videtur q̄ nō: q̄ nihil est meli⁹ cōtinentia et castitate. q̄ votum cōtinentie ⁊
castitatis nō pōt mutari in melius. Rñ q̄ in omni voto sunt respiciēda
duo: et maxime in voto pegrinationis. Primo respiciēda est cā: q̄re de-
bet fieri dispensatio: q̄ forte talis est senex: nō potens ambulare. vel fou-
te si recederet de loco fierent lites et guerre. Secundo respiciēda est su-
perioris auctoritas: q̄ iste q̄ habet auctoritatē d̄z taxare expēsas ⁊ fatiga-
tiones vñ q̄s facere possēt. ⁊ illud totū d̄z sumere et mittere ad illū locū
ad quē talis fecit votū. Sed si votū abstinentie iterū pōt mutari i melius
diues si est delicatus ⁊ leuare nō pōt tūc debet dare elemosinas ⁊ alia
opa p̄laris facere. Sed de voto p̄tinentie aliqui dicūt q̄ nullo mō pōt
mutari in melius. q̄ nihil melius ē cōtinentia: sed illo non obstante papa
in isto voto pōt dispensare cū oib⁹ nisi in articulis fidei. Qñ legi⁹ q̄ fuit
qdā magn⁹ dñs ⁊ possessor multarū terraz q̄ habuit vñictū suū ⁊ iste
erat monachus: tunc patre mortuo timebat guerra illaz terrarū p̄pter
carentiam dñi: hoc vidēs ap̄licus d̄sp̄savit cum isto: q̄ tales subditi no-
lebant aliq̄e eligē dñz nisi herede terrarū: et sic p̄ d̄sp̄satiōe pape iste
monachus p̄traxit m̄rimoniū: ⁊ post q̄ habuit pueros potētes regere ter-
ram: tunc cogebat reint̄rare claustrū. Ex quo p̄z q̄ votū p̄tinentie infir-
gitur p̄ d̄sp̄satiōem pape. S̄z tūc ad rōnē d̄i. q̄ aliqd̄ cōmutari in meli-
us intelligit duplici. Uno mō in melius speciale. et sic speciale ē melius
continentia. Alio mō q̄ cōmutetur in melius commune ⁊ generale: ita q̄
possēt cōmutari in aliqd̄ qd̄ esset comuniatu melius: ⁊ sic bñ possēt com-

*Abstinentie
Vota continentie
Pegrinationis*

mutari i meli⁹: vtz i exēplo tā dicto Tūc ibi (crime si repiat) pōt qddā documentū respiciēs clericos maleficos dicēs. si aliq̄s cleric⁹ sit i maiori ordie z faciat furtū. hēsim. rapinā. icēdiū. vel homicidiū. z si i tali facto p iudiciū seculare apphēius fuerit tūc iudex seculari si d3 diiudicare eū: sed d3 pñtari epō q̄ eū ponat ad ppetuos carcēs: vel eū deponē pōt de sacri⁹ ordib⁹ z postea itez pñtare iudicio seculari. q̄ tūc eū pñtare pñt. ¶ Tercio notandū. q̄ tal cleric⁹ q̄ facit. furtū homicidiū vel hmoi ille referri d3 ad epm vel ad papā q̄ ipm degradat: et postea iudicio seculari tradat vt p suis cruciet maleficijs: q̄ tūc nō cleric⁹ s3 laic⁹ meref dicit. z iō requiritur vna cautela ad ista tā dicta. q̄ clerici i ordinib⁹ pñturi nō dānā iudicio seculari. z dato q̄ ipe cleric⁹ eēt malefactor adhuc nō d3 pñtari iudicio seculari: s3 epō vel pape q̄ ipm degradat ab ordinibus sacris faciat: z postea p ut dicit⁹ ē iudicio seculari tradit. Et iō tales dñt pñtari aīq̄ recipiant ad ordines ne sint malefactores vel hmoi ne cōtingat eos postea degradari. Quarto notandū q̄ clerici z ordinari hñt illud proganū q̄ publice non puniant nec pñt manifeste vltā nisi pñt⁹ s3 degradari. z si nō degradant: itē ad pperuos carcēs icludant si ē pena mortis. S3 cā pñt pñt publicas rī aīq̄ carcerib⁹ icludūt. sic q̄ ponent sup scalā z cā criminis sup capita eoz describeret. z postea carcerib⁹ icludūt. ¶ Tē notandū. q̄ nō ē facile aliq̄ degradari nisi hira cā ltime degradatōis: vt si aliq̄s fuit subdiacon⁹ l pñt⁹ z fact⁹ ē malefic⁹: sic latro vl raptor: tūc tal pñt⁹ dñs aplico l epō q̄ eū degradat iuri seculari pñt⁹ pñt⁹ dñt. ¶ Tē notandū. si aliq̄s latus hñt lūmam vxorē z dimittet ipam z ad sacros ordines accedet absq̄ cōsensu vxoris. z dato q̄ talis eēt lacerdos: itē papa ipm degradatū repñtat vxor sue: s3 si vxor adhibuit⁹ pñt⁹ z dato q̄ eēt subdiacon⁹: tūc ad ipsaz redire nō cogitur. q̄ votū fecit solēne p susceptionē sacri ordis: dato etiā q̄ tal nōdū pñt⁹ s3 solū castitatē vouisset hñs volūtatē procedēdi cū cōsensu vxoris sue: z hec vxor si eundē admittēre vellet tūc ipe nō admittitur redire ad ipaz: sed oportet illū procedēdi ad sacros ordines sic vouit. ¶ Tūc notandū q̄ q̄cūq̄ ē i exēcicatioe sciēs se irregularitatē incurrisse. e si receperit sup hoc pñt⁹ sacros ordines: tūc tal pñt⁹ est degradatus. imo dicit qddā docto. q̄ tal clericus pñt⁹ cōmīscēs se diuis in exēcicatioe ligat⁹ pñt⁹ irregularitatē incurrit. Et volunt vltē⁹ doctores q̄ nullus cū eis pōt dispēsare. Si aut talis ignoranter incurrit irregularitatem. tūc dñs aplicus pōt cum eo dispensare.

i. latus intēdit pñt⁹ sup. pñt⁹

Si laicus doctus vult caste viuere: puro

vxoris sue intēdit pñt⁹ sup. pñt⁹

Coniugis assensu procedat in ordine sacro

¶ Hic autor spāt determinat d sacro ordine. Et diuidit in sex ptes fm q̄ sex ponit documēta d sacris ordinibus. ptes pñt⁹. Dicit q̄ pmo sic. Si aliq̄s laic⁹ fuerit hñs vxorē q̄ vult caste viuē z religionē iurare tal pōt admuti ad sacros ordines si sit cū pñt⁹ vxoris: si nō si sit cū pñt⁹ vxoris pro

Summula Raymundi

cedere nō dī. Notandū pmo. ex lra hī q si vir intēdet procedē ad sacros
ordines. tē hoc dī fieri cū pſensu vxoris. 7 g pmo dīr probari abo in etate
si pnt manē i cōtinentia 7 caste vinē. nā si i eis pſumptio q vir vel mulier nō
pē manē i cōtinentia pūua tē ipe nullo mō dī admitti ad ordines sacros
iue pſensu vxoris. Si at fuerit ambo annosi ita q ē pſumptio i eis d cōt
nua abſtinentia: tūc vir ſepeſ ab vxore 7 ad sacros ordines admittat. Hī
talis ſepatio dī ſic fieri. q pōat i cāu q aliqſ laic⁹ doct⁹ hēat vxorē legit
timā. 7 talis vellet ſepari ab ea vt ipe i ordib⁹ sacris procedē poſſet. mō
si tales abo adixēt pſensu ad hmoi ſepationē 7 diuoritiū: tūc ducātur aū
iudiciū ſpūale pſte pſſo 7 parēſela vtriuſqz ſex⁹. tē si fuerit pſone iue
nes 7 iudez 7 pētes iſtaz pſuade dnt vt nō diuoriantur. q d. blā ē vtrū
ex vtraqz pte poſſent pmanē i caſtitate: q vt ait apſ. Quō ſi iſſe caſti
tate ſuare q ſp nouerit pſortia mulierz adamare. q. dī. nō hī. Iō pſuadeſ
illū q ſiſ maneat. q dato q diuoriantur. 7 poſtea ipe vel iſa nīmū i cō
retur ita q abſtinē ſi poſſit: tūc ſi iſa carere noluēt: oꝝ q ei redvatiua ca
nalia: dato etiā q cēt ordinat⁹. 7 hī ſit prop⁹ magnū piculū euitādū. q si
tal iura carnalia reodē nollet. tē avultera ſiet aliud. qd cēt maximū pec
catū. 7 iō si iuuenes pſone fuerit nō admittatur q vir ad sacros ordines
procedat: si at ſenes fuerit 7 annose pſone: tūc teſtib⁹ pſtib⁹ coraz iudice
diuoriantur 7 ſepantur. 7 ipe ad ordines sacros procedat ſm debitiū modū
Eodē mō itelligēdū ē q muliere volēte caſte vinē 7 intrare monaſteriū. q
oꝝ q ſiat pſensu vtriuſqz corā iudice ſpūali teſtib⁹ pſtib⁹. Secūdo ē notā.
q si ſit ſepatio tali mō int⁹ pſonas aliqſ iſtmas: tūc oꝝ q ambe pſent tura
mentū q velint caſte vinē: alio ſepari nō pnt. Et dicit qdā docto. q si vir
ſeparet hoc mō ab vxore ſua volēs pcedē i ordib⁹ sacris: tē oꝝ iſtrare
clauſtrū et monaſteriū. Sz iſt alij docto. dicūt q nō eo gatur intrare clau
ſtrū: ſz ſufficit q caſte viuāt 7 i ordib⁹ sacris pcedat. Si aut aliqſ aliq
dutiſz vxorē voutiſz caſtitatē: tē oꝝ eū iſtrare clauſtrū 7 ibi caſte vinē pſſ
ſui vori trāſgreſſiōez. 7 iſa qūis clauſtrū n iſtraret: tū oꝝ vt caſte viuāt. q
in eodē vicinō ē i quo 7 ipe. Tertio notādū. q aliqſ volēs pmocti ad sa
cros ordines dī diligēter pbari ne aliq hēat ipediētia q ipe pceſſuz poſſet
ipedire. ſ. vtz ne ſuit bigam⁹ vel excoīcat⁹. 7 ſic d aliqſ. Si nō ipediētiū
hūent: tūc nō admittat. ſi nō nullū hī ipediētiū tē admitti dī ad sacros
ordines i noīe dnt. 7 hec admiſſio dī fieri pure ppter oēi ne ſymonia co
mittat. Quarto notandū. dī i lra q laic⁹ caſte vinēs cū vxorē pſensu pē
cedere ad sacros ordines. Contra hoc at ſic ſient ſe hī ordo ad mſimonū
um: ſic ſe hī mſimonū ad ordinē: ſz ſacer ordo ipedit mſimonū 7 trahēdū
g mſimonū ipedit sacros ordines. Dato pꝝ ex ſilitudine. ſz mſimonū patz
ex pꝝ dicit. Sz i oppoſitiū ē auto i lra. Ad hoc dubiū rīr diſtinguēdo ec
cleſiam: nām quedā eſt eccīa orientalis. qdam occidētalit. Eccīa orientat
dī eſſe eccīa grecorū: ſz eccīa occidētalit eſt eccīa oīm latinorū. Et iſte due
eccīe pueniūt i hoc q tā i orientat q i occidētalit eccīa clerici pſtiti i mſi
monibus pnt trahere mſimonū. Secūdo pueniūt i hoc q ſacerdotes vtro
biqz nō pnt trahere mſimonū. Sz oīſ i hoc q greci i eccīa orientali quē

*contra societate
concordant*

nunc se sacerdotes videntur in simoniam pertracto an sacerdotum: sed postea non potest contrahi. Sed hoc non est in ecclesia occurrentiale et apud nos litinos qui tam sacerdotes nec videntur in simoniam pertracto seu prius contracto an sacerdotum nec potest contrahi. Tunc de ad dubium. quod si intelligitur quod laicus potest procedere ad ordines sacros cum consensu uxoris sue: tunc ipse recipit potestatem ordinis. i. characterem indelibilem et executionem etiam prout s. prout legem missam. Si autem intelligitur sine consensu uxoris sue tunc recipit executionem prout s. Et hoc sequitur quod si vir procedit ad sacros ordines tunc mulier debet vouere castitatem. et post mortem ipsius mariti cum nullo viro potest contrahere matrimonium. Sed ad rationem nostram quod illa similitudo non est bona nec fortis malis consequentia quod data est inter in simoniam et sacrum ordinem: quia nullus in sacris ordinibus constitutus potest contrahere in simoniam. sed aliquis constitutus in matrimonio potest promoueri ad sacros ordines: quia in in simoniam est minus vinculum in ordine autem est maius vinculum. nam prius est se obligare domino deo quam homini: sed in sacris ordinibus obligat se homo domino deo. in matrimonio autem obligat se homini. Ultimo notandum. quod ecclesia permittit fieri transitum ab imperfecto ad perfectum. sibi illud. Ibi de virtute in virtute: sed quia ordo est status altior et perfectior matrimonio: ergo habens uxorem potest accipere sacros ordines si non fuerit irregularis et consensum uxoris habuerit: sed converso non potest sacerdos ducere uxorem: quia tunc fieret descensus a perfectiori ad imperfectum quod non admittit ecclesia. Requiritur autem consensus uxoris: quia vir non est sui iuris sicut apostolus et sancti Thoma. Qui recipit sacros ordines nesciente vel contradicente uxore peccat mortaliter et debet redire ad uxorem precipue si hoc fecerit post carnalem copulam: et non debet deferre coronam.

i. qui non accipit ordinem unum per alium. i. deponetur. s. ordine

Ordine qui saltum fecit punietur ab illo

filio. i. producit. s. per fornicationem

Si te progeniit thorns illicitus canear ne

i. sine dispensatione

Indispensato tibi donetur sacer ordo

Hic autor ponit secundum documentum per modum notabilis de sacris ordinibus dicens. Si aliquis vult procedere in sacris ordinibus et fecerit saltum. s. quod fieret subdiaconus antequam esset acolitus: vel fieret presbyter antequam esset diaconus. talis de iure privatur ordinibus sacris et non recipit penam. prius egerit excessibus et penam facta potest resumere sacros ordines et potest tunc licite procedere secundum formam ecclesie. Deinde subdit aliud documentum dicens. si aliquis esset gentilis in thoro illegitimo: vel quod sit spurius: tunc ille non potest accipere sacros ordines donec a papa dispensationem acceperit: et habita dispensatione in ordinibus sacris procedat secundum formam ecclesie. Circa istam notandum: quod quicunque vult promoueri in sacros ordines et facit saltum. ille est de facto irregularis. Exempli gratia. ut si aliquis promoueretur ad ordinem subdiaconatus et non esset acolitus: vel si promoueretur in presbyterum.

Summula Raymundi

et non est diaconus: tunc ut dicitur in illo: si facit saltum et incurrit irregularitates que
videntur in sacris ordinibus: preceps non potest sine dispensatione papae: quia nullo irregulari
ne dispensatione potest preceps ad ordines: si ille est irregularis. §. 2. Pro quo sciendum quod
vel talis facit saltum ex malicia: vel ex ignorantia. Si primo modo tunc talis non simpliciter de
ponitur seu degradatur nec amplius ad sacros ordines est admittendus. Si autem facit ex ig-
nancia tunc talis non debet ministrare in suo ordine. §. 3. Quod legatur euangelium vel epistolam. nisi
hoc sit cum dispensatione papae vel episcopi. Secundo notandum circa sacros documentum. §. 4.
quod si aliquis illegitimus: vel preceps in sacris ordinibus: tunc dicitur quodammodo docet. quod episcopus
vel archiepiscopus potest secum dispensare quantum ad salutem anime non tamen ut possit preceps ad
aliquos prebendas vel curas assignare. ita immo quod intrando claustrum talis
possit preceps in ordinibus sacris: sic quod solus habeat curam anime sue et non talis il-
legitimus: vel recipere sacros ordines ad prebendas vel ad alia beneficia curam anima-
rum habentia: tunc non potest dispensare cum illo nisi solus dominus apostolicus. Tercio notandum quod
ille homo debet legimus qui gignatur ex infirmo non homo et legimus: vel qui gignatur ab his qui infirmo-
monium contraxerunt in facie ecclesie. Et si postea diuortium celebratum esset inter eos:
propter aliquod impedimentum: nihilominus tamen omnes illi pueri sic gignatur dicuntur legitimi. et
hoc est verum si contrahentes infirmum crediderunt se bene contraxisse: vel ad minus una
persona crediderunt se bene contraxisse. Si vero ab eis persone crederent male contraxisse: tunc
pueri sic gignatur dicuntur illegitimi. Quarto notandum quod quidam pueri dicuntur legitimi
tamen: ut si illi qui de thoro legitimo gignatur: quidam naturales: ut sunt generati ex soluto et soluta.
luta. et quidam nec sunt legitimi nec naturales: ut sunt spurii. Et non notandum quod isti pueri di-
cuntur spurii qui gignatur in adulterio: ut si aliquis uxorem habet plures cum muliere
non propria vel e converso. Quidam autem sunt legitimi: ut sunt illi qui procedunt ex legitimo
thoro. et isti dixerunt sine aliquo dispensatione possunt accipere ordines et non alii. Qui-
to notandum quod aliquos legitimos dupliciter. Uno modo per dispensationem. et sic pueri
(qui nec sunt naturales nec legitimi) legitimos ad omnes actus seculares et spirituales.
Alio modo aliquos legitimos per infirmum contraxerunt: ut si solus gignatur cum solu-
ta. et si postea contrahunt infirmum: tunc illi pueri prius illegitimi legitimos
per subsequens infirmum. §. 5. Hoc non est de spuris: quia tales gignatur per adulterium.
Et §. 6. si bene debet quod nullus illegitimus debet procedere ad sacros ordines nisi ex
speciali dispensatione. Ultimo notandum quod filii illegitimi prohibentur ab
ordinibus sacris triplici de causa. Prima causa est dignitas sacri ordinis
qui vilius personis non debet porrigi: quia scriptum est. Nolite sanctum dare canibus. Secunda
causa est detestatio paterni criminis. Tertia causa est: quia presumitur quod filii in-
mulatorum paterni criminis. quia malicia parentum inducit presumptio de contraria fi-
lium. ut habetur de i. xli. sciens. Et si filius spurius intret religionem tollitur ab eo irregu-
laritas: ut patet. xix. dist. que. vi. Non licet.

i. excoicatione

i. donatur

In banno tibi si sacer ordo datur scio quod non

i. inde i. libereris i. nisi presentatus fueris domino apostolico.

Hinc absolueris: nisi presentando papae te

hic auctor ponit quantum documentum de sacris ordinibus dicens. Si aliquis esset in
banno vel infamia excoicationis: et corumque scienter vel ignoranter iuraret

vide pulchra
dubia an
puerum sit legit-
imus et illegitimus
aliqui nati

sacros ordines quicquid modo est in exco[m]municat[i]o[n]e: tunc nullo modo pot[est] absolut[us] nisi
 si specialit[er] sit absolut[us] a d[omi]no papa vel ab habere ei[us] auctoritat[em]. ¶ Circa ista
 notand[um] q[uo]d auctor[itas] vult i[n] ista q[uo]d si aliquis h[ab]uerit b[e]n[e]ficiu[m]: c[u]m hoc recepit sacros or
 dines i[n] exco[m]municat[i]o[n]e: tunc talis p[er]uabit illo b[e]n[e]ficio: donec papa c[u]m illo de
 sp[eci]fauerit. et si d[omi]nus papa sec[u]n[dum] disp[en]sare noluerit: tunc tal[is] p[er]uabit i[n] b[e]n[e]ficio et
 sacris ordinib[us]. et si sic moriat[ur] i[n] exco[m]municat[i]o[n]e extra cunctu[m] sepeliend[us] est.
 Si autem d[omi]nus papa sec[u]n[dum] disp[en]sare voluerit: tunc n[on] p[er]uabit illo b[e]n[e]ficio.
 Et id[em] clerici volentes i[n] sacris ordinib[us] p[ro]ced[ere] d[omi]n[u]m seip[s]os p[ro]bare: vtru[m] ta
 le casu[m] i[n]curr[er]e possit vel n[on]. q[uo]d i[n] exco[m]municat[i]o[n]e null[us] p[ro]ced[er]e p[ot]est nec d[omi]n[u]s admittit ad
 sacros ordines: ne tale piculu[m] i[n]currat. Sec[un]do notan[du]m. illud dicit[ur] i[n] iura docere.
 q[uo]d quicquid p[ro]mouet[ur] ad sacros ordines ex his i[n] exco[m]municat[i]o[n]e efficit[ur] irregula
 ris. P[ri]mo q[uo]d e[st] sciend[um] q[uo]d snia exco[m]municat[i]o[n]is e[st] duplex. q[uo]d q[ua]da[m] e[st] maior: et q[ua]da[m] mi
 nor. Maior e[st] q[uo]d excludit ho[m]inem a co[m]munion[e] x[p]i fidelium. et e[st] duplex. q[ua]da[m] e[st]
 lata ab ho[m]ine: q[ua]da[m] a canone. Snia lata ab ho[m]ine e[st] q[uo]d infert a iudice i[n] sua vo
 ce vel i[n] scripto. et ab ista null[us] h[ab]et solutio[n]em si q[ui] fert sniam. Alia e[st] snia lata a
 canone. et h[ab]et solutio[n]em sunt multe. h[ab]et g[ra]tia. si aliquis p[er]cutiat clericu[m] violent[er]:
 statim e[st] i[n] maiori snia lata a canone: et sic de alijs. Alia e[st] snia minor: q[uo]d ex
 cludit ho[m]inem a p[ro]p[ri]etate sacro[rum]: sicut e[st] o[mn]e p[ec]c[at]u[m] mortale. Mo ad p[ro]p[ri]etate[m]
 i[n] se e[st] v[er]u[m] q[uo]d p[ri]us i[n]ta intelligit[ur] de snia maiori. et q[uo]d talis acc[us]io ad sacros ordi
 nes debet absolut[us] ab ep[iscop]o absolutio[n]e g[ra]t[is]. Si si intelligit[ur] de minori snia
 hoc e[st] dupl[ex]. q[uo]d vel scit[ur] vel ignorat[ur]. si scit[ur]: d[omi]n[u]s absolut[us]. si si ignoratur: tunc n[on]
 indiget a[bs]olutio[n]e. Tercio notan[du]m. q[uo]d si aliquis ex his i[n] exco[m]municat[i]o[n]e sci[en]ter et
 co[n]t[ra]mact[us] p[re]sumat sume[re] sacros ordines: talis p[er]petue susp[en]dendus e[st] ab or
 dinib[us]: nec papa d[omi]n[u]s c[u]m ip[s]o disp[en]sare p[ot]est sua enormitat[em]. q[uo]d sciuit se irregu
 laritatem i[n]currere p[ro]p[ter] sacri ordinis susce[pt]ione[m]. Si si aliquis exco[m]municatus rect
 pit sacros ordines i[n]trans se esse exco[m]municatu[m]. et ille susce[pt]is ordinib[us] sacris
 recordat[ur] se e[ss]e exco[m]municatu[m]: tunc ip[s]e d[omi]n[u]s accedet d[omi]n[u]m ap[osto]licu[m]: q[uo]d motus mia caus
 sa dei disp[en]sare sec[u]n[dum] habeat. T[er]c[us] e[st] p[ro]suetudo optima aliq[ui]d ep[iscop]o: q[uo]d quicquid
 voluerit sacros ordines recipere d[omi]n[u]s q[uo]d talis sit p[ri]us p[re]fessus et p[re]t[er]it[us]: et q[uo]d p[ro]p[ri]a
 res c[u]m co[n]suetudine co[m]p[ar]is x[p]i. ne ip[s]e p[ec]c[at]is enormibus sit aggrauat[us]. et ne c[u]m hoc i
 .i. sine .i. volu[n]tate (currat irreg[ul]aritat[em].

Ab[se]n[ti]a tui domini co[n]sensu non tibi det

.i. clericali

.i. si es fuus

¶ Dico sacer si sis seruilis conditionis

.i. or[i]g[in]is .i. i[n]debit[us]

.i. i[n]stitutio[n]e

¶ Hunc si furtive suscep[er]is: et sine forma

.i. formam suat

.i. talis

¶ Quam tenet ecclesia: nisi disp[en]set super hoc qui

.i. q[uo]d h[ab]et p[re]t[er]it[us] disp[en]sand[us]

.i. de tali receptio[n]e ordinu[m]

¶ Disp[en]sare potest: i[n]ste d[omi]n[u]s a[n]i[m]a beris i[n]de

¶ Ibi auctor[itas] ponit q[ua]ntu[m] documentu[m] de ordinib[us] sacris dicit[ur]. si fuerit alle

Summula Raymundi

quis clericus nullis additionis volens pcedere ad ordines sacros. talis si dy
pcedere nlli cu pſensu dñi ſut. imo nec etiā intrare dy religionē nlli habeat
pſensu dy ſui. qz ad ſuſceptōē dy ſacroy ordinū requir pura libertas. ſz ta
lis n̄ ē liber. q n̄ dy pcedē. Subdit ponēdo aliū documētū. ſ. ſextū dicēs.
Si aliquis ſuſceperit ſacros ordines iurruer ſine forma eccie: talis dy dā
nari z ſuſpēdi ab ordinib⁹ ſacris: nlli ſpecialit ab habēte prātē diſpēſandi
ſecū diſpēſatū fuerit. ¶ **Primo** notā. ex lra habet qz iſte q ē ſuſtis pſenti
onis n̄ dy p̄moueri ad ſacros ordines. Cōtra hoc at ſic. deus glorioſus n̄ ē
acceptor pſonay. qz libet p̄t acceptare ſacros ordines: ſiue ſit ſuſtis pſenti
tionis ſiue non. Tñs dy in acerb⁹ aploz. Sz p̄ntia pbat. qz ſi ſeruilis dy
abſci z liber p̄moueri. tunc vidē qz liber ſit deo grat⁹ z ſuſtis ū. q ē cō
tra auctatē p̄is allegatā. Rñr ſm irētionē autor⁹: qz null⁹ dy p̄moueri ad
ſacros ordines q ē ſuſtis pſentis ſine pſensu dñi ſui. ¶ **Ad** p ſacroy ordinū ſu
ſceptiōē dā grā ſeritatis. grā dignitat⁹ z grā honeſtat⁹. z ad iſtā digni
tatē ſex requirunt. Primo p̄cipalit requir honeſtas originis. ſ. qz ſit de ho
neſta parēla ex pte vtriuſqz ſex⁹. z p hoc excludit ſpuri. Secō requir
honeſtas hois. ſ. qz n̄ ſit diſſamat⁹ z publice pſuſus. qz illi n̄ admittūtur
ad ſacros ordines nlli cū diſpēſatōe pape. Tercio requir honeſtas cor
poris. p hoc excludit corpa vicia habētia. ſicut ſi iſti hoies q ſunt puari
mēbus p̄cipalib⁹ z officialib⁹. vici⁹ manib⁹ z vici⁹. Quarto requir hone
ſtas actōis. z p̄ hoc excludit homicide z pſiles. qz p̄t illā actiōē nō
p̄mouet ad ſacros ordines. Quinto requir honeſtas p̄ditiōis. z p̄t hoc ex
cludit illi q ſūt ſuſtis p̄ditiōis. Sexto requir honeſtas p̄uerſatiōis. p̄t
hoc excludit ioculatores z h̄mōi hoies qz tales ſunt iſſabiles animi: nec
ſūt honeſte p̄uerſatiōis. Tūc ad rōnē dñi ē qz deū n̄ ē acceptorē pſona
rū intelligit duplici. Uno mō ad ecciam triūphantē. z ſic iſtelli gēda ē au
toritas vbi ſ. qz nullus excludit a regno dei. Alio mō. i. elligit q ad eccie
ſiā militatē. z ſic nō iſtelligit p̄ſata autoritas. qz plures ſic abſciunt a ſa
crys ordinib⁹ vt p̄ius patuit. ¶ **Secō** notā. qz lra p̄t iſtelligi p diſſiſi
onē. qz vel talis p̄mouet ad ordines ſuo dño ſciente vel iſgrante. Si igno
rante dño: tūc talis reſtituat dño ſuo. Si autē non ignorante dño z dñs
p̄radicit: tūc talis dy dño reſtitui ſub hac p̄ditione ſm aliquos q nō ſunt
at ſibi i corporalib⁹: ſz in diuinitis officiis. Et ſi talis intrauerit religionē
neſciēte vel cōtradictēte dño ſuo: ſi in tribus annis nō erigit eū: tūc tal
ſit liber in claſtro. Si autē dñs ſciunt z nō p̄radicit: tūc dy dimitti. qz li
ber factus ē. Si dñs ſciente dño ſuo aliqz p̄moueret. vel qz ſcitur ab ordi
nante z reſp̄tant: vel non. Si ſcitur ab vtroqz: tunc ambo debent puniri.
Si vn⁹ tñ ſcit: tūc iſte debet puniri in duplo. Si ergo ab oib⁹ iſgratur:
tunc dicūt aliqz q ſunt liberati a ſuitute p ſuſceptiōē ſacroy ordinū.
¶ **Tercio** notand⁹: qz illi dicunt ordines recipere ſurtive q nō recipiūt eos
eo modo ſicut iſtitutū ē ab eccia. ſicut ſi quis accederet ad ordines ſine
examine. vel ſi qz eodē die recipet. duos ordines. ¶ **Ultimo** notand⁹
qz iſte dicitur ſurtive recipere ordines qui eſt in ſententia anathematis.
qz a agz p̄tra mandata eccie. Et hoc eſt dupl. quia vel talis manet in ſe

*Seco requirunt
ad ſuſceptiōē
ſacroy ordinū*

culo vel non. Si non manet in seclo: ita q̄ intrat religionem: tunc disper-
sat cum eo ep̄s propter fauorem ordinis. Si autē manet i seculo tūc ep̄s
non pōt cum eo dispensare: sed soluz dñs aplicus. Et etiā ille dñs non ser-
uare formā eccle q̄ nō iurat p̄ ostiū: sed aliunde sicut fur et latro. Et ille rē
dñs furat sacros ordines q̄ eos suscipit absq̄ determinata forma ecclesie.
Uñ sciendū q̄ vera et determinata forma in ordinibus sacris est ista. p̄mo
ut quis examinatur. sc̄do intitulat. tertio p̄clamat. et deinde ab ep̄o ordina-
tur. Et q̄ qui nō ē examinatus vel intitulatus vel p̄clamatus: si recipit or-
dines furatur ipsos. Item si aliq̄s p̄cedit ad sacros ordines sub titulo alt-
cuius beneficii et non h̄z beneficiū ille furatur ordines.

f. aliquis f. suo f. recedēs

Monachus ex clauistro fugiens: si p̄b̄ hic est

f. ad claustrū f. tale officiū diuinū

Et redeat: prohibetur: ei celebratio misse

quibz p̄nam agat f. disp̄set

Donc peniteat et factum papa resoluat

f. tal monach⁹ sic q̄ nō d̄z ministrare i ordinib⁹ susceptis

Aut in perpetuum suspenditur ordine tanto

f. de his monachis f. apostatas

Hec his de claustris sunt scripta: suos fugitiuos

f. q̄s abbas excoīcat f. monachos f. autoritas

Qui damnare solent: hos soluit gratia pape

¶ Prius autor determinauit de ordinibus sacris. hic determinat de mo-
nachis a clauistro fugitiuis. Et diuiditur in duo. Primo determinat de
monachis fugitiuis ordinatis in presbyteros. Secūdo de nōordinatis
in p̄b̄ros. Sc̄do ibi (Si fugit ex clauistro) Dicit ergo primo q̄ monach⁹
p̄b̄ qui fugit de clauistro et itez reuertitur ad claustrū: talis non debet ce-
lebrare missam donec peniteat: et papa cū eo disp̄set de tali negligentia
Si autē talis ē diacon⁹ debet suspendi ab ordinibus et non debet minis-
trare in suo ordine: nisi prius peniteat s̄m decretū superioris sui. ¶ Primo
notandū: q̄ littera intelligit de his monachis quos excommunicauit ab-
bas illius claustrī: ubi tales monachi fugientes existerant. quia forte sub-
traxit calicē vel aliquid h̄mōi fecit. et talis currens de clauistro et iterū re-
diens. nō p̄t celebrare missam nisi prius secū fuerit dispensatū. et talē auto-
ritatē aliqñ abbas p̄t h̄re a dño aplico. si autē nō habuerit istā autoritatem
tūc oportet eū ire ad dñm papam q̄ solus cū eo disp̄set. Dicunt tñ aliqñ
q̄ in isto casu abbas illius claustrī posset cū eo dispensare. Itē ista d̄z itelli-
gi de istis monachis fugitiuis q̄ sunt excoīcati a suis superioribus. si autē huius-
modi monachi non sunt excoīcati: tūc eoz superior pōt cū eis dispensare
¶ Sc̄do notandū. littera loq̄tur hic de apostatis. Uñ apostata sic defini-
tur. Est temerarius recessus a statu fidei obedientie vel religionis. Uñ

*De monachis
a clauistro fugi-
tius et d̄ p̄b̄*

apostatas

Summula Raymundi.

triplex ē apostata. scilicet a fide: ab obediētia et a religione. A fide dicitur aliquis apostatari quoniam dimittit catholicā fidē et adheret fidei hereticorum vel aliorum in fide delictū. Ab obediētia dicitur aliquis apostatari quoniam facit quod contra dei vel canonis precepta. Et ista apostasia p̄miserūt adā et eua quoniam fecerūt contra dei preceptū. Tertia apostasia ē a religione. et ē quoniam aliquis religionē exiit post professionem factā. Et de tali apostasia loquitur hic textus. Qui p̄mit apostatari de facto et ex cōlati. et si solū illi. scilicet oēs eis adherētes. scilicet scilicet apostatari nō p̄nt p̄bit et testimoniū in multis. terciū quibus receperūt sacros ordines: tamen nō p̄nt ministrare in suis ordinibus nisi facta dispensatione.

talio monach^o post hoc

Si fugit ex claustrō laic^o cōuersus: et ide

.i. p̄trare eū in moniū .i. viro

Duxerit vxorē: cū crimē cōstat ab isto

mulier .i. trex iuret .i. suum

Hec eat: et ip̄et ad correct^o apostata claustr^o

.i. si fecit p̄fessionē .i. matrimoniu

Si fuerit sua nota p̄fessio: cōiugiu stet

.i. p̄fessionē .i. monachū et vxorē

Si nullā fecit: tamē illos equa volūtas

.i. diuidit .i. p̄tineret scilicet abobus

Separat: ut caste uiuant iūiugitur istis

claustrū. et ip̄e cōuerso iūiugatur claustrū dicitur corrigi a superioribus monasterii et dicitur manere in isto. Si autē scit quod ip̄e exiit claustrū ante p̄fessionē: et iūiugatur p̄battonis: tūc talis cōuersus p̄t manē in matrimonio cū vxore sua: nec tenet redire ad monasteriū. ¶ Primo notandū: quod cōuersus exiit claustrū post p̄fessionē et annū p̄battonis: talis debet cogi redire ad claustrū suum et debet p̄dignā p̄nam pro tali excessu agere. Si autē ante p̄fessionē exeat et ducat vxorē: p̄t cū illa manē. quoniam nōdū ligat^o ē ad claustrū. tūc si vxor sua ad iūiugitū voluerit. ab eo caste uiuere p̄nt si nō p̄nt reddat mutuo dōta. Secūdo notandū. ex quo in p̄nt ista sic in p̄cedentibus habitū ē de matrimonio. tūc est sciendū quod triplex ē bonū matrimoniu. scilicet fides: sacm et p̄lio. Primum bonū est fides. quoniam ibi ē indissolubilis p̄iunctio animarū et corporū. Secūdo bonū ē sacm quoniam ibi nullū diuortiu dicitur celebrari. Tertiū ē bonū p̄lio. scilicet ad cultum dei. Et p̄p̄t^o h^o fit triplex p̄iunctio in matrimonio. Primo ibi fit p̄iunctio singularis. quoniam solus vir iungit mulieri. et p̄p̄t istā singularem p̄iunctionē om̄s bonū fidei. quoniam in eis duas p̄sonas ē vna dilectio. scilicet si tertia supuenit statim renouatur dilectio. Secūdo ē ibi p̄iunctio indissolubilis. et ex hoc ē ibi iūiugitū quod ē sacm. Tertiū ibi ē cōiunctio utilis. et ex hoc oritur bonū p̄lio: quod generatur p̄ncipalit^o ad cultū dei. Et ergo triplex p̄iunctio considerat^o triplex bonū matrimoniu. Et si cōiunctio singularis cōrespondet bono fidei. sed cōiunctio indissolubilis bono matrimoniu. cōiunctio vero utilis bono p̄lio.

Si fides
Si sacm
Si p̄lio

CSecundo notādū qd i mīmonio ē triplex act⁹ iugal⁹. Quidā ē licit⁹. qdā fragilis: 7 qdā phibit⁹. Act⁹ licit⁹ ē triplex. qdā simplr fit ppter plus gñatū onē. 7 iste act⁹ dicit⁹ 7 meritor⁹. Scdō fit i reddēdo debitū ihou. 7 iste etiā ē licit⁹. qz vir tenet reddē mulieri debitū carnis. Terti⁹ ē ppter fontē cationē cuitandā. Et hoc ē duplr. vel i iuge. vel in se. si i iuge tē nō peccat. si autē i se. peccat. Scdō act⁹ iugal⁹ ē fragil⁹. 7 iste fit ppter dilectionē 7 hoc duplr. vt ppter dilectionē vxorū vel fornicariā. Si vxorū peccat venialit. vbi grā aliqds dicat sic. ego cogitō vxorē meā ppter ipsius dilectionē 7 si nō eēt vxor mea ipaz nō cogitē. 7 i hoc peccat venialit. Si autē diligit eā fornicat: tūc i hoc peccat mortalit. vbi grā dicit aliqds. si tal nō eēt vxor mea adhuc vellē eā cogitē si possē. 7 sic ibi est dilectio fornicaria. Terti⁹ act⁹ iugal⁹ ē phibit⁹: 7 iste fit plurib⁹ modis. Prio fit in tpe qd phibitū ē ab ecclesia. s. in aduētū dñi. i qdragesima: 7 tpe iūrmētis mulieris. 7 sic psequēter in qtuor tpb⁹ aī. 7 in alijs multis i qb⁹ nō ē exercē tura carnalia. Itē nō dñt fieri i loc⁹ psecrat⁹: nec et dñt fieri p modū icitatis. qz qñcūqz hō iatāt seipm ad hoc peccat mortalit. **C**Utrio notā. qd sit aliqds hñs vxorē 7 cognoscat carnalit fororē vxoris sue. tūc dubitat vtr deiceps possit cognoscē vxorē suā. Rñr fm ples docet. qd n. s. ipe d⁹ ppetue abstine. qz iā vxor sua hñ sua pāguinea seu affinis efficiet ex coitu ppetrato cū forore vxoris. Et qñt vlti⁹. vtr talis d⁹ dimittē vxorē suam vel nō. Rñr sub distictōe qz vel tal cogit se vxorē vxoris scietē: vel ignorat. si tñt si pē dimittē. qz talis error nō opat diuortū. si autē scietē fecerit tūc vxor pōt ab eo separi. si autē nō sepani: tñ ipe vir debitū ihou non

De vita et honestate clericorū (deberet petē.

i. in hībemus

sacerdotum

olumus in domibus personas presbiterorum

i. mulieres

i. sacerdotis

Suspectas esse: mater foror atqz sororis

i. domibus

i. p sanguine

Filia vel fratris i eis sint vel ppe neptes

i. sacerdotes

i. iūrmētis

i. phibit⁹

i. paupibus

Hi pro posse suo miseris: locijs vel egenis

tpalta

i. bñficiāt xpī fidelibus

Et xpī seruis sua dent et cōmoda prestent

i. sacerdotes

i. phibitionum

Hospitijs: nec sint hi lulozes vetitorum

i. sicut

i. taxilloz

Eudorū: velut est alee: globi: deciorum

in duas. nā pmo facit qd dictū ē. Scdō determinat de symonia ibi. (Si rēdis) Pmo adhuc i duas. pmo facit qd dictū est. Scdō determinat de bellis

q

*De vita
et honestate
clericorum*

CUtrio ē terti⁹

tractat⁹ hui⁹ li

br. i qd autor d⁹

fmāt de vita 7

honestate cleri

corū. Et diuidit

tur i duas par

tes In pma au

tor facit qd dis

ctū ē In scda d⁹

terminat d vlu

ra 7 ei⁹ species

bus. Scda ibi

(Usure spēs).

Pmo adhuc

Summula Raymundi

principi. Secda ibi (Si princeps) Prima adhuc i duas. nā pmo facit qd p
 erit e. Secdo dērmiat de re. 9 iuer's q se pōre. docēo qd sit agendū circa
 istas. scda ibi. (Si bona) Pma adhuc i duas. nā pmo facit qd dicitur e. scdo
 dērmiat de furib' raptōib' z malefactorib'. Scda ibi (Fraude) Par
 tes patebūt i pccisū. Quātū ad pma pte aucto vult q i domib' sacerdo
 tū n dnt hīare psonē suspecte. vt sunt iuuenes mulieres Et rō ē. qz boies
 hīent statim suspitionē de sacerdotē sup talib' sōnt iuuenib'. nī mater z
 sorores filij vel filie soroz pnt bñ amari ipis. Deīn aucto subdit ponē
 do duo documēta de vita z honestate clericoz. dicens q clerici siue sacer
 dotes dnt egētis pegrinis z alijs paupib' hīl acē p xpi noie ipis elemo
 synas dādo ipos hospitādo: ipisq dnt z auxilijs z alijs bonis opib' sub
 ueniēdo. Subdit vlt' alijs documētū: q clerici z sacerdotes nō dnt adhēre
 ludis phibitis. nec dnt eē manifesti lusoies in alea in globis z ideijs. i.
 rarillis. qz tles ludi phibiti sunt. ¶ Horādū pmo: q aucto pibet h i lra
 mulieres suspectas: iue ihonestas fūire su. morari in domib' sacerdotū
 Pro q' ciend q mulieres sūt duplices. Nā qdā sunt pūcte qdā extrane
 Lōtūte sūt p sanguine. z illas sacerdos pōt hīe in domo sua. s extrane
 sunt alie mulieres ipis sacerdotib' nō attinētes. mō pns lra intelligit de
 mulieribus extraneis p p suspitionē rollēdā. Lōtūte mulieres sūt dupli
 ces. nā qdā sunt pūcte mediate. z qdā imediate. Imediate sūt p sangui
 nee. s mediate sunt familiares ipaz p sanguineaz. mō mulieres imediate
 vt p sanguine pnt habitare cū sacerdotib' s mulieres pūcte mediate vt
 sunt familiares ipaz p sanguineaz nō pnt habitare cū sacerdotib'. De q
 scūs Aug'. ¶ Iecūq sorozib' meis tūte sunt sorores. nec non sunt Et
 ille familiares sūt duplices. aut sunt satis anose aut iuuenes. Si pmo tē
 bñ pnt sustineri i domib' sacerdotū. si pmo tē nō dnt sustineri. qz tē Bemar
 dus. q calamus apposit' igni facit icendit. Eo mō ē de sacerdote. nā si sa
 cerdos eēt apō pulcrā mulierē i tū cito calor luxurie in eo icenderet ab ea
 ne g' uringat phibet eas eē in domib' sacerdotū. ¶ Nō legit i dyalogo bea
 ti Gregorij pape. q fuit qdā sacerdos q matrē suā p semitā duxit manu
 coopra. tūc mater a filio q sunt qre hoc faceret. Rndit sacerdos. mat mī
 tactus z species mulieris decepit multos. ne g' ex tactu mī mala crescat
 cogitatio duco te manu coopra. Mō ex q al timuit mala i ppta matre:
 multo plus ē timēdū in alijs. ¶ Itē psonē p sanguine sūt duplices. qdā sūt
 in linea descēdentiū. qdā in linea ascēdentiū. vt mī auia pavia zc. s in li
 nea descēdentiū sūt filie nepres. z sic de alijs. mō hndi mulieres h ph
 benf vsq ad qntū qdū. qz de talib' non ē mala suspitio. Sed alia ē linea
 trāsuersalis vel collateralis: vbi mulieres phibent vsq ad tertiu vel q
 tū gradum. Secdo notandū circa primū documētū. aucto in textu inuit q
 sacerdotes debēt succurrere paupibus. z tura assignāt rōnē hui'. qz sacer
 dotes vīuūt de patrimonio i pī. z iō qñ sacerdotes ordines accipiūt: tūc
 manus eoz iūgunē oleo. qz p ol ū denotaf q debēt esse misericordes. z
 plus obligant ad mī. dīam qñ alijs hoies. Unde legitur in canonicis h
 ca. ij. qz oē peccatū aut ē ex concupiscētia carnis: aut ex concupiscētia oculor

*huc qd que
 alios possit
 qmā pā hīent*

nota

aut ex supbia vite. Concupiscentia carnis est luxuria. concupiscentia oculorum
est auaricia. supbia vite est ipsa supbia. Et in istis ho peccat tripliciter. scilicet in
deu. in primum. et in semetipsum. in deu peccat p supbia. in primum p auaricia.
in semetipsum p luxuria. Et istis peccatis ho facit satisfacere p tria
bona opera. scilicet p orationes. ieiunia et elemosinas. qz homo p. cca sp supbia
pe satisfacere p humiles orationes et deuotas. Secundo ho peccat p auaricia in
proptin. et huic peccato pe satisfacere p largitione elemosinarum subueniendo
paupibus. Tertio ho peccat p luxuria in semetipsum. et huic peccato pe satisfacere
p ieiunia. Ad ad pp. istu mero sacerdotes hortat ad bona opera. scilicet
ad miam ad dandum elemosinas. et sic de alijs. qz oia q possident sunt ele-
mosine pstitute in redemptionem animarum et in adptione celestis curie. qz
cu eis pure dant ppf deu q ad vitam eorum. ideo illa qbus ad necessitate no i
dizent debent dare propter deu. scilicet paupibus sctantibus vel alijs sacerdo-
tibus egentibus vite sustentatione no habentibus. Ultimo notadu circa scos
documenta. q sacerdotes no debent ludere. Pro q sciendu q in alijs us
casibus pnt ipsi sacerdotes licite ludere. scilicet pure ca fercationis. qz forte sacer-
dos fatigatus ex studio vel orationibus ad recreacione adipsenda licite pot
se in honestis ludis pax exercere. ¶ Pro q sciend q ad ludu licitu requiritur
tur plura. Primo requirit honestas psonarum. et sic ipsi sacerdotes cu ihone-
stis h. ib. no debent ludere. et cu coi populo vel vulgo. nec etiam debent lus-
dere cu mulieribus. qz hoc principalit ipis e inhibitu. vt patebit de circums-
stantijs ludi. de qbus dicit infra. Secundo requirit honestas instrumentoru
et ideo sacerdotes cu globis et cu tarillis ludere no debet. vt manifeste dic-
terius. Tertio requirit honestas tpsis. qz ludus non dz fieri in diebus ces-
santibus et in noctibus. et oes illi errant q in nocte natiuitatis xpi ludu ta-
pillis. Quarto requirit honestas materie. scilicet q ludant p vna assatura vel
canto ceruicie vel vini. vel p parua et modica pecunia. et si vltra aliquis
transgredere. tunc ludus fieret illicitus. Quinto requirit honestas moris. scilicet q
sint bene morigerati in ludo. ita q ille ludus fiat in gaudio sine bello. sine
ira. sine inuidia. sine detractione. sine fraude et sine oi dolo. ¶ Si nota-
fm theologos ludus sacerdotu ideo est prohibitus. et no solu sacerdotibus
imo oib. xpifidelibus. quib. cooccurrit plura vicia. Primo ibi occurrit auar-
icia in hoc q hz desideriu lucradi. Secundo occurrit volutas spoliadi. et sic
aduenit rapina. Tertio occurrit vsura. qz pponit cu parua pecunia magna
pre ibi occurrit medacta et iuramenta qnocua sunt et prohibita. qz dic scri-
ptura. mendax os necat animam. etia scriptu est. ne q iuraueri p celu neq p
terra. Etia ibi dat scandalu circustantibus. et hoc fit contra prohibitionem eccie
Etia ibi fit tpsis omisio. qz isto tpe possent exercere bona opa. id propter
ista q sequunt ex ludo ipis sacerdotibus et clericis ludus e phibitus.

sup. sacre scripture. scilicet pbi

In libris studeant sermonibus. et recitando

.i. miracula et gesta scilicet patrum .i. qd est iustum

Sanctorum in vitas. et agendo quod sit honestum

q. 2.

Summula Raymundi

Inhereant .s. eis pmissarum

Inuigilent curis animarum nocte dieq;

.i. si sequitur utilitas .i. vita humanā p. fidelibus xpianis

Si sit opus corpus animam deint pro grege christi

nihil pficiat .s. pbfos sacerdotes

Nil faciant quod non decet hos: sint hi moderati

vestimentis .i. habitu .i. vtantur

Vestibus et cultu sic viuant exteriori

.i. q. .i. iformatores subditorum

Vt sint doctores et sint exempla suorum

.i. s. informare p. predicationes .i. honesta

Et quod lingua nequit saltem doceat bona vita

Cum autem ostendit i. q. clerici et sacerdotes se exercere dnt. Et ut faceret
et clerici dnt studē i. libris i. q. videat vitas et passiones scōz. et illas recit
tare dnt laicis vt sumat i. hoc exēpla corrigēdi se: et nihil dnt agē nisi qd sit
honestū. Et dnt oib. xpianis vigilare i. curis aliaz. vt ipi alas sui gregi deo
cōmēdēt: et subditos eoz i. bona vita pferat et dnt omia sua agē i. a curiali
mō et p. cessu ordinare. et illi qd nolūt sibi fieri etiā alijs n. faciāt. Et dnt
ponē corp. et animā suā p. cōspuatiōe aliaz. fidelitū si necesse fuerit et si aliqua
utilitas ex eo p. fieri et dnt eē moderati i. vestib. et cibarijs seu victu et
amictu. vt et alijs xpianis succurrē possint. Et sic ipi dnt viuē puerari
oue et cultu extiori vt sint bonū exēplū suoz subd. toz. et dato q. ipi subdi
ti n. possint instrui s. monit. tū instruet ipos bonis exēplis. **C** Notandū pmo
nā lra dicit q. sacerdotes dnt studē i. libris: et dnt studē vitā scōz et hāc recit
tare pplo. Nō ē. q. ipi nō aliō negociari hnt nisi q. vigilēt i. curis aliaz. q.
ipi se sp. dnt occupare cū aliq. bono facto vt nō otiosi iuenerit. q. de aplo.
Nolite locū dare diabolo. q. quē diabol. otiosum iuenerit istū pueris oc
cupatiōib. occupat et ipm seducit. et sic tūc talis ppterue pfundit. et eo q.
otiosus dat locū diabolo. vt p. de Salomone. q. iterum q. fuit i. p. structio
ne tēpli deo placuit. s. p. q. desinebat et otiosus fuerat: tūc idolatriā ex
ercebat. Et sic diabol. ipos otiosos seducit cū pueris opatiōib. ne ergo
hoc p. rigat: tūc ipi clerici n. dnt octari: s. dnt studē i. libris miraculaz. passi
ones scōz recitādo pplo. **S**ecūdo notandū. q. ipi pbf. diligēt dnt custodire
aias suoz prochiālū ne seducant p. malas suggestiōes diaboli. q. dicit
aplo. Sobrii estote et vigilate. et iō h. mōt. oues p. misse sūt sacerdotib. vt ipi
sas n. lesas s. pfectas et icolumas et firmis i. fide stantes deo cōmēdēt.
Tertio notandū. dr. autor i. lra. q. si fuerit op. tē ipi pbf. et pleban. dnt ponē
corp. et aliaz. i. vitā aiālē p. saluatiōe xpianitū et p. pplo eis p. misse. Nō
q. sciēs q. sacerdotes n. sp. dnt h. facē nisi videat utilitatē aliquā ex eo p. ci
re. s. si nlla utilitas p. istū seq. tē n. dnt facē. vñ sacerdos stari p. vno p. bō nō
vz mou. p. pplo. s. s. lū si p. siderat q. sit ardua cā. s. q. oues vellēt d. sic m

fide catholica ppter psecutiones vel passionis aliq̃s. tūc sacerdotes dñt ip̃as
confortare vt sint fortes in fide. vñ apostolus. Fratres estote fortes ⁊ so
brii in fide. Et sic etiam ip̃i sacerdotes debent facere suis parochialib⁹.
nam debent doctrinas ⁊ auctoritates ipsius recitare. ⁊ si ipsi credere nolue
rint tunc morti se tradent vt suos subditos in fide pseruent. sed si non vt
deant vtilitatē ex morte sua venire tūc faciāt sicut fecit x̃ps. q̃ cū iudei
volebant iesum lapidare tunc abscondit se ⁊ exiit de templo. q̃ nondū
venit tēpus passionis ei⁹. Sic sūt mō faciāt sacerdotes si nō viderit vti
litate ex morte sua puenire. Quarto notati. iuriste ex pñti lra trahit cau
sas q̃re p̃tract⁹ m̃imonialis sit phibit⁹ sacerdotib⁹. nā ad ip̃m sacerdotē
plura requirunt. P̃mo em̃ requit ad ṽz sacerdotē q̃ ip̃e d̃z studē in sacra
scriptura: ⁊ p hoc erit ab m̃istras vanas cogitationes q̃ occurrerēt ip̃i occio
so: q̃ nra memoria h̃z se sicut molēdinū. in q̃ si ponit bonū frumētū bonū
molit. s̃ si p̃t ip̃onit picē rep̃itat. Sic sūt mō ē de ip̃is sacerdotib⁹. i. si nō
studeāt i sacra scriptura vbi miracula passiōes scr̃oz habēt: tūc ip̃i occupāt
se malis occupationib⁹. Et nā nra memoria h̃z se vt rex. q̃ qñ aliq̃s rex oc
cupat in bello: tūc oēs subditi sui occupāt ibidē. s̃ qñ ip̃e ē liber ⁊ solut⁹
tūc q̃libet trāsīt q̃ vult. Sic sūt mō ē d̃ nra memoria ⁊ aia. q̃ qñ ip̃a occupa
t in sacra scriptura tūc oēs sensus occupāt in sacra scriptura. s̃ qñ nō.
tūc q̃libet sensus occupat in delectatiōe p̃p̃a ⁊ obiecto. ⁊ sic hō cadit i m̃l
tiplices cogitationes. q̃ tūc sacerdos trahit ex occupatiōe tali p̃studii sacre
scripture. Per domesticā d̃o p̃curatiōe vic̃z vxoris ⁊ puerorū i m̃imonto
nitis occupat⁹ sacerdotes. q̃ p̃tract⁹ m̃imonij ē ip̃is phibit⁹. q̃ sicut d̃i
cit Lōmētator q̃ nulla frus tātū ṽz ad sciam sicut ip̃a castitas. q̃ opposi
tū castitat⁹ q̃ i m̃imonto p̃sistit ipedit sciam i hōe ne q̃ tollat tale bonū
tūc p̃tract⁹ m̃imonij ip̃is sacerdotib⁹ ē phibit⁹. Sc̃do ad sacerdotē req̃
rit p̃uersariōis maturitas. q̃ itez tollit p̃ m̃imonij ppter instabilitatē ip̃
saz mulierū. q̃ vt sic mulier traheret vīrū de p̃uersariōe mala ⁊ bona. vñ
Lū sc̃o sc̃tus er̃ ⁊ c. Ne q̃ tollat hoc bonū tūc itez p̃tract⁹ m̃imonij sac
dotib⁹ ē phibit⁹. Tertio requit ad sacerdotē b̃nificij ⁊ officij ⁊ aiaz sibi p̃mis
saz fidelitas. vt h̃i Job. vii. vbi dixit d̃ns. petre amas me ⁊ c. Et istd̃ bo
nū itez possit ipedit p̃ m̃imonij. Quarto requit q̃ si necesse fuerit aiaz
suā d̃z ponē p̃ ouib⁹. ⁊ hoc itez tolleret p̃ m̃imonij. q̃ i m̃imonto ē plu
ralitas filiorū ⁊ filiarū q̃b⁹ tūc sacerdos deberet p̃esse eis necessaria corp̃is
p̃curatiō ⁊ sic nō posset attērare sacerdotalē dignitatē ⁊ diuinū officiū. vñ
metrista. Plurib⁹ itētus minor ē ad singla sensus. Quinto ad ṽz sacerdo
tē requit. q̃ si necesse fuerit tūc ip̃e d̃z subuenire paup̃ib⁹ i ṽbis. i. ex̃plis
i elemosynis. i. reb⁹ extionib⁹ ⁊ i alijs bonis. Et dicūt q̃dā doct̃. q̃ meli⁹ ē
ip̃i sacerdoti q̃ subueniat cū doctrina q̃ cū elemosyna. Et assignāt rōnē talē
q̃ aia p̃statiō ē corpe. s̃ bona doctrina nutrit aiam. elemosyna autē corpus
q̃ seq̃. p̃positū q̃ bona doctrina sit melior elemosyna. Et q̃ greci nollebāt
statuto apl̃co obedire. s̃ vna voce ⁊ vnamini⁹ appellauerūt. igit oīs doct̃
na ⁊ sapiētia ab eis ē ablata. S̃z quōdā oīs sapiētia ⁊ doctrina vigeat ap̃
eos. nūc autē oīs doctrina ⁊ sapiētia lata ē ad nos ⁊ ad ecciam nram.

Summula Raymundi

^{.i. tales aues venaticas clericis phibemus}
Musos. accipitres. falcones his phibem⁹
^{.i. garrulantes potatores .i. canes venaticos}
No sit clamosi: bibuli catulos nec hñtes
^{.i. pñi facere}
Venaticos: pñt opus exercere necesse
^{.i. reficere} ^{sup. tales pñi}
Ut religare libros: vel scribere p pñcio: si
^{paupes diuitiaz presbyteris}
Sit inopes reru: vel eis substantia desit
^{talta instrumenta} ^{.i. volatilia}
Retia tédicula que sunt ad aues capiédā
^{.i. talia alalia} ^{.i. puas feras} ^{cleric}
Aut leporos vel bestiolas pmittim⁹ istis
^{.i. publica} ^{sup. clerici}
Vel que clamosa nō sit venatio: possunt
^{.i. prendere} ^{sup. eis}
Piscari licite: piscatio publica desit
^{sup. tal piscatio honesta} ^{sup. clerici}
Sz priuata. pia dñ quenuit sit eorum
^{opatio} ^{.i. q sunt honesta} ^{opentur}
Actio: que liceant iter se gaudia tractēt
^{sup. pñi omittant} ^{canonicas} ^{.i. aliqd}
Non pretermittant horas aut officij qd
 lares sacerdotes nihil dñt opari p deductione tñs. hoc dubiū remouen
 do dicit. q clerici pñt exercere ista q patēt in littera. scz q possunt exiēde
 re recta sua. vicz ad piscandū p sua necessitate. etiaz pñt capere aues vt
 aludes. z sic de alijs. Et siñter pñt capere feras vt leporos z asperiosos
 z sic de alijs. Sz tñ cū securitate z cautione fiet. dñ scz talis venatio non
 sit clamorosa publicaz manifesta. sz secreta z submissa. Etia clerici possit
 gaudia exercere inter se. scz disputare in sacra scriptura. sed tñ clerici non
 debent omittere horas canonicas de die nec de beatavirgine. ¶ **P**rimo
 ē notandū circa istam. autor hic prohibet clamorosam venationē sacerdo
 tibus. pñ q nota. q venatio est duplex. quedā clamorosa. z qdam nō cla
 morosa. pma ē prohibita sacerdotibus. scda est eis cōcessa: si talis vena
 tio sit cā necessitatis vel recreationis vel utilitatis. Unde sacerdotes sñ
 duplices. quidam sunt episcopi: z illis potissime prohibita est. Nam si fa
 cit episcopus venationem clamorosam debet suspendi ab officio per spa

cū tritum mensum. sed si sacerdos simplex facit venationem clamorofam
tunc suspendit ab officio per spatium duorum mensium. ¶ Secundo est notari
hic dicit de negociis secularibus que sacerdotes exercere possunt. Pro q
est sciendū q negociia secularia sunt multiplicia. quedam sunt ex sua na
tura inhonesta. v. v. s. y. m. o. n. i. a. et illa prohibita sunt tam secularibus q
clericis. quedā sunt negociia secularia que ex sui natura sunt honesta. et il
la cōcuntur tam clericis q laicis. videlz vendere frumenta que ipis cre
uerūt et cōsimilia. Sed ista negociia secularia honesta ex aliquibus circun
stantiis fiunt inhonesta. Et istarum circūstantiarū sunt quatuor. scilicet
locus. tempus. causa et persona. Primo fiunt inhonesta ex loco v. i. z. si v
dit in loco sacro. q hoc est prohibitum in euangelio quando dñs reppu
lit ementes et vendentes de templo dñs. Domus mea domus orationis
vocabitur. Secundo ex tempe videlicet si fiunt tempe prohibitore diebus fe
stivis. Tertio fiunt illicita ex persona. quia vendere et emere indifferent
clericis non est licitum ne mercatores videantur. Quarto fiunt illicita
ex causa. vt si mala intentione faciunt scilicet propter defraudare pro
mum. ¶ Item notandum. dicit in littera q sacerdotes non debent p
mittere horas canonicas. dubitat ergo. vtrū sacerdos omittēs horas pec
cat mortaliter. Et videt q nō. q sacerdos non peccat mortaliter omittē
do missam: ergo non omittēdo horas canonicas. Aliis p. de se. q si sacer
dos abstinet a missa. ideo semper non peccat. q dicit beatus Aug. nō lau
do nec vitupero sacerdotem qd die missam celebrare. Sed pnta pbat
q plus videt esse omissio missę q horarū canonicarum. S. in oppositum
est ista q dicit q quilibet sacerdos est obligatus ad horas canonicas i rei
veritate. Et fm iusticiā nō solū sacerdos. s. etia cū hoc quilibet bñficiat
vt p. extra de celebratione missar. ca. pmo. Ad illud dubiū rñdet q pre
cepta sunt duplicia. qdam affirmatiua. qdā negatiua. Affirmatiua semp
obligāt et non put semp. sicut est seruare horas canonicas. q ad hoc sacer
dos semp tenetur: nisi puentus magna infirmitate ppter quā horas canoni
cas implere nō pōt. Sed precepta negatiua ista obligāt semp. put semp
vt non furaberis. nō mechaberis. Et ad illa precepta hō semp obligat. et
si ē aliquis casus in q homo posset licite trāsgredi illa pcepta. Tunc dicit
rōnem negando pntiam qñ arguit. sacerdos licite pōt omittēdo missam:
ergo licite potest omittēdo horas canonicas. Et tunc dicit vlti. q missa
non cadit sub precepto dei. sed est voluntaria. sed dicere horas canonicas
cadit sub precepto dei.

sup. presbyteros

i. vetamus

Hos ancillarum prohibemus inesse choreis

caueant

i. tumultu

i. rusticoz

Et fugiant strepitus laicorum siue tabernas

i. egentis

i. donec

i. diminuunt

Ut plus pauperibus xpi tribuāt: moderentur

q 4

S. de h
ca. h. am

Inimula Raymundi.

.i. pprios sumptus

.i. cibi z potus

Expensas proprias: sumendo superflua vitent

Estic autor subdit aliā doctnā de vitā z honestate clericorū dicens. clericos nō decet ducē choreas: publicas vñ aliq̄s acillas p̄ circulū. Et nā clerici dñt fugē strepitū laicorū z tabernas. z moderate dñt vitū z dare paupib⁹ de pprijs bonis. z nō dñt vitū crapula. i. supfluitate. z i. voluptatib⁹. Circa istā p̄mo notād. autor dicit q̄ clerici nō dñt ducē choreas. Idem⁹ tō ē. q̄ clerici dñt eē speculū iustitiz z p̄ritiz. z i. oib⁹ opib⁹ bonis dñt esse exemplar alijs hoib⁹. si q̄ ipi chorant tūc publice sup ipos cōde vulg⁹. p̄clamar. z si tūc grāde p̄ctū p̄mittūt. q̄ chorea nūq̄ vñ raro absq̄ p̄o fieri pōt. q̄ fac votes dñt vitare choreas mulierū. z oia sista. ne dēt alijs malū exēplum. Scđo notād. q̄ chorea sic definit. Est circū cathenat⁹ cut⁹ cētrū diaboli. Pro q̄ sciēd q̄ diabol⁹ circa chorā n̄h̄z vñ gladiū s̄z mltos. Primo h̄z gladiū euaginatū z exurū. z cū illo gladio diabol⁹ iformat mulieres vt exuat z deponat pallia. z hoc facit tō vt circūq̄ videat. sc̄z ante z retro. a dextris z a sinistris. Scđo h̄z gladiū acutū. z cū illo iformat mulieres vt exornēt z p̄paret se anq̄z veniat ad choreas vt possint ibi vitare z circū stātib⁹ cōplacē. Itē diabol⁹ h̄z gladiū iordinatū. z cū tali regit oēs circū stātes q̄ iordinate chorizāt. q̄ ipi ducūt chorā n̄sus sinistra i signū malicie. Et de istis loq̄t p̄ouerbi. iiii. vbi dicit. Utas q̄ a dextris s̄t nouit dñs. q̄ aut a sinistris p̄uerse s̄t. Itē diabolus h̄z gladiū scidētē circūq̄ z ex oī pte. q̄ ille gladi⁹ scidit eēs s̄sus. p̄scidit em̄ auditū i h̄o q̄ turpia audit. vñz q̄ lasciuia videt. olfactū q̄ facit respiratiā vestimentorū. gustū z sapere q̄ oēs illas delectat oēs obrumināt z masticat. z tactū p̄scindit: q̄ molliē lasciuie p̄gigit z sic ille gladi⁹ circūq̄. Et tō de eis dicit Apoc. Ne re vobis sic habitab⁹ in terra. Et p̄mo ve dabit eis iherma dānatio. q̄ dēsignat alienatōes regni celestis. Pro scđo ve dabit eis iheriabilis iherm⁹. Pro tertio ve dabit eis iheriabilis pena. Videat q̄ chorizās ne cadat i illos gladios. z p̄sequat̄ eternas dānationes. Tertio notād. istā dicit q̄ clerici nō dñt ire i tabernis z i alijs locis suspectis. Rō ē. q̄ i multiloq̄ nō deest p̄ctū. vt p̄z p̄bearū Bern. Si q̄ clerici eēnt i tabernis z i strepitū laicorū tūc eēnt i multiloq̄ z vanitatib⁹. q̄d sine p̄ctō fieri nō pōt zc. Quarto notād. q̄ clerici dñt vitare cibaria supflua. z hoc tō ne irret p̄tā. sc̄z i vni tū vel i luxuriā. vñ mēsta. Luxuriat raro n̄ bñ pasta caro. Et nā vitare supflua p̄p̄t diuersos morbos euitādos. vñ. Aui cēna. Plēs moriū gula q̄ gladio. p̄trāq̄s clamat beat⁹ Bern. di. Clerici n̄ i t̄pis mag⁹ dedin s̄t gula q̄ glōse z q̄ n̄gunt glōse. z mag⁹ trūct marthā q̄ marci. z mag⁹ stu dēt i salmōe q̄ i salomōe. De q̄b⁹ bñs Bieg. vlti⁹ dicit. Dixit ē de clericis q̄ vñ s̄t z ali⁹ eē volūt. nā milites s̄t doctores q̄ p̄parit volūt. neut⁹ n̄ actu h̄nt. nec em̄ pugnat vt miltici milites nec euagelizāt vt doct. z sic neut⁹ illorū ordinē seruant. Itē vñ eē volūt z aliud facere nolūt. q̄ volūt vocari clericis s̄z euagelizare nolūt. Itē volūt eē milites z pugnare nolūt. z sic neutrū debite sunt. nec aliquis est ibi. ordo sed sempitern⁹ porro iheriabilis.

Summula Raymundi

minime pcedit sacerdoti. Wio: pz p phetā dicēte. Fornicatores ⁊ adulteros iudicabit dñs. Ex his trib⁹ rōnib⁹ quib⁹ clerici dñs obviare illi qd cūc. qd fornicatio occulta n̄ sit pccm mortale. Ad aliud dubiū rñr qd sacerdos qd cūc sit secret⁹ nō excusat a fornicatōe: ⁊ p pñs nec a pccō mortali. vt patuit ex dñs: ⁊ tūc ad rōnē qñ dicebat. Si nō pccē cast⁹ ⁊ c. dñs illa lra autor⁹ iteligit solūmō pñsaliue ⁊ nō pñsaliue vel admissiue. qd dñs tūc ⁊ c. secreta qd manifeste facē. Sed ad scōz qñ dñs aliqñ nasci sub tali pñsaliue vel tali intelligitur dupliciter. Vno mō grā corpis vel p modū inclinatiois corpis ⁊ sic nat⁹ sub tali vel tali pñsaliue mag⁹ inclināt ad hōc qd a ⁊ aliud. Alio mō intelligitur qd ad aiām. ⁊ sic nō est vey: qd plane te nō necessitant sed inclinant: ergo cōstellatio nō excludit peccatum.

.i. existente

.i. in bonis tpalib⁹ ⁊ bñficijs.

Patri presbytero puerum succedere nolo

.i. filij

.i. nō pñt

Presbyteri nati nequeunt succedere patri

.i. pñs hereditatib⁹ .i. iuratis bñficijs .i. missam

In patrimonio vel cura vel celebrando

.i. filijs

.i. placet

His dispensare si vult poterit bene papa

.i. homo

.i. pccōicare

.i. clerici hñtes pñtem

Nullus habet banno nisi persone speciales

.i. hñtes cor⁹ auctoritatem

Vt sunt pastores vel eorum legitimated

.i. epi

.i. pccōicare

.i. locis nō admittitur

Quiq; suis locis bannire solent: aliis non

.i. speciales sacerdotibus

.i. data

autoritas

Unica ni sit eis super his collata potestas

.i. locū det

.i. capellanus

Pastori cedat de iure bicarius omnis

propius pastor

.i. pastore

.i. missam .i. ecclesia

Legitimus nullus sine quo celebrabit in illa

hōc ē vicia pñsaliue capli i qd autor p modū notabilis ifert qddā documētū dñs filijs pñsaliue: nō pñt succedere pñs i pñsaliue. i. i pñs hereditatib⁹ nec i bñficio. Deñs ponit aliud documētū: qd null⁹ hñt alios bannire nisi sit pñsaliue specialis: vt epi: pñsaliue ⁊ offitatio. ⁊ hñt i pñsaliue loc⁹ hñt bannire. i. i pñsaliue propria ⁊ nō hñt alios i bannū facē extra diocēsim propriā: nisi ex pñsaliue cessatōe eis collata. Qmo notādū: ita ē qd filij sacerdotū nō dñt succedere pñs i bñficijs hōc ē distiguēdū: qd filij sacerdotū vel volūt manē i sacro vel nō. Si n̄ sñt ita: religioz: nē promouētur ad sacros ordines si

ne dispensatōe: qz tūc ordo dispensat cū eis. *Primo* qz tūc sciēdū qz filij sacerdotū i relligione ipediūtur aliqibz casibz. s. qz nō pnt promoueri ad dignitates qz nō pnt fieri abbates: poies: guardiani: z sic d' alijs. si nō tales manēt in seculo: tūc ē distiguēdū: qz vel volūt pseq bñficiā pñs d' iure cōi. z sic si pnt pbi gfa. si pñt alicu? hñss curatū bñficiū: tūc d' iure cōi fili? nō posset sequi ad illud bñficiū. Aut itelligit qz possit seq cū dispensatōe. z hoc ē tripl'r. Nā qñqz cū casibz sit mag' dispensatō. s. qz pnt pseq alta bñficia qz pñs. Alio mō fit cū eis maior dispensatō. s. qz pnt cōseq bñficiū pñnū mediate z non immediate. s. ut ipse cēt terci? vel qrt? p? pñm. Tertio cū hys sit dispensatio maria. s. qñ a papa rāra dispensatōe dōrāt qz imediate pñs pnt consequi. Secō notandū p modū dubij: qz aliqz dubitare possz qd hys dispensare cū filijs sacerdotū. Rñr qz si tales pmouēt ad ordines minores: ad bñficia nō curata: tūc epō pñt cū eis dispensare. Si autē pmouent ad ordines maiores siue ad sacros ordines: tūc sol' dñs aplicus pōt cū eis dispensare. *Primo* notandū qz bona clericorū dñt diuidi in quatuor ptes. Primas pte dñt seruare p se z p familia sua. Scō. m pte dñt dare ad restauratōes ecclesiarū. s. cōparando libros z calices z alia nec. Maria ecclesie. Tertiaz pte dñt dare paupibus aduentibus pure ppter deū et nō ppter laudē s' aliquid aliā cām mundialē: z ergo nō dñt bona eorū histrionibz: uolatoribus vel meretricibus dare. Quartā pte dñt clerici dñt suis parentibus nō ppter affinitatē: sed pure ppter deū dare de suis bonis. Et h' c bñ de signatū est p Joachūm pphetā qui oīa bona sua in quatuor ptes diuitit. p nam misit in tēplo. scō. m dedit aduentibus: tertiam pte dedit paupibz amicus suis. quartā reseruauit p se et fam l'a sua. Sed heu clerici nichil curant de talibz: neqz em curāt deū neqz sacra scripturā: neqz exēpla scōrū z scōrāz: neqz diaboli neqz hoīem: sed poti? sumunt bona eccie i tabernis z cū meretricibus pessimis z histrionibus. z inqñtū quis magis est hystrio et garrulosus: intantū cū magis diligunt. *Primo* em bona eorū sic inutiliter exponūt. g. ve. ve. et itez ve ipis qui ita bona xpi inutiliter exponūt. ex eo qz istud qz istis offert pure ppter deū illud sumunt cū meretricibus z cū alijs neqziosis hoībus. et illud qd donat nō est ipsoz propriū. s. ē hereditas et possessio xpi: qz illa bona xpo offerunt: sed qz clerici gerunt vices xpi in hoc mūdo: qz ista bona tollunt. ergo ve. ve. ve. z in infinitū ve ipis cū non curant scō. m euangelia et sacra iura ecciarū: sed viuūt bestialit fm placitum eorū absqz iuribus. qz paupibz? xpi fidelibz? denegant fructū pñs: cū tñ ip' s' aliqñ posset porrigi fructū auri vel argenti. qbus tñ dōs gloriosus z op' pcepit benefacere i pluribus locis sacri euangelij dicēs. *Primo* d' vni ex minimis meis feceritis. Itē dicit ex sacra scriptura Sicut aqua exinguit ignē: sic elemosina exinguit peccatū. Et alibi d' Date z dabit vobis. *Secundo* medite pingua z mittite pte eis qui non preparauerūt sibi. Itē alibi Paupes em semper habetis vobiscum: me autē nō semp habebis. Quibus sacerdotibus ita nō facientibus d' p. heta. Non sic impij non sic rē. Itē ex alio: Nō ē scō. m dari canibus. Itē. Induratū est cor pharaōis. Ergo ve istis clericis sic facientibus: quia eternalit'er damnabuntur.

*no de bonis
clericorum*

Summula Raymundi.

.i. cū astutia huius .i. aliquos

Raude vlt arte mala mundi si quos spoliasti

*De raptori
bus et furibus*

predator

.i. fenozarius

Si raptor fueris: aut vsurarius aut fur

iā dictis

.i. auxilium

His si consilium dederis vel opem: scio q non

.i. transitus ad limina scōz

Te via sanctorum: nec crux: nec passio christi

.i. in cōfessione

.i. furta vel spolia

Absoluat: quin sint hec omnia reddita reddi

.i. ablata

pōt reddi

.i. postula

Si poterint: si non: quos lesisti pte q te

.i. supportari hēant

.i. spoliū

.i. pte

.i. intentio.

Sustineant: sua sit reddendo parata voluntas

.i. peregrinaberis

Ieiunes: ores: facies iter atq labores.

.i. vales

.i. hoib

.i. ablata

Quantūcūq: potes pro levis vt sua reddas

.i. reddere

Fac sic si nequeas aliter: via verior hec est

quid sit fur

Istud ē scōz capl' ist' tractat' .i. q dētermiat d raptōib' furbus talis malefactorib'. z p hoc caplm diuidi i tot ptes q ponit doctrinas. ptes ptebūt p'io dē sic. si spoliasti aliquē fraude vel mala arte i hoc mōdo. viz si fueris raptor: vsurari' vel fur vel dederis p'iliū vel auxiliū istis: tē nō te absolue p' nisi furta vel rapta reddant: si reddē potes: q nec vira scōz nec via seu limina scōz: nec crux xpi nec passio xpi te absoluit. Si āt redde nō potes: tē pte illos q lesisti q te sustineāt z q tibi dimitāt p' deū: z hēas volūtātē reddēdi. z sic qstūcūq: potes satisfacias p ipis levis v'z ieiunādo: orando. Furiēdo z laborādo. qz nō ē alia via tutior q saluari potes. Quid notā hic h' i ista d qtuor spēs qb' aliena tollūt. i. furtū: vsurā spoliū z rapina. d trib' vltis dicit ista: sed d furto vidēdū ē hic. Scōdū q p'io: q furtū sic definit. Est subtractio rei aliene corp' mobil' grā lucri faciēdi iuito dño suo fraudulēt. D' p'io (subtractio) vñ ipa subtractio fac fure z nō volūtās. Bō qz hō hīs volūtātē furādī: si nō furat nō fur. D' scōdō (rei aliene) qz si recipet suā p'p'ā alienā: p'p' h' ipē nō diceret fur nisi tē i cāuistā rē obligasset alieni: qz si tē recipet fur diceret. vltē d' (corp'alis) ad dñz rei incorp'alis: q nec vident nec palpari p'it: vt ala spūs q nō pōt furari. D' (mobilitas) p'pter rē imobildē q etiā furari nō pōt: vt ē mansio. p'iatū. z sic de alijs: qz solū qd moueri pōt furatur. D' c' vltius.

(gfa lucri faciendi) q; si aliq; recipet aliquā rē nō cā lucri nō d; furtū pmi
 lisse. vt si aliq; recipet aliquā hginē religiosā; si cā lucri s; cā libidinis alle
 magis d; commissi sic rapinā q; furtū. Et vltm^o (inuito dño suo) q; si ali
 q; recipet aliquā rē cū p̄sensu dñi illi^o si dicere fur. Alio d; (fraudulēt)
 eo q; d; furtū sit fraudulēt. et d; fur a noie furis. i. obsecuro. q; fur furat
 tpe obsecuro. I tē nora dupl. x. furtū: qdā maiestū: et qdā secretū. Fur
 tū: manifestū ē qñ aliq; cū re subtrahit ap̄phendit. Sed furtū secretū est
 quando aliquis cū re subtrahit non ap̄phendit. Et de vtroq; furto intell
 git. ita q; talis fur tenet ad restitutionē. vñ hoc ē q; furtū gñale nomen ē
 ad oia furtā: alia sunt noia spālia. sic sacrilegū et alia q̄ptura q; lfra pa
 tebūt. Quid norandū. ita d; q; si ē alia v; a facili faciedi d; furto nisi q; abia
 tū restituat q; d; brūs Aug^o. Petm nō dimittit nisi ablatū restituat. Et
 am dicit dñs in euangelio. Ligatis manibus et pedibus p̄scite eū in re
 nebras exteriores donec reddat nouissimū qdrātē. Irē alibi in euang. d;
 Reddite q; sunt cesaris cesari: et dō q; sunt dei: imo nec placet deo sacrifici
 cū nec obligatio sine restitutionē et reconciliatiōe fr̄is. vñ sup mathēū legit
 P̄nus reconciliari fratri tuo et tūc venias et offeras munus tuū. Pro q; sci
 endū q; tales q; sic obligant ad restitutionē vel p̄nt h̄re: vel nō. Si possūt
 h̄re hoc est dupl: vel cū remittitur a leſis vel nō. Si remittit a leſis a q
 bus bona receperūt: tūc nō obligantur: si nō remittit eis: tunc obligant
 ad restitutionē inq̄rū h̄re. Si aut nō h̄nt tunc leſus debet expectare p̄m
 i. furia ecclesis egens gutozem fortu
 naz donec illa
 p̄nt exolut. Si
 tūc isti leſi mor
 tui sūt: tūc tenet

Si male q̄ſita des clauſtris paupib; sue

qbus abſuſiſti defrauder. s

Et nil des leſis: ſic dando decipieris

i. nullus locus gr̄e

i. reddēdi potentia

restituē h̄dib^o

Nō locus est venie ſi ſit tibi reddere poſſe

i. gr̄e. i. poſt pone

i. furia redde

hōi: et ſi h̄des

Spem venie pone: male vel q̄ſita repone

ultima p̄ſia. ſ. in agone

exiſtis

epi q; interest

Veſpertina tibi contritio ſi datur: et ſis

ſup. tua

oñdendo tibi miſerēdiam

talitā diſp̄ſare

Pure cōfeſſus peccata: deus miſeretur

aliquo modo

ſp̄clata

i. rapinā

ts opib^o. i. leu

Si potes: et reddis q; ſunt ablata pillam

ſup. ſufficiunt

ſup. quo ad ſalutē aīme

ntiſe: orōnibus

Nil lachryme gēitus: p̄feſſio ſ; dare p̄deſt

ſuraris i. equū

i. volūtariē mōachis

q; auctor docet

Si mihi tollis equū quē das d; mēte priori

in littera.

Summula Raymundi

nihilomin⁹ es fur ad salutē sup. tali monacho
 Raptor et es: quia nil prodest q̄ restitueris
 vulnero .i. medeor .i. laboro inutiliter

Si tibi frango caput et inungo pedes: aro littus
 sup. tu fur sup. tibi p̄si p̄ furtum.

Si p̄ius esse cupis medicus: loca lesa refana
 lesi mortui .i. etiam defuncti fuerint

Si si defuncti sunt: heredes vel eorum
 egens .i. veles furta .i. licite

Ecclesiis vel pauperibus potes hec dare tute
 sup. bona accepta confessorum

Hec que rapta p̄ntes de consilio seniorum.
 .i. reddas turpe acq̄sita sacra scriptura

Restituas habita male: lex quia sic iubet esse
 sup. p̄t fieri sup. q̄ dictū ē cōdēnant furē

Non aliter. sed quid dicunt aliud perimunt te

¶ Hic auctor ostendit q̄b⁹ bōa ablata s̄ restitueda. et d̄t. si male acq̄sita des
 ecclesiis vel paupib⁹: et si restituas eis q̄b⁹ s̄nt ablata tē decipieris. et si h̄as
 tū i posse q̄ potes reddē: sic tibi dā loq̄ indulgēte: et des p̄sē ipem ve
 nie et male acq̄sita penit⁹ reddē. Si si isti q̄b⁹ bōa illa ablata sunt sint mor
 tui: tē licite potes illa bona dare paupib⁹ vel ecclesiis s̄m p̄siliū tui p̄fesso
 ris. et si q̄s dixerit oppositū puniēd⁹ ē tāq̄ trāsgressor p̄ceptor. et tal dec
 pit te ducēs te i etnā dānatiōem. Q̄mo notādū. q̄ si i lra q̄ ille q̄ male
 acq̄sivit bona tē ea reddē leso et si alteri. Rō ē. q̄ si alteri reddēt bōa ab
 lata tē adhuc nō ēēt satisfactū leso. q̄m adhuc carēt bōis eoz iuste. sed d̄
 ceret aliq̄s: si fur vel latro d̄z restituē leso bōa ablata: tūc possz et iustificē
 p̄p̄ furtū cōmissū. q̄ vidē q̄ nō sit faciēdū: cur⁹ oppositū tū d̄t lra. R̄ur
 q̄ ille fur vel raptor d̄z caute agē p̄slando illa bōa suo cōfessō. et ille ea re
 stituer et sic iuxta furē nō erit p̄culū. Secūdo nota. l̄ s̄m leges teneat red
 dere q̄d raptū: et fur occult⁹ duplū. tñ s̄m canones sufficiūt ipm reddē abla
 tū et nō pl⁹: ut p̄ extra d̄ rapto. Tercio notādū: q̄ oīa q̄ hic dicūt d̄ resti
 tutiōe spoliato. itelligi d̄nt d̄ h̄iub⁹ vñ restituāt. s̄ si raptor nō h̄z: tē p̄t
 accedē istos q̄s leso p̄ spoliū vel eoz h̄edes et petere ut illi indulgāt. Itē
 notādū q̄ isti spoliati eoz heredes mortui sūt: tūc raptor vel fur d̄ illa
 bona dare paupib⁹. vel ad cōstructionē ecciaz vel vīarū. Et ratio ē. q̄
 cū spoliati mortui sūt: cū hoc eoz h̄edes: tunc illa bona vacant x̄p̄o cui⁹
 h̄edes sunt paupes. ideo m̄ito illa bona d̄nt h̄re. S̄ si spoliatus dimittēt
 h̄edē post se: tūc illi talia bona d̄nt dari: causa est. q̄ illa bona post mortē
 lesi sunt. p̄p̄ia ipius h̄edis. ex q̄ ipse succedit leso in bonis. Dubitat virū
 fur teneat restituē p̄ctus. cū te furata. p̄bi ḡra. Ponat q̄ equus sit res

furata. et q. valet. xxx. marcas qm furat. et postea tempe restitutionis valet
quingenta marcas. nūqd tenet eū sic restituē. Bñr q. sic q. nō solū furtū est
finitū sed et oēs pueri a furto sūt restituēdi. et si furtū se meliorauit eq. bñ
eodē mō restitui d. Et iō notandū: ponat q. aliq. negligētia sit facta cir
ca furtū nūqd fur ad restituēdōē vel ad recuperatōē neglecti tēat. Bñr q.
sic imo oīa neglecta circa furtū tenetur scupare et restituere.

izdas .i. aliqūē

.i. pcrā cōfitef

Non prodas quenq. tibi cum sua furta fatetur

sup. aliq. corripat sup. furē.

Nec des consilium q. conscius arguat ipsum

sup. ad mortē sup. furē iudicialis

Condemnaret eum sententia sic capitalis

.i. de officio p. hyretatus deponendus

Officio proprio reprobis tunc efficiens

sup. alitū? furti p. sacerdotē .i. si fuerit excommunicatus

Consciens absolui debet si forte ligatus

.i. cōsciens est

.i. recepti a tali furto

Est: quia consciunt reddat si quid tulit inde

recepit instruas

.i. ablata restituere

Si nihil: indicas furem fur tuum dare: nam si

sup. a te tu sacerdos

Fur nil det monitus: taceas nil amplius addas

p. manifestatōē inferre

.i. damna

Prodna plura reor generare pericula possent

Hic autor pōt alē documētū d. furib. di. q. nlls p. s. cut aliq. ē p. fessuase
eē furē d. p. dēre illū. nec d. alitū dare p. s. lūz māifestef fur. Cur? rō est
q. si fur postea p. dēnaret ad mortē: p. s. b. eēt irregular. Subdit: si aliquis
sit p. s. furti alitū? .i. q. sit ligat. s. n. ex. d. caratōis: ille d. absolutū dūmō tp
se restituat si aliq. bōa sustulit. et ille etiā d. furē iducē q. ipse bona ablata
restituatur. et si fur si velit p. f. monitionē istā ablata reddē: tē ipse p. moni
tiōē desistē ne generet p. culū furi ex illa mon. tē. Notandū: nlls p. s. d. d.
p. dēre furē q. p. fessuase ē d. furto: q. al. ipse eēt p. uad. officio et b. ficio et fie
ret irregular. si fur suspēdēret. Ad ē: q. ut sic ipse eēt homicida ut p. i. mē
d. h. homicidio ca. Suscepim. nā ad hoc q. aliq. sit homicida sufficit q. ipse
dat p. s. lūz vel iuuat ad hoc q. aliq. iusticiat: q. p. s. lūz fac. hoīez reū i. facto.
Sed notandū: d. in ista q. p. s. b. yter nō d. manifestare furē. Cōtra hoc b. f.
p. i. d. s. lūz. ubi reprehendunt clerici qui volūt deniuoli videri et celant pec
cata et nolunt complere qd scriptū est. Peccantē coram hoīb. argue: vt

Summula Raymundi.

ceteri exemplū habebant inde: ubi allegatur dictū apli qui dicit. Tradide
 huiusmodi hominem sathane ad turmentū hoīs. Ubide ubi etiā qd ipsi nolunt adim-
 plere dictū euāgē. vbi dī. Si videris peccatē prius secretē argue eū: scd ab-
 gue eū corā aliq̃b testibz. tūc manifeste corā oī p̃p̃o. z si nō velis dīssīde
 dz moneri ab ecclia. qz vna ouis moribida inficit totū gregē. Ex his oibz
 h̃c qd p̃s̃or tē manifeste argue quēlibz peccatē: hoc nō p̃n fien mī p̃dct
 manifestet p̃ctm eū: qd fieri ē p̃ra p̃dcta. Ad istud dubiū tūc qd p̃ct sūt
 duplicata: qdā em sūt occulta: z talia nullo mō dī p̃s̃or reuelare si ei occur-
 rit i p̃fessōe. Alia sūt p̃ctā manifestata: z hīs itelligit ea qd sūt dicta i. l.
 dist qd qd peccat manifeste corā oibz corrigi dī: qd nō occulte peccat dz cor-
 rigi occidit. Tertio notandū. Itā dī qd sacerdos nō dī p̃dere p̃fessionē seu co-
 fiterē: qz p hoc p̃ntes possz incurrē penā caput: z sic talē efficere irregularē.
 Sic em dī b̃tūz Neqz. Ad scio i p̃fessionē hoc scio min⁹. Et qd nescio ē:
 qd nesci signis hec nūtibz dz manifestare. Si autē nē i p̃fessōe fecisset
 qd tūc scit vt h̃c: ē qd p̃cipit i p̃fessōe scit vt dī. z qd multum reuelat
 qd. Tertio notandū. cōfessio manifestat dupl: vno mō directe alio mō indi-
 recte. Indirecte manifestat dupl: vno mō qn laudat aliquē i p̃p̃a p̃sona.
 alio mō qn laudat ipm i p̃sona aliena. In p̃p̃a p̃sona sic manifestat: vt si
 aliq̃s vir h̃c et suspirione d muliere: tūc p̃fessor laudaret eā corā marito
 z si mulier postea adulteraret z si sacerdos tūc faceret nō laudā eā gra-
 tal vīd: manifestasse cōfessionē. Scd manifestat i p̃sona aliena. vbi qm
 si duo cōfiterent vni sacerdoti. z iste sacerdos vnū laudat z reliq̃s tacet.
 tūc itā vīd: eē p̃ditō: p̃fessōis vīd: qd tūc stat i suspirio h̃c dīsto alio q̃re eū et
 si laudat: ē directe aliq̃s vīd: manifestare p̃fessionē qn aliq̃s specificat p̃o-
 nam vel culpā vel vtrūqz sūt: vñ q̃q̃s specificat seu manifestat p̃sonā tūc
 vt si dīcēt: hodie p̃fessus ē mihi iste hō: ē turpis z p̃ctōi magnus. Scd
 manifestat culpā tūc: vt si p̃fessor dīcēt: hodie p̃fessus ē mihi homicida. et
 ponat qd tūc vñ? sūt et cōfessus illo dīc. Tertio manifestat culpā z p̃sonā
 sūt: vt si aliq̃s dīcēt: ille ē turpis hō: fecit em tale nephas vel peccatum.

sup. aliquē excoicationis

Si contra furem banni sententia detur

*.i. spoliatus**.i. absoluetur*

Si furto lesus inſtet fur hic religetur

1. sacerdoti cōstaret

.i. possit sup. furem

Si tibi confiterit q fur dare nil queat:illum

.t. occulte

.t. a tali abfolutione.

Secrete soluas: ne scandala proueniant hinc

.i. stric⁹ ei p pnia

spoliata sup. ex

.i. stric⁹ ei p⁹nia spoliata sup. q⁹
 Necesse minime cum possit reddere reddat

Acting in the

reddete reddat

.i. inhibem⁹ sup. illos .i. restituere valent

columnus ab

in reddere possit

Nolumus absolui qui furtum reddere possunt

.i. henns famulo pnia laboris .i. seruus ¶ Hic autem ponit
Si dñs seruo sua nō det: et iste labor alio documtu volēs
 subtrahit suū .i. talis .i. seruus si aliqd sit ex dñca-
furetur pñiū: fur est: nec furta tenet tar se absolut ab ex-
 .i. restituere furti .i. debeat cōcātione: dñs eū ab-
Reddet ei: s; crimen pñessio diluat ipsū solue si pñat ei q fur-
 nō pñ reddē bona q
 subtrahit: et hoc dñ fieri secrete ne ex tñ scādala proueniāt. et dñ sibi inuigē
 vt qñcūq; poterit ista bona hñe et colligē vt penit? restituat: et si fur reddē
 sufficiēt bona: tñ nullo mō debēt eū absolue nisi pñ reddēt. Tūc subdit. si
 fuus aliqd furat dñs ei? pñiū qd pro fuitio meruit et dñs ei dare noluit
 iste fu? dñ: fur: nñ tñ restitue ablata: s; p solā pñessioez tollit crimē. **¶ Et a**
pñ pñs ex ista hñ: si aliqd nō pñ ablata restitue ipse dñ absolut a snia ex cō-
cātiois ne ei gñent scādala. et maxie si hñ volūtate simpñ restitue dñ: q bo-
na volūtas hñ pro effectū: qñ ei pñia denegēda nñ ē. ex q gloriōs? dñ si vult
monit pñ dñs: et hoc pñ ē dñ rapñ. S; in si fur vel raptor: poss; ablata resti-
tuēre: ipse nullo mō pñ absolut nisi restituat: qñ pñ nñ dimittit nisi ablata
restituā. et hoc pñ pñe vñ ē dñs q pñ restitue. Secūdo notādū: fu? q fur-
raf dñs suo pñiū de furtū pñmittit furtū. et hñ ē vñ i qñlibz casu pñiū. Et
 sic pñ aliqd pñmittit furtū i re pñpā. et hñ ē i cōueniēs. Tercio notādū
 pñ modū dñb; aliqd sumēs mentionē eū snia sup aliqd furtū gñat: sic q
 nescitur qñ sit ille fur sic q i gñat dicat: qñq; recepit hñc rē ē matou snia
 ex cōcātiois. et talis postea veniēs ad pñessione et bñ hñ vñ satisfaciāt: s; nñ
 vult satisfaciē: si gñ talis igerit se dñno offō: dubitat vñ pñessor su? deat ce-
 lebrare corā eo vel nñ. et vñ qñ si qñ si celebraret corā eo et sciret eū esse in
 snia ex cōcātiois statū eū irregular; et suspēsus ab offō. Si nñ corā eo nñ ce-
 lebraret: tñ statū hñe f suspēcto cur corā eo nñ celebraret: et illo mō statū gñat
 ref scādaliū tali. nñ qñ pñessor i hoc cāu i qñ pñ pñ vitare ne celebrat corā
 eo in qñtū ē sine scādalo: et si celebrat corā eo et scādaliū cuitaē nñ pñ ppter
 hoc nñ suspēdit ab offō. qñ scit tale crimē sic dñs et nñ sic hñ qñ scit pñ pñessio-
 nē: et qñ dñs noluit pñē secreta. qñ suū traditorē alijs discipul? noluit mani-
 fēstare: gñ sacerdos illa qñ scit pñ pñessioez in qñtū dñs mīme manifestare dñs.
 S; sec? ē si aliq cēt et reuelata extra pñessioez. Quarto notā. aliqd fur
 veniēs ad pñessioez volēs satisfaciē leso qñ ē i pñib; alienis. nūqñ tñ eū qñ
 rere. Rñr pñ distictioez: qñ vel iste qñ obligat scit lesū eē i certo loco vel nñ Si
 nñ rñc nñ obligat ad qñdū eū: s; facē dñ pñiū discreti pñessor; vel diocesa-
 ni. Si nñ scit lesus eē i certo loco: tñ itez ē designēdū. vel eñ sumpr? extē
 dñe se ad pecuniā furatā: vel nñ: si extēdūt se ad futurā pecuniā: tñ sum-
 pr? nñ ē est mādū rōz residuū leso pñtari. Si at sup? nñ extēdūt se ad pecu-
 niā furatā tñc nñ tñ eū qñrere. Quinto notā. mag? dñ i ista qñ fu? qñ subtrahit
 dñs pñiū de furtū nñ tenet et restitue. Pro qñ sciē qñ aliquē eē furtū intelli-
 git dupl. Ano mō hñ. et sic dñ fur qñ recipit aliena sic pu? vñ ē. Alio mō
 illud diarie. et sic fu? dñ fur qñ furat dñs suo tñ qñtū ē dñ pñmo deservito et

Summula Raymundi

nō pl⁹: q² d⁹: fur ppter hoc: q² si cōspēderet z dñs vellet malignari: tē pos
set iudicari ad mortē: s³ tñ nō obligat restituere. z hoc in q² tū furtū nō ex
cedit p² mū deseruit: sed sola p² fessio d⁹ illud crimē tollere.

subtracta

.i. ille tenet restituere sicut fur.

Furta scienter emens cum fure luat scelus ipsum

.i. raptus

.i. inuenire

De spoliis sentimus idem si non reperire

.i. valeres

.i. egentis sup. ablatum

Personas lesas poteris: tunc pauperibus des

.i. g²fa .i. offensum

amicorum

Nomine lesorum valet hoc annuabus eorum

sup. p. furto

.i. illud p² mū

Si fur vel raptor quod eis dederas dare noluit,

sup. t² rū dicere .i. fures vel raptos

furtibus

Hoc est si non dent quod pro furto dederas his

.i. p² cipalē pecuniā .i. postules

Non capitale tuum repetas ab eis: quia iusto

sup. illud

.i. guersa .i. tribuisti

Iudicio perdis quod iniqua lege dedisti

cōparasti aliq² .i. g²fa restitutiōis

Si tamen emisisti furtum spe restituendi

sup. tūc tumentum

.i. subtractam

Ut si vicini vaccam vel rem spoliatam

.i. p. tali pecunia

vacca solidos

Pro solidis tribus emisisti bene que valet octo

.i. misericordie

Hoc pietatis opus est si capias solidos tres

sup. tunc vicino .i. rem furatam

.i. vera conscientia

Est reddas furta: iubet hoc intentio sancta

¶ Hic autor pōit ali² documētū. z ē tale. Si aliq² emit sciens bōa aliq²
scit furata cē: tal erit re⁹ i facto: z d⁹ puniti tāq² fur. z eodē mō itelligen
dū ē d⁹ p²is spolijs. z iste q² sic emit bona furata si nō p² repire lesū: tē illa bo
na d⁹ dare paup²ib⁹: q² hoc valebit aīab⁹ lesoz. z si p²iget q² lesus reperet
sua bona furata ab illo q² emit z fur nollet ei reddē p² mū. p² q² emit: tūc em
ptor d⁹ iure p²dit pecuniā p² q² emit. s³ si emisit bōa furata illa itē tē dē vt res
situas leso p² minor pecuniā q² valēt. tūc exerceas op² pietatis: z dēs ei red
dere rē furatā dū restituat tibi p² mū p² q² emisit. p² ut exēplū iīa: vt si e
misisses vaccā p² trib⁹ solidis q² v² octo: tūc si dēs p² repetē: nisi tres solidos.

et deo leso restitue vaccā suā. **Quo notat.** Ista dicitur si aliquis emit furtū ille e-
rit p[ro]p[ri]us cū fure. hoc ē si ipse scit illā rē ēē furatā. si autē i[st]at tūc ē excusat[us] p[ro]
i[st]at[us] q[ui] i[st]at[us] excusat p[er]m[iss]o. Pro q[ui] sciēdū q[uo]d duplex ē i[st]at[us]: aliq[ui] ē
i[st]at[us] iur[is] et aliq[ui] ē i[st]at[us] facti. I[st]at[us] iur[is] ē q[uo]d aliq[ui] i[st]at[us] fieri d[icitu]r
nō debet: ut siq[ui]s i[st]at[us] q[uo]d nō debet emē spoliū vel furtū: tal[is] i[st]at[us] mīme
excusat. I[st]at[us] facti ē q[uo]d aliq[ui] i[st]at[us] sic vel sic factū ēē. ut siq[ui]s emēt
aliquā rē et credēt ip[s]az bona fide acq[ui]sitā ēē. mō si tal[is] res ēēt subtracta il-
lo ignorāte tal[is] ignorātia excusaret eū: s[ed] t[ame]n q[ui]libet tenet facē diligētā i[st]at[us]
redō an illa res sit b[ona] fide acq[ui]sitā. et si aliq[ui]m malā suspitiōis iuvenit po-
terit emē nō d[icitu]r. **Secundo notādū.** ex ista b[ea]t[us] q[uo]d iste q[ui] emit furtū sciēt obligatur
ad restitutiōem sic p[ri]ncipal[iter] f[ur]. hoc t[ame]n i[n]telligēdū ē sub distinctiōe: q[ui] iste qui
emit furtū: vel facit sciēt: vel ignorāter. Si sciēt tūc obligat[ur] ad restituti-
tiōem. Si ignorāter hoc ē dupl[ex]. q[ui] em[ittit] vel emit sub bona fide: vel mala: v[er]ū
illud d[icitu]r emi bona fide q[ui] aliq[ui]s scit et credit b[ona] fide acq[ui]sitū hoc q[uo]d vult emē.
S[ed] illud d[icitu]r emi mala fide q[ui] aliq[ui]s scit aliquā rē ēē subtractā. et t[ame]n nō vult
scire: modo ille q[ui] em[ittit] rē bona fide m[ultos] attrahit valores. Primo em[ittit] va-
let ad hoc: q[ui] si tal[is] res sit subtracta ip[s]e nō obligat[ur] simpl[iter] ad restituendū
si autē fuerit restituenda: tūc sua pecūia d[icitu]r ei restituat[ur] eo q[uo]d vult hoc ablatū
rehabē. **Secundo** p[ro]dest: q[ui] tal[is] p[ot]est illā rē alienare: q[uo]d t[ame]n minime facē p[ot]est
si mala fide acq[ui]sivisset. **Tertio** valet: q[ui] si talis res perit ip[s]e nō obligatur
ad restituētiōem. **Quarto** valet: q[ui] ip[s]e p[ot]est agere in hoc p[ro]tra v[er]ditorez. Si
autē mala fide emisit: tūc simpl[iter] tenet ad restituētiōem. **Tertio** notandū
aliq[ui]s emit furtū sciēt dupl[ex]. Uno mō ad restituētiōem: sic le[ge]s d[icitu]r dare
ei pecūiam capitālē et recipere ec[on]tra subtractam. **Secundo** aliq[ui]s emit furtū
nō ad restituētiōem: et talis amittit suā capitālē pecūiam.

sup. p[ro]dura .i. fracturā nauis .i. iacturam marium

Qui bona naufragium patienti siue ruinam

.i. inuenit .i. in quocunq[ue] loco .i. ablata

Tollit vel repperit vbicunq[ue] sit et nisi reddat

.i. p[ro]p[ri]us .i. eterne m[er]itis .i. mandata .i. leges

Est reus eterne pene: precepta statu ta

.i. mos sup. allicius .i. h[ab]sem

Nec consuetudo terre: nec principis illum

sup. ab officio .i. sacerdos

Excusant, deponatur si clericus hic est

Hic autor ponit aliud documētū s[ed] pena illoz q[ui] spoliāt istos q[ui] passi sūt
naufragiū d[icitu]r. Quicunq[ue] spoliāt istos q[ui] patiūt[ur] naufragiū ruinā vel
iacturā. et si nō reddūt ablata rei se etne pene. istos si excusat aliq[ui]d p[re]ceptū
vel statutū p[ri]ncipis: nec etiā p[ro]p[ri]a consuetudo terre. Et si tal[is] ē cleric[us] tūc deponat[ur]
ab officio. **Notandū** primo q[uo]d isti patiūt[ur] naufragiū quoz naves i[n] mari
periclitant[ur]: vel p[ro]pter tactū lapidū: vel p[ro]pter nimiam tēpestatē. Et d[icitu]r q[uo]d
nonne nauis et frango frangis: q[ui] fractura nauis. mō quicunq[ue] spoliāt

*De naufragio
qui et de p[ro]p[ri]o*

Summula Raymundi.

eos ē re? et ne pene. Pro q̄ sciēdū. q̄ dēcūq̄ spoliāt negotiatores vel nau-
gātes sē excoicādi. 2 q̄ spoliāt naufragiū patietes d̄ scō sē excoicāt: vtz
extra d̄ rapto. 2 q̄nt? p̄mittē q̄ spoliāt patietes naufragiū: q̄ maiores re-
putāt spoliatores q̄ alij. q̄ s̄m hosti. i loco p̄allega. tē naufragiū sepe fit e-
iō maior p̄ea tbi adhibet. Scōo no. d̄ia ē it naufragiū ruina. iactura. vlti-
mū. Nā naufragiū ē fractiō navis. s. q̄i nauis i mari picitref: s. ruia ē illd
piculū q̄d fit ex dissolutōe assē. Ex tactu lapidū s. iactura ē illd piculū
q̄i nautē ciscit al: q̄s res d̄ nautē? ne sit cū eis picitref: s. d̄mittū ē mun-
datio aq̄z vltis. 2 q̄ si aliq̄s deponēt res quas p̄t aliq̄d illoz eueniētū
alter eas luētret. tē ille tē restitue vtz d̄ ira. Alio notā. p modū dubij
vtz q̄libz d̄cat ablata restitue. 2 vtz q̄ si: q̄ si restitue t ille vellet malig-
ri tūc ip̄e se obligassz pene mox: q̄ icurrēt s̄iam capitalē: 2 q̄ ne aliq̄s ob-
ligaret pene capis: p̄t hoc tūc? vtz si restitue q̄ restitue s̄it ip̄e restitue-
ens iducēt sibi malā famā: q̄ si restitue tūc aliq̄ oīcēt: ecce illi credim?
2 ip̄e nobz f̄cepit bōa 2 furat? ē. 2 sic s̄it egra sus: itio d̄ illo. Nā vtz d̄m
ē q̄ iō tal fur d̄ illa ablata recipē 2 d̄ illa p̄ntare sacerdoti s̄ue suo cōfē-
sou. 2 sic tūc ip̄e recipēs reddit illa istū cui? talia ablata fuerūt. 2 sic tunc
ille restituens ablata nō incurrit penā capitis: nec famam malā modū
i. p̄p̄s infidelis i. licite sup. bonis et? i. inimicus.

Gens inimica deo iure spoliatur: et hostis

i. manifest. sup. hostes i. cesariū

Publicus: aut quos non munit ius imperiale

i. oē illud q̄d pul-lico i. si bellū habet iustā causam

Quicquid ab hoste rapis si iusta sit actio belli

i. recipias i. decent sup. bonis eoz

Accipias licite: volo ne spoliētur amici

Vel qui nil nocuit: vt subdita gens miserorum

i. repertas i. res inuētas sup. possessorū

Si res inuenias illas ad restituendum

i. cui debes restituere i. trāsit sup. integer.

Collige: si nescis cui reddas dum preit annus

i. q̄ annus sup. p̄fessorum

Sine duces plures: de consilio sapientum

sup. illas res paupibus res qui p̄diderūt

Distribuas: vt et he profint animabus eorum.

sup. lesoz i. inuēte i. retine sup. rebus inuentis

Quorum res fuerant: tibi conserua nihil ex his

i. si nō es iudigēs es tu inuētor i. parua

Si non indigeas: si pauper tunc moderata

.f. iuētor

.f. inuentis

Summa tibi detur ex his: opus est pietatis

.f. iuente .i. pñdor hoim

.f. fm pñliū pñessorum

Res iudeorum si sunt sic distribuuntur

Clāic autor ponit alia doctrinā de istis q̄ sunt iuste spoliādi dicēs: q̄ gēs deo iūmica de iure p̄t spoliari. s̄ist r public⁹ hostis. Et isti q̄ subiecti nō s̄t spio cesari⁹ dñt spoliari. r etiā q̄cqd aliq̄s aufert ab hoste suo publico dñs mō iusta sit causa belli: hoc tpe licite pōt retinē. s̄ null⁹ dñz amicu suū spoliare: nec illos q̄ ei nūq̄ nocuerūt. Subdit ali⁹ documētū dicēs: si aliq̄s iueniat aliq̄s res: ille pōt eas suare. ad restituend⁹. r si si iuenerit dñz illa rū rex ifra anū: tūc tpe p̄t licite illas res dare paupib⁹. Et si tpe nō ē idi gēs tūc nihil dñz de reb⁹ illis retinē. s̄ si ē paup tūc ē opus misericōdie vt sibi s̄ istis bonis moderata sūma tribuat. Et si talis res ē iudeorū tūc dñz erogari fm pñliū pñessor. **C**lāoran. pmo. tria s̄t genera hoim q̄ licite pñt spoliari. Pmo oēs q̄ sūt p̄tra deū. i. p̄tra fidē catholicā: vt saraceni: heretici r c. Et cā ē: q̄ ex q̄ isti iūmicant deo: iō nō dñt possidē illd qd dei ē. s̄ q̄ omia bona dei sunt. ḡ r c. Et quātū min⁹ tales fideles hñt: de tanto min⁹ pñt xpianitatē ipugnā. Scōz genus q̄ pñt licite spoliari sunt hostes publici: hoc ē vep dūmō bellū sit iustū. r iste spoliās h̄z iustā cām p se. s̄ secus eēt si spoliās h̄ret causam iniustam. Tertiū genus hoiz qui possunt spoliari: sunt isti qui sunt p̄tra impatoriē. r hoc ē verū qñ ē aliq̄s verus impetator q̄ defendit ecciam Romanā. sed secus est si aliquis scismaticus violenter possideret imperium: sic q̄ non esset electus. **C** Scōo notandū. Ista dicit q̄ res iuēte sunt restituēde. hoc intelligendum est sub distinctione. vel scitur cuius ille res sunt. vel ignoratur. Si scitur tunc debet fieri restitutio isti. Si autē ignoratur tunc est distinguendum. quia vel inuentis est oppressus paupertate: vel non. Si non: debet totaliter dare pauperibus. Si est oppressus paupertate: tunc pars dñz dari iuētorū. q̄ istud inuentū debz dari pauperib⁹. s̄ cū iste iuētor sit paup. ergo pars debet ei dari. **C** Tertiū notandū. hic dat vna cautela: q̄ inuentū dñz pclamari in ecclesia vtrum aliq̄s ibi esset qui perdidisset. r si tunc iste non repetit cuius fuit illud inuentū: tunc inuentor debet facere fm pñliū sui pñessoris. **C** Alti mo notandū. quid sit faciendum de thesauro inuento sub terra. Rñdetur p̄ distinctionē. vel iste thesaurus regitur in loco p̄pō. vel alieno. Si in loco p̄pō: tūc nō tenet ad restitutionē. q̄ oīa sunt sua que sunt in p̄pō loco. Si in loco alieno. hoc ē dupl. vel inuenit thesaurū studiose. vel casualiter. Si casualiter: tūc partū tenet restituē r partim resuare. Si autem studiose: tūc obligat ad totā restitutionē. Item fm sc̄m Thomā res iuenta q̄ nūq̄ fuit in possessione alicuius: sicut lapilli p̄ciosi r gēme in litore maris: iste res dant iuēnti. r non oportet q̄ ille res restituat. Sic eodem modo est de thesauro per longiqua tpa sub terrā occultato.

.f. iustit. .f. tu exis

.f. tpe mortis .f. alios

Accusas frustra damnatus sub cruce fures

no homa hñ

Summula Raymundi

fides adhiberi .f. dānato .f. q. gaudium ē miser; 2 ē. hōc autor post
Nec credi debet tibi: nec tua vba valebūt
iusticia .f. dānauit .f. executor iudicij .f. pōd .f. occidit
Quē uis dānauit tortor sūi crimīe punit
.f. subtrahat .f. custodiēdas sup. res
Si res furatas seruādas dē tibi: quas tu
.f. noscis .f. furtiue .f. subtrahat .f. secum? .f. furas
Et sic scias furtim sublatas cautus illas
.f. eas .f. vincūlū excoīcarōis
Reddas nec teneas: si banū pena sequat
.f. pena banū .f. custodiēt .f. furē
Nō nocet illa tibi si reddere me monuisti
.f. ablatū .f. possessor .f. reddat equalēs sibi aut suis hōs
Furatum vero dño vel quod ualet eque
.f. tu reuatoz .f. furti eo q. reuastu res ablatas
Absoluti debes: q. conscis inde fuisse
.f. a tali furto l. dāna .f. occurrāt .f. malora
Inde pericla tibi ne proueniāt grauiora
.f. rebus .f. admitte custodiēs
Ut cū furatis peream potius sine q. tu
.f. manifestāre .f. delictū
Ne pudent uas viciū quod nō meruisti
.f. aliq. .f. hoies .f. hoibus
Si res furentur plures et trāseat ex his
sup. hō .f. ad restitutionē sup. q. receperunt
Vnus ad emendā totū dare iure tenetur
.f. efficiens .f. delictor
Hic qui non causa fuit iuductua malorū
.f. talis .f. q. nō fuit cā efficiēs
Reddat qd poterit saltem qd tangit eūdē
.f. inq. sū pē .f. secū exites .f. ablatā
Ut ualet inducat cōsures reddere furta
.f. inducat .f. ablatū sup. at latum
Cōsures moncat qd hñt ad restituendū
Subdit .f. si plures furantur aliquam rem: tunc vnus ex istis uolens agere

penitentiam debet totum ablatum restituere si ipse induxit alios ad furandum. si autem non induxit alios reddat in quantum potest vel ad minimum illam partem que tangit ipsum. Et ipse debet suos alios socios inducere in quantum potest: ut ipsi etiam partes eorum eodem modo restituant. **¶** Primo notandum quod fur damnatus et quicumque damnatus ad mortem a quolibet actu legitimo est exclusus: quare non admittitur ad accusationem. sicut in foro spirituali excommunicatus non potest esse actor vel accusator. **¶** Observeverunt tamen iudices seculares fures accusatos examinare et non ad accusationem et ad testimonium furis simpliciter damnare. **¶** Accidit quidam tempore quod fur deberet suspendi et vidit quedam gaudere et ridere de suo suspendio. quem ridente fur consideravit et dixit. ecce socium meum qui apprehensus primo suspendebatur. quod facto fur fatebatur se odio accusasse illum. scilicet propter risum et gaudium quod habuit de morte istius. Ne ergo illud amplius contingat statutum est ut tales damnati ad mortem non exaudiantur. **¶** Secundo notandum. ille qui habet bona subtracta tenetur ea restituere non proprio odio istius rei. sed magis furi. Causa est. quia possent multa exinde provenire pericula. quod sic declarat. nam ipse posset cogi ut proderet furi quod postea forte interficeret: quod omnino malum esset cum homicidium incurreret. Posset etiam contingere quod ipse fur propter invidiam diceret istum fuisse socium suum et sic iste cum fure posset interfici. ut patet in exemplo predicto. et sic de alijs multis periculis quod possent inde provenire. **¶** Tertio notandum. ista dicit quod iste qui alij plures res subtrahit: si vult agere prius tenetur totum restituere. Sed tamen hoc intelligendum est sub distinctione. quia vel iste recipiens sentit in toto vel non. Si non sentit in toto tunc si obligatur ad restitutionem totius. quia non fuit causa totius damni. si autem sentit in toto: sic quod induxit alios ad furtum. tunc obligatur ad causas: quia sentiens et faciens pari pena puniuntur. Et etiam si fuit causa totius damni per inductionem aliorum ad furtum quod tunc etiam totum tenetur restituere. Pro quo dubitatur. si unus ex his satisfaceret leso: an tunc etiam alij tenerentur ad restitutionem. Respondetur quod non. quia ex quo satisfactum est leso de ablatis et subtractis. ergo tales non tenentur ad restitutionem. **¶** Quarto notandum. istud dictum de rebus inuentis vel subtractis verum est: si talis res sit alicuius hominis fidelis. nam si res subtracta esset alicuius sarraceni vel heretici: tunc melius est quod distribuatur pauperibus quam quod restituatur sarraceno vel heretico. Ratio illius patuit in sententia precedenti. **¶** Quinto notandum per modum dubitationis. utrum subtractio cuiuslibet rei sit furtum. Et videtur quod non. quia si aliquis in extrema necessitate reciperet panem ad comedendum ne moreretur. tunc illud ablatum non dicitur furtum. quia omnia propria in necessitate sunt communia. et si tunc habet necessitatem: sic propria alterius esse sibi communia. Et sic videtur quod illud ablatum non sit furtum. Respondetur quod subtractio alicuius rei sit duplex. uno modo cogente necessitate. alio modo non sed ex nequitiosa voluntate. si primo modo aliquis sumeret panes quod esset adeo pauper quod nihil haberet per quo sibi emeretur. nec ei cura dei eo perire administrare. tunc talis non diceretur fur nec tenetur ad restitutionem. et per prius si etiam faceret furtum: cum tempore necessitatis omnia propria alterius sunt communia. ut dicit Hieronymus. Si non paupers me tempore necessitatis occiderint me. Et si esset aliquis qui reciperet panem in tali necessitate. et si tunc prohiberetur

Summula Raymundi

¶ Iudex iudicaret illū hoīem ad morē: tpe iudex eēt ver⁹ homicida. **Ex**
to notañ. si vn⁹ plurib⁹ plures res abstulisset: 2 tpe vellet satisfacē tūc du
bitat an tpe d⁹ vni torū dare an eulibz pte suā. An q⁹ alit⁹ ē de foro ecclē
2 alit⁹ de foro p⁹sele. q⁹ in foro ecclē tē illi q⁹ plus petir plus obligat ad re
stituēdē. Sz i foro p⁹sele tunc istū plus tenet restituē q⁹ p⁹ de par⁹ p⁹at⁹ ē q⁹
eū. nā i p⁹sele tē ei p⁹ulēdū ē vt p⁹ lēso egēt subuentat q⁹ alijs hūib⁹. Sz
in foro p⁹sele tūc ille q⁹ p⁹sciaz vellet d⁹re q⁹ sibi eēt plura ablata fm
hoc ei restituat. vel q⁹ restituat torū vni q⁹ vltius restituat. ¶ Alio mō
dū: dubitat circa illū caplm: vt p⁹siura: furtū vel rapina sit licita. Et ar⁹ q⁹
sic. pmo de siura. q⁹ i euāgelio dīc dñs de isto suo q⁹ dicit. Vñ qñq⁹ ta
lenta tradidisti mihi. ecce alia qñq⁹ sup⁹lucrat⁹ sum. cui dixit dñs. Euge.
fue bone 2 fidelis. In hoc em dñs videt approbare siura. Sz in oppo
sitū illius h⁹ in Psalmo vbi d⁹. Beatus est q⁹ nō dedit pecuniā ad siura. Sz
de furto 2 de rapina h⁹ in Exodo. vbi dñs pcepit filiis isrl vt spoliarent
egyp⁹tiacos. 2 vbi q⁹ furtū seu res spoliata sit licita. Sz in oppositū dicit
oes iuriste extra de rapinib⁹ li. v. An q⁹ dupl⁹ pōt capi siura. Alio mō
proprie vics in bonis spali⁹. 2 sic capit generalit⁹. Alio mō p⁹ capm iurē
tionalit⁹. sicut i habuit⁹ scierit⁹ 2 vnoq⁹ pmo mō tūc siura siue rapti
na illicita ē: vt p⁹salinista inuit in loco pallegaro. Sz scdo mō licita est quia
qua: cūq⁹ vites p⁹ aliq⁹ acquirere semp⁹ ē licitū. Sz tūc ad rē d⁹ q⁹ il
lud dicit euāgelij nō est verū de bonis spali⁹: sz bene de intencionalibus
2 bonis spali⁹bus 2 sic p⁹ qñq⁹ talenta possumus intelligere qñq⁹ sensus
per quos ille seruus multas scias 2 virtutes acquirit.

¶ Alio mō terre .i. litigū alterius terre

¶ Principes iudicant bellū cū p⁹ncipe: tu q⁹

.i. ad bellū scz bellū .i. p⁹ncipis intulit

Logeris ire vide ne causa sit eius iūqua

.i. aliq⁹ p⁹ncipē .i. p⁹pter iniustam causam

Quē sequeris iustū si sit circūspice bellū

.i. iste sex p⁹ditiones in ista enumeratē

Res et p⁹sona: modus: ac intentio: causa

.i. autor: tas sup⁹ioris

Autor: te faciunt iustū cognoscere bellū

.i. paganus

Cū sarracenis a hereticis licet: et pro

.i. p⁹stantare

Ecclesia: patria: vel re propria repetēda

.i. ouentēter .i. ab innocentibus

Sic spoliās licite: sz ab inocuis nil aufer

lum. p⁹sonas. 2 modū cū intencio bellū. Nā licitū est bellare cū sarrac

De bello
iusto 2 iniusto

centis vel hereticis. et etiam si aliqui pugnare peccata vel patria vel pro re
amissa repetenda. si non in spoliare innocentes. **¶** Notandum primo. aliquos volentes ire
ad bellum debent diligenter advertere utrum iusta sit causa belli. Ad hoc. quod si causa belli iusta est
tunc potest licite tuare dominum suum. imo quibuslibet strenuis milibus. quibuslibet bonis decurio. et
per eos potest subditi principes in tali iusto bello quod sit pro peccata vel pro patria cum
domino suo dominum mori. Si autem causa belli esset iniusta tunc nemo tenetur eam tuare. quod
si facit contra peccat. **¶** Secundo ponitur de eadem impedire et per eam informare ut ab iniusto
bello desistat ne deorum sanguine et sudore miserorum absque licita causa. **¶** Secundo
notandum. quod quedam conditiones sunt advertere ab ipso quod offert bellum. **¶** Primo
de respiciendo utrum bellum sit iustum et causa belli. quod si causa belli esset iniusta: non esset licitum
bellare. **¶** Secundo de respiciendo personam bellantis. scilicet utrum sit talis cui bellare li-
citur. quod bellare non est omnibus licitum: sed solum regibus: principibus et dominis terrarum.
¶ Tercio de advertere quales sint adversarii. quod non est contra quemlibet licitum bellare.
vnde contra romani imperii imperatorem non est bellandum dummodo iuste defendat ec-
clesiam. si scilicet nec contra monasteria. nec contra viduas vel viros. **¶** Quarto talis
de advertere modum belli. scilicet quod non sit nequiosus vel vitiosus. **¶** Quinto de advertere
intentionem bellantis. scilicet quod ipse iustum finem intendat. **¶** Sexto de advertere id quod sit
bellum. **¶** Tercio notandum. contra sarracenos et hereticos licitum est bellare. Ad hoc est
quod tales sarraceni: heretici et alij infideles tales inimicant deo et fidei ca-
tholice: ideo dominum debilitant inquantum possunt ut eo minus possent nocere christianis.
et etiam ut ipsi ab errore eorum possint reuocari. quod in hoc principes: barones:
et milites tenentur tuare ecclesiam et eam defendere. et omnes tales sub statuto ro-
mane ecclesie tenentur mori pro fide catholica. et tenentur omnes adversarios ca-
tholice fidei persequi et debilitare ut fides vigeat et floreat et non deiciatur sar-
racenorum et hereticorum: sed ut obnubilentur fides eorum. quod propter ipsum cum suis subdi-
tis si fideles manserint usque in finem coronam glorie possidebunt. **¶** Quarto no-
tandum. ut he conditiones melius intelligantur tunc est sciendum quod ad iustum bellum pri-
mo requiritur res pro qua pugnat. scilicet quod bellum fiat pro defensione romane ecclesie patrie
vel reipublice. vnde quoniam aliqui illarum rerum est causa belli: tunc bellum est iustum. **¶** Secundo re-
quiritur (ut predictum est) persona. quod persona talis deesse secularis non religiosa. quod reli-
giosi non tenentur bellare. sed solum secularibus. **¶** Tercio requiritur
modus et mensura. quod ipse bellans de finem querere et non visum. preceps. quod est contra illu-
los qui sunt ita crudeliter et feroci quod nullo modo cessant a bello nisi prius totum
destruant. **¶** Quarto requiritur intentio. scilicet ut bellum non fiat propter avariciam vel in-
vidia: sed quod fiat bona intentione. **¶** Quinto requiritur causa quod forte iste sibi res abstu-
lit. ut si e converso illas lucratur potest licite bellare. **¶** Sexto requiritur autoritas.
scilicet quod tale bellum fiat ab autoritate superioris. imo quoniam illa lex continetur ad bel-
lum tunc dicitur iustum. Si autem aliquis illorum defuerit: bellum dicitur iniustum.
¶ Quinto notandum. verum est clericus pueniat bellare. Ad hoc quod non. ut habetur xxij.
et extra de bello. dupliciter de causa. **¶** Primo ne per tumultum bellorum impedianter in
preparatione diuinorum. scilicet in laude dei et in orationibus. **¶** Secundo ideo quod clericus non esse
perit occidere: sed magis eis copet ut sint parati propter sanguinem effunde-
re pro christo et pro proximo suo. et non debent deferre arma nisi ex iusta causa. et
si transierint in loca periculosa tunc possunt deferre arma ad terrorem hostium: sed non

nota pulchra
subia hinc bella

utrumque
vnde bellare

debet pcutere. et habet. xliij. quest. l. nisi vim vi repellere eos decet. Et si quandoq; pfecter interfuerit bello info vel aliquis clericus & non interfuerit vel mutauit aliquem nec causam mortis preffuit: tunc ille sacerdos non est pcedandus vel abfco. cto. suspendendus. similiter ille clericus potest promoueri ad sacros ordines saltem si idoneus fuerit. Si autē istud bellum est iniustum: ibi homines sunt occisi: licet ipe non egit: fed tamen et ipse abitur: tunc non potest promoueri ad sacros ordines. v. habetur. liij. q. l. ca. vlti. Item fmi Guilhelmum. si in bello daf aliquid clericus de rapina: ab his quibus licuit: hoc potest tenere si bellum est iustum. Si autem per se reciperet aliquid: tunc hoc rorali ter teneat restituere.

¶ Ultimo dubitatur. vtrum subditi possint mouere bellum. Respondet si miles habet aliquid contra comitem: tunc primo requirenda est autoritas regis vel superioris. Et si tunc illa causa discurrat non potest bellum committi.

Bellatores cur innocuos spoliatis

Atteritis miseros + eis plus hoste nocet

.i. fruile .i. protegitis
 azrores vestros temere defenditis: et sic

Errores vestros temere defenditis: et sic
.i. loquimini .s. illud .i. nuntiatur

Dicitis: accipere quo nos pascamur or
sibi sibi s. nutrimentū vrm nutrimentū

Si vobis et equis alimētū queritis: vlt

Tollere q̄cqd̄ h̄nt homines q̄s p̄stitit auf

Nostri filijs ipsum vobis inhiibetur

Saltē psulimus dū vos trahit ardua cā

Accipiendo graues ne sitis et imoderati

Ben seruis vris spoliū cur non tibi

.i. magis admittit. Suoz .i. exluetis
 S. cōsentis horum scelus ergo luetis

1. omne illud sup. str. deū
Totū restituas quod et illicite tenuisti

Comitatus quos et nunc capimus.

Elibet est ps
ultima ista? Cas
pituli. in qua
qui seipam olos
qui spoliant i
nocentes hoies
z misfos dicis
pimo sic. **E**vol
bellatores gre
spoliant hoies
innocentes z
miseros. z ma
gi infert pāna
bisqz hoies. **E**
si dicens vale
male facis in
hoc. **E**rgo
male defendis
tis z temēte
vestrum erro
rem ays dictis.
oportet nosce
cipere victim
nobis z equis
nobis. si ergo
solum queris
alimentum. **E**
tunc pfectus
vobis aulm

.i. vel ambiguitate belli

Bello: vel dubio: cū nō discernere possis

sup. alius belli .i. illā dubiā .i. eterna

Que sit causa mali: cām defendere mors ē

.i. in extremo iudicio iudicante

Nec in defensa christo veniente manebit

.i. sumptib⁹ .i. in bellum .i. sumptibus

Expensis propriis vadatis nō alienis

.i. dñoz .i. vestre

Cū dñis vestris: de quoz munere vestra

possessōes pcedunt .i. bellatores .i. possidētes

Preda dependēt: sed qui coguntur hñtes

.i. p spolum parcē dñe spoliando

Nil nisi qd rapiāt: par cāt tñ in rapiendo

.i. innocuis hñtis

Inquantū possunt ipsi: ipsosq; relinquo

transitis .i. vos egeni

Curritis ad bellū miseri quos nulla ptās

.i. postulat .i. angit .i. volūpos

Euocat aut cogit: non excusare potestis

cōmittitis .i. facto .i. dura pñia

Qd facit: p quo grauis idulgētia vobis

mulier .i. pñonis ancille

Feia raptor: pueri: serui: famuleq;

.i. rapta .i. absq; voluntate

Hec non restituent si consensu sine raptis

sup. ex illis rebus

Sunt vñ: doleāt mag⁹: a raptoze recedāt

.i. aliquo modo sicut

Qui possunt: veluti pñone non sibi tñcte

.i. tales pñone sup. famulantes

Ut sunt ancille serui nutrix alieni

.i. donum alienis

Si speciale datum sit eis volo restituat hoc

lū: qui non habet vt ei de proprijs expēsis in itinē possit providere. tal pñ

f 2

tollere ab hñ
bus quicquid
habēt vltra ali
mentum quasi
diceret nullus
ergo districte
prohibem⁹ ne
talia faciatis.
sed tamen cū
vos habetis

causam arduā
tunc debetis
moderare spoz
lium ⁊ non esse
nimis graues
tunc subdit dñ
cens qre vos nō
inhibetis vñtis
fuit ne spolia
faciāt. q; si vos
plentis eis tñ
eritis rei i isto
facto ⁊ tenemī
illis restituere
qd illicite rapu
istis. ⁊ etiā in
bello vñ si scilicet
tis vos hñe in
stā cām. q; ma
lā cām defen
dēt mors aie.
Tunc subdit.
q; sicq; vult ire
ad bellum ille
debet ire sub p
prijs expēsis.
⁊ nō sub expē
sis alterius. s; tamen si aliq; cogētur p dñz
suū a q ipse hñ
bona sua vt cū
eo vadat ad bel

Summula Raymundi.

rapere moderate vitā fuit et non crudelit. Subdit. aliquid sunt qui currunt ad bellum non vocati nec coacti per aliquem modum. Item si spoliatur aliquem non potest se excusare. Item de eos agitur penam de isto facto. Item subdit aliter documentum quod viro raptoris filius servat et ancille non tenent reddere rapinam si vis sit. et hoc si plenus suus non habuerit: si tamen aliter personam extraneam aliter famulum si aliquid de his spoliis quibus eis datum fuerit: iste tenent hoc totum restituere. **¶** Notandum primo. Item qui habent bona aliquid sub aliquid principis tenent ipsum sequi ad bellum qui vocantur sub expensis propriis. quia propter hoc concessa sunt eis ab ipso principe castra et ville. et sic de alijs vel alia bona. Et si ipsi aliquid rapiant a pauperibus tenent restituere et satisfacere lesis. Sed tamen si aliquid esset pauper: iste possit rapere non tamen plene quod esset necessarium ad victum et equos suos. **¶** Secundo notandum. si aliquid non esset principis obligatus. quia forte illa bona ab eo possideret. iste si intraret bellum cum tali domino et reciperet aliquid bona quicquid modica vel magis tenent reddere lesis. Et si persuaderet cul libet quod si non principis cogat ire bellum quod maneat in principis suis et non annuisset pauperes quia propter hoc eternam donationem possit currere si non redderet integre ea quod abstulisset. **¶** Tertio notandum. circa quantum documentum videtur viro raptoris filius et ancille tenent reddere rapinam quod vis sit. Item quod non. et hoc est verum de his qui se fuit perditionis sic empiricus. et est illud est verum si isti sui non habuerit spoliis vel plenus ut spoliis fieret: quia ut sic tunc ipsi tenent reddere omnia bona spoliata ita bene sicut raptor. quia ipsi puniuntur se eadem pena quam raptor puniuntur. quia reus et sententia eadem pena puniuntur. **¶** Quarto notandum. quod si quis fuit raptor per victum vel pecuniam: statim cum percipit dominum esse furem vel raptorem de ab eo recedere et se vitium resignare. Non est. quia si maneret cum eo postquam perciperet cum esse furem tunc ipse videret et consentire in furto vel rapina. et sic obligaretur ad restitutionem: non sicut raptor. **¶** Quinto notandum. sicut etiam superius paruit tunc viro raptoris vel furi postquam eum percipit esse raptorem vel furem: ipsa pars ab eo recedere quantum ad habitationem: si tamen prohibet denegare copulam carnalem si ipse secrete ea exigeret. nam in manifesto exigit copulam a muliere esset pecculosus furti et mulieri nam fur possit captivari et snia capitali iudicari. et si se tunc commiscuisset mulieri tunc mulier diceretur rea in furto. et sic etiam posset iudicari ad mortem. ne ergo hoc periculum eveniat: tunc fur segregatus de eo a muliere et cum ea in manifesto non fuerit nec copulam carnalem exigere debet. sed bene potest facere occulte. **¶** Sexto notandum. quod persone sunt punire raptorem dupliciter quodam separabiliter quodam inseparabiliter. Inseparabiliter ut viro et filius ante annos pubertatis. qui tunc debent obedire parentibus. Separabiliter ut ancille: famuli qui sunt liberi: quando percipiunt dominum esse furem: tunc immediate ab eo debent recedere ne videantur ei consentire. **¶** Septimo notandum. de viro raptoris quibus debeat uti bonis. Item deest per distinctionem. vel ipsi habent aliqua bona per rapinam acquisita. vel bona in se acquisita et ex hereditate. Si primum tunc mulier potest uti rapinis. Si autem habent aliqua bona per rapinam non acquisita hoc est dupliciter. vel illa sunt se parata. vel mixta cum rapina. Si sunt separata tunc mulier deest uti illis bonis. Si autem mixta sunt tunc ipsa iterum non tenetur uti eis: sed implorare de spoliis et auxilium amicorum. et debet vivere de propriis suis laboribus et donibus. **¶** Octavo notandum. ponat in casu quod nihil habent amplius nisi quod per rapinam

*Nota valde
pulchra dubia
circa bellum*

Summula Raymundi

si nō feceris symoniacus? et? p. tal factō cū tali eccle fructu vltis fesse eter
nalis dānabit. Et hoc ē de itēione oīm turistar. ¶ Primo notā. symo
nia sic describit. Est studiosa cupiditas vel voluntas emēdi vel redēdi ali
qđ spūale vel qđ ānerū ē spūali. Dicit pmo: studiosa cupiditas: qz si alicui
pferat bñficiū nō studiosa cupiditate ipse nō ē symoniacus. Vbi gfa. si paren
tes alicuius dederūt pecuniā p bñficio ipso i grāte ipe nō censet symonia
cus. sz tal statim postqđ scit z pcepit dē resignare ecciam z de pceptis sa
tisface. Dicit scdo. voluntas: qz sola voluntas facit symoniacū. Vbi gfa. tu
habet voluntatē emēdi bñficiū. z sz si emis. tūc etiā symoniacus corā deo
qz sicut hō p solā voluntatē reddat vsurari? sic p solā voluntatē hō etiā red
dit symoniacus. Dicit tertio. emēdi vel redēdi. p hoc excludit oēs ptractū
aliunde si satisfaciunt: sz aliqđ cū pacto iteueniente. Dicit qtro: spūale. nā si ve
dit dom? vel ager ab aliqđ: talis ab eo si cēset symoniacus. Dicit vltio: vel an
nerū spūali. sic ē iusparronat? qz hoc si ē spūale sz ānerū spūali. Rō ē. qz
iusparronat? si solū dat clericis sz etiā laicis. ē qđdā ānerū spūali. Scdo
notā. lra dīc. dās pñficiū ē symoniacus. Rō ē ista. qz reus ē pñficiis pari pe
na puniēdi sūt. ē dās symoniacō pñficiū cēset ēdē cū eo. vt Raymūndus
manifeste tāgit i textu. ¶ Tertio notā. symonia fit fm iura decretalia qñ
mun? dat p re spūali. Pro qđ notā. q mun? ē triplex. Nā qđdā ē munus
a manu: qđdā a lingua. z qđdā ab obsequio. Nā mun? a manu fit p pecuniā
largitionē. Sz mun? lingue fit p petitiōes z p pcamina vt si aliqđ rer vel
pnceps petat aliqñ vt ferat tali tale bñficiū: tūc tbi fit mun? a lingua. Sic
tunc qđdā doctores iur? dicūt qz isti dicūt symoniaci. Rō ē qz iste pces it
sicut vnū mādātū. Sz si aliqđ simplex hō vel miles petat pncipē vel re
gē vel aliqñ aliū dñm magnū vt tali daret bñficiū tūc nō ē symoniacus
sz simplex dat talis illō bñficiū p pces vel pcamina. Sz mun? ab obsequio
fit vt si aliqđ alteri fuitet z p illo seruitio daret ei seruitiū spūale p p hoc
non cēt symoniacus. Ex q tunc elicitur q pmo mō munus facit symoniacū
sz munus a manu. Quarto notā. q munera pñt dari licite qñqz modis
¶ Pmo mō grtis. Pro qđ ē sciēdū. ad hoc q munera grtis dent pñderat qñ
or modis. Pmo pñderatur qñtas dantis z qñtas accipiētis. z hoc p scdo
vbi gfa. vt si paup dat diuiti aliqđ munus tūc hī suspitio de eo. qz diues
dē dare pauperi. Tertio pñderat qñtas muneris dari vtz sit magnū vel
parū munus. Quarto pñderat qñtas epīs. vtz tūc dat qñ bñficiū vacat
vel an dat aliqđ bñficiū vacat. z quis mō pñgat tūc spēs suspitio. Scdo
mō munus a māu licite dari pōt alicui p officio pñdo ad qđ talis nō est
obligat. Vbi gfa. si aliqđ trāsies ad curiā romanā dat vni qñtuor: grossos
vel solidos vt pñeat bñficiū suū curiā itradō z tērandō bñficiū ad qđ
tpe obligat. z sic tūc vicari? suus nō iudicat p p hoc symoniacus. Tertio
mō munera pñt dari licite p operib? lictis z debitis. Vbi gfa. epīs vel archi
diaconus psecrās ecciam ille fit recte munus moderatū. p p hoc tñ nō
censet symoniacus. Quarto munera pñt dari ad redimēdū exactiōes. Vbi
gfa. vt si aliquis est tenēs res eccie p longū tps. mō aliqñ sacerdos nō
pōr ab ipso alienare tñ res eccie. nec p iudiciū nec aliqđ aliud nisi p pter

nota pul. qz
dubia circa
symonia

fo
Contra
Dico
Totum
Certe
benefici
ma si qua
rendi p
h notat
tūc parr
p qz tūc
parratū
parratū
parratū
parratū
parratū

munera vel pecunias. mō si sacerdos dat munera tali p ista re spūali: ppter hoc nō cēsetur symoniacus. Quinto munera dantur licite p elemosinaz largitionē. hoc ē p vita etna psequēda. et ista dī al qd spūale. qz nīhil ē spūalius vita etna. et ppter hoc tal si reddit symoniacus. Et sic p3 qut mūera possunt dari quibz modis. Quid notandū. vterū ē prius q munus est obsequio fit abloz symonia. Pro q tamē est sciend. q obsequiū ē duplex. nam qddam ē obsequiū corpale: qddā spūale Corpale ē duplex. nam qddaz ē obsequiū corpale honestū. qddaz ihonestū. Ihonestū ē vt si aliquis fuit epōs p bono est et totius dioceſ. et post hoc transeat ad curiā rōmanaz seu obtineat bñficiū p talē epm. ppter hoc talis nō cenſet symoniacus. S3 obsequiū inhonestū est. qd ē ptra deū. et ppter tale obsequiū aliquis reddit symoniacus. S3 in obsequiis spūalibz nō d3 futre p bñficiis nisi alicui bñficio eēt ane xū officiū. sic q illd officiū tenet pagere ab beneficio. vt aliqū legē de beata vrgine vel de aliquo sancto ppter hoc talis non reddit symoniacus. Ultimo notandū. q beneficium est duplex. nam quoddam est curatum et quoddaz nō ē curatū. mō quicūqz perit pro bñficio curato p se vel p alio. ille redditur symoniacus. Si autē illud bñficiū nō est curatū tūc licite potest petere dno se vel pro alio: sic qd non incurrit symoniam.

.i. verū collatorē dedit

Contra patronum tibi si dedit ecclesiam quis

.i. tu debes resignare

.i. phibitum inuenio

Non maneat in ea: tua nolo sit hec violenter

.i. monachis .i. aliquam

Est symonia grauis summam si fratribus vllam

summā pecunie

Das spe prebende: vel si promittis eandem

Totum restitue symonis quod adeptus es arte

Chic autor ponit aliū casū de symonia dicens. si aliquis pmoueret ad aliā ecciam vel aliq bñficiū iusto patrono. i. nō collatore illius eccie vel beneficii ille non d3 manere in illa eccia: violēter. Subdit. grauis ē symonia si quis aliquibz hoibz det sumā pecunie vel aliq munus sub spe acquiritendi: pbendā. et vniūquibz tenet restituē q symoniace adeptus ē. Pro q notā. circa istam q null d3 retinere ecciam vel aliq bñficiū ptra volūtatē patroni. i. veri collatoris. Cur cā ē. qz al s cōmitteret rapinaz. qd sic p3. qz ipe iusto dño tractat rem alienā. et id talis grauis ē punitēd. Secdo notandū. q qui dat aliq munus aliquibz supioribz vt ipi recipiāt eū in fratrem et sibi assignent certā prebendam talis est symoniacus. et si pbēdā sibi est assignata debet eam resignare et de perceptis satisfacere. alias eternā dānationē incurrit. Tercio notandū. ex q bñc dī de patrono. Patronus sic definitur. Est ille qui habet potestatem presentandi clericū ad

*De patrone
reueren*

Summula Raymundi

aliquod beneficium. q. d. cit. reg. la. iuris. patroni iter est pntare. epi autē recipere.
 Quarto notā. q. ex tribus aliq. pnt fieri pati on. Prio. q. pnt pntre cer-
 rū beneficium. Secdo q. fūdanit ecciaz. Tertio q. iſe pnt pntre ecciaz. Prio
 q. nora q. ad patro. ſi duo reqrūt. ſ. aliqd honor. z aliqd oner. Prio req-
 rit aliqd honor. q. ſibi debet vtilitas. nā ſi fuerit de paupar. tūc iſte bñfi-
 ciar. ab eo tenet eū recipere ſibi pūde d. neceſſariis. Secdo debet ſibi ali-
 qd oner. q. talis patron. d. ſeſſe iſt bñficio z iſt d. defend. re ab inimicis.
 Quito notā. p. modū dubij. vt p. iul. patronat. poſſit alit. nari. Rñ q. iul. pa-
 tronat. alienat p. lib. modis. Prio p. hēditarā ſucceſſionē. vt ſi p. monaſ-
 z habuit aliqd iul. patronat. iſt d. p. hēditarā ſucceſſionē trāſſert ad filiu.
 Secdo alienat p. vēditionē tali mō. q. ſi rota ciuitas vel villa vēdat. tē iul.
 patronat. trāſſert cū ciuitate vel villa vēdita. q. ſpecialit. z p. ſe vēdi nō
 d. eo q. ē annexū ſpūali. Tertio mō trāſſert p. pmutacionē. q. aliqd p. q.
 iul. patronat. dare p. alio. z hoc licetia ſui epi ſeu ſupior. Quarto trāſſert
 tur ex datione. vt ſi laic. lalco daret iul. patronat. ſ. ſec. cēt ſi daret religio-
 ſo. Sexto notā. dubitaret aliqd v. p. poſſit pntare filiū ad aliqd bene-
 ficium. Rñ q. ſic. q. nō iuent pntari i. iure canonico. Dicit tñ qda doct.
 iur. q. tuti. z cauti. ſe dimitte. nā p. h. c. bñficia pnt pntari i. iure hēditaris.
 Septio notā. vt p. aliqd poſſit ſeipm pntare ad aliqd bñficiū. Rñ q. nō. q.
 dicit cōter oēs iuriste q. pntans z pntar. d. c. p. ſone diuerſe. ſ. hic nō
 ſunt p. ſone diuerſe. q. rē. Octauo notā. ſi a die nūc ſine volūtatē patris
 d. accipe beneficium. Lōtra hoc af. q. ſic. i. petr. ares p. ra volūtatē patrono-
 rū accipit bñficia. q. v. d. q. ſi a ſi i. ſi a. Rñ q. hoc opat auoutas ſupio-
 ris. nā pntre aucte maior. cellat auctas minoris. z q. dñs papa de ſuo iu-
 re oia bñficia pntre h. ſi laicoz q. clericoz. q. rē. S. d. cū dñs papa ha-
 beat auctatē pntre bñficia. q. nō pntre tūc officia laicoz. vt regū. pū-
 cipū rē. Rñ q. dñs aplicus iō ſi vult pntre bñficia laicoz. vt ſi laici ſint
 magis attenti ad hoc e. nō dñū ecciam. i. ad āplādas res eccie. q. d. ſic ma-
 gis faciūt q. ſi iul. patronat. nō hñent. Quito notā. q. ponat q. duo ſint
 collaratores vñ. eccie z q. ubet illoz pntaret vñ. tunc dubiū ē q. illoz d. z
 recipi. Rñ ſub diſt. vel iul. pntant es. ſint clerici vñ laici. ſi ſint laici tē epi
 d. z ſpice merita pſonaz z q. illaz h. mar. ius z mē. i. mē. i. ſi d. rect
 pe pſentatā. Si ſi pſone pntare ſint cūlis mē. i. tē epi ſi recipi vñ q. ſi
 bi placet. Si aut. patroni ſint clerici tūc ille q. pnt erat pntar. erit recipi
 duo. ſi ſcandū q. laic. h. bñficia pntre tē ille h. eligē vñ pſonā ſi ſi q.
 tuor mē. i. z eā pntare epi. z ſi tal. cū cētū ſtati patron. d. alit. pntare
 .i. beneficium .i. bñficio .i. tale pctm .i. q. ſq. inueniat
 vñ valētē. q. nlls d. pntari
 .i. factis .i. pſul ad aliqd bñficiū
 .i. ſecrat .i. rēplū .i. epi .i. pūa pecuniā um. niſi ſi i. do-
 .i. dñs sacrat ecciaz pſul. ſumā moderatā ne. z pntare
 pntar. i. bñficiū pntar.

Prebendā ſi das pro prebēda ſymoniam

Comittis cauſā niſi mutet epiſcop⁹ iſtam

Dū ſacrat ecciaz pſul. ſumā moderatā

Si petitt hanc licite poterit pferre nec obſto
.i. ſumma .i. dare .i. tradico
.i. ſumptib⁹ .i. ſatiffaciō fatigatiōi
Expensis q: ſic rudes atq: labori
.i. ab aliq aduerſario .i. bñficio .i. eccliaz pecūia
Si male verax ſup ecclia redimas hanc
.i. delicta

Ad redimēda tua pctā potes dare qd viſ
.i. ſecularis .i. clauſtrales .i. religioſi
Cleric⁹ aut frēs laici: mōachi: mōiales
abſq: redēptiōe .i. pmiſſa

Dānāt ſine ſpe: ſi ſpōſa pecūia clauſtri
.i. collata dedit .i. introitū .i. nec papa nec epus
Vel data pceſſit igreſſum: null⁹ in iſtis:
ſup. talis ſit receptus.

Diſpēſare pōt clauſtro maneat q: i iſto
 Sic qd bz pōt redimē ſuū tuū ſi aliq: i eo velit cū ipedit. Et ſubdit cleric⁹
 vel frēs laici vel mōiales q: p pecūia aliquē vel aliquā i clauſtr⁹ recipiunt
 ſi pnt iſtū receptū retinē p vllā diſpēſationē: q: ſimonia ē. Quid notaū.
 Si i iſta q: mōiales ſive monachi ſi dnt aliqd recipi a fratrib⁹ ſuſcipiēdis:
 dubitat q: ſi aliq: pecūia d: f religioſi ſine pacto: vtz licite ⁊ ſine ſymonia
 pnt recipi: ſit q: ſi nllā pactio intenerit: tē licite pnt recipi pecūiā ſi eiſ
 aliq: pbeſ. Qñ pſuetudo ē i aliqb⁹ clauſtr⁹ q: aliq: iſtā religionē fac vñā
 gñalē p pñatiōez frīb⁹ pñtib⁹: ⁊ hoc ē laudabile ⁊ ſine ſymonia: ſi at pacto
 aliq: intenerit ſymonia pmittit. Sz dicēs. ſi aliq: clauſtr⁹ cēt ita effectū
 oſum q: vtz valeat ſatiffacē frīb⁹ pñtib⁹: nūqd tales licite pnt aliqd exigē
 ab aliq: iſtāe volēte. Rñ qñcūq: aliq: clauſtr⁹ oppōſitū ē pecūia q: vtz valē
 frīb⁹ pñtib⁹: ſatiffacē: tē dicūt qdā q: iſti pnt dicē. nos recipem⁹ te i frēm ſi
 poſſem⁹ hñe nccāria: ⁊ q: tūc iſti licite pnt recte ⁊ repetē pñmoniū illi⁹ ſi
 ne ſymonia. ſy tñ ptra hoc ē opinio alioz doctoꝝ q: dicūt q: paup̄tas i hēc
 ſi pōt eos excuſā: q: paup̄tas ē amara rñ ptra quā dñs aplice diſpēſācē n
 pōt. Secūdo notādū q: h dubitat vtz poſſibile ē aliq: hōiem diſpēſare cuz
 ſymoniacō. Rñ q: aliq: hōiem diſpēſare ſymonia vñ d alto pctō ſrel:
 ligiſ oupl̄r. vel i ppa dñute: vñ i dñute xpī. In ppa dñute nlls hō diſpēſā
 ſare pōt: ſz bñ i dñute xpī: q: dixit dñs petro ⁊ ſucceſſorib⁹. Qd dñs ligauit
 ſup ter. ⁊ c. Tertio notādū: q: ſi ep⁹ petir imoderatā ſummā pecunie
 tal pōt et denegari: q: tal ſumma pecuniaria pōt eē ſm loci poſſibilitatē: et
 ep⁹ nō d: exigē aliquā pecuniā qñ celebrat ordies: nec etiā i pfirmatione
 q: ſi faceret cōmittet ſymoniā: ⁊ poſtea tenet reſtituē. Sz dicēs: tñ p ſa
 cta eucharīſta dat pecunia: q: multomagis i celebratiōe ordinū ⁊ i pſel

*pulchra dubia
 de ſymonia*

Summula Raymundi

stone: Aliis p3 ex cōi ritu ecclie: q3 infirmantes q3 procurant cōlonē corpo-
ris xpi ponit nūmū supra mensam quē capit sacerdos. Rñr q3 p3o sacra-
eucharistia nō ponit nūmus: s3 solū p3o satisfactiōe laboris. Quarto no-
tandū. Ista s3 q3 aliq3 nō pōt manē in claustro q3 intrauit p3 donatiōe pecu-
niar. Et rō est: q3 oē illud q3 aliq3 acq3it sy moniace h3c tenet restituere
erq3 q3 illud recept3 est sy moniace: nō pōt manere in claustro. Quinto no-
tandum q3 aliquis potest intrare religionem dupliciter: scilicet ex pacto et
sine pacto: si ex pacto intrauerit. scilicet dare aliquā pecuniam: cōmittit sy-
moniam: si autē intrauerit sine pacto: tunc non erit sy moniacus dato etiā
q3 daret bonam summam. Sexto notandum. q3 sy monia cōmittit dupl3.
Primo ex pte recipientis: vt si aliquis non vult recipe aliq3 ad religio-
nem nisi promittat sibi pecuniam. Sec3do cōmittit ex pte recepti: vt si q3
audeat promittere pecuniam vt recipiatur in p3fratrē. Et iā cōmittitur ex
pte vt rurs3. s. q3 faciunt pactū ex vtraq3 pte rē.

.i. beneficium

.i. redditus

Ecclesiam pastor tibi si locat vt minuat res

.i. pccementes

.i. als

.i. ecciam

Te contingentes: quia non daret hanc tibi si non,

hoc turpe pccm

.i. ex illo

Condicio turpis hec intercederet: vnde

.i. collatore

talis peccator

Cum pastore tuo symoniacus esse probaris

.i. tpalem

.i. eterne

.i. rā clericus q3 collator

Post mortem mortis in sede sedibus ambo

sup. ille

.i. crimine

Qui tibi succedit in tali labe scienter

.i. in eterna damnatione

.i. h3

In regno sathane totum regnabit: et iste

.i. bñficiū

.i. in ille resignare

Non potes ecclesiam tali dimittere forma

.i. conferatur

Qd mihi detur ea: faciens ita conditionem

.i. clericus

.i. exponat

Nullos inutiliter res expendat crucifixi

.i. rebus

.i. male seruatur

.i. rebus xpi

His nec abutatur: sed cum ratione fruatur

.i. egenis

sup. illa res

Et det pauperibus et sanctos vertat in vsus

.f. furto

.f. clerico

Histrio vel meretrix vel turpis nil ferat a te

omittis .f. psonis suspectis

Perdis quod dat eis christum faciens inimicum

.f. de tuis donis .f. psonis suspectis

Panem ne pereant des: et nihil amplius addas

sup. tuis .f. paupibus

.f. necesse habet

Cognatis miseris natura quod indiget hoc da

¶ Hec ē vltia pō istī capli. i. q̄ magi pōit altō documētū d̄ symonia dīcēs:
 si aliq̄s pleban⁹ vel collator p̄mittēt vni ecciam v̄l bñficiū vt minuerē res
 illi⁹ eccie vel hoc flet cū cā iudicē vel cā alteri. tē pastor cū bñficiato esset
 symoniac⁹. ⁊ eternā mortē p̄ illo icidēt. Subdit al. d̄ documētū dī. q̄ nll⁹
 p̄ alteri resiḡre bñficiū vt ip̄e subleuet ⁊ vsurpet fruct⁹ illi⁹ bñficii resiḡ-
 ti. Ad ē. q̄ icurrēt symoniā. Subdit aliud documētū dī. q̄ q̄libz bñficiat⁹
 cū dōa rōne d̄ psumē fruct⁹ p̄bēde: ⁊ n̄ d̄ abuti. s̄ si q̄cūq̄ supfluitat⁹ hūe-
 rit hoc d̄ puerē ad vsū pietat⁹ dādo paupib⁹: miser⁹ psonis: vt s̄ paruit
 d̄ vita ⁊ hone. cle. Subdit aliud documētū dīcēs: q̄ ip̄i bñficiat⁹ nō dnt da-
 re p̄mōniū xpi histriōib⁹ seu sp̄at⁹ mīenib⁹ vel ihonestis hoib⁹. Ad est
 q̄ oīa illa p̄dūt: ex eo q̄ tles n̄ s̄ hēdes xpi. iō p̄mōniū xpi n̄ dnt subleua-
 re. Deīn magi subdit vnā cautēlam suandā: q̄ aliq̄s ex p̄cedētib⁹ dubi-
 taret: vt n̄ nll⁹ cōfētis dandū. Vbi rīdet magi q̄ q̄n talis cōḡsceret illos
 infirmantes tūc debēt eis ex h̄bē p̄pter necessitatē corpis panē ne fāt e
 mouant ⁊ nō ampl⁹ eis dari d̄ ne ad lascīviā corpōis itēz puocarētur
 sed potius d̄ suis miseris cognat⁹ ex h̄bere pietatē q̄ histriōib⁹ v̄l scur-
 rombus aut meretricib⁹. Quāto notandū ista d̄: si aliq̄s patron⁹ p̄ferret
 alicui clerico ecciam sub tali p̄ditione: vt posset res eccie minuerē: istī am-
 bo ess. n̄ symoniaci. Ad est ista. q̄ iste clericus emit istā ecciam p̄pter dī
 minutionē reddituū: quos redditus patron⁹ aufert. ⁊ oīs talis emptio est
 symonia. Et iō si collator alicuius eccie velit sibi vsurpāe aliq̄s res eccie
 cleric⁹ nō d̄ ei p̄sentire: q̄ d̄ iure tenet cleric⁹ ecciam ⁊ res ecciarū p̄te-
 gere ⁊ defensare vsq̄ ad mortē. Vñ iura dicūt q̄ q̄cūq̄ cleric⁹ transfert
 aliq̄s res eccie i man⁹ alterius: talis d̄ factō ē excoicatus. Ad notandū
 nullus patron⁹ d̄ p̄ferre ecciam p̄ditionalr sic dicēdo illā ecciaz dabo tūc
 bi si velis mibi dīmittere decias eccie. q̄ si clericus sub tali p̄ditionē reci-
 peret ecciam: tūc ambo incurrēt symoniā: ⁊ exponerēt se etet ne dānatō
 ni. Itē symonia nō solū cōmittitur circa collatōes ecciarū: s̄ etiā cōmitti-
 tur circa sacros ordines. Verbi gr̄a. Si aliq̄s voluerit p̄cedere ad sacros
 ordines nō h̄z bñficiū: sed p̄nt ab aliquo dño p̄uisionē sup quo possit
 p̄cedere: ⁊ p̄mittēt dño q̄ post suscepiōē sacroz ordinum vellet illi il-
 lam hereditare: tunc sic p̄cedens reddit⁹ symoniacus: ⁊ si talis est ep̄us
 sup cuius p̄uisione hic p̄cedit et ordinat eum: tunc ordinans et ordina-
 tus reddunt symoniaci: ⁊ tūc ep̄s debet suspēdi ab officio p̄ tps aliquod

no b̄n yulogia

Summula Raymundi

Sz ordinar? dz suspēdi ab officio donec cū illo fuerit dispēlati p dñs apli
cū: qz solū dñs apli? hz cū eo dispēlare. Tercio notādū: qd cūqz relīg al
qz bñficiū ea rōe vt det suo p sanguineo vl amico tal ē symoniac? rō ē ista
qz tal hēditat ecciam siue bōa xpi: qz si debet fieri spūali? qz bñficiū dñt
libē relīgri: r dñt vacare p? mouē. g tal sic faciēs ē symoniac? Quarto
notādū: qz symonia ē gūe petm: r ē maximū mī oīa petā: qz tā i veteri g i
nouo testō inuenit q mīre plage sūt i ista tlate q pmitte h symoniā. sz dñt
tur qz hēat dispēlare cū symoniac? Ad hoc rñr p dñt. qz aliqz vl sciēt
īrat symoniā vel īgrant: si īgrant: tē epō p t cū eo dispēlare si statī relīg
uerit bñficiū. Si ā sciēt tē p p enomitatē peti nlls hz cū eo dispēlant
re nlls dñs apli? Quidā notādū: nlls clerico dz dare meretricib? vel h
strib? vl alijs psonis suspect? d bonis xpi. Lā hū? ē qz clerico possidet
pmoniu xpi: r tō qdā vltra nccitatē obtiet hoc n ē er? p pū. sz p nū ē
paupm q sūt sui xpi. Sz g clerico daret hoc p r moniū xpi psonis suspect?
tē paret paupes talib? bōis: sz tñ hoc n dz fieri. sz si vidēt eos velle gire
p p famē: tē p eis dare panē vt eos pseruet i vita: qz tpe nccitat? clemo
lina nll ē denegāda. Un circa elemosinā tria sūt p siderāde: Putnū ē q
elemosina dz dari d p pūis r nō de alienis: qz ille q dat elemosinā d ali
nis r nō d p pūis suis assimilāt illi q sūt vnicū i pñtia pñs macrar. Si ē
em ille n p iat g rū futū pñ. sic r ille q n dat elemosinā d suis p pūis: n
pñt futū acceptabile dō. Sz dz p siderare vt det fctō ordie. vñ rec?
ordo ē incipe a seipō r a suis p sanguinets. Deū alijs paupib? Tercio dz
hīe bonā itētiōē. nā ille q vult dāe elemosinā dz eā dare bōa itētiōē. sz
re p p dēū r n p p vana laudē: r tō ad p pōitū d h strib? vñ ē. qñ de
ricus dat eis aliqd: hoc n dat eis p p dēū: sz p pter laudē vane glie vt lau
dēt eū hoies corā p pō. id ē. f. aug? i hīstionib? dare ē demōib? imolare.
Vltio notādū: qd cūqz vult petē p bēdam suo p sanguineo vel sibi nō debz
promittē patrono aliqd neqz seruitiū neqz dona qz als cōmittēt symoniā
eo qz promitteret dare seculare pro spūali. qz simplr petat p pter deum

*De usura
ex sig p pūis*

Sure species varie sunt nomina quarum

Nullus habet: facies tamen inspiciamus earum

Si nummos fratris prestas pro pluribus: aut si

Res promptas vendis signando tempora longa

Vt tibi plus defuit tunc usurarius extas

Pro septem marcis ad tempus equum mihi si das

f. doctorū

f. denarios proximo

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

f. denarios

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

intueamur

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

f. multe

^{sup. equis marcas} ^{venditio}
Qui vix quq; valet: hec vire species est

^{ille res locare} ^{.i. pignori posire}
Alger siue domus tibi si sunt innadiate
^{sup. aliqb} ^{.i. acceptis} ^{.i. ager vel domus}

Pro maris: istis pceptis: pignora dicta
^{de iure libera ee} ^{pro} ^{.i. alias}

Iure vacare suo dñor: debent alioquin
^{.i. magis} ^{.i. etia pmtis usura}

Si pl⁹ in capis simili macula maculat^r
^{tale nephas} ^{mitto vna} ^{.i. cecedo}

Usura facio si marcā pfecto per annū
^{galinis} ^{.i. modio} ^{illoz leguminum}

Pro pullis: vel p maldro pise: vel auene
^{.i. ante tps merendi}

Ante die mellis nūmos potet dare tali
^{sup. sub tali} ^{frumentoz}

Conditione mihi q certo tempe maldra
^{maldra} ^{pecuniaz}

Tot reddā tibi qd potēt tua sūma valē
^{ultra sūmā capitalē erit usurari} ^{Scñ subdit scdas spēm dicēs. si aliqd rē}

deret rem pmtā tpe necitat^r alicui. z si pfigerz sibi lōgū tps seu tminuz
^{vt eo pcelo} ^{vedēt eēt usurari} ^{De q subitūgit exēplū dicēs. vt si vn⁹ ven}

derz equū q vte valerz qnq; marcas. z darz eū p septē eēt usurari⁹ Sub
^{dit terciā spēm dicēs. si aliqd hiet agrū vl domū p pignore aliqd. tūc ille}

bz dare fructū dñi suo. z si obfuar facit usurā. z li dñs plus sumerz vltra
^{obligata tūc itez fieret usurari} ^{De in subdit qtrā spēm dicēs. si aliquis}

cedat alteri vnā marcā z sumat p ea certā mēsurāz pisa: vel auene. z co
^{gitaret sic i mēte. tu merito accipias hoc munusculū q: ccessisti marcā pe}

cuniaz illi penū annū tūc tal^r usurari⁹ Subdit notabile q licitū ē ccedē
^{alteri nūmos añ mēsem vt mēse finita potet alci tot maldra qtr sufficit}

sūmā recēpēfare. ¶ Pro nota. circa istaz. q usura ē duplex. qdā ē spūa
^{lis qdā ē corpāl.} ^{usura spūal^r hz fieri i reb⁹ spūalib⁹ z pmet ad doctores}

z pdicatores. z illa ē laudabil. vñ canit de scis p fello ab⁹. pecuniā dñi de
^{dit vt digne suat usura. vñ dñi i euāglio. fue neq; cur nō dedisti pecuniā}

z ē. z ego venies eū usura eregissez illā. Sz usura corpāl^r hz fieri i reb⁹
^{secularib⁹ vt patebit i sequētib⁹. Scdo notād. q usura sic definit p mura}

Usura ē qdā detestabile qd sotti accidit pactioe z tētiōe pcedēte. Et il
^{lā definitioez dclarat iurite sic. nā pmo dñ est qdā detestabile suple vi}

¶ Istud ē capl⁹
qntū ist⁹ tracta
tus. i q autor de
fimar de usura
de et⁹ spēb⁹ z cō
tinaat ad ficedē
tia sic Postq au
tor i caplo pcedē
ti determinauit d
symonia. h pñ p
seqt. detimare de
usura. Et posset
hec ps diuidi in
tot pcedē ponit
spēs usure. ptes
patebūt. Et vult
q multe sē spēs
usure. ita q nlls
pōt scire cōplete
noia illaz specte
rū. z iō tacit^r noi
bus pma spēs hz
fieri qñ aliqz alci
cedat pecuniaz
vt ei plus reddat

Corpalis
Usura
Spiritalis
Usura pñ p

Summula Raymundi

nō. et hoc potest loco gñs. qz oīs vsura ē detestabilis. s; nō p̄t ecētra. Seco
 vñ. qd̄ sōit accidit qz qd̄ recipit vñra sōit ē vsura. Dñs dñi (pactio ē
 pcedēte) p̄bi gñs. si diceres ego pcedā tibi duas marcas eo qd̄ annuam
 dñs mibi sex grossos de illis. tūc illi grossi faciūt vsurā. Dñs cñā scēto
 ne pcedēte) vñ si pcederē vñ tres marcas illa itē scēto qd̄ daret mibi iterum
 expēsas vñ aliqd̄ hñdō: tūc illa scēto facit vsurātū. Et tal̄ vsura ē duplex
 .i. publica et palleata. publica ē qñ expēse vñtra sōit aliqd̄ p̄mittit vñ dicit
 tert. s; palleata fit i occultis ptractib. sic i scda s; ē qñ vñdo tibi rem cari
 us p̄opt expectare. Itē aliqua est vsura exterior. vñ q sit pacto aliqd̄ pcedē
 te. Aliq̄ aut̄ est vsura interior. vñ q sit ex sola intē. tione. ¶ Tertio nota dñi
 si aliqd̄ daret aliqd̄ debitori. vñ ibi p̄mit tal̄ vsura. Ibi tñ p̄ diffinitionē
 qd̄ aliqd̄ dare debitori p̄t intelligi dupl̄. vño mō ex pacto. alio mō ex sola
 voluntate. Si hoc sit primo mō tunc ibi cōmittit vsura. Si aut̄ scdo mō
 tunc nō p̄mittit vsura. ¶ Quarto nota dñi si aliqd̄ hñ agrū vel domū p̄ pig
 note ille non facit vsurā vñ aliqd̄ doctores vñ. tūc ex illo dubitat qre pe
 cunia cōcomodata alicui facit vsurā qñ quis quoz pecunia cōcomodata
 plus p̄t lucr. rē qñ p̄t gñs. Rñr qz rō hñus p̄t ē talis. q. hoc ē licit. s;
 s; illud nō. ¶ Qd̄ sic declarat. qz qñ aliquis rem lo. atā cōcomodat p̄ ope
 cunia. tunc ibi talis non nōtāst vñ rē in alio. s; adhuc itē ē dñs illud
 rei locare. s; ip̄e solū transferit vñm rei. qz talis p̄ducēs rē locatā non p̄t
 destruere vel annūllare. sic autē non ē de pecunia. qz aliqd̄ transferi pecu
 niā in vñm rei. ita qz talē pecuniā talis p̄t facere qd̄cūqz voluerit. et sic
 non est de re locata. q̄ hic p̄mittit vsura et ibi non. et q̄ aliquis licitē p̄oac
 cōcomodare agrū vel domū vel aliqd̄ hñdō p̄ pecunia. ¶ Quinto notandū
 ibi. Ante dñē mēsis qz licitū ē dare aliquid circa festū pasche vñ reddant
 frumenta in autūno p̄ cadē re sub eo valore put tunc sunt. Si autē sit pas
 ctum p̄ certa pecunia et frumētū magis soluit circa autūnū et scit hoc res
 racter tunc p̄mittit vsura. Unde notandū. summam pecunie p̄soluz dare
 alicui p̄ frumētū i futurū dandis dupl̄. p̄mohet reddat mibi frumētū s; b
 talit̄ foro. qz tpe solutis i futuro. et sic p̄mittit vsura. s; cñ simplex em. t. o.
 Alio mō vñ reddat mibi certas mēsuras. et hoc adhuc dupl̄. tal̄. vel certe
 estimat qz illa frumenta tpe solutionis erūt cariora qz nūc sunt vel dubi
 tat. si primo tunc p̄mittit vsura. si scdo tunc non p̄mittitur vsura.

pulchra Dubia
 de vsura vñ

De fazedon
 luo quo p̄t emē
 frumētū et alia

.i. quentēs cōparat frumētū .i. p̄biter ¶ Hic autor
 Est licitū qz emat fruges vel vñra sacdos supaddit alia
 qñ sacerdoti sup. fruges p̄bo .i. aliqd̄ documēta ad
 Tñ sibi nō crescut: ex his sibi si supest qd̄ spēs ip̄e vsure
 .i. vendit .i. carū vñ nō sup esse Et opatur hoc
 Nō vñdat grau? ne mercator videatur in lra quatuor
 sup. iam dicitū ouent .i. monachis et monialib? nā p̄mo. defmi
 Itud precise licet omni religioso nar de sacdo
 ribus quoz tōsi p̄t emere fru

^{sup. nūmos} ^{.i. modio}
Quatuor aut quinq; p maldro q dat auene
^{.i. ante tempus} ^{.i. viciaf}
Nūmos añ diē mellis; maculatur eodem
^{.i. usura} ^{.i. recipe manifeste}
Trinie; de rebus sicoibus accipe plane
^{sup. ral res .i. nutrimentū} ^{sup. illud qd vēdi pōt}
Sive sit annona; vinū; vel lana; vel omē
^{.i. aī tpa emptionis} ^{sup. tpiū} ^{.i. lucrari}
Añ diē emptū; qbus illud crescere possit
^{sup. carnalis} ^{.i. filij} ^{.i. acq̄sita}
Si patris vsuris pueri cōtractu scienter
^{.i. alodia} ^{sup. tales} ^{pueri vsuram}
Predia possideāt; nisi restituant; in eadē
^{.i. cadunt} ^{sup. viure} ^{.i. in q̄ fouea} ^{.i. ruinā fecit}
Labunt foueā pater ē qua lapsus eorum
^{sup. eoz} ^{sup. sic acq̄sita} ^{.i. eadē foueā}
Et successores qbus hec sunt nota sequūt
^{mlr} ^{sup. viro} ^{.i. libera sui}
Feia defuncto si vult forte salua mariti
^{.i. restituat} ^{sup. reddat}
Vsuras reddat; spoliatū; furti; rapinas
^{.i. turba} ^{.i. talia vicia}
Hec furiosa cohors vsure furta rapine
^{.i. pōnāt} ^{.i. vsurarioz} ^{.i. vir pūt h̄e medicīnā nisi reddā}
Interimūt aīas; vix contra sunt medicie
 tum ad scōm dicit sic. Si aliquis ante tempus mellis daret nummos su-
 os pio maldro auene vel pio lanavel pio vino postq̄ esset mellis. ille icur-
 reret vsuram. Deinde subdit certū documentū. ibi. (Si p̄is vsu.) z vult
 q si pueri possidēt scienter predia z bona patris cum vsura acquisita vel
 etiā eoz successoresz heredes. tūc tenentur restituere. alias cadent i can-
 dem foueam cū parre. Et si h̄c sciēter faciūt. Tunc quantum ad quartū
 dicit lra (sunt vix ptra medicie). i. q vir pūt h̄e medicīnā nisi restituāt
 C P̄mo est norandū. q fructus debent cōputari fm sortem. z tñ fallit i
 vno casu. vñ si laicus iniuste possideret bona ecclīay. vel tila que ip̄e oblis-
 gat clerico. q pesser illi ecclīe: tūc ille clericus nō tenet fructū pputare i
 forte qz hoc ē iniustū. p̄pterea ne ista bona veniāt ad vsūm ecclīe. tūc tpe

Summula Raymundi.

clericus cito de retere rare ad man⁹ illi⁹ laici. vt pz extra de vsuris. Scdo
 ē notand. qz vsurarij tenent vsurā restituē. z si nō velit restituē: tūc dñr co
 gi ad restitutionē. vt dicit iuris extra de vsuris. Tercio notā. qz male
 test: vsurarij qdā officia ecclesiastica ihibet. Prio ihibet eis accessus alta
 ris offerēdo. nā si qd acciper offerentiū eoz ille tenet restituē. vt pz extra
 de vsuris. Scdo ihibet eis ecclesiastica sepultura. Tercio ihibet eis oia ec
 clesiastica sacra. pncipalit̃ eucharistia ihibet nisi velint penitē z illd reddē
 z p tali facto satisfacē. Quarto ē notā. qz pueri q possidēt pda acq̃sita p
 vsurā a pfe dñr ea reddē. imo n̄ tñ ipi sz oēs successores z hēdes eoz tes
 nēt vsuras reddē. z nō tñ vsuras. imo etiā rapinā z furtū hui⁹ vsurarij.
 Et si n̄ fecerit erūt vsurarij. et hoc si sciūt se possidē vsurā furtū vel raptū
 nā. vt pz extra de vsuris. Prio q sciēs fm sapientē. tūc q tūg pice coīdas
 bis ad ea. qz tāgētes vlt possidētes vsurā pñs dñāf nisi restituāt z macu
 lā eadē pice. i. vsura. imo de⁹ mltiōrēs punit filios tpalit̃ pñs pā paren
 tū Et si fuerit imitatorēs pñi sceler⁹ etnalr dñant. vñ i Exodo 22go sū
 de⁹ tuus fortis visitās pñā. parētū i filijs tuis i tertiā vel quā gñatōes
 i his q odest me. Quito ē notā. qz vsurarij z raptōres in sra bñ pparant
 ad iūce. qz oīs vsurarij ē raptōr z nō ecōuerso. nā vsurarij recipit aliena
 z abo obligant ad restitutionē. Sexto notā. sz oīs auar⁹ clōgabī a deo
 tñ pñque vsurarij qd theologi sic declarāt. qz ipe vsurarij ē peior diabolo
 qz diabol⁹ nō dimittit pctōy minimū pctm̃ ipunitū nisi tal faciat pñiam.
 sic vsurarij nō dimittit vnū grossū nisi debito satisfaciāt. Itē vsurarij pe
 ior ē toto iferno. qz ifern⁹ in passioe dñi restituit illa q nō fuerūt sua. Sz
 ipe vsurarij i passioe dñi nō potuit moueri ad dimittēdū vnū obo.ū debito
 ri. vbi tñ tot⁹ ifern⁹ mouebat. z restituit imediatē illa q nō fuerūt sua. iō
 peior ē eo. Et iā vsurarij ē peior oī fure. qz fur furat p intermedia. sz vsura
 ri⁹ furat sine medio. qz oī noctuqz depaupar z exhēditat homines. Et iō
 Abachuc prophā de eo dīc sic. Si fures itrossent ad te z latrones p no
 ctē vtiqz nō sustinisses sz clamores suscitasses. sz ptra vsurariū clamare
 nō potes. z in hoc est peior oī fure. Etiam vsurarij ē peior iuda traditōe
 xpi. qz iudas pecuniam reddidit. vt habet p bñm Martheū dicē. Pñla
 ductus retulit triginta argēteos dicēs. peccauit tradēs sanguinē iustū. qd
 minime facit vsurarij q nō restituet debitoz dimidiū grossū. Et iā vsura
 ri⁹ ē peior oī creatā. qd pz ex eo. qz vsurarij vedit qd oib⁹ ē cōe: z hoc ipe
 appropriat sibi. qz ipe ē cōe oib⁹ qd ipe vedit. Et iō dīc ifra. vix est medi
 cina: z hoc ē vix n. si ipe illd pus restituat. z si ipe pī reddē nullo mō dñ ab
 soluit nisi reddat. qz pctm̃ nō dimittit nisi ablatū restituat. De q etiā i iuq
 rate dīc Job. qz celi iūqratē eoz reuelabūt z terra surget aduersum eos.
 Itē oīa elemēta aī hōrent vsurarios accipe excepto igne. v. h. b. p be
 atū Martheū. Itē vos maledicti in ignē etnū. Prio q nota qz vsurarij rap
 tōres z fures raro soluantur. vñ prophā. Qui cōgregat non sua. Itē
 in actib⁹ aploz. pecunia tua tecū sit i pditōne. nā tales rarissime restitu
 unt q̃s bene possent restituere. qz oib⁹ illi dī. mittite in tenebris extō
 res eoz donec reddāt nouissimos quadrātes. qz dī in textu. (Intimuit)

*pulchra dubia
 ita vsuraz*

512

Ultimo notādū. dub. tāt. circa istam. vtz. usurario vsure sint restituēde q̄s dedit alijs. ex q̄ usurari? nō absoluit nisi reddat vsuras. An q̄ vsura nō sit restituēde vsure q̄s dedit alijs nisi prius restituat oēs vsuras q̄s ipse recepit. Itē dubitat an i3 recipere elemosynā ab usurarijs. An q̄ si p̄t tāt q̄ vsurari? nō sit impotēs ad restituēdū vsurā. tūc licite p̄t ab eo capere elemosynā. Si autē p̄sumit q̄ reddat ipotēs tūc non est licitū ab eo capere elemosynā. imo si quis recipiet. tenet reddē istis a quibus orta est vsura.

.i. gentioz .i. defmict

.i. illarum rerum

Hic auroz

Si pater assignet agroꝝ siue domozum

.i. vadimonia

.i. p̄scrutādo

ponit alia docu

mēta volēs . si

Pignora nubilib⁹ pueris de percipiēdo

.i. vltra pecuniā capitalē

.i. nō vī vsura

puer⁹ nubilib⁹

bona. tūc illi q̄

Quod superest sorti signate: nō reprobat̄

sup. aliquid. sup. aliq̄s .i. pueniēt

sup. bona licite accipe to

Obligat eccie miles licite bona que de

.i. eccia possidz. f. miles .i. famulari

sup. eccie

tū assignatum

licz aliqd vltra

Hac tenet: ipse nihil seruire tenetur eidem

.i. fuitio corporali

sup. bona

.i. soluta

subdit scdm do

cumētū dicens

Corpis obsequio: qm̄ sunt prius ista redēpta

sup. tibi habēt

.i. vaditū

.i. cautela

quicūq; miles

possidz aliq̄ bo-

Si placet accipias pignus sub cōditione

sup. pignus .i. rehabueris pignore

na sibi pcessa

ab eccia obli-

Tali: q̄ vacet hoc tua qm̄ resūpseris ex hoc

.i. pcessero pecuniāz. scz neq; pullū neq; aucā

gat isti eccie et

ifra istam obli-

Si tibi p̄stitero sūmā sperās nihil ex hoc

.i. recepturū

.i. talis p̄tēt. i. tali casu

gationē si tene

tur fūre huic

Nepercepturum: non vsurarius hic suz

dit tertiū docu

mentū dicens. si

aliquis recipet pignus ab aliq̄ sub hac p̄dictione q̄ q̄ncūq; a fructib⁹ vel a laboribus illi⁹ pignoris intātū subleuat et q̄ntū ei pcessit. tunc d̄t et restitue pignus sine reuocatione sūme p̄cepte. z hoc nō ē vsura. Ibi ḡa. si ego pcederē vni marcā p̄ q̄ ipse poneret mihi equū. si tūc illi equūz tādū obfuarē donec fructū vni marce acquisiuit tūc p̄ hoc restituro ei equū z non reuoco pecuniā sibi pcessaz. z sic tunc ibi nō ē vsura. **Circa istaz** notandū. vsurarij sunt duplices. nā qdā sunt publici. z qdā p̄uati. Si sūt publici tūc p̄uati ē i sctā eccia multiplici tormēto. p̄mo p̄ fuitaz excoīatōis scdo p̄ p̄uatiōē p̄muniōis. tertio p̄ abnegatōē eccialice sepulture. z sic de alijs. Si autē vsurarij p̄uati isti sunt multiplices. Nā qdā sunt ex facto vt qui pcedunt pecuniā iudeis z nomen vsurarij non h̄nt i3 sūt p̄uati

Summula Raymundi

lucroꝝ. Alij ſc̄er ſc̄etide. vt ſi q̄s pcedit alij pecuniā cā dei vt ḡs. ⁊ ſi q̄s
tū ſpat aliq̄s ſubſidiū ſibi. tē illa ſc̄etio fac cū vſurariū. Et ſic p̄z quō ſola
ſpes facit vſurariū. Alij pcedūt pecuniā ad tminū ḡs. illo aut̄ ſmio clap
ſo nolūt vſioꝝ dlatōe facē n̄ ſi habuerit aliq̄d ex ea. Alij ſc̄ q̄ v̄dunt
can⁹ ad tps expectādo q̄s p̄ p̄mpta pecunia. ⁊ bi ḡa. vt ſi dāre equū pro
octo marc⁹ p̄ anū exoluedū quē tū p̄ p̄mpta pecunia dāre p̄ q̄tuo: marc⁹
vſurari⁹ ſū. Sc̄do no. p̄ modū dubitatōis. vt ⁊ vſura ſit poſſibilis. Et v̄bi q̄
ſic auctate Hieronymi q̄ dīc. ab iſſ vſurā exige q̄b⁹ nocē dīderas. Et ſic
cū auctate h̄i q̄ ab iſſo accipiēda ē vſura cui q̄s nocē dīderat. Et ſic tū
dei a nobis exigit vſurā. q̄ nobis nocē dīderat. ⁊ d̄ ſic declaraf. q̄cūq̄
alicui nocē p̄t ille exigit vſurā. ſz inde⁹ xp̄iano nocē dīderat. Igit̄ inde⁹
a xp̄iano exigit vſurā. Maior ē nota auctate Hieronymi. ſz minor p̄bat
q̄ iudei ſūtra idurati cordis q̄ ſi xp̄ianis nocumēta ſerre poſſet ipi non
dimitterēt. Sz i oppoſitū ē ſc̄a i mult⁹ loc⁹. R̄ſr q̄ vſura n̄ ē poſſibilis. ſz ad
auctatē ſc̄ri Hieronymi d̄ q̄ d̄ ſic ſtelligi. q̄b⁹ nocē dīderas. ſz n̄li deſi
deras nocē. Igit̄ ſc̄a n̄llo debes vſurā exigē. Alij aut̄ ſic r̄idēt. q̄ null⁹ d̄ re
cipe vſurā: nec iude⁹ a iudeo: nec a xp̄iano: nec a pagano. ⁊ ſic ec̄uerſo
nō d̄z fieri. ⁊ q̄cūq̄ accipit vſurā ad reſtitutionē obligat. Lic ad aucta
tē d̄. ſi b̄i ſp̄ciat tūc auctas ē bona. q̄ dīc. ab iſſ vſurā exige q̄b⁹ nocē d̄
ſideras. ſz q̄ null⁹ debes dīderat e nocē q̄ a nullo debes vſurā exigere
Ultio no. p̄ modū dubitatōis. vt ⁊ lectores ⁊ m̄gri i ſchol d̄nt accipe cō
modū de lectōib⁹ ⁊ exercitijs. Et v̄bi q̄ nō. q̄ null⁹ d̄z v̄dē rē ſp̄iale.
ſz ſc̄ia ē res ſp̄ial. q̄ ſc̄iam nō d̄z v̄dē. Maior p̄z p̄ definitōne ſymone
ſz minor p̄bat. q̄ ſc̄ia ſi ē res corp̄alis. q̄ nec v̄ideri nec palpari p̄t. q̄ ē res
ſp̄ualis. Sz i oppoſitū ē c̄ōs ſchola. Pro illo ſc̄iēd. ſp̄ualia ſūt duplicia.
q̄dā ſūt i relatōe ad ſp̄m̄ ſc̄iētiā. ſic ſūt ſep̄e ſac̄a. ⁊ q̄cūq̄ talia v̄dūt p̄mit
tūt. ⁊ moniā. vt baptiſm⁹ ē q̄dā ſp̄iale. q̄ i eo p̄feri ſp̄ualis. ⁊ q̄cūq̄
v̄dūt baptiſmū p̄ ſc̄o tal ſymōiā p̄mittit. nec p̄ſuetudo aliq̄ cū excuſat
nā tal nō mereſ dīci p̄ſuetudo. ſz mag⁹ corruptela. Alia ſūt ſp̄ualia q̄ ſūt
i relatōe ad ſp̄m̄ corp̄is ⁊ aīe. ſicut ſc̄ia q̄ ē i ala. ⁊ ſi ſtāv̄dūt ſymonia nō
cōmittit. Pro q̄ ſc̄iēd. rectores ſcholarū ſūt duplices: q̄dā ſūt p̄bēdati. q̄
dā nō. Qui nō ſūt p̄bēdati illi p̄nt exige ſufficiētes p̄mitū p̄ eoz laborib⁹.
Si aut̄ ſūt p̄bēdati hoc ē dupl̄. vel ſufficiēter ſūt p̄bēdati. vel nō. Si mi
nus ſufficiēter tūc illi p̄nt aliq̄ ſumē p̄ laborib⁹. Si aut̄ ſi ſufficiēter p̄
bēdati tūc a ſuis nō d̄nt recipe q̄cūq̄. Sz b̄i p̄nt recipe ab alijs. ſz a d̄m̄
bus. ⁊ illud debent dare miniſtris in ec̄cliaſia qua ſp̄i p̄bēdati ſunt.

ſ. pecuniar. 1. pcedo 1. ſub tali

Si mercatori tibi ſummam preſto ſub illa

1. conditione

Forma: q̄ ſoluas expenſas atq̄ labores

1. ſub equi forma

1. p̄t capio ſup. in tali p̄tione

Sorte pari quicq̄ dederit ſors participo: tunc

^{.i. pmetere} ^{.i. ponere} ^{.i. puerile fortune}
Non est usura nisi vertere ^{sortis inque}
^{.i. pericula} ^{.i. summā tibi concessam}

In te damna velim: capitale meum repetendo

^{.i. pditio} ^{.i. lucrū} ^{sup. inter nos}
Perdere luctari sub eadem lege iacebunt
^{.i. puententer pcedis}

Domne pecus licite mihi das hac conditioe

^{.i. utilitas} ^{sup. pecoris} ^{.i. picipet}
Quod fructus eius communis diuidat vsus
^{.i. mala fortuna} ^{sup. tale pecus}

Si mala fors venerit et perdam: perdimus ambo

^{.i. fructus} ^{.i. que ponderatio}
Usus si redimam qui pensio dicitur esse
^{sup. pecuniarum} ^{annuatim}

Et certam summam tibi solnam quolibet anno

^{.i. confirmo} ^{sup. ipson}
Approbo cum summa pecorū numero moderetur
^{sup. cōtractui} ^{.i. cōsumptus}

Hic includantur expense siue labores

^{sup. mihi concessum} ^{tibi} ^{sup. pecuniar}
Si moritur pecus hoc ex quo teneor dare summam
^{.i. vsus} ^{.i. recipiam} ^{.i. cutem & lanam}

Nec fructus capiam: tibi nil nisi vellera reddam

^{.i. tale viciū} ^{pecus}
Usuram facis hoc si vts reddi tibi vnum
^{.i. spoliatus} ^{.i. occasio}

Si predatus ego fuero & culpa refundi

^{sup. ipsum} ^{vsu} ^{.i. pā exigētiam iuris}
In me non possit: a te sum iure solutus

¶ Hic autor ponit alia documēta de vsura. Et p̄r l̄gā dīuidit l̄ duas ptes
 fm q̄ ponit duos casus. & dīc. si alq̄s dat mercatori aliquā pecuniā & sal-
 uo labore & saluis expēsis eq̄līter pecuniā recipit cū mercatore. hoc non ē
 usura. nisi iste dāns pecuniā velit dānū sortis vertere i mercatore. s; dānū
 & lucrū vsu vertit: cē cōia vt usura nō pmittat. Subdit. licitū est cuilibz
 pecus & q̄d cūq; adducere sub hac p̄ditione. sc; q̄ illi duo dāns & recipiens
 huius pecoris fructum eq̄līter cōllāt. & si in hoc casu q̄ spoliū auferat pec-

Summula Raymundi

Alit: tunc qd bz po illi fructus aufert. Etia si pignit qd aliqd erat fructu ali
 cui pecoris sub aliq certa pecunia p anu. h. p. si fieri sine vltura dnm o pecu
 nia modet fm pecoris expensas z labores. Et si mortat pec' illi h. casu an
 qd recipies habeat fructu. t. ipe si tenet dno suo reddet aliq qd vellerat. z si
 dno repetente vnu pec' ipe erit vsurari. Etia si p dda seu spoliu auferat
 pec' z recipies n sit i culpa. t. ipe si tenet aliqd rehtue dno. h. ubi e solu
 tus Quo e no. q. licitu e pecunia ab alio recipere ipe cu illa pecunia iuste
 negociet sup danu z lucrū vtriusqz pns rā exponet pecunia qd laborat
 t. ille laboras iz nhlit de pecunia possint. tū licet tulle p accipere aliqd vbi
 gfa. si ego diues pstat alicui paup' sex marcas vt ipe exerceat mercimōta
 t. ille mercas licite p sume pte ei' quā acqsiuit cu pecunia sibi pcessa. Se
 cūdo no. pecunia p alicui duplt pstat. Quo rōe mutui z sic nhl bz sume
 vltra summā capitale. z si aliqd recipit vsura e. vt si absolute alicui pcedā
 sex marcas. z si tē qd qd vltra lūmā recipio vsura e. Secūdo pstat alicui rōe
 societatis. z illi si reddit hoiez vsurariū. vt si dare vni mercatori decē mar
 cas vt det mihi dimidietatē lucri sub eqlib' expēsis z sub eqidāno vltu
 ra nē. z h. itēdit lfa. Ultio no. q. i traditōe omniū vlt alioz aialū triplex e
 ptract. p. m. e locatōis tm. scds societatis tm. terti' p ditiōis. Mō de ptra
 ctu locatōis tm ponit tle exēpli. vt si ego habeo cētū oues z locauero eas
 apd te sub tuis expēsis. z q. tu debes mihi pstatē medios fruct' illaz omiū
 tā i lana qd i lacticiuio. t. qd ab isto recepo si sū vsurari. Ali' e ptract'
 rōe societatis tm. vt si ego hrez viginti oues z tu totidē. z ego pūga meas
 tuis sub eqlib' expēsis z laborib' z fructib'. z qd qd fructu ab his vtat si
 e vsura. z si mortē vna meaz omiū q. tē loco illi mortue velle sume vltū
 socio meo nhl p eo sumete tē facio vsurā. Terti' e ptract' rōe p ditiōis.
 vt si pstat tibi aliqd nūmos p ist' ouib' ad pceptionē lucri z dāni aboz.
 et tenēdo sub expēsis z laborib' tuis. si tē pteres illos nūmos in alioz
 pigulosos z dānos mihi itāt si qntū portio mea exigerz ac si hres oues est
 vsura. Qd e no. q. aliq adlūgat aliū casū z e ille. vt si aliq apponat cētū
 oues z alē fūaz
 .i. aliquā summā pecuniarum

Si nummos aliquos mihi qd det oues ad
 .i. fructum .i. itātū (cmēdū.)

Vsum diuidim: vel do tibi qd valet eque
 .i. huc ptractui ples. i. neqctofas fallactas

Hunc scō mlti diuersa sophismata miscet
 .i. dant talitū aialū .i. pecuniam

Et certā soluit omiū sub nomine pēlam
 sup. oues .i. pessima .i. vsure .i. spēs

Cū nullas habeāt: tpiissima tenor e fex
 .i. p magna pecunia

Pro multis marc' queres credūt: z eadē
 n reddit vsurā.

.i. denarijs

.i. usurarijs pueris

Pro paucis redimunt promptis: sathane pueri sunt

.i. usurarijs

.i. ut dicitur est

lingulis

Istis predictis sic emercando sophistis

.i. in extremo iudicio

.i. deus gloriosus

Denuo concludit doctissimus iste magister

Hec est ultia ps ista ca. i. q. autor pōit vlti. documētū h^o tractat^o dī. si qd al
teri pecuniā daret vt emēt oues: empt^o ouib^o daret ei mediū fructū illaz
outū hoc si reputatur p^o vsura: s^o tñ circa hoc p^origūt mltā mala sophistica
.i. si aliq^o daret alii pecuniā ad emēdū oues i certo nūcro: & ille n^o emerz
oues. & tñ daret ei certaz pēlas p^o lana & lacte mltis ac si h^oet oues: tē i tas
li facto p^omittit vsura. Circa h^oas notā. si aliq^o mutuaēt alicui aliquas
rē p^o mag^o pecūia & postea rēdimēt p^o pua pecūia: tē ille mag^o p^omittit vsu
ram & fil^o ē sathane & p^oditōis. Secūdo ē notā. si aliq^o iuenerit res iudi
v^o vsurarij & restituēt illas leso. i. i^o q^o dederat vsurā. tē dubitat vtz vsu
tari^o satisficē illi a q^o fcepit vsurā. rñr. ille iuenerit h^ondi res d^o enūciat vsu
ratio & huic leso restituēt. & si tūc vsurari^o adhibet volūtatē: tunc vsura
rius satisficē leso q^o ad illā rē. Tercio notā. si aliq^o pcedēt alii pecūiā & vt
tpe necitaz ei pcedēt ecōuerso. tē dubitat vtz sit vsura. ibi rñr. si tali ppo
sito pcedat q^o et et pcedat tpe necitaz vsura ē. q^o d^o euag^o. Durū dātes
& nūli tñ pantes. & iō si ex mea pcessiōe spero recōcessiōez: facio vsuram.
Quarto not^o. si aliq^o pcedēt alicui annonā veterē p noua. vtz et pmitrat
vsurā. Rñr sub distincōe: q^o si pcedēt illi veterē annonā vt fleuet in opiaz
t^o p^o. tē n^o ē vsura: si aut pcedat illi vt eo pl^o psequat^o illi: tūc cōmittit vsura.
Vltio notā. si aliq^o veterē denarios mutuaet p nouis. vtz i hoc cōmit
tat vsurā. Rñr sub distincōe: si tales noui denarij pualetant veterib^o: tē
cōmittitur vsura: q^o talis dat rem peiorē pro meliori. q^o cōmittit vsuram.
Si aut denarij sunt eiusdem valoris tunc non cōmittitur vsura.

sup. p^o d^o

sup. penitēti

.i. septē annos.

I pro mortali septem tibi iungo karcenas

.i. adimplere

.i. sancti.

Te decet has lucere: veluti patres statuere

.i. aliquis

.i. aliquod

.i. occupat

Dido vel officium teli tenet utilitas ve

.i. publica

Communis: debes expensas siue labores

.i. karcenarū

.i. considerare

.i. debes

Harum summare: summam diuertere sanctos

.i. doctrina

.i. confessiois

Iudicio vel consilio maioris in vsus

De penitētia

Summula Raymundi

[illegible]

nota aut)

Somitaria f. 27/140 grc

est sine planctu et fletu: et ille definitio non valet. Pro quo sciendum quod duplex est
fletus. scilicet interior et exterior. Interior est quod homo facit lachrymando. si fletus
 interior est qui procedit ex illo quod aliquis cum cordis amaritudine delectatur peris omis
 sis. Ad id quod per penam non potest fieri sine fletu interiori: quod nullum peccatum dimittit
 nisi cordis amaritudine operatur. Quinto notandum dicitur aliquis: unde tunc penam pro
cedit. Rursus quod penam procedit ex dictamine iusticie: dicitur enim iusticia quod qui
 libet homo habeat id quod suum est: et alteri dimittat sibi quod suum est. et quod custodiat selesse
 faciat pro sua lesione: unde dicit Aristoteles. prima sui rationis causa quod per selesse: ma
 ximum est iusticia: nam ipsa tribuit unicuique quod suum est. Unde quilibet homo deo et proximo et si
bibi et eni et tria. scilicet creatori honorem redditorem suam iudicii timorem. Proximo
etiam tunc et tria. scilicet superiori obedientiam. equali concordiam. inferiori benivolentiam. Etiam
 sibi sibi et tunc et tria. scilicet cordi munditiam: oculi custodiam: et carni disciplinam: et quicquid
 quod contra illa facit ille de penitente. Sexto notandum quod tres sunt partes penae cor
respondentes triplici peccato. Una de peccatis autem fit per delectationem cogitationis aut
 per turpe eloquium aut per superbiam. Primo homo peccat per delectationem cogita
tionis: quoniam ipse fingit sibi delectationes malas. Secundo peccat turpiter loquendo
 ut quoniam profert verba turpia et inordinata. Tertio peccat per superbiam. Et illi
 triplici peccato correspondet tres partes penae. Nam peccato cogitationis correspondet co
 tritio cordis: quod quoniam homo habet turpes delectationes in cogitationibus: sic de his co
 tritionem per illo peccato omnino. Secundo peccato. scilicet turpi eloquio correspondet oris confes
sio. quod sicut locutus est turpia ore: sic promittere de illa confiteri per os. Tertio
peccato. scilicet superbie. male operatio correspondet satisfactio de peccatis commissis per mala
operationem. Septimo notandum duplex est peccatum. scilicet originale et actuale. Originalis
est illud peccatum quod contrahitur a parentibus penitus. scilicet ex adam et eva. et tale pec
catum delectatur per baptismum. Secundo peccatum actuale est illud quod quis committit per fa
culi siue actum illicitum. et est duplex: quodammodo veniale: et hoc multipliciter delectatur. p
mo per aquam benedictam aspersionem: secundo per diuinam orationem: tertio per episcopalem benedictionem
quarto per circuitum civitatis. Sed aliud est mortale: et tale delectatur per penam: et veram
penam. Et adhuc est alia oratio inter peccata: et quodammodo est peccatum mortale: et quodammodo
 capitale. Nam peccatum mortale est dictum vel factum vel peccatum contra preceptum
 dei: unde quoniam quod deus vel facit vel considerat contra precepta dei peccat mortaliter.
 Et peccatum capitale est septuplex: ut patet per hanc de consuetudine salutis: et dicitur sicut superius
 et inferius mortale et capitale: quod omne peccatum capitale est mortale: sed non converso.
 Octavo notandum quod duplex est penam: quodammodo est penam canonica: quodammodo voluntaria ar
 bitraria. Penam canonica est quod infligitur a canone: et dicuntur canonice quod homo
pro uno peccato mortali deberet penitere per septem annos: illo modo
quod in secundo scriptis non comedat carnes: et feris quartis abstineat se a la
cticiniis. et sextis feris tetinet in pane et aqua. Et de tali penitentia loquitur
 Raymundus cum dicit. (Si per mortali tunc.) Sed quia humana natura
 ex nimia fragilitate est ita infirma et debilis quod non sufficit hoc adimplere
 ergo penitentia est nunc voluntaria et arbitraria. quia stat in voluntate pfect
 soas. Unde sepius contingit quod unus homo decies vel centies unum peccatum
 mortale una die committit: unde habet quod recipere tot annos penitendi. et ergo cum
 hoc non potest fieri: tunc penitentia est remissa ad voluntatem discreti pfectoris

no bene est
 opte dicta
 arph. quo op
 se hie

quod sit pectus

no bn

Summula Raymundi

f. q. ille sit ibi iudex loco xpi & iungat pñas fm ppteratē pñone. & c. h. d. ligent iſpiciat ei de circūſtātijs: nā ſi hō peccauit p ſupbia: tūc dñs ſibi in iugē ſatiffaciēs p hūiles oīdes. Si nō peccauit p gula vel luxuriā iungat ſibi vt ſatiffaciat p abſtinentia & ieiunia. & ſic d. alijs. Ultio notand. q. hōmō ieiunū qd dñs debet facē p pctō morali p ſeptē annos iſto mō q. in ſcōis ſexti & qñtis ſetijs vinct abſtinent. put dem ē dñs harena. & interpretatur qñ a carne aliena: qz dñs eē alienat⁹ ab ſu carnitū. ſi alij dicūt q. harena i. pegrinatiōes (na interpretatur qñ carnis carētia

Qui loca vicina querunt vel qui ſtationes

Non abſoluentur penis ſpiritualibus iſtis

i. in illa indulgētia i. pena purgatori

Sed quod ibi ſit eis hoc purgatorius ignis

i. de cetero i. ab immundicia

Auſert ſi deinceps vicioꝝum labe quieſcunt

i. hō i. hō i. p ſua poſſibilitate i. agant pñam

Debilis ac pauper proprio propoſſe laborent

ſup. illud i. miſ. diem dei

Et ſibi quod ſupereſt ſupplebit gratia chriſti

i. peniteret i. robuſtus

Si probra ſic lucret diues vel corpore fortis

i. ex illo i. occasio peccandi

Inde daretur ei peccandi larga voluntas

i. hōm i. inuenero i. deſi. et i. enere i. pñe.

Nullus ab impoſito ceſſabit pondere pene

ſup. ipe i. pñat i. onus

Quin quantum poterit ſecurus expleat illud

i. dei i. ceſſat ſup. pape

Hoc quod in eccleſia dedit indulgentia ſacra

i. qd audeat reprobare i. fidelium i. occurratur

Quis reprobet quin in his animabus ſubueniatur:

i. hō i. indulgētijs i. temeritas peccandi i. indulgētiarum

Nulli propter eas audacia datur vt harum

i. ppter ſpē. ſ. pñi i. edificet. i. ſeti pñes i. inſtruerit

Spe pondus ponat ſeniores quod ſtatuerunt

i. indulgētie i. tormēta i. iſto q. ppter deſec ſi nō pñ pñe pñam ſuay

He redimunt penas in eo qui nil valet vltra

Est hic autor ponit alia documēta de pnia dicens. si alicui iūcta ē pnia. i. pegrinatio i lōgiquas ptes 2 vadit ad ptes ppinqs. tal' sicut solut'. sed postea punit i purgatorio. Subdit de pnia pauper 2 debiliū. d. q' hō de bit vī paup d3 laborare iqnū p' ad agēdū pniaz. 2 si n' p' pnia iūcta ad plere iūc illd qd sup' est illi grā xpi adimplebit. S3 illd n' d3 extēdi ad hōies fortes i corpe vel et ad diuites. q' ex illo daret mag' occasio peccādi. Grē subdit q' null' d3 cessare alpnia ei iūcta nisi expleat eā qntū deuoti' valē ar. Etia niks d3 reprobare scias iūctiōes 2 indulgentias romane eccie. q' cū ist' indulgentis subuenit aīab'. Et p' p' indulgentiā cessat ecclesiis niks d3 capē audaciā peccādi. i. q' tpe peccet tpe venie. q' vtiq' nlla peccata manēt i punita. 2 q' h3 hō d3 facit agē ac si indulgēte n' eēt pcesse. et niks hō d3 penā p' solū dicit. s3 d3 ea securi' penitē 2 pati. nā si hō edificat fūdamētū de' mīficiois erit ei. Et si hō suat iugū eccie. tūc dūna grā vel indulgētia ei fulgebit. Etia indulgētia liberat penas purgatorij sic q' hō nō punit. Q'uo notat. p' statioēs i pposito itelligit spūalis grā q' p'f' hōi a deo. Q'ui p' iūctudo romana fuit q' oī die dūco statio 2 spūal grā fuit in vna eccia. 2 ibi oīofcleric' puenit 2 laudē dei decātauit. Et tales statioēs p mīficioz dūi trāslare sūt ad alias ecclesias aliaz. ciuitatū 2 regionū. Et si alicui iūgit q' debet satisfacc p statioēs aut p alias pegrinatioēs cūdo ad ptes lōginqs. 2 si talis trāstret se ad ptes ppinqs p hoc non satisfacc. 2 si talis i hoc casu moreret aī satisfaccione puniret in purgatorio. Sedo notat. q' indulgēte solū valēt p'f' p' p'f' n' exītib' in p'f'is mortib'. nā sic mēbz mortuū nō p' vīficare: sic et indulgēte nō p'f' aīc mortue. i. exīti i p'f'is mortuū. Et q' hōi n' p'f' indulgēte iteri q' ē i p'f'is mortuū. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad hoc. vt hō satisfacciat de p'f'is oblit'. q' hō q'q' ē oblit' mītoz p'f' de q' libenter satisfaccit s3 i'grat ea. Et id scia eccia iūctiū indulgētiā q' hō d' p'f'is oblit'is satisfacciat. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad pnia negligēt cōplētā. vt q' hōi ista negligētia tolēt indulgēte iūctiū ab eccia. Alij doctores dicūt q' indulgēte valēt ad pniaz 2 ad penā a canōe iūctiū. de q' d' cū ē iūctiū p'cedēt. Tercio notat. autor dicit iūctiū de pnia debiliū 2 paup rū q' ipi debent p'ficere pro p'f'is eoz inqntū valēt. s3 talis pnia debiliū ē multū iūctiū 2 infirma 2 nllō mō ē firma. nā dicit iūctiū de infirmis. q' nō p'f' exple pnia nō dico q' talis dānat. nec dico q' liberat. q'li diceret si de' vult p'f' ei exhibē mīficioam 2 grām suā. 2 id si q' vult cē secur' iūctiū penit ear ad tantū quantū peccauit. Quarto notat. ista dicit q' null' d3 peccare p'f' spem venie. sic q' vult peccare 2 pniaz agē. Bonem assignat doctores. q' q' aliq's peccat p'f' spem venie. tūc illd qd ē p'f' ad salu tē cedit in p'f'ione. 2 illd qd iūctiū ē p'f' bonū iūctiū ad malum. Q'into notat. q' hō d3 p'f' p'f'ione oīz p'f'ione cordis. 2 satisfaccionez op'is. Q'ui triplicia sūt opa. qdā sunt opa satisfaccione tū: 2 sūt illa q' hūi i purgatorio. et talia delet p'f' cōmissa. Alia sūt opa satisfaccione 2 meritoria. sicut sunt ista opa q' exercem' in hac vita. Alia sunt opa q' nec sunt satisfaccione nec meritoria vt sunt opa dānatoz. q' dānatio n' satisfaccit p

Summula Raymundi

delictis nec etiā meret aliqd. q. i. pñi vita ē tps grē. tps misericō. tps me
rēdi. tps sct. fructūdi. Et q. d. i. hac vita si peniter i purgatorio penitebit
z si ē dñat⁹ nūq̄ penitebit. Sexto notā. vtz pñia serotina etiā pñt z sit
meritoria. Et at q. nō. nā ois pñia meritoria dñt ec. voluntaria. s. pñia sero
tina si ē voluntaria. g. rē. Maior pbat. q. nlls coacte dñt penitē. Sz minor
pbat. q. i. pñia serotina siue sera pñtā dimitit hōiem. z hō si ea. g. seq̄ q.
pñia serotina nō ē meritoria. ¶ In oppositū at q. si meritoria autoutate
Ezechiel dicit. i. pñia xpi. i. q. i. q. hōi hōi pñtō ingemuerit p pñtō suo
oim pñtō suoz ā. si hōi non recordabit dñs. Pro q. notandū q. pñia sero
tina multū ē difficilis siue insegura ppter duo. Pro ex pte hois. q. si hō
punit multis tribulationib⁹ z dolorib⁹ ppter qd suffocat ois pñtō q. dñt
eri p pñtō. Nā videm⁹ exēplū q. si hō parit i vno mēbriore in ocul vel in
dētib⁹ tūc pñtō dolore si pñt qd agē. qd g. erit qñ dolet in oib⁹ simul
Scdo pñia serotina ē difficilis ex pte finis. q. hō ppter illū finē dñt penites
re vt velit satisfacere p illo q. fuit creatore vñq̄ offendit. q. in hac satiffa
ctiōe nec pñt acq̄rere grāz nec amorē dei. s. hoc non pñt facē in pñia sera. q.
ista pñia ē mag⁹ ex timore q̄ amore. Et illi q. sero penitēt assimulant nau
gantib⁹ q. timēt se submergi cū reb⁹ z bonis. ne g. nll submergāt pñtū
allq̄s res de naut vt ipa naut leuius trāferet. z hoc si faciūt ex amore sed
ex nimio timore. Sic et i. pñtō ē cū oib⁹ hoib⁹ q. sero penitēt. nā si non
cēt pena etna quā oēs timent⁹ nūq̄ forsan peniteremus. Et q. dicit bñs
Aug⁹. Pñia sera raro ē. Sz dicit aliq̄s. quō tñ ē de latrone q. pñtēbat
in cruce z penitēbat cū pñia seraz saluat⁹ ē. Dicit ibi q. hoc fuit et specia
li grā z pñtō. l. q. fuit salu⁹ fact⁹. q. ipe pñs fuit q. ipz saluat⁹ curare
potuit. Ad rōnē i. oppositū ē dicēdū. q. pñtā pñt dimitit hōies quo ad ac
tum exteriorē. sic q. nō pñt ea ampli⁹ exercere. s. ipe dimittit acta q. ad bi
splicentiā interiorē sic q. pñtā displicet ei i corde. sic q. talia ampli⁹ facē ab
horret. Et sic finalr dicit. q. uis aliq̄ pñia serotina ē vera. tñ hoc ē raro. q.
qñ sit tūc sit ex speciali iusticiā spūscī. Alio notā. diceret q. qd mouet
nos ad pñiam. Rñt fm bñi Berni. q. sunt multa. Pro bñficia a deo rece
pta. l. q. hō creat⁹ ē itelligēs sciēs. a noctivis pñtēuat⁹. bonis mūdi dñt⁹
scia iformat⁹. z mult⁹ alijs bonis bñficiat⁹. Scdo bñficia recipiēda scyze
ra grā z etna glia. Tercio supplicior fuga. l. pñe ifernal. Quarto flagel
la dei. l. ifirmatiōes z varijs lāguorib⁹ qui multos ad pñiam ducunt.

*De sepulchro
ecclesiasticis*

sup. proclian⁹

l. inducat

I tuus infirmus habitum sumat monachorū

l. religionem

sup. in claustrō

In claustrum veniens moratur ibi sepelitur

sup. proclianus

sup. plebano

Nam tuus ipse fuit: ideo tibi portio datur

Hereticus: latro: fur: usurarius: et qui

l. gladiato interficiūt
l. interficiūt
l. stragulatibz
Deliquis perimunt aut ense necant manifestum

Si scelus horum sit: nobiscum non tumultetur
.i. tales .i. pñiam agāt sup. p pñto ppetrato .i. malefactor
Si si poeuteant: satis et faciant: bel eorum

Heredes: tunc a nobis non ejciantur
.i. sua parētia .i. furi vel latronē

Del si proximitas sua subueniat morienti
.i. valebis .i. violētia .i. i. cimitio

Ejcebum poteris illum quem vis sepeliunt

Constat et caplꝝ sedm iꝝqꝝ defmāt vꝝ sepulchꝝ eccliaſticꝝ, ⁊ pꝛimariꝝ ad pꝛe
cedēſ sic. Poſtqꝝ autē defmāuit de pꝛia, hꝝ pꝛiꝛ determinat de eccliaſti
ca ſepultura. Et dꝛ uiditꝛ tot pꝛeſ qꝛ ponit documēta. pꝛeſpatebunt in
pꝛeſu. **Pꝛimo** dicit ſcꝛ. ſi aliqꝝ infirmꝝ pꝛochianꝝ mutauit habitũ iꝛā
dꝛ religioē. vꝛputa clauſtrũ: ⁊ moꝛtꝛ iꝛ clauſtro ⁊ ibi ſepeliſꝝ plebanꝝ de
iꝛe pꝛt poſtulare ſuā poꝛtioneꝝ canonicaꝝ ab eo. Subdit aliud documētuꝝ
dicitꝝ qꝛ fures, latrones, vꝛſuarij, heretici, ziffꝛ qꝛ ſuſpēdiꝝ iꝛaque, ⁊ qui
teſtifiꝝ ſe gladio vel alio iſtrumēto. tales neqꝛqꝝ debēt ſepelirꝛ iꝛ cimi
terio: dum tamē iꝛ celꝝ eoz ſit manifeſtũ. Sed ſi tales agerent pꝛiaꝝ aſſi
moꝛtē vel hēdē eoz poſt moꝛtē ſatiſfacereꝝ pꝛ eis agēdo pꝛiaꝝ: tūc bñ
poſſent ſepelirꝛ iꝛ cimitꝛio. Subdit hꝝ aliqꝝ iꝛe vel vꝛſuariꝝ, latroꝛel hēbēꝝ
violēter iꝛ cimitꝛio ſepeliſꝝ. talis ecclꝛioſoꝛ dꝛ effodi ⁊ elici de cimitꝛio.
Qꝛto notaꝝ autꝛ dicit qꝛ pꝛochianꝝ iꝛmꝝ moꝛtꝛ iꝛ clauſtro ⁊ ſepeliſꝝ ibidē
tūc plebanꝝ pꝛ poſtulare ab eo ſuā poꝛtioneꝝ canonicaꝝ. ſꝛ ē iꝛrelligēdiꝝ ſub dꝛ
iꝛicōſe. qꝛ vel talꝛ iꝛ clauſtrũ ſanꝝ vꝛ iꝛmꝝ. ſi ſanꝝ iꝛtratꝛ ⁊ pꝛimauitꝛ ibi
pꝛ aliqꝝ iꝛpꝛe. tūc plebanꝝ non pꝛ poſtulare ſuā poꝛtioneꝝ ab eo. Si autꝛ iꝛi
mus iꝛtrauerit. hoc ē duplꝛ. vel iꝛ eadē iꝛfirmatate moꝛtuꝝ ē. vel non. Si pꝛi
mũ tūc plebanꝝ pꝛ poſtulare ſuā poꝛtioneꝝ ab eo. Si autꝛ nō ē moꝛtuꝝ iꝛ
eadē iꝛfirmatate ſꝛ dualuit ⁊ itēꝝ icidit iꝛfirmatē: tūc ſacerdoſ non pꝛ
poſtulare ſuā poꝛtioneꝝ canonicaꝝ ab eo. **Sꝛdo** notaꝝ de qꝛitate illiꝝ poꝛ
tioneꝝ diuerſi diuerſimode dicunt. nā quidā dicitꝝ qꝛ ſit tertia pꝛ offerentiꝝ
qꝛdā autꝛ dicitꝝ qꝛ ſit qꝛta pꝛ offerentiꝝ. qꝛdā autꝛ dicitꝝ qꝛ ſit medietas. Aliꝝ
tñ dꝛ ſm doctoꝛeꝝ. qꝛ ſit dꝛelinqꝛuēdũ ad pꝛuerudinē terre. nā ſi pꝛuerũ ē
qꝛ tertia vel qꝛta pꝛ ſꝛ. dꝛ dari. tūc iꝛ plebanꝝ debet tertia cōꝛēꝛ.
Tꝛtio notaꝝ qꝛ ſepulſa ſcꝛ deſcribꝛ. Eſt abſconſio iꝛ ſubterranea fidelis
hoĩſ moꝛtꝛ iꝛ loco defmāto vel debito qꝛ negat fide carētibꝝ. Et dicitꝝ
noꝛatꝛ (fidelꝝ hoĩſ) ad excluſiōē iꝛ fidelē hoĩſ qꝛ nō ſunt ſepeliēdiꝝ cuꝝ
hoĩbꝝ fidelibꝝ. ⁊ illa deſcriptio ſolũ daf de ſepultura eccliaſtica ⁊ licita.
Qꝛarto no. autꝛ dicit qꝛ fures ⁊ latrones ⁊ vꝛſuarij nō ſunt ſepeliēdiꝝ iꝛ

Summula Raymundi.

emissio. et hoc est verum si moriuntur impuniti. sic quod non debet de peccatis pmissis. et tales sunt exclusi ab ecclesia militate. Si si moriuntur penitentes sic quod dolent de peccatis commissis et heredes eorum pmituntur satisfacere pro eis. tunc bene possunt sepeliri in cimiterio et heredes debent cogi et compelli ad satisfaciendum. Quia notandum. utrum fur vel latro si potest loqui extrema necessitate debeat sepeliri in cimiterio vel non. Rursus sub distinctione. quod vel talis potuit habere sacerdotem interim quod loqui poterat: vel non. Si potuit sacerdos habere interim quod habuit loqui et non luit pntent. tunc non debet sepeliri in cimiterio. Si autem non habuit sacerdotem libenter fuisset confessus. tunc debet sepeliri in cimiterio. et hoc si in eo apparuerit aliquod bona signa penitentis sic quod manus vel oculos eleuauit in celum: tunc sufficit in uno teste ad credendum eo quod ecclesia penitentem est ad salutandum ipsum ad dampnandum. Si autem nulla signa apparuerunt in eo: tunc neque debet sepeliri in cimiterio. Et hoc notandum. quod homines interficiuntur seipso. ut sunt illi qui suspensum vel submersum vel aliter se interficiunt: tales non debent sepeliri in cimiterio. et hoc si tales sunt potest suorum rationum vel veritatem ratione. quod tales sine fine desperauerunt dei gratiam. et si causa ecclesiastica sepulchra non est eis admittenda. Si autem tales non essent cum ratione ut sunt stulti frenetici et sic de alijs. tunc bene possunt sepeliri in cimiterio. quod dicitur.

.i. pecunia .f. aliq .f. aliq .i. bellum

Pro mercede pugil in eis cum fure duellum

.i. mort .i. tali bello talis .i. extra cimiterium

Si cecidit in pugna pugil: extra nos tumuletur

.i. pegrin .i. obiit .i. tumulat

Adiuncta quacumque villa morietur sepelitur

.f. plebano .i. obis .i. capis .i. in alto loco

Si mecum moreris et vis alibi sepeliri

sup. portio .i. ad me spectat sup. plebano

Que me perstringit dabitur mihi portio de te

.i. me .i. ppiqu .f. mea .i. absque consensu meo

Si vicinorum sine me tumulare me auit

.i. de illo .f. que .i. recipit

Inde satisfaciatur quod ab hac habet mihi red

.f. proclian .sup. exis .i. ducaf .i. dat

Si meus infirmus ioulet tuum debeat

.i. obeat .i. i tua prochia .i. hitatio .i. i tua prochia

Et moratur ibi: nisi sit domus eius ibidem

.i. spectat ad me .i. absque consensu meo .i. sepelire

Est meus et sine me debes cum tumulare

.i. tribuant .i. ples hitationes

Si diuersa loca tibi dent domicilia plura

^{.f. loco} **In quocūq; mori te contingit sepeliris** ^{tumuleris} **hic auctor pos-**
^{.f. sacerdos} ^{.f. in tali loco} ^{.f. mortuo} **nit alia docu-**
Non alius s; ibi celebrans ius obtinet i te: **metā de ecclia**
^{illa tria} ^{.f. proclianū} **stica sepulch-**
^{.f. sacerdos} ^{.f. i tpe noctis} ^{.f. nō accedat hoīem} **ra: ponēs p̄rio**
Predia: delictū: psona: meum faciunt te **si aliq; pugil**
^{.f. sacerdos} ^{.f. i tpe noctis} ^{.f. nō accedat hoīem} **strauerit bellū**
P̄sbyt i nocte tenebris nō visitet egrium. **cū fure p sua**
^{.f. infirmus} ^{.f. iacuit} ^{.f. infirmi} **mercede. si ta-**
Qui sex siue dies plures decubuit: hi quos **lis inficeret i**
^{.f. subitaneus} ^{.f. demantur} **bello: tal si es-**
ser sepeliēdus i

Impugnat subitus mortis dolor excipit **ser sepeliēdus i**
^{.f. subitaneus} ^{.f. demantur} **cimiterio: iō**
mo: itis: cū hoc mortuū ē i bello illicito: s; si d; sepeliri i cimiterio. Sub-
dit aliud documētū d; sepulchra: vbi i cūq; villa mortū aduena siue p̄grin-
us i eadē villa ē sepeliēdus. Subdit. si aliq; i proclia p̄pā mortū ē: vult
alibi sepeliri: tūc plebanus i cuius proclia mortū ē: capere suā portione cano-
nicā. Subdit. si aliq; proclianus ducit i aliā proclia: tūc oīa q; plebanus su-
stulit oīnt reddi p̄o plebano. Subdit. si aliq; portat d; vna villa ad aliā: et
si ibi mortū ē h̄is ibi domiciliū vel h̄itationē: tal si d; ibi sepeliri: s; magis
i p̄pā villa vbi p̄tinet ad proclia: et d; q; proclia p̄pā ē ducit siue portatus
ē si aliq; h̄et plura domicilia i diuersis locis: tūc i q̄cūq; loco mortū ibi
ē sepeliēdus: et nlls alius nisi plebanus illius eccie in q; mortū ē p̄t aliqd ab illo
sumē. i. portione canonicā. Subdit q; tria faciūt aliqūē proclianū eccl. i. p̄-
dia. i. possessiones: delictū et psona. Subdit vltēr: q; nlls p̄sby tpe noctis d;
visitare aliqūē infirmū q; decubuit p sex dies vel plures. nisi tal p̄struit fū-
erit i extremis. Q̄uo notā. q; ille q; mortū ē i duello: ita q; sit duellū cū fure
tal si d; sepeliri i cimiterio. cā ē: q; duellū ē illicitū sic alie pugrōes vulga-
res. Secūdo notā. q; p̄grin siue aduena p̄t sepeliri vbi mortū ē. i; sit ex ei
procliam. et tō h̄ ē: q; ip̄e ē nimis distās a p̄ria: sic q; nō p̄t cōmodose illuc
venire siue portari. iō i cā ecclia admittit q; p̄grin sepeliat vbi mortū ē
Tertio notā. sicut sacra iura canonica dicūt: tūc q̄lib; h̄ō p̄t eligē ecclia
sticā sepulturā i q̄cūq; loco voluerit: s; tū hoc vtiq; d; fieri cū p̄sensu ple-
bani vel saltē sine dāno plebanus: de cuius proclia est ille q; sepellatur.
Quarto notā. tria sunt q; faciūt aliqūē eccl. proclianū siue d; foro alicuius q;
p̄p̄t domiciliū aliq; sortis forū. Sic etiā p̄p̄t delictū: q; vbi aliq; deliquit
ibi penitere d;. Sūp̄ p̄p̄t psonā aliq; sortis forū alicuius eccie s̄m q; lra i n-
tēdit. et filius lra annos discretōis seq̄tur psonā p̄ris: q; tūc nō p̄t eligē se-
pulturā alibi. Et i mulier seq̄tur vix i sepultura eccliaistica. Quinto not.
circa i fam i s̄tā. vbi ingi vult q; q̄cūq; aliq; i s̄tā n̄ decubuit vltra sex di-
es vel plures: tūc tpe noctis sacerdos cū corpe xpi nō d; visitare infirmū.
Ad ē ista. q; maxie p̄culosus ē tpe noctis deferre corpus d̄ficiū: nisi sit ma-

.i. vltantur

સા.સં. ૧૯૫૧

sup citare vel trahere

Baden-Württemberg

quod si ponat man^{us} suas in clericum violent^{er}: q^{ui} cleric^{us} est ordinat^{us}: et cui^{us} ordo
vere est approbat^{us} ab ecclesia: ille est in finia maior^e exco^municatio^{is} lata a canone
Quart^{us} est hoies q^{ui} p^{ro}hibent^{ur} defende^{re} et noⁿ defendu^{nt} ne man^{us} violen^{ter} iponant^{ur} i
clericu^m ordinatu^m. vel si sunt superiores noⁿ iⁿhibentes iⁿferiorib^{us} suis: isti etia^m
scilicet iⁿ finiam maior^e lata a canone: Quia^m casus est: q^{ui} dicit^{ur} ecciam romaⁿ
na noⁿ est cap^{ut} eccie militat^{is}. i. oim xpianoz. isti etia^m icidit^{ur} iⁿ finiam maio^{ri}
re lata a canone. et p^{ro}hibet^{ur} plures casus maioris finie q^{ui} p^{ro}hibet^{ur} postea. Alia
est finia maior lata ab hoie. s. a iudice et illa est duplex: ma^{ior} q^{ui}da^m d^{icitur} p^{ro}sumacia
s. q^{ui} aliq^{ui}s citat^{ur} et spernit coparere iur^{is} r^{ati}oⁿem sup^{er} ip^{so} vaf^{er} finia maior ab ho
mine lata p^{ro}sumacia. Et alia est q^{ui} sit p^{ro} aliq^{ui} re. vbi g^{ra}. Si aliq^{ui}s tenet
alicui eccie decias. q^{ui} p^{ro}fito tpe certo tpe noⁿ dederat phabita monitioⁿe. su
per illu^m vaf^{er} finia maior lata ab hoie p^{ro} re. et p^{ro} talib^{us} sententis lat^{is} ab hoie
nullus h^{ab}et absolueⁿti q^{ui} fert finiam: et d^{icitur} finia maior intelligit^{ur} ista. Sed finia
minor est q^{ui} aliq^{ui}s exco^municato p^{ro}cipat. Et coⁿter ocs hoies q^{ui} committunt
p^{ro}fitu^m mortale sunt iⁿ minor^e finia exco^mmunicatioⁿis. Ultimo notandu^m
q^{ui} exco^municatio adhuc est duplex. s. maior et minor. Maior est q^{ui} iⁿhibet co^m
municatio hoim et sacramentorum. Sed minor exco^mmunicatio est q^{ui} ali^{us}
quis separatur solu^m a co^mmunicatioⁿe sacramentoz. Et iuriste dicit^{ur}. q^{ui} si
aliq^{ui}s esset constitutus iⁿ maior^e sententia exco^mmunicatioⁿis et celebra
ret vel ingereret se diuine de facto esset irregularis: sed aliq^{ui}s exiⁿtes
iⁿ minor^e finia exco^mmunicatioⁿis non esset iⁿ regularis

Stent foris ecclesiam hominum consortia vitent

.i. nullus ho .i. exco^municatis .i. participando

Nemo loquatur eis: nullus communis eis sit

.i. exco^municatis .i. signa

Potu sine cibo: nec eis dabit oscula pacis

.i. exco^municati .i. sine p^{ro}sentu iudicis

Non absolventur sine iudice: si manifesta

.i. exco^municatoz p^{ro}fitu .i. exco^municato

Homini sit culpa: mortis timor acutus instans

.i. exco^municatos absoluit .i. satisfactio

Hoc licite soluit si cautio debita detur

.i. exco^municatis .i. filij .i. vxores

Istis annexi pueri: serui: mulieres

.i. cu^m exco^municatis p^{ro} quia

Communeant timide: quoniam dependet eorum

.i. nutrimentum .i. exco^municatos

Dictus ab his: sed qui poterit dimittere tales

Summula Raymundi.

.i. a vinculo excoꝛcatis .i. terrā excoꝛcatoꝝ.

Solutur a banno: fines horum peregrinus

.i. pambulat .i. aliquis

Pertransit licite princeps vel rex populorum

.i. in excoꝛcatis .i. suus pplus .i. excoꝛcatus

In banno si sit sua gens communicet illi

.i. reges et principes .i. illis .i. subditi

Istos corrigere licet vt faciant satis atq;

.i. laborent .i. ab excoꝛcacione

Et studeant q̄ soluantur quocunq; modo sit

.i. suam .i. suum .i. aliquis

Percutiens matrem vel patrem filius: idem

.i. eterna maledictione filium

Perpetuo dolcat anathemate: donec in ipsum

.i. debita .i. de istis peccatis

Digna refundatur vindicta malis super istis.

.i. excoꝛcatus.

Percutiens patrem vel matrem sit maledictus

.i. de facto excoꝛcatus .i. solū p̄as pape.

Ex facto: soluit hunc vnica gratia pape

.i. secreta excoꝛcacio

Actio secreta velut in furto moderetur

.i. ex tali excoꝛcatis

Consiliis vel ope confessoris: q̄ ab inde

.i. pericula .i. occulta liberatol

Scandala non veniant et cauta solutio fiat

.i. sacerdotē .i. ego raymūdus .i. participet

Presbyterum solui nego si communicet istis

.i. indigne .i. presbyter .i. sit .i. absolutus

In iuste si non celebret nisi primo solutus

**Hic p̄dit aliq̄ obfūda circa excoꝛcatis vt. Excoꝛcati dñt stat for̄ eccl̄as
si ingrediēdo eādē: et dñt ritae p̄forma hoīm. et n̄lls dñ cū talib⁹ loq̄: nec dñ
eis p̄gaude i cibo: et potu nec aliq̄s dñ eis exhibē osculū pac̄ qñ agn⁹ dñ cā
talē nisi pri⁹ absoluat et si illi i excoꝛcatis māifesta: tē si p̄nt absolui nisi
a iudice excoꝛcate. et h⁹ ē ver⁹ si si fuerit i extrēis dñmō def̄ cautio sac̄ fa
ciēdi. subdit q̄ p̄sōe p̄iūte ip̄is excoꝛcat⁹ sic sē vxōes filij et filij p̄nt cohi**

re: qz eoz nutrimenta pcedūt ab excoīcatō. s. qdēqz cohīraret cū istis excoīcatō
 caris p̄ eos dīmittē. p̄ hoc vt n̄ noceat illi inia excoīcatōis Subdit alī
 nd documētū dicēs. pegrinī z viatores licite p̄trāsire p̄t terrā alicui⁹ res
 gis v̄l p̄ncipio qd ē ī banno: hūc subdit sui dñr rēducē vt satisfaciāt et vt
 p̄cure absolūtiōs. Subdit dī. fili⁹ p̄cutiēs p̄fēz v̄l m̄fēz dī p̄petue dolere
 d̄ hoc facto. z d̄ excoīcat⁹ donec satisfaciāt: n̄llo p̄t eū abluē nisi dñs a
 postolice. Subdit: si aliq̄s cēt excoīcat⁹ p̄p̄t aliq̄d factū secretū: pura fut
 tū: tē istī excoīcato tāta illūgaf p̄na: z dī moderari p̄ auxiliū sapiētis p̄fē
 fons ne p̄la scādala īn ouant. Subdit dī. si p̄lōf excoīcat⁹ siue iuste siue
 iuste fuerit tal nō dī celebrare missam nisi p̄us sit solut⁹ a tali excoīcatōe
 Norādū p̄mo: qz vxores filij z sui p̄t ip̄is excoīcatōis p̄manē. Rō ē: qd
 meli⁹ ē vt p̄maneat eis q̄ qz fame p̄rēt: qz p̄p̄t mar⁹ īcōueniēs min⁹ īcō
 ueniēs ē eligēdū. Scōo norādū. qz n̄llo dī h̄re actū cū excoīcato nec ī loq̄
 la nec ī mēsa nec ī plateis nec ī oraculo nec ī ciuitate nec ī cāpo. v̄tpz cē. q.
 alij. d̄ excoīcatione. Tercio norā. qz pegrinī p̄t terrā excoīcatōz p̄trāsire
 z etiā subdit p̄t p̄ncipē excoīcatū seq̄. Rō ē ista: qz si pegrin⁹ t̄minū intē
 tū voluerit p̄seq̄ oīz qz p̄paret sibi necēria ab excoīcat⁹. Et subdit p̄pter
 hoc sequit̄ dñm. qz bona z dona a dño recipiūt vt ip̄i fuit. qz optimū ē vt
 ip̄i adherēt. s. cū tali p̄ditiōe qz ip̄i sp̄ dñi iducē p̄ncipē seu dñm vt satisfaci
 at z absoluet ab excoīcatione. Quarto notat. ista dī (nec oscula pacis).
 An ī aliq̄b⁹ regionib⁹ p̄suetudo ē qz amici ī plateis obuiātes mutuo int̄
 se p̄bēt oscula pacis: z illo mō v̄l fuit apli. z ī signū illi⁹ dant nē oscula pa
 cis ī celebratione missaz. z sic nec oscula p̄mo mō dī dari ip̄is excoīcatōis
 Quito notā. dubita. v̄tpz mag⁹ sit occidē p̄fem vel m̄fem qz vxorē īstīmaz.
 Et v̄tō: qz mag⁹ ē occidē vxorē qz p̄fem v̄l m̄fem: qd sic p̄bat. Ille mag⁹
 peccat qz peccat p̄tra iura: s. occidēs vxorē peccat p̄tra iura. qz mag⁹ ē occi
 cidere vxorē qz occidē p̄fem v̄l m̄fem. Vatoz ē nota. s. minor p̄bat: qz p̄
 mo mō aliq̄s peccat p̄tra legē nāe. eo qz lex nāe vult. qd tibi nō vis fieri
 n̄ facies aliq̄: s. n̄llo vult occidē ab aliq̄. qz n̄llo occidat alterū. Scōo pec
 cat p̄tra legē facti. qz qdēqz īnficit vxorē īmā dīrīmut m̄fem mōnū: qz dū
 p̄t p̄ctm̄ p̄m̄t. s. īnficiēs p̄fem vel m̄fem solū peccat p̄tra legē nāe
 qz seq̄ qz īnficiēs vxorē mag⁹ peccat qz ille qz p̄fem v̄l m̄fem īnficit. Sed
 ī oppositū ar̄ sic: vir ī aliq̄ casu h̄z d̄berare vxorē. s. ī nullo casu h̄z d̄berare
 p̄fem v̄l m̄fem. qz min⁹ ē p̄ctm̄ d̄berare vxorē qz d̄berare p̄fem vel matrē:
 cū vir sit caput vxoris. S. minor p̄batur: qz n̄ ē licitū offendē p̄fem v̄l ma
 trē. qz min⁹ ē p̄ctm̄ occidē vxorē qz p̄fem. vt p̄batū ē. Ad hoc r̄n̄. qz v̄tūqz
 ē malū: tñ v̄nū īnf illa duo mala ē detestabilī⁹ alio. qz detestabile ē occidē
 vxorē: s. tñ detestabilī⁹ occidē patrē vel m̄fem. An dī p̄ss. viij. ethicorū
 qz tria bona sunt nobis collata a pentib⁹. s. cā eēndi. qz qz h̄z cē hoc p̄i
 cipalr a dō h̄z zōnī a pentib⁹. Scōo bonū nutrimentū: qz gentes nutriunt
 filios Tercio bonū īformationis. qz pueri n̄ solū nutriūtur corpālī a pen
 tib⁹ s. etiā spiritalr nutriūtur. et hoc est cū bonis īformationibus z
 d̄tū īstructionib⁹. Sūt h̄f. viij. ethic. qz dīss mag⁹s z pentib⁹ equalēs
 n̄ redditur. z qz p̄p̄t illa p̄dicta bona h̄d p̄t peccat ī offēsiōe p̄ria vel m̄fem

Summula Raymundi

¶ I offensione vxoris. et sic tē rñr q hoc ē vey d pēis. tūc scēlla pēā sūt. h
pē plura bñficia ipēa mar? ē occidē pēm vel infez qz tñficere vxorem

*De absol
tione h' agt*
Presul aggrippinus non soluat ouem trencensem.

.i. ab excommunicatione .i. illud .i. epō colonensi

Abanno: nisi sit concessum desuper illi

.i. pēim .i. remittit .i. remissio .i. non valet

Nec scelus indulget: hec indulgentia nil est

colonēsi .i. trencensis epō .i. indulgentia

Huic si vinū confert indulgendi valet illa

.i. epō .i. ouibus

Quiqz suis confert vel indulgētia talis

.i. antistes

Nullus in alterius villa presul celebrabit

.i. data .i. autoritas.

Presulis officium: nisi sit concessa potestas.

Qui citat absentes in banno vinculat illos

Errat si non sit hoc ostensum prius illis

Non licet vxores vel fratres siue sorores

Aut proprios pueros enormi verbere cuiqz

.i. pcutere .i. mitis .i. castigatio .i. phibet

Sedere: cum pia sit correctio non inhibetur

mulier q est in puerio .i. verberetur

Nulla puerperio decumbens percutiatur

.i. femine

.i. innodatur

Femina: percussor huius banno religatur

In hac pte autor: dēminat d absolutōe et pūna sic. Nā autor pā de
terminat d ipā excoīcatōe. hic pūr dēminat d ipā absolutōe. et post ista
ps dīdī i tot ptes qz pōit documēta: vt pēbit i pcessū. et trahūt ex līa pā
documēta: qz pūū ē: qz epō vnt? dīocēsi nō pōt aliqūē absolue alteri? dīo
celis nisi sibi eēt spālī cōmissū et pcessū: et si alit fīet absolutio nō valet
Subdit scōz documētū dī. qz nlls pūl dī exerce offīciū alteri? pūl i pūla
tu alteri? nisi pcessa sibi pātē. Subdit tercū documētū dīcēs: qz nullus
ciat? absens pū ligari vīculo excoīcatōis nllī et pū sit nota citatio. et fac
ciens oppositū marie errat. Subdit qrtū documētū dī. qz nulli licitū est
pcutē vxorē: frēm: sororē vel pūros pueros pcuti dē enormi: qz ipā corre

ctio dñi est pia et caritativa et talis non est prohibita. Subdit ultimum documentum:
 q̄ pcutiēs mulierē decubētē i puerpio ē excōicāt⁹. et nlls vir dñi cognoscē
 mulierē carnalī tacētē i puerpio. Dubitat autē utz excōicāt⁹ p̄t intraē ec
 clefiā et audire s̄monē seu v̄ba xp̄i. Rñr s̄m plures docto. q̄ talis licite
 p̄t intrare ecciam ad audiendū s̄monē et v̄ba xp̄i: q̄ talis i p̄dicari de et ser
 mone possz forte aliqd audire p̄ qd ipse puerteret a malicia sua. q̄ illi licitū
 ē intrare ecciam sub tali officio: s̄ in alijs officijs nlls excōicāt⁹ p̄t intrare.
 P̄mo notandū: ex q̄ prius dictū ē: q̄ ois pcutiēs clericū ē excōicātus et
 n̄ p̄t absolui nisi a papa: hoc ē v̄p nisi talis pcutio clerici eēt p̄p̄t aliquaz
 piā cām: vt causa discipline. i isto cāu m̄ḡ p̄t corrigē discipulos. p̄t filios
 maritus vxorē. P̄io q̄ nota q̄ locus cū clerico nō dñi eēt talis q̄ sit nocturnus
 q̄ nullus p̄t ledere aliū et se excusare dicēdo se iocose fecisse. Scdo notā.
 p̄ modū dubij. utz comedēs p̄t p̄icipare licite cū excōicāt⁹. Rñr p̄ disti
 ctionē. vel q̄ ipse comedens scit ipm esse excōicātū publice: vel scit eū esse
 excōicātū occulte. Si publice tūc nō dñi secū comedere: et si alibi esset vbi
 excōicātus comedēt dñi surgere et nō secū comedere: alio peccaret mortali
 ter. Si autē scit eū excōicātū occulte: tūc in occulto p̄t eū vitare: si hoc
 posset fieri sine scandalo: si autē timet scandalū puenire: non dñi eū vitare:
 sed quotienscūqz sine scandalo ipm vitare p̄t nō debet omittere.

Qui rapit ecclesie res furtum vel violenter

.i. ecclesie .i. redditus ecclesia

Aut decimas eius: vel censum: vel quod ab illa

.i. pcedat .i. altq̄ ecclesiam

Dependet: vel qui vicio violauerit ipsam

.i. modo .i. excōicātus

Qualicūqz sit hoc ipso facto maledictus

.i. tu .i. dedicatas

Es vir sacrilegus si res sacras violasti

.i. lesisti .i. monachum vel montalem

Si percussisti personam religiosam

.i. altquē .i. de statu clericorū vt ab abbate

Vel quem de clero: nisi sit percussio sancta

.i. maḡ licite corrigit confitentem

Doctor: discipulum: confessor: probra fatentem

.i. licitū est .i. violentiam

Percutit: et licet hoc laico vim vi remouendo

.i. nō credit esse .i. percussisse clericū .i. a sacrilego

Non est sacrilegus: ignorans excipitur qz

De sacrilegio

Summula Raymundi

^{sup. carnali .i. filia .i. tua}
Si cū matre mea: nata: muliere: sorore
.i. uiclose .i. clericus clericū .i. p.ussioe.
Turpit hic qd agat hūc vberē corrige tute
.i. clericus .i. opa militaria exercens
Hic si sit miles aliquem si transit ad actuz
.i. indecentē .i. p.ussor .i. talis p. dō
Illicitum cleri lefor non sacrilegus sit
.i. ab excoicatione .i. p.ussor clericor.
Absolui debet a papa lefor eorum
p.ter q. tā dictis .i. esset in articulo mortis positus
Casibus in reliquis: si precise moriturus
.i. ab excoicatione .i. p.ualuent
Soluit iniuncto sibi dum sanus fuerit q
.i. trāseat .i. papa .i. excoicationis

Ad papam vadat qui talia vincula soluit
 dit aliud documentū dicens. Si q. p.ussor clerū vel religiosum nū p.ussio sit p.pter rōnabilem cām: vt si doctor p.ussor discipulū cā doctine: est sacrilegus: et p.ussor p.ussor p.ussor nō est sacrilegus. Etia si abbas q. cuttar monachū suū cōfrem p. suis maleficijs et excoicib. nō ē sacrilegus. Etia si laic⁹ defendēt se p.ussor clericū q. eū iuadēt nō fieret excoicatus: siue sacrilegus: q. vim vi repellē. Etia si q. p.ussor clericū p.ussor p.ussor am dicēs. q. oibus alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit sacrilegus. et nō pōt absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s. tñ d. et tñ gē p.ussor si p.ussor vel papā adeat p. absolutione. Quid notandū: q. ex q. p.ussor d. lesio: et p. pena lefor: vñ q. cūq. lesio clerici vel religiosi: ille icidit suāz maiorē latā a canone. Et si a d. q. nō solū q. ledit sacerdotē vel diaconū: s. i cōt. d. clericū: q. sub illo nole cōphendunt oēs clerici et. Secdo notandū: q. i multis casib. aliq. nō incidit excoicationē ledēdo clericū. Prim⁹ q. n. altēz p.ussor aliq. clericū bo na intētiō: et eius interest p.ussor: sicut m. g. p.ussor discipulū suū qui est clericus. p. excessib. suis q. cōmisit: et p. hoc m. g. nō incurrit excoicationēz salte si ibi ē modus debet. et si m. g. excedēt modū. s. q. tpe p.ussor discipulū de vno angulo in aliū cū crinib. sic q. enormiter lederet: tūc tal m. g. incidēt suāz excoicationē. Secdo casus: q. q. q. leuiter ledit aliū nō sic dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicationē: vt si cēnt duo socij et vñ ledit aliū nō p. dēs malū: tal nō incidit excoicationē. Tertius casus. q. q. i. g. r. aliq. clericū q. ledit n. cadit i excoicationēz. Pro q. i. c. d. q.

Istud ē aliud caplm in q. au tor determinat d. sacrilegio. et p. d. d. i. t. p.ter. q. p.ossor documenta. Et pino d. sic. qui cūq. rapit bona eccie furti vel violenti aliquid aliud: q. d. d. d. ab eccie: aut q. violat ecciaz: talis d. f. d. ē excoicatus et ros cas sacrilegus q. violat res sacras. Subdit aliud documentū dicens. Si q. p.ussor clerū vel religiosum nū p.ussio sit p.pter rōnabilem cām: vt si doctor p.ussor discipulū cā doctine: est sacrilegus: et p.ussor p.ussor p.ussor nō est sacrilegus. Etia si abbas q. cuttar monachū suū cōfrem p. suis maleficijs et excoicib. nō ē sacrilegus. Etia si laic⁹ defendēt se p.ussor clericū q. eū iuadēt nō fieret excoicatus: siue sacrilegus: q. vim vi repellē. Etia si q. p.ussor clericū p.ussor p.ussor am dicēs. q. oibus alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit sacrilegus. et nō pōt absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s. tñ d. et tñ gē p.ussor si p.ussor vel papā adeat p. absolutione. Quid notandū: q. ex q. p.ussor d. lesio: et p. pena lefor: vñ q. cūq. lesio clerici vel religiosi: ille icidit suāz maiorē latā a canone. Et si a d. q. nō solū q. ledit sacerdotē vel diaconū: s. i cōt. d. clericū: q. sub illo nole cōphendunt oēs clerici et. Secdo notandū: q. i multis casib. aliq. nō incidit excoicationē ledēdo clericū. Prim⁹ q. n. altēz p.ussor aliq. clericū bo na intētiō: et eius interest p.ussor: sicut m. g. p.ussor discipulū suū qui est clericus. p. excessib. suis q. cōmisit: et p. hoc m. g. nō incurrit excoicationēz salte si ibi ē modus debet. et si m. g. excedēt modū. s. q. tpe p.ussor discipulū de vno angulo in aliū cū crinib. sic q. enormiter lederet: tūc tal m. g. incidēt suāz excoicationē. Secdo casus: q. q. q. leuiter ledit aliū nō sic dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicationē: vt si cēnt duo socij et vñ ledit aliū nō p. dēs malū: tal nō incidit excoicationē. Tertius casus. q. q. i. g. r. aliq. clericū q. ledit n. cadit i excoicationēz. Pro q. i. c. d. q.

ignorantia ē duplex. qdā visibilis: qdā invisibilis. Invisibilis ē qñ lefor nol
lo mō p̄t discerne viz ille q̄ offendit sit cleric⁹ aut nō in vestib⁹. 2 sic igno
rantia excusat. Si vō visibilis. scz qñ aliq̄s p̄t discernē illū quē percussit i ha
bitu clericali vel tōsura seu corona q̄ sit clericus tūc ignorantia nō excusat
eū. Quartus casus. q̄ aliq̄s iuenerit aliquē clericū q̄ turpit agerz cū filia
vel matre v̄l sorore seu vxore sua. 2 si tūc iurari⁹ leserit eū si iurrit sniaz
magnā excoicationis. Quint⁹ casus. q̄ si aliq̄s reponit se p̄ra clericū p̄o
defensioe bonoz suoz aut p̄prij corpis: ille etiā nō iurrit sniam maiorē
q̄ vim vi repellere scz. Verbi grā. si aliq̄s cleric⁹ conaret ihericē latroz. 2
ille laicus repeterz clericū: tūc ille nō iurrit sniam excoicationis. si hoc
facit defensiois causa. Sextus casus. q̄ si cleric⁹ est enormis vite 2 sepe
monitus ē ab ep̄o 2 nō cessat scz adhuc manet in sua enormi vita 2 nequi
cia: tūc si aliq̄s ledet eū si eēt excoicat⁹. Ultim⁹ casus si aliq̄s lederz cleri
cū ex iocosi iurrit sniaz maiorē. scz i alijs casib⁹ ledes clericū incidit i sniaz
.i. luxuria sup. ledendo (maiorē.

Si coitu: gladijs: aut igne dei violasti

.i. furtive .i. bona .i. rapuisti

Ecclesiam. vel si furtum res inde tulisti

.i. dep̄datus sup. ecciaz .i. institutio

Si spoliatus es hanc te dicit sacrilegium lex

sequētes .i. retinet .i. eccie

Itud indicium conseruant atria templi

scz del .i. lesus

Si quis in ecclesia percussus vulnere: sine

.i. ponatur ibi interdictum

Morte sit: officium diuinum cesset ibidem

quisq̄ .i. ep̄s .i. recōsiliat

Donec presul eam renouet noto violenter

.i. cimitertum

Sancta sepultura sic mortis vulnere lesa

.i. nō admittat scz eccia ab ep̄o

Interdicatur donec prius hec renouetur

.i. vales .i. snia excoicationis

Si potes et non des eodem fune ligatus

sup. iuuant pro illo pctō

Nil lacryme gemitus confessor: sed dare prodest

.i. rē sacrā sup. loco auferz .i. talis peccator

Sacrum de sacro si defers sacrilegus es

Summula Raymundi

^{.i. rem non sacram loco}
Non sacrum si de sacro fers diceris idem
^{sup. auferas} ^{loco} ^{sup. crimine}
Et sacrum de non sacro macularis eodem

¶ Hic autem ponit alio documentum volens si aliquis violat ecciam per cultum vel per gladium vel per ignem vel per furtum aliquam bonam ab ea subtrahendo vel per spoliandum violenter rapiendo: talis est sacrilegus et austrictus viculo anathematis nec lachryme nec gemitus nec quicquid talium pro illi prodesse possit restituitur plus quam abstulerat. Item excommunicatus est ut per excommunicandos appellat ad restitutionem. Subdit vltimus dicens si aliquis in aliquo ecclesia interficiat vel ledat ibi de suspensum dominum officium sic quod si non potest fieri celebratio missarum et aliorum divinum officiorum: nisi per dominum episcopum reconcilietur et si amitteretur est violatum per intersectionem alicuius tunc ibi de suspensum sepultura ecclesiastica denegatur per episcopum reconcilietur. Subdit vltimus ponendo regulas generales de sacrilegio dicens ois sumus rem sacram de loco sacro erit sacrilegus et si iunior rem sacram de loco non sacro erit sacrilegus. Nisi quando sumit rem si sacra de loco sacro est sacrilegus. Primum non quod sacrilegus sic usurpat rem sacram talis est sacrilegus. Et dicitur quando sacrum ledens. Secundo non quod sacrilegium interpretatur quando rei sacre lectio vel usurpatio vel destructio. Et committitur tripliciter. Primum ratione persone ut si aliquis misit manus violenter in clericum et frangit monasterium talis est sacrilegus. Secundo modo sacrilegium committitur ratione loci ut quando aliquis violat locum dei seu locum sacrum talis est sacrilegus. Tercio committitur ratione rei ablatæ ab ecclesia et fit tripliciter. Primum quando sacrum tollit de sacro ubi gratia si aliquis caperet calicem ab ecclesia ille committeret sacrilegium. Secundo committitur sacrilegium quando sacrum tollit de non sacro ut si aliquis caperet calicem de domo sacerdotis ille iterum committeret sacrilegium. Tercio committitur quando non sacrum tollit de sacro ubi gratia ut si aliquis reciperet pecuniam de ecclesia ibi committeret sacrilegium. Nam ecclesia est sacra: pecunia vero non est sacra ut habetur per xvij. quatuor. Quisquis.

^{.i. talia ornamenta}

Purpura: cortine, vel vestes ecclesiarum

^{.i. aptari}

^{.i. solennitatibus}

Non exerceri debent festis laicorum

^{.i. ecciam} ^{.i. ventis}

Ad templum currens latro publicus aut homicida

^{.i. suans templum}

^{scilicet templo}

Aut spoliatus illud: manet indefensus ab illo

^{.i. auxilium} ^{.i. malefactis}

Adiutor vel consultor vel opem malefactis

^{.i. sustineat super latro}

Distribuens: talem penam patiat ut ille

Hic ponit aliud documētū dicēs. q. purpura continet. v. vestes ecclesiarum
 nō pnt accommodari nuptiis laicorū. Ad hūc ē. q. hūmōi vestes sūt cōparate
 ad landē dei & sctōrū eius. s. q. aliqd dōz attribuit deo & aliō hōibz agit lat
 cis non dnt dēdi ornamēta ecclesiarū. Subdit vltēr dīcēs. si aliqz latro v
 homicida vel spoliator curreret ad ecciam n̄ ille manet ibi idē defens. Et iā
 adiutores & defensores eorū dē. s. aliqz malefici vti libere eccie. Notā
 vū p̄no. q. latro & publicus spoliator currēs ad ecciam non defendit ab ec
 clēsia. P̄io q. notandū q. ois malefactor currēs ad ecciam nō dōz trahi ab ec
 clēsia. S. tñ ab illa regula accipit publicus latro & nocturnus spoliator q.
 pnt trahi ab eccia. Et rō ē. q. ipi auxiliū legi inuocant sinist. re vel male. qz
 legem derelinquunt. sed tñ hō liber si ad ecciam fugit ipē dōz ibi defendi
 & non dōz trahi ad mortē vel ad mēbroz mutilationē. s. tñ ipē dōz lesio satis
 facere. Scō notandū ē circa p̄dicta. dubitaf si religiosus offendit clerici
 cū vtrū teneat ad tantā p̄nam sicut secularis. R̄r p. distinctionem vel il
 le offensus ē religiosus vel nō. si est religiosus & iessio non est enormis tē
 potest absolui a suo supior. v. p̄ta ab abbate vel p̄ioris vel guardiano. si
 aut lesio est enormis. tunc indiget absolutione sedis aplice. Tercio no
 tandam q. modum dubitationis. an mulier p̄tēs clericū p̄mittit sacris
 legiū vel nō. R̄r p. distinctionē. tñ clericus est tentās mulierē vel solo
 p̄bo: vel facio & p̄bo sūl. Si solo p̄bo & mulier p̄mittit clericū sententiē vi
 ciliū incurrit. Si aut p̄bo & facio simul. & tunc cum p̄mittit vinculi sine nō
 incurrit. Atamē dicit doctores sacre theologie q. ē p̄ueniēs q. talis mu
 lier perat absolutionē. Ultimo notandum. dubitatur vtrum aliqz q. per
 cureret rustici credens ipm ē clericum cōmutat sacrilegium. R̄ndetur
 q. non quia q̄bus credit eum esse & non est clericus: tñ illa intentio nō fa
 cit eum cōmittere sacrilegium. licet ipē percussit eum.

sup. aliq

i. viro p̄radicante

f **E**mina res proprias inhibente viro moritura

i. testamētū facere

sup. bonis

scz viro

Ecclēsijs legare potest: communibus illo

i. p̄radicante sup. mulier assignet

scz vestes

Defendentemibz vestes quibus utitur he sunt

scz q̄s p̄p̄is laboribus acq̄siuit

Res proprie: vel si numeros habet speciales

i. p̄sentere

sup. de rebus cōtibz

Permittente viro poterit dare femina quid vult

bonis

i. contradicentibz

Dir de mobilibus: pueris obstantibus atqz

i. v̄cor sua testamentū m̄ facere

i. disposit? ad mortem

Conuge: legare poterit pro se moriturus

z z

De testamēt

Summula Raymundi.

4. iſſimus. t. ſctā cruce erigō nō valet

Eger signatus et diues si nequit ire

.f. fctē terre

Ad terras sanctas cuius signū tenet in se

.i. pueris contradicētib⁹

.f. pecunie

Inuit^o pueris poterit trāsmittere sūmaz

summan

.i.in ppria psona

Quam deportaret si psonaliter uet

अभिज्ञं सुम्मा विरिगतं

.i.ī vttlītatē

Si moritur: terre sancte vertatur in usu;

pōs nūmos. Subdit scdm documtu di. q̄ vir p̄t assigne testamtu mulie
pradicere ⁊ et pueris. Et solū ē vtz de reb⁹ mobilib⁹. q̄ si vellet legare
domū totā tē mīr p̄t reuocare. Item subdit tertiu documtu dī. si aliquid se
cisset forā ad loca scetoz ⁊ iciderz i infirmitate magnā itz q̄ viā h̄ possit at
tigē. tē totā sūmā p̄t mutē quā psonāl potuissz illuc tpsūssse. Et si pus
moēs añqz illā sūmā illac destinarz. tē illa sūma dz xri i vsum pietatis.
Prío no. qd sit testamtu. vñ testamētū sic describit. Testamētū ē nre vs
lūtaz i his q̄ p̄ mortē fieri volum⁹ exp̄ssio. Et dī notat q̄ mortē qz si fi
erz añ mortē tūc n̄ dicēz testamētū sz magis legatū. Scdo no. q̄ testamtu
fit duob⁹ mōis. Prío i septo ⁊ coā idonctis testib⁹. In septo q̄ eligat ex
quorū ⁊ ⁊ ad h⁹ vocāt testes idoneos ⁊ scribit carta sub sigillo cū signo pu
blico. Scdo testamētū fit qñ vocat testes idoneos ⁊ executorū erigit idos
ne sine carta. Tertio no. ita dīc q̄ mulieres maritate n̄ p̄t facē testamētū
de reb⁹ cōbz abiqz p̄ssio viri. Pro illo ē sciēd q̄ res sūt i duplici dōna. q̄
qdā sūt res mulierib⁹ appropriate. vt sūt eaz vestimēta ⁊ p̄pla capit. Alie sūt
res viri appropriate. Et alie sūt res virisqz appropriate. Et dī p̄mis mīr p̄t le
gare viro pradicere. ⁊ h⁹ dz fieri cū moderatiōe ne vir guez i onē miri mo
nial. Quarto no. si aliqd decubēs p̄mpre pdēr loqā. si testamtu libet ass
gnariz ⁊ p̄t carētā loqū n̄ p̄t dicē seu exp̄mē. sz ille decubēs factō scribē
scribet itatū testamtu. tē ibi dubitat vtz h⁹ testamtu sz vel n̄. Bñ rident
doctores intz q̄ sic. sz tale testamtu ē legatū seu tenet ad īm acti vocato
nus exp̄ssisset. qz sola signa bō p̄t legare testamtu suū. Quito ē no. si alq
dz sacdos decederz tē ibi dubitat qd de reb⁹ suis eē agēdū. An h̄ sub im
plici dnt. vl q̄ ille sacdos h̄ret bona eccliasia trivl bona mīmōialia m̄
vl illa bōa sūt sūt mixta. si p̄mo mō. tē sacdos d̄ istz reb⁹ n̄ p̄t facē testamtu.
qz bōa eccliasia succedūt solū ecclie ⁊ successorib⁹ ei⁹. si scdo mō. tē sacdos
d̄ his licite p̄t facē testamtu. ⁊ exp̄ istz q̄ p̄ijs laboure acfuitur. si aut illa
bōa sūt mixta tē dnt dubitari q̄ p̄ma ps illz qz venire ad utilitatē ep̄i. scda
ps ad utilitatē ecclie. tercia ps ad utilitatē pauperz. q̄ta ps ad utilitatē
suoz amicoy. Et n̄ dnt illa bona dari ad man⁹ amicoy. qz alio tunc pce
deret circa illa bona ea retinēdō sic q̄ nō d̄rent ptm in vsum ecclie. ⁊ g
tim in subsidii pauperz. mō h̄ hoc fieret sic qd peccatū pmutaret. ⁊ o

plati potētes huic crimi resistē et si resistūt: sūt rei i tali crimie. q̄ bōa sacdo
tū vtrūq̄ fm illā iusticiā i q̄tuor pres dñt diuidi vt p̄dictū ē. Ultimo no
tandum est. dubitatur vtrū vsurarius manifestus pōt facere testamentū
ibi rident docto. q̄ non: nisi ipse vsurarius satisfaciāt prius de vsuris.
vel q̄ ad minus cautionē sufficientem p̄stet q̄ satisfaciōe et vsuris.

.i. vir .i. duas vxores talis homo.
Qui binas duxit mulieres bigamus hic est
talis homo sic dictus .i. ad ordinē sacerdotis.

Bigamus admitti non debet in ordine sacro
sup. puellam .i. matrimonialr incorrupta

Corruptam si duxisti pro virgine: non te
.i. iste .i. remoueat

Error hic excusat: quin pellat ab ordine sacro
.i. an m̄rimonū cognouisti m̄rimonialiter

Quam deflorasti si duxisti munus obstat
.i. legitime duxisti p̄ verba de futuro

Si desponsasti binas et noueris vnam
sup. ad sacros ordines

In tali casu procedere non inibebis
.i. puella .i. castitatis

Virgo tibi nupta si virginitatis honore
.i. deflorata .i. anq̄ sup. carnalr

Prespoliata prius fuerit q̄ noueris ipsam.
sup. idē nescis .i. in hac deceptiōe

Istud et ignores: ista non fraude tueris
.i. carnaliter illo noīe diceris

Si cognoscis eam quin bigamus inde voceris
.i. castitatē voueas sup. aliquā incorruptā.

Si votum casti facias: ac inde puellam
sup. matrimonialr .i. infringendo

Duxeris intactam: quia votum transgrediendo
.i. transgressus .i. p̄sbyteratus

P̄uicariatus es: inde tibi sacer ordo negatur
.i. mulieris .i. post obtū talis homo

Huius post mortem: mihi bigamus esse probaris.
.i. vxor in aliq̄ fornicatiōe manifesta

Si tua sit coniunx in adulterio tibi nota

Summula Raymundi

^{sup. te} ^{mulleri} ^{.i. post adulteriū} ^{erte}
Commiscendo sibi sua probra: bigamus extas
^{.i. notū sit} ^{.i. adulteriū} ^{viro} ^{talis hō} ^{ipō}
Si sonat hoc idem de te sis bigamus ex te
^{mulleris} ^{.i. adhereat.}

Si dubium crimen huius sic pendeat et lis
^{.i. iura carnalia} ^{mulleri} ^{exigent}

Debita carnis ei reddas de iure petenti

Quid est aliud caplm huius tractatus. In q magi intēdit determinat d bigamo dīcēs: q ille d: bigam⁹ q accipit duas vxores successive. 2 nullus talis dz admitti ad sacros ordines. Deinde subdit: alia documēta dīcens si aliq accipit corruptā ḡginē: 2 credit eē ḡginē: ea mortua nō pōt attrin gere sacros ordines: nec ille error cū excusat: s; si ipemet dīstīat eā: 2 po stea sumēt eā ltime: tē hoc min⁹ obstat. Subdit scdm documētū dī. si al qd despōsat; se ad duas mīeres: 2 solū vnā cōgūit; ille n̄ inhībet pcedē ad sacros ordines. Tertiu docu. ē. si aliq puellāē tibi nupta q pū ē spoli ata hōie ḡgitat; 2 si tūc cōgūit eā tñ vocer; bigam⁹. Quartū docu. est si tu fecisti votū ptnētie: 2 postea nā istigāte accipias vnā tractā puellā: tūc tu es pūaricat⁹ q sacz ordinē n̄ potes attingē: 2 p⁹ morē illi⁹ biga mus reputat⁹. Ultimū docu. ē. si mulier tua ē publica adultera te scientē 2 si pūscuer; ei er; bigam⁹. 2 hoc idē d te viro ē itelligēdū si trāsgredies rīs thoz itimū. 2 l; ipa ē publica adultera: tñ ea postulatē debita carnis a te d iure dēs; ei reddē. Sz postulāō i qtuor tpb⁹ 2 alijs circūstāijs p: hībit; peccat 2 nō reddes. Notādū pmo. qd sit bigam⁹. vn bigam⁹ sic des cribit. Est psona irreglar; q p̄trahit cū vnā 2 dēi cū reliq; sz bigamia sic definit. ē irregularitas pcedēs ex fedē p̄tugali vel ex aliq illi annexo. vel ē viciū pueniēs ex diuisione carnis. eo q vnto vtri 2 mulier; feat vntonē xpi cū ecclia. q vnto oīno ē simplex. 2 sic bigam⁹ d: a bis qd ē due 2 gama mulier qsi duas hñs mulieres. vel aliq accipiat cū duabus mulierib⁹. Scdo notā. illd viciū sit multipl; r. Pūo qñ aliq p̄trahit mīmonū cum vidua: tūc tal d: bigam⁹. Scdo sit qñ aliq recipit duas muliēs i dūer; p̄tib⁹ 2 tpb⁹. sic q qñ vnā mon; q tūc aliā ducat Tertio illud viciū sit qñ aliq dūcit duas mulieres sūl 2 sēl: 2 mittit sibi eas copulare. Quarto fit qñ aliq h; vnā vxorē d iure 2 aliā sine iure. Abi gfa: vt ille q habet vnā vxorē ltimā: 2 aliā cui cōmiscet carnalr ille d: bigam⁹. Quinto quan do aliq cōmiscet sue vxori quā scit eē adulterā. sic q p⁹ adulteriū reddat illi iura p̄tugalia: ille erit bigam⁹. Sexto qñ aliq credit se p̄trahē cū vir gine 2 p̄trahit cū muliere: iste error nō excusat eū: quin vtiq; erit bigam⁹. Et istis sex modis sit bigamus q diligenter sunt cōsiderandi: nā sunt nec cessari; q nullus talū i ordib⁹ sacris pcedere pōt. Ultimo notandum. dubitat. si aliq cognosceret ḡginē añ mīmonū cū qua postea p̄trahit mīmonū. vtz ex hoc fiat bigamus. Et vtz q sic q talis nō dūcit p̄t

nem sed corruptam. ergo talis erit bigamus. Ad hoc respondetur q talis
nō est bigamus: quia talis non diuisit carnem si saltē scit eā cognitā solū
ab eo: si ab aliq alio viro. si pō cognita ē ab aliq alio viro. tē cēset biga⁹.

post hoc .i. dicē .i. sortilegia *De sortilegijs*
Inc ego deberē recitare supstitiōes

supstitiōes .i. insipientes .i. pdenāf. caplum hui⁹ tra
Quas faciunt hoies stulti: qb⁹ ificiūtur cratus. In q ma
gister vult deter
minare de sorti
legijs dicēs. ego
deberē post illa

simplicitas potit cōpesci stulta virozū tam dca enume
rare incantatio
nes qd aliq stule
ti hoies faciūt q
bus ipi inficliun
tur: et ipa simple
xtra simplicitas
viroz p cōpesci
sz qd tū compe
scer icātrices
vt desistant ab
hac stulta simpli
citare. quasi dice
ret nullus. Et si
quis vellet scri
bere trufas hāz
mulierū ille si pos
set illas scribere
i octo pellib⁹ vi
tulorū: stulticie
tales sunt vltra
numēz. Et nō ē
aliqz clenc⁹ vel
scriba tam doct⁹
q pōt cogicē mo
dos incantatio
nū. et tō non ē alt
qd silii q tales
modi enumerē
iuxta illas incā
trices seruā
q: sunt innumera
biles sic stelle ce
li et arene maris: et tales icātrices ppeccēde et pellēde sūt a talib⁹ dñicē: et ni

doctoz .i. ppetet .i. supstitione
Sed qd sortilegas ppeccet ab hac mliēs
.i. neqritas mulierū .i. manifestare

sectas: et trufas harū q scribere vellet.
.i. ule trufas

Non completeret eas vitulorū pellib⁹ octo
hāz mulierū .i. innumerabiles stulticijs mliēs

Stulticie mille vlt plures sunt qbus ille
potiūf .i. p mortali pctō .i. est manur

vtunt mortis p labe tamen reputatur
.i. literatus .i. magister .i. cōphendere

Clericus aut scriba nō est q possit hē
incantationū mulieres.

Harū noticiam: tū manet hec apd istas
.i. documentū stulticijs

Non est cōsiliū de talibus enumerandū
pro q talis stulticia celi maris

Nāqz caret nūero veluti stelle vel arene
mulieres cōpellant .i. ab ill incātriciōib⁹ .i. nisi

He cōpescant desistere talibus: et ni
tubet .i. doctores sacri vculū excoicatiois

Qd docet ecclesia faciāt: sentētia banni
incātrices corrupe .i. puniantur.

Has cōtra detur: deprehēse corripiantur
.i. acius mulierū .i. nequicie

Strictius vt harū sic stulticie reprimā
k et arene maris: et tales icātrices ppeccēde et pellēde sūt a talib⁹ dñicē: et ni

Summula Raymundi.

si desistant dñt acriter anathematizari z corrigi vt eaz malicia desinat.
¶ Notādū p illo. qd sit sortilegiū. vñ sortilegiū sic dñunt. Est qdā sup
nitrositas vel ars diuinādi vñ futura iuestigādi. vñ dinare idē est q futu
ra iuestigare. z sic dinatio ē ignoti seu futuri iuestigatio. z merito tal sub
tilitas n̄ dñ scia: qz ē dñūero maloz. s̄ ois scia ē dñūero bonoz honorabi
lū: vñ i pempto libri dñ aia. Secdo notā. auctor vult q tot s̄ spēs sortilegi
qz sunt stelle celi z arcne marj. z illas n̄ declarat ne audietes opēs istas.
tō tacite nobis dñs determinat. Est in sciēdū q qddā sortilegiū fit i terra
qddā i aq. qddā i aere. qddā i igne. qddā i mortuis. qddā i garritu autū z
sic dñ alise spēs. Sortilegiū qd fit i terra dñ geomātia. z dñ a ge grece qd
ē terra līne z māros dinatio qñ diuinitio facta i terra. Sz qd fit in aq dñ
hydromātia ab hydros grece qd ē aq līne: z māros dinatio qñ dinatio fa
cta i aq. Sz qd fit i aere dñ areomātia. z dñ ab aere z māros dinatio. Sed
qd fit i igne dñ pyromātia. a pyr qd ē ignis z māros dinatio. Sz qd fit in
morte dñ necromātia. z dñ a necros grece qd ē mors līne z māros dinatio
Et tal dinatio fit qñ mortui cogūt z iurāt resurgē. z ad interrogata n̄
dere: s̄ qd fit i aspectu autū dñ auspicū. z dñ ab aus z specio. qñ i simplici
nō ē i visu. z vñ itatū sic video: qñ futura vidēs cognoscēs i aspectu autū
Sz qd fit i garritu autū dñ auguriū: z dñ ab aus z garrito: qd ē car autē da
mare qñ futura cognoscēs ex garritu autū. z sūt multe alie spēs qñ n̄bi nō
pnt z h̄bire s̄. z goēs qñ iñstūt peccār mortāl. Vñ dñ scūs August.
¶ Aut oibz istis iñstūt scūt se h̄dē dei dimiuisse. z itā dñ gñter incurisse.
¶ Tertio notā. dubitat vñ cleric⁹ p̄t facē experimentū. Rñr sub distinctiōe
qñ si illud seu tale experimentū fit p aliquā certā sciam: vt puta p astronomi
am z nō p inuocationē demonū aut scias phibitas: tūc licitū est fieri. Sz
fit p inuocationē diaboloz vel p iurationē tūc est illicitū fieri: qñ ille qui
facit tale experimentū obligat se eterne pene. Quarto notā. dubitat dñ lau
cis q stant in medio chori z mittūt cantare missam p defunctis. z hoc pro
tanto vt petant mortē suoz amīcoz vel inimīcoz. vñrū ibi sit sortilegiū
Rñr q tal laicus dñ ab ecclia grauiter puniri p tali facto. qñ ē sortilegiū
Sz si talis hoc faciēs ē sacerdos: tūc ipse dñ i carcerari z ab officio suspēdi
¶ Quinto notā. dubitat vñ istī pmittūt sortilegiū q dicūt qñ eis obuiat
lepus vel monachus i via: tūc h̄nt disfortunū. vel qñ dñ mane: sicut i calhe
dia sc̄i petri pmo apparet passer: tūc dicūt se h̄re fortunā: s̄ si appet eis
corin⁹ tūc dicūt se h̄re disfortunū. Vbi rñr q ibi i veritate est magna spe
cies sortilegi. z hoc credētes mortāl peccant. z sunt excoicandi: vñ sa
tisfacere de illo. z nisi satisfaciunt obligant se eterne pñnationi. Vño du
bitatur de mulieribz q dicūt angelū ptransire campos z dianā deā paga
noz siluas. z innumerabilē multitudinē mulierū sup qdā bestias equare. z
sic dñ alij trufis. vñ hoc sit spēs sortilegi. Rñm q est qñs spēs sortile
gi. qñ angel⁹ sathane trūphat i eis z trāfigurāt se i angelū luc⁹: z sic mu
lieres decipiunt p angelū sathane. z nō ē mīz. qñ mulieres s̄ debiles z in
stabiles i aīo. z cōparant aq: qñ sicut aqua sicut facili⁹ transiit z labi⁹ sic z
mulieres facili⁹ ruunt seu labunt in sortilegiū et in sectas hereticas

I Circumspectus dñi crimina presbyter audit
.i. puidus .i. pctā p pfectionem
.i. cōfiteres .i. psona .i. sit .i. psona

Circa personas. que pauper. debilis. et que

.i. scies .i. ignara .i. diues

Sana. vel infirma. locuples. vel in ordine sacro

.i. robusta .i. debilis .i. aliena

Fortis. vel fragilis in corpore: que peregrina

sup. et dñi videre .i. portando

Que sit deuota. que sit munus apta ferendo

.i. pnam .i. pctis .i. illud mensuretur

Penam pro viciis: totum moderetur: in ipsis

.i. pfecto: subueniens pctis medicinas

Presbyter occurrens viciis medicamina contra

sup. pñtēs .i. ad penas purgatorij

Imponens: et eos ad purgationa mittens

sup. pñtēs .i. melius .i. ad celum sup. pñtēs

Si nequit vtilius: et ad vltiora reducat

.i. pctā sed corrigit populi .i. publica

Crimina non celet plebis manifesta sacerdos

.i. pñtēs agat .i. iustum emēdet pctā

Donec peniteat: et vt est dignum luat ipsa

.i. sacerdos .i. faciem .i. miscōie .i. pctōib⁹

Presbyter ostendat vultum miserantis: et istis

Lenua preponat si dispensat alijsq;

Dulcia preponat quibus est leue fortia ferre

.i. abstīnens .i. benignus

Sobrius et castus humilis pius atq; pudicus

.i. callidus

Simplex et prudens vt serpens atq; columba

sup. sit

Pacificus mitis discretus presbyter omnis

presbyter .i. peccata .i. manifestet

Hic mortem subeat citius q̄ crimina probat

De professione

Summula Raymundi

.i. virtutibus honesta .i. p. ulgeat. f. sacerdos

Quibus et vita plebem preluceat iste

Præter tractat quatuor et vltimū pñt libet. i. q. pñt deſignare d. pñſe. et p
mo d. circūſpectiōe et puidētia ſacerdotis ſeu pñſor. Quōd ſit pñs traci
tas vidiſ pñt i. pñſu ſic. pñs d. ſic. q. pñſor audies pñſor d. eſſe
circūſpect. circa pñā pñtē. vñ tal. pñā ſit paupel. dñes. debet ſ for
tis. dñs vñ idñs. nobis vel tñs. ſ. ſtulta vel ſapiēs. et vñ ſit agra ad agēdū
pñas diſſicilē vel nō. Et ſm hās circūſtāſas dñ pñas moderare. et dñ pñ
nis penitētib. dare remedia pñā pñā. et dñ eas iducē ad agēdū pñas et
ſi viteri. neqñt agē pñas. tñc dñ eas fñtē ad purgatiōē. Subdit alia
docūmēta d. pñdētia. ſ. ſapia pñſor. dñ q. pñs bñ ſi dñ reuelare crimia aliq
rñ. ſic vñ ſurariō. pñ. nñ et alior. pñſu. ſ. dñ eos iducē ut agāt pñam. et dñ
eis oñdere facie miſericōie et ſiq. deſparet illi dñ ſema pñdē. ſ. firmo. ſ. ſa
bilib. dñ pñdē ardua et gñta. Subdit q. dñbz pñſ. et pñſor dñ eſſe ſobri.
hñt. caſt. padic. pñdēs mñs pacific. et diſcret. et pñ. pñs dñ penā mñs
ſubire. aſſiq. crimia alicui ſecreta reuelaret. et dñ excellē alios i. vñ ſuar
ceret. bñs opib. et dñ adū pñs. q. i. pñſiōe dño pñdēt. pño ipē. cōſi
tēt. debita diſo. ſ. ſcō. ipē. audiet. cōſeſſor. debita circūſpectio. et ſic pñ
mñ ſpectat ad cōſitē. ſ. ſcō. ad cōſeſſor. Quātū ad cōſitē pño reqñt
cōntitio. et hñ ſit qñ hñ deplāgu ſua pñā. ſ. dñ dolore. qñ ſine cōntitio nñ
ē cōſeſſio et remiſſio. ſ. dñ ea deplā. et pñ. i. vñ. et poſtea ſingillatim i. ſpall
noctē dieq. lachrimas et gemit. pñs eſſādēdo. vñ pñ. Per ſinglas noctes
lectū mēta. et. Scō. reqñt. ſ. hñſitas. eo q. ipē cōſit. ſacerdoti. q. ſe
det i. loco xpi. Tertio reqñt. ſ. pñas cōſitēs. ut ipē itēdat dicē venturē et dñ
mittere ſalutē. Quarto reqñt. ſ. itēgras. ut nō diuidat cōſiſſionē. ſ. q.
diuerſis ſacerdotib. cōſiteat. Quinto reqñt. ad cōſitē. q. et cōſeſſio ſit lu
cida. ſic q. ſit pñ manifesta. ſ. ſua et nō obſcura. Quātū ad ſcō. qñ cōſide
rat i. cōſeſſiōe et ipē. audiet. cōſeſſiōe debita circūſpectio. ſic q. cōſeſſio
ſit pñd. et audiet. ſ. ſagat i. pñdēdo. diſcret. i. indicādo. ſ. ſapies i. ſpenti
do pñam. Unē vñ. ſ. ſcō. dñ. q. multe circūſtāſas ſit. ſ. uandē cōſiſſiōe
circa cōſeſſorē et cōſitē. Primo ſacerdos dñ iſpicere qñtātē diſſicilē mñ
merando pñā. Scō. dñ reſpicere qñtātē cōmūā q. reſpicit diuinitas
et tñs. ſ. vñ tal. i. vñ anno ſit cōſeſſas vel i. diuidio. vel i. vñ mēſe. vel
i. ſeptimana. et ſm illā qñtātē alia et alia dñ iñtēgē pñas. et. et notandū
illud qñ dictū ē ſic pñ. pñdēt. qñ ſicut ē dñ medico corpali. ſic etiā ē dñ me
dico ſpūali. ſ. medic. corpali. dñ ſi pñcē circūſtāſas morbi. et etiā medita
tus ſpūalis dñ iſpicere circūſtāſas pñi. Maior vñ q. ſufficientē ſit. ſ. ſit
nē. et. et pñ. ſic qñ medic. corpali. cōſiderat ſi ſit multi morbi. vel vñ
tñ. et ſm hoc pñ. medic. ſic etiā dñ facē medicus ſpūali. ſ. ipē cō
ſeſſor iñtēgēdo pñam ſm circūſtāſas pñi. Scō. ſacer. dñ dñ videre qñ
litatem qñ et quō pñ. peccant. qñ ſepe ex illo mñ aggravat pñi. Tertio
dñ iſpicere etatē peccantis. ſ. vñ ſit pñfect etatis et ei iñſecte et ſ. et
hoc dñ iñtēgē pñam cōformē. Quarto dñ cōſiderare ſciam cōſitēs. ſ. et
vñ ſit ſcientificus vel ignarus. qñ ſcientifico maior eſt iñtēgēda pñia qñ

ignaro: q: forte ignorat ignarus q: tale pctm tñ aggrauat. Quinto cōfessor d: respicere sexū: vtz sit vir vel mulier q: ipi viro maior est inūgēda pñia q: mulieri. Sexto d: respicere cōditionē psonē. s. an sit debilis v: sana. an pauper vel diues. et an sit in infirmo medio vel summo gradu v: statu. q: pñ hoc alit: et aut d: illi pñia inūgi: q: supbo d: inūgi hūilis o: auaro d: inūgi elemosynaz largito: luxurioso carnis maceratio. iracūdo charitas et dilectio. et sic d: alijs. Septimo cōfessor d: respicere ipso. scz i q tpe sit ppetratū pctm. s. vñ peccauit i tpe sacro vel i tpe nō sacro. De sauo d: respicere locū. s. an pctō: peccauit i loco sacro vel i loco non sacro q: si pctm ppetrasset in tpe sacro vel in loco sacro: tūc maior pñia eēt peccatori inūgēda q: si ppetrasset pctm in tpe nō sacro vel in loco nō sacro. Circo noran. q: cōfessor d: celare pctā manifesta. sed si non velit aliq: penitentiam agē possz eū manifestare corā oī ppo et ipm respēdē vt p hoc in oucat ad agēdū pñiam. Et si eēt aliq: magn⁹ pctō: q: desperaret iste deberet induci p cōfessionē ad pñiam agenda allegando miscēdaz dei sic d: cendo. Deuo glorioius est multū misericors et non vult mortem peccatoris. sed magis vt agar penitentiam pueratur et viuat.

manifesta .i. occulta sup. aliqua

Publica priuata solennis erit vicinorum

.i. diuidi

Pena modis eadem vult distingui tribus istis.

sup. penitētia

.i. tenet

Est hec solennis quam quadragesima seruat

.i. aliqū qñ .i. eps

inducit in tali claustro

Vel quem dum presul in claustrum mittit: vt illic

.i. pctā .i. mūdet

pñiam

Inclusus sua probra lauet: sed clericus illum

degradatus

Non faciat: nisi sit priuatus ab ordine sacro

sup. pñia

.i. pprio parrochiano

Publica quam quis oī proprie dictat manifeste

.i. faciat pñiam publicam

Vt peregrinetur vel agat penam manifestā:

sup. pñia

.i. delicta

confiteris

Est priuata tua peccata quando fateris

sup. est ille hō

oī die

sup. pñiam priuatam

Secrete: felix qui quotidie facit illam

.i. confessio oīs

.i. peccatum

Ps. cor. opus labem viciozum destruit omnem

Summula Raymundi

^{sup. pñofatis} ^{.i. abfit} ^{sup. penitenti pñof} In ista pte aucto
Si tribus his vñ dñs modicu valet illa ^{distigui pñof}
^{sup. i monasterio} ^{sup. sacer dos} ^{os. q. triplex est}
Inclusus monach⁹ alienus religiosus. ^{pñia. i. solēna pu}
^{.i. interponant} ^{sup. pñessione audiēdo} ^{blica: pñata So}
Non intronittant se de curis animarū ^{lēns pñia ē. quā}
^{vocat} ^{.i. populo} ^{qō facit corā po}
Si non electi fuerint a plebe: vel eius ^{pulo in qdragefi}
^{.i. epō} ^{in istis officiis.} ^{ma: vñ qñ aliqō}
Prefule: si sit vt abbas his cōsentiat hon. ^{epm inducitur ad}
^{puentent sup. hō} ^{.i. sacerdos} ^{claustrū vt ibi a}
Auditur licite vagus et peregrin⁹ ab oī ^{gat pñiam: z talē}
^{sup. pñofacerdos} ^{.i. pñā} ^{.i. sacerdos} ^{pñiaz pñ aliqō ele}
Dñ tu⁹ assentit tua crimina qñbz audit ^{ne? pagē nisi pñs}
^{sup. pñofacerdos} ^{.i. pñā} ^{.i. sacerdos} ^{lit pñā? sacro co}
^{sup. pñofacerdos} ^{.i. pñā} ^{.i. sacerdos} ^{dine. Pñia publi}
^{sup. pñofacerdos} ^{.i. pñā} ^{.i. sacerdos} ^{ca ē quā qō pñio}
^{sup. pñofacerdos} ^{.i. pñā} ^{.i. sacerdos} ^{suo ore inungit}
 sibi. f. facere pegrinationē manifestā. Sed priuata est qñ qō cōfitec lectes
 te pñā sua. Et subdit. felix est ille hō qui talē pñiam quotidie agit. Subdi
 dit (os). i. pñessio oris (cor). i. cōtritiō cordis (opus). i. facti factio. hec tria
 delēt oīa pñā z maculas vicioz: et si aliqd illorū triū defuerit pñia erit mo
 dica. i. frustra. Subdit p modū doctrine altud notabile dicē. qñ nlls mo
 nachus seu heremita oī se itromittē de curis aliaz: nisi ipse spāl a dño
 aplico fuerit pñessiz vel ab epō: attē si abbas eoz monachoz ipis pñessiz
 at tūc pñt audire pñessione: z hoc ē vñ si sit ex pñessu plebani. Subdit vl
 terius qñ qñbz pegrinus pñt pñfiteri cuilibet sacerdoti. Subdit qñ licēnāre
 pastore tuo qñbz sacerdos pñt audire pñessione tuā. Notandus pñmo ista
 bt de pñia solēni: z illa fit p pñis enormib⁹: vt est pñricidiū. maritidiū
 fraticidiū z c. Et modus hui⁹ pñie hñ i canone. z est talis. Volētes penite
 re: solēnt veniant in capite telunifvbi est sedes epī: z repñtēt se añ foris
 ecclesie duris sicutis velub⁹ nudis pedibus z caputib⁹. z hoc est vñ si sit
 vir: si autē est mulier tūc et indulget tonsura capitis z detectio. z dñt stare
 facie declinata ad terrā: z sic hñru z vultu sunt pñessātes se cē eos z epūs
 reos ad ecciam itroducat z legat cū mīstro seprē psalmos pñsales pñra
 tus i terrā z lachrymose pñ hoc surgēs ponit aquā bñdictā i manū pñren
 tis z cineres caputib⁹ ipōnt. Deñ epūs lachrymabili voce sic dñcat. sicut
 adā p pñm eieci⁹ fuit o paradiso: si tu exiendus es ab eccia: z tūc pñci
 pñt epūs vt extra ecciam remoueat. et in transitu epūs cū suo clero canat
 hoc rñsōrū. In sudore vult⁹ tui z c. vt hñ in Genesi. Et tunc ille penitens
 manet electus extra ecciam vsqz ad diē cene. i. qñtā feriā añ pascha. Tūc
 itez eo redeūte ad ecciam a pñio suo sacerdote pñt introduci: z ipē pñt
 esse dño officio vsqz ad octauam pasche: sz nō cōmunicet nec osculū pas
 euz cōmunicantis sumat. Post hoc iterū debet manere extra ecclesiam vsqz

ad die ciner. et facit hoc tamdiu ol anno donec ephs cũ eo mīscōi dispēset
 et dieb⁹ dñtas se publice añ valuas eccle flagellat. et i citate añ cruce hoc
 idē faciat. et tal⁹ dñ solēnt penitēs: vt innit lra cũ dñ. (hēc ē solēns). Sed
 endū scōo. q⁹ qñbz agēs pñiaz solēnt erit irreglar. et hoc ē vey si tal⁹ pñia
 sit illi iuncta a iudice: s⁹ sec⁹ eēt si aliqō agēt talē pñiaz ex ppo nutu: licet
 fac⁹ scñs iohēs baptista et maria magdalena ppter merā cordis duorid⁹
 Tertio notā. lra dñ. felix ē ille hō q⁹ puatā pñiaz fac⁹ qñdie: q⁹ qñtēcunq⁹
 hō vulnerat toties idiget remedio medicine: s⁹ hō qñdie vulnerat ex il-
 lo q⁹ qñdie peccat: q⁹ pctā s⁹ vulnera aīe. et sic hō qñdie idiget remedio qñ
 remediū ē pñia puata. q⁹ p pñiam curat aīa q⁹ p pctm vulnerat. Quarto
 no. q⁹ mōachi et alii sacerdotes si dñt audire pñfessōz q⁹ audie pñfessōz p
 tinet ad pñuū sacerdotē: s⁹ monach⁹ n ē pñ sacerdos: q⁹ si hz curas aīaz
 pñio q⁹ scidū q⁹ pñu⁹ sacerdos dñ mltiptr. pñio dñ pñu⁹ sacer. q⁹ hz iurisdī-
 ctione ordinaria sicut epī vel pñu⁹ plebani sūt. vñ qñbz pñfct epō suo a
 pctis absoluit. scōo pñu⁹ sacerdos ē q⁹ hz iurisdīctōz pñcipalissimā. et sic
 papa dñ pñu⁹ sacerdos. tertio pñu⁹ sacerdos dñ q⁹ hz iurisdīctōz delega-
 tā: sic sūt illi q⁹ sūt pñfcti ab epō vel papa: vt dñ dñs frīb⁹ minorib⁹ et pñi
 carouib⁹: s⁹ tñ adpuc illi frēs qñ volūt hñ pñfessōes mittūt eos ad epō vt
 det eis auctoritatē absoluendi. Ultimo pñu⁹ sacerdos dñ q⁹ hz bñficiū alt
 qñ curatū. mō qñbet proclian⁹ ad mīn⁹ sēl in anno pñuo sacerdoti tene⁹
 pñfct: q⁹ illi ē portare curā aīaz. Vñ nulli sacerdoti ē licitū de foro alte-
 rius aliqñ recipere ad pñiam. nisi sit cũ pñsensu pñu⁹ plebani Ultio notā.
 q⁹ qñbet ppter ignoratiā sūt pñu⁹ plebani: pñfctū magis intelligētē vt
 litare vt in pñfessōe meli⁹ expediat: sed tñ hoc vtiq⁹ dñ fieri cũ licētia ple-
 bani pñu⁹. pñ: quo tñc elicitur q⁹ nulli sacerdotū est licitū de foro alte-
 rius aliqñ ad pñiam recipere nisi cum licētia sui plebani.

^{.i. plebano} ^{sup. homo} ^{sup. aliū}
Presbytero infirmus absente suo petit omnem.
^{sup. habere} ^{sup. sua peccata}
Quem poterit: si presbyterum cui confiteatur
^{.i. hñ pñt} ^{sup. simplex}
Non habeat: laicus confessor vel mulier sit
^{sup. aliqñ} ^{.i. crimina} ^{.i. pñfctū}
Ad baptizandum vel cordis proba fatendum
^{.i. in extrema necessitate}
Mortis in articulo sufficit omnis homo.
^{sup. hō} ^{bonum} ^{.i. pctō} ^{.i. pñt}
Quoniam consilium dare pro facto valet illud
^{.i. auctoritate superioris} ^{.i. firmū} ^{sup. illud}
Nomine prelati: sed vt ille ratum teneat quod

Summula Raymundi

^{sup. prius} ^{.i. alio}
Fecit confessor: alioquin non valet illud
^{.i. peris} ^{.i. in iunge} ^{.i. demantur}
Si confessor: em te fecit episcopus esse
^{.i. excoicatione} ^{.i. in altib⁹ casib⁹}
Pro vicij⁹ penas inflige sed excipiuntur
^{.i. de eo qd⁹ p⁹inet ad solum papam}
Qui sunt in banno: quos non soluas aliquando
^{.i. in articulo mortis} ^{iponas} ^{infirmis}
Nec de solenni facto quid pertinet ad te
^{.i. ad papam} ^{deus} ^{.i. sanu⁹} ^{hoc e⁹ q⁹ p⁹ualuerit}
Si sit in extremis tunc iniungas: et eundem
^{.i. grande peccatum} ^{.i. absolut}
Ire papam dominus dum saluum fecerit ipsum
Factum solenne sibi solus papa resoluat

Sic autor ostendit qd⁹ sit p⁹cedu suo s⁹ p⁹bo ab⁹te: q⁹ p⁹u⁹ de⁹ e⁹ q⁹ n⁹li sit
 p⁹cedu n⁹li p⁹po sacerdoti. et hoc i⁹ m⁹g⁹ de⁹la. mag⁹ d⁹ si tu⁹ p⁹bo e⁹ ab⁹te
 tuc tu i⁹firm⁹ ex⁹is potes p⁹stari cuilib⁹ sacerdoti. et d⁹ si i⁹firm⁹ n⁹ p⁹ h⁹e de
 n⁹ca t⁹ p⁹stari laico: si n⁹ p⁹ h⁹e laicu⁹ tuc p⁹stari muli eni c⁹ n⁹caut⁹: q⁹ i
 articulo mort⁹ q⁹lib⁹ p⁹ baptizare et etia⁹ p⁹stari de⁹ audire: hoc t⁹ fieri d⁹ in
 noie p⁹lati. i. sup⁹ior⁹. alio p⁹stari n⁹ v⁹. Subdit d⁹ si e⁹ps dat tibi autoutate
 tuc tu potes cuilib⁹ i⁹u⁹ge p⁹stari p⁹stari: s⁹ i⁹l⁹ q⁹ i⁹ excoicati i⁹ altib⁹ caus⁹
 si potes dare absolutio⁹: nec etia⁹ d⁹ te d⁹ solenni facto i⁹romitt⁹: nisi h⁹ n⁹
 eret i⁹ articulo mort⁹. q⁹ i⁹ illo casu potes te i⁹romitt⁹ e⁹ solenni facto i⁹u⁹ge
 do p⁹stari p⁹ aliq⁹ enormi: s⁹ t⁹ hoc d⁹ fieri sub p⁹ditio⁹: v⁹ si p⁹ualcat q⁹ p⁹ap⁹
 adeat p⁹ absolutio⁹ v⁹ e⁹pm. Notadu⁹. I⁹sa d⁹ q⁹ laici p⁹stari audire p⁹stari
 C⁹tra. n⁹li e⁹ p⁹stari n⁹li ille q⁹ h⁹z autoutate: s⁹ laic⁹ n⁹ h⁹z autoutate i⁹git
 r⁹. Maior nota e⁹ d⁹ se: q⁹ autoutas reg⁹ n⁹ i⁹ p⁹stari de⁹: s⁹ minor p⁹ i⁹ hoc dicto
 Quor⁹ remiserit⁹ p⁹ta: r⁹. et hoc dictu⁹ solu⁹ i⁹elligit⁹ d⁹ ap⁹lis et successioib⁹
 eor⁹u⁹de. i. d⁹ p⁹stari. In oppositu⁹ i⁹sa: et etia⁹ h⁹z Jaco. ca. ij. vbi d⁹. C⁹stet
 aliterut⁹ p⁹ta v⁹ia. Sup⁹ hoc d⁹ glo. q⁹ hoc dictu⁹ n⁹ i⁹elligit⁹ solu⁹ d⁹ sacer
 dotib⁹. s⁹ etia⁹ d⁹ laic⁹. Propt⁹ qd⁹ dubiu⁹ not⁹. q⁹ clauis e⁹ multiplex. P⁹ia
 e⁹ clauis autoutatis. et illa h⁹z sol⁹ d⁹. q⁹ sol⁹ dei e⁹ dimitte⁹ p⁹ta. et illa e⁹ cla
 uis p⁹stari ob⁹stacula reg⁹ni celest⁹. Sec⁹da e⁹ clauis excellente. et illa clauis de
 be⁹ i⁹esu x⁹po q⁹ nos liberauit a morte et⁹na: et illa e⁹ clauis p⁹stari ob⁹staculu⁹ re
 atus p⁹ene. Tercia e⁹ clauis mis⁹trabil⁹. et illa debet sacerdotib⁹ et p⁹stari ec
 clesiay q⁹ h⁹nt solu⁹ e⁹ l⁹ga⁹. et illa e⁹ clauis p⁹stari ob⁹staculu⁹ p⁹ne t⁹pal. Quar
 ta clauis e⁹ ex⁹ p⁹te d⁹: et illa h⁹z q⁹lib⁹ bon⁹ x⁹pian⁹: et n⁹ h⁹z mortis i⁹co⁹et
 sus h⁹z p⁹stari cuilib⁹ x⁹piano. Et hoc seq⁹ e⁹ correlatio q⁹ h⁹ctis et p⁹stari

nō ē pñtēdū. s; qñ pñt hñt xpiani hoīes tē sufficit sola pñtitiō cordis cū pñ
 posito pñtēdū. Scđo notā. dicit aliqñ qñ laico ē pñtēdū. Rñr qñ articulo
 necessitas scūbēte nō gñs est pñtēdū laico: s; multis v; causis pñmōt cō
 fites informet qñ si i tpe necessitatis nō ē sacerdos pñs. si tñc pñtētur
 laico tñc ipe ab eo aliquafr possit iformari ad pñtitiōē cordis. qñ cōfessio
 oīa sua deleter. Scđo pñt oīōnē: qñ tal pñfessor tenet rogare z orare deū p
 eo. Tertio pñt satisfactiōē: qñ oī cū hñt scādalū z erubescētā. g laicū. qñ
 erubescētā ē marīa ps pñe. Quare pñt tpe necessitatis nō gñs ē pñtēdū
 laico. Tertio notā. dubitāt aliqñ an pñt pñtū. nūcū vñ pñt pñtatiōē aliqñ
 possit pñtēti. z vñt qñ sic. qñ pñfessio ē suo pñpō sacerdoti pñt reuelatio s; hñ
 pñt fieri pñtū vel pñtīas gñt. Scđo sic pñt idē. pñfessio dñt fieri pñpō sa
 cerdoti. vñt pñtū dñt ē. s; sacerdotē exñte longe ab iñfimo pñt illi pñtā scri
 bi. pñt nīmā dñtā loci. igit sequit qñ pñt pñtū pñtēti. In oppositū
 ē scrius Aug⁹. dñt. Qui pñt peccauit pñt seipm peniteat. Rñr pñt oīe
 fit pñfessio fidei ad Rom. vii. vñt sic dñt. Proprio oīe fit pñfessio pñt. Rñdēf
 tñtū cōfessio ē actus sacralis pñtūne institutiōis: tñc nō dñt fieri pñtū
 tum nec pñtū. sed tpe nēcessitatis ille actus est mentōr. Per hoc ad
 argumētū pñmū rñdetur. Licet pñfessio est pñt reuelatio. tñt vñt hoc re
 quiratur debitus modus pñtūctantias causatus. Ad scđm argumētū dñt
 qñ pñt nīmā dñtā seu absentia pñtī sacerdotis qñbz hñt pñtēti cū
 liber sacerdoti quē hñt pñt i articulo mortis. Quarto notādum. si sacerdos
 sciet pñtā pñtēti: tñc dubitāt vñt ille pñtēs dñt illa pñtā adhuc manife
 stare illi: qñ pñtēdo est tā multoz hoīm qñ solēt dicē qñ ego soleo facē oīa
 sunt vobis nota. Rñdēf qñ dñt manifestare: qñ hñt sacerdos sciuit illa pñtā.
 tñt hoc nō fuit pñt modū iudicis et nō sciuit ea pñt cōfessione. tñt talis hñt dñt
 uo sua pñtā tanqñ dñt iudicis dñt manifestare. Ultimo notādū. sacerdos
 hñs executionē absolutiōis ab epō nō dñt soluere ex snia excomunicatiōis
 quia nullus debet soluere ex sententia excomunicatiōis nisi qui fert sen
 tentiam excomunicatiōis. sed tñt si esset in snia canonis: tñt epō habz euz
 absoluere. An ex illo sequit qñ simplex sacerdos hñs auctoritatē ab epō si
 pñt absolue aliqñ ab interdicto vel ab irregularitate vel a snia excomunicati
 ois nisi peteret qñ absoluat eū a snia excomunicatiōis. sed ille casus nō notat
 ter expmūt: tñt nō transit cū auctoritate. Ergo dicunt omnes iuriste qñ
 nullus debet absolui nisi sit in articulo mortis positus: qñ tunc qñlibet sim
 plex sacerdos pñt eū absoluere sub tali cōditōe qñ si pñtēat qñ tñt vadat
 ad epm vel ad dñm apostolicū qñ absoluat.

.i. peccata

.i. pñtēti

.i. epī. i. auctoritate

c. **Remota sunt quedam que spectāt pñsulis ad vñ**

.i. dñt aplici

sacerdoti

absoluendi

Del pape quorum tibi non datur vñ potestas

.i. qñ coit cū cōsanguinea virginem

.i. interfectoz

Incestum faciens, deflorans aut homicida

*272. nūb
 papalib; et epīs*

Summula Raymundi

^{usurpator sacraꝝ rex} ^{vs matris}
Sacrilegus patris percussor. vel sodomita
^{.i. ep̃m} ^{.i. adibis} ^{.i. fustit incendiari⁹ sacri loci}

Pontificem queras. papam si miseris ignem
^{.i. lesisti} ^{.i. clericū} ^{.i. sy montacus.}

Si percussisti clerum. symon ve fusti
^{.i. lras aplicas} ^{ad papā}

Vel si falsasti bullam pape simul ibis
^{sup. hō} ^{.i. fetū} ^{opprimis} ^{mulier}

Qui partum suffocat: aut que neglexerit eius
^{.i. propriū fructū} ^{sup. talis infans ex negligētia.}

Infantem mater: quocunq; modo moriatur
^{alicuius} ^{cū violentia} ^{sup. p prolem}

Si pater aut mater violenter leditur: aut si
^{sup. hō} ^{.i. pcr̃m extra sp̃m} ^{.i. traditionem}

Qui brutale nephas facit: aut in perditionem
^{.i. herum} ^{.i. occidit}

Si proprium dominum perimit. vel in ecclesia qui
^{.i. q̃ facit sacrilegium} ^{sup. in ecclesia.}

Sacra ledit graviter: vel qui mechatur: et ille
^{sup. ppriā} ^{psanguineā} ^{.i. carnalit̃ recogno at}

Qui matrem: cognatam polluit: atq; fororem
^{.i. ep̃i} ^{.i. p̃r̃atem} ^{pc̃r̃a talia geru r}

Presulis arbitrium licet occulte subeant hi
^{sup. aliquē} ^{ppriū p̃sbyter} ^{invenire}

Si confessorum preter te possit habere
^{.i. pcr̃a} ^{p̃sbytero} ^{.i. psanguinea vel oracula.}

Non sua probra tibi tua confiteatur amica
^{sup. qd̃ dictū est} ^{.i. ministrans.}

De sacramentis idem intellige dandis

Hic autor: ponit alios cas⁹ spectātes ad papā vs ep̃m dī. q̃ qdā sc̃ crimla
 q̃b⁹ se ñl̃s cleric⁹ simplex h̃y itromittit: s̃z spectāt ad papā vs ep̃m. Quorū
 p̃mū ē. faciēs ictu. sc̃z vs forēs ñginē aliquā ñ p̃t absolui a simplici sac̃
 dote. It̃ nec homicida. nec sacrileg⁹ nec pcussor p̃ris l̃ m̃is. nec sodomita.
 nec pcutiēs cleꝝ: nec falsari⁹ q̃ falsificat bullā vs sigillū pape: nec m̃t
 q̃ suffocat ppriū p̃uꝝ: nec iste q̃ cogit carnalr suā psanguineā. oēs it̃
 lā enūerati ñ p̃t absolui a simplici sacer dote: s̃z d̃nt mitti ad papā vs ep̃m

Et sciēdū q̄ illa metra (Hō sua p̄bia zc.) fm aliq̄ stāt i fine: sic q̄ autor i
nuit talē doctrinā p̄ ea q̄ null⁹ d̄z audire p̄fessioēz sue ancille vel amice v̄l
amasse. dāmō ille p̄nt h̄re aliū cōfessōrē. Et eod̄ mō itelligēdū ē de oībus
alijs sacramētis p̄fessioēz. Alij text⁹ illa metra h̄nt et̄ca p̄cipiū sic q̄ au-
to: p̄nt p̄mittit notabile q̄ modū doct̄e. z deī casus enūciat. Et tō ill⁹
notabil⁹ ē ista. q̄ amasia vel amica i p̄fiterē amico tūc nō h̄ret erubescē-
tiā v̄l verecūdiā. z q̄ erubescētia seu verecūdiā ē maxia p̄ p̄nie. iō alt̄er
poti⁹ d̄z cōfiteri. ¶ Notā. m̄ḡ enūciat plura p̄ca q̄z iolatio n̄ p̄mit
ad simplicē sacerdotē. v̄n de vno p̄cō mag⁹ ē p̄fiteūd q̄z de alio. q̄z de quan-
to p̄cō ē enomi⁹: de tāto h̄o p̄t ligat ad cōfessioē z ad satisfactioē il-
lius p̄ci. ¶ Itē notā. triplex ē peccat̄. i. p̄c̄m culpe. p̄c̄m pene. z p̄c̄m
d̄ni. z h̄c triplex p̄cō opponit triplex bonū. i. bonū honestū. bonū de-
lectabile: z bonū v̄tile. q̄ peccatō culpe opponit bonū honestū. z p̄cō pe-
ne opponit bonū delectabile. z p̄cō d̄ni opponit bonū v̄tile. Et de talē
triplicibono h̄p̄itō et̄h̄p̄oz. ¶ Tertio notā. q̄ malū ē v̄tile duplici.
Primo p̄t eius cōsiderationē q̄ dū malū cōsiderat: tē bonū i eo atq̄ est
iū. q̄z duo opposita iuxta se posita mag⁹ elucescūt. Scōdo malū ē v̄tile ad
ordinatiōē. q̄ bñ ordinat. q̄ ordinat q̄ p̄nt i iusticia z diaboli i inferno.
¶ Quarto notandū i ista d̄: q̄ null⁹ d̄z audire cōfessioē sue ancille v̄l sue
amasse: n̄ ip̄a poss̄ h̄re aliū cōfessōrē. t̄n illo n̄ obstat. si hoc fiet q̄ abio-
net eaz: absolutio statet. z iō illō dictū solū ē cōsultū. q̄z hoc n̄ fiat ē v̄tile
p̄t hoc. q̄ ip̄a cōfiterē sine verecūdiā z erubescētiā. q̄d n̄ ē fieri. ¶ Al-
timo notā. multi sūt casus i q̄dō homo n̄ tenet p̄p̄io sacerdoti cōfiteri
Primo t̄pe necitat̄. vt in articulo mor̄z. q̄ vt sic h̄o p̄t cōfiteri vt s̄ dictū ē
Scōdo t̄pe p̄grinationis. q̄ p̄grinus ad quēcūq̄ locū venerit p̄ petere
absolutionē n̄ cōfiterē. Tertio q̄n hoīes sunt obsessi in aliq̄ ciuitate. v̄l q̄n
q̄s intrat iustū bellū. vel q̄n vadit p̄ meramonis. q̄ isti n̄ p̄nt h̄re p̄p̄ioz
sacerdotē. igit̄ p̄nt alijs p̄fiteri. Quarto si sacerdos nō sit ver⁹ pastor. sed
forte s̄y mōiacē ē adept⁹. Multo si sacerdos ē insūp̄sus ab officio. Sexto
si sacerdos eēt excoīcat⁹. Septio. q̄n sacerdos p̄mittit luxuriā cū aliq̄ multē:
tē illā p̄sonā n̄ d̄z absolue. nec tal⁹ d̄z illi p̄fiteri. Bō ē. q̄ si tal⁹ p̄fiterē illi:
nllaz h̄ret erubescētiā: q̄ ē maxia p̄ p̄nie. q̄ tal⁹ d̄z cōfiteri alit̄. ¶ Crauo fi
aliq̄ p̄sona p̄p̄i p̄sent d̄ sacerdotē q̄ forte eā affectary: i hoc casu et̄ n̄ tenet

(Nota)

In fradagosto
indica gressu, the
malle ut amica
non ophe fag

Dum tua peccata dicis p[re]fessio q[uod] sit
plena nos raymūdu

Integra psulim⁹ festina; frequē + amara

Integra q̄ nō sit diuisa: simul fatearis

.I.ome perni .I.ome tras .I.ell factu .I.choies
 Dñe scelus:nil abscondas:quo tpe p quos

pprio sacerdo
 ti cōfiteri: 13 vs
 perē licentiā q̄
 apō aliū sacer
 dotē p̄fiteatur
 propter hoc ne
 illud quod dat
 in medicinā te
 tur i per. culuz.

Summula Raymundi

Eger hoc: quoties ubi cū qua quō quare
.i. fecisti petm .i. fecisti i q loco psona fecisti
te pōit qdaz casus obpua-
lit pfectio .i. petm ppetratū
Sic et amara: scelus factū q nō iteretur
.i. pfectio veloz .i. decedat
Sit festina q: nescis quando morieris
augumenta .i. cū pnia pigre pniā
confitetur sua peccata clēco:
Trescit peccatum cū pena tardius illam
.i. crudelior .i. emendatio
Si facis, et grauior venit hīc puerio xpm
.i. remouēs .i. pueniat .i. hora mortis pscia maculata
lit integra: ita q nūq ppetmi
Proijciēs si te rapit hora nouissima: tē mēs
.i. mēbra loco .i. pena. i. ppet quā cāz tatur. etiam sit
Detrahit ad loca quo tu ē dolor: vñ morā
.i. veloz pniā. i. ppleā (dū nō reuelatur)
Nil tibi: quī fuerit festin⁹ ad hāc faciendā
pfectio. i. festula .i. p petm pfectionē
Ista frequēs tibi sit: q: dū cadis hāc itādō
.i. p pniā .i. a sacra cōtione
Surgas atq: nouus hō sis a corpore xpi
.i. grande petm aggrauat .i. dictamine
Te scelus enorme compellit iudicioq:
.i. pfectious .i. inibitibis .i. ab ingressu eccie
Prefbyteri stabis: arceris lumine templi
tamdiu recōsiltationis pplete .i. pctā mūdāta
Donec eat tēp⁹ quo fuit digne pbra lapsa
.i. pfectio
Accusans: munda: directa: sit: manifesta
.i. pfectio .i. distribuēs
Et sit secreta: discernēs: pura: morosa
.i. ex q hō cecidit p supbiā .i. infide
Sit simplex: hūilis: pfectio plena fidelis
ens corpus xpi mittere. z si illo modo moritur hōmo: trahitur ad locum
perpetui doloris. z etiam pfectio sit frequēs illo modo q statim qñ hōmo
cadit per peccatū: surgat p pniā: z non maneat in peccato enormi. tēp
oīno repellit hōicm a cōmuntione xpi. Etiam confessio debet esse integra:

festina: accusans: nuda directa: manifesta. Similiter debet esse secreta
discernens: pura et mortua. ¶ Primo notandum. Ista dicit de conditionibus
requiritis ad confessionem. Prima est quod confessio debet esse integra: sic quod vni fa-
teatur omnia sua peccata. quia talis confessio non est integra quando aliquis diuidit
eam partiendo vni sacerdoti vnam partem et alteri aliam partem propter eru-
bescencia. Secundo requiritur ad confessionem quod sit festina. id est velocius et hoc pluribus
de causis. Primo ne homo morte preueniatur. quia nihil certius morte. et nihil se-
certius hora mortis. vnde in euangelio dicitur. Vigilate et orate quia nescitis diem
neque horam. Item ex alio quia nescitis quia hora dominus vestester venturus sit. Ex
emplum legit de quodam sancto quod illi reuelatum fuit quod anima alicuius esset dam-
nata. ille dixit ad aliam. Ach quare neglexisti ipsam misericordiam respondit. Ach
nullus fuit qui posset corrigere vitam sicut ista homines faciunt fideles. Se-
cundo confessio debet esse festina id est ex dilatione peccati et culpe crescat dilatio
pene. Exemplum. homo exercens vnum actum superbie statim assumit iram et inuidiam
et ceteris. Tertio. confessio debet esse festina. id est homo non multum tardet et in peccato
et ceteris. Quarto. confessio debet esse festina id est quod tunc penitentis et
facultatis homo tenet peccatum. vnde sanctus Augustinus. Ille enim cepit iterum me-
tis ubi stat vis doloris. modo in extremis penitentia est difficilis. vnde videtur
quod tunc non solum vnum membrum parit: sed omnia membra sunt. et homo preventus
tali dolore non multum recordatur de penitentia. vnde dicit beatus Augustinus. Penitentia se-
ra raro est vera. et si est vera non est sera. Quinto debet esse festina. id est debet fieri
in tempore iuuentutis. Vnde quadruplex est etas hominis. scilicet puericia: adolescentia: iu-
uentus: virilitas et senectus. modo ad propositum homo debet penitere in qua-
tuor etatibus primis. sed qui penitet in quinta etate est similis illi qui habet
quatuor bonas naues et vnam malam. et habet bona mercimonia et mittit il-
la deferre per mare. modo si ille accipit malam nauim et imponit mercimonia sua
et mittit stare illas quatuor naues bonas ociosas: ille vno die fatuus. quia tunc
mercimonia cum malahauit submergitur. Sic sicut et ille die fatuus qui pertrahit il-
las quatuor etates sine penitentia. et primo in quinta etate incipit penitere. Item no-
tandum: quod tertio ad confessionem requiritur quod sit amara: sic quod homo propterita deplan-
gat cum cordis amaritudine. et ulterius cum proposito nunquam intendit ea committere
quia si homo propositum resumendi peccatum tunc non est verus penitens: sed deorsum penitentia. et
confessio debet esse amara: sic quod non reitere et ipsum peccatum premissum. Quarto requi-
tur ad confessionem quod debet esse frequens. quia quatuor labii per peccata: toties resurgere
debet per penitentiam. et principaliter de peccato mortali. Item quanto requiritur ad confessionem quod
debet accusans. quia in confessione homo debet se accusare et non excusare. sicut faciunt alii
qui in confessione culpam alios homines. et dicunt se hoc peccatum fecisse per suggestionem
ne diabolicam et per inductionem alterius. et hec non est vera confessio. quia quod debet se accu-
sare se excusat. vnde sapiens. Iustus prolo est accusator: suspicius. et sacerdos
volens celebrare missas primo facit confessionem generalem in signum illius quod prolo
seipsum accusat. Item sexto ad confessionem requiritur quod debet esse nuda. id est manifesta. ut
homo tora cor suum effundat sicut aquam. vnde psalmista. Effunde cor tuum sicut aquam.
Item dicit notandum (sicut aquam) et non sicut lac vel vinum vel oleum. Ad est quia lac

venit & oleū relinquē post se colorē odorē & saporē. s; hoc non facit aqua. Sic etiā cōfiteus dēfundere cor suū sicut aquā non sicut lac qđ relīqđ post se colorē. nec sicut oleū qđ relīnqđ post se odorē. nec sicut vinū quod relīnqđ post se saporē. ¶ An sciēdū: color tūc manet in cōfessione qñ peccata tor dicit pēā & occasiōes pēti omittit. i. causas qre talia pēta ppetrā vel q̄tēntur. Odor autē tūc manet in cōfessione qñ qđ p̄fiter pēā sua & omittit scādala acta circa talia pēā. q; peccatū multipliciter cōmittit scādala. Primo ad p̄t p̄sonā. q; tūc p̄ntior reddit ad peccandū. Scōm̄t tūc scādalu qđ ad p̄sonā cū eo cōmittentē pētm̄. Tertio cōm̄t tūc scādalu qđ ad hoīes qđ vident vel audiūt. q; tūc tales etiā mouent ad peccandū. mō qñ aliqđs omittit illa scādala & sola peccata p̄fiter: tūc ibi manet odor in cōfessione. Sapor etiā manet in cōfessione. vñ tūc sapor d; manet in cōfessione qñ qđ p̄fiter peccata & diuturnaturē pēti omittit. ¶ Bre septimo re qñ q; p̄fessio dēce directa. An sciēdū q; duplex est p̄fessio. qđ ē directā & vera. & qđ ē idirectā & nō vera. Directa p̄fessio ē qñ qđ cōfiter p̄ seipm̄. Indirecta autē ē qñ qđ p̄fiter p̄ aliū. ¶ Secūdo & vltimo re qñ q; p̄fessio sit secreta. S; circa illud dubitat. nō diceret q; tñ etiā dictū ē q; dēce manifestē sup. sequētes . . . litterim . i. pēā p̄fiteri sū. quōd ergo

Hi casus tibi dant tua rursus pbra fateri

Si tuus indoct⁹ ē presbyter: eius adibis

.i.licētia .i.sacerdotē exp̄tor: pp̄lo sacerdote

Lonientu reliquit qui lit sapientior illis
 sup. prius facientes. faciem vel alibi filium

Si non cōsentit maiorem quere super

.s. p pētis pētissis refutat iterum pteatu

Quiq; satisfacere sponit rursum fatea

petrū scz qđ nō spectat ad simplicē sacerdotem
 Et solus episcopus facit tunc altare ill.

¶ itellus enozme meret: tunc altioz illi
priam inonet / 1. Ohmât crâdi

Audiat: et penā dictet pro crimine digno

.i.cū volūtatē perm̄ reiterandi

Inq; voluntate peccandi qui remane

.s. prius rursus
Confessus quod melius se confiteatur

Fontellus quod erat iterato confiteatur
i. enorme ricium i. magnā puīam erigit

Primum peccatū graue penāq; requi

.f. in agone .f. hoib⁹ iponere pman

Mortis in articulo positus īfigere pena

17

Noli pro vicinis: tamē ostēdas quid agēdū
.i. tu pfectior scis demōstres .i. illi faciendū illi magis pōte
.i. sani efficiā ē egre si moriāē eorum hō pcrā pū? cō

Sit: si quaeleant his subueniant et amici
deuota hūiles elyna corpōz castigatio dicēs: q? pūmo

Qrta: preces: dona: ieiunia quattuor ista
redimūt .i. purgatoriu oz hōlem ifato

Abfoluūt aīas quas purgās dīnet ignis
ignar? z idoc? us pfect? est

tūc dī trāfire ad aliū magis sciētē. sic q? hoc fiat cū licētia pūpū plebani. z si ipse nō dederit tibi licētia: tūc pte cape licētia a supior. sūp q? spūit pūiam sūcra sibi p pcris sūc: talis dī illa pcrā rursus pūteri. z etiā ille q? sūc i volūrate sua pcrā velle iterare: ille illa pcrā ifato dī pūteri. Subdit q? in articulo mortis ali cui? ifirmū null? pūbyē dī illi pūiam lūngere. sū pōt illi dicē qd agere debeat si pualuerit: z poterit illi dicē q? si ventat dī illo mor bo q? ventat ad ipm. Subdit q? illa qūtuor mīssa: preces: elemosyna z ieiunia abfoluūt aīas de purgatorio. **P**riū notandū: q? in dīqz casib? aliqz pte ifare pfectionē. Priū si pūpū sacerdos est ignar?. Scdo si pūpū sacerdos si habuent auctatē. Tercio si itez pponit peccare. Quarto si dī uidit pūfionē. Qūto si pūiam sit i sūcra nō fūauit. Scdo notā dī. q? triplex ē pcrā. .i. in deū. in pūmū z in semetipm. ista tria pcrā hūit tria opa satisfactōis. sicut sunt orānes: elemosyne. z ieiunia. q? q? peccat in deum pte satisfacere p orōnes. q? p orōnes aliqz recōsiliat deo. Sū q? peccat i pūmū pte satisfacere p elemosynas: dādo eas paupib? z pūmo suo. Sū qui peccat in semetipm pte satisfacere p ieiunia z macerationē corpis. Sic eo dī mō in pūia tria occurrūt. pūmo culpa delet. scdo grā diuina ifundit. tertio pcrā remittit. z sic de istis trib? corrūdet tria opa satisfactōis. scz elemosyna: orō: z ieiunū. nā deletiōi culpe corrūdet orō. q? orō fit ad deletiā culpā. sū ifusiōi grē corrūdet elemosyna. sū remissiōi pcrī corrūdet ieiunū z corpis maceratio. Tercio nō. ifa dīc q? illa qūtuor mīssa: pces z ē. va lēt ad satisfactiōē. Pro q? notā. q? satisfactio ē triplex. qdā ē pūia z volūtaria. qdā volūtaria tū. z qdā pūia z nō volūtaria. Satisfactio pūia ē volūtaria sū ē ista quā facim? in pūti vīta p pcris nōis. nā dī pūia q? p nobis meritis fit. z dī volūtaria. q? hō volūtarie facit eā. Scdo ē volūta ria z nō pūia. z ē ista quā nos facimus p redēptiōē aīaz in purgatorio exīstī. q? aīe exītes in purgatorio lūant suffragiis amicōz z xpīi delīū ē sic ē volūtaria z nō pūia. q? hō volūtarie facit. sū non p semetipō: z sic nō ē pūia. Tercia ē pūia z nō volūtaria. z ē illa quā aīe faciūt i pur gatorio exītes. z dī pūia q? p pcris pūpū sustinet. sū ē volūtaria. q? si cū velle corp eēt tūc libentius ipam nōvellēt hīe. Trē no. ifa dīc q? dona seu elemosyne orōnes z ieiunia valēt p redēptiōē aīaz i purgatorio exīstī. Pro q? ē notā. q? oīa pecā mūdi. reducūt ad tria. scz ad supbiā: auariciā: luxuriā. yñ Job. in canonica sic iquit. **O**īe em pcrā aut ē pūpūscs

Summula Raymundi

ita oculorū aut supbia vite. Ecce p̄scētia carnis ē luxuria. et ad illā reducitur gula. Sz p̄cupiscētia oculorū ē auaricia. ad quā fducit accidia. Terrā p̄c̄m ē supbia vite. ad quā reducitur ira et iuidia. Sz de istis tribus mōis possimus satisfacē p̄ tria opa satisfaciōis. s. p̄ ieiunū. orōnes et elemosinam. qz p̄ orōne satisfacim⁹ p̄c̄o supbie. sz p̄ elemosynā satisfacim⁹ p̄c̄o auaricie. s. dādo ip̄is paup̄ib⁹. sz p̄ ieiunū satisfacim⁹ p̄c̄o luxurie: et ex p̄sequēti gule. Mō ad p̄positū si alicuius sit inuolūte hīs tribus p̄c̄is: tūc bonū est ut subueniam⁹ eis hīs tribus. s. orōne: elemosyna et ieiunio: ut cui⁹ libere sit a purgatorio. qz iquātū plus sp̄edim⁹ eis suffragia: tanto cuius liberant de penis purgatorij. An misericōdia quā facim⁹ magis idigētibus plus ē ponderanda q̄ illa quā facim⁹ istis q̄ tantū nō idigēt. vñ. ps. Beat⁹ vir q̄ intelligit super egenū et paup̄erē. An sciēdū q̄ ille dī paup̄ q̄ sit ip̄s tuare nō p̄t. sicut sunt alicui purgatorio. ille eim nullo mō p̄t sc̄bas tuare de pena eap̄ nūllū ventente volūate dei. q̄ eis magis faciendum est iuuamen de amicis suis et de bonis que miserunt hic.

.i. secreta manifestet .i. peccata

Presbyter occulta non prodat crimina plebis

.i. p̄c̄a manifestauerit puabitur .i. diuino officio

Que si prodiderit spoliabitur ordine sacro

.i. p̄nā .i. delicti

In populo pena peccati sic moderetur

.i. nimis par .i. nimis multū .i. p̄c̄o .i. grauet .i. op̄m

Ne minus aut nimium pro crimine sarcinet istum

satis est .i. itez dicas

Sufficit ne vnq̄ replices confessa: nisi sis

.i. p̄c̄m

.i. resumptio p̄c̄i

Lapsus in hoc iterum: tunc hec replicatio penam

.i. p̄c̄i

.i. in p̄fitendo

Minuit et culpam dum mutas presbyterum tunc

.i. rep̄tes .i. gr̄iā peccatorū

.i. eadē peccata

Inuenies veniam scelerum totum replicando

Hic autor ponit alia documēta dicēs. nullus sacerdos dz publicare secreta peccata hoim audita in p̄fessione. et q̄cūqz hec p̄palauerit ē p̄uad⁹ officio et dignitate sacerdotali. Subdit et q̄ p̄nā q̄ ē hoib⁹ iūgēda p̄ p̄c̄is dz cē moderata. sic q̄ penitēs nō nimis aggrauet: nec etiā nimis auiluitur. Subdit dicēs. sufficit q̄ hō semel p̄fiteat sua p̄c̄a et nō replicet ea i aliq̄ p̄fessioe nisi p̄petrasset iterato. sz si aliq̄ replicet eadē p̄c̄a que prius confessus est: tunc erit ei maior venia. et hoc ē v̄p̄ si p̄fitens hoc fecerit ex nimia cura timens aliq̄ p̄c̄a negligere. **P̄mo** notandū. ista inuit q̄ p̄fessio nō ē reuelāda. Ad hūc ē multiplex. p̄mo rōne honestat⁹. sc̄do. rōne nū

Solium .C.XXXI.

cessitatio. tertio rōne utilitat. Pmo rōne honestatis q̄ puenit ex parte cō
fessionis. q̄ hoc ē honestū in hoīe q̄ ip̄e celat q̄ debet secrete seruare. q̄ nō
honestus ē q̄ reuelat si reuelāda. Scđo p̄fessio nō ē reuelanda cā necessi
tatis. q̄ illa ē necessitas obligatiōis. nā quibet sacerdos tenet & obligat
celare p̄fessionē sibi factā. Tertio p̄fessio nō ē reuelanda cā utilitatis nā
utilitas ē talis q̄ eo magis ē dilecta. & p̄mittitōes sūt hoīes ad p̄fessū
q̄ q̄s hoīem vellet p̄fiteri si p̄fessio eius manifestaret. q̄si diceret nullus. &
q̄ sacerdos nō p̄t reuelare p̄fessionē. q̄ dā hōib⁹ p̄ hoc p̄mittitudo p̄fessū
Scđo notat. dubitat si aliq̄s p̄fiteret aliq̄d secretū q̄d non ēēt peccatū
v̄t sacerdos tūc possit hoc reuelare. R̄sū q̄ non p̄pter duplicē cām. P̄m
mo p̄p̄t remouē cāz dīfidentie. q̄ si sacerdos reuelaret. tūc cresceret dīf
fidentia. Scđo cā ē p̄ntas reuelādū. q̄ ex reuelatiōe redderetur suspiciō
sus. Tertio notat. si aliq̄s sacerdos citaret ad iudicē pro testimonio tūc
dubitat v̄t ibi posset detegere p̄fessionem. v̄t si aliq̄ p̄mittit alicui q̄
vellet eū dicere in iuramentum. & postea hoc negat. & q̄ illa p̄fessio hoc sa
cerdoti. & postmodū citat ad iudicē & etiam sacerdos cui p̄fessio ē p̄fessio
mo. tunc ex illo tā querit v̄trum sacerdos d̄z ibi detegere p̄fessionē vel si.
Et videt q̄ sic. q̄ si nō detegeret i testimonio tūc fieret p̄iurū. q̄ alit dīcēt
q̄ sciret. & videt q̄ iuraret p̄iurū. q̄d est magnū p̄ctm. R̄sū p̄ distinctiōz
Vel q̄ iste sacerdos t̄m scit p̄fessionē vel nō. Si p̄mo mō. nullo modo
d̄z reuelare. & rō ē q̄ sigillū cōfessionis nullo mō d̄z infringi. q̄d t̄m fieret si
reuelaret. Si autē nō i m̄ scit p̄fessionē. hoc ē duplici. vel q̄ scit an p̄f
sionē v̄t post cōfessionē. Si scit an & postea in p̄fessioe. tunc illa obstruit ei
os: sic q̄ postea hoc nō p̄t manifestare. Si autē si t̄m p̄ cōfessionē. tunc ip̄e
t̄m necitat p̄t detegē. Alij autē dicūt simplicit̄ oppositiū. i. sacerdos scit
an p̄fessionē vel p̄. t̄m nūq̄ d̄z reuelare. Et tūc q̄n at q̄ ip̄e fiat p̄iurū. ibi
dicūt q̄ nō. q̄ ip̄e scit hoc sicut de⁹ & nō sicut hō. mō de⁹ noluit. p̄dē perā
hōm: sic nec ip̄e sacerdos p̄dere d̄z. Q̄ si tūc d̄z q̄ falsū iurat. R̄sū q̄ ip̄e
iurat se hoc nescire i q̄ntū hō. & sic ip̄e nescit p̄ q̄ iurat. iō p̄iurū nō red
dit. sed scit hoc tanq̄ vicarius dei. & q̄ reuelare non tenet. Quarto notā
dū. si aliquis p̄fessor p̄tperet p̄ctm nocēs toti cōmunitati. sc̄z q̄ aliq̄s cō
fiteret q̄ vellet subuertere castrū. claustrū vel ecciam. vel vellet tradere
ciuitatem vel vellet incurrere heresim: tunc videt q̄ ille talem casū possit
reuelare. q̄ cōe bonum est plus tenendum q̄ bonum paucorum. R̄sū fidei q̄
lucide hoc p̄ctm non est manifestandum: sed posset dicere sup̄ioribus q̄
vigilarent sup̄ gregē vel ciuitatē & c. ne damniū incurrerēt. t̄m d̄z obticere
p̄sonā nec illo mō p̄ferre p̄ba. v̄t sic denuntiāt ad noticiā p̄sone. q̄ alio tal
persona periculū mortis incurreret. & sic cōfessor fieret irregularis. V̄rio
notandū p̄ modū dubij. si aliquis confitens esset hereticus. v̄t sacerdos
deberet reuelare ip̄m. R̄sū fidei sub distinctiōe. q̄ vel iste acceptatus est
heresim. vel est inclinatus ad heresim. si solū inclinatus est ad heresim: tūc
sacerdos d̄z tacere & eū auertere p̄m posse. S̄z si acceptatus ē: sic q̄ cū auer
tere nō p̄t: tūc ip̄e p̄t dicere diocefano q̄ vigilet sup̄ gregē suū. & t̄m ip̄e vi
celatus vigilare debet & inquirē hereticos ne subuertāt populum.

Summula Raymundi

De puero
oppresso

Si puer mater oppressum repperit: illi
.i. reddat .i. si nesciat vtz sit rea mort' pueri
Consule q faciat sat' inde deo: dubium si
.i. eventū securi' peniteat. f. dubiosū casus
Lasū pretēdat: est tutius vt luat istum
iponendo mulierī pñiam .i. inquantū potes
Iniūgendo tñ sibi penam: parce si audes
.i. mulier .i. pñisit .i. secretum
Talis adulteriū si fecit non manifestum
.i. spreta .i. suo .i. nō faciat publicā pñiam
De suspecta viro sit nō luat h' manifeste
scz sui mariti .i. adulteriū
Huius post mortē luat illud sufficienter
mulieres .i. adimplere tps pñie
Matrone iuvenes possūt explecarenas
.i. in mansionib' .i. mulieres
In domibus proprijs licet he no egrediāt
talem pñiam vel similem agant
Ieiunēt: orent: iaceant in stramine nudis
.i. transeāt .i. cilicis indure
Incedant pedibus: et vadant ciliciate
pter illos labores satisfaciendo .i. pñie
Preterea plures sunt emendādo labores
.i. laborib' .i. mulierib' .i. modus penitendi
Illis vtantur: est his via talis honesta
 pñis. z licet he nō egrediant de domo: dñt tñ ieiunare in pane z aqua. z i
 straminibus iacere: z nudis pedibus ambulare: z multos alios labores
 pñie facē. Qũmo notandū: q licet mulier dubiū habeat v oppressiōe pue
 ri. tñ nihilomin' illi iniūgenda est pñia ppter cautionē q: i duobus dubijs
 sp tutior via ē eligēda. z etiā pñia illi iniūcta luat eā qntū ad rpalia bona
 si p ipam ille puer non est oppressus. Scdo notandum q mulieri p adul
 terio non est iniūgenda publica pñia. z hoc est verū si adulteriū nō firma
 manifestum. sed tñ post mortē mariti sui legitimū pñ illi iniūgt pñia publica.
 Et rō ē. q ex publice pñia maritus eius posset eam cognoscere esse adul
 terā qd eēt malum. Tercio notandū q iuvenes mulieres pñ adimplere
 carenas in pñis mansionib'. f. ieiunādo. orādo. i straminib' dormiendo
 nudis pedib' ambulādo. cilicia induēdo. z silia faciēdo. f. si dñt trālire ad

Thic ponti
 llos casus d pe
 nitentia dicē.
 si aliq mulier
 uenerit puer
 oppsum iuxta
 se. ist mulier
 iungenda ē pe
 nitētia vt satis
 faciat p oppres
 siōe pueri. licz
 etiā sit dubiū
 vtz iste puer ē
 oppsum p eam
 vel sit mortu
 morte nāsal.
 sp tñ tuti' ē q
 agat penitētiā
 Subdit pñter.
 si aliq mlt' cō
 misit adultus
 secrete: tñc illi
 mulieri iniūgē
 da ē pñia occul
 ta f. p mortē
 mariti sui debz
 portare dignū
 on' pñie q sub
 dit q iuvenes
 matrōe possūt
 carenas adimplē
 in domib' pro
 prijs. z licet he nō egrediant de domo: dñt tñ ieiunare in pane z aqua. z i
 straminibus iacere: z nudis pedibus ambulare: z multos alios labores
 pñie facē. Qũmo notandū: q licet mulier dubiū habeat v oppressiōe pue
 ri. tñ nihilomin' illi iniūgenda est pñia ppter cautionē q: i duobus dubijs
 sp tutior via ē eligēda. z etiā pñia illi iniūcta luat eā qntū ad rpalia bona
 si p ipam ille puer non est oppressus. Scdo notandum q mulieri p adul
 terio non est iniūgenda publica pñia. z hoc est verū si adulteriū nō firma
 manifestum. sed tñ post mortē mariti sui legitimū pñ illi iniūgt pñia publica.
 Et rō ē. q ex publice pñia maritus eius posset eam cognoscere esse adul
 terā qd eēt malum. Tercio notandū q iuvenes mulieres pñ adimplere
 carenas in pñis mansionib'. f. ieiunādo. orādo. i straminib' dormiendo
 nudis pedib' ambulādo. cilicia induēdo. z silia faciēdo. f. si dñt trālire ad

Folium C. XXXII.

remotas ptes faciēdo pegrinatīōes. qz si pegrinatīōes in lōginqs terras
faciēt tūc pēlora possent eis puenire. sic qz possent defraudari pviros p
actū luxurie exercēdū. z sic de alijs malis. ad nō d3 pssor eis intungere
infirmus mulier (pegrinatīōes faciē.

Eger: pcuriens et pregnans femia: nullū

sup. pnie dei onus hic ponit alia
Portet onus: qz lex et grā subleuat illud documenta dē
sup. mulieribz regla sup. mlieres. i. aliq gūamie cens. qz lūm?

Hic non est posita lex sint ergo sine lege

sup. vel i ieiunio comedat. i. iaces i puerperio

In ferijs sextis edat oua puerpa queuis

i. opportū sit i. infirmus i. egenis

Qñ necesse subest: ut i egris paupibusqz

sup. hoīem multi interficiāt sup. hoīm

Unū si plures occidant: quilibet horum

homicidū i. integrat i. interfectoz

Hoc luat insolidū: qz qlibet est homicida

i. patitur idem ad occidendum

Quod hnt occisor luat hoc q cōsiliū dat

sup. aliqua sup. hominibus

Virgo si rapitur a pluribus et violentē

sup. ex istis carnaliter i. emendet

Unus noscat eam quis totum luat illud

i. in similibus

Casibus in paribus semp sic ē faciēdum

quilibet illoz ē homicida. z sicut occisor punit sic z ille q pbiit pssuaz ad
hoc vel auxiliū. Subdit. si aliq dgo fuerit rapta a pluribus: z ab vno so
lo carnalit cognata. tunc qlibet illoz tenet agere pnam z deplāge illi pec
catū. Ec sic itelligit in simibz casibus. ¶ Primo notādū. sicut lra tūc
tūc plura sunt genera hoīm q nō obligāt ad ieiunū. Un sciēdū qz ieiunū
triplicit soluit. primo q ad nutrimentū. scdo q ad essentia. tertio q ad nutri
mentū z essentia. Quātū ad nutrimentū tūc isti soluit q pueniūt tps vbi
tū comedēti vel q nimis delicate pparāt cibaria vel q magnā sollicitudinē
nē vtrius hnt. Sz isti soluit ieiunū qntū ad essentia q postq comedētes
perūt surgūt de mēsa ad aliqd tps postea redeūt z iterū comedēte ptiūt si
cur prius. z hoc facē pnt sui z ancile qui nō sunt sui iuris. Sz q ad vtrūq
soluit qñ quis sine necessitate comedit zc. ¶ Scdo no. p modū dubij. vtrūq
illi soluit ieiunū qui comedūt zucay vel herbas. Bñr q aliquis comedit
pfectū duplr. Primo cā refuatiōis nature. Scdo cā vocatiōis. primo

Summula Raymundi

modo admittit. q. sic ieiunium non solum dūmō saltē moderatim sumit. s. scdo modo soluitur ieiunium. q. comedunt ea cōmuniter hoīes vt magis valeant bibere vel vt porus reddatur eis magis sapidus. ¶ Tertio notandum p. modū dubij. vtz isti potatores q. bibūt mane ante prandium et sequeuntur ieiunium. An q. si talis potator a iuēctute sic p̄suevit facere et nō cōmodose dimittere posset. sic q. si dimitteret timeret cadere in infirmitatē. tūc tali bene admittit vnus haust⁹. Et dicūt doctores iuris q. solū debet esse vnus haust⁹ aq. s. tñ sec⁹ ē de istis q. nō p̄sueuerūt sic facere a iuēctute sua. nā tales solūt ieiunium q̄ntiscūq. bibūt an prandium. ¶ Quarto notandū. Ista dicit. si plures occidāt vñ tūc q̄libet illorū tenet latifacere. Pro q. scdū q. homicidiū ē duplex. s. corpale et spūale. Corpale homicidiū ē duplex. q̄ddā a lingua. et q̄ddā a facto. Iste homicidiū a lingua fit tripliter. s. p̄cepto p̄silio et defensione. P̄cepto sic p̄lat⁹ fuit homicida xpi. q. p̄cepit crucifigē. Cōsilio. sic iudei fuerūt homicide. q. manifestū cōsiliū dederūt ad crucifigēdū xpm. Defensione. s. p̄cepto sic p̄lat⁹ fuit homicida xpi. q. p̄cepit crucifigē. Cōsilio. sic iudei fuerūt homicide. q. manifestū cōsiliū dederūt ad crucifigēdū xpm. Tertio p̄tigit ex defensione. i. dissuasione. vt si aliq. vellet interficē illū cū q. trāsires et posses hoc auertē et non faceres tūc eris homicida. q. nō impedisti qd. bene impedire potuisti. Sz ex facto aliq. d. homicida q̄ntuor modis. Primo p̄t iusticiā. sicut iudei d. homicida q̄ntuor p̄t delictū indicat aliq. ad mortē. et hoc homicidiū fit si n̄ p̄t et facies sic potius meret. s. tñ nihilomin⁹ incurrit irregularitatē. Scdo fit cā nccitatis et illa ē duplex. q̄ddā ē eutrabilis. et illa nō excusat aliq. ab homicidio. Alia ē cā nccitatis ieiuncta illi. s. et talē adhuc ē duplex. q̄ddā em ē p̄pter propriā p̄sonā defendēdā. quedā etiā ē p̄pter res tpales defendēdas. Si primo mō sic excusat ab homicidio. vt si aliq. p̄transiret capos cui occurreret inimic⁹ vel latro q. eū mteref. i. interficē. et ip̄e non posset euadē si tūc talis inimic⁹ vel latronē interficeret non incurreret homicidiū. q̄ntuor vt repellere licet. Si autē fit p̄pter res tpales defendēdas tunc tpe non excusatur ab homicidio. vt si aliq. p̄transiret viam et videret raptorē volē tē sibi auferre res tpales. tūc iste si occiderit raptorē nō excusat ab homicidio. Et rō est. q. p̄m⁹ tu⁹ p̄l⁹ diligēdus ē q̄ res tpales. attamē fm istas r̄stas hoc fallit in vno casu. vt si aliq. intraret heremus et temore esset ab hoīm cōmunitone. et haberet solū vñ panē. modo si aliq. vellet ab eo capere panē illū. tunc talis possit eū defendē tanq. propriā p̄sonā. et si illū interficeret excusaret ab homicidio. q. si panis recipet ab eo sine defensione posset forte moui fameq. esset magnū pericullū. Tertio homicidiū ex facto est casuale. et est duplex. q̄ddā adheret rei licite cū debita diligētia factēda. quod dā adheret rei illicite. et tale nō excusat. Quarto homicidiū ē a facto volūtarie et illud nullo mō excusat. vt cū homo volūtarie et deliberatōe p̄habita occidit aliq. hoīm. et hoc ē grāde peccatū. et aliq. faciens tale homicidiū nisi magnā ageret p̄niam: visione dei eternaliter carebit. et hoc ē vtz de fidelī hoīe. s. sec⁹ ē si aliq. interficeret infidelē sarracēnū tūcū seu hereticū. Sz homicidiū spūale ē q̄druplex. q̄ddāz fit a corde. et est q̄n aliq. odit primū suū. vñ dicit scriptura. Qui odit primū suū homicida est. Scdz fit ex volūtarie: vt q̄n aliq. suffocat bonā intētiōē. et de q̄nto inrentio ē melior de rāto d. plus homicida. Tertio fit q̄n ali

Solum .C.XXXIII.

de diffamant proximi sui p^{ro}bis. vñ dicit qdā doctor. qd horribile homicidū ē p^{ri}m^o p^{ro} maleficia p^{ri}mi honore p^{ro}uat. qd nartū spūale homicidū sit ex facto qñ aliq^{ui}s in extrema necessitate nō pascit esumentē. vñ bñs l^{ib}re ronymus. Si nō paup^{er}is tpe necessitas tūc occidisti illū qui morit^{ur} fame.

.i. penitentijs

.i. subleuari

Nolumus a penis iniunctis exonerari

sup. sancta cruce

.i. viā arripiāt

.i. compleant

Signatos: donec rapiant iter: aut redimant hoc

.i. destinando

loco sui

.i. rēdendo de labore

Pro se mittendo reliquos ceteris sua dando

oēs isti hic enumerati atq^{ue} siles

Debilis. atq^{ue} senex. claudus. cecus. mulierq^{ue};

.i. ab itinere

.i. hoc fiat mediāte sacerdote

A cruce se redimant: agat hoc discretio prudens

.i. ad sanctū iacobū

.i. ad romā

.i. visitare

Qui sancti iacob vel petri lumen adire

p^{ro}misit

.i. pegrinatio ad hierlm

Donerit: aut simile quid: crux hec omnia tollit

.i. si in p^{ro}pria p^{ro}sona

.i. satisfaciāt

Corpore si proprio votum sancte crucis implet

.i. absoluit sup. p^{ro}dict^{is}

.i. claustrum

Soluitur omnibus his intrando religionem

manifestes

.i. p^{ro}ctā p^{ro}steris

Non cōpeccantes pro das tua dum probra dicis

p^{ro}peccātū

.i. circūstātiā v^{er}z religiosi v^{er}z seculares

Horum cognoscat confessor conditionem

scz p^{ro} nomina

scz p^{ro}dere p^{ro}sonas

Et non personas: parat hoc penas grauiorēs

.i. maritatis

.i. cognatis

Ot cum coniugibus: affimibus: ecclesiarum

.i. religiosi

.i. associatis

Sanctis personis: viduis: et sanguine iunctis

.i. q^{ui} debent p^{ro}di i p^{ro}essione

Sed pater et mater soror frater excipiuntur

Hic autor designat de penitētia cruce signator^{um} fm aliquos dicens. Signatus cruce non v^{er}z a p^{ro}ntia sibi iniuncta exonerari donec iter pegrina

*De p^{ri}ma
cruce signato*

Summiula Raymundi

monio ad sanctā terrā rapuerit vñ p se mittat aliquē dādo illi expēsas e
premiū laboris qđ ipse exponerz si mereret. Subdit. hō senex. debil. claud
cec. z mīr dñt se redimē a pegrinatiōe mittēdo aliquē ad frā scām loco
ipoz. Subdit. si aliqđ vult ire ad lūmina scōz. i. ad scām iacobū vñ ad sā
crā perz. vñ ad qđ aliū limē scōz. alle ab oib⁹ his soluit si itrauerit religio
nē. Subdit aliū documētū dīcēs. si aliqđ facit cōfessionē ille nō dī pāse
cū cōpeccātē: sic qđ diceret. alle fuit me⁹ cōpeccās noīando psonā nōle. s.
dīz notificare pfeiloni pditionē illi⁹ peccāt. q: tal⁹ pditio multoties aggr
uat pcrīm. vt si aliqđ fecit icesū cū aliq sibi si copulata mīmonialr. vt cum
p sanguinea vel cū mōiali. Subdit vñ. q. ab illo dicto excipit pī pī z mī
q: si filius peccāt cū eis vel ecduetso dñt p dī pfeiliōe. ¶ Primo notandū
qđ illi qđ repetūt crucē z vouerūt ire ad scāz terrā. vñ si sit eis hoc iūctū in
pnia. tales tenet i. p pua psona hoc votū vñ talē pniam adipe: nī si obliu
rōnabile ipeditmētū. q: tunc ex licētia pfeiloni pnt loco eoz alios mittē. z
hoc ē verz si illū ipeditmētū ē ppetuū. si autē ēē trāsitorū z nō dī durab
le tūc ipi dñt expectare donec illū ipeditmētū cessauerit tūc illā pegrina
tiōnē merē adiplere. ¶ Scđo notā. līa vñ qđ vult absolui avoto pegrina
tiōis pōt absolui p īgressūz religiois. Ad hūc ē. q: meli⁹ ē penitē p totum
ēps vite qđ ad vñū annū. s. qđ itrat religioē oī tpe vite suat in pnia. qđ
bet soluit a voto pegrinatiōis p īgressūz religiois. qđ itrat līa. ¶ Ter
tio notā. qđ aliqđ faciēs pfeiliōnē nō dī cōpeccātē manifestare. nisi p dī
tio sui cōpeccātis aggruat pcrīm. Vñ si aliqđ facit icesū cū sanguinea vñ a
psona cū qđ fieret nuptie ideo tūc cōditio cōpeccātis aggruat pcrīm. z sic
in tali casu pñtēs nō dī alicui⁹ nomē expūmē simpliciter. s. ioliū pditionalr
scz dicat se fecisse pcrīm cū mōiali. cū sanguinea sua z cōp. ¶ Ultimo
notā. ex qđ hō satisfacē dīz p pcrīs suis. tūc sciendū qđ bona sūt duplicia. qđ
dā sunt simplr mortua qđā mortificanda: s. bene itez viuificanda. Bona
simpliciter mortua sunt qđ sunt in pctō mortali. q: hō ex hō in pctō mortali
qđuis posuerit se ad mortis pericula ppter xpīm non meretur vitā eternā.
S. dīceres. beatus Aug⁹. z Boet⁹ de cōsolatiōe pñe dicit qđ nullū mō
lū manet impugnatū. z nullū bonū irremuneratū. z ergo videt qđ hō i pec
cato ex hō faciēs aliquod bonū opus meret aliqd. Ad idet qđ nullū bonū
manet irremuneratū. q: qđuis illa bona non psumt illi pro vita eterna. nī
valent illi ad ipetrādū grām terrene fortis. i. p bonis tgalibus p mū
tione terrene pene. S. bona mortificanda sunt qñ aliquis est pfeilius z fa
et bona opa z aliqñ relabif in pcrīm tunc illa opa sunt mortificanda. q: p
peccatū mortificānt bona opa. z hōmōi bona opa resurgunt. qđ ad vitā eter
nam si peccatum dimiserit z penituerit. sed mortua simpliciter nec psumunt
nec resurgūt quo ad vitam eternam:

.i. sacerdos .i. indicādo .i. pcrīm .i. p pfeiliōnē pctōis.
Confessor non monstrando scelus: imo notando
.i. sacerdotum .i. pfectos
Est satis vrbānum solitos inquirere cursus

^{.i. foramine} ^{.i. serpētem}
Ex antro trahere colubrē nimis ē onerosū
^{.i. cū discretionē iuestigādo peccā} ^{.i. auditor}
Non informator vicij sis: sed speculator
^{.i. viciosos} ^{.i. inocētes dānare}
Egros tu sanes: sanos occidere noli

^{.i. venisset} ^{.i. peccatū}
Si non transisset hoīm scelus illud in vñ
^{.i. articulare} ^{.i. oportunum} ^{.i. esset}
Scribere crudele mīmū foret et viciosum
^{.i. sup. peccatū enorme. s. sodomiticum}

Hoc paucos hoīes q̄uis corrūperet: ablit
^{.i. peccatū} ^{.i. ex scripto} ^{.i. peccatoribus}
Quod sit cōmune nimis est qd sit speciale
^{.i. cōfessore} ^{.i. securus}

Coram p̄sbytero cōfundi tutius esset
^{.i. toro} ^{.i. etnaliter} ^{.i. iudicante}
Quam coram mūdo dānari iudice xpo
^{.i. i p̄nti in futuro} ^{.i. peccā}

Dñe qd est qd erit tūc tua probra videbit
^{.i. peccatū} ^{.i. dolor} ^{.i. dolor}
Tegrauis ⁊ grauior uno grauiſſim⁹ illic
^{.i. peccatū} ^{.i. recedas}

Expectat nisi de facto citius resipiscas
^{.i. i tua p̄scia} ^{.i. in facie}
Atq; tuis oculis sis qualiscunq; videbis
^{.i. ⁊ gloria} ^{.i. p nobis peccatoribus}

Laus tibi sit xpe qui tot tormenta subisti
^{.i. iudicij oia peccata vñsciusq; manifestabit. et ex p̄p̄ta p̄scia dei se ius}
^{.i. sic p̄denatū. ⁊ iō cito resipiscas siue resiltas de tuo iorefacto cōterēdo ⁊}
^{.i. p̄fiteōdo hoc. qz post p̄titionē dimittit dñs peccatū omīa peccata sua. s. p̄ntis}
^{.i. siabit donec homo iēā cōdigne luat hic vel in purgatorio. Subdit. qd xpe}
^{.i. sit tibi laus ⁊ gloria. qz tot tormenta subisti p nobis peccatorib⁹. iuge nos}
^{.i. p tuam misericordiam veris gaudijs. ¶ Hora q̄ officij audite de cōfessiones}
^{.i. ē magnū magisteriū. ⁊ prop̄ea requirit exptes ⁊ maturos viros q̄ sciāt cō}
^{.i. fidentes charitatue hortari ad p̄fiteōdū peccā sua oia ⁊ s̄m̄cēs circūstantias}
^{.i. Et si p̄fiteōtes ex soliditate aut verecūdia aliq̄ peccā nō p̄fiteant: tō p̄fessor}

hanc autem poss
alta documēta
dicēs. q̄ ip̄e cō
fessor i p̄fessor
ne nō d̄z mon
strare scel⁹ pec
catoris: s̄z magis
lq̄rere s̄m̄ d̄bi
tū cursus. i. q̄ i
p̄fessidētoz illi
gare p̄fiteōt vñ
p̄fiteat sua pec
cata. ⁊ hoc vid
etur iat⁹ eē vñ
banū. qz iat⁹ la
boriosum ē ser
pentē ex antro
trahere. s̄z mas
gis d̄z eē specu
lator ⁊ auditor
peccatū q̄z iſos
maroz vicij de
inde subdit dis
cens. q̄ ip̄e p̄f
tēs d̄z oia sua
peccā manifestas
re facit dōt. qz
tutus ē p̄fual
corā sacerdote
q̄z corā oī p̄p̄o
i ore iudicij. nā
omīe q̄ ē. quod
erit qd erit rē
videbit. tua pec
cata. qz in die
iudicij oia peccata vñsciusq; manifestabit. et ex p̄p̄ta p̄scia dei se ius
sic p̄denatū. ⁊ iō cito resipiscas siue resiltas de tuo iorefacto cōterēdo ⁊
p̄fiteōdo hoc. qz post p̄titionē dimittit dñs peccatū omīa peccata sua. s. p̄ntis
siabit donec homo iēā cōdigne luat hic vel in purgatorio. Subdit. qd xpe
sit tibi laus ⁊ gloria. qz tot tormenta subisti p nobis peccatorib⁹. iuge nos
p tuam misericordiam veris gaudijs. ¶ Hora q̄ officij audite de cōfessiones
ē magnū magisteriū. ⁊ prop̄ea requirit exptes ⁊ maturos viros q̄ sciāt cō
fidentes charitatue hortari ad p̄fiteōdū peccā sua oia ⁊ s̄m̄cēs circūstantias
Et si p̄fiteōtes ex soliditate aut verecūdia aliq̄ peccā nō p̄fiteant: tō p̄fessor

Summula Raymundi

pendēs caute attēdere an ex gemitu vñ titubatiōe pñtēis adhuc aliquod
pñtēis lateat in cordib⁹ cor. z tūc dñs cū magna cautela ex circūlocutiōib⁹
extrahē de corde pñtēis hoc pñtēis z allicere ad pñtēndū. Et vñ hoc cōmo
doli⁹ faciat dñs sibi insinuare quōd oporteat pñtēis eē integrā. z si vnus
pñtēis omittat scient q̄ tota pñtēis sit nulla. Debet pñtēis pñtēis pñtēis
tere suum tuamē in satisfaciendo pro peccatis: q̄ nullo mō diffidat de
dei misericōdia quantūcūq̄ etiā pñtēis enorme ppetrauerit dñi ramen confite-
atur. S; non debet pñtēis a q̄cūq̄ de omni peccato querē vel de muta-
pñtēis ne vbi extrahere serpentē conat inducat eundē. Ideo magnā expe-
rientiā hoc postulat vt sciat quōd z apud quos hoc attendendū sit. S; hēn
nostri ipib⁹ hūc officio auditi pñtēis aliqui se ingerūt z aliqui de-
putant. qui ramen ineptissimi z inerti ad hoc sunt. sed quem fructum ta-
les in ecclesia dei faciant exitus acta probāt. Quō autē in pñtēis carnis ex-
plorando confessor se debet habere docet sequens littera.

.i. pñtēis multa .i. luxurie

Rumina sunt plura carnis secreta: legentem
.i. pñtēis .i. manifestare

Indoctum ne confundant: ea scribere nolo
.i. generalis .i. hōmīnib⁹

Et quia communis est omnibus iste libellus
.i. modos peccandi simplici⁹ .i. referare

Nolo vias turpes: communibus hic aperire
intelligē vias .i. merito .i. pñtēis

Scire tenetur eas licet omnis iure sacerdos
generis hūant .i. diabolis

Insector carnis sathanas q̄ pluribus istam
.i. peccatis .i. hō .i. depīmar maculas

Insecit maculis: felix extor: queat istas
.i. confessor .i. setaliter .i. innocentiam

Inuestigator caueat ne simplicitatem
hōmīnum .i. iñciat hōmīnum

Simplicium frangat et corda fidelium ledat
.i. diuersas .i. species pduxit

Multas luxuria radices protulit ex se
.i. species .i. pñtēis .i. aperte

Quas hic detegere formido tibi manifeste
.i. quedā sūt fm cursum nature naturā .i. manifestare

Quedam nature sunt: quedam contra: referare

peccatorum .i. modos

.i. circūdet .i. fragilem

Horum nolo vias scelus ne circūualet egrum

In pcedētib⁹ auctoꝝ fecit mentionē pꝛuale dꝛ pꝛō enormi. videlꝫ zodo
 nūrico. hic excusat se dꝛ pꝛactōēz corūde pꝛōz. Et pꝛ diuidi iſa. qꝫ pulmo
 facit qd dicitū ē. Scdō aſſiḡt cauſas. qꝫ illa pꝛā nō dñt ſcribi et diuulgā
 ri: vlcōs pꝛō qꝫ multa ſunt pꝛā carnis ecculta ne iſta faciant pꝛuſione le
 etoꝝb⁹ ſperitū tūc nolo ipā ſcribē: qꝫ iſte libellus eſt cōis et vſu oīm pꝛo
 ſitus. qꝫ nolo ipſas turpes vias luxurie aſſiḡre: nō oīs ſacerdos tenet iſtaſ
 vias ſciꝛe: qꝫ ſelix pꝛeſſor dꝛ penitētes exqꝛere dꝛ qꝫ uſdā vicijs z macul
 diabolico. nā diabol⁹ carnē iſcit. z cū ſacerdos ſic iſtelligat de pꝛō debz
 cauere z nō pꝛfundat ſimplicitatē ſimpliciū hoīm: z vt corda fidelū nō cō
 fundat nec ledat. Tū luxuria multas hꝫ ſpēs qꝫ nō audeo maſſeſtare. qꝫ
 qꝫ qdā vicia luxurie ſunt naturalia. z qdā pꝛa naturam. Norandū pu
 mo. qꝫ auctoꝝ ſpecialiꝛ intendit aliqꝫ pꝛactare dꝛ luxuria qd eſt pꝛm moras
 le. z eſt iſt oīa inuidiſſimū: qꝫ nō ſolū maculat aīam. imo maculat z corpus
 vñ ab iſta luxuria multa mala trahunt origine ipā eſt luxuria eſt multum
 damnoſa: qꝫ eſt delecratio momentanea. amaritudo pꝛetua: pꝫ quā ſenſus
 debilitant: intellectus obumbrat: pꝫ caro pꝛfundit: z torū corp⁹ deſtrui
 tur. Scdō norandū. ex qꝫ multe ſunt ſpēs luxurie qꝫ recitare periculofum
 eſſe: qꝫ a tali recitandē ſimplices pꝫ trahere occaſionē peccandi: qꝫ mḡf
 Ray mūdus oēs illas ſpecies renuit z omittit recitare: nullū ponēs tra
 ctatū ſpālē dꝛ eis vel pꝛc pꝛcipalē: ſz icidētaſ i quibꝫdā metris docz mo
 dū ſm quē ſacerdos dꝛ ſe regere circa iſta pꝛā in cōfeſſione: vt maſſeſte
 pꝫ in iſa. z innuit in iſa quandā diſtinctionē pꝛōz illius luxurie videlꝫ
 quedam ſunt hꝫ oī peccata naturalia: quedam contra naturā. Ultimo no
 tandum. magi in iſa ponit vñm documentū. videlꝫcet qꝫ ſacerdos a lon
 ge poteſt inueſtigare talia pꝛā: ſed tamen in tali inueſtigatione nō debet
 plane illa pꝛā detegē. ne vt ſic ſimplices in vicijs informet: ſz dꝛ pꝛis cō
 munitibus z pꝫ ſuetis pꝫt magis expꝫſe interrogare vt conuenienti⁹ poſſet
 pꝫiam pꝫdignam inuungere: qꝫ nullus medicus pꝫ ſanare vulnera niſi pꝫs
 qꝫtatem vulnerū z cū hoc qualitatem z diſpoſitionē cognoscat. z cōfoꝝ
 ter eſt de cōfeſſione: que nullam penitentiam poteſt quis inuungere niſi
 pꝫus ſciat quantitatem et qualitatem peccati.

.i. ſupabūdante cibi

.i. criminofum.

Deia: diuitie: crapule: potus: vicioſum

ſhoiem

.i. tā enumeratis

.i. bona opera

Te faciunt: et ab his niſi ceſſas nil tibi proſunt

.i. modos

.i. oſtendam

.i. interius

Articulos paucos monſtrabo: tu tamen intra

.i. cōſideras

.i. diuerſa vicia

ſi ſapis inuenias diſuſa per omnia membra

V Summula Raymundi.

Polluitur qñq; caro: sed causa triplex est magis assignas
.i. illius pollutionis
 mala cogitatio .i. supfluitas .i. qñtū ad pñtē rētrētū
 qñs turpis: crapula: nata supflua: carne
.i. criminoſe
 maculāt due pollutiones ſcdo ponit vñā
Inſiciunt: pñme: non vltime ſunt vitioſe diffiſtionem. z
.i. miſſam aliq; pñmaz pollutionū ānectit qñdam
Non inconfellus celebres dū pollueris ſic documentū idē
.i. hñe non potes (Polluit z.)
Habuer si nō habeas vel eū q; celebrat p pñmo dicit ſe
.i. bonum diuini officiū (re-
Fac aliquid p qd digne poſſis celebrare crapule z pota-
tiones ſupflue
 reddūt hoīem vicioſus. z niſi hō ceſſat ab iſſis nñl illi pñt ſua bona opa
 Subdit. q; mōſtrabo paucos articulos qñs ſi pñderabis multa ex his inue-
 nies z diuerſa vicia. Subdit q; aliqñ ſit pollutio in nocte. z ſit ppter tres
 cās. Pñmo ppter turpes cogitationes habitas in die de mulierib; . Scdo
 ppter nimias crapulas. Tertio ppter ſupfluitatē nature. q; ſorte pñus tēte-
 tiva ē ita debilis q; nō pōt retinere. z ſic natura ſagar purgat ſeipſam. z
 pñme due pollutiones inducūt pñm. ſz tertia nō. Sz ſi talis pollutio pñm
 gl; pñby ſcdo nocte: tē ſeqñt die nō celebrat miſſaz niſi pñus pñteat. et al-
 qd ſerat ſeu faciat ppter qd celebrare poterit. ¶ Notan. autor pñi tergit
 aliq; d; luxuria. z illoz diuerſe pñtēe cauſe iducētes talia. vt q; poſſim; ita
 fugē: cū malū nō euitat niſi cognitū. q; mgr vult q; luxuria cauſet ex ocio
 delitſis: dñitſis: crapulis z potatiōib; ſupfluis: q; enūerata nō ſunt vicia
 qñtū iſe. ſz ſe vicia qñtū ad pñtē. Pñmū viciū ē ocio. vñ cū iſe ocioſus
 aliqd opari n̄ pñt pñt iſi ſit. q; d; flouſta. Vicia dāt vicia. Et q; ſen pa-
 tres vltabāt ſp oia. q; ſp ordib; bonis pñmonib; aliſis hñōi opib; ocio
 parti fuerūt. z ab illo ocio cauſat luxuria. z rō natural; ē. q; tpe ocio humi-
 di qd ē materia luxurie n̄ plūmif. q; illigat luxuriā z ſuſcitāt eā. tñ dñi
 cie iducūt luxuriā. vt pñ p experientia de actib; z viſib; dñticioſis q; in-
 ducūt magnā luxuriā. Sz diuitie faciūt hoīem vicioſus. z hoc ē itelligē-
 dū de iſſis q; abutunt diuitiſ. z q; d; pñs. Multū periclit ppter diuitias.
 ſiſt dñs in euāgelto dicit. Sic iſpoſſibile ē camelū p forame acus trāſire.
 ſic diuitie iſtrare regnū celoz. Et hoc etia; pñ de diuitie de q; loquit dñs in
 euāgelto dicēs. Homo quidā erat diues. z iduebat purpura qui pñt gñt
 tam aque pñtgi de manu iſtaz ſup linguā ſuā. Itē crapule faciūt hoīez
 vicioſum: q; qñ venter delicatis elbariſ ſatiat: tñc pñtue ad libidīe las
 borat. Item potatiōes faciūt hoīem vicioſum. q; ebrietat; maxime vici-
 at hoīem. z ebrius duplici pena puniendus eſt vt dicit pñs. iij. eliberos.
 Et ergo dicit apñs. Sobus eſtote z vigilate. Crapule z potus inducūt lu-
 xuriā ex abundantia ſupfluoꝝ humorum: q; humores luxuriā inducūt.

¶ Tre not. hō diligent dō custodire sensus suos. ne cū eis peccet ne mori
 p. fanchi ras qnqz sensuū igrediat: qz dī scriptu. Qui corpus sēsus nō custo
 dit mori aditū sibi repuar: qz qnqz sensus sūt porte mori. hō p3 marie per
 eua i qōes qnqz sēsus mori subtrahit. pmo p visu: qz vldēdo esus pomū
 acqūit. scdo p auditū: qz pñtys diaboli acqūit: 7 fm ei? pñtium accepit.
 scio p odoratū. qz p ei? eū 7 odoratū ihera fuit. qto p gustū. qz p ip3 gu
 stū dī pceptū frigeat. nlr dī dī tactu. 7 hoc dictū n ē solū reptū i eua. s3 in
 oib? pctōib? mōi. nā qñqz dānat illi mori subtrahit p oēs qnqz sēsus. tō
 marie custodiēdi sūt ne p eos mori etna subintrat. Tre notā. magf dī q
 triplex ē pollutio carnis: p3 i lra. 7 qñ sacerdos aliqū illaz pollutionū sue
 rit infect? v? pollut? tūc nō dō celebrare missaz nisi pū sit pfectus. 7 hoc
 dcm marie ē intelligēdū dō pñtis duab? pollutiōib?. s3 tñ pñtē reuerētā sa
 cramentū: rē enā pñtē intelligi dī tertia. s. q sit ex supfluitate nāe: s3 siq3 pfecto
 rē nō possit hīe stari seqnti die: nec etiā p se celebratē: tūc dō aliqd facē ad
 laudē dei rōne cui? dignificat ad celebratū missam: 7 postea statū pfecto
 re habito dō pñtē. Ultio notā. hō dō custodire cor suū ne aliq cogitatū
 one pueria maculet iuxta dictū sapiēti. cū oī custodia cor tū custodi. qā
 ab ipovita pcedit si bñ custodiāt: si aut custodia ab ipō trahit mori irat
 7 g dī bñs Aug? Siq3 vult saluari dō oīa illa vitare q allciūt ip3 ad pec
 candū. vipula ludi. diuitie. voluptates 7 pñtia: sicut sunt oīa gaudia mū
 dana. vt choree. 7 sic dī alijs: qz si a talib? nō desistat a peccatis desistere
 nō potest. vñ? Cum sancto seruis eris: cum pueris puerteris.
 .i. ordinem communem

p Reter nature cursum vir cum muliere

Excedit propria: varios modos coeundi

modoz

.i. manebunt

.i. impuniti

Quorum sunt multi nec dimittuntur multi

sup. zodome

.i. pcti

.i. pctōi

.i. pñtias

Die modos proprio sceleris reus exprimat istos

sup. tu cōfessor

¶ Mandando lesoz, fieres et non medicina

.i. quō

sup. vir

sup. mulier

Qualiter iste vel hec exurgiter vel agitetur.

.i. incitationibus siue molestationibus.

Luxurie stimulis nisi conscius hic homo nescit

Hi zodome cines sunt. hi molles reliquqz

.i. in actu coeundi

naturali

Sunt in exercitio carnis turpes et ab usu.

De pñtis
 enormibus
 i. matimonia

git aliquis q vir cū muliere mutāt loca sua. ita. s. q mīr obtinet locū vī
 n: z vir obtinet locū mulieris: z i hoc facto ambo scurrūt motū qdū ad al
 mā: q peccāt mortālī. Deīn subdit alloqūdo p̄fessorē dicēs: quō ru cōfē
 sor potes sanare vulnera tibi si nora. q. di. nīso mō. Deīn causat se autor
 dicēs. q vltērī n ē pcedēdū i enarratōe talis p̄ti q̄s adhuc mīra eēt
 vda d talib⁹ p̄tis enomib⁹ p̄t corz enomitatē: tñ hec dicta sufficiūt sa
 piētī. Tūc ibi (Dēstrua si tua) autor vult q vir si d3 coire cū vxore suo mē
 struosa vel i puerpio exīte. q: si cōgscēt eā z ferū pducēt: talis aut fieret
 leprosus. aut deformis aut p̄tinue scabiosus. Subdit autor z cōtinue rā
 citē qōm. possit aliq̄s dicē. qre nō enarrat autor plura vicia cōtra nām cū
 multo plura sūt. Rñt autor q p̄ nimia verecundia plura enarrare negt nec
 vult magis idē dicē. s3 cōmittit hoc cōsiderādū discretō cōfessorī q cōfiterē
 desup̄stīrue h3. Qūmo norā. q l3 autor hīc tāgit aliq̄s modos ab hōiabi
 les. tñ manifeste n dñt rectari ne idocet ex eis i formarent z malis occas
 sio peccādū varet: s3 d3 cōfessor cōsiderare cōditiōes cōfiteris. z fm h⁹ mos
 derare z discretē iudicare cōfiterē. Secō notā. lfa d3 q vir p se peccat in
 se. p̄io q norā. q aliq̄s peccat tripliciter. s i deū. i primū. z i seipm. Tūc
 aliq̄s peccat i deū qñ facit cōtra ei⁹ p̄cepta. In primū peccat qñ aliquis
 hōim aliqūē diffamat vel inocētē punit. Sed in seipm peccat qñ aliq̄s no
 cet sibi. s. q resecat vires co:pis. z sic d alijs: vt p3 i luxuria. iō d3 brūs
 paul⁹ q oīs fornicator peccat i p̄pū suū corp⁹. Vltimo norā. q qdā sūt
 p̄ti q sūt p cōcupiscētā naturālē i fornicatione. z qdā sūt cōtra naturā
 qñ sciēd. q p̄tm p cōcupiam carnālē i fornicatōe fit int virz z mulierez
 fm cursum nāe. z talis opatio ē naturalissima cū regulatī fit iuxta statuta
 mīs eccle: qd p3 p̄ Aresto. dicē. s3. d aīa. Nālistimū opm est gñare sibi s3
 mīle. Bde etiā d3. In naturalib⁹ desideris pauci peccāt. S3 p̄tm p cōcu
 piscētā innaturalē. i. cōtra nām fit. qñ aliq̄s hō appetit exercere cotū cū
 sibi nō deputato: q mascul⁹ mulieri est deputat⁹: z mulier masculo: mō si
 cōtingerit q vir desideraret exercē cotū cū viro vel cū bestia. tūc tale p̄tm
 d3: cōtra naturā. z est p̄tm zodomiticū z multū enorme: z talis hō d3: cē pe
 sor bestia. vñ Aresto. in ethicis. Hōmo prauus peior est bestia.

talis morbi .i. sanabilis .i. difficulter

D species lepre nunq̄ curabilis aux vix

.i. singulare peccatum .i. prona .i. familiaris inimicus

D speciale malum. mors prompta: domesticus host⁹

.i. crudelis obit⁹ hōim .i. peccatorum .i. putredinis

D fera mors mortis: scelerum scelus: et fecis o fex

.i. detestabilis nequicia .i. consuetudinem

D detestanda rabies hominum nec in vsum

.i. pessima putredo super omnia vicia

D detestanda lues turpissima sex viciorum

Summula Raymundi.

^{captiuos sup. hoies i. infernum}
In quos illa queas hos: in foueam ratis et illos
^{deglutis sup. pcoros i. inferna i. mitis}
Absorbes: et sic viuos ad tartara ducis
^{i. non loquentes}
Tu multos reddis quos inficis ora eorum
^{i. claudis i. peccatis}
Concludis nimis viciis obstante pudore
^{sup. ipoz i. peccatu diabolozum}
Tu nec eras hominum vicium: sed dmoniorum
^{cessit i. imitari hanc pestem}
Dic homo quis mihi tibi dedit insidiari
^{i. remittere tam grande peccatum}
Indulgere deus tibi vix debet scelus illud
^{i. pulchritudo sup. deifica sup. spem creauit}
D decus o species hominum qua condidit ex se
^{omnium rerum in pnti i. inquire}
Conditor ipse deus: nunc ex pergis cere si te
^{sup. peccatis i. pcoroz illoz i. penitentiam}
Ex his quem tetigit sceletum queras medicinam
^{i. cu diabol dāneris sup. peccata}
Ne cum demonibus pereas: qz demonis hec sunt:
^{sup. sunt i. perseverandum.}
Crimina: non hominum: restat non ergo morandū.
^{i. miser sup. generalia his confessus}
Te pudet infelix si crimina confitearis
^{sup. peccatis i. inconsueta i. pergis}
Vsus cōmuni bus: et ad incommunia transis
^{sup. peccatu in cōmune i. occideris}
Vix hoc vel nunq̄ dicis: proprio cadis ense
^{sup. peccatu i. occultas sup. tuo}
Tu fetidum turpe sepelis in corde sepulcrum
^{i. factis sup. tue sup. tu hoim sup. tā vili sepulcro}
Dile creas anime maledicte: quis extrahat a te
^{sup. hō i. miser i. hōs enonibus peccatis}
Es nimis infelix his qui furis agiteris

up. hoim .i. pondus

.i. oneratus

Quis lapidem tollit sub quo depressus es: aut quis

.i. grā dei adiuvante sup. enormi .i. suscitabit

Te nisi volente deo tali de morte vocabit

sup. de ea .i. vita actiua z vita cōtēplatiua

Non surges nisi sint marthaq; maria sorores

.i. in pñtia pñssoris .i. securius

Coram presbytero confundi tutius esset

.i. eternalit .i. iudicance

Quam coram mundo damnari iudice christo

recognoscat .i. pctōr sup. vtram

Sentiat omnis homo peccans post contritionem

.i. deus .i. pctm auferre .i. pñia

Qd dominus culpam tollit: sed pena manebit

sup. sufficiēter in hoc mūdo .i. in purgatorio

Donec eam luat hic vel igne futuro

sup. pctā oblita p quib; pñia nō est cōpleta in hoc mundo

Illic qui purgat: non est via certior ista

In ista pte magis pñr fac exclamationē pñra zodomitras seu pñra pctm zodomitici di. o spēs lepre z o grāde z enorme pctm tu vir vel nūq; es curabile. o spālē malū z mors z hostis dōestit? z crudel mors hoim. o scelus oim scelez. o imūdicta oim imūdictiaz. o dēstabil rabies nō dūceda i vñ oim. o fer oim vicioz: tu es lues turpissima. tu em aliq; illaq;as. i. captias z eos absorbes z i pfūdū iferni ias. z illos q; ifes reddis surdos z mutos z ora eoz claud; rōe nūm pudor. z tñ n̄ est dūratat viciū hoim s; magis diaboloz. Subdit ei. q; dūit rī ifidiari hoib;: d; glōf; h; vir hoī idūlgē tale pctm. Subdit vlti? .o dec; hoim. o spēs hūane quā ipe d; creator ex se creauit nē expgiscē. i. cogita si aliqd ex istis pctis te maculauit. tūc qras medicinā d; sup vt n̄ p cas cū diabolo moriar;: q; illa pctā s; demū. q; n̄ de bēt morari i ipis hoib;. Subd. vlti? di. o miser pctōr te pūder pñrē pctā cōla. si q; trāsis ad lēdōia tu vir vel nūq; pñreber; illa. z sic pñō gladio ificies teipm. tu em hoc turpe pctm z feridū sepel i corde tuo. z fac; aie vī le sepulcz. q; extrahet te ex illo sepulcro. q. di. nlls. z q; remouebit lapidē sub q; sepult; . z q; reuocabit te a tali morte: nisi d; pctis ploras z penites. z tu nūq; i surges d; istis pctis nisi martha z maria. i. vita actiua z ptēplaria sint sorores tue. Subdit ēt q; ois pctōr d; hoc scire q; q;uis p; pñtōz pñssōz dñs tollit culpā. n̄ tñ tollit penā dōec pctōr luat maliciā suā hoc i pñti vita i purgatorio. Oio nōl. q; antoz pñat pctm zodomitici cū lepre pñt aliq; sūlndies. pñia ē. q; lepra tñt oēs ifirmitates excellēt orē ifirmitas: sic ēt i; oia pctā pctm zodomitici ē qñ vñū d; pessimis. sc d;

Summula Raymundi

qz lepra ē moib⁹ ptagio⁹ e venenosus. sic ē pctm⁹ zodomitici ē ptagio
sū z venenosū: tertia ē. qz sic lepra difficul⁹ curat: sic pctm⁹ zodomitici qn
tū ad aiaz difficul⁹ p⁹ curant. z illd pctm⁹ ē p⁹ mū d⁹ qtuor pctis q clamitāt d⁹
terra ad dñz deū pvidera. En scied⁹ q⁹ qtuor s⁹ pctā clamātia i celi. p⁹ mū
ē pctm⁹ zodomitici. z ē illd qd ptra nām laborat. z huic pctō nil ē qm⁹ vel
turpi⁹. vñ i leuit. scribit. Mascal⁹ cū masco si cōmiserit i coru. qz abo
miabile ē. scdo pctm⁹ ē homicidiū. vñ legit i gen. dabelz cayn. Ecce vox
sāguis fr̄is tui abel cla. z c. terrū ē vox opp⁹ s⁹ q clamāt ad dñz deū. vñ
legit i ecclesiastico. Nōne lacryme viduaz ad maxillas descēdūt. qrtū vñ
timū ē vox suoz clamās p detēto p⁹ mū. vñ be. Jacob⁹ i canonie. sua. Ec
ce merces oparioz q messuerit regides vras q fraudati s⁹ avobis clamāt
z clamor eorum i aures domini irabit. z sic d plurib⁹ alijs. scdo notā.
autoz ex lsa vult qz nls hōim p⁹ ex illo pacto zodomitico resurgē nūi mar
tha z maria sint foiores ei⁹. vbi p marthā itelligit vita actia. vt i euā. mar
tha martha sol. z c. z vtra actia p⁹ s⁹ i dōis opib⁹. i pñā q adiple p bona
opa. iō si hō vult resurgē a tali pctō zodomitico: o⁹ q hēat marthā. i. vñ
actiūā. s⁹ p mariā itelligit vita p⁹ p⁹ laria q p⁹ s⁹ i o⁹ dōib⁹: i dñis spen
latiōib⁹. z g⁹ si q⁹ vult resurgē a tali pctō o⁹ q hēat illā foioz. i. mariā. Et
dicūt docto. qz vita actiua fructuosior ē: s⁹ vita p⁹ p⁹ laria tūtoz z securi
or ē. vñ b⁹ i euāg⁹. Mariā optimā p⁹ ele. z c. i. vitā p⁹ p⁹ laria. Tercio no
tādū lsa d⁹. qz dñs culpā tollit s⁹ pena remanebit. hoc ē itelligēdū qz p⁹ cō
fessione pctā p⁹ fessa mutāt penā eternā i penā tpālē qz p pctō mortali eter
naliter dānamur. s⁹ q⁹ pcto sum⁹ p⁹ fessi hoc pctm⁹ mortale cū verēclūdiat cō
tritiōe: tē pena eterna ē mutata i penā tpālē: iō b⁹ lsa (s⁹ pena manebit) z
hoc ē qd aliq⁹ dicūt. i. pctā delectant. tñ relq⁹ pctōz manebūt. Alio notā
qz licet adulterū sit mar⁹ pctm⁹ q simplex fornicatio. tñ inter oia pctā lu
turie pctm⁹ zodomitici (qd ē ptra naturam) est pessimū pctm⁹: qz est abomi
nabile: qz i illo pctō hō bestiat suū corpus. imo nō est diabol⁹ in toto mū
ferno iclusus qn hoc pctm⁹ abhorret: merito ergo hoies non abhorrent

f Eli⁹ confessor et prudens hos tibi tradidit

Scruidos: tua sit discretio quomodo quare

Lur quādo vel vbi p quos vel cum quibus ex quo

i. impone i. puenientē pñiam i. peccato

Dicta penam tu condi quam pro crimine. simplex

sup. homini pctōi sup. pñia

Isti debetur. alteri duplex: gravis illi

i. meli⁹ sup. eternaz hoiem i. pctō

Est magis ad vitam talem de labe vocare

^{sup. in inferno} ^{.i. obiter} iterum

Quā sic defunctum moriturum viuere tursum

^{.i. grāde perim} ^{.i. delicti} sine p[er]sensu pape

Non scelus enorme vicij soluas sine papa

^{sup. sicut} ^{.i. inuoloz} ^{.i. p[ri]s vel m[is]}

Sacrilegus cleri percussor siue parentum

^{sup. sui} ^{sup. p[ro]p[ri]o[rum]} ^{.i. v[er]orum}

Occisor fratris: puerorum vel mulierum

^{sc[ilicet] mediante} ^{.i. gladio}

Ecclesie sancte violator igne vel ense

^{.i. luxuria} ^{sc[ilicet] cū p[er] sanguinea} ^{.i. adulterij cōmittens}

Aut contu: duplex incestus: et omnis adulter

^{clarius} ^{.i. intersector}

Plenus et doceant: iungatur et his homicida

^{faciens peritium} ^{sc[ilicet] cum sacro}

Periurus domini cum corpore crismate turpi

^{aliquid scandali}

Quid faciunt: isti penas inuunt graniores

^{sup. excussores} ^{ad auctoritatem papalem}

Tales vel similes rhomani vadunt: nisi sexus

^{vel p[ro]pter malum inueniens} ^{.i. p[ro]pter impotentiam}

Obstat feminus: aut debilis: aut senis etas

^{sup. cū talibus} ^{.i. p[re]latorum suoz}

Tunc dispensetur de consilio seniorum

^{sup. p[ro]p[ri]am} ^{magis} ^{peccatum}

Puniat ecclesia plus occulto manifestum

^{.i. t[ra]nsgressōes} ^{.i. p[er]fessores} ^{.i. absoluant}

Dictas quipossunt qui pape soluere soluant

^{sup. sacerdotes} ^{sup. causis p[re]dictos} ^{.i. auctoritate}

Quidam maiorum soluant hos clane suorum

In ista pte au. pōit remedia p[ro]tra illa tā dicta d[icitur]. O felix et p[ro]vidēs p[ro]fessor

ego trado t[ibi] illos p[er]tōres ad sanandū a talib[us] criminib[us] q[ui]b[us] a[li]a cor[poris] est lesa

Etiā sis discret[us] d[icitur] circūstātijs aggrauantib[us] illa p[er]tā. et de i[stis] inestigat quō

male p[er]tā ē p[er]petratū et q[ui]tū sit ip[s]m. et q[ui]tū sit factū: vbi et cū q[ui]b[us] ē p[er]petratū

et fm hoc dectabis p[ro]p[ri]a p[er] h[uius]m[od]i p[er]t[is] et criminib[us]. q[ui] alib[us] daf d[icitur]

pler p[er]tā: et alib[us] simplex: alib[us] aut daf p[er]tā facil seu levis. et alib[us] g[ra]uis.

mel[ior] em ē a morte ad v[ita]m reuocā q[ui] ip[s]i eterna[re] damna[re]t Subdis

tu qui es simplex sacerdos non debes aliquem soluē ab enormi peccato:

Summula Raymundi.

si papa. sic e victu sacrilegijs pculsor clericor sine peniti. occisor pueror
maritor suu vxor. l violator eccie p igne. l gladiu vel p cotru. l homicida
vel puit. l ille q turpe pcrim ppetrauit cu eucharistia vel crismate sacro.
qz qdūqz talia pmiserit dz ire ad dñz aplicū nisi fuerit mlt vs hō debet. qd
tē tu pfeffor fm pñliū sapiētū poterz cū eis dispēare. It hñs auroitar qz
papalē p oēs absolue. Oñio not. q i oī pfeffoē pfeffor dz ingreire circū
stārias pti: qz circūstātie sepe agguāt pcrim z alleuiāt. z fm hoc iūgēda
ē pñia. Scdo. not. au. fm aliqz volēs reddē rōnē qre pfeffor dz eē solici
tus circa pñtē. dz q pl⁹ ē reuocare aliqū a pcris qz resuscitare a mortu
is. rō p ex isto. qz maior ē mors aie qz corpis. g maior ē resuscitatio aie a
mortuis qz resuscitatio corpis. z fz hoc i lra dz stare: vtūē: alij āt ter. hñt
credē. Tercio not. q aliqz pñtur i pcrō enormi sic ē sacrilegiū z pñle si
pē absolui nisi a papa vl ab aliq gerēte vicē pape: tñ excipit hōies knes
debiles. z mulieres q pñt i pñia absolui: dūmō sāt: faciāt d ralt pcrō. z qñ
ber i articulo mort: pē absolut a simplici sacerdote. tñ illi iūgēdū ē q si cō
ualuerit vt papā p absolutiōe accedat. Ultio not. q p oī pcrō iūgēda ē
pñia occisa: z rō ē: qz ex pñia publica pcrōi fit scādali: p qd possz deueniē
ad mai⁹ crimē. z pcrōi p pcrō publico i eod crimē iūgēda ē maiora pñia
qz p occulto. rō ē. qz pcrō public⁹ n solū vñt malicia sua qñtū ad se. imo et
qñtū ad alios qñtū ipse pñbz malū exēti fz pcrō occult⁹ solū vñt malitia qñtū
.i. excoicatioē .i. nullo mō .i. officiū misse (ad se z hñtū ad alios

In banno si sit nullo casu celebrabit

.i. sacerdos

.i. diuini officij

.i. interesse

Presbyter: hunc etiam sacris prohibemus uelle

sup. sacerdotali

sup. quo ad eius gesta

Nil ex officio faciat totus laicus sit

sup. eccie exclusus

.i. lex ecclesie

Si sit ab ingreū suspensus seruet vt est ius

sup. sacerdos

sup. diuini officij.

Nullus in ecclesijs interdictis celebrabit

.i. principes

.i. aliquo interdicti

Si domini terre fuerint pro crimine clausi

sup. sacerdoti .i. septimā

.i. celebrare

Cuiqz per hebdomadam licet vnam dicere missam.

.i. eucharistiam

.i. psecrandum

Ad christi corpus infirmis conficiendum

sup. interdictis

sup. sacerdos

Omnibus exclusus et priuatiu legat horas

sup. publice

.i. pcrā

sup. cum eucharistia

Baptizat pueros. scelus audit. visitat egros

^{f. publice} sacerdos suis pp^{is} ^{f. cesset ab alijs}
Predicat iste sue plebi: nec quid faciat plus

^{f. sacerdotē} ^{f. laicorum}

Hunc et exequias veluti laicum licet ire

^{f. excoicata} ^{f. pro criminibus}

Gens imbanrita pro labe sua benefactis

^{f. priuatur} ^{f. iuramenta fecerit. f. q. velit satisfacere}

Hec caret ecclesie: nisi iuret iura tenere

^{f. seu principis} ^{f. eius}

Si comitis culpa fuerit prouincia tota

^{f. sit} ^{f. ppter} ^{f. principis} ^{f. seipos}

Interdicta: sacerdotes eius teneant se

^{f. corā eis} ^{f. secrete} ^{f. valent}

Sic vt non celebrent: priuatim dicere possunt

^{sup. eis deputatas} ^{f. non cantando}

Horas canonicas pro crimine voce silenti

^{f. p. sumere} ^{f. eucharistiam} ^{f. excoimunicati}

Infirmus corpus domini: non si moriantur

^{f. in cimiterio} ^{f. extra cimiterium}

Hos tumultant: licite possunt alias sepelire

^{f. tpe interdici possunt predicare & baptizare}

Sermones faciunt: pueris baptismum ministrant

^{f. sp. p. fieri} ^{tale sacm} ^{f. baptismus}

In nullo casu confessio fons prohibetur

^{f. septimana} ^{f. licet semel celebrare}

Semper in hebdomada licet vnam dicere missam

^{f. ianuis clausis} ^{f. ppo nō pte}

Inculsis foribus: erecta plebe: sed isti

^{f. eucharistia} ^{f. conditione ecclesie}

Non dabitur corpus domini: nisi sub speciali

^{f. transgressionē propria}

Ecclēsie forma: proprio pro crimine si sit

^{f. plebs} ^{f. excoicata} ^{f. cautele}

Hec imbanrita forte tres ecclesie sunt

^{f. principis}

Pro re conincta: aut si lis pendeat ex te

Summula Raymundi

Pignoris est p̄ia cautela: sc̄da cautentis
.i. facta p̄ p̄gnora cautela .i. iudētis
.i. eadem .i. cautela
Pro causa: sed posterior iurata fides est.
line p̄gnorando .i. infirmus
Pro satisfaciēdo eger si nil habet unde
fatissfaciat .i. nec p̄gnora nec fidelussor
Soluat nec p̄ ea quicq̄ sibi nulla negēt
et signant corp⁹ xpi .i. paupes .i. excusat idigētia
Sacramenta: qz m̄se defendit egestas
sacer matrimonii baptism⁹ .i. corp⁹ xpi
Ordo: p̄uigiū: fons: p̄firmatio panis
.i. extrema .i. sacra ecc̄ie catholice
Unctio postrema: p̄fessio sūt sacra septē
.i. plurib⁹ cur̄s h̄esse pores sequentibus
Tribus ecclesijs p̄fessis in casibus istis
si ē ita m̄sa. si vna d̄pēdet ab alia. si p̄p̄ facē ē exēdica.
Si n̄ h̄ns: p̄dēns si raro pastor adherēs
si p̄p̄ p̄f̄ d̄gderet addit vicino plebano
Si vice depositi traditur vna tibi
aliq̄ p̄uicia fuerit infdicta p̄p̄ d̄n̄z illi⁹. p̄uicia tūc n̄lls p̄f̄ d̄z ibi vna ce
lebrare tū q̄libz p̄f̄ i hebdomada p̄t sel celebrare vt p̄ficiat corp⁹ d̄n̄i
q̄d si (op⁹ esset) infirmis posset ministrare. Si l̄r sacerdos horas canonicas d̄z
legere puari. s̄z publice p̄t p̄dicare baptizare et p̄fessioez audire. et si sacer
dos tpe interditi voluerit iteresse exequis laicor̄ nō d̄z interesse vt clerici⁹
s̄z vt laic⁹. subdit aliā doctrinā d̄ infdicto volēs q̄n p̄p̄s ē exēdicat⁹ p̄ p̄
p̄uicis crimib⁹. tūc tal⁹ p̄p̄s d̄z carē b̄nficijs ecclesijs: nisi tūc fecerit iurā
mētū q̄ velit satisfacē. s̄z si loc⁹ fuerit interditi⁹ p̄p̄ crimē p̄ceptis s̄u d̄n̄i
terre: tunc sacerdotes in tali loco nō d̄nt celebrare: s̄z puari horas canoni
cas dicē p̄t et p̄fessioez audire. et infirmis corp⁹ d̄n̄i ministrare. et si monā p̄t
sepeliri extra cimitterii: etiā p̄t smocinari sacerdotes et pueros baptiza
re: qz i n̄lo casu phibet baptism⁹ aut p̄fessio et sp̄ i hebdomada s̄z faciendo
et vna m̄saz dicē claus⁹ ianuis ab̄ntē p̄p̄o: et tali p̄p̄o si d̄z corp⁹ d̄n̄i vari:
n̄lls sub sp̄ali d̄nt d̄e: qz vel tal⁹ exēdicatio d̄pēdet a d̄no vt ex p̄te p̄p̄i n̄
sp̄ p̄ cautionē sufficere sacra p̄ p̄gnora l̄ p̄ fidelussorē fidelussorē qz p̄p̄o
d̄z satisfacē. tē p̄ p̄p̄o ministrari corp⁹ xpi. S̄z si aliq̄s cēt paup̄ i cumulo q̄
h̄bret p̄gra vel fidelussores. illi p̄p̄ea si d̄z negari corp⁹ xpi: qz paup̄as
excusat eū. tē subdit en̄sietādo septē sacra q̄ patet i l̄ra. De iñ d̄i q̄ vñ sac
dos aliq̄n p̄t duab⁹ vel plurib⁹ ecclesijs curari h̄esse p̄p̄ tres cāo d̄n̄i

Solum .C.XLI.

pila e. qñ vna ecclia e ita misera q sacerdos d fructib⁹ ei⁹ n p se nutrit: tē
 idē sacerdos p illas abas hñe vel tres vel pures. Secda cā si vna ecclia
 hñe dependet a reliq. sic q vna eēt mī 2 reliq filia: tūc vñ sacerdos iterū
 p illas hñe. Tertia cā si aliq sacerdos cadet i irregularitatē vel de gda
 ref sic q n poss hñe sue ecclie: tē alī pleban⁹ vicin⁹ ei⁹ p hñe eccliaz ipsius
 degradatū cū sua ecclia. Quarto notan. q p byter excoicatus nō d se ingerē
 dñis officiis: eodē mō si p bñ fuerit suspēsus ab offō suo. p p delictū p p
 qñ n d celebrare: qz alī scurrēt irregularitatē. Secdo notā. q interdictū ē
 duplex vñ ē i p p qñ caput p p i terdictū cū adherētib⁹ p violatōz ecclie
 spoliū vel rapinā: vel p p se. 2 sic dictū. p p ē interdict⁹ 2 hoc fieri p dū
 pliciter. fm autorita. maiorē. s. 2 minorē: qz si nephas eēt ita grande: tē p
 terdictū fieri q p p nō d vñ dēi vel emi: nec d p p sepelein i cimiterijs
 s. talis cā s p d e criminal. p p quā se qē tale interdictū. Alio mō p p p
 terdictū solū. 2 hoc sic q si deat vñ dñis. 2 illō sit iuxta autoritatē minorē
 Alio interdictū sit q ad locū: puta q p p interdictū tali loco. 2 i tali pñ si
 eri talia q autor expm i lra. s. d ture n dñt hoies sepeliri. 2 tale interdi-
 ctū ē admissū ppter iobediētā pñcipū: qz si ipi excoicaret n curaret. et q
 loc⁹ d terdictū. naz tē a subdit i formant vt faciant iusticiāz. 2 tale terdi-
 ctū d fieri qñ pñcipēs p vi 2 sine iusticia ipōgnit eccliam. Tertio not. au-
 tē q qñ loc⁹ ē terdict⁹: tē i illo null⁹ d celebrare nisi i hebdomada semel
 2 hoc ē vñ si pñcipēs 2 eoz adpñtēs si appellant a tali mandato: qz ali-
 qñ ep⁹ si hz ltimaz causaz locū terdictē. 2 tē p fieri appellatio ad supiorē
 ep⁹ seu iudicē. 2 tē licet pñt celebrare adherētes appellatōni. Quarto
 notan. si tpe interdicti pñgēt aliqñ interesse excoicatoz: tūc iste nō
 d interesse tanqz clericus. pura in religiōe dicendo vigilas: s. interesse
 debet vt laicus. Quinto notan. q excoicatus nō d ab excoicatiōe absolut⁹:
 nisi pñs satisfaciāt p isto p q ē excoicatus aut d satisfactiōe cautionē suf-
 ficientē pñter. Et hoc fieri p tribus modis: vt patet in lra. Et hoc intelli-
 gēdū ē si satisfactiōe est potēs. si aut nō pñt satisfacere: nūhilominus est ab-
 soluendus: 2 sacra dñt ei ministrari sicut vocet littera.

De ordine ecclesiastico.

De ordine ecclesiastico

.i. oīm scōz missam .i. cantas
 • **Omibus officium de sanctis dñi canis: apsa**
 .i. in tali missa.
Lautetur tantū prefatio quotidiana
 .i. vñt .i. m die dñica .i. commemoratio
Si cadit in lucem domini requies animarum
 .i. dñe aiaz .i. transponere
In feriam debes illam transferre secundam
 .i. aliqz .i. diem animarum
Si finis presens non est transire necesse.

Summula Raymundi

Unde ē penultimū caplm totū libru. i. q̄ determinat d̄ eccl̄astico ordie. Et
p̄t diuidi i. tot pres q̄t ponit documēta d̄ eccl̄astico ordie. Pro prima pte
vult q̄ qñ celebrat missa z officiu d̄ oib⁹ scriis i die oiz sc̄torū p̄t an̄ sp̄ta
to. tūc ad illā missā d̄z dici p̄fatio q̄ridiana. Subiūgit. q̄ celebrat missā in
crastio post festū oiz sc̄torū si tal̄ dies ceciderit i die d̄nica. f. dies alaz ita
q̄ tal̄ dies oiz sc̄torū sit sabbato. dies alaz i die p̄ria tūc tal̄ dies alaz d̄z
trāsferri ad sc̄daz feriā. p̄riaz z d̄z pagi officiu de d̄nica. z hoc ē v̄z si fu
nus nō fuerit p̄rio. tūc uld̄ festū alaz lapsū i d̄nicā d̄z trāsferri. S̄z si fun⁹
ē p̄rio tūc nō d̄z trāsferri imo tūc ip̄a die d̄nica p̄ria post festū oiz sc̄torū d̄z
celebrari festiuitas oiz alaz z dimittit officiu d̄nicale v̄q̄ ad sc̄daz feriā
vel aliā feriā et usdē septiane. ¶ P̄rio nota. Ista dicit q̄ i die oim sc̄torū d̄z
dici p̄fatio q̄ridiana. Ad ē ista. q̄ i ullo die celebrat festū sc̄ie trinitatis z se
stū b̄te marie ḡgis z oiz sc̄torū ac electo p̄t dei. si ḡ ad missā diceret p̄fatio
i h̄die b̄te ḡgis tūc videret q̄r̄m p̄geret officiu d̄ b̄te ḡgis. Et eodē mo
do d̄ b̄ sc̄ia trinitate z de alijs festiuitatib⁹. ¶ Sc̄do nota. q̄ illud dicitū
nō solū ē itelligēdū d̄ festo oiz sc̄torū imo etiā v̄z e d̄ alijs festiuitatibus
sc̄torū. excepto die ap̄loz. sc̄ie crucis z b̄te ḡgis. q̄ q̄cūq̄ die talia festa ce
lenderit s̄p̄ eoz p̄fatio special̄ ē dicēdā s̄z i oib⁹ alijs festiuitatib⁹ p̄fatio
q̄ridiana ē dicēda. ¶ Tertio nota. q̄ hic fit mēto d̄ officio mortuoz. i. ē
q̄r̄is vñ hoc habuit initiu. Respōdet q̄ habuit initiu ab ap̄lis dei. et i vñ
fuit deductū p̄ b̄m ḡsidor. ¶ Sc̄do q̄r̄is vbi habuit initiu officii mortu
oz. an i nouo vel veteri testamēto. R̄spondet q̄ habuit initiu i veteri testa
mēto et hoc declaratur tripliciter. Primo sic legit̄ est i genesi. cū iacob
esset mortuus tūc ioseph et fratres eius tulerūt et deplanxerūt eū p̄ qua
tuor dies z postea sepelirūt eū. Secūdo declarat̄ quia legit̄ post q̄s mor
tes fuit mortuus tūc populus israheliticus deplorauit eū p̄ fingunt a dies
Tertio declaratur hoc auctoritate sapiētis qui dicit. luctus sapiētis filij
sunt septē dies luctus autē filij stulti sūt sempiterni et ieternum ala eius
peribit. ¶ Tertio querit̄. quomodo mortuū sit sepeliendus. R̄spondet
q̄ illo modo qñ aliquis tendit ad mortē. tūc p̄nt debet sup̄ palcas. et ma
nus eius sup̄ v̄trē ad instar sc̄i martini q̄ cum deberet mori petijt vt po
neret sup̄ palcas p̄pter humilitatē si tūc ille ē d̄icus d̄z legi passio sup̄ eū
si autē ē laicus tūc crux xp̄i sup̄ eū ponatur vt eo facilius incitet ad cōtri
tionē Deinde qñ morit̄ portigat illi lumē ad manus i signū illi⁹ q̄ morien
tes p̄ noie xp̄i eternā videbūt lucē. ¶ Si tūc mortuus ē d̄bet pulsari cāpa
ne que sūt tube d̄i p̄ quas reueletur hoibus decessus illius hois v̄p̄to eo
hoies orent iuxta dictū ap̄li. alter alterius onera portabit. Deinde debet
lauari aqua mūda et aqua b̄ndicta aspgi. ad designādū q̄ post cōfessionē
et contritionē de hac vitā ad vitam c̄ternam transieturus est. Deinde cor
pus portari debz ad sepulchrū. si est laic⁹ portat a laicis si cleric⁹ a clericis
z sic de alijs. Deinde debz poni ad sepulchrū ita q̄ caput vertat ḡsus oc
cidēte. z pedes ḡsus oriētē. vt quasi iacēdo adoret hūc qui ē oriēs et alto
Deinde ponat ad caput corporis mortui crux. quā maxime fugiat diaboli
q̄ d̄ns n̄s iesus xp̄s i cruce vicit diaboli z oēm eius p̄rātē annūciat.

scz natiuitas: pascha: penthecoste: assumptio marie

In summis festis que quatuor esse memento

.i. nulla cadauera .i. mortuorum hominum .i. sepelientur

Corpora non aliqua defunctorum turbulentur

.i. te deū .i. glia i excelsis dñi. .i. habeant

Te glo. nec aduētus: nec septuagesima seruet

festū cruce festa marie festa apostolorum .i. te deū z glia

Crux et virgo suis festis et apostolus omne

credo canit festū michaelis .i. festū

Illud habent, nec cre. michael baptista iohannes

festū dedicationis .i. cū festo marie virginis

Et terribilis christus cum virgine matre

festū magdalene .i. festis duodecim apostolorum

Magdala cre. canit cum apostolis duodenis.

.i. primomartyris

.i. innocentium

Credo caret stephani: festum simul et puerorum

.i. nō canit credo i festo michaelis: pessor: virginum vel martyrum

Non credit michael: confessor: virgoq: martyr

festū scti marci .i. infra octauam pasche festum

Parens in hebdomadam paschalē si cadit idem

.i. de sancto marco .i. non ieiunatur

Collectam tenet ad missam: carnes comeduntur

.i. circa ecclesiam .i. consueta

Fit circa templum processio reliquiarum

.i. festū scti marci pasche nisi esset dñicus dies

Si post octauam venerit: nisi sit domini lux

.i. ieiunamus

.i. qualiscunq: sit illa dies

Carnes non edimus lux qualiscunq: sit illa

in festo pasche in natiuitate xpi in ascensione domini

Missa resurrexi: puer: atq: viri galilei

.i. hz dñe ne longe in purificatione .i. dixit ad me

Festum palmarum: candelabrum, dominus lux

.i. illa officia in alijs diebus

.i. illis ab ecclesijs deputatis

Non decantari debent nisi tempore certo

.i. illi sacerdotes .i. lucrū .i. natura ecclesie.

Hoc faciunt qui plus obulum q̄ iura sequuntur

Summula Raymundi

.i. cum festū natiuitatis cadit in illo die

Quōd feria sexta christo nato comeduntur

.i. efficiunt huiusmodi leticie

Carnes: hoc faciunt pietas et gaudia festi

sup. heretice

.i. contra fidem

Ede sophista quia falsum proponis et inferis

sup. argumentum

huiusmodi ordinatione

Nil valet ergo tuum tua nulla probatio contra,

.i. locū hūc in amissione p̄fecti ieiunij

Non gula nec venter comedunt sed sanctior ille

.i. dñs deus

.i. mandat

Sanctus sanctorum sanctissimus hoc iubet esse

¶ Illud ergo ponit aliud documentū seruādū i ordine ecclesiastico quod dicitur circa sepulchras mortuorum. quia i istis quatuor festiuitatibus. .i. i natiuitate xpi i resurrexione xpi. i ascensione. et i festo penthecostes non debet sepeliri funera. quia illi dies sunt dies gaudij et leticie. Nam i natiuitate dñi nostri ihu xpi gaudere debemus. quia p̄r i dñis et vnicū filiū ad incarnationē p̄ nra redemptionē misit. Et i festo pasche gaudere debemus. quia filiū et nī p̄r iō iesus xps dñs n̄r nos sua passiōe liberauit et ab inferis resurrexit. In festo autē ascensionis gaudere debemus. quia xps filiū dei carne assumpta p̄p̄ta p̄uitē sua sup̄ celos ascendit i signū h̄ quod oēs hoīes p̄cepta ei custodiētes i celis gaudent et leticijs et eternalit̄ exultabūt. In festo autē penthecostes gaudere debemus. quia p̄r i filiū in dñis p̄r et hō dignat̄ ē nobis sp̄m̄ sc̄m̄ mittere. Et ergo isti dies sunt dies exultationis. iō merito i istis diebus gaudere debemus. quia i istis aliq̄d bona sp̄ualia cū magno gaudio suscipim̄. iō tumulare funera nō est gaudij imo magis tristitiā si fuerit aliq̄d funera i his quatuor festiuitatibus nō sūt tumulāda. iō talis tumulatio i crastinū ē seruāda. Bre i missis defunctorum nō dī. Gloria i excelsis. nec Alle. nec sequētia. nec credo. Nō huiusmodi quia in istis quatuor festis vtimur vocib⁹ leticie exultationis et iocunditatis. iō circa funera non sunt aliq̄d gaudia. iō oīs tristitia et dolor. et ad hoc designandū tūc missa defunctorum lamētabiliter celebrat̄ et cārat. Tūc ibi. Te glo. rē. poit aliud documentū dicēs. Te deū laudam⁹. et Gloria i excelsis. i aduētu et i septuagesima vsq̄ ad festū pasche nō cārat. Tūc subdit quod i festiuitatibus beate virginis et sc̄te crucis et oīs ap̄loy cārat. Te deū laudam⁹. Gloria i excelsis. Et i die michael et Johis baptiste credo nō cārat. iō i die dedicationis reple. et i die natiuitatis xpi. et i festiuitatibus regis marie. et i solēnitatibus marie magdalene. et i die sc̄te crucis. et i solēnitatibus oīs ap̄loy et euāgelistarū. credo cārat. iō i festo martirū nō cārat. Deñ dī. quod i die sc̄ti stephani. p̄uorū michael. et p̄ster oīm sc̄torū p̄fessorū reginū et martirū. credo nō canitur et hoc ē verū nisi talia festa ceciderit i dñicū diē nā tūc cārabitur. credo. Dehic dicit. si festū marci euāgeliste ceciderit i fra octauas pasche. tunc nulla memoriā fit de eo: nelli col. dicit ad missā. et carnes ipsa die comedē.

Folium CXLII.

tur. et pœlio q̄ fieri solet circa segetes fiat circa eccl̄iā. si vero venit post
 octauas pasche: tūc illa die carnes nō debēt cōdē nisi fuerit dñic⁹ dies.
 Dehinc subiūgit alia doctrinā dicens q̄ q̄daz sūt officia missæ q̄ nūq̄ debēt
 legi siue cātar i anno nisi certis dieb⁹ q̄b⁹ talia festa sūt appropriata vt sūt
 ista officia. Resurrexit i festo pasche. Puer natus in die natiuitatis dñi.
 Dñs dñt: i nocte natiuitatis dñi. Lux fulgebit i gallicātu eiūsdē festi. Vtrū
 galilei i festo ascēsiōis. Dñe ne lōge: i die palmar. Suscepim⁹ de⁹ in die
 purificatiōis. S; q̄ legūt ista officia extra ip̄s depuratū i illi p̄līgūt pe
 cuniā q̄ iusticiā et statuta eccl̄ie. Quia doctrina. qñ festū natiuitatis cadit
 i sextā feriā tūc licitū ē cōdēdere carnes p̄pter solēnitatē diei et gaudia fe
 sti. ergo null⁹ sophista d; p̄ter hoc disputare: q̄ sua sophistria tñmō ex
 tat apparētia. vt de Bressio i p̄mo elēchoz. q̄ q̄libz sophista d; apparēt er
 sciētis: et nō vere sciēs. et q̄ nō d; aliq̄s replicare p̄ter hoc vt cōdātur
 carnes q̄ feris scrōp̄ i mo scrissim⁹ iubet hoc fieri. et hoc nō sit ḡra gule: s;
 q̄ de i sexta feria hoiez creauit. et eodē die ip̄s hoiez redemit. videlicet i
 bona sexta feria et q̄ qñ festū natiuitatis dñi iesu christi i sexta feria venerit
 illa libertas p̄rogatiue hoīib⁹ p̄fert. *Notādū p̄mo p̄ modū dubii ad
 sic institut⁹ adu. rpi. Rñdes a beato petro papa. S; qñ qñf. sub q̄ septi
 mantis. Rñd: sub quatuor. S; qñ qñf. quare sub quatuor septiānis. Rñd
 def ad designādū quadruplicē aduētū dñi nri iesu xpi. Primus aduēt⁹ ē i
 carne. de illo legit i euāgelio Johānis vbi d;. Glanna filio dauid. Secū
 dus aduēt⁹ ē i mēte vñ i euāgelio Johānis legit. Ad dñm veniem⁹: mā
 sionē ap̄p̄iā faciem⁹. Terti⁹ aduēt⁹ ē i more catuallib⁹ hoīs. de q̄ legit i
 euāgelio Mathei. vbi d; si sciret p̄familias qua hora fur vētur⁹ cēt
 vigilet et vtiq; et nō sineret domū suā p̄fodi. Quart⁹ aduēt⁹ ē ad iudiciū
 vniuersale. de q̄ cātar sc̄rā mat̄ eccl̄ia. Ecce dñs venit et oēs sc̄ti ei⁹ cū eo
 et erit i ole illa lux magna. i. iustis. S; dō notādū p̄ modū dubij quare in
 aduētū dñi nō cantat⁹ Le deū nec Gloria i excelsis. Rñd q̄ Gloria i excelsis:
 nō canit⁹ iō ad designādū q̄ iste hymn⁹ angelic⁹ p̄rio fuit cātar⁹ in nocte
 natiuitatis dñi et iō omittit⁹ vtiq; ad diē natiuitatis: vt tūc eo deuoti⁹ et solēntius
 cāret. S; Le deū: iō omittit⁹. q̄ solū vtimur eo ad p̄fētes. s; i aduētū dñi
 expectam⁹ iesu xpm adueniētē. S; quare nō cātar i septuagesima et q̄dra
 gesima. Rñd q̄ i istis festiuitatib⁹ sit mediā p̄itēcie et passiōis dñi. et
 sic tūc obiectē oīa cārica leticie. s; illa p̄rata sūt cārica leticie. iō sc̄rā eccl̄ia
 omittit⁹ ista cārica leticie. Alio notādū. q̄ de p̄stia doctrina dicit Guil
 bert⁹ q̄ dñs i fine āni nasci voluit vt ostēderet i vltima etate mūdi se vētu
 rū. In sexta em̄ feria hoiez plasmauit p̄dū. et liberauit iō p̄rogatiua li
 bertas hūc diei cōcessa ē. vt si festū natiuitatis ceciderit i sextā feriā carni
 bus vtamur si tñ ex voto feris sext⁹ et sabbatis carnes vitares tūc etiā
 tali die vitare s̄beres. S; si aliq̄s sñ voto i p̄ceptū hui⁹ festi hoc omittēt
 mortalit⁹ p̄ccaret: q̄ forma; eccl̄ie s̄tingēt. Alia aut dubia nota sunt ex se
 i. iesu christi illud canticū*

Passio quando venit domini tunc gloria patri
i. nisi ad psalmos i. eccl̄ia sup. in officio diuino
Exceptis psalmis clerus dimittat vbiq;.

*ad quo p̄r i. p̄stus
 aduenit i. p̄pi*

Summula Raymundi.

^{f. passione} ^{f. pichberem}
Gloria qua cineres patri si non inhiberem
^{f. rñsouj} ^{f. resumas}
Post versum repetas ibi responsoria semper
^{hoc canticū} ^{f. domini}
Te deum nec aduētus: nec septuagesima seruat
^{f. agnus dei} ^{f. sed miserere nobis}
In cena domini cantes agnus sine pace
^{f. collecta eiusdē misse non flectantur genua}
Ad missam genua collecte flectere noli
^{f. in bona quinta feria} ^{f. consecra} ^{duas}
Dum missam cene celebras tunc confice binas
^{f. hostias} ^{f. illarum} ^{f. ecclesie}
Oblatas domino: sumas vnam velut est mos.
^{f. cōsecrato} ^{f. hostiam}
Cum toto calice: reliquā ponas vbi sanctus
^{f. lumine pcedente}
Sit locus: incensa candela tamen pccunte
^{f. hoc canticum} ^{f. bona sexta feria}
Portando cantes: hoc corpus: mane peracto
^{f. reportes} ^{f. sacramentū}
Officio toto reddas solenniter illud
^{f. tu sacerdos} ^{f. altare}
Ferto super mensam domini: calici quoq; vinum
^{f. iuxta ritū ecclie} ^{f. inclinabis} ^{f. altare}
Infundas et aquam: tunc te curua bis ad aram
^{f. erigendū} ^{figuram crucifixi}
Post medium noctis ad tollendum crucifixum
^{f. 3 lecto} ^{vel plures} ^{f. famulos}
Surgas atq; duos vel tres assume ministros
^{vestibus indutos} ^{f. dñe pbasti me}
Albis vestitos: psalmum lege domine probas
^{illud canticum} ^{sic dicitū}
Hinc: exurge: canas psalmum: deus auribus: addas
^{f. cum redolentia thuris}
Antiphonam repetas exurge: crucem semel aut ter

.i. ecclesiam

.i. illam antiphonā

fer circa templum cane cum rex gloria christus

hec ē alia pticula i q̄ autor pōit aī s doctrīas circa dīnū officiū pagēdas
 Quaz priā ē tal. qñ istat passio q̄ ē dñica q̄ cātatur iudica me dñs tunc sa
 cerdos i dīno offīcio nō dī cātare: glia p̄t nīlī ad psalmos. sed ad rīfora
 t alia ad q̄ solet cātari glia tē nō dī cātari. imo p̄ repetitōne rīforū dī re
 sumi. s; a bōa q̄nta fēta vsq; ad sabbatū pasce nec ad offī mīsse nec ad p̄
 dicat glia p̄t. Subdit aliā doctrīnā d̄ aduēto z septuagesima dī. In ad
 uēto dñi z i septuagesima nō cātāt. Te deū lau. glia i excel. z i missa q̄ ca
 nitur i cena dñi nō cantat agn⁹ dī. cū illa cōclusiōe. dona nobis pacē. sed
 cū illa miserē nobis. Itē i collecta eiusdē misse: nō flecrātur genua: z i trī
 bus dieb⁹ nō datur par. q; par tradita fuit iudeis. Tūc subdit q̄ sacerdos
 celebrās missas i bona q̄nta fēta dī cōsecrare duas hostias. vnā dī sumē
 illo die. reliquā dī reseruare i crastinū. z dī eā ponē ad locū sctūariorū cā
 dela accētia p̄cedēte. z cū portat cāter. hoc corp⁹ qd p̄ vobis zc. s; crastino
 offīcio pacto p̄dicā hostiā sumat solēnt ferēdo sup altare. z sumat vinū
 z aquā ad calicē p̄secrādoz pagēdo scd; statuta eccie. Tūc (bī p̄ mediū)
 subdit doctrīnā d̄ dīno offīo i nocte pasche pagēdo. volēs q̄ i nocte pasce
 pleban⁹ dī statī sūz p̄ mediū noctis z assumē duos l̄ tres mīstros iduos
 s̄bīs z legēstū p̄s. Dñe p̄basit. q̄ facto cāter. Exurge q̄re obdormis dñe
 zc. cū s̄u. De⁹ aurib⁹. reperēdo. exurge. q̄ facto accedat cū thure z cū re
 dolētiā thuris leuet crucifixū d̄ sepulcro circuitū faciēs blō vlt̄er cantādo
 deuote. Tū rex glie zc. Notādū q̄ p̄ hoc q̄ sacerdos dī surgē in medio
 noctis dat itelligi: resurrectio dñi q̄ mediāte trāsum⁹ ab eterna dānatio
 ne ad vitā eternā. z p̄ albedinē vestīū dñi itelligi angeli iduti sola clarī
 tatis q̄ resurrectōne xpī annūciāuerūt. z p̄ redolētiā thuris itelligi nra bo
 na opa sūt q̄bus dēmus resurgē cū xpō vt nre orōnes sūt acceptabiles in
 spectu dei. et nos mediātib⁹ illis exaudiri mereamur a datore z guber
 natore omniū gentiū. a quo celum et omnia dependent.

De impositionibus historiā per circulū anni.

ordo totius anni

cognoscitur

a **Qualis scripto sub tali noscitur ordo**

in illo tpe anni

.i. precipit

Septuagesima sic lege q̄ deus omnia mandat.

sup. z tu lege cū hoc i q̄dragesima. i. libros

Quinq; libros moysi quos claudit passio christi

passionis christi

i. lamentationes

Tempore mestice legis verba hieremie

i. octauas pasche

i. euangelizauit

Post pascha legimus quod lucas exēplificauit

*De impositionibus
 historiā per circulū anni*

Summula Raymundi

.i. q. liber regū d.3 legi p^o penthecosten. videlz in octaua trinitatis
Post penthecosten regum liber erit in hostem

.i. vsqz ad kal. augusti .i. a kal. augusti vsqz ad kalendas

Donec ad augustum: salomon tunc argue stultum
septēbris leguntur parabole salomonis

Per totum mensem sapientia proferat enssem

.i. in tali mense .i. tales libros

Job lege septēbris: tho biam: iudith et hester

.i. in octobri .i. libru machabeoz .i. lege

Octobris mense machabeus atqz recense

.i. dicta duodecim ppherarū

.i. in nouembri.

Verba prophetarum bis sex lege mense nouembri

.i. ad tale tps

.i. locum decēbris.

Donec ad aduentū domini veniesqz decēbris.

.i. lege sup. dñi illius pphē .i. in ferijs

Profer in aduentu esae verba diebus

.i. p^o festū nativitatis xpi .i. eplās pauli .i. termino hui⁹ libri

Post natale legas paulum. sic fine quiescas

Illud ē caplm vltimū istius libri in q. post q. m⁹ in precedēt determinat
uit de ecclesiastico et diuino officio i. missa obseruādo pnter determinat
de impositōibus historiarū p circūm āni. Et illud vltimū caplm p^o vni
di i tot ptes q. ponit documēta de impositōib⁹ historiarū p circūm āni:
ptes parebūt i pcessu lfe. p^oimo dicit sic. ordo imponēdi historias p totū
ānū cognoscit sub tali scripto sequēti q. post octauā epiphaniē im
nūtur eplē pauli cū historia dñe ne i furore: z legi vsqz ad septuagesimā
Subdit de septuagesima z pōit secūda hystoriā z dñe sic. q. i septuagesi
ma dñi legi quīqz libru moysi z decātari cāt⁹ iste i pncipio creauit deus
celū z terrā. Sz a septuagesima vsqz ad passiōez dñi semp spāles hysto
rie sūt iponēde s. tñ sp legi quīqz libru moysi veteris testa. Ad ē. q. illud
qd dauid p lōgū tps an natiuitatē xpi ppherauit illō paul⁹ i iulieptis cō
cordauit z coordinauit. z p^o icarnatiōez ad laudē z ad glāz pōcauit Sub
dit tēpore messie pōnēs tertiā hystoriā. s. q. tpe passiōis xpi. s. an festū
pasche legūtur lamētatiōes qe iheremias apta z lamētabili voce longo
tēpore an natiuitatē xpi passiōez deplāxit z ppherauit dicens. Plangite
vos z c. Subdit (Post pascha) vbi auctor docet iuenire aliā hystoriā. et
vult q. i pascha legat omelia tñ de die p torā ebdomadā ifra octauā pa
sche (z post octauā vsqz ad festū pēthecostes legūf act⁹ Luce euāgeliste
z alioz aploz. Tūc subdit post festū pēthecostes p torā ebdomadā agi
de spūscō. Tūc i octaua pēthecostes de scrā trinitate sūt p torā hebdo
modā. Sz tūc i octaua trinitatis imponit hystoria dec⁹ oim auditorē z c.

legit libi regū vsqz ad kal augusti. Tūc vbi i lra (salomō tūc argue stultū
 ei) vbi docet imponere aliā hystoriā dicēs. Post kal augusti vsqz ad kal
 septēbus legit parat ole salomonis. tūc cārat hystoria i pīcipio ante q̄
 de terrā faceret. Tūc subdit (Job lege) vbi docet nos imponere aliā hysto-
 riā dicēs q̄ i septēbu cārat de scrō Job. s. si bona susceptim⁹. Tūc sub-
 dit (Octobus mēse) vbi docet imponere aliā hystoriā dicēs. q̄ i octobu le-
 git liber machabeoz. t cārat hystoria Adaperiat dñs cor vīm. Tunc sub-
 dit (Verba pphetaz) vbi auctor docet iponē aliā hystoriā dicēs. q̄ kal. no-
 uēbus legit Ezechiel ppheta t alij pphete duodeci t cārat hystoria. vidē
 dñm sedere sup solū Subdit ab aduētu dñi legit. Esaias ppheta et etiā
 cārat vltima et decima hystoria vsqz ad natiuitatē xpi cū cāricis speciali-
 bus suis t singul dieb⁹ dñicis iponit vna noua hystoria i aduētu dñi. Cir-
 ca pūmā ptē notandū q̄ rō illi⁹ lre ē ista. q̄ tpe passiōis xpi pl⁹ q̄ alio tpe
 cū xpo dolere debem⁹ ipi⁹ mortē maxime honorando. cantando. psallen-
 do t fiedō. ecclesiam nudis pedibus itrando. missas audiēdo. elemosinas
 dando t cōsimilia p delictis faciēdo. vt eo citius nobis misēricors parcat et
 ignoscat nra peccata. Itē rō illi⁹ lre (salomō tūc argue stultū) est ista q̄ si-
 cur dauid cōtrariabaf phyliseto t alij pphete p lege eoz pugnauerūt. sic
 t nos postq̄ spīritū recepim⁹ debemus ptra diabolu pugnare. vicijs
 ipi⁹ delictis deo seruire debemus vt celestē curiam attingere mereamur
 Itē notandū circa illam ptē (verba pphetaz) q̄ Ezechiel vidit i spū quat-
 tuor aīalia. i. quattuor euangelistas q̄ quattuor hominis aīaliū spīgūt. q̄ xpi
 natiuitatē. passiōē. resurrectiōē t ascēsiōē. ore t scrīptō notificabāt. Cū notā-
Mathe⁹ depigrit sub forā hoīs rō: q̄ ipē pl⁹ tractat d hūanitate xpi q̄ ali-
us euangelista. puta d ci⁹ natiuitatē quō fuit icarnat⁹ t hō fact⁹. S; lucas d
pigrit sub spē bouis. q̄ tēc hōs ducit ad mactādū. sic lucas scribit pas-
siōē t p d mactat⁹ ē sic boā. S; marc⁹ depigrit sub forā leōis: q̄ leo hō
ē nam. cū parit i mōre pullos suos mortuos trāsīt ab eis. t p tridū re-
dit ad eos t fac magnū rugitū. ita q̄ resuscitant⁹ viui surgūt a mort⁹. sic
xpō hōi⁹ surrerit a mortuis. mō marc⁹ pl⁹ tractat d resurrectiōē xpi q̄ aliq̄s
alioz. Sed iohēs d. lgit sub spē aīle: q̄ aīla alit⁹ volat q̄ aliq̄ alia volū-
cris: sic et. i. iohēs alit⁹ volauit t multū pl⁹ tractauit d diuinitatē q̄ aliq̄s es-
uāgelistaz. Itē notā. Daniel xps vtoz pdixit cū vīrit aspiciēs a longe
Sitr alij pphete xpm nascitū pdixerūt d vīgīe maria. vñ canit scrā eccia. p
phete dixerūt xpm nasci d vīgīe. Cū notā. ipositio h̄ storaz bī etiā p
alios vt i cōputo manuali t ecclesiastico t i q̄ plurib⁹ alijs locs. q̄re h̄ breuē
dcā sufficiūt d hystorijs iponēdis p circūlū anni. ¶ Et sic breuē p̄ editū
t cōpeditū. q̄ lucide t clare t valde vtilit⁹ docet plura nccāria circa sacra
eccie occurrētia. Et vocat summula Raymūdus: q̄ raymūdus edidit et
ppilauit t a plib⁹ libris canonicis cā extraxit. t etiā vocat sūmūla paupm
q̄ paupib⁹ pposita ē q̄ nō pnt studētura ppter defectū pecuniaz. Et si fuas
illa q̄ ego Raymūdus p̄sulo t psuadeo. t q̄ i h̄beo spernis. tūc meret⁹ vī-
dere dñm lesūm xpistū in sua maiestate summa. Qui cū sua mīe vīrgīne
maria singulisq̄ supior ciuib⁹ in seculoz secula sit bñdictus. Amen.

Tabula.

Incipit tabula libri radiorum minorum mundi: hoc est hominum: et precipue pauperum quorum gratia haec summa est collecta

Tabula statim intuetur oculi quod sita continet manu festat: quod propter ut legitur. Exod. xxxij. decalogi mandata in tabulis moysi tradidit deus et selab illoz observantia (quasi lateret) nullus excusaret. Sed secundum primum secundum de aia: sicut coipis oculus sine lumine nihil videre potest: ita sine veritate primum intellectus est quasi nocturne oculi non intelligit nisi tumis fonte aspergat. quaz Ray mundus in hac summa sinceriter manifestavit. Quare secundum sunt nominis interpretatione radii huius mundi appellat. Et quod lucidi apparent quæstiones et dubitationes in hoc libro tradite ponit tabula sequens. In quo primum ponent quæstiones et notata. et secundum quora cuiuslibet in quo folio talis possit inveniri quæstio. Est et prima quæstio ista

Sacra scriptura excellit et transcendit omnes alias scias. Folio primo Sacra scriptura vix predicat. eodem Sacra scriptura inducit et inuitat nos ad patriam celestem. eodem Que scire sit per beatos necessaria. .2. Quatuor sunt cause huius libri. eodem Quis est titulus huius libri. eodem Quid est sacramentum. eodem Que est divinitio sacramentorum. eodem De quibus sacro in particulari. eodem Que sacra sunt iterabilia et quod non. 3. De magnitudine eucharistie. eodem De figuris eucharistie. eodem Septem sunt sacramenta. 4. Quod sacrorum est dignissimum. .5. Quis canonicus est subiectus attributi. eodem Quis huius multa prognostica. eodem In qua lingua sunt celebrata prima consecratio corporis christi. .7.

In qua virtute celebratur missa. eodem Eucharistia quod definitur. eodem Quid est eucharistia quod creditur et

ceratur. eodem Quod intelligitur quasi dicitur: homo vel

ut corpus christi. eodem An aliqd sanguis christi quod effusus

fuit mansit in terra. eodem Quare quidie missæ celebrantur: cum tñ

christus nisi semel passus sit. .8. An hostia in triduo elevata fuit. eo

Quis sacerdos magis peccat an celebrans in periculo. vel simulans se celebrare et in non celebrans. eodem.

Triplicia sunt festa. eodem Una colla in sumis festis dicitur. eodem

Dei variatio huius nominis missæ. et eius definitio. eo. De variatio huius nominis colla et eius definitio. 9

Solus sacerdos potest celebrare. eodem Quid est sacerdos. eodem

Quot sunt virtutes missæ. eodem Irregularis et excommunicatus si potest celebrare. 9.

Angelus non potest celebrare. eodem Sacerdos mortuus et iterum resuscita

tus potest celebrare. eodem An peccator potest celebrare. eodem

An sacerdos portat in monstrantia specie panis vel corporis christi. eodem.

An missæ scriptis possint mortui in terram ac si legerentur de defunctis. eodem.

Quod bona opera valeant pro defunctis. eo. Libentia quod opione huius de suffragiis. e.

In quo loco est purgatorium. .11. Que sunt illa suffragia. quod possint defunctis. eo.

Quod offert pro purgatione. ab iser. pe. e. An pro purgatione. sit maior pe. to. eo.

An ignis purgationis sit corporalis spiritus. eo. An purgatio. manebit post extremam. in. eo.

An missa celebrata per unam aia. in. eo. An quod in periculo mortis alii bona operatioes

faciens pro defunctis possit eas ab soluere a pena purgationis. eodem.

An purgatorium sit per infernum. eodem.

A

Tabula.

Quare christus descendit ad infernum.	folio. 12.	Quantum valet missa deuote audit	22.
An ruc defuit angelis in celo. eodē		enti 2 sine peccato mortali. eodem.	
Quomodo sunt collectae conclusen	eodem	An vinum vel panis in consecratio	
de.	eodem	ne annihilatur.	eodem.
Quomodo sunt cognoscende ille cō	eodem	An christus moueatur in hostia cū	
lusiones.	eodem	alijs casibus multis.	folio. 22.
Quare dicitur collecta	eodē	et folio.	23.
Quare dicitur collecta	eodē	Quare post eleuationem eucharistie	
Quare dicitur collecta	eodē	digitis sacerdotis celebrantis es	
Quare dicitur collecta	eodē	runt coniuncti. Et ratio quare alle	
Quare dicitur collecta	eodē	qua leuant calicem coopertum ali	
Quare dicitur collecta	eodē	quid discoopertum.	foli. 2. 24.
Quare dicitur collecta	eodē	Quot missas potest celebrare sacer	
Quare dicitur collecta	eodē	dos vno die.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Si sanguis congelatur	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Si sacerdos infirmatur	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Si hostia est cruentata	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Quare dicit sacerdos. Hoc enim est	
Quare dicitur collecta	eodē	corpus meum: quod p vobis: 2 nō	
Quare dicitur collecta	eodē	fit. folio.	25.
Quare dicitur collecta	eodē	An de spelta potest conficere corpus	
Quare dicitur collecta	eodē	vomini.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Uterulavendens corpus christi inde	
Quare dicitur collecta	eodē	is est cremanda	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Quid si hostia i eleuando frangatur	
Quare dicitur collecta	eodē	sive diuidatur.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Quid si sacerdos ante altare occida	
Quare dicitur collecta	eodē	tur.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Quid si merus avis cadat in calice	
Quare dicitur collecta	eodē	cem.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Missae in die parasceues nec habet	
Quare dicitur collecta	eodē	principium nec finem.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	An die parasceues altaria sunt de	
Quare dicitur collecta	eodē	nudata.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Filij compatri per quos non est de	
Quare dicitur collecta	eodē	uentum ad paternitatem possunt	
Quare dicitur collecta	eodē	adinvicem contrahere matrimoni	
Quare dicitur collecta	eodē	um. folio	eodem.
Quare dicitur collecta	eodē	Utrum plures ad vnum puerus pos	
Quare dicitur collecta	eodē	sint fieri compatries	fo. 55.
Quare dicitur collecta	eodē	Cognatio contrahitur in duobus sa	
Quare dicitur collecta	eodē	cramentis.	eodem
Quare dicitur collecta	eodē	Sine peccato debet esse qui vult su	

Tabula.

mere eucharistiam	fo. 26	iudeis dabitur eucharistia cum alijs	codem
Utrum aliquis digne accedere potest	ad sacramentū eucharistie	codem	
Quare ecclesia i tribus diebus mor-	tem xpi deplangit	codem	
Quare passio sanctorum celebratur cum	gaudio, passio xpi cum lacrimis	codem	
An alicui denegabitur corpus christi	folio 27		
Quare iudei admittuntur ab ecclesia	folio 28		
Quibus non debet dari corpus xpi.	folio 29		
Quadrupliciter sumitur eucharistia	folio 30		
Carentibus usu rationis et pueri non	possunt ministrari hoc sacramentū	codem	
Tria requiruntur ad accedentem cor-	pus christi	fo. 29	
Que sunt vitanda post sumptionem	corporis christi	codem	
Quare deus post pascha plagauit ro-	manos	codem	
Quis effectus sequitur ex sumptione	eucharistie	fo. 30	
Eucharistia quomodo presentabitur	infirmis	codem	
An hostia non consecrata possit porri-	gi infirmis perenni sacramentū	codem	
Quo sacerdos peccat in proferendo	verba consecrationis	codem	
Tertia die infirmitatis suscipitur eu-	charistia	fo. 31.	
An die obsequii consecrabitur	codem		
Leprosus potest dari eucharistia	codem		
Deuotus et mundus suscipiet eucha-	ristiam	codem	
Beata animalia non suscipiunt eucha-	ristiam	fo. 32.	
Quando hostie consecrate deficiunt	sacerdos quid faciet	codem	
Sacerdos leprosus potest celebrare	missam	codem	
An infirmis inuocet vel seruientibus			
An excommunicatis dabitur eucharis-	tia	fo. 33.	
Manifesto peccatori non dabitur	codem		
Semel dabitur laicis infirmis in mēse	secus est de religiosis	fo. 34.	
Quare sub duplici specie consecrabitur	codem		
An infirmo carenti usu rationis da-	bitur eucharistia.	codem	
Mortuus non dabitur hoc sacramen-	tum	codem	
Quid si iudeus accedat ad eucharisti-	am cum xpianis	codem	
Mulieribus et latronibus penitenti-	bus dabitur	fo. 35.	
Quid de eucharistia que euomitur.	folio 36.		
Quid si sacerdos dimittat hoc pro-	nomen meum	codem	
Tempore necessitatis non est celebra-	dum in hoc loco	codem	
Extrema unctio quilibet danda est.	quando danda est. qd differenter da-		
bitur sacerdotibus et laicis. et in qui-	bus partibus corporis dabitur.		
Folio 36.			
De hac dictione tempus: an dicatur	tempus vel tempus	codem	
An infirmi ante mortem videant ange-	los presentes et iudicium	fo. 37.	
Quotiens dabitur unctio	codem		
Intrans bellum non potest coniungi cum	alijs casibus	codem	
Quam viam intrandi celum docebit	sacerdos	fo. 38.	
An percussus in torneamentis possit	coniungi	codem	
An intrans bellum possit suscipere sa-	cramenta	fo. 39.	
Licitū ē audire fures et latrones	codem		
Pro furibus et latronibus in facto oc-	cisi non ē orandū	codem.	

Tabula.

Sacerdos an debeat gaudere de morte m. le. actoris. eodem
 Corpora suspensorum possunt admitti ad sepulchrum si pensuerint eodem
 Clerici non scribant litteras per vindicta sanguinis. Cum casibus alijs hominibus ibidem notatis eodem
 Definitio baptismi. 40.
 Triplex est baptismus eodem
 Quod duplex institutio baptismi eodem
 Quis instituit in quo loco fieri debet sunt dona baptismi. eodem
 Baptizandus habet tres primum. 41.
 Cathesimus et exorcismus primum eodem
 Statim post exorcismum et cathesimus parvulus baptizatur eodem
 Mulier in necessitate baptizatur eodem
 Tri sunt in baptismo eodem
 Alia notificatio sacri baptismi. 42.
 Baptismus impunit characterem eodem
 Christus est principalis causa efficiens baptismi. sacerdos instans. eodem
 Baptismus delet omnia peccata in adultis eodem
 Verba non interponantur ad formam baptismi. eodem
 Requiritur ad baptizandum cognitio hominum forme baptismi propter intentionem eodem
 Quilibet homo potest baptizare servata debita forma etc. eodem
 Parvulus baptizatur eodem
 Parvulo perfertur gratia in baptismo. 43.
 Ad confirmationem quibus requiruntur. eodem
 Quare in signum crucis confirmatur. et quare quod in facie peccatur. eodem
 In confirmatione tria notantur eodem
 Ratio quare post baptismum determinat de confirmatione eodem
 Non confirmatus non potest confirmare. eodem
 An simplex sacerdos possit confirmare. 44.
 Confirmatio perfertur novam gratiam. eodem
 Ut confirmatio sit sacramentum necessarium. eodem
 Baptismus non potest iterari eodem

Idem de nomine ego si est de sola baptizati. In omni lingua potest baptizari. 45.
 Loco baptismi non ponatur mergo. 46.
 Loco proinde (re) non potest propter non. Non potest propter in nomine si in nomine etc. eodem
 Intentio baptizandi est necessaria. eodem
 Questio de duobus pueris eodem
 Baptismus perfertur etiam a bono et malo. 47.
 Hocivimus dupliciter gratia. fo. 46.
 Mulier est monasterium in partu quod agitur eodem
 Non baptizatur si sepelitur in cimiterio. eodem
 Quod tota est vicia et quiplex eodem
 Forma baptismi non potest variari. eodem
 Tri requiruntur ad baptismum. 47.
 An potest immergi et alter baptizare eodem
 Si deo perfertur uba vni immergi. 48.
 Judaeus et infidelis potest baptizare. eodem
 Diabolus non potest baptizare. eodem
 Aqua est materia baptismi. 48.
 Triplex est baptismus eodem
 Nullus potest seipsum baptizare eodem
 Principalis populi ingressu ubi. 49.
 Utrum puer baptizatur in parte deat pro stea baptizari in toto eodem
 Quod exadit puer a matre mortua. eodem
 An baptizandus immergi deat. eodem
 Tri dantur in baptismo. eodem
 An vni possit suffragari duos baptizare eodem
 Ille deus baptizatur. dubitatur quod deus baptizatur. eodem
 Baptismus non iteratur. eodem
 Character baptismi non est in christo sed in eo. eodem
 Triplex est fides baptizantis. eodem
 Judaei persequuntur ecclesiam. fo. 51.
 Quod est baptismus. et quod potest etc. eodem
 Quare baptismus fieri potest in aqua. 52.
 In terra aere aut igne si potest fieri baptismus. eodem
 Ut in sanguine aut oleo baptizetur. eodem
 An in aqua alio liquore mixta ad baptismum. eodem
 An puer in vtero matris possit baptizari. eodem
 Duo requiruntur ad baptismum. 53.
 Tres sunt immersiones eodem
 Quid fiat quando baptizans dicit loquere. eodem
 Iam placet parte for. ne eodem
 Quare baptizatur. huiusmodi immersiones. eodem

Tabula.

Eucharistie sacramentū habz dupli-
cem ipeccem. eodem
Quo nomine hermafroditus debz
baptizari. eodem.
In confirmatōe potest nomen impos-
ni z variari eodem
An in prima vel scda vel tertia im-
mersione remittatur peccatum ori-
ginale. folio. 54.
Triplex est cognatio et spiritualis
subiudicatur eodem
Ex quibus sacris causatur talis co-
gnatio spiritualis eodem
Inter leuantes nō contrahitur cog-
natio spiritualis eodē.
In confessione contrahitur aliqua
affinitas. eodem.
Et ponuntur ibidē casus impediē-
tes matrimonium. eodem
Diaconus nō pōt dare corp⁹ xpi. 56
Multiplex ordo est necessarius eo.
Cuiuslibet ordinis impunitur caract-
er specialis eodem
Mulier non potest promoueri ad sa-
cros ordines eodem.
Mulier menstruosa quomodo se ha-
beat ad virum fo. 57
Quid sit menstruum eodem
Utrū mulier menstruosa reddē pos-
sit vtro debitum carnis aut ab eo
possit exigere. fo. 58.
Mulier pariendo patit eodem.
Mulier post parrū purgabit. eodem
Mulier ante ptum cōmunicabitur.
Quō puulus nascit ex vtero. fo. 59.
Quid sunt sponsalia eodem
Sponsalia fiūt quorū modis eodē
Verba contrahendi matrimonium
sunt duplicia eodem.
Ecclesia est duplex fo. 60.
Qui pōt trahere sponsalia fo. 60.
An sponsaliati cōpellantur ad ma-
trimoniū. eodem
Sunt octo casus in quibus soluantur
sponsalia. z adduntur plures. fo. 61
Vors triplex est eodem
Dicitur int sponsalia z mrimoniū. eodē
De mrimonio z eius qdditate z m-
tis questionibus. fo. 62.
Duodeci cas⁹ sūt ipediētes mrimoniū. 63.
Matrimoniu est sacm. 64.
Mrimoniū qd mōis ē illegitimu eo
Pria vxor mortua pōt trahi cū scda
In mrimonio sunt tria. fo. 65.
Duo festa ipediūt mrimoniū celeb-
Matrimoniu est duplex. s. clandesti-
num et manifestum. fo. 66.
In qb⁹ hōibz trahit mrimoniū. 67
Votū ē duplex. s. simplex z solēne. e.
Simpler votū ipedit sed nō dirimit
mrimonium folio. 68.
Quid est consanguinitas eodem
Consanguinitas est duplex eodē
Quid ē linea panguitatis. z qd qd⁹. e.
Triplex ē linea panguitatis. eodē
In qb⁹ qd⁹ phibitū ē trahere. 69.
Triplē cōtrahit affinitas p quā ge-
neratur publica honestas. eodem
Vtra ipeditur z dirimit mrimoniū
Utrū panguitas ipedit mrimoniū.
Que panguitas fuit int adā z eū
Utrū sacm mrimo. pferat graz. 70
Pueri illegitimi hāt i se tres pdrō-
nes. s. s. supbi. pomposi. luxuriosi.
et etiam blesi. fo. 71
Utrū tal spuri⁹ tradit deat religiō. e.
Crimen ipedit mrimoniū fo. 72.
Quō surdi z muti trahunt. eodem
Duplex est votum fo. 73.
Simpler votū est duplex eodem
An vxor possit vouere eodem
Nō celebret scdas nuptias vxor nī
si mortuo viro. cū qbusdā casib⁹. e.
De ipediētib⁹ executionē mrimonis
(fo. 74. 75. z. 76. z. 77.
An z qñ vxor pōt igredi religiō. 77.
An papa possit dispētare q vxor sūt
p sensu viri possit igredi religiō. e.
A 3

Tabula.

An rege^r ap^d mulle^re z coactus ad
 p^rahedū cū ea teneat infimontū
 An pueri sunt legitimi snia diuoz
 ty lata inter coniuges eodē
 Casus rex z regina nō generāt. sed
 acceprāt puez attenū in piē. z po
 stea generant i octauo anno filioz
 quis illoz erit heres. eodem.
 An diacon⁹ possit dimittē vxorē cō
 pulsus p episcopum. eodem
 An ābulas sup trā i calcetis p^rmittit
 aliqua dūcē z postea depōit illaz
 z idē p^rmittit teneat illā recipe. eo.
 Mulier si stricta ē qd agēdū est eod
 Ana psona nō p^r h⁹ e plurē vxor. 78.
 W^rimontū ē significatiū v^rionis
 hūane nature cū diuina eodem
 Pagan⁹ hīs p^res vxores puer⁹ ad
 fidē d^r illā tenē q p^rio puerit. eod
 An mulier cognita ab alio in specie
 sui viri sit adultera. eodē
 Mulier leprosa aut infecta veneno
 tenetur soluere debitū fo. 79.
 Mulier leprosa si teneat coh^rtaē viro
 Spōsalia solūsp leprā supueniēte
 Vir sanus teneat mulieri leprose p^r
 uidere de necessarijs eodez
 Impedimētū supueniēs nō soluit ma
 Quis d^r p^rurus (rimontū. eo.
 Sponsalia firmata iuramēto solū
 tur p subsequēs infimontum. eod
 W^rimontū nō d^r fieri p coactōz. 80.
 Votū solēne ipedit infimontū p^rahē
 dū. z d^rmittit infimontū p^ractū
 Anur⁹ p^r p^rā p^rmissa z postea cō
 mittēs teneat dupl^r penitere. eodē
 P^retā q^rst p^ressa si reuultūcūt. eodez.
 Iurās g^ral^r nō tēf ad casuz ioplatū
 Mulier nō potēs p^rtenēt viuere nō
 debz iurare continentia. fo. 81.
 Iurans nō velle reddere debitū vr
 ou d^r cū timore dei reddere. eodē
 Interdictū ecclie interdū impedit
 sed nō dirimit. eodem

Quasi duo t^ra p^ribita in d^ru
 nō celebratur matrimonū. eodez
 Iura hūi z votū p^rsupponit possibi
 A^rt⁹ p^ract⁹ p^ripubes re. (litatē
 uocare p^r annos p^rubertatē. 82.
 Copula carnal reuocat vxorem ex
 An mascul⁹ z q^r fela d^r (claus^ro
 pubes. eodem
 Lodu^r ipedit infimontū q ad i^rg^ra.
 Seruus p^rahens cū libera nō pōt
 petere separationem eodem
 L^rber sciēter contrahēs vel cogno
 scens an illā contractam non pōt
 separari ab ea eodem
 Mulier tenetur sequi virū. fo. 83.
 Per aspectū corpis p^rah^r g^riras. eo
 Cognatio spiritalis supueniēs nō
 frangit matrimonium. fo. 84.
 Persona vouens d^r eē libera. eodē
 Votū quomodo defitatur eodem
 Votū iolenne sit simpliciter. eodem
 Ad votū tria requiruntur. eodem
 Aliq⁹ obligantur ad votū. aliq⁹ non.
 Ad cōmurationē von duo requirunt
 Votum augmētat meritū. fo. 85.
 Ordinū: aliq⁹ pōt pcedere ad matri
 moniū: aliq⁹ non. eodem
 Votū tripl^r p^r i meli^r cōmutari. eod
 Quis sit iudex clerci criminosi. eo.
 Clericus non degradatus nō d^r pu
 blice puniti. fo. 86.
 Cleric⁹ ordinatus absq^r vxoris con
 sensu ē sibi restituendus. eodez
 Irregularis et postea excōcatus nō
 talis ordinatur ad sacros ordines
 est degradandus p^retue. eodē
 Vir pōt ordinari cū cōsensu vxoris.
 A^rre ordinationē iurabūt ambo cō
 iuges castitatem. eodem
 Ad q^re sacerdos nō pōt dūcē vxorē.
 Ordinari⁹ p salū est irregulari. 87.
 Qui pueri dicūt li imi^r q^r naturalē.
 Quos filij legitimantur. eodez
 Illegitimi ex tripli^r causa non pōt

Tabula

ordinari. eodem. **U**tz sacerdos cognoscens aliquā mul-
 licet caute excuset a fornicatione.
 Excommunicatus et postea ordinatus pūa
 tur bñficio habito folio. 88. **S**ily sacerdotū non succedūt in bñ-
 ficijs patrum suoz eodē.
 Excommunicatus q̄ordinatur effi-
 citur irregularis eodem. **Q**uis dispēsat cū talibus fo. 95.
 Excommunicatus scienter ordinatus
 p̄p̄ter o suspenditur eodem. **C**lericorū bona dñt tria in quatu-
 Seru⁹ ordinabit cū p̄sensu dñi sui
 p̄p̄ter q̄s casus aliq̄s nō ordinabit.
 Cū suo futurū recipiente ordines:
 quis dispensat. eodem. **Q**uatuor spēs tollūt bōa aliena
 Quid sit furtū et quorūplex. eodem.
 Qui dicūt furtive sc̄ge ordines. eo
 Monachus fugiens claustrū est su-
 suspensus. fo. 89. **A**blatum debet restitui fo. 96.
 Quid d̄ apostata. et quorūplex ē. eo.
 Professus exiēs claustrū cogit rediē
 Triplex ē bonū m̄monij eodem. **C**ur d̄ restitui. et q̄stū. et q̄cito. eodē
 Triplex est actus conjugalis matri-
 monij. folio. 90. **U**tz fur teneatur restituere p̄uē⁹
 Cognoscens fororem vxoris sue nō
 potest petere debitū eodem. **C**um re furata. fo. 97.
 Mulier inhonestā siue suspecta non
 d̄ habitare i domo sacerdotis. eodē. **S**acerdos nō debz manifestare fur-
 Sacerdotes dñt subuenire paup̄ib⁹
 Sacerdotes nō dñt ludere fol. 91. **T**um sibi confessum eodem.
 Sacerdotes dñt studē et q̄ta. eodē. **Q**uot modis manifestatur crimen
 Sacerdotes curati custodire debēt
 aias prophanorū diligenter. eodē. **C**onfessum. eodem.
 Plebani dñt ponere corpus et aliam
 p̄p̄lo eis cōmissio si videant vtili-
 tatē puenire ex hoc eodem. **E**meno scienter furtū et particeps
 Contractus m̄monij est sacerdoti
 bus prohibitus folio. 92. **E**t tenetur ad restitutionē. fo. 99.
 Clericus nō d̄ venari clamorose. e.
 Sacerdotes non dñt exercere nego-
 cia secularia q̄iacunq̄ fo. 93. **A**liq̄s emit furtū scient̄ dupl̄. eodē
 Utz sacerdos omittēs horas peccet
 mortaliter. eodem. **Q**uid est pati naufragiū eodem.
 Clerici nō dñt ducere choreas. eodē. **D**ifferentia inter naufragiū. tacturā
 Choreā quomodo definitur. eodem. **R**uinam. et diluviū eodem.
 Clerici nō intrabunt tabernaculū nec
 alia loca inspecta eodem. **U**tz q̄libet deat ablata restituē. eodē
 Clerici dñt vitare crapulam eodē. **T**ria sunt genera hominum que li-
 Sacerdos d̄ cē cast⁹ vel caut⁹. 94. **C**ite possunt spoliari. folio. 100.
Bes inuēte quō sunt restituēde. eo.
Quid agēdū ē d̄ thesauro abscōditro
 Dominatus ad mortē non potest fa-
 cere aliquē actū legitimū. fo. 101.
Quō res ablata est restituenda. eodē.
Utz subtractio cui⁹ libz rei sit furtū
Utz vsura furtū v̄ rapina sit licita
Quā bellū est iustū. et que sunt p̄ditio-
 nes ab hoc requirite fo. 102.
Clericis non puenit bellare eodē.
Utz subditi p̄nt mouere bellū. eodē.
Qui tenēt seq̄ ad bellū et q̄ nō. 103.
Quid de seruīs captis eodē.
Quicq̄ rapit in bello illicitū est re-
 stituendum fo. 104.
Quid est symonia eodem.
Triplex est munus eodē.
Mūnēra p̄nt dare licite q̄nq̄ modis
 H. 4

Tabula.

Beneficium duplex est fo. 105
 Altera voluntate collatoris si tibi bñ
 Patronus quod defuit (sicilicet eod.
 Patronus sit tribus modis eodem.
 Patrono dñe aliqd hñs z onerz. eod.
 Patronat⁹ alienat trib⁹ modis. eo.
 Pñ pñtare filiu ad bñficiu. eod.
 Nullus pñtare seipm eod.
 Quid fieri si sint duo collatores cleri
 Pro ingressu religiois an (ci l laici
 Epōt aliquid recipi fo. 106
 An cū simonaco dispenset. eodem.
 Pro ordinibus nihil dabitur. eodez
 Symoniaci intrās claustrū eribit.
 Symoniaci cōmittitur dupliciter. eo.
 Sub mala pñtōe si dñ pñtēt eccia
 Si pñguineo religioe simōia ē (107
 Symonia est maximum peccatum
 Vēricib⁹ z hñstrib⁹ l alijs pñonib⁹
 suspect⁹ si dabit aliqd dñ pñmoato
 xpi: nec dñt spūales tales locare. e.
 Usura ē duplex. s. spūal tcoipal. 108
 Usura quō defuit eodem.
 Fruct⁹ cōputabunt in sortem. 109.
 Usurarij tenent ad restitutionē. eo.
 Manifesti usurarij phibent officia
 ecclesiastica. lñdes tenent ad fñt. vsu.
 Usurarij z raptōres cōparantur. e.
 Usurarioz pñ public⁹ ali⁹ pñat⁹. 110
 An vsura sit possibilis eodez
 An mgt dñ accipe pñmodū dñ dñb⁹
 Pecunia pñ ab aliq recipi ad negos
 claudum licite. fo. 111.
 In traditōe aialiu triplex ē pñact⁹.
 Mutuas pñmag pecūia et redimēs
 pñua pecunia pñmittit vsurā. 112.
 Res vsurarij pñdita lñcta ab eo q de
 dit sibi vsurā nñ ē vsurario fñtutēda
 Cōcedens alicui pecuniam ad illuz
 fñc vt tempe necessitatis iterum
 sibi cōcedatur vsura est. eodē.
 An cōcedēs anōnā antiquā alicui pñ
 noua cōmittat vsuram. eodem.
 An veteres denarios mutuas pñ no
 uis cōmittat vsuram. eodem.
 Quadruplex reuerē fñcat pñerfio:
 nē cordis locutōis. opioz. satisfactō.
 Penitētia vñde dicitur. eodem.
 Pñia an sit facim. z duplex ē pñia.
 Quid est penitētia eodem.
 Fictus duplex est lfo. 113.
 Pñia pñcedit ex dictamine iusticie.
 Tres sūt pñes pñie cōsidētes tñtō
 pñci pñtō. s. pñitio. oñis cōfessio
 opiois satisfactio eodez
 Pñtōz aliqd actuale. aliqd originale
 Pñia alia cānētica. alia arbitrarie:
 siue voluntaria eodem.
 Quid taxat pñia qñ pñtō moia. fñt.
 Per statūtes intelligit spūal gñ. 114.
 Indulgētie solū valēt pñfñs pñtōz
 Infirmit⁹ nō agēs pñiam pñ tñ a dñ
 saluari. z hñ si debuit pñtōz hñtō
 Null⁹ peccabit pñtō spem venie. co.
 lñs dñ pñtōz coide. oñe t ope. eodē
 Penitētia ferotina pñdest. hñ ē dñst
 ctis et insecura. eodem.
 Ad agēdū pñiam qñ nos mouet. eo.
 Quid si parochianus moiat z ses
 peliatur in claustro fo. 115.
 Quanta dabitur plebano pñtō. eo.
 Quid sit sepultura eodem.
 Fures latrones vsurarij nō sunt se
 peliendi in cimiterio. eodem.
 Quid si fur latro z ē. nō possunt loq
 in extremitate. eodem.
 Sepultus i cimiterio vsurarius. lñ
 tro interficiēs seipm. z sic de alijs
 similibus debent exhumari. eodez
 Mortuus i duello non sepelitur in
 cimiterio. fo. 116.
 Peregrinus sepeliet vbi mouit. eod.
 Sepulturam potest quilibet elige
 re. folio eodem.
 Tria sunt que faciunt aliquem par
 rochianum. eodem.
 Sacerdotē visitare infirmum tñpe
 noctis intelligit dupliciter. eodez

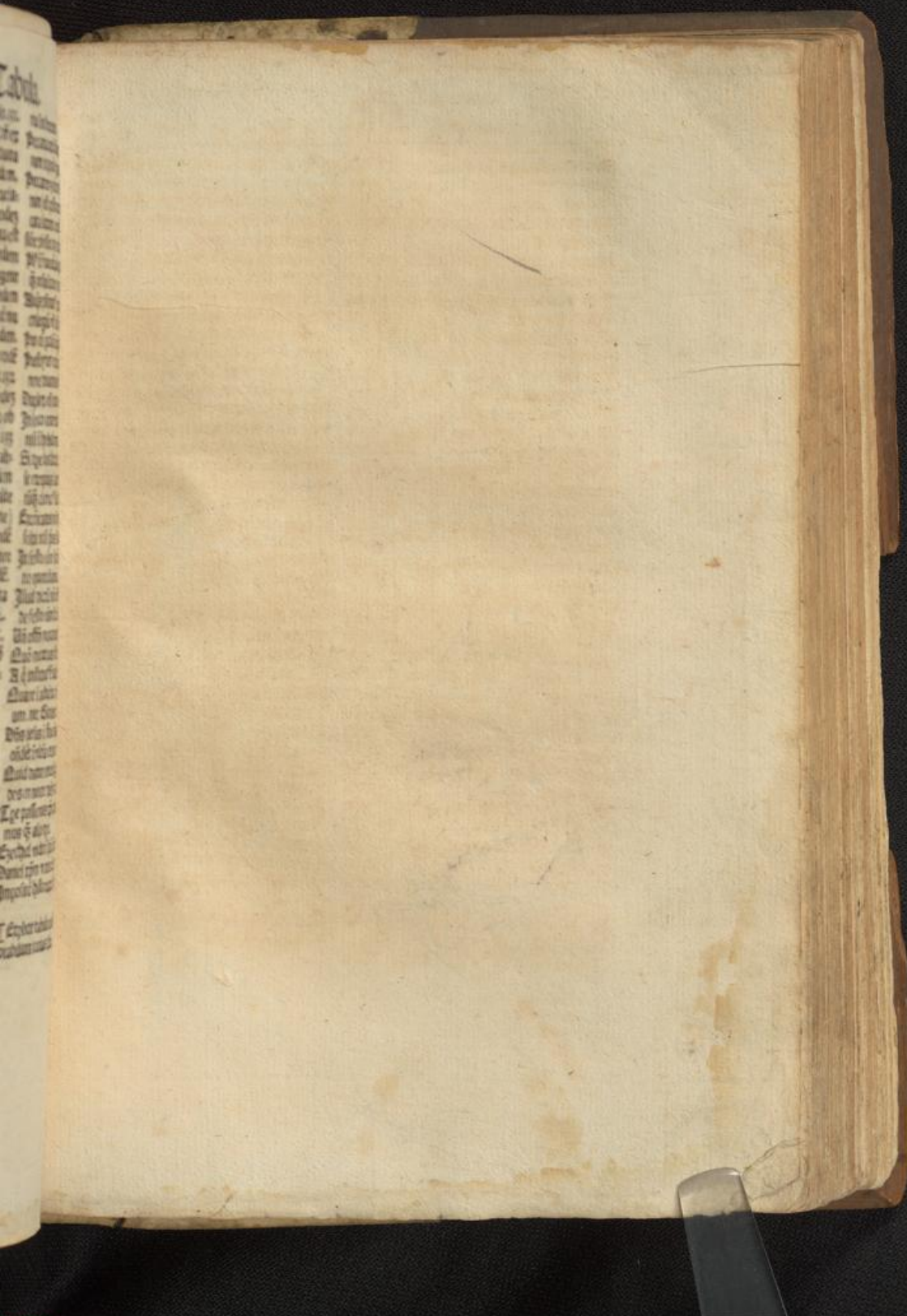
Tabula.

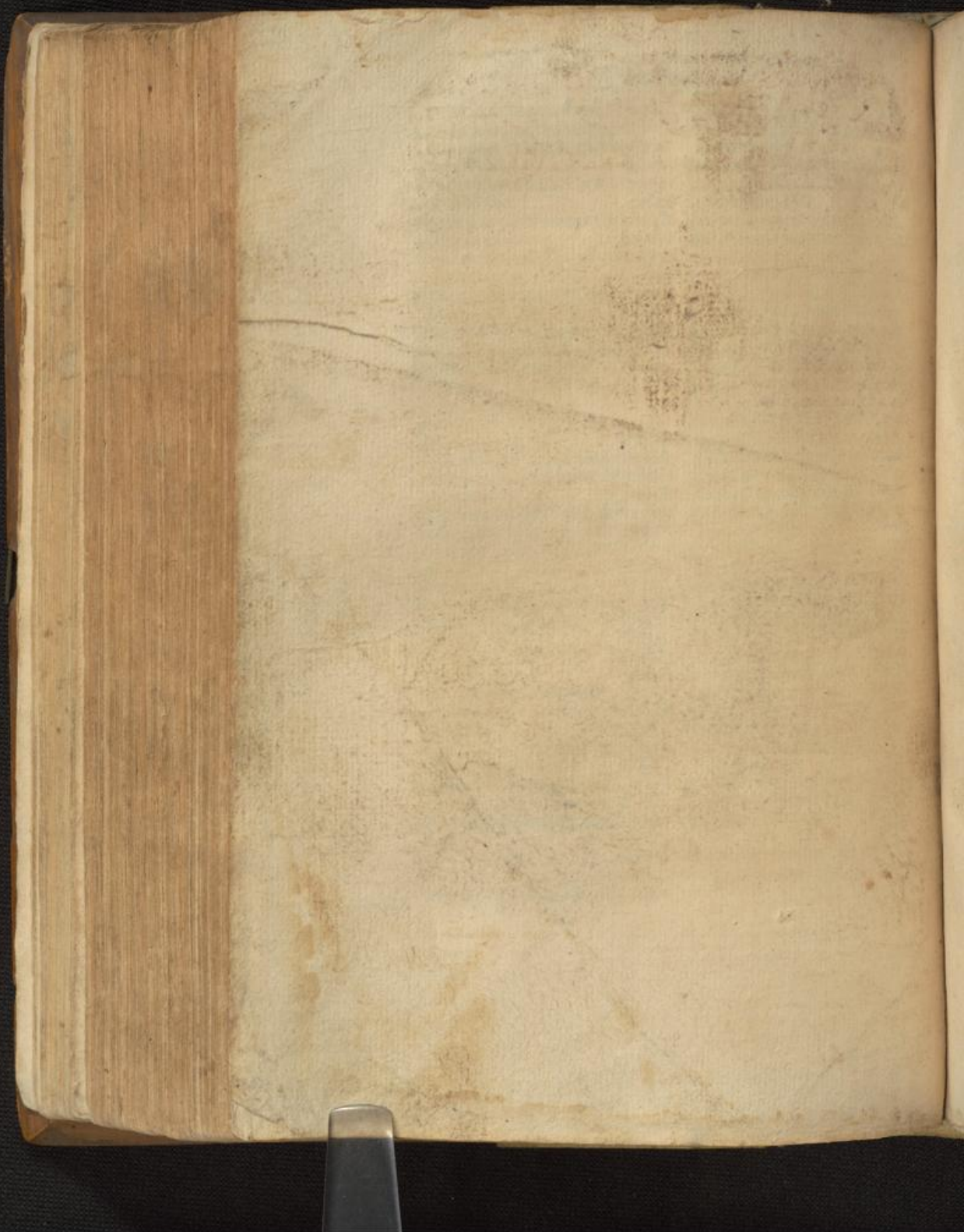
Excoꝛcatio quò describitur eodẽ
Excoꝛcatõis alia maior alia m. 116
Casus qñ aliqñ incidit i excoꝛcat. eodẽ
Quorũ psona q possunt excoꝛcatio
communicare. eodẽ
An occide patrẽ vel mrem detestabi
lius sit qñ occidere vxorẽ. 118.
Excoꝛcatus an possit intrare ecciaz
et audire vbi xpi. fo. 119.
Clericu pcuriõs e excoꝛcatus. eodẽ
Excoꝛmunicato nõ pòt quis cõfite
comedendo. eodem.
Clericu pòt quis putere in casu si
ne excoꝛmunicatone. eodẽ.
Sacilegiũ qd est. eodem
Ladro et publicus spoliator nõ gau
dent emunitate. 121.
An religiosus pcuriõs clericũ ad rã
tam pnam teneat sicut laic⁹. eodẽ
An mulier pcuriõs clericũ cõmittat
sacilegiũ vel nõ. eodem
An pcuriõs rusticũ credẽs clericũ
sit excoꝛcatus. eodẽ.
Testamentũ quid sit. eodẽ
Testamentũ duob⁹ modis sit. eodẽ.
An mulieres maritate possunt face
re testamentũ. eodem.
Res testande sunt duplices. eodẽ.
An carẽs loqũa possit testari zc. eodẽ.
An sacerdos possit testari. eodẽ.
Bigamus quomò definit. Et biga
mia. 122.
Bigamia quot modis sit. eodem
Corrũpẽs virginẽ z postea p̃rahẽs
cum eadẽ an sit bigamus. eodẽ.
Sortilegium quid sit. fo. 123.
Sortilegiũ spẽs quot sunt. eodẽ.
Quid de clerico sortilego. eodẽ.
Faciens legẽ missam vt aliqñ mori
atur an sit sortilegus. eodẽ.
Habẽs obuam leporẽ credẽs infor
mũ sibi fieri an sit sacrileg⁹. eodẽ.
Mulier equitans sup bestiam an cõ
mittat sortilegiũ. 124.

An p̃fessioe sunt duop̃sideranda. cõ
quib⁹ multa ibidẽ ponũt. eodẽ.
Medicus spũal z corpalis quò com
parantur. eodẽ
An sacerdos possit manifestare pec
carum. folio. 125
Penitentia alia est publica alia pri
uata. eodem.
Pnia solẽtis sit p p̃ctis enomib⁹. e.
Solennis penitentia inducit irre
gularitatẽ. fol. 126.
Penitentia agatur totiens quotiẽs
qñ peccatum cõmittit. eodẽ.
An monachi possint aud. e p̃fess. eodẽ
Quot mōis sũt p̃p̃us sacerdos. eodẽ
Propter ignorantiam plebanũ pòt
alius eligi in p̃fessioẽ. eodẽ
An laic⁹ possit audire cõfessioẽ. eodẽ
Quare laico est cõfessio. fo. 127.
An p scriptum vel nuncium aliquis
posset confiteri. eodem.
An peccata scita prius a sacerdote
sint sibi confitenda. eodẽ
An simplex sacerdos pòt absolue
re excoꝛmunicatum. eodem.
A quibus peccatis non pòt simplex
sacerdos absolue. eodẽ.
Peccatũ culpe. pene z dñi. 128.
Malũ dñi vtile dupl̃r. eodẽ
An sacerdos possit audire p̃fessioẽ
sue amasie vel ancille. eodem.
Casus in quibus nõ teneat quis con
fiteri p̃p̃io sacerdoti. eodẽ.
Conditiones requisite ad cõfessioẽ
nem que sunt. 129.
Confessio potest iterari. 130.
Peccatum in deum. proximum. z se
metipsum. eodẽ.
Satisfactio triplex est. eodẽ.
Via pctã mundi reducitur ad sup
biam. luxuriã. z auariciã. eodẽ
Confessio non debet reuelari ex tri
bus causis. eodem.
Quò sacerdos datus ad iudicem

Tabula.

posset reuelare p[ro]fessionē fo. 131.
 An sacerdos possit reuelare p[ro]f[ess]iōem ex
 quo posset p[er]tingere piculū ciuita-
 tis vel castri. eodem.
 An heresim cōfessam possit reuela-
 re confessor. eodem.
 Oppressor puerorum penitentia est
 iniungenda eodem.
 Pro adulterio occulto nō iniungitur
 publica p[ro]nā. eodem.
 Quas penitencias possunt facē mu-
 lieres eodem.
 Ieiuniū tripl[er] soluitur eodē.
 An iucāz cōcedētes soluāt ieiū. fo. 132.
 Homicidiū est duplex eodem.
 Gloriā terre sancte vel talis p[ro]nā ob-
 ligat personam fo. 133.
 Per ingressum religiosi quis ab-
 soluitur a tali voto eodem.
 Eōfrens nō d[icitur] in sua p[ro]fessione alte-
 rius peccata (nisi sub condicione)
 manifestare. eodē.
 Sūt bona mortua simpliciterz mor-
 tificanda eodē.
 Confitens debz dicere sua peccata
 met. fo. 134.
 Luxuria q[ue] mala est. fo. 135.
 Luxuria ex quibus causatur eodē.
 Eccl[esi]a diuicie delicta z causant lu-
 xuriam. eodem.
 Custodia sensuū tuar ad custodi-
 am castitatis fo. 136.
 Carnis pollutio est triplex eodē.
 Cor custodiri d[icitur] a pueria siue mala
 cogitatione. eodem.
 Tripl[ic]iter aliq[ui]s peccat. i. deū. pri-
 mū. et semetip[su]m. fo. 137.
 P[ro]p[ter] q[uo]d aliq[ui]s sūt b[ea]t[us] naturalem p[ro]p[ri]i
 scētiā. z q[uo]dā p[ro]p[ter] naturā. eodem.
 Peccatū zodomiticum comparatur
 lepro. fo. 138.
 Quatuor sūt p[ro]p[ter] clamātia iccl[esi]e. eo-
 dem.
 Null[us] hoim p[otes]t ex zodomitico pec-
 cato resurgere nisi Martha z Ma-
 ria sint sorores. eodem.
 Peccata confessa mutant penā eter-
 nam in penā t[em]p[or]alem. eodem.
 Peccatum zodomie (q[uo]d est p[ro]p[ter] natu-
 ram) est pessimum inter omia pec-
 cata luxurie. eodem.
 In o[mn]i p[ro]f[ess]i-
 ſiōe p[ro]fessor d[icitur] inq[ui]rē circūstā. p[ro]f[ess]i-
 ſiōe ē fuocacē. aliq[ui]e a p[ro]f[ess]iōe fo. 139.
 q[ui] resuscitare a mortuo eodem.
 Aliq[ui]s p[ro]f[ess]iōe i. p[ro]f[ess]iōe enormi (sic ē sa-
 crilegiū v[el] p[ro]f[ess]iōe n[on] p[otes]t absol. z eodē.
 Pro o[mn]i p[ro]f[ess]iōe iungēda ē p[ro]nā occl[esi]e.
 Presbyter exco[m]m[un]icatur nō d[icitur] se iuge-
 rere diuinis officiis. fo. 140.
 Duplex est interdictum. fo. 141.
 In loco interdicto n[on] d[icitur] celebrare
 nisi i hebdomada semel eodem.
 Si t[em]p[or]e interdicti p[ro]p[ter] aliquē inter-
 se exco[m]m[un]icatus laicoz n[on] d[icitur] interesse
 rāq[ue] cleric[us] sed tanq[ua]m laicus. eodem.
 Exco[m]m[un]icatus nō d[icitur] ab exco[m]m[un]icatione ab-
 solui nisi p[ro]p[ter] satisfaciat eodem.
 In festo o[mn]iū sc[ri]pt[ur]arū debet dici p[ar]a-
 phra. fo. 142.
 Illud dictū nō est solū intelligēdū
 de festo o[mn]iū sc[ri]pt[ur]arū. eodem.
 An o[mn]iū mortuorū h[ab]eat i[n]t[er]itū. eodem.
 Quod mortuus sit sepeliendus. eodē.
 A q[uo] insititur ē adu[er]sus xpi. fo. 143.
 Quare i adu[er]su[m] d[omi]ni si cantat te de-
 um. nec gloria in excelsis. eodem.
 D[omi]n[us] iesus i fine a[n]i[m]e nasci voluit ut
 ostēd[er]et i[n] vltia etate m[un]di se v[er]u[m]. eo.
 Quid datur intelligi p[ro] hoc q[uo]d sacri-
 des in nocte debz surgere fo. 144.
 T[em]p[or]e passionis xpi plus dolere debe-
 mus q[uam] alio t[em]p[or]e. fo. 145.
 Ezechiel vidit i spū q[uo]tuor a[n]i[m]as. eo.
 Daniel xpm venturū p[re]dixit eodē.
 Impositio hystoriaz ē h[ic] p[ro]p[ter] alios. e.
 Explicit tabula questionum et
 notabilium totius libri.

In vsm Frs Las. Vngeri. Anno 90
Tincta data. uis: fel. hanc nō tūta superis
Alia fidelis in limbo predest. animatus.

B. V. 7

